

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθουόσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Φόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 7 Μαΐου 1922.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΣΕΡΒΙΑΣ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μετὰ τὰ προεκτεθέντα γενικὰ προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀνάλυσιν τῆς θέσεως τῶν ἐπὶ μέρους πληθυσμῶν τοῦ βασιλείου καὶ δὴ τόσον τῶν σλαβικῶν (Σ. Κ. καὶ Σ.) ὅσον καὶ τῶν ἀλλογενῶν, συγχρόνως δὲ καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν αἰσθημάτων, ὧν ἐμφοροῦνται οἱ πρῶτοι ἀπέναντι τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν ζητήματος.

Καὶ πρῶτον προκειμένου περὶ τῶν Σέρβων γνωρίζομεν ὅτι οὗτοι κατοικοῦντες κατ' ἀρχὰς περὶ τὰ Καρπάθια κατέλαβον ἀργότερον καὶ ἄλλας χώρας καὶ σήμερον εὐρίσκονται διαμένοντες ἐν Σερβίᾳ, Βοϊβοδίᾳ, Βοσνίᾳ καὶ Ἐρζεγοβίᾳ, Κροατίᾳ, Μαυροβουνίᾳ καὶ Δαλματίᾳ.

1) Σερβία. Οἱ κατοικοῦντες τὴν χώραν ταύτην Σέρβοι ἐνωρὶς ἤδη ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἐνὸς ἡγεμόνος (ζουπάν), τοῦ ὁποῦ μάλιστα ἡ θέσις καὶ ἡ ἐξουσία ἐνισχύθη ἐτι περισσότερον μετὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν τοῦ Βυζαντίου ὅπως ἀφομοιώσῃ καὶ τὴν Σερ-

βίαν διοικητικῶς πρὸς τὸ λοιπὸν κράτος. Ἀργότερον οἱ Σέρβοι ἐπαφελούμενοι τῶν ἐν τῷ Βυζαντίῳ δυναστικῶν ἀντιζηλιῶν καὶ περιπετειῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτικῶν ἀνομαλιῶν ἐπεξέτειναν τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν ἀνὰ τὰς χώρας τοῦ ἄνω Ἀξινοῦ καὶ τῆς Ἰλλυρίας, ὃ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν Στέφανος Δουσάν (ιδ' αἰῶν), μαχητὴς δεινὸς καὶ πολέμιος ἐπίφοβος, ἐπέτυχε μεγαλειέταν ἐπέκτασιν τοῦ κράτους αὐτοῦ, ὥστε νὰ προσλάβῃ τὸν τίτλον «αὐτοκράτορος τῆς Ρωμυλίας καὶ ἰσάρου τῆς Μακεδονίας».

Ὁ θάνατος ὁμοῦ αὐτοῦ ἐπέφερον εὐθύς ἀμέσως τὴν διάλυσιν τοῦ εὐρυτάτου Σερβικοῦ κράτους, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ ἡ Σερβία ἐξασθενήσασα ἐταπεινώθη ὑπὸ τῶν ἀλλοθρήσκων ὀρδῶν τῆς Ἀνατολῆς μεταβληθεῖσα καὶ αὐτὴ εἰς ἀπλὴν τουρκικὴν ἐπαρχίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀρχεταὶ τὸ μαρτυρολόγιον τῆς πολυπαθοῦς ἐπίσης ταύτης χώρας, δὲν εἶνε δὲ ὀλίγα οὔτε καὶ ἀσήμαντα τὰ δεινοπαθήματα τῶν Σέρβων ὑπὸ

τὸν τουρκικὸν ζυγὸν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν γενιτοάρων, τῶν ὁποίων αἱ κακώσεις καὶ λοιπαὶ βιαιοπραγαί ἐξήντησαν τὴν ὑπομονὴν τῶν διστυχῶν Σέρβων καὶ ἐξηνάγκασαν αὐτοὺς ὅπως λάβωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἀπηνῶν καὶ ἀγρίων αὐτῶν τυράννων, τεθέντες ἀμέσως ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Γεωργίου Καραγεώργεβιτς, διαπρέψαντος ἄλλοτε εἰς τὸ σῶμα τῶν ἐθελοντῶν καὶ κατόπιν γενομένου χαϊ-δοῦκου, (ἀρματωλοῦ, ἢ κλέφτου, ὡς θὰ ἐλέγομεν).

Τὴν γενομένην ἐπανάστασιν, γενικευθεῖσαν μετ' οὐ πολὺ, ἐπικολούθησαν πολυετεῖς αἱματηροὶ ἀγῶνες, καθ' οὓς διέπρεψαν μεταξὺ ἄλλων καὶ ὁ Μιλὸς Ὁβρένοβιτς. Οὗτος ἀναγνωρισθεὶς κατόπιν κληρονομικὸς ἡγεμὼν τῆς Σερβίας διὰ τοῦ Χάι-σερίφ τοῦ 1830 ἐξήσκησεν ἐν εἶδος τυραννίας ἀπολυταρχικῆς, ἠναγκάσθη ὁμως τῷ 1835, λόγῳ τῆς πίεσεως ἀπὸ μέρους διαφόρων ἐπαναστατικῶν στοιχείων, νὰ υπογράψῃ τὸ πρῶτον σερβικὸν σύνταγμα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν τῆς ἐποχῆς, πρᾶγμα ὁμως τὸ ὁποῖον δὲν ἤρρεσεν οὔτε εἰς αὐτὸν οὔτε καὶ εἰς τὴν ἐπικυρίαρχον Τουρκίαν, διὸ καὶ συνεπέα ἐνεργειῶν ἐκ μέρους ἀντιδυναστικῶν στοιχείων καὶ διαβημάτων ἀπὸ μέρους τῶν Προστατίδων Δυνάμεων ἀντικατεστάθη (1838) τὸ ἐν λόγῳ Σύνταγμα δι' ἄλλου συμβιβάζοντος πὺς καὶ τὰς τουρκικὰς ἀξιώσεις. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο ἔμεινεν ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ τριάκοντα ἔτη.

Ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ οἴκου Καραγεώργεβιτς διὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, πάππου τοῦ νῦν ἀνάσσοντος, οὐδεμίαν συνταγματικὴν μεταβολὴν ἐπέφερε παρεκτὸς μεταρρυθμίσεων τινων, σοβαρῶν ὁμως καὶ δὴ φύσεως διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς.

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Μιλὸς Ὁβρένοβιτς Μιχαὴλ μὴ λαβὼν τὴν συγκατάθεσιν τῶν προστατίδων Δυνάμεων περὶ τροποποιήσεως τοῦ συντάγματος τοῦ 1838, ἐπεκύρωσε νόμους τινὰς, ὅπως ἀντιθέτους πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ

τὸ γράμμα αὐτοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως ἐπέτυχεν τὴν ἀπομάκρυνσιν καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς τοῦ Βελιγραδίου.

Τὸν Μιχαὴλ δολοφονηθέντα ἐν τῷ πάρκῳ τοῦ Τοπσιδερ (29 Μαΐου 1868) διεδέχθη ὁ ἀνήλικος μικρανεψιὸς αὐτοῦ Μιλάνος. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπακολουθησάσης ἀντιβασιλείας ἐψηφίσθη νέον σύνταγμα, παρέχον δικαιώματά τινα εἰς τὴν Σκουπίναν. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1882 ὁ Μιλάνος ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς τῆς Σερβίας ἤρξατο σκεπτόμενος τὴν τροποποίησιν τοῦ συντάγματος ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Ἡ καταρτισθεῖσα ὁμως συντακτικὴ ἐπιτροπὴ κατέληξεν εἰς τὴν διαιτύπωσιν καὶ σύνταξιν νέου χάρτου καθ' ὀλοκληρίαν δημοκρατικοῦ (1888), πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐλύπησε καὶ ἠρέθισε τὸν Μιλάνον, ὅστις εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ νέου συντάγματος παρητήθη ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁ νεαρὸς οὗτος βασιλεὺς ἐξεδήλωσεν εὐθὺς ἀμέσως τὰς ἀπολυταρχικὰς αὐτοῦ τάσεις, προβαίνων δὲ καὶ εἰς τὰ ἔργα ἀντικατέστησε τὸ σύνταγμα τοῦ 1888 διὰ τοῦ συντάγματος τοῦ 1869 ἐπαυξήσας τοιοῦτοτρόπως τὸ μὲν τὴν μερίδα τῶν δυσηρεστημένων, τὸ δὲ τὴν δημοτικότητα τοῦ οἴκου τῶν Καραγεώργεβιτς. Ἀντιληφθεὶς ἀργότερον τὴν κατάστασιν ἐπεκύρωσε νέον σύνταγμα (1901), φιλελευθερώτερον μὲν τοῦ 1869, ὀλιγώτερον ὁμως δημοκρατικὸν τοῦ 1888. Ἀλλὰ καὶ πάλιν μετανοήσας διὰ τὴν πρᾶξιν του αὐτὴν κατήργησε τὸ παραχωρηθὲν ὑπ' αὐτοῦ νέον σύνταγμα (Μάρτιος 1903), ἕως οὗ μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἐξηφανίσθη κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον καὶ αὐτὸς καὶ ἡ δυναστεία αὐτοῦ.

Διὰ τῆς ἀνόδου καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ οἴκου Καραγεώργεβιτς τὰ πράγματα μετεβλήθησαν καθ' ὀλοκληρίαν ἐν Σερβίᾳ. Ὁ βασιλεὺς Πέτρος ὁ Α' ἀποκαταστήσας, ἅμα τῇ ἀναρρήσει αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον, τὸ φιλελεύθερον καὶ δημοκρατικὸν σύνταγμα τοῦ 1888, μετὰ τινων μόνον ἐλαφρῶν παραλλαγῶν, διετέλεσε καθ'

ὄλον τὸ διάστημα τῆς βασιλείας αὐτοῦ τύπος πραγματικῶς συνταγματικοῦ ἄρχοντος. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἡ Σερβία ἤρξατο νὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον πρόσωπον ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1908, ὅποτε οἱ Σέρβοι θέλοντες νὰ διασώσωσι τὴν ἀπὸ μέρους τῆς Αὐστρίας ἀπειλουμένην ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν ἐσκέφθησαν νὰ πτερώσωσι τὴν διεθνή αὐτῶν θέσιν. Ἐπηκολούθησαν οἱ βαλκανικοὶ πόλεμοι, οἱ ὅποιοι ἐξήγειραν τὸ ἐθνικὸν αἰσθηματικὰ τοῖς Σέρβοις τῆς Αὐστρουγγαρίας, καὶ προσεῖλκυσαν εἰς τὴν γιουγκοσλαβικὴν ιδέαν τοὺς κροατικοὺς ἐκείνους κύκλους, εἰς τοὺς ὁποίους μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης μόνον μία μικρὰ μερὶς λογίων ἐξῴμνει τὴν ἔνωσιν ὄλων τῶν νοτιοσλάβων.

Ὁ ἐπελθὼν εὐρωπαϊκὸς πόλεμος πιστοποιήσας τὸν σερβικὸν ἠρωϊσμόν ἀπεπεράτωσε τὸ ἐνωτικὸν τοῦτο ἔργον. Σέρβοι καὶ Κροάται τῆς Δυναδικῆς Μοναρχίας συνεπολέμησαν εἰς τὰς φάλαγγας τοῦ στρατοῦ τῆς Σερβίας, τὴν ὁποίαν ἄλλως ἐπεβάρυνε τὸ πλεῖστον τῶν θυσιῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀποκατάστασιν ἔπειτα τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος. Παρὰ τοῦτο ὅμως ἡ Σερβία δὲν ἐδίστασε νὰ διακηρύξῃ τὴν ἐνότητα ταύτην ὑπὸ ὄρους ἴσους πρὸς ὄλους καὶ μάλιστα μὲ ὠρισμένας ὑποχωρήσεις δεχθεῖσα ὅπως ὁ ἐθνικὸς αὐτῆς καὶ ἱστορικὸς στρατὸς τοῦ λοιποῦ ἀποκαλεῖται «γιουγκοσλοβικός», ἡ σημαία τῆς μεταβάλλῃ τὴν σειρὰν τῶν χρωμάτων τῆς (ἐρυθρὸν, κυανοῦν καὶ λευκὸν, ἀντὶ κυανοῦν, λευκὸν καὶ ἐρυθρὸν) καὶ τὸ ὄνομά τῆς ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κράτους τῶν Σ. Κ. Σ.

Πέτρον τὸν Α' ἀποθανόντα διεδέχθη ὁ δευτερότοκος αὐτοῦ υἱὸς Ἀλέξανδρος, ὁ ἠρωϊκὸς στρατιώτης, ὁ ὀδηγήσας τὸν σερβικὸν στρατὸν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν. Ὁ νεαρὸς οὗτος βασιλεὺς ἐπικυρώσας τὸν ὑπὸ εἰδικῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς καταρτισθέντα νέον συνταγματικὸν χάρτην τοῦ ἠνωμένου βασιλείου τῶν Σ. Κ. Σ. (Ἰούνιος 1921) καὶ ὀρκισθεὶς ἔπειτα ὅτι θὰ διαφυλάξῃ καὶ σεβασθῆ αὐτὸν,

ἀνάσει σήμερον εὐκλεῶς τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ.

2) **Βοϊβοδίνα.** Καλεῖται ἡ χώρα ἡ περιλαμβάνουσα τὴν Βράνιαν, τὴν Βάτσαν, τὸ Σίρμιον καὶ τὸ Βανάτον. Ἦδη πολὺ ἐγκαίρως ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ σερβικαὶ ἀποικίαι, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπερηύξησε περὶ τὰ τέλη τοῦ 19 αἰῶνος. Ὑπὸ τὸ ὄνομα δηλαδὴ «τῆς ἐξόδου τῶν Σέρβων» εἶνε γνωστὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι ὑπὲρ τὰς 30 χιλ. σερβικαὶ οἰκογένειαι, κατοικοῦσαι τὰς κοιλάδας τοῦ Ἀξιοῦ, τοῦ Δρίνου, τοῦ ἄνω Μοράβα καὶ τοῦ Τιμόκ καὶ φεύγουσαι τὴν ἐκδίκῃσιν τῶν τούρκων διὰ τὴν ἐναντίαν τῶν τελευταίων τούτων συνεργασίαν αὐτῶν μετὰ τῶν αὐστριακῶν, μετηνάστευσαν τῷ 1690 εἰς Αὐστρίαν μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου Ἀρσενίου τοῦ Γ' καὶ ἐγκατεστάθησαν κυρίως κατὰ μῆκος τοῦ Δουναβέως, ἔνθα ἐνισχύσαντες τὰς ἐκεῖ σερβικὰς ἀποικίας κατώρθωσαν νὰ δημιουργήσωσι πολιτισμὸν ἴδιον καὶ ζωὴν πνευματικὴν ἰδίαν. Ἡ μικρὰ πόλις Νόβι-Σάδ ὑπῆρξεν αἱ Ἀθηναί τῶν ἐν Αὐστρίᾳ Σέρβων καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν Σερβίᾳ, ἀπελευθερωθέντες τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ, ἠρίθμουν μόλις ἑκατοντάδας τινὰς ἀνθρώπων γνωριζόντων ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, οὔτοι διεκρίνοντο ἤδη ἐπὶ πολιτισμῷ καὶ ἀναπτύξει ἀριθμούντες μετὰξὺ αὐτῶν πληθὺν λογίων καὶ διδασκάλων, τοὺς ὁποίους καὶ ἔβηκαν προθύμως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀπελευθερωθέντων ἀδελφῶν αὐτῶν ἐν Σερβίᾳ.

Ἐναντίον τῆς τοιαύτης πνευματικῆς κινήσεως καὶ ζωῆς τῶν πέραν τοῦ Δουναβέως Σέρβων ἐνέτειναν τὰς ἐνεργείας αὐτῶν οἱ Μαγυάροι. Τὰ σερβικὰ σχολεῖα ἐκλείοντο τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου καὶ πᾶν μέσον ἐτίθετο εἰς χρῆσιν ὅπως παρακλυθῶσιν αἱ μετὰξὺ ὁμιμόνων ἀδελφῶν Σερβίας καὶ πέραν Δουναβέως σχέσεις. Ἡ τοιαύτη ὅμως προδηλῶς ἐχθρική τῶν Μαγυάρων ἐνέργεια, προκαλέσασα φυσικὴν ἀντίδρασιν, ἠνάγκασε τοὺς ἐν Σερβίᾳ, ἤδη ἀπὸ αἰῶνος ἐλευθέρους, ὅπως παρέχωσι προ-

θύμως εἰς τοὺς ἐν Αὐστρίᾳ ἀδελφοὺς αὐτῶν πᾶσαν ἠθικὴν συνδρομήν. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως καταστήσῃ τοὺς δεσμοὺς τῶν δύο τούτων σερβικῶν πληθυσμῶν τόσον στενοὺς καὶ τὴν σερβικὴν συνείδησιν τῶν πέραν τοῦ Δουνάβειος τόσον ζωηράν, ὥστε ἡ περιφέρεια τῆς Βοϊβοδίνας νὰ θεωρησῇ ἐπάναγκες ὅπως ἅμα τῇ πρώτῃ δοθείσῃ εὐκαιρίᾳ δεχθῇ ἀνεπιφυλάκτως τὴν ἔνωσιν αὐτῆς μετὰ τῆς Σερβίας καὶ τεθῇ ὑπὸ τὴν ἄμεσον πολιτικὴν ἐξουσίαν τοῦ Βελιγραδίου.

(ἀκολουθεῖ)

Γ. Α.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἡ ἐνταῦθα ρωσιστικὴ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «Βεσέρναγια Πρέσσα» ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ ὑπὸ ἡμερομ. 10 Μαΐου (ν. ἡ.) περιγράφει τὰ κατὰ τὴν δίκην τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας Τύχωνος, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκείθεν ἐπισήμων σοβιετικῶν τηλεγραφημάτων.

Ἡ τραγικὴ θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν περιήλθεν ἐσχάτως ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία συνετεία τοῦ ἀμειλίκτου διωγμοῦ τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν ὑπενθυμίζει ὁμολογουμένως τοὺς τραχεῖς ἀγῶνας τῆς Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων.

Ἄλλ' ὁ διωγμὸς οὗτος ἔχει δυστυχῶς τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι ὑποκινεῖται οὐχὶ ὑπὸ ἐθνικῶν ἢ ἁλλοπίστων, ἀλλ' ὑπὸ χριστιανῶν. Ἡ ἐπαναστατικὴ κυβέρνησις τῶν Σοβιετῶν ἢ ἀπὸ πενταετίας τοσαῦτα κακὰ ἐπισωρεύσασα εἰς τὴν ἀτυχῆ χώραν, συναισθανομένη ἴσως τὸ βίρος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν ἀνήκουστον ἀλληλοφαγίαν, ἀποτέλεσμα τοῦ μαστίζοντος τὸν δυστυχῆ λαὸν λιμοῦ, δραττομένη πιθανῶς τῆς εὐκαιρίας νὰ πλήξῃ κατὰ κεφαλῆς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ἐμπόδιον καὶ πικρὸν ἐλεγκτὴν τῶν αὐθαιρέτων πράξεών της, ζητεῖ νὰ καταστήσῃ

ὑπεύθυνον διὰ τὴν κακοδαιμονίαν αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνώπιον τοῦ ἐρυθροῦ δικαστηρίου ἄγεται ὁ Πατριάρχης Τύχων ὡς ὁ ἔσχατος τῶν κατὰ κων, καὶ κατ' αὐτοῦ ἀπαγγέλλεται κατηγορία ἐπὶ... ἀνθρωποφαγία.

Ὁ ἀντιχριστιανικὸς ἐν Ρωσσίᾳ διωγμὸς, ἐν τῷ ὁποίῳ προβίλλει ἐπιβλητικὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς ἡ ἡρωϊκὴ μορφή τοῦ μάρτυρος Πατριάρχου, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι θέλει κινήσῃ εἰς συμπάθειαν ὀλόκληρον τὸν χριστιανικὸν κόσμον, ὡς εὐχεται ὁ ἀρθρογράφος.

Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», οἵτινες συμπαθῶς παρακολοῦθοῦσι τὰς τραγικὰς περιπετείας τοῦ ἀδελφοῦ ἐν πίστει Ρωσικοῦ λαοῦ, παραθέτομεν πιστὴν μετάφρασιν τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου:

«Ἡ Σοβιετικὴ ἐξουσία, ἣτις κατὰ τὰ τέσσαρα ἔτη τῆς λειτουργίας αὐτῆς μετεχειρίσθη ὡς ὄργανον τὸν Πατριάρχην πάσης Ρωσσίας, ἤδη ἐτόλμησε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀπήγγειλε κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τόσον σοβαρὰν, ὅσον καὶ ἀδικον.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ Πατριάρχης Τύχων ἦτο ἔτοιμος νὰ εὐλόγησῃ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἅπαν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκχώρησιν πάντων τῶν τιμαλφῶν ἰ. ἀντικειμένων τῶν ναῶν, πλὴν τῶν ἀπολύτως διὰ τὴν τέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας ἀναγκασιούτων, ἐν ὀνόματι τῆς σωτηρίας τοῦ λιμώττοντος λαοῦ.

Ἄλλ' ἐβηκε καὶ τὸν ὄρον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μὲν πρόθυμος εἰς τὴν τοιαύτην ἐκχώρησιν, ἀλλὰ μόνον διὰ τοὺς λιμώττοντας, τὸ δὲ ἔργον τῆς διασώσεως αὐτῶν ὀφείλουσι ν' ἀναλάβωσιν αὐτοὶ οἱ πιστοί.

Ἐκείνοι ὁμως κατηγόρησαν καὶ ἐξύβρισαν αὐτὸν, ἀξιώσαντες ἵνα οἱ θυσαστοὶ τῶν ἱερῶν ναῶν παραδοθῶσιν εἰς τὰς αἰμοσταγεῖς αὐτῶν χεῖρας καὶ διαθῶσιν αὐτῶ τὴν συναγομένην ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαθέσεως ταύτης εἶναι γνωστόν: Προπαγάνδα πρὸς ἀδελφοκτονίαν.

Καὶ τότε ὁ Πατριάρχης μετ' αὐταπαρνήσεως καὶ θάρρους ἤγειρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ κατὰ τῶν ὀλετήρων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡδὴ ἔστυραν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ αἰμοσταγοῦς αὐτῶν δικαστηρίου.

Ἐπὶ τῆς ἀθώας αὐτοῦ κεφαλῆς προσπαθοῦσι νὰ ἐπιρρίψωσι τὴν ἐνοχὴν τῆς ἁμαρτωλοῦ αὐτῶν διοικήσεως, ἣτις περιήγαγε τὴν χώραν εἰς ὄλεθρον, πενίαν καὶ δὴ καὶ εἰς πρωτοφανῆ διὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετηρίδα λιμόν.

Ἐπὶ τοῦ δεσμώτου τούτου τοῦ μοναστηρίου, τὸν ὁποῖον μετ' ἀναιδοῦς εἰρωνείας ἀποκαλοῦσι μακαριώτατον, προσπαθοῦσι νὰ μεταβιβάσωσι τὴν εὐθύνην τῆς..... ἀνθρωποφαγίας!

Πῶς ἀνεφύη ὁ τερατώδης οὗτος ἀγὼν!

Ἐδίδασαν τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ κλήρου τῆς βασιλικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν φρασεολογίαν τοῦ σοβιετικοῦ ραδιοηλεκτρογράφου. Ὡς μάρτυς ἐκλήθη ὁ Πατριάρχης, ὅστις καὶ ἀπεφάσισε νὰ συμμερισθῇ τὴν τύχην τῶν συναθλητῶν του, οἵτινες καὶ πρέστησαν ἤδη ἐνώπιον τοῦ ἐρυθροῦ δικαστηρίου.

Καὶ ἡ μαρτυρικὴ κατάθεσις αὐτοῦ ἀνέτριψεν ἄρδην τὴν κατ' αὐτοῦ διατυπωθεῖσαν κατηγορίαν.

Ὁ ἀγὼν οὗτος τῆς «βασιλικῆς Ἐκκλησίας» εἶναι σκληρὸν ἐπεισόδιον τῆς φυβερᾶς τραγωδίας, ἣν διέρχεται ἡ ρωσικὴ Ἐκκλησία. Ἐν Μόσχᾳ δικάζουσι τοὺς ἀνωτάτους λειτουργοὺς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δυσφημοῦντες καὶ διακωμωδοῦντες αὐτοὺς, κλητεύουσιν αὐτὸν τὸν Πατριάρχην, καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς θαρραλέας αὐτοῦ καταθέσεως, στρέφουσι κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν.

Κατὰ τὸν ἐπαναστατικὸν ὄργανισμὸν εἶναι δυνατὰ ὅλαι αἱ ὑπερβολαί, ἡ δὲ ἱστορία τῶν ἐπαναστάσεων γνωρίζει δικὰς δημιουργηθείσας πρὸς τέρψιν τῆς ἐπαναστατούσης λαϊκῆς μάξης.

Ἄλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει καὶ οἱ κατάδικοι καὶ οἱ δικασταὶ γνωρίζουσιν, ὅτι ἡ συμπάθεια τοῦ λαοῦ στρέφεται ὀλόκληρος πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἐκλήθησαν εἰς τὸ ἐδῶλιον τῶν ὑποδίκων καὶ οὐχὶ ἅπαξ ἐπέισθησαν ὅτι ἡ συμπάθεια αὐτῆ ἐξεδηλώθη ἀπροκαλύπτως, εἰς τρό-

πον ὥστε πολλοὶ καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν διὰ τοῦτο νὰ θυσιάσωσι.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ φόβος τὸν ὁποῖον ἐμπνέει εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ἠθικὸν κύρος ὅπερ ἀσκέει τὸ θῦμα του ἐπὶ τῶν λαϊκῶν τάξεων, δὲν εἶναι πλέον ἐπαναστατικὴ ὑπερβασία, ἀλλὰ φοβερὸν πείραμα, ἀποβλέπον εἰς τὴν διὰ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σιδήρου κατὰπνιξιν πάσης διαμαρτυρίας.

Ἴσως εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμέν τι καὶ περὶ τῶν ἐλατηρίων, εἰς τὰ ὅποια προσπαθοῦσιν οἱ σοβιετικοὶ δῆμιοι ν' ἀποδίσσωσι τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀνοληφθῆν στυγερὸν ἔργον.

Τὸ ἐφευρίσκειν ἀνεπαναστατικὴν συνωμοσίαν, τὸ ἐπινοεῖν κατηγορίαν ἐπὶ ἀντιδράσει κατὰ τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν, τόσων μισητῶν καθ' ὅλην τὴν χώραν, δὲν εἶναι δύσκολον, μάλιστα διὰ τοὺς ἐργάτας τιοούτων καταχθονίων ἔργων, οἱ οἱ Ὁ Κριλένκο καὶ Σια.

Τὸ νὰ ἐπιβάλωσι χεῖρα κατ' ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον τιμῶσι καὶ σέβονται ἑκατομμῦρια ὀλοπιστῶν, ἀποτελεῖ αὐθάδειαν, τῆς ὁποίας τὴν διάπραξιν πρὸ πολλοῦ ἐπεδίωκον, ἐπραγματοποίησαν ὅμως τώρα, ὅτε πλέον νομίζουσιν ὅτι εἶναι τελείως ἐισχυροὶ καὶ συνεπῶς τὰ πάντα εἰς αὐτοὺς ἐπιτρέπονται. Κκι ἅπαξ ἐπιχειρήσαντες νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ αἵματηρὸν αὐτῶν σχέδιον, τὸ πᾶν μετέρχονται ὅπως ἀγάγωσι τοῦτο εἰς πέρας.

Ἄλλ' εἶναι δυνατὸν τοιαῦτα αὐθαίρετα βουλεύματα νὰ ἐκτελῶνται; ὅταν αἱ σοβιετικαὶ ἀρχαὶ ἐσκηνοθέτησαν τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα τῶν 47 ἐπὶ φόνοις κατηγορουμένων, οἱ σοσιαλισταὶ ἐκίνητοποίησαν ὀλόκληρον τὸν εὐρωπαϊκὸν τύπον καὶ ἐπέτυχον ἐπὶ τέλους τὴν ἀθώωσιν τῶν κατηγορουμένων.

Ἡδὴ δὲ ὅτε ἐπεσεῖσθη ἡ φοβερωτέρα ὑπεύλη κατ' ἀνθρώπου, ὅστις συνεπεία ἐκλογῆς παρίσταται ὡς ἡ κορυφὴ ὀλοκλήρου τῆς ὀρθοδόξου ρωσικῆς Ἐκκλησίας, καθ' οὗ δῆμιοι αὐτοὶ δὲν τολμῶσι, δὲν δύνανται νὰ προσάψωσιν οὐδεμίαν ἄλλην κατηγορίαν, εἰμὴ ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὰς ὑπερβασίας των, εἶναι δυνατὸν νὰ σιγήσῃ ὁ ὀρθόδοξος κόσμος, νὰ μὴ ὑψώσῃ φωνὴν

πρὸς τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας τῶν ἄλλων ὁμολογιῶν καὶ νὰ μὴ ἀπασχοληθῆ ἢ εὐρωπαϊκῇ κοινωνίᾳ ἢ αὐτοκαλουμένη χριστιανικῇ.

Δὲν διεξάγεται ἀγὼν ἐν Μόσχᾳ πρὸς ἐπικράτησιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς χριστιανικῆς ὁμολογίας. Δὲν πρόκειται μόνον περὶ τούτου, ὅτι ὁ ἀνώτατος ἀντιπρόσωπος τῆς κρατούσης θρησκείας ἀγεται ἐνώπιον τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' ὅτι ὁ φορεὺς τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀντιτιθέμενος κατὰ τῆς βίας ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, ἐτοιμάζεται νὰ περιβληθῆ τὸν μαρτυρικὸν στέφανον.

Καὶ τοῦτο, ἐν τῇ χριστιανικῇ Εὐρώπῃ, κατὰ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα καὶ δὴ εἰς ἡμέρας καθ' ἅς τόσον πυκνὸς γίνεται λόγος περὶ χριστιανικῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης καὶ ἀπολύονται ἐπιστολαὶ περὶ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.....

Σκληροὶ χρόνοι!

Α. Π.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 3 Μαΐου

Ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κανταουρίας κ. Randall διαβιβάζοντος ἀπόφασιν τοῦ κλήρου τῆς Ἄνω Βουλῆς τῆς Κανταουρίας, καθ' ἣν οἱ Ἐπίσκοποι τῆς ἐπαρχίας παρακαλοῦσι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅπως ἐπιμείνῃ παρὰ τῇ Κυβερνήσει τῆς Α. Μεγαλειότητος ἐν τῷ συμφέροντι τοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τῆς ὑψίστης σπουδαιότητος καὶ ἀνάγκης, ὅπως κατὰ τὰς διεξαγομένας ἤδη διεθνεῖς διασκέψεις πρὸς λήψιν τελικῶν ἀποφάσεων, ἐκπληρωθῶσι καθ' ὅλοκληρίαν αἱ πολλὰκις μέχρι τοῦδε γινόμεναι ὑποσχέσεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν προστασίαν τῶν ἐν τῷ Τουρκικῷ Κράτει χριστιανικῶν μειονοτήτων. Οἱ Ἐπίσκοποι μετ' εὐχαριστήσεως ἀπεδέχθησαν τὴν διαβεβαίωσιν, ἣν ἔδωκεν ἡ Κυβέρνησις περὶ προσκλήσεως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πρὸς ἐνεργὸν σύμπραξιν διὰ τοῦ διορισμοῦ ἐιδικῶν Ἀρμοστῶν ἢ ἄλλως πως ἐπιβλεπούσης τὸ ἔργον

τῆς διαρκοῦς καὶ ἀποτελεσματικῆς ἐφαρμογῆς τῶν προβλεπομένων μέτρων».

Ἡ ἀνωθι ἀπόφασις ἐλήφθη τὴν 3 Μαΐου (ν.ἡ.) παμψηφεί μετὰ μακρὰν ἀγόρευσιν τοῦ Σεβασμ. Ἀρχιεπ. Κανταουρίας, προτάσει τοῦ Ἐπισκόπου Λονδίνου, ἦν ὑπεστήριξεν ὁ Ἐπίσκοπος Οὐίντσεστερ καὶ ἦτις ἐπικυρωθεῖσα καὶ ὑπὸ τῆς Κάτω Βουλῆς τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Κλήρου ἐθεωρήθη ὡς ἀπόφασις τῆς ὁλομελείας τοῦ Συνεδρίου.

Ἐνεκρίθη ὅπως γένηται κατάλληλος εὐχαριστήριος ἀπάντησις τῇ Α. Σεβασμιότητι.

Συνεδρία 26 Ἀπριλίου

Κατὰ ταύτην ἰδρυθῆ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀμερικῆς μετὰ καὶ ἰδιαίτερας περιφερείας καὶ μετὰ τριῶν ἐπισκοπῶν, ἦτοι Σικάγου, Βοστώνης καὶ Ἁγίου Φραγκίσκου, ἔχουσα τὴν 15ην θέσιν ἐν τῷ Συνταγματικῷ, τῆς Μητροπόλεως Νεοκαισαρείας προαχθεῖσας εἰς τὴν θέσιν τῆς εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν ἐκχωρηθείσας Ἱ. Μητροπόλεως Πελαγονίας. Ἐνεκρίθη ἡ ἐκδοσις τοῦ Παλικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τῆς ἰδρύσεως.

Διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Ἀρχιεπισκοπῆς προταθέντων τριῶν ὑποψηφίων, τοῦ Παλικοῦ Ἐπιτρόπου Ἐπισκόπου Ροδοστόλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Εἰρηνουπόλεως Φωτίου καὶ τοῦ ἱερατικῶς Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος Μασσαλίας ἀρχιμ. Καλλινίκου Διλλέβη, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς ἐξελέγη ὁ Ροδοστόλου Ἀλέξανδρος. Ἐν γὰρ τῷ παρόντι θὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ μόνον τοῦ Ἐπισκόπου Σικάγου, μετὰ πρότασιν τριῶν ὑποψηφίων ἀπὸ μέρους τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίας, τῆς ποιμαντορικῆς διοικήσεως τῆς Ἐπισκοπῆς Βοστώνης ἀνατιθεμένης προσωρινῶς τῷ ἐκλεγέντι Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀμερικῆς, τῆς δὲ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῷ ἐκλεγισμένῳ Ἐπισκόπῳ Σικάγου.

—Ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς εὐχαριστοῦντος ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ.

Κίνησις ἀρχιερέων.—Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος διατρίβει ἐνταῦθα ὁ Σεβ. Μητροπολ. Βελεγράδων κ. Ίωακείμ, ὅστις ἐπισκεφθεὶς τὴν Α. Θ. Π. ἔτυχε τῆς Παλτικῆς ἀντεπισκέψεως.

Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φέρεται εἰς γνώσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι αἱ δικαστικαὶ συνεδρίαὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀρχόμεναι τὴν 11 π. μ. (θερινὴν) ὥραν εὐρωπ. θὰ λήγῃσι τὴν 2 μ. μ. ἄνευ διαλειμματος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 28 Ἀπριλίου 1922.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2303

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. 23 καὶ ἡμερομ. 14 Μαρτίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Παναγιώτας Κλ. Γιαβεροπούλου, τῶ γένος Δημητρίου Μουχταροπούλου καὶ τοῦ Κλεάνθους Γιαβεροπούλου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὸ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγίων,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 6954 καὶ ἡμερομ. 9 Ὀκτωβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Παναγιώτας Κλ. Γιαβεροπούλου, τῶ γένος Δημητρίου Μουχταροπούλου κατὰ τοῦ Κλεάνθους Γιαβεροπούλου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑψιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου», καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἐρημοδικήσαντι καὶ ὡς ἠτηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἐξοδα καὶ τέλη τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια χίλια ἑκατὸν δύο (ἀριθ. 1102) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

3

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 28 Μαρτίου 1922.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2065

Κ λ ῆ σ ε ι ς

Ἡ Καλλιόπη Παναγιώτου Ἀγγελίδου, τῶ γένος Γεωργίου Κουτσούρου, τέως κάτοικος Γαλατᾶ χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπὶ κτοικος ὀθωμανῆ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ παρελεύσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσίευσως τῆς παρουσίας κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἐαυτῆς συζύγου Παναγιώτου Ἀγγελίδου, κουρέως, χριστιανοῦ ὀρθόδοξου, ὑπὸ κτοικος ὀθωμανοῦ καὶ κατοίκου Γαλατᾶ (Κων)πόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴν ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας καὶ Προόδου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 22 Ἀπριλίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων 2

Πολύκαρπος

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 2365

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 26 καὶ ἡμερ. 21 Μαρτίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Ἀνδρέου Προδρόμου κατὰ Βασιλικῆς Α. Προδρόμου, τὸ γένος Δαμιανοῦ Σαλόμια.

Διὰ τὰ ὅσα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7641 καὶ ἡμερομ. 17 Νοεμβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Ἀνδρέου Προδρόμου κατὰ Βασιλικῆς Ἀνδρ. Προδρόμου, τὸ γένος Δ. Σαλόμια, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια χίλια ἑκατὸν εἰκοσι δύο (ἀριθ. 1122) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Παλτικαῖς, τῇ 27 Ἀπριλίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκρπος

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χιμουδοπούλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 1566.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 19 καὶ ἡμερομ. 21 Φεβρουαρίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Λαμπρινῆς Κ. Γεωργαντᾶ, τὸ γένος Κωνσταντίνου Χατζῆ Ἀθανασίου, κατὰ Κίμωνος Γεωργαντᾶ,

Διὰ τὰ ὅσα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθ. 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7924 καὶ ἡμερομ. 22 Νοεμβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Λαμπρινῆς Κίμ. Γεωργαντᾶ κατὰ Κίμωνος Γεωργαντᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τῶν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας», καὶ «Πρωίας», καὶ

Καταδικάζει τὸν ἐναγομένον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ὀκτακόσια τεσσαράκοντα ἕξ (846) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκρπος

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χιμουδοπούλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 Μαρτίου 1922.

Συνδρομὴ ἐτήσια προκαταβαλλομένη

λίρα τούρκ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

Υπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΜΒ'
ΑΡΙΘ -18 και 19

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθύνουσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Γόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 14 Μαΐου 1922.

ΤΟΜΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΣ

Περὶ ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θυατείρων καὶ Ἐξαρχίας Εὐρώπης
Δυτικῆς καὶ Κεντρικῆς.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ,
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Περὶ τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρὰν τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὡς μήτηρ φιλόστοργος προνοοῦσα, μέλημα ἑαυτῆς καὶ τοῦτο ἀξιοχρέως λογίζεται, τὸ μηδαμοῦ μηδὲν ἀσύντακτον καὶ ἀσυγκρότητον καταλείπειν πρὸς τὴν καλὴν καὶ ταῖς ἀνάγκαις καὶ ταῖς περιστάσει συναρμονιωσαν τοῦ χριστωνίμου πληρώματος διακυβέρνησιν, δι' ἧς ἢ εἰς νομὰς τὰς σωτηρίους χειρογῶγια ἀσφαλίζεται καὶ ἐπιτυγχάνεται.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Δυτικὴν καὶ τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην ἔξω τῶν ὁρίων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἀγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εὐρισκομένων πολυπληθῶν ὀρθοδόξων παροικιῶν ἀπὸ πολλοῦ ἀνεγνάρισται ἡ ἀνάγκη τῆς εἰς ἰδίαν ἐκκλησιαστικὴν περιοχὴν ὑπὸ ἴδιον ἀρχιερέα καὶ ἄμεσον πνευματικὸν πατέρα καὶ ποιμένα συγκροτήσεως, ὅπως ἐν στενωτέρῳ οὕτω πρὸς ἀλλήλας συναφεία ὑπὸ τὴν μίαν κοινὴν διοίκησιν πολιτευόμενοι ἀσφαλέστερον μὲν καὶ ἐδραιότερον τὰ ἑαυτῶν διασώξωσι καὶ προάγωσιν, ἑναρμονιωτέρως δὲ καὶ τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ τοὺς πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν φυλάττωσι δεσμοῖς, ἢ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερέμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἐν τῷ δικαίῳ καὶ τῷ καθήκοντι τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιοτά-

του Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τοῦ ἔχειν αὐτόν, συμφάνως τοῖς ἀπὸ τῶν κανόνων προνομίους καὶ τῇ ἀνέκαθεν τάξει, τὴν περὶ τῶν ἔξω καὶ ἐν τῇ διασπορᾷ ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ὀφειλομένην ποιμαντορικὴν πρόνοιαν, διασκεπόμενοι συνοδικῶς περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης καὶ τὸ ἐπεῖγον τῆς θεραπείας αὐτῆς ἀναγνωρίζαντες, ἔγνωμεν ἰδρῦσαι ἐκ τῶν παροικιῶν τούτων μίαν ἐνιαίαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἀρχιερατικὴν περιοχὴν, ἰδίαν ἀποτελοῦσαν Μητρόπολιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον κανονικὴν ἐξάρτησιν τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀναφορὰν αὐτῆς ἔχουσαν, κατὰ τὴν τάξιν καὶ τοὺς ὅρους καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ κλίματος Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἐπωνυμίαν δέ, τιμητικῶς πρὸς τὴν πάλαι διαλάψασαν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Θυατείρων, τὴν ἀκόλουθον φέρουσαν, ἣτοι «Ἱερὰ Μητρόπολις Θυατείρων καὶ Ἐξαρχία Εὐρώπης Δυτικῆς καὶ Κεντρῆς».

Ἐφ' ᾧ καὶ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμενοι γράφομεν καὶ ὀρίζομεν ὅπως πᾶσαι αἱ ἐν τῇ Δυτικῇ καὶ τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ ἔξω τῶν ὁρίων τῶν παλαιότερον ἀπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου χειραφετηθεισῶν καὶ εἰς αὐτοκεφάλους ἀνυψωθείσων Ἀγίων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν εὐρισκόμεναι ὀρθόδοξοι παροικίαι, αἱ τε νῦν ὑφιστάμεναι καὶ αἱ μέλλουσαι ἰδρυθῆναι, ὑπάρχουσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐφεξῆς καὶ παρὰ πάντων γινώσκωνται ὡς μέρη καὶ Κοινότητες τῆς οὕτως ἐν ὤρις αἰσίας συστάσης κανονικῶς γέας ταύτης τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θυατείρων καὶ Ἐξαρχίας Εὐρώπης Δυτικῆς καὶ Κεντρῆς.

Ὁ δὲ ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ ἐλάστοτε κανονικῶς ἀποκαθιστάμενος ἀρχιερεὺς, τὴν ἔδραν αὐτοῦ ἐν Λονδίῳ ἔχων, τιτλοφορεῖσθω «Ἱερώτατος Μητροπολίτης Θυατείρων, ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος Εὐρώπης Δυτικῆς καὶ Κεντρῆς», ἀριθμείσθω δὲ εἰκοστὸς ἐν τῇ τάξει καὶ τῇ χορείᾳ τῶν τοῦ Θρόνου Μητροπολιτῶν, στάσιν καὶ ἔδραν τὴν ἀλόγον ἔχων ἔν τε ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς χρροστασίαις καὶ ταῖς λοιπαῖς συνελύσεσι, καὶ φυλαττέτω τὴν κανονικὴν τάξιν τοῦ μνημονεύειν τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Μητροπολιτῶν.

Ἐξεῖ δε καὶ ὁ τῆς Μητροπόλεως ταύτης ποιμὴν τὰ δίκαια καὶ τὰς ἐξουσίας ὅσας οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ κανόνες καὶ ἡ μακροαίων τῆς Ἐκκλησίας πράξις τῇ Ἐπισκοπικῇ διακονίᾳ ἀναγράφουσι μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ ἱερῷ Συνθρόνῳ ἐγκαθιδρύσεως. Εἰδικώτερον δὲ μνηνησκόμεθα τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων αὐτοῦ τοῦ προνοεῖν περὶ τε τῆς τῶν ἱερῶν ναῶν κανονικῆς λειτουργίας καὶ διοικήσεως, περὶ τε τῆς τῶν ἱερέων καὶ λοιπῶν κληρικῶν ἐν τοῖς ναοῖς τούτοις καὶ ταῖς Κοινότησι κανονικῆς ἀποκαταστάσεως, περὶ τε τῆς ἐν τάξει καὶ ἀκριβεῖ δι' ἀρχιερατικῆς ἀδείας τελέσεως τῶν γάμων, ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τῆς λειτουργίας Πνευματικοῦ Δικαστηρίου εἰς ἐκδίκασιν κατὰ τοὺς κανόνες καὶ τὰ θέσμιμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἐκάστοτε τοῦ Πατριαρχείου δικαστικὰς ὁδηγίας τῶν τε κανονικῶν παραπτωμάτων κλήρου καὶ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῶν γάμων ἀναφυομένων διαφορῶν, καὶ περὶ παντὸς ἐν γένει εἰς τὴν προστασίαν ἀφορῶντος καὶ πρόοδον τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς χριστιανῶν.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ εὐλογημένοι χριστιανοὶ, ἱερωμένοι τε καὶ λαϊκοί, ὀφείλουσι τὸν ἐκάστοτε ἀρχιερέα αὐτῶν ἀγαπᾶν καὶ σέβειν καὶ ὡς ἡγουμένῳ καὶ κανονικῷ αὐτῶν πνευματικῷ πατρὶ καὶ ποιμένι πειθεσθαι καὶ ὑπεῖκειν, κατὰ τὴν τοῦ Ἀ-

ποστόλου προσταγήν, ὡς λόγον μέλλοντι δοῦναι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ ἐν ἡμέρᾳ τῆς τῶν ἔργων ἀνταποδόσεως.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα ἐκυρώθησαν συνοδικῶς.

Εἰς μόνιμον δὲ καὶ διηκεῖν ἔνδειξιν καὶ παράστασιν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ἡμέτερος Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος, καταστρωθεὶς καὶ ὑπογραφεὶς ἐν τῷδε τῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἴσον δὲ καὶ ἀπαράλλακτον αὐτοῦ ἀπὸ λέλυται πρὸς κατάθεσιν καὶ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ α. β. γ. κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον, Ἐπιτεμήσεως Ε΄.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως **ΜΕΛΕΤΙΟΣ** ἀποφαίνεται.

† Ὁ Καισαρείας **Νικόλαος**

† Ὁ Νικαίας **Βασίλειος**

† Ὁ Χαλκηδόνος **Γρηγόριος**

† Ὁ Ἀμασείας **Γερμανὸς**

† Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων **Πολύκροπος**

† Ὁ Ρόδου **Ἀπόστολος**

† Ὁ Ἀγκύρας **Γερβάσιος**

† Ὁ Χαλδίας καὶ Κερασσόντος **Λαυρέντιος**

† Ὁ Βάρνης **Νικόδημος**

† Ὁ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων **Σμάρναγδος**

† Ὁ Σαράντα Ἐκκλησιῶν **Ἀγθαγγέλιος**

† Ὁ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων **Ἰωακείμ**

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΣΕΡΒΙΑΣ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

3) **Βοσνία Ἐρζεγοβίνη.** Ἡ Βοσνία ἀποτελοῦσά ποτε μέρος τῆς ἀρχαίας Πανοσίας ὑπέστη κατὰ τὸν μεσαίωνα διαφόρους βαρβαρικὰς ἐπιδρομὰς, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπηλλάγη ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου, συμπεριλαβόντος ἔπειτα αὐτὴν εἰς τὸ ἀπέραντον κράτος του. Ἀκολούθως μεταλλάξασα κυριάρχους ὑπετάγη τὸν ἰδ' αἰῶνα εἰς τὸν σέρβον βασιλέα Στέφανον Δυσάν, κατορθώσασα ἐν τέλει ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ὡς καταστῆ αὐτόνομος ὑπὸ ἴδιον ἡγεμόνα. Ἀρχὰς τοῦ ἰε' αἰῶνος ἡ Βοσνία ἐπικαλεσθεῖσα τὴν βοήθειαν τῶν Τούρκων ἐναντίον τῶν Οὐγγρων, εἶδε μετὰ λύπης διαψευδομένας τὰς ἐλπίδας αὐτῆς, διότι ἐλθόντες οἱ Τούρκοι κατέκτησαν αὐτὴν καὶ μετὰ πολυχρονίους σίμαθροῦς ἀγῶνας προσήρτησαν εἰς τὸ κράτος αὐτῶν ὡς μίαν ἀτλήν ἐπαρχίαν (15' αἰῶν).

Ἡ Ἐρζεγοβίνη, ὑπαγομένη τὸ πάλαι ὑπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ὑπῆρξε κατὰ τὸν μεσαίωνα αὐτόνομος ὑπὸ ἴδιον ἐπίσης ἡγεμόνα, ἀλλ' ἀργότερον προσηρτήθη καὶ αὕτη εἰς τὴν Τουρκίαν ὡς μία τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς.

Ἡ τουρκικὴ κυριαρχία διήρκεσε μέχρι τοῦ 1878, ὅποτε ἀποφάσει τοῦ Βερολινείου Συνεδρίου ἀνετέθη ἡ διοίκησις αὐτῶν τῇ Αὐστρουγγαρίᾳ, ἣτις μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ τουρκικοῦ συντάγματος (1908) προέβη εἰς τὴν ἀμεσον προσάρτησιν αὐτῶν μέχρι τοῦ 1918, ὅποτε συμπεριελήφθησαν εἰς τὸ ἡνωμένον βασιλεῖον τῶν Σ. Κ. καὶ Σ.

Τοιαύτη ἐν συντομίᾳ ἡ πολιτικὴ τύχη τῶν ὡς ἄνω δύο ἐπαρχιῶν, εἶθα σήμερον οἱ Σέρβοι ὀρθόδοξοὶ κάτοικοι ἀποτελοῦσι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ βοσνιακοῦ πληθυσμοῦ, τὴν ἀπόλυτον δὲ πλειοψηφίαν ἐν Ἐρζεγοβίνῃ. Οἱ κάτοικοι οὗτοι εἶνε οἱ ὀλιγώτερον εὐνοοῦντες τὴν γιουγκοσλαβικὴν ἔνωσιν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἐξηγεῖται τὸ γεγονός δι' οὗτοι ἰδρυσαν τὴν λεγομένην «σερβικὴν ἐθνικὴν ὀργάνωσιν» μὲ ἰδιαιτέρον ὄργανον καὶ μὲ τὸ ἔμβλημα «ὄλοι οἱ Σέρβοι εἰς τὴν Σερβίαν καὶ ἡ Σερβία εἰς ὄλους τοὺς Σέρβους». Μὲ ἄλλας λέξεις, εἶνε ὁπαδοὶ τῆς «Μεγάλης Σερβίας».

Οἱ καθολικοὶ Βοσνίας Ἐρζεγοβίνης συγκεντρωθέντες περὶ δύο πολιτικὰ κόμματα (τὸ

λαϊκὸν καὶ τὸ χωρικὸν) δὲν εἶνε μὲν ὁπαδοὶ ἐνὸς ἀπολύτου χωρισμοῦ, ζητοῦσιν ὅμως μίαν αὐτονομίαν σχολικὴν καὶ μίαν ἐπιτόπιον διοικητικὴν καὶ δικαστικὴν ὀργανώσιν.

Ἐκτὸς τούτου, ἐν ταῖς χώραις ταύταις ὑπάρχει καὶ σημαντικὸς μουσουλμανικὸς πληθυσμὸς, περὶ τοῦ ὁποῦ γινώσκουμεν ἐκ τῆς ἱστορίας τὰ ἑξῆς. Πολλοὶ δηλαδὴ βοσνιακοὶ καὶ ἀρκετοὶ ἑρζεγοβίνιοι καὶ ἰδίως εὐγενεῖς, θέλοντες νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰς θέσεις καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ἠσπασθήσαν τὸν ἰσλαμισμόν μετὰ τὴν τουρκικὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ἄλλ' ἐὰν οἱ ἑξισλαμισθέντες οὗτοι ἐδείχθησαν εὐκαμπτοὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, ἐδείχθησαν ὅμως καθ' ὁλοκληρίαν ἀκαμπτοὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς διατηρήσεως τῆς σερβικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῶν. Καθ' ὃν δὲ χρόνον οὗτοι ἔδιδον, εὐκαιρίας παρουσιαζομένης, τρανὰς ἀποδείξεις τῆς νομιμοφροσύνης καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς των εἰς τὸν Καλίφην, διεφύλαττον ζηλοτύπως τὸ δικαίωμα των ὅπως χρησιμοποιοῦσι τὴν σερβικὴν γλῶσσαν εἰς τὰς ἐπισήμους αὐτῶν πράξεις.

Ἄλλ' ἡ Αὐστρία δὲν ἀφῆκεν ἀνεκμετάλλευτα τὰ θρησκευτάματα τῶν χωρῶν τούτων καὶ ὅπως φέρη καίριον πλῆγμα κατὰ τοῦ σερβισμοῦ ὅπως αὐθαίρετως διέκρινε τοὺς σέρβους ἀπὸ τοῦς κροάτας θεωροῦσα πάντας μὲν τοὺς ὀρθόδοξους «σέρβους», πάντας δὲ τοὺς καθολικοὺς «κροάτας», ἂν καὶ πολλοὶ καθολικοὶ τῆς Βοσνίας ἐθεώρουν ἑαυτοὺς σέρβους. Χωροῦσα δὲ ἔτι περαιτέρω καὶ θέλουσα νὰ ἀντιπαρατάσῃ τοὺς μὲν πρὸς τοὺς δὲ, ἐξηνάγαξε τοὺς μὲν καθολικοὺς καὶ μουσουλμάνους νὰ μεταχειρίζωνται τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον, τοὺς δὲ ὀρθόδοξους τὸ σλαβονικόν. Ἐντεῦθεν τὸ γεγονός ὅτι καθολικοὶ (300 χιλ.) καὶ ὀρθόδοξοὶ (800 χιλ.) διεφιλινεῖσκον τὴν ὑποστήριξιν τοῦ μουσουλμανικοῦ πληθυσμοῦ τῶν ὁποίων ἐθεώρουν οἱ μὲν πρῶτον «κροατικόν», οἱ δὲ δεῦτερον «σερβικόν».

Τὸ 1918 ἀπῆλλαξε τοὺς μουσουλμάνους τοῦ κόπου ὅπως ἐκλέγωσι μετὰξὺ Σέρβων καὶ Κροατῶν, καίτοι δυναταὶ τινεὶ νὰ εἴπω ὅτι ἕξα-

κολουθεῖ ἀκόμη ὑφιστάμενος ὁ διχασμὸς οὗτος, τῶν μὲν σπουδασάντων ἐν Βελιγραδίῳ θεωρούντων ἑαυτοὺς σέρβους, τῶν δὲ ἐν Ἄγραμ θεωρούντων ἑαυτοὺς κροάτας.

Σήμερον κυρίως τοὺς μουσουλμάνους τῶν χωρῶν τούτων ἀπασχολεῖ τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον καὶ προσλαμβάνει πολιτικὴν χροιάν. Εἶνε δηλ. γνωστὸν ὅτι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἰδίως οἱ λεγόμενοι «βέηδες», εἶνε μεγάλοι κτηματῖαι. Ἐνῶ δὲ ἐναντίον αὐτῶν οὐδὲν ἐνήργησεν ἡ προκάτοχος Αὐστριακὴ κυβέρνησις, καίτοι τῷ 1910 ὑπῆρχον ὑποτελεῖς εἰς τὸ φεουδαρικὸν τοῦτο σύστημα 650 χιλ. χωρικοὶ, ἔδωκεν εἰς τὰς γερμανικὰς ἀποικίας σχεδὸν 12 ἑκτάρια γῆς κατ' οἰκογένειαν.

Μετὰ τὸν γεν. πόλεμον ὁ σέρβος ἀντιβασιλεὺς Ἀλέξανδρος διὰ διατάγματος αὐτοῦ προεκήρυξε «τὸν διαμερισμὸν τῆς μεγάλης περιουσίας», τὸ γεγονός δὲ τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως οἱ βέηδες σχηματίσωσι πολιτικὸν κόμμα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μουσουλμανικὴ Γιουγκοσλαβικὴ ὀργανώσις» κατορθώσαντες μάλιστα ὅπως πρὸς τὴν ἀποφιν αὐτῶν προσελκύσωσι καὶ ἀρκετοὺς τῶν μουσουλμάνων τῆς Π. Σερβίας καὶ τῆς Μακεδονίας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ὀργανώσις αὕτη δὲν ἐπέμεινε εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς, ἡ δὲ σερβικὴ κυβέρνησις ἐξησφάλισε τὴν συνεργασίαν αὐτῆς διὰ μικρᾶς ὑποχωρήσεως εἰς τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα, οὐχ ἦτιον εἶνε ἐνδεικτικὴ τῶν διαθέσεων τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις μουσουλμάνων δυναμένων διὰ τοῦ ἐκάστοτε προσανατολισμοῦ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν πότε εἰς τοὺς σέρβους καὶ πότε εἰς τοὺς κροάτας, νὰ ἐπηρεάζωσι τὰς μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ἀρμονικὰς σχέσεις.

4) **Κροατία.** Οἱ Σέρβοι τῆς χώρας ταύτης, περὶ ἧς θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω, ἀνέρχονται εἰς 650 χιλ. ἀπέναντι 2,900,000 κατοίκων αὐτῆς, καὶ διακρίνονται πρὸ παντὸς διὰ τὰς πολεμικὰς αὐτῶν ἀρετὰς. Θέλουσι νὰ ζῶσιν ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τῶν Κροατῶν καὶ νὰ ἀποτελῶσι μέρος κράτους τὸ ὅποιον νὰ εἶνε «ἡ πλέον μεγάλη Σερβία καὶ ἡ πλέον μεγάλη Κροατία».

Τὰ αὐτὰ γενικῶς ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν Σέρβων τῆς **Σλαβονίας**.

(ἀκολουθεῖ)

ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΔΑΙΝΙΚΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Α.

Διατρέχουσα περίοδος ἐξαιρετικῶς κρίσιμος καὶ ἀγωνιώδης. Τὸ μέγα κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, διεξάγει πολυμέτωπον ταυτοχρόνως ἀγῶνα καὶ ἀντιμετωπίζει «κινδύνους ἐξ ἔθνων, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐκ ψευδαδέλφων» κατὰ τὸν Ἀπόστολον (Β΄ Κορινθ. ΙΑ΄). Καὶ περὶ μὲν τῶν κινδύνων ἐκ γένους καὶ ἐκ ψευδαδέλφων, οἵτινες τῶν οἰκιῶν ἡμῶν πιμπραμένων αὐτοὶ ἄδουσι, ὑποβοηθοῦντες ἐμμέσως, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων των, τὸ ἔργον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἡσχολήθη ἡδη ἐπαρκῶς ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας». Ἐφ' ᾧ καὶ εἰσερχόμενος νῦν εἰς διάφορον κύκλον Μελετῶν, θὰ πραγματευθῶ ἐν σειρᾷ ἀρθρῶν τὸ θέμα τῶν ἐξ ἔθνων κινδύνων, ὑπεραμνόμενος κατὰ τῶν σοφιστικῶν καὶ ἐπιβουλῶν τῶν προσιωνίων ἡμῶν ἐχθρῶν τῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Τουρκίᾳ καὶ γενικώτερον τῶν θεμελιωδῶν καὶ ἀδιασείστων καὶ ἀναλλοιώτων δικαίων τῶν χριστιανικῶν λαῶν ἐν πάσῃ μουσουλμανικῇ πολιτείᾳ.

Ἡ Τουρκικὴ νοστοροπία τῆς σήμερον

Ἡ ἐκλογή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Δ΄ ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία γενεῆς κατὰ τῶν Πατριαρχείων ἐπιθέσεως τοῦ Τουρκικοῦ τύπου. Οὐδὲν μαθόντες καὶ οὐδὲν ἀπομαθόντες ἐκ τοῦ παγκοσμίου πωδέμου οἱ Τοῦρκοι δημοσιογράφοι, νομίζοντες δὲ ὅτι αἱ πρὸ

τοῦ πολέμου σχέσεις ἐξαρτήσεως τῶν χριστιανικῶν λαῶν ἀπὸ τῆς Ὁθωμανικῆς Κυβερνήσεως θὰ παραμείνουν ἀνέπαφοι καὶ ἀμετάβλητοι εἰς τὸ *statu quo ante*, εἰς τὸ προπολεμικὸν καθεστῶς, ἔσπευσαν νὰ διαρρήξωσι τὰ ἱμάτια τῶν διαμαρτυρούμενοι ὅτι κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πατριάρχου δὲν ἐτηρήθησαν αἱ σχέσεις αὐταὶ καὶ ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον οὕτω πολιτευθὲν κατήργησεν αὐτὸ ἑαυτὸ τὰ προνόμια τὰ δωρηθέντα αὐτῷ ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Πρωθητοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀμβλυωπίας τῶν προγόνων των, καὶ οὕτω κατέστη ἀπλοῦς θερησκευτικὸς θεσμὸς ἄνευ οἰασθήποτε ἄλλης σημασίας ἢ θέσεως ἐν τῷ Κράτει. Προσέθηκαν δὲ τὴν πληθοφορίαν ὅτι εἶχον διαταχθῆ ἡδη τὰ διάφορα κυβερνητικὰ γραφεῖα καὶ τμήματα νὰ μὴ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψει καὶ διεκπεραιώσιν οὐδὲν ἔγγραφον τῶν Πατριαρχείων. Ἡ ἐφημερὶς «Τασβίρ» μάλιστα, ἐξέφρασε καὶ τὴν ἀπορίαν τῆς ἐν τίνι δικαίωμάτι ἢ Σερβικῆ Κυβέρνησις καὶ ἡ Σερβικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνεγνώρισαν τὸν νέον Πρωθυεράρχην τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας οὐδᾶμως δὲ παράδοξον τοιαύτην ἀπορίαν νὰ διατυπώσῃ καὶ περὶ τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Χάρδιγγ καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας κ. Λάουδ Τζῶρτζ οἵτινες ἀμφότεροι ἀναγνωρίζαντες ἐδέχθησαν Μελέτιον τὸν Δ΄ εἰς ἀκρόασιν.

Δὲν θὰ παρακολουθῆσω ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου τὴν τοιαύτην νοστοροπίαν, διότι θὰ μᾶς μετετόλιξεν αὕτη ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τῆς σοβαρότητος εἰς τὸ ἔδαφος τῆς εὐθυμογραφίας. Ἄλλως τε, κατὰ τὸν προσεχῆ διακανονισμόν

τῆς θέσεως, τῶν ὁρίων αἱ τῶν δικαίων τοῦ κράτους ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν Συμμάχων, θὰ καταδειχθῆ κατὰ πόσον θὰ διατηρηθῆ ἀνεπαφρον τὸ προπολεμικὸν καθεστὼς καὶ κατὰ πόσον τὰ ἐθνικὰ καὶ θρησκευτικὰ δίκαια τῶν Χριστιανικῶν ἔθνοτήτων θὰ παραμείνωσιν ἔρμαιο τῶν θιασωτῶν καὶ συνεχιστῶν τῆς κρατησάσης ἀπὸ τοῦ Κορμαϊκοῦ μέχρι τοῦ παγκοσμίου πολέμου ὑπονομευτικῆς πολιτικῆς. Ἐπειδὴ ὁμως εἰς τὰ γραφόμενά των οἱ Τούρκοι δημοσιογράφοι παραδέχονται — καθῶς ἄλλως καὶ τινες παχυλῶς ἀμελέτητοι καὶ ἀνιστόρητοι ἐπίσημοί τε καὶ ἀνεπίσημοί ἐκ τῶν ἡμετέρων — ὡς ἀναμφισβήτητον ἱστορικὸν γεγονός ὅτι τὰ προνόμια!!! τῶν Πατριαρχείων ἐξερῆθησαν αὐτῶ ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ, διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον, ἐπιτραπήτω μοι, ἵνα, ἀνασκευάζων τὴν πλάνην ταύτην, ἀποκαταστήσω τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου καὶ (ἀπανθίζον ἰδία ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Μελετῶν Δ. Ἐλευθεριάδου τὰ πρόσφορα) ὑπενθυμίσω τοῖς Μουσουλμάνοις πολεμίοις ἡμῶν μερικὰς δογματικὰς ἀληθείας τοῦ Ἱεροῦ νόμου καὶ τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας.

Ἀπένευμεν ὁ Πορθητὴς προνόμια εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον;

Καὶ δὴ, ἀπένευμε πραγματικῶς Μωάμεθ ὁ Β' προνόμια εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ πῶς; Δυναμίει ἴσως νομοθετήματος ὡς θὰ ἐλέγωμεν τὴν σήμερον. Ἄλλ' εἶχε λοιπὸν τότε ἐν χειρὶν ὁ Σουλτάνος τοιαύτην νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ ἠδύνατο νὰ θεσπίσῃ τοσοῦτους σπουδαιοτάτους νεωτεριστικούς νόμους; ἀπονέμωντας προνόμια εἰς ὀλόκληρον κατακτηθὲν ἔθνος; Ἡδύνατο ὁ Πορθητὴς νὰ ἀναλάβῃ τοιαύτην μεγάλην πρωτοβουλίαν χωρὶς νὰ προσφύρῃ εἰς τὰς σκέψεις καὶ ἰδέας καὶ αἰσθήματα τῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν συμβούλων του,

χωρὶς νὰ γίνῃ μεία τοιούτου μεγάλου γεγονότος παρὰ τῶν συγχρόνων ἢ μεναγενεστέρων Τούρκων ἱστοριογράφων καὶ λοιπῶν συγγραφέων, χωρὶς νὰ συζητηθῆ καὶ σχολιασθῆ τουλάχιστον δικαιολογητικῶς τὸ γεγονός;

Τίποτε, ἀπαντῶ, ἀπὸ ὅλα ταῦτα δὲν ἔγινε. Δὲν ὑπῆρξε νομοθέτημα τοῦ Πορθητοῦ, διότι δὲν ἤτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ. Δὲν συνεζητήθη τὸ γεγονός, οὔτε ἐσχολιάσθη, οὔτε ἀνεγράφη, διότι δὲν ὑπῆρξε γεγονός τι ἐκτακτὸν ἢ πρωτοφανές, ἀλλ' ἀπλοῦν γεγονός, ἄμεσον καὶ σ' ἡθες παρελόμενον τῆς κατακτισεως, γνωστὸν ἐκ τῶν προτέρων ὡς ἀείποτε εἰς πᾶσαν κατὰκτησιν παρὰ Μουσουλμάνων μὴ Μουσουλμανικῶν χωρῶν ἐφαρμοσθὲν καὶ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ Μουσουλμανικοῦ θεμελιώδους Ὁργανικοῦ Συνταγματικοῦ Χάρτου. Ἄλλ' ὑπάρχει λοιπὸν Μουσουλμανικὸς Ὁργανικὸς Συνταγματικὸς Χάρτης;

Ναὶ ὑπάρχει: διότι διὰ πᾶν Μουσουλμανικὸν Κράτος, ὁ θεμελιώδης Ὁργανικὸς Συνταγματικὸς Χάρτης του ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἑσαεὶ ὁ Ἱερός Νόμος (Σεριατ) οὔτινος ἄπασαι αἱ Διατάξεις τῶν τοῦ δημοσίου ὅσον καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀπετέλεσαν ἀείποτε καὶ ἀποτελοῦσι θεμελιώδεις καὶ ἀπαραβάτους καὶ ἀναλλοιώτους Συνταγματικὰς Διατάξεις, ὡς προερχομένας παρ' αὐτοῦ τοῦ «Υπερτάτου Νομοθέτου Θεοῦ,» δυναμένας μὲν κατὰ τὰ ἐπουσιώδη αὐτῶν μέρη νὰ ὑποστῶσιν παραλλαγὰς τινὰς, ἀλλὰ πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων ἐκείνων ἅτινα παραδέχεται ὁ Ἱερός Νόμος.

Ὁ Νομοθέτης ἐν τῷ Ἰσλάμ.

Ὁ Πορθητὴς λοιπὸν δὲν ἀπένευμε προνόμια εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, οὔτε ἐξέδωκε ποτὲ τοιοῦτον νόμον, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἦτο οὔτε ἠδύνατο νὰ εἶναι, ὅπως οὐδεὶς ἕτερος τῶν προκατόχων ἢ διαδό-

χων του Σουλτάνων, Νομοθέτης. Κατὰ τὸ Κοράνιον, ὁ μόνος νομοθέτης ἐν τῷ Ἰσλάμ εἶναι ὁ Θεός, οὐδεὶς δὲ θνητός, εἴτε Ἄρχων εἴτε Ἡγεμών, δικαιούται νὰ θεσπίῃ νόμους. Ὁ Προφήτης ἐδίδαξε «πᾶς νέος νόμος ἀποτελεῖ νεωτερισμὸν, πᾶς νεωτερισμὸς ἀποτελεῖ ἀποπλάνησιν, πᾶσα ἀποπλάνησις ὀδηγεῖ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς κολάσεως». Τούτου ἕνεκεν, καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τῶν Μουσουλμανικῶν Κρατῶν, ἀπὸ τῶν Ἀράβων μέχρι τῶν Τούρκων, οὐδεὶς Ἡγεμὼν ἐτόλμησε πατὲρ νὰ θέσῃ νόμους διὰ τὸ Κράτος του, περιοριζόμενος μόνον εἰς τινὰς διοικητικοὺς Κανονισμοὺς (Νιζάμ, Κανούν). Κατὰ τὸ Ἰσλάμ, ὅπως μία μόνον ἱερὰ Βίβλος ὑπάρχει, τὸ Κοράνιον, οὕτε καὶ μία μόνη νομοθεσία δεῖον νὰ διέπῃ ὅλους τοὺς Ὀρθοδόξους Μουσουλμάνους. Τὸ νομοθετεῖν ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Θεὸν· ἐὰν δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου ἐσχηματίζοντο νέαι νομικαὶ σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, εἰς τοὺς **Οὐλεμά** ἀπόκειται νὰ κρίνωσι κατὰ πόσον αἱ σχέσεις αὗται εἰσὶ σύμφωνοι πρὸς τὰς ἐν τῷ Κορανίῳ Διατάξεις τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὰς ἐπιτρέψωσιν, ἢ ἀπαῶσιν πρὸς τοὺς τοὺς καὶ νὰ τὰς ἀπαγορεύσωσι. Τοιαῦται δὲ κρίσεις καὶ ἀποφάνσεις (φετβά) προηγήθησαν πάντοτε τόσον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἰδρυθῇ μόνιμος στρατὸς ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν ὅσον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἰδρυθῶσι κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα λοιμοκαθαυτήρια ἐπὶ Σουλτάν Μαχμούτ.

Πᾶν Μουσουλμανικὸν Κράτος Θεοκρατικόν.

Διότι, ὅπως πᾶν Μουσουλμανικὸν Κράτος, καὶ ἡ Τουρκία τῆς σήμερον, παρ' ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς μεταβολὰς ἃς ἔχει ὑποστῆ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξηκονταετίαν, εἶναι ἐν πολλοῖς καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ εἶναι πάντοτε Πολιτεία Θεοκρατικὴ καθόσον, κατὰ τὴν μουσουλμανικὴν ἀντίληψιν τῶν πραγμάτων, ἕρη-

σκεία καὶ πολιτεία εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ, τῆς μὲν Πολιτείας ἀποτελουμένης τὸ ἐξωτερικόν, τὸ διοικητικόν, δηλ. μέρος τῆς θρησκείας, τῆς δὲ θρησκείας περιεχομένης τὴν ἰδέαν καὶ ἔννοιαν τῆς Πολιτείας. Ἡ θεοκρατικὴ ιδιότης τοῦ πολιτεύματος τῆς Τουρκίας καταφαίνεται ἐκ τῆς διπλῆς ιδιότητος τοῦ Σουλτάνου ὡς πνευματικοῦ ἅμα καὶ ὡς πολιτ. οὐ Ἄρχοντος ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ **Σείχ Οὐλ Ἰσλαμάτου** (Σείχ, Οὐλ Ἰσλάμ Καπουσου ἢ Μπάμπι ἀλή Μεουχέτ Πεναχῆ = Ὑψηλὴ Πύλη τοῦ καταφυγίου) καὶ τῶν ποικίλων δικαιοδοσιῶν του, τὰς ὁποίας τοῦτο ἑνασκει ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας τοῦ Ἰσλάμ. Διότι τί εἶναι τὸ Σείχ Οὐλ Ἰσλαμάτου; Εἶναι εἶδος Πατριαρχεῖου Μουσουλμανικοῦ ἐνταυτῷ καὶ Ὑπουργεῖου Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, Ἰερῆς Συνόδου καὶ ἐνταυτῷ Σώματος Νομοθετικοῦ, Ὑπουργεῖου Δικαιοσύνης ἅμα καὶ Ἀρχείου Πάγου, ἔχει δὲ ἐν τισὶ θέμασι καὶ δικαίωμα ἀρνησιουργίας (*veto*) εἰς πᾶν νομοθετικὸν μέτρον λαμβανόμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Μετέχει πάντων τούτων καὶ ἀποτελεῖ σύνολον καὶ κράμα δικαιοδοσιῶν διαφόρων καὶ ποικίλων, ὄλων ἐνασκειμένων, ἐπαναλαμβάνω, ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ δυαδικὸν σύστημα τῆς ἀπονημῆς τῆς δικαιοσύνης ἐν Τουρκίᾳ, ὅπου λειτουργοῦσι α') - ἃ **πολιτικά δικαστήρια**, **μαχκιεμί νιζαμίε** ἐξαρθώμενα ἐκ τοῦ Ὑπουργεῖου τῆς Δικαιοσύνης καὶ β') ὅλας ἀνεξάρτητα τούτων τὰ **ἱεροδικεῖα** (μαχκιεμί σερηγιέ) ἐξαρθώμενα ἐκ τοῦ Σείχ Οὐλ Ἰσλαμάτου, τῶν ὁποίων ἡ δικαιοδοσία ἐπεκτείνεται εἰς πλεῖστα θέματα τοῦ ἀστικοῦ Δικαίου π. χ. ὁ διορισμὸς Ἐπιτρόπου καὶ Ἀντιλήτορος καὶ Κηδεμόνος διὰ τοὺς ἀνηλίκους καὶ τοὺς ὑπὸ ἀπαγόρευσιν διατελοῦντας (ἀσώτους, παράφρονες βλάκας, ἀφάντους), ὅλαι αἱ κληρονομικαὶ διαφοραὶ, αἱ σχέσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου (γάμος, διαζύγιον, πατρικὴ ἐξουσία, διατροφὴ κ.τ.λ.π.) πᾶσαι αἱ πε-

ρὶ βακουφικῆς ἀκινήτου ιδιοκτησίας διαφορὰ ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἱεροδικείων καὶ κανονίζονται συμφῶνως πρὸς τὰς Διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου διότι ἕτερον νόμον τὰ Ἱεροδικεῖα οὔτε γινώσκουσιν, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ γινώσκωσιν, οὔτε λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψει, οὔτε ἐφαρμόζουσι. Διότι, ὡς παρατηρεῖ διάσημος γνῶστης τοῦ μουσουλμανικοῦ δικαίου συγγραφεὺς, ὁ *Pelissié du Ruis»,* «ὁπότεν, καθὸ συμβαίνει εἰς τὰ Μουσουλμανικὰ Κράτη, τὸ δίκαιον θεωρεῖται ὡς κλάδος τῆς θεολογίας καὶ ὑποτάσσεται εἰς τὴν θρησκευτιανῆ εὐρίσκειται εἰς ἄμεσον συνάφειαν μετ' αὐτῆς, κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν ἅπασαι αἱ νομικαὶ σχέσεις μεταβάλλονται εἰς θρησκευτικὰς σχέσεις». Καὶ ἡ δικαιοδοσία αὕτη τῶν Ἱεροδικείων καθιεροῦνται ὑπὸ τοῦ Ὁθωμανικοῦ Συντάγματος ὁρίζοντος ἐν ἄρθρῳ 7 ὅτι «τὸ ἐφαρμόζειν τὰς Διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων τοῦ Σουλτάνου», ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 87 ὅτι «αἱ ὑποθέσεις αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὸν Ἱερὸν Νόμον δικάζονται ὑπὸ τῶν Ἱεροδικείων».

Οὔτε παρήλλαξε κατὰ κεραίαν τὸ θεοκρατικὸν πολίτευμα τῆς Τουρκίας μετὰ τὸ Χάτι Χουμαγιὺν τοῦ 1856· παρήλλαξαν μόνον τὰ προσήματα καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι πρὸς διαβουκόλησιν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὅτι ἡ Τουρκία ἐξευρωπαίσθη, διὰ τῆς ἀναπτύξεως παραλλήλως πρὸς τὸν Ἱερὸν Νόμον καὶ πολιτικοῦ. Ἴδον πῶς κρῖνει τὴν παραλλαγὴν ταύτην διακεκομμένη εἰδικότης ὁ *Pelissié de Ruisas* «Μεταξὺ τοῦ νόμου καὶ τῆς πραγματικότητος ὑπάρχει ἐν τῇ Ὁθωμ. Αυτοκρατορίᾳ ἀπογοητευτικὴ ἀντίθεσις. Ἡ ἐκλαίκευσις δυνατὸν νὰ ὑφίσταται ἐν τοῖς νόμοις· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει αὕτη εἰς τὰ ἥθη. Εἰς τὴν θρησκευτικὸν νόμον, κατὰ θεωρίαν ἐκλείψαντα, ἐπέζησεν ἡ θρησκευτικὴ ἀντίληψις καὶ ἡ θρησκευτικὴ αὕτη ἀντίληψις κυριαρχεῖ ἐν πάσαις ταῖς νομικαῖς σχέσεσιν εἴτε τῶν ἰδιωτῶν

πρὸς ἀλλήλους εἴτε τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν». (*Du régime des capitulations dans l'empire Ottoman*). Ἄλλως τε, πλὴν τοῦ Συντάγματος, τὸ Σείχ οὐλ Ἰσλαμάτον καὶ ἡ δικαιοδοσία του ἡ ἐνασκουμένη συνφῶδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ Ἱεροῦ Νόμου ἐπὶ ζητημάτων τῶν «προσωπικῶν θεσμῶν» καὶ τοῦ ἀστικοῦ νόμου παραμένει μάρτυς διαπρύσιος τοῦ θεοκρατικοῦ πολιτεύματος τῆς Τουρκίας. Ὁ δὲ κατὰ τὸ 1917 ψηφισθεὶς, «προσωρινὸς νόμος περὶ οἰκογενειακοῦ δικαίου» καθ' ὃν ὁ γάμος τῶν Χριστιανῶν τελεῖται ἐνώπιον τοῦ ἱεροδικαστοῦ (χακίμ) ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ (ναῖπ· ὁ ἱεροδικαστὴς δὲ, ὁ ὀφείλων νὰ δικάζῃ συμφῶνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, κατὰ τὸ ἄρθρον 1785 τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος, θὰ δίδῃ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἄδειαν γάμου διὰ τὴν πέραν τοῦ 4ου βαθμοῦ συγγένειαν, καθὼς αὐτὸς ἐπίσης δικάζει, ἀκυροὶ καὶ διαλύει τὸν γάμον τῶν Χριστιανῶν, αὐτὸς δὲ ἀποφαίνεται ἐπὶ τῆς ἀρνήσεως τελέσεως γάμου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ τελεῖ τὸν τοιοῦτον γάμον, ἀποτελεῖ μίαν ἐπὶ πλέον περιττανον ἀπόδειξιν τῆς κυριαρχίας τοῦ θεοκρατισμοῦ καὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τὴν σήμερον ἐν Τουρκίᾳ. Ἴδου πῶς ἐννοοῦσιν οἱ νεώτεροι Τούρκοι τὸν ἐξευρωπαϊσμὸν τῆς Τουρκίας. Καθυποβάλλοντες καθ' ὀλοκληρίαν τὸν γάμον τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸν Ἱερὸν Ἰσλαμικὸν Νόμον καὶ εἰς τοὺς ἱεροδικαστάς. Εὐτυχῶς ὁ θνησιγενὴς οὗτος νόμος δὲν ἐπέζησεν οὔτε ὅσον τὰ ἐαρινὰ ρόδα. Ἀλλ' ἀπεκάλυψε τὰς πραγματικὰς διαθέσεις τῶν νεωτέρων Τούρκων καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ μέγα κέρδος.

Ἄστικός κώδιξ ἐν Τουρκίᾳ

Ἄλλὰ δὲν ὑπάρχει λοιπὸν Ἄστικός Κώδιξ ἐν Τουρκίᾳ· Μέχρι τοῦ 1870 δὲν εἶχε νομοθετηθῆ ἰδιαίτερος Ἄστικός Κώδιξ ἐν Τουρκίᾳ, ἰσχὺν δὲ νόμου ἐπ' αὐτὸν αἱ ἐν τῷ Κορανίῳ καὶ ταῖς συλλογαῖς τῶν λόγων καὶ ἔργων

τοῦ Προφῆτου (Χαδής) περιεχόμενα Διατάξεις καὶ αἱ ἐρμηνεῖαι αὐτῶν αἱ γινόμεναι παρὰ σοφῶν θεολόγων τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Καὶ ὁ κατόπιν δὲ συνταχθεὶς καὶ σήμερον διατελῶν ἐν ἰσχύϊ Ἀστικὸς Ὀθωμανικὸς Κῶδιξ (Μεδξελεὶ Ἀγκιμί Ἀδλιγιέ) δὲν εἶναι νεότερον νομοθέτημα τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως κατ' ἀπομίμησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν τοιοῦτων νομοθετημάτων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῶν διεπουσῶν ταῦτα, ἀλλὰ, καθὼς καὶ ὁ τίτλος του δηλοῖ, εἶναι ἐγχειρίδιον νομικῶν Διατάξεων εἰλημμένων ἐκ τῶν προγενεστέρων θεολογικονομικῶν συγγραμμάτων τοῦ Μουσουλμανικοῦ Χανεφικῆς Δόγματος, καθὰ καὶ ἐν τῇ προτασσομένῃ ἐκθέσει τῆς συντακτικῆς αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς οὐτως καὶ κατ' ἐπανάληψιν δηλοῦται, ἄνευ οὐδεμιᾶς οὐσιαστικῆς μεταβολῆς ἅτε «τοῦ Ἱεροῦ Δικαίου ὄντος πηγῆς καὶ βάσεως τῶν πολιτικῶν νόμων καὶ Κανονισμῶν» καὶ «τῆς ἐπιστήμης τοῦ Ἱεροῦ Δικαίου ὁμοιοζούσης πρὸς ἀχανῆ θάλασσαν».

Τὸ ἄρθρον 1785 τοῦ Ἀστικοῦ τούτου Κώδικος εἶναι χαρακτηριστικώτατον. Κατ' αὐτὸ «δικαστῆς» (Χακίμ) εἶναι τὸ πρόσωπον τὸ διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἵνα διακρίῃ τὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διαφορὰς «σφιζῶνας πρὸς τὰς Διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου». Διὰ ταῦτα καὶ ὁ Κῶδιξ οὗτος περιλαμβάνει κυρίως μόνον τὸ ἐμπράγατον Δίκαιον, τὸ ἐνοχικὸν Δίκαιον καὶ τὸ περὶ ἐλευθέρως ἰδιοκτησίας (μουλκ) ἑλλείπουσι δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὀλόκληρον τὸ κληρονομικὸν καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ Οἰκογενιακοῦ Δικαίου καθὼς καὶ τὸ περὶ ἀκινήτου βακουφικῆς ἰδιοκτησίας καὶ αἱ γενικαὶ ἀρχαί, ὡς διεπομένων τούτων ἀπάντων ὑπὸ τῶν Διατάξεων τοῦ Ἱεροῦ Νόμου καὶ ἐξαγομῶν, καθὰ εἶδομεν ἀνωτέρω, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Ἱεροδικειῶν. Οὕτως ὥστε τὴν σήμερον οἱ νόμοι τοῦ Προφῆτου διέπουσιν ἐν Τουρκίᾳ ὅλον τὸ

Ἀστικὸν Δίκαιον. Διὸ καὶ πᾶς συγγραφεὺς τούτου συγγράμματος, ὀφείλει πρὸ τῆς ἐκτύπωσης νὰ υποβάλῃ τὸ σύγγραμμά του εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Σεῖχ Οὐλ Ἰσλαμάτου ὅπερ ἀποφαίνεται ἀν τούτου συμφωνῆ πρὸς τὰς ἀναλλοιώτους ἀρχὰς τοῦ Ἱεροῦ Νόμου καὶ συνεπῶς ἂν ἐπιτρέπεται ἢ οὐ ἢ ἐκτύπως καὶ κυκλοφορία του.

Φύσις τῶν Χριστιανικῶν δικαίων

Ἐξ ὅσων ἐλέχθησαν λοιπὸν ἀναφορικῶς πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς Ὀθωμανικῆς Πολιτείας ὡς Πολιτείας θεοκρατικῆς, ἐξάγεται ἀριδιήλως τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ δίκαια (τὰ κοινῶς λεγόμενα προνόμια) τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὰ ἀναγνωριζόμενα ἐν τῷ ἠθικῷ προσώπῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἶναι δίκαια καὶ προνόμια θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικά, μὴ ἀπονεμηθέντα ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ καὶ τῶν διαδόχων του ὡς φιλοδῶρημα πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἀλλ' ἀντιπροσωπεύοντα ἔννομον κατάστασιν πραγμάτων ὑπαγορευθῆσαν ὑπὸ τῆς ἀδριήτου λογικῆς τῶν πραγμάτων, ἦτοι κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην, δημιουργηθεῖσαν καὶ ὑφίσταμένην ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, καὶ καθορίζουσαν τὰς μεταξὺ τούτου καὶ τῶν κατακτηθέντων Χριστιανικῶν λαῶν σχέσεις διότι ἄλλως ἢ ὑπαρξίς Χριστιανῶν ἐν Μουσουλμανικῇ Πολιτείᾳ ἀπέβανέ τι τὸ ἀπολύτως ἀδύνατον. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ γάμος καὶ ἡ προίξ καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ διατροφή καὶ τὰ παρόμοια, ἅτινα θεωροῦνται ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὡς ἄσχετα πρὸς τὴν θρησκείαν, εἶναι ζητήματα ἐναγόμενα εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἐν Τουρκίᾳ. Διότι ποῖος νόμος θὰ κανονίσῃ ἐν Τουρκίᾳ τὰ ζητήματα ταῦτα; ὁ Ἱερὸς Νόμος τοῦ Ἰσλάμ; ἀλλ' ὁ Ἱερὸς Νόμος τοῦ Ἰσλάμ γάμον, ὡς ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ τὸν ἐννοοῦμεν ἐνιαῖον καὶ ἀδιάλυτον, δὲν ἀναγνωρίζει, οὔτε ἰσότητα μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ

γυναϊκὸς παραδέχεται, ὅπως οὔτε καὶ νομιμότητα τέκνων ἐξ ἐνιαίου καὶ ἀδιαλύτου γάμου γεννηθέντων, ἀλλ' ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπιτρέπει τὴν πολυγαμίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπαφίησιν εἰς τὴν ἐλευθέραν θέλησιν τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀποπομπὴν τῆς γυναϊκὸς δι' οἰονδήποτε λόγον καὶ ὀποτανδήποτε θέλησιν ἐπὶ μόνῃ τῇ καταβολῇ τῆς ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένης ἀποζημιώσεως (μέχρι μουαδζελέ). Ἐπίσης ἡ προῖξ προὔποτίθησι τὴν ὑπαρξίν γάμου Χριστιανικοῦ, διότι συνδέεται μετὰ τοῦ γάμου τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ τῆς Χριστιανικῆς οἰκογενείας καὶ ἀναπληροῦ σκοπὸν ἱερὸν· δὲν ἀποτελεῖ δὲ ἀπλῆν δωρεάν κατὰ τὴν μουσουλμανικὴν ἀντίληψιν. Ἐπίσης διαθήκη κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν ἔννοίαν τοῦ θεσμοῦ οὔτε τὸ Κοράνιον οὔτε ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐδραζομένη Μουσουλμανικὴ νομοθεσία παραδέχονται. Διότι, ὁ Θεὸς ἔχει ὀρίσει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, κατὰ τὸ Κοράνιον, τίνι τρόπῳ θὰ διανεμηθῶσι μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν ἡ περυσία των καὶ τίνες οἱ κληρονόμοι των.

Ἡ δὲ διαθήκη παρὰ Μουσουλμάνους χρησιμεύει δι' ἄλλους κυρίους σκοποὺς, ἤτοι πρὸς διορισμὸν ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος τῶν ἀνηλίκων· καὶ διὰ κληροδοσίας πρὸς διάφορα πρόσωπα ἀλλὰ, καὶ πάλιν μέχρι ποσοῦ μὴ ὑπερβαίνοντος τὸ τρίτον τῆς περιουσίας. Πρὸς τοῦτοις, κατὰ τοὺς Χριστιανοὺς, ὄρος ἀπαραιτήτος τῆς διαθήκης εἶναι ἡ ἐγκατάστασις κληρονόμου, ἐνῶ κατὰ τοὺς Μουσουλμάνους ὁ διορισμὸς κληρονόμου ἀντιστρατεύεται εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ, ὀρίσαντος ἅπαξ διὰ παντὸς τοὺς κληρονόμους παντὸς ἀνθρώπου. Ἀφ' ἑτέρου τὸ Μουσουλμανικὸν κληρονομικὸν δίκαιον φεραῖς) διέπεται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι κατωτέρα τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀποτελεῖ ἡμισὺν ἀνδρα, ἀφοῦ νομικῶς δύο γυναῖκες ἐξισοῦνται πρὸς ἓνα ἄνδρα (Βλέπε ἄρθρον 1685 Ἀστικῶν Ὀθωμανικοῦ Κώδικος) καὶ ὅτι εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις ὅπως ἡ γυνὴ κληρονομήσῃ πρέπει νὰ συντρέξῃ καὶ συγγενὴν ἐξ ἀρρενογονίας (ἀσαμπάτ), ἔστω καὶ ἀ-

πώτατος κατὰ βαθμὸν. Εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ ἐπαφῆ εἰς μουσουλμανικὴν θεοκρατικὴν Πολιτείαν τὸ δίκαιωμα νὰ ρυθμίξῃ πάντας τοῦτους τοὺς προσωπικοὺς θεσμοὺς (*statuts personnels*) τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τοῦ Ἰσλάμ καὶ ὑπὸ τῶν Ἱεροδικείων αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ βαθμιαίως ὁ ἐξισλαμισμὸς τῶν Χριστιανῶν;

Τὸ ἀβάσιμον τῶν κατὰ τῶν δικαίων

(προνομίων)

τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐνστάσεων

Οἱ ποθοῦντες καὶ ἐπιδιώκοντες ἐκ τῶν Τούρκων νὰ καταργήσωσι τὰ δίκαια (προνόμια) τῶν Χριστιανῶν, ἅτινα ἀπὸ πολλοῦ ἤδη πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἤρχισαν νὰ ἐπιβουλεύονται καὶ νὰ περικόπτωσι καὶ περιστέλωσι, ἰδρὺ ποίας ἐνστάσεις ἀντιτάσσοσι. Τὰ προνόμια ταῦτα, λέγουσιν, ἅτινα ἔχουσι καθιερώσει ἡ ἀμβλυωπία καὶ ἡ ὑπεράγαν ἀγαθότης τῶν προγόνων μας δὲν εἶναι προνόμια θρησκευτικὰ ἀναφερόμενα δηλ. εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ λατρείας, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς περιλαμβάνονται καὶ προνόμια θίγοντα αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ καὶ ἀντιβαίνουσι πρὸς τὰς ὑγειεῖς ἀρχὰς καὶ διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ Δικαίου τὰς διεπούσας σήμερον τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη. Ἡ δικαιοσύνη, λέγουσιν, εἶναι ἀποκλειστικὸν δίκαιωμα τῆς Πολιτείας, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἐκπαίδευσις. Τὰ προνόμια δὲ ταῦτα τῶν ἐν Τουρκίᾳ Χριστιανῶν οἱ ἐκ τῶν Τούρκων σωβινισταὶ φρονοῦσιν ὅτι ἔχουσι ἰδιαιτέρους λόγους νὰ ἀπεχθάνωνται, διότι νομίζουσιν ὅτι δυνάμει τῶν προνομίων τούτων οἱ κατακτηθέντες λαοὶ διετήρησαν τὴν συνείδησιν τῆς ἐθνικότητός των καὶ ἐν εὐθέτοις περιστάσεσι κατάρθρωσαν νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των.

Ὅλα ὁμως τὰ κατὰ τῶν δικαίων (προνομίων) τῶν Χριστιανῶν ἐπιχειρήματα τῶν Τούρκων

κων εἰσὶν ἀβάσιμα καὶ ἐπιπόλαια διὰ πάντα γνώστην τῶν μουσουλμανικῶν πραγμάτων καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Ἐὰν τὴν σήμερον ἐπικρατοῦσιν ἐν Εὐρώπῃ διάφοροι ἰδέαι καὶ δοξασίαι ὅσον ἀφορᾷ τὰ κυριαρχικὰ δικαίωματα τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν ἰδίων ὑπηκόων, αἱ ἰδέαι αὗται δὲν δύναται νὰ τύχωσιν ἐφαρμογῆς ἐν τῇ Θεοκρατικῇ Τουρκίᾳ. Ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχει μία μόνη θρησκεία, ἡ Χριστιανικὴ· ἐὰν δὲ αὕτη κατατέμνεται εἰς διαφόρους αἰρέσεις, αἱ αἰρέσεις αὗται κατ' ἐλάχιστον ἢ οὐδὲν παραλλάσσουσι τὰς θεμελιώδεις βάσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν Εὐρώπῃ πᾶσα νομοθεσία εἶναι νομοθεσία Χριστιανικὴ, ὅπως ἐν Τουρκίᾳ ἡ νομοθεσία εἶναι Μουσουλμανικὴ, ἐφ' ᾧ καὶ τὰ μὲν ἀφορῶντα εἰς τοὺς προσωπικοὺς θεσμοὺς (*statuts personnels*) ὑπάγονται ἐν Τουρκίᾳ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν θρησκευτικῶν δικαστηρίων τοῦ Ἰσλάμ, (Ἱεροδικεῖα) ἐφαρμόζοντα τὰς διατάξεις μόνον τοῦ Κορανίου, ἡ δὲ ἐκπαίδευσις ἀκολουθεῖ τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν τούτου καὶ τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους εἶναι σχολεῖα καθαρῶς καὶ οὐσιωδῶς Μουσουλμανικά.

Ἡ θέσις τῶν Μουσουλμάνων εἰς τὰ Χριστιανικὰ Κράτη.

Οἱ Τούρκοι πολέμοι τῶν Χριστιανικῶν δικαίων (προνομίων) ἀντὶ νὰ βλέπωσι τί γίνεται ἐν Εὐρώπῃ, ὅπου, ὡς εἶπομεν, μία μόνη θρησκεία ὑπάρχει, ἡ Χριστιανικὴ, καὶ νομοθεσία ἐκ ταύτης ἀπορρέουσα, διατὶ νὰ μὴ βλέπωσι τί γίνεται ὅταν μία χριστιανικὴ Πολιτεία καθυποτάξῃ Μουσουλμάνους ἢ καὶ ὀλόκληρα μουσουλμανικὰ Κράτη; Ὑπὸ τὴν Ἀγγλίαν διατελεῖ Μουσουλμανικὸς πληθυσμὸς ἐν Ἰνδίας ἀσυγκρίτως ὑπέρτερος τῶν ἐν Τουρκίᾳ Μουσουλμάνων. Ἐπίσης ἡ Γαλλία ἔχει ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς Ἀφρικανικαῖς αὐτῆς κτήσεις πολλὰ ἑκατομμύρια Μουσουλμάνων, ἐπίσης ἡ Ρωσσία ἐν Τουρκεστὰν καὶ ἐν Κριμαίᾳ,

ἡ Ὀλλανδία ἐν Ἰάβρα κτλ. Πῶς κανονίζονται λοιπὸν ἐν ταῖς χώραις ταύταις τὰ τῶν «προσωπικῶν θεσμῶν» τῶν Μουσουλμάνων, τὰ ζητήματα δηλ. τοῦ οἰκογενειακοῦ Δικαίου, τοῦ κληρονομικοῦ Δικαίου, τῆς ἐκπαίδευσως, τῶν βακουφικῶν περιουσιῶν κτλ. τῶν Μουσουλμάνων τούτων; κατὰ τοὺς ἀστικοὺς πολιτικοὺς νόμους τῶν χωρῶν ἐν αἷς διαβιῶσι; συμφώνως μὲ τὰ κυριαρχικὰ δίκαια τοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν ἰδίων ὑπηκόων; ΠΑΝ ΑΛΛΟ. Διὰ τοὺς Μουσουλμάνους τοὺς διατελοῦντας ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν χριστιανικῆς τιнос Δυναμῆως καθὼς καὶ διὰ πάντι ἕτερον Μουσουλμάνον, τὰ ζητήματα τοῦ γάμου καὶ τοῦ διαζυγίου, τῆς κληρονομίας, τῆς κηδεμονίας καὶ ἐπιτροπείας ἀνηλίκων, τῆς διαθήκης καὶ κληροδοσίας καὶ διατροφῆς καὶ ἐκπαίδευσως καὶ πολλὰ ἕτερα ρυθμίζονται ὑπὸ τῶν ἰδίων Μουσουλμάνων κατὰ τὰς ἀναλλοιώτους διατάξεις τοῦ Θεοῦ τὰς περιοχόμενας ἐν τῷ Κορανίῳ, ὡς ζητήματα συνδεόμενα ἀναποσπάστως μετὰ τῆς θρησκείας τῶν καὶ ἀχώριστα ἀπ' αὐτῆς· θεωρεῖται δὲ ἔγκλημα ἀποτρόπαιον καὶ μεγίστη πρὸς τὸν Θεὸν ἀσέβεια τιμωρομένη διὰ τῆς αἰωνίου κολάσεως τὸ νὰ διανοηθῇ καὶ μόνον ὁ Μουσουλμάνος νὰ καθυποβάλῃ ἑαυτὸν, ἔστω καὶ ἔξαναγκαζόμενος, ὑπὸ τὰς διατάξεις ἐτέρας τιнос χριστιανικῆς νομοθεσίας. Διὰ ταῦτα τόσον ἐν Ἰνδίας, ὅσον καὶ ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς γαλλικαῖς κτήσεις, ὅσον καὶ ἐν Ρωσσίᾳ καὶ ἐν ταῖς Ὀλλανδικαῖς κτήσεσιν, αἱ Χριστιανικαὶ Κυβερνήσεις οὐ μόνον δὲν ἐπεμβαίνουν εἰς τὰ τῆς μουσουλμανικῆς θρησκείας καὶ τὰ συναφῆ ταύτη, ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐπαφῆκαν καὶ ἐσεβάσθησαν ὅλους τοὺς μουσουλμανικοὺς θεσμοὺς τοὺς συνδεομένους μετὰ τῆς θρησκείας, ἢ ὅποσδήποτε ἔχοντας σχέσιν τινὰ καὶ συνάφειαν μετ' αὐτῆς. Ἐν Ρωσσίᾳ π. χ. γράφει ὁ διάσημος Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς *Anatole Leroy Beaulieu* «ὅλα τὰ πολυάριθμα Μουσουλμανικὰ τεμένη, τὰ ἀνώτερα καὶ κατώτερα σχολεῖα, τὰ εὐαγγῆ μουσουλμανικὰ καθιδρύματα

(νοσοκομεία, πτωχοκομεία, ξενώνες, μεδρεσές κτλ.) συντηροῦνται ὑπὸ τῆς βακουφικῆς περιουσίας των καὶ ρυθμίζονται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ νόμου, ἀλλὰ κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Ἰσλάμ ὑπὸ τὴν ἄμεσον διαχείρησιν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν Μολλᾶ, οἵτινες εἰοῖν ἐν ταῦτῳ καὶ οἱ κληρικοί, καὶ οἱ ἱεροκήρυκες, καὶ οἱ δικασταὶ οἱ δικάζοντες κατὰ τὸν Ἰ. Νόμον πάντα τὰ ζητήματα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τοὺς «προσωπικοὺς θεσμοὺς» τῶν Μουσουλμάνων..... Ἐπὶ κεφαλῆς δὲ τῶν Μολλᾶ ὡς προϊσταμένη αὐτῶν ἀρχὴ εἶναι ὁ Μουφτῆς ἢ Σεῖχ οὐλ' Ἰσλάμης, ὧν δύο ὑπάρχουσιν, εἰς ἐν Κριμαίᾳ καὶ ἕτερος ἐν Ὁρεμβούργῳ, ἔχοντες περὶ ἑαυτοὺς ἰδιαιτέρον Συμβούλιον καὶ δικάζοντες ὡς Ἐφετεῖον καὶ Ἀκυρωτικὸν τὰς ἀστικὰς καὶ θρησκευτικὰς ὑποθέσεις τῶν Μουσουλμάνων τὰς δικασθείσας ὑπὸ τῶν Μολλᾶ... ἡ δὲ Ρωσσία οὐ μόνον δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὴν τοιαύτην εὐρυτάτην δικαιοδοσίαν τῶν Μολλᾶ, ἀλλὰ παρέχει αὐτοῖς ἀσφάλειαν καὶ προστασίαν» (*La liberté religieuse en Russie* ἐν *Revue de Deux Mondes* φυλλάδ. Μαΐου 1889).

Τὰ μουσουλμανικὰ σχολεῖα τόσον ἐν Ἰδίαις καὶ Κύπρῳ ὅσον καὶ ἐν Ἀλγερίᾳ καὶ Ρωσσίᾳ ὑφίστανται καὶ λειτουργοῦσιν ἐλευθέρως ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν τῶν ἰδίων Μουσουλμανικῶν, ἐπίσης καὶ τὰ παντὸς εἶδους μουσουλμανικὰ καθιδρύματα, βακούφια καὶ λοιποὶ μουσουλμανικοὶ θεσμοὶ διατελοῦσι σεβαστοὶ καὶ παρ' αὐταῖς ταῖς Χριστιανικαῖς Κυβερνήσεσι, καὶ συνάμα, πλὴν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ἅτινα διατηροῦσιν αἱ κυρίαρχοι Κυβερνήσεις εἰς τὰς ὑποταχθείσας μουσουλμανικὰς χώρας, ἀναγνωρίζονται καὶ τὰ ἰδιαιτέρα μουσουλμανικὰ Ἱεροδικεῖα τοῦ Καδῆ, δικάζοντα τὰς μετὰ τῆς μουσουλμανικῆς θρησκείας συνηχομένης ἀστικῆς σχέσεις τῶν μουσουλμάνων π. γ. περὶ γάμου, διαζυγίου, διαθήκης, κληρονομίας, βακουφίων κτλ. χωρὶς οὐδεὶς νὰ φέρῃ τὴν ἔνστασιν ὅτι διὰ τῶν εἰδικῶν τούτων θρησκευτικῶν δικαστηρίων καταργεῖται ἡ ἀξιοπρέ-

πεια τοῦ Κράτους καὶ παραβιάζονται αἱ ὑγιεῖς ἀρχαὶ καὶ διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ Δικαίου, αἱ διέπουσαι σήμερον τὰ πελολιτισμένα Κράτη, καθ' ἃς ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς Πολιτείας. Τὴν σήμερον δὲ ἔτι, ὁ ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἐκπονηθεὶς Ὁργανικὸς Χάρτης τῆς Παλαιστίνης, πλὴν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων τοῦ Κράτους, προνοεῖ περὶ τῆς ἰδρύσεως εἰδικῶν θρησκευτικῶν Μουσουλμανικῶν δικαστηρίων ὅπως καὶ Χριστιανικῶν καὶ Ἰουδαϊκῶν τοιούτων μετ' ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῶν προσωπικῶν θεσμῶν (*statuts personnels*) ἀναφορικῶς δηλ. πρὸς τὰς ὑποθέσεις γάμου, διαζυγίου, διατροφῆς, κηδεμονίας, νομιμοποιήσεως καὶ υἰοθεσίας ἀνηλίκων, κληρονομίας, διαθηκῶν καὶ κληροδοτημάτων, ἀκινήτου βακουφικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἀνάλογα δικαίωματα ἐπέτυχεν οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν (1909) ἡ Ὁθ. Κυβέρν. παρὰ τῆς Αὐστρίας διὰ τῆς συμβάσεως περὶ παραχωρήσεως τῆς Βοσνίας καὶ τῆς Ἑρζεγοβίνης, τὰ αὐτὰ δὲ ἠξίωσε καὶ παρὰ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν τῶν διαμοιρασθέντων τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐπαρχίας τῆς. Βλέπε καὶ γαλλικὸν νομοθετικὸν Διάταγμα τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1886 περὶ τῶν ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἀφρικανικαῖς κτήσεις Μουσουλμάνων. Καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι νέον. Κατὰ τὰς ἀραβικὰς καὶ τουρκικὰς πηγὰς, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀββασιδῶν, ἢ καὶ πρότερον, ὁσάκις ἤττωντο οἱ Βυζαντινοὶ καὶ ἐξηναγγάζοντο νὰ συνθηκολογήσωσι πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους, ἐπεβάλλετο αὐτοῖς νὰ ἀνεχθῶσιν εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων συχναζομένης πόλεις τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους τὴν ἀνεγερσιν τεμένους καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἱεροδίκου (Καδῆ) λόγῳ ἀμοιβαιότητος, ὅστις νὰ δικάζῃ τοὺς Μουσουλμάνους κατὰ τὸν ἴδιον αὐτὸν ἱερὸν Νόμον. Τὸ πρᾶγμα βεβαιοῖ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογένητος (912-959) ἐν ταῖς πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ρωμανὸν περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους συμβουλαῖς. Ὁ οὗτος ὅρος ἐπεβλή-

θη βραδύτερον εἰς τὸν αὐτοκράτορα Διογένην τὸν Ρωμανόν ὑπὸ τοῦ Σελτζούκου Τούρκου Ἄρπ Ἀσλάν. Τὸν αὐτὸν θρονὸν ἐπέβαλον τοῖς Βυζαντινοῖς, κατὰ τὸν Χάιμερ, ὁ Χαλίφης Σουλεϊμάν, ὁ Σελτζούκος Ἐργογούλ, καὶ ὁ Κοῦρδος Σαλαεδδίν. Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζήτ ἀπήτησε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰδρυσιν τεμένους καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν παρὰ τῷ Ἱμάμῃ Ἱεροδίκου αὐτὸ εἶναι δίκαιον λέγων τοὺς Μουσοουλμάνους παρίστασθαι ἐν κρητιρίῳ καβουριδίων (γκαούριδων = Χριστιανῶν), ἀλλὰ τὸν Μουσοουλμάνον διεν Μουσοουλμάνον κρῖναι» (Δούκας). Ὁρθώτατα καὶ λογικώτατα.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ τι πλεόν τούτου. Ὅσακις αἱ κυρίαρχοι τῶν Μουσοουλμάνων Κυβερνήσεις προτίθενται νὰ νομοθετήσωσι τι περὶ αὐτῶν, ἐκζητοῦσι κατὰ γενικὸν κανόνα προηγουμένως γνωμοδότησιν τοῦ ἐνταῦθα Σεῖχ οὐλ Ἰσλαμάτου ὅτι τὸ νομοθετητέον δὲν προσκρούει πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ὅσακις δὲ Μουσοουλμάνος τις Ἀλγερίνος, ἢ Ἰνδός, ἢ Ρώσος ὑπήκοος, ἐν Τουρκίᾳ διαμένων, ἔχει ὑπόθεσιν τινα ἀναφερομένην εἰς τοὺς προσωπικοὺς τοῦ θεσμοῦς, δὲν ἀπευθύνεται εἰς τὰ προξενικὰ δικαστήρια τοῦ Κράτους του, ἀλλ' εἰς τὸ Σεῖχ οὐλ Ἰσλαμάτου καὶ τὰ Ἱεροδικεῖα. Ἐξ ὧν ἀποδείκνυται, ὅτι εἰς πᾶσαν μουσοουλμανικὴν χώραν ὑπαγομένην ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἐνὸς Χριστιανικοῦ Κράτους, ὑφίστανται ὑπὲρ τῶν Μουσοουλμάνων δίκαια καὶ προνόμια ἀνάλογα πρὸς τὰ ἐν Τουρκίᾳ ὑφιστάμενα δίκαια καὶ προνόμια τῶν Χριστιανῶν, μᾶλλον δ' εἰπεῖν πολλῶ ἐυρύτερα τούτων. Ἐρωτῶ λοιπὸν τοὺς Τούρκους πολεμίους τῶν δικαίων καὶ προνομίων τῶν Χριστιανῶν ἐν Τουρκίᾳ: Α' ποίου εἴδους εἶναι τὰ δίκαια καὶ προνόμια ταῦτα τῶν Μουσοουλμάνων ἐν ταῖς Χριστιανικαῖς χώραις, θρησκευτικὰ ἢ πολιτικά; Β' δὲν ἀνατρέπουσι τὰ δίκαια καὶ προνόμια ταῦτα τῶν Μουσοουλμάνων τὴν *raison d'Etat*, τὰ κυριαρχικὰ δίκαια τῆς Πολιτείας συμφώνως πρὸς

τὰς νεωτέρας ὕγειες ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ Δικαίου; καὶ Γ' θὰ ἐδέχοντο οἱ Μουσοουλμάνοι οἱ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν Χριστιανικῶν Κρατῶν διατελοῦντες, τὴν κατάργησιν τῶν δικαίων αὐτῶν τούτων, ἵνα μία καὶ μόνη νομοθεσία, γενικὴ δι' ὅλους τοὺς ὑπηκόους ἐφαρμόζηται, ἐπερχομένης οὕτω πλήρους ἀφομοιώσεως (*assimilation*) καθ' ὅλα μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Μουσοουλμάνων;

Πείραμα ἐν Ἀλγερίᾳ.

Τὸ πείραμα ἐγένετο ὑπὸ τῶν Γάλλων. Γάλλοι φιλοπάτριδες καὶ σοφοί, ἀλλ' ἀγνοοῦντες τὸ Ἰσλάμ, ἐφαντάσθησαν νὰ ἀφομοιώσωσι τοὺς Μουσοουλμάνους τῆς Ἀλγερίας διὰ τῆς καταργήσεως τῆς ἰδιαίτης νομοθεσίας τοῦ Ἰσλάμ, δι' ἧς θὰ ἐπήρχετο ἡ συναδέλφωσις τῶν Μουσοουλμάνων μετὰ τῶν Γάλλων εἰς ἓνα λαὸν μὲ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, τὸν αὐτὸν πολιτισμὸν, τὰ αἰτὰ ἰδεώδη καὶ αἰσθητήματα, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν τῆς θρησκείας. Τοῦτο δὲ θὰ κατορθοῦτο διὰ τῆς πολιτογραφίσεως (*naturalisation*). Ἐκαστος Μουσοουλμάνος θὰ ἐδικαιούτο νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ πολιτογραφηθῇ καὶ ἀμέσως ἐνώπιον τοῦ νόμου θὰ ἐγένετο Γάλλος πολίτης, ἔχων τὰ αὐτὰ μὲ τοὺς λοιποὺς Γάλλους δικαιώματα καὶ θὰ ὑπήγετο ὑπὸ τὰς διατάξεις τοῦ γαλλικοῦ Κώδικος καὶ οὐχὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τοῦ Ἰσλάμ. Καὶ ὁ σχετικὸς νόμος ἐψηφίσθη. Ἄλλ' οἱ Μουσοουλμάνοι ἀπέκρουσαν τὴν πολιτογραφίαν ὡς κατασχύνην. Εἰς τὴν ἐκ βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν ἐπιτροπὴν τὴν μεταβᾶσαν εἰς Ἀλγερίαν διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἀφομοιώσεως, οἱ Μουσοουλμάνοι ἐνὶ στόματι ἀπήντων: «ἄφετέ μας ἡσύχους· δὲν θέλομεν τὰς φανταστικὰς καὶ ἀνυπάρκτους εὐεργεσίας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς νομοθεσίας σας· ἐν μόνον θέλομεν, νὰ μένωμεν Μουσοουλμάνοι καὶ νὰ ὑπαγόμεθα εἰς τὸν Ἱερὸν Νόμον» (*Laisses nous tranquilles; nous n'en voulons a aucun prix de vos pre-*

tendus bienfaits. Nous entendons garder notre nationalité et notre religion». Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπέστρεψεν ἄπρακτος, διαπιστώσασα ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ὅτι ἡ μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ Χριστιανῶν ἄβυσσος θὰ παραμένῃ πάντοτε βαθεῖα καὶ ἀγεφύρωτος καὶ ὅτι ἡ ἀφομοίωσις εἶναι οὐτοπία. «*L'abime existera toujours large et profond entre Chretiens et Musulmans*». (Rapport de la comission senatoriale presidee par Jules Perry 1892)· καὶ οὕτω παρέμειναν ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τοῦ 1886, καθ' ὅτι οἱ Μουσουλμάνοι ἐξακολουθοῦσι νὰ διέπωνται ὑπὸ τῶν ἔθνων αὐτῶν, ὡς πρὸς τοὺς προσωπικοὺς θεσμοὺς αὐτῶν, τὰς κληρονομίας τῶν καὶ αὐτὰς τῶν ἀκινήτων αὐτῶν ἰδιοκτησιῶν, τὰς μὴ ἐδραζομένας ἐπὶ γαλλικοῦ τίτλου ἰδιοκτησίας. «Αἱ σχετικαὶ πρὸς τοὺς προσωπικοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς κληρονομίας ὑποθέσεις ἐκδικάζονται ἐνώπιον τῶν μεγχεμέδων Ἱεροδικείων». «*Les Musulmans continuent à être reginar par leurs coutumes, en ce qui concerne leurs statut personnel, leurs successions, et ceux de leurs immeubles dont la propriété n'est pas établie par nos titres français. Les contestations relatives au statut personnel et aux successions sont portées devant les mehkemés au tribunal du Cadi*». Οὕτω δὲ συμπεριφερόμενοι οἱ Μουσουλμάνοι τῆς Ἀλγερίας πρὸς τοὺς Γάλλους συνεμορφοῦντο πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Προφήτου «Οἱ πιστοὶ ὀφείλουσι νὰ ὦσι προσεκτικοὶ καὶ νὰ μὴ ἀκολουθῶσι κατὰ τι τοὺς τρόπους καὶ τὰ ἥθη τῶν ἀπίστων. Ὅστις μιμεῖται ἕτερον λαὸν καὶ ἀκολουθεῖ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμά του, κρίνεται ὡς ἀνήκων εἰς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ κατατάσσεται μεταξὺ τῶν ἀπίστων»

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον:

Ἡ γένεσις τῶν δικαίων καὶ προνομίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Πέμπτη 21 Ἀπριλ.

Τὸν ἀναχωροῦντα ναύαρχον κ. Γκίνιν, προέπεμψεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ εἰσηγητὴς Ἀρχιμ. κ. Καλλίνικος.

Σάββατον 23 Ἀπριλ.

— Ἡ Α. Θ. Π. κατ' ἔθος ἐπικρατοῦν, τηλεγραφικῶς ἐνετείλατο τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς Ροδοστόλου κ. Ἀλέξανδρον, ἵνα διαβιδάσῃ τὰς ἐυχὰς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ὅλους τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνας τοὺς βοηθοῦντας Αὐτῇ ὑπὲρ ὧν ἐν τῷ Παλτικῷ ναφ ἐτελέσθη ἡ νενομισμένη Ἀρχιερατικὴ λειτουργία.

— Ἡ Α. Θ. Π. τηλεγραφικῶς συνεχάρη τὸν ἐν Λονδίνο κ. Τζῶν Σταυριδῆν ἐπὶ τοῖς γάμοις τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.

Κυριακὴ 24 Ἀπριλ.

Ἡ Α. Θ. Π. παραστατουμένη ὑπὸ τῆς ἀγίας καὶ ἱ. Συνόδου ἐλειτούργησεν ἐν τῷ ἐν Γαλατῆ ἱ. ναφ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὑπὲρ τῶν ἐν Πόντῳ ἄρτι τελειωθέντων χριστιανῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ τοῦ μνημοσύνου ἡ Α. Θ. Π. ὠμίλησε περὶ τῶν νέων τούτων μαρτύρων τῆς πίστεως. Ὑποδοχὴ ἐπεῖτα καὶ ἡ διανομὴ τῶν κολλύβων ἐγένετο ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀρρεναγωγείου τῆς Κοινότητος.

— Ἡ Α. Θ. Π. μ. μ. προέστη τῶν γενομένων ἐγκαινίων τῆς νεοδητύου Σχολῆς Βυζαντίου ἐν Σιρκετζῆ. Μετὰ τὴν νενομισμένην ἱεροτελεσίαν ὁ πρόεδρος τῆς Ἐφορίας καὶ εἶτι ὁ Ταμίας κ. Π. Βελέτσος ἐποιήσατο ἐκθεσιν σχετικὴν πρὸς τὴν ἴδρυσιν τῆς σχολῆς καὶ τῶν οἰκονομικῶν ὄρων τῆς ὑπάρξεως καὶ λειτουργίας αὐτῆς. Ὑπὲρ αὐτῆς ἡ Α. Θ. Π. προσέφερε τριακοσίας λίρας.

— Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. παρέστη εἰς τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἐλεγκτοῦ τῶν Πηχειῶν κ. Κ. Σαραφιανοῦ ὁ διάκονος κ. Αἰμιλιανός.

Τετάρτη 27 Ἀπριλ.

Τὸν ἐξ Αἰγύπτου μέσῳ Ἀθηνῶν ἐπανακάψαντα Μητροπ. Ρόδου κ. Ἀπόστολον ὑπεδέχθη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ὁ Δευτερεύων τῶν Παλχειῶν κ. Δωρόθεος.

— Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, 8 τρέχοντος ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἱ. ναφ τῆς Παναγίας Ἐλπίδος Κοντοσκαλίου. Τὴν δὲ Πέμπτην τῆς Ἀναλήψεως ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναφ.

Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φέρεται εἰς γνώσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι αἱ δικαστικαὶ συνεδρίαὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀρχόμεναι τὴν 11 π. μ. (θερινὴν) ὥραν εὐρωπ. θὰ λήγῃσι τὴν 2 μ. μ. ἄνευ διαλείμματος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 28 Ἀπριλίου 1922.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2065

Κ λ ῆ σ ι ς

Ἡ Καλλιόπῃ Παναγιώτου Ἀγγελίδου, τὸ γένος Γεωργίου Κουτσούρου, τέως κάτοικος Γαλατᾶ χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπὸ κτοικος ὀθωμανῆ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτῃν δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ παρελεύσειν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπων νομίμως διορισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου Παναγιώτου Ἀγγελίδου, κούρεως, χριστιανοῦ ὀρθόδοξου, ὑπὸ κτοικος ὀθωμανοῦ καὶ κατοικοῦ Γαλατᾶ (Κων]πόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴν ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλῆσ. Ἀλ.θείας καὶ «Προόδου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 22 Ἀπριλίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων 1

Πολύκαρπος

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς

Ἀρμ.ὸδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2303

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. 23 καὶ ἡμερομ. 14 Μαρτίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Παναγιώτας Κλ. Γιαβεροπούλου, τὸ γένος Δημητρίου Μουχταροπούλου καὶ τοῦ Κλεάνθους Γιαβεροπούλου.

Δ ι ἄ τ α ὕ τ α

Ἰδὸν καὶ τὸ ἀρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεῖ,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 6954 καὶ ἡμερομ. 9 Ὀκτωβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Παναγιώτας Κλ. Γιαβεροπούλου, τὸ γένος Δημητρίου Μουχταροπούλου κατὰ τοῦ Κλεάνθους Γιαβεροπούλου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑψιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλῆσ. Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου», καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἐρημοδικήσαντι καὶ ὡς ἠττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἐξοδα καὶ τέλη τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια χίλια ἑκατὸν δύο (ἀριθ. 1102) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλην αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

2

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς

Ἀρμ.ὸδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 28 Μαρτίου 1922.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 2365

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 26 καὶ ἡμερ. 21 Μαρτίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Ἀνδρέου Προδρόμου κατὰ Βασιλικῆς Α. Προδρόμου, τὸ γένος Δαμιανοῦ Σαλόμια.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7641 καὶ ἡμερομ. 17 Νοεμβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Ἀνδρέου Προδρόμου κατὰ Βασιλικῆς Ἀνδρ. Προδρόμου, τὸ γένος Δ. Σαλόμια, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια χίλια ἑκατὸν εἴκοσι δύο (ἀριθ. 1122) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Παιχείοις, τῇ 27 Ἀπριλίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκροπος

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χιμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 1566.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 19 καὶ ἡμερομ. 21 Φεβρουαρίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Λαμπρινῆς Κ. Γεωργαντᾶ, τὸ γένος Κωνσταντίνου Χατζῆ Ἀθανασίου, κατὰ Κίμωνος Γεωργαντᾶ,

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθ. 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7924 καὶ ἡμερομ. 22 Νοεμβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Λαμπρινῆς Κίμ. Γεωργαντᾶ κατὰ Κίμωνος Γεωργαντᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τῶν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας», καὶ «Πρωίας», καὶ

Καταδικάζει τὸν ἐναγόμενον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ὀκτακόσια τεσσαράκοντα ἕξ (846) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκροπος

2

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χιμουδόπουλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 Μαρτίου 1922.

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προκαταβαλλομένη
λίραι τουρκ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

Ἐπιπέμπων Μ. Γ. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΜΒ'

ΑΡΙΘ. 20

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθνήσεως Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 21 Μαΐου 1922.

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΝ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΣΙΑ
ΔΙΩΚΟΜΕΝΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Θλίψις μεγάλη συνέχει τὴν Ἀγιοτάτην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὸν φορικτὸν διωγμὸν, τὸν ὁποῖον ἡ κυβερνήσις τῆς Ἀγκύρας ἐνεργεῖ κατὰ σύστημα ἐξοντώσεως ἐναντίον τῶν χριστιανῶν τοῦ Πόντου καὶ τῆς λοιπῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς Ἀσίας. Εἰς τὴν θλίψιν δὲ ταύτην προστίθεται ὡς ἐκ περισσοῦ ἡ ἀντανάκλασις τοῦ πόνου, ὃν δοκιμάζει ἕτερον μέλος τοῦ σώματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς Μόσχας ἐξουσιαζόμενον.

Ὡσεὶ μὴ ἤρκοιεν οἱ κατὰ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ἐκκλησίας διωγμοὶ τῆς πρώτης ὁρμῆς τοῦ κράτους τῶν μπολσεβίκων, ἐξ ὧν δεκάδες ἱερογῶν, ἑκατοντάδες ἱερέων, χιλιάδες χριστιανῶν ἐθανατώθησαν καὶ ἡ θρησκεία ἐν γένει εἰς μυρίων εἰδῶν ταπεινώσεις ὑπεβλήθη ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ὡς νέα ἀφορμὴ διωγμῶν καὶ ἐξευτελισμοῦ τῆς χριστιανικῆς

θρησκείας, ἡ δήμευσις τῶν ἰ. ἀντικειμένων, τῶν εἰς τὴν θεῖαν λατρείαν καθιερουμένων, διὰ φιλανθρωπικούς δὴθεν σκοπούς. Καὶ θανατώνονται λοιπὸν αὐθις λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ὅτι ἀρνοῦνται νὰ παραδώσωσιν ἰδίαις χερσὶ τὰς Ἀγίας Εἰκόνας καὶ τὰ Ἁγία Ποτήρια εἰς τοὺς βεβηλωτὰς τῆς θρησκείας, σύρεται δὲ πρὸ τῶν δικαστηρίων καὶ αὐτὸς ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ἐκκλησίας, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Τύχων.

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Μελέτιος μετὰ τῆς περὶ Αὐτὸν ἁγίας Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατρισρχείου, ὀδυνώμενοι διὰ τὴν ὡς ἄνω ἀξιόθρηνητον θέσιν τῶν χριστιανῶν, ἐκφράζουσι μὲν ζωηρὰν τὴν συμπάθειαν αὐτῶν πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Τύχωνα καὶ συμπαντα τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαὸν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, δεόμενοι τοῦ πανοικτιρμοῦ Θε-

οὐ ὅπως «μὴ ἐάσῃ αὐτοὺς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνανται». Ἰκετεύουσι δὲ τὰς τε ἄλλας ἀδελφάς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ πάσας ἐν γενέσει τὰς ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὅπως δεηθῶσι μὲν πρὸς Κύριον ἐν πνεύματι χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης ὑπὲρ τῶν μαρτυρούντων χριστιανῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς

Ρωσσίας, ἐπικαλεσθῶσι δὲ τὴν μεσολάβησιν τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν πρὸς τερματισμὸν καταστάσεως ἀπανθρώπου, ἐποτελοῦσης ὄνειδος διὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 5 Μαΐου 1922.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΔΑΙΝΙΚΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Β΄.

Ἡ γένεσις τῶν Δικαίων (προνομίων)
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Κατὰ ἐκ τῆς προηγηθείσης πρώτης ἡμῶν μελέτης ἐξάγεται τὰ Δίκαια (προνόμια) τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου ἐν Τουρκίᾳ ὅπως καὶ τὰ παρεμφερῆ καὶ πολλῶν εὐρύτερα τούτων Δίκαια τῶν Μουσουλμάνων εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη εἰσὶ Δίκαια θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ καὶ δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν εἰς ἓν καὶ μόνον γενικώτερον Δίκαιον: Ἀναγνώρισιν τῆς ὑπάροξως καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐν γῶρᾳ Μουσουλμανικῇ καὶ τῆς ἐλευθέρας καὶ ἀνεπηρέαστου ἐξασκίσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, χωρὶς νὰ ἐξαναγκάζωνται οὗτοι συνάμα νὰ καθυποβάλλωνται ὑπὸ τοὺς ἰδιαιτέρους ἐκείνους θρησκευτικοὺς Μουσουλμανικοὺς νόμους τῶν ἰσλαμικῶν ἢ ἐφαρμογὴν προσκερδαίνει εἰς τὴν ἰδιαιτέραν θρησκευτικὴν ἀντίληψιν καὶ συνείδησιν τῶν Χριστιανῶν. Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται κατ'

ἀντίστροφον ἔννοιαν καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς χριστιανικαῖς χώραις Μουσουλμάνων καὶ τῆς μουσουλμανικῆς θρησκείας. Ἀλλὰ, πόθεν ἔλαβον τὴν γένεσιν τῶν τὰ χριστιανικὰ Δίκαια;

Κατὰ τὴν μέχρις ἐπ' ἐσχάτων κρατοῦσαν παρὰ πολλοῖς τῶν ἡμετέρων ἰδέαν τὴν καὶ ἐν ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ διατυπωθεῖσαν, τὰ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ἰσχύοντα προνόμια τῆς Ἐκκλησίας ἀπένευμεν ὡς τοιαῦτα τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὁ Σουλτάνος Μεχμέτ ὁ Πορθητὴς καὶ τοῦτο ἔπραξεν ἐκ πολιτικῆς περινοίας καὶ διορατικότητος, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους του, καὶ διὰ νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν ἔνωσιν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Δυτικῆς, ἣν ἔνωσιν ἐφοβεῖτο ὡς δυναμένην νὰ προκαλέσῃ Σταυροφορίαν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐναντίον του. Τούτων ἕνεκεν ἐμελέτησεν ὁ Πορθητὴς ἐπισταμένως τὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐν τῷ Βυζαντινῷ Κράτει καὶ θέλων νὰ φανῇ ἀρρεστος τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει ἀπένευμε τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τὰ αὐτὰ προνόμια (πρὸς βλ. Τακτικὸν Πατριαρχίου Ἰωακείμ Γ', 14 Ἰουλ. 1883).

Πάντα ταῦτα, ἅτινα φαίνεται ἀσπαζόμενος καὶ ὁ Χάμμερ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ αὐτοῦ τῆς Ὀθω-

μανικῆς Αὐτοκρατορίας, εἰσὶν ἀπλούστατα παραμύθια τῆς Χαλιμᾶ. Οὐδὲν ἀναληθέστερον τοῦ ὅτι ὁ Πορθητὴς ἔθεσε νέους πολιτικούς θεσμούς διὰ τοῦς Χριστιανούς ὑπάρχους του. Εἶδομεν ἤδη ὅτι τὸ τοιοῦτον ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γείνη, διότι ὁ Σουλτάνος Μεχμέτ Β', ὅπως καὶ πᾶς ἄλλος ἡγεμὼν Μουσουλμάνος, δὲν ὑπῆρξεν οὔτε ἡδύνατο νὰ ὑπάρξῃ Νομοθέτης, καθότι, κατὰ τὸ Ἰσλάμ, Νομοθέτης εἶναι εἷς καὶ μόνος ὁ Θεὸς, νομοθετήσας ἐφάπαξ διὰ τοῦ Κορανίου. Καὶ ἂν ἀκόμη τοιαύτη ἰδέα ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ διέλθῃ ἐκ τῆς διανοίας τοῦ Πορθητοῦ, ἡ ἰδέα αὕτη τάχιστα θὰ ἀπεσορακίζετο. Ὁ Πορθητὴς δὲν ἦτο βάρβαρός τις ἄξεστος κατακτητὴς οὔτε ἔζη μεταξὺ βαρβάρων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν του αἱ θεολογικαὶ καὶ νομικαὶ ἐπιστῆμαι εἶχον ἀναπτυχθῆ καὶ τελειοποιηθῆ παρὰ Μουσουλμάνους. Αἱ θεολογικαὶ σχολαὶ (Μεδρσῆ) τῆς Δαμασκού, τῆς Βαγδάτης, τῆς Νικαίας, τῆς Ἱερουσάλης, τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἤκμαζον. Ὁ Μέγας Ἰμάμης (Ἀαζάμ) Ἐμπου Χανιφὲ εἶχε διαμορφώσει τὸ θεολογικὸν μικτὸν σύστημά του· πλείστοι ἐπιφανεῖς Μουσουλμάνοι θεολόγοι καὶ ἐρμηνευταὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου εἶχον διαλάβῃ, πολλοὶ δὲ τοιοῦτοι περιεστοίχιζον τὸν Πορθητὴν· π. χ. ὁ ἰδιαίτερος διδάσκαλός του Μολλᾶ Κουρανὶ καὶ ὁ ἔτι διασημότερος Μολλᾶ Χοσρέφ, οὗτινος τὸ σύγγραμμα **Νουρὲ** (μαργαρίται), περιλαμβάνον τὴν ἐρμηνεῖαν τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, ἐθεωρήθη ἀείποτε ὡς ἔργον κλασικὸν καὶ ἀπετέλει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πορθητοῦ καὶ μεταγενέστερον, τὸν ἐκκλησιαστικὸν, πολιτικὸν καὶ ἀστικὸν Κᾶδικα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἄλλοι νομοδιδάσκαλοι καὶ ἐρμηνευταὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου σύγχρονοι τῷ Πορθητῇ ἦσαν οἱ ἐμπιστοὶ φίλοι καὶ σύμβουλοί του Χατίπ Ζαδέ, Χόδζα Ζαδὲ καὶ πολλοὶ ἄλλοι τοῦς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Χάμιερ. Καὶ ἂν λοιπὸν ὁ Πορθητὴς, ἐξ ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως, διεννοεῖτο νὰ οἰκειοποιηθῆ δικαίωμα Νομοθέτου, οἱ

περὶ αὐτὸν θὰ τὸν ἐχαλιναγώγουν ἀμέσως ὑπενθυμίζοντες τὸ θεμελιώδες ἀξίωμα τοῦ Ἱεροῦ Νόμου «**Σέδδου μπάμπι οὐλ ἰδζιζιχάτ**» ἦτοι «τὸ κλείσιμον τῆς θύρας τῆς ἐρμηνείας», τὴν ρητὴν δηλονότι ἀπαγόρευσιν τοῦ ἐρμηνεύειν τὸν Ἱερὸν νόμον κατὰ τρόπον διάφορον ἐκείνου ὃν ἔχουσι καθορίσει οἱ θεοφόροι Πατέρες τοῦ Ἰσλάμ, οἱ ἰδοῦνται θεολογικονομικῶν συγγραμμάτων (μεζζέμπ), καὶ ὅτι ἡ θύρα τῆς ἐρμηνείας μένει ἀνοικτὴ μόνον διὰ **νέα ζητήματα καὶ θέματα**, περὶ ὧν δὲν ἔχει προβλέψει ὁ Ἱερὸς Νόμος. Καὶ διὰ τοιαῦτα δὲ ζητήματα καὶ θέματα ἀπαιτεῖται ἀπαραιτήτως **φετῶς**, ὡς ὁ τοῦ Καρὰ Χαλιλ ἐπὶ Ὀρχάν περὶ μονίμου στρατοῦ. Εἶτα δὲ τὸν διακανονισμὸν τῶν λεπτομερειῶν τούτων ἀναλαμβάνει ὁ Σουλτάνος ἐκδίδων κανονιστικὰ διατάγματα (Κανούν, Νιζάμ). Τὰ κανονιστικὰ ταῦτα διατάγματα (Οὐρφι) **τὰ ἀναπληροῦντα μόνον τὴν διωπὴν καὶ τὰ κενὰ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου ἐνήσκησαν** καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὸν Πορθητὴν οἱ Σουλτάνοι καὶ αὐτὸς δὲ οὗτος ἐκανόνισε διὰ τοιοῦτων διαταγμάτων τὰ τῆς διοικήσεως καὶ ὑπαλληλίας τῶν ἀξιωματῶν τῆς αὐτοκρατορίας, τὰ τῶν ἐφορῶν καὶ τελειῶν τῶν Βαϊραμίων, τὰ τῆς ἐθιμοτυπίας τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς, τῆς σφραγίδος τοῦ Κράτους, τῆς διαδοχῆς τοῦ Θρόνου, τῆς ἀστυνομίας καὶ τιμωρίας τῶν ἐγκληματούντων, ἅτινα πάντα εἰσὶ ζητήματα ἀφιέμενα ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου ἵνα διευθετῶνται (σιάστεν) ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος.

Ἄλλὰ τότε ποῦ πρέπει νὰ ἀναχθῆ ἡ γένεσις τῶν χριστιανικῶν δικαίων;

Ὁ Μέγας Χάρτης τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὸν Μέγαν καὶ ἀναλλοίωτον Χάρτην τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν πάσῃ Μουσουλμανικῇ Πολιτείᾳ ἀποτέλουσι τὸ Κοράνιον καὶ ἡ Γερὰ Μαράδης τῶν λόγων καὶ πράξεων τοῦ Προφήτου αἱ ἀποφάσεις,

καὶ τὰ δόγματα τῶν ἱ. Μουσουλμανικῶν Συνόδων (ιδζμαῖ οὐμμετ), αἱ Προάξεις τῶν τεσσάρων πρώτων Χαλιφῶν, καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν σοφῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ νομομαθῶν τοῦ Ἰσλάμ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ Ἱερός Νόμος, ὁ θεμελιώδης οὗτος καὶ ἀκρογωνιαίος Συνταγματικὸς Χάρτης παντὸς Μουσουλμανικοῦ Κράτους, ἀπὸ τοῦ ὁποίου οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἐπιτρέπεται νὰ παρκεκλίνῃ τοῦτο.

Ἡ ἀναγνώρισις λοιπὸν τῶν χριστιανικῶν Δικαιῶν δὲν ἀποτελεῖ θεσμὸν πολιτικόν (Κανὸν, Νιζάμ, Φετβά), ἀλλ' εἶναι διάταξις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου (Σεριάτ) προϋπάρχουσα τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὐσα ἤδη ἐν ἰσχύϊ καὶ ἐπὶ τῶν προκατόχων τοῦ Πορθητοῦ Σουλτάνων καὶ Χαλιφῶν, μέχρι αὐτοῦ τοῦ Προφήτου, καὶ ἀποτελεῖ τὸ αἰώνιον καὶ ἀμετάβλητον concordat καθ' ὃ συναντῶνται καὶ δύνανται νὰ συμβιάσωσιν ἀρμονικῶς ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ γῶρᾳ αἱ δύο θρησκείαι, ἡ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ τοῦ Μωάμεθ.

Δῶρ Ἰσλάμ, Δῶρ Χάρμπ.

Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν τοῦ Ἰσλαμισμού, ἡ Οἰκουμένη περιλαμβάνει δύο εἰδῶν Χώρας, τὴν Δῶρ Ἰσλάμ (Ἰσλαμικὰς Χώρας) καὶ τὰς Δῶρ Χάρμπ (Χώρας πολέμου, μὴ Μουσουλμανικὰς Χώρας), ἅπαντες δὲ οἱ ἄνθρωποι διακρίνονται εἰς Μουσουλμάνους καὶ μὴ τοιοῦτους. Οἱ δὲ μὴ Μουσουλμάνοι διακρίνονται εἰς τοὺς Ἑχλι Κιταπῆ, τοὺς ἀνθρώπους τῶν Ἱερῶν Βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρους (Κιαφιρ), οἵτινες μόνον δὲν εἶναι ἀνεκτοὶ εἰς τὰς χώρας τοῦ Ἰσλάμ καὶ τοὺς ὁποίους οἱ ἐρμηνευταὶ τῆς Βαγδάτης περιόρισαν κατόπιν εἰς μόνους τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ τοιοῦτους. Ἐνῶ οἱ Βιβλικοὶ δικαιοῦνται νὰ ζῶσιν ἐν Μουσουλμανικῇ Χώρᾳ ἀπολαύοντες προστασία, ζωῆς, τιμῆς, περιουσίας, νὰ ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας των, νὰ

διάγωσιν ἐλευθέρως ὑπὸ τοὺς πνευματικῶν ἀρχηγῶν των (ρουεσαῖ ρουχανιῆ), νὰ πολιτεύωνται μεταξύ των κατὰ τοὺς ἰδιαιτέρους νόμους των, νὰ εἶναι ὀργανωμένοι εἰς ἰδιαιτέρας Κοινότητες· ταῦτα δὲ πάντα ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τελῶσιν οὗτοι τὸν κεφαλικὸν φόρον (δζζιῆ) καὶ νὰ συμπεριφέρονται πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους ὡς κατώτεροι πρὸς ἀνωτέρους.

Ἡ Ράτρα τοῦ Προφήτου

«Οὕθρουκου χοῦμ βὲ μάγε ντίουννε.» Ἄφετε αὐτοῖς, (τοῖς Χριστιανοῖς) τὴν θρησκείαν των καὶ τὰ μετ' αὐτῆς. Ἡ ρήτρα αὕτη τοῦ Προφήτου περιλαμβάνει πάντα τὰ Δίκαια τῶν Χριστιανῶν. Διότι τὸ μόνον διακριτικὸν γνώρισμα τῶν ἐθνικοτήτων κατὰ τὸ Ἰσλάμ εἶναι ἡ θρησκεία ἐν τῇ θρησκείᾳ δὲ περιλαμβάνεται ἡ Πατρις. Ἡ δὲ ἀραβικὴ λέξις Ντιν ἦτις ἐλέγτο μέχρι πρό τινο; τόσον περὶ τῆς Χριστιανικῆς καὶ Ἰουδαϊκῆς θρησκείας (ἀντιθέτως πρὸς τὴν ὀπισθοβούλως δημιουργηθεῖσαν κατόπιν διὰ τὰς δύο τελευταίας λέξιν μελχέμπ σύστημα δοξασιῶν, πολλῶ στενωτέρας σημασίας), ἡ λέξις —λέγω— ντιν ἔχει εὐρυτάτην σημασίαν καὶ ὑπὸ τὴν τοιαύτην αὐτῆ; ιδιότητα πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ἡ ρήτρα τοῦ Προφήτου. Ἡ θρησκεία τῶν Χριστιανῶν ἦτις κατὰ τὸν Προφήτην δέον νὰ εἶναι ἀνεκτὴ, δὲν εἶναι ἡ περιοριζομένη μόνον εἰς τὴν δογματικὴν καὶ ἠθικὴν διδασκαλίαν, εἰς τὸ λειτουργικὸν μέρος, ἀλλ' ἡ κανονίζουσα συνάμα καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Χριστιανῶν καὶ περιλαμβάνουσα τὴν ἰδιαιτέραν Νομοθεσίαν των· διότι οὕτω διατάσσει ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσλάμ. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ χριστιανικὴ θρησκεία καὶ ἡ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς διαρρυθμισθεῖσα Ρωμαϊκὴ Νομοθεσία, ὁποίαν εὗρε ταύτην ὁ Προφήτης ἐφαρμοζομένην μετὰ τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν του καὶ ρυθμίζουσαν τὸ τῶν «προσωπικῶν θεσμῶν» (statuts personnels) αὐτῶν ὅπως ἡ θρησκεία

τοῦ Ἰσλάμ περιλαμβάνει ταῦτα πάντα καὶ ἡ-
τις νομοθεσία τοῦ Ἰσλάμ, κατὰ τὰς ρητὰς δι-
ατάξεις τοῦ Κορανίου ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ
κειμένου καὶ τῶν λέξεών του, ἐπιβάλλεται
εἰς μόνους τοὺς πιστοὺς Μουσουλμάνους· ἀ-
παρλλάκτως ὅπως καὶ ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ἀ-
πέκλειε τῆς δικαιοδοσίας του τοὺς ξένοις
τοὺς διαβιῶντας ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ χώρᾳ, τοὺς
ραγιαῖδες, ἧτις λέξις ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν
παρὰ Μουσουλμάνους. Εἶναι τὸ αὐτὸ Σημιτι-
κὸν πνεῦμα τὸ διήκον δι' ἀμφοτέρων τῶν Νο-
μοθεσιῶν, καθόσον καὶ οἱ Ἄραβες καὶ οἱ Ἰ-
ουδαῖοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν αὐτὴν σημιτικὴν
φυλετικὴν οἰκογένειαν. «Ὁ Μουσουλμᾶνοι,
νομοθετεῖτε ἐπὶ παραδείγματι τὸ Κοράνιον,
πράττετε τοῦτο διότι οὕτως ὁ Θεὸς κελεύει
ὑμῖν, ἢ μὴ πράττετε ὡς πιστοὶ ἐξεῖνο διότι ὁ
Θεὸς τὸ ἀπαγορεύει. Εἰς τὸ τέλος δὲ ἐκάστης
τοιαύτης διατάξεως ἐπαλαμβάνεται ἡ ἐπω-
δὸς «ὡς πιστοὶ, αὐτὰ εἶναι ὅσα ὁ Θεὸς κελεύει
ὑμῖν». Καὶ ἀλλαγῆ «ἡ θρησκεία δὲν ἐπιβάλ-
λεται». (B. 42).

Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ὁ Νομοθέτης Θεὸς νο-
μοθετῶν ἀπηθύνε (χιτάμπεν) τὰς διατάξεις
αὐτοῦ πρὸς μόνους τοὺς πιστοὺς ἔχει μεγίστην
σημασίαν ὑπὸ θεολογικὴν καὶ νομικὴν ἔποιν
διότι τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενον «χιταμπέτ»
καὶ ἐπὶ τούτου στηρίζεται τὸ θεμελιῶδες δό-
γμα ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τοῦ Ἰσλάμ ὅτι ὁ ἱερός
Νόμος ἀφορᾷ κυρίως μόνους τοὺς Μουσουλ-
μάνους, οὐχὶ δὲ τοὺς Ἑβραίους καὶ Χριστιαν-
οὺς. «Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν τοῦ Ἰσλαμικοῦ
Δικαίου — γράφει ὁ διαπρεπὴς Ρῶσσοσ συγ-
γραφεὺς Τορνάουφ — οἱ Ἑβραῖοι Ζιμμέτ (Χρι-
στιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι) δικάζονται — ἀπὸ πρό-
σωπα ἀνύκοντα εἰς τὴν φιλικὴν των καὶ κα-
τὰ τοὺς ἰδίους αὐτῶν νόμους». (Μουσουλμ.
Δίκαιον). «Ἄπαξ ἐπιτροπέντος τοῖς Χριστιαν-
οῖς καὶ Ἰουδαίοις — γράφει ὁ Oudas — νὰ
παραμείνωσιν ἐπὶ Μουσουλμανικοῦ ἐδάφους
οὗτοι ἀπολαύουσι πλεονεκτιμάτων τινῶν. Ἄ-

ναγνωρίζεται αὐτοῖς ἡ ἐλευθέρᾳ ἐξέσκησις τῆς
θρησκείας καὶ λατρείας αὐτῶν, διατηροῦσι
τοὺς «προσωπικοὺς αὐτῶν θεσμοὺς», καὶ πά-
σας τὰς πολιτικὰς καὶ ποινικὰς αὐτῶν ὑποθέ-
σεις ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐνδιαφερόμενος Μου-
σουλμᾶνος, δικάζονται παρ' ἑνὸς τῶν ἑμοφύ-
λων των». (*L' Islamisme*). Τὰ αὐτὰ διδάσκου-
σι οἱ *Gustave le Bon (La civilisation des Ara-
bians) Dozy (Histoire des Musulmans en Es-
pagne), Cadot (Droit Musulman malekite)*
*Perrou (Precis de jurisprudence Musul-
mane selon le rite malekite publiée par or-
dre de gouvernement), Duruy (Histoire du
Moyen age)*. Τὰ αὐτὰ διδάσκουσιν οἱ Ἄραβες,
νομομαθεῖς καὶ τῶν 4 δογμάτων Χανεφίται,
Μαλεχίται, Σαφεῖται καὶ Χαμπελίται.

Τὴν ἀνωτέρω δὲ ρήτραν τοῦ Προφήτου
«οὐτροκου χουῦ βὲ μάγε ντίουνε» ἐπε-
ξηγεῖ ἔτι μᾶλλον τὸ Κοράνιον. Κατεβιβάσαμεν
— λέγει ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ — τὴν Πεντάτευχον
περιέχουσαν τοὺς θεῖους Κανόνας, τὸ φῶς καὶ
τὴν ὁδηγίαν». Ταῦτα περὶ τῶν Ἑβραίων.
Περὶ δὲ τῶν Χριστιανῶν προσθίεται ἀμέσως·
«Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Εὐαγγελίου θὰ δικάζωσι σύμ-
φωνα μὲ αὐτό· οἱ μὴ δικάζοντες κατὰ τὰς Δια-
τάξεις ἐνὸς τῶν Βιβλίων, ἅτινα ὁ Θεὸς ἐπεμψεν
αὐτοῖς εἰσὶν ἀσεβεῖς». Πλείστος δὲ ἄλλας προ-
τροπὰς περιλαμβάνει τὸ Κοράνιον «ὁ αἰώνιος
καὶ ἀδημιούργητος καὶ ἀθυσπώστατος λόγος
τοῦ Θεοῦ, ὁ συνυπάρχων τῷ Θεῷ» κατὰ τὸ
Ἰσλάμ πρὸς τοὺς Ἑβραίους καὶ Χριστιανούς,
ἵνα τηρῶσιν οὗτοι τὰ εἰς αὐτοὺς πρότερον ἀπο-
καλυφθέντα Βιβλία «τὴν φωτεινὴν καὶ φωτο-
βόλον Βίβλον τοῦ Εὐαγγελίου» καὶ νὰ συμ-
μορφῶνται πρὸς τὰς διατάξεις των.

Ἡ Πράξις τοῦ Προφῆτου καὶ τῶν 4 πρώτων Χαλιφῶν.

Τὰ Δίκαια δὲ ταῦτα καὶ προνόμια τῶν Χρι-
στιανῶν ἐν ταῖς Μουσουλμανικαῖς Χώραις δὲν
ἐδράζονται ἐπὶ μόνου τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ

τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐν τῷ Κορανίῳ, τῇ Βίβλῳ ταύτῃ τῆς διαγνώσεως τοῦ καλοῦ ἀπὸ τοῦ κακοῦ (ἐλφουρκάν) ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Πράξεως καὶ διαγωγῆς τοῦ Προφήτου ἀπέναντι τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων καὶ ἀποφάσεων τῶν 4 πρώτων κατ' ἐξοχὴν Χαλιφῶν (Ἐμπου Μπέκρ, Ὁμάρ Φαρούκ, Ὁσμάν. Αλῆ), τῶν τεσσάρων τούτων «στύλων τῆς Ἰσλαμικῆς Ὁρθοδοξίας» (Χουλεφάι ρασιδίν) ὁπαδῶν ἐπιστηθίων, φίλων καὶ συναγωνιστῶν τοῦ Προφήτου καὶ τῶν διαδόχων τῶν.

Τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Ἐγείρας, οἱ μοναχοὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ εἰς ἣν Ἀρχιεπισκοπὴν (Σινᾶ καὶ Φαράν) ὑπήγοντο αἱ Χριστιανικαὶ Κοινότητες τῆς Ἀραβίας, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς τὸν Προφήτην, ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ ἀσφάλειαν. Ὁ Προφήτης ἀπεδέξατο εὐμενῶς τὴν αἰτησίαν τῶν, γραμματεύοντος δὲ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Ἀλῆ, τοῦ μετέπειτα Χαλίφου, τοῦ Προφήτου ὄντος ὡς γνωστὸν ἀγραμμάτου καὶ μαρτυρούντων 21 συντρόφων τοῦ Προφήτου (Ἀσχάμπ) ἐξέδωκεν ἐκ τοῦ παρὰ τὴν Μεδίαν προσκυνηταρίου αὐτοῦ (Μεσδζέτ) τὸ ἔγγραφο τὸ καλούμενον «Συνθήκη» (Ἀχναμὲ) τοῦ Σινᾶ «διὰ τὸ Ἔθνος τῶν Χριστιανῶν ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, εἴτε εἰς τὰ πλησίον εἴτε εἰς τὰ μακρὰν κείμενα μέρη, εἴτε εὐγενεῖς εἴτε ἄσημοι, εἴτε ἔνδοξοι εἴτε ἄδοξοι εἶναι οὗτοι», ἀσφαλίζων τοῖς Χριστιανοῖς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας τῶν καὶ εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ἐσωτερικὴν τῶν διοικήσιν, ἣτις θὰ γίνηται κατὰ τοὺς ἰδίους αὐτῶν Κανόνας «θέσαντος (ἐπὶ τοῦ ἔγγραφου) τοῦ Προφήτου τὴν σφραγίδα τῆς τιμῆς χειρὸς του». Τὸ παράδειγμα δὲ τοῦ Προφήτου τοῦ ἐπιθέτειν τὴν χεῖρα ἐμβεβατισμένην ἐν τῇ μελάνῃ εἰς θέσιν σφραγίδος ἠκολούθησαν καὶ ἄλλοι Μουσουλμάνοι Ἡγεμόνες. Οὕτως ἐσφράγισε τὴν μετὰ τῶν Ραγουσαίων Συνθήκην τῷ 1365 ὁ Σουλτάνος Μουράτ. Καὶ τὴν συνθήκην ταύτην διαιώνιζει μέχρι τῆς σήμερον ὁ αὐτοκρατορικὸς Τουργράς.

Περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ ἔγγραφου τούτου ἠγέρθησαν ἀμφιβολίαι τινες παρὰ τισιν, ὡς ἐκ τῶν μυθευμάτων τῶν μοναχῶν τοῦ Σινᾶ ὅτι ὁ Προφήτης αὐτοπροσώπως ἐπεσεκέφθη τὸ Σινᾶ καὶ ἐξέδωκε τὸ ἔγγραφο εἰς ἀμοιβὴν τῆς παρασχεθείσης αὐτῷ φιλοξενίας. Ἄλλ' ἡ γνησιότης τοῦ ἔγγραφου πιστοῦται τόσον ἐκ τῆς μετὰ 5 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Προφήτου τῷ 637 Συνθήκης τῶν Ἱεροσολύμων τοῦ Ὁμάρ Φαρούκ, παρόντος καὶ μαρτυροῦντος ἐν τῷ ἔγγραφῳ τοῦ Σινᾶ μετὰ τοῦ γραμματεῦσαντος καὶ μαρτυροῦντος ἐπίσης γαμβροῦ τοῦ Προφήτου καὶ κατόπιν Χαλίφου Ἀλῆ καὶ πλείστων ἐτέρων ἐκ τῶν συντρόφων (Ἀσχάμπ) τοῦ Προφήτου, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ ἔγγραφου τούτου ὑπὸ τῶν Χαλιφῶν καὶ Σουλτάνων ὡς ἔγγραφου ἀναμφισβητήτου κύρους καὶ αὐθεντίας. «Βασιζόμενοι λοιπὸν ἐπὶ τοῦ τιμίου Ἀχναμὲ τοῦ Δεσπότη ἡμῶν Προφήτου—ἀναγράφομεν τὰ Βεράτια τῶν Ἀρχιεπισκόπων Σινᾶ—ὀφείλετε νὰ ἐκπληρώσητε πάντα τὰ εἰς τοὺς μοναχοὺς τούτου δοθέντα δικαιώματα, προνόμια καὶ λοιπὰ, εἰς σέβας καὶ μεγαλεῖον τοῦ εἰρημένου Προφητικοῦ Ἀχναμὲ καὶ φαλάχητε τοὺς εἰρημένους ὀρισμοὺς συμφώνως πρὸς τὸν ἱερὸν νόμον, ὅπως καὶ οἱ μέγιστοι προκάτοχοι μου. Πρὸς ἐπικύρωσιν τούτων ἐξεδόθη τὸ παρὸν μου ὑψηλὸν αὐτοκρατορικὸν Βεράτιον». (Βεράτιον Ἀπδούλ Ἀζίζ πρὸς τὸν Ἀρχιεπ. Σινᾶ τοῦ 1868) (1) Τοιαύτας δὲ Συνθήκας μετὰ τοῦ Προφήτου συνήψαν αἱ Ἑβραϊκαὶ Κοινότητες διὰ τῶν Ραββίνων τῶν ὡς αἱ τῶν Μπένου Καίνουκά,

(1) Ὃταν εἰς τὸν Σουλτάνον Σελίμ παρουσιάσθη τὸ διὰ κουφικῶν χαρακτῆρων γεγραμμένον πρωτόγραφον τῆς Συνθήκης τοῦ Σινᾶ, ἐγερθεὶς προσεκύνησε καὶ ἠσπάσθη εὐλαβῶς αὐτὸ, δηλώσας ὅτι περισσότερον ἠγαριστίθη ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ κειμηλίου τούτου, παρὰ ἀπὸ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου. Οὐδέποτε δὲ τὸ Ἰσλὺμ ἠμφισβήτησε τὴν γνησιότητα τοῦ Ἀχναμὲ τοῦ Σινᾶ, ὡς εἶπομεν.

Μπένου Νοταίρ, Μπένου Καραϊτζᾶ καὶ εἰς χριστιανὸς προὔχων τῆς κωμοπόλεως Ἀιλᾶς ὁ Ἰωάννης υἱὸς Ρογιᾶ παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, δι' ἑαυτὸν, τοὺς κατοίκους καὶ τὸν Ἐπίσκοπόν των, καθὰ ἀναφέρουσιν οἱ Ἄραβες ἱστορικοὶ παραθέτοντες καὶ τὸ κείμενον τοῦ ἐγγράφου.

Τῷ 637 μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ἱερόμακα (Ἱερομὸν) ποταμὸν μάχην καθ' ἣν κατετροπώθησαν οἱ Βυζαντινοί, οἱ Ἄραβες ἐπολιόρησαν τὴν Ἱερουσαλήμ ἣτις ἐζήτησε νὰ συνθηκολογήσῃ. Προσῆλθε λοιπὸν ὁ Χαλίφης Ὁμάρ Φαρούκ, καίτοι δὲ ὑπῆρχον ἐν τῇ πόλει Βυζαντιναὶ ἀρχαί, ὁ Χαλίφης, συμφώνως πρὸς τὴν Ἰσλαμικὴν διδασκαλίαν καθ' ἣν ἐν τῇ θρησκείᾳ περιλιμβάνεται τὸ πᾶν καὶ νομοθεσία καὶ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ βίος πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς καὶ ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ διοικήσις καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ αἱ διεθνεῖς σχέσεις καὶ ἡ εἰρήνη καὶ ὁ πόλεμος καὶ τὰ λάφυρα (γανυμέτ) καὶ ἡ κατάκτησις (φέτχ) καὶ οἱ κανόνες τῆς ὑγιεινῆς καὶ διαίτης κτλ. καθὼς καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ (πρβλ. *Savvas Pacha Théorie du droit Musulman*), διεπραγματεύθη καὶ συνῆψε Συνθήκην μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, ὡς πραγματικοῦ καὶ φύσει ἐθνάρχου τοῦ γένους τῶν Χριστιανῶν. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐφήρμοσαν ἄπανταχοῦ οἱ Μουσουλμάνοι εἰς πᾶσαν κατακτηθεῖσαν χώραν, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἴδωμεν μετὰ ὀκτὼ ἑκατονταετηρίδας ἀπὸ τοῦ Ὁμάρ τὸν Πορθητὴν ἀναζητοῦντα ἐν Κωνσταντινῇ τὸν Πατριάρχην τῶν Ρωμαίων. Ἐν τῇ Συνθήκῃ λοιπὸν τῶν Ἱεροσολύμων, πέντε μόνον ἔτη συναφθεῖσαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Προφήτου ρητῶς λέγεται: «τὸ βασιλικὸν Ἔθνος τῶν Ρωμαίων ἔλαβε χάριν παρὰ τοῦ τιμίου καὶ ἀγαπητοῦ Προφήτου τοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένου καὶ ἐτιμήθησαν τῇ σφραγίδι τῆς τιμᾶς αὐτοῦ χειρὸς καὶ ἐπρόσταξε νὰ ἀπολαύσῃ εὐνοίαν καὶ ἀσφάλειαν (διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Σινᾶ) οὕτω καὶ οἱ πιστοὶ εὐεργετοῦμεν αὐτοὺς πρὸς τιμὴν τοῦ

εὐεργετήσαντος αὐτοὺς καὶ ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν διὰ τὰ εὐρισκόμενα χριστιανικὰ ἔθνη... ὅταν γὰρ ὁ ὑποτελής (Ζιμμή) φυλάττῃ τὰ τῆς ὑποτελείας καθήκοντα (ἀγκιὰμ οὐ ζιμμέτ) πρέπει νὰ ἔχη ἀσφάλειαν παρὰ τε ἡμῶν τῶν πιστῶν καὶ παρὰ τῶν μεθ' ἡμᾶς ἡγεμονουσόντων.....» καὶ ἐν τέλει «Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ὁ παρὼν Ὁρισμὸς ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ὁμηγύρευσις τῶν ἐντίμων Σαχαμπέ (συντρόφων τοῦ Προφήτου). Ὅστις ἐκ τῶν πιστῶν ἀναγνώσῃ τὸν παρόντα ἡμέτερον Ὁρισμὸν καὶ παραβῇ αὐτὸν, θὰ εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως παραβάτης τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ μισητὸς τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ Ἀποστόλου».

Καὶ ἡ Συνθήκη αὕτη τοῦ Χαλίφου Ὁμάρ Φαρούκ ἐν τῇ ὁποίᾳ ρητῶς ἀναφέρεται καὶ βεβαιοῦται ἡ προηγουμένη Συνθήκη τοῦ Σινᾶ καὶ τὴν ὁποίαν ἀγεγνώρισαν πάντες οἱ μετέπειτα Χαλίφαι καὶ Σουλτάνοι ἐγένετο, καθὰ κατηγορηματικῶς δηλοῦται ἐν αὐτῇ, κατόπιν συσκέψεως ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Χαλίφου τῆς Συνόδου τοῦ Ταϊφᾶ τῶν Ἀσχαμπ (μαθητῶν, συντρόφων τοῦ Προφήτου) εἰς οὓς ἀναγνωρίζεται ἐξουσία νομοθετικὴ ὑπὸ τοῦ Κορανίου θεσπιζόντος «ὃ Προφήτα, συμβουλεύθητι τοὺς Ἀσχαμπ», αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῶν γενομένηαι ἐν Συμβολίῳ καὶ ὁμοφώνως (Ἰδξμάι Οὐμμέτ) ἔχουσιν ἰσχὺν καὶ κύρος εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Οὕτω προσηχέθησαν πρὸς τοὺς Χριστιανούς πάντας οἱ μετέπειτα Χαλίφαι καὶ Σουλτάνοι. Ἀπανταχοῦ γῆς καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἐν πάσῃ ἐποχῇ, εἰς πᾶσαν κατακτηθεῖσαν Χριστιανικὴν χώραν, τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἐφήρμοσαν. Ἀπανταχοῦ ἐσεβάσθησαν τὴν θρησκείαν τῶν Χριστιανῶν, τὰ ἤθη καὶ ἔθιμά των, τὴν νομοθεσίαν των, τοὺς θρησκευτικούς των ἀρχηγούς· διότι οὕτω διατάσσει ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσλάμ. Αἱ διατάξεις δὲ αὐταὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσλάμ εἶναι διατάξεις θεμελιώδεις, διατάξεις ὑποχρεωτικαὶ δι' ἕκαστον Μουσουλμάνον. Ἀπαντες οἱ ὑποτελεῖς

(ζιμμή) τοῦ Ἰσλάμ δικάζονται ἀπὸ πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς τὴν φυλὴν των καὶ κατὰ τοὺς ἰδίους νόμους των. Καὶ οἱ Ὀμειάδαι Χαλίφαι, καὶ οἱ Ἀββασίδαι, καὶ οἱ Μαμουλοῦκοι Σουλτάνοι, καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς τὴν αὐτὴν ἐτήρησαν στάσιν ἀπέναντι τῶν Χριστιανῶν. Οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τοὺς Ἀραβας διετήρησαν ὅλα τὰ Δίκαια τὰ ὅποια εἶχον οἱ ἀλλαχοῦ Χριστιανοὶ ὑπὸ τοὺς Μουσουλμάνους τοὺς ἰδίους νόμους, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα, τὴν νομοθεσίαν των, τὰ δικαστήρια καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς αὐτῶν Συνόδους δυνάμει Ἀχδναμὲ (Συνθηκῶν) χορηγηθεισῶν αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Χαλιφῶν τῆς Κορδοῦης. Τὰ αὐτὰ Δίκαια ἀνεγνώρισαν οἱ Ἀραβες εἰς τοὺς Χριστιανούς τῆς Σικελίας. Ὅτε δὲ κατέκτησαν μέγα μέρος τῶν Ἰνδιῶν, τὰ αὐτὰ Δίκαια ἀνεγνώρισαν εἰς τοὺς Βραχμάνους. (*Dozy Histoire de Musulmans en Espagne, Le Bon La civilisation Arabe — Duruy Histoire du Moyen age — Gibbon's History of the alland decline of the Roman Empire — Robertson Histoire de Charles Quint*). Καὶ ἡ προκήρυξις τοῦ Ὀμάρ Φαρουκ τὴν ὁποίαν μᾶς διέσωσεν ὁ Ἀραβὶ νομοδιδάσκαλος Ἐμπου Δζαφὲρ ἐλ Μωχάμετ εἰς τὰ «Χρονικά» πρὸς τοὺς κατοίκους Ἱερουσαλὴμ, ὧς καὶ αἱ τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἐμπου Ὀμπέιδα καὶ Ἀμοῦ τὰ αὐτὰ Δίκαια ἀναγνώριζουσιν εἰς τοὺς Χριστιανούς Συρίας, Μεσοποταμίας καὶ Αἰγύπτου. Τὰ αὐτὰ Δίκαια ἀνεγνωρίσθησαν εἰς τὴν ὑποταχθεῖσαν πόλιν Δαμασκῶ καὶ λοιπὰς, ὅτι δηλ. οἱ Χριστιανοὶ θὰ ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ ἐξασκῶσι τὰ τῆς θρησκείας καὶ νομοθεσίας των. Ἐν Βαγδάτῃ ἐπὶ τῶν Ἀββασιδῶν εἶχεν ἐγκατασταθῆ καὶ ἡ ἔδρα τοῦ Πατριάρχου τῶν Χαλδαίων, ἐξασκοῦντος δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν Μεσοποταμίας, Βουχάρας, Περσίας, Ἰνδιῶν καὶ ἀλλαχοῦ, ὑπῆρχε δὲ ἐν Βαγδάτῃ καὶ ἰδιαιτέρα Χριστιανικὴ συνοικία (μαχαλὲτ ἐλ Ροῦμ). Τὰ αὐτὰ Δίκαια ἀνεγνωρίζοντο πλὴν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ εἰς τοὺς Νεστοριανούς, Ἀρμενίους, Κό

πτας, Ἰακωβίτας, Μαρωνίτας, (βλέπε *Apple-gard's Eastern Churches*). Ὡστε δικαίως ὁ Γίββων γράφει «Οἱ Ἀραβες πολιτικοὶ ἐπροστάτευον τὸ ἀξίωμα, τὰ προνόμια καὶ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπισκόπων καὶ τοῦ κλήρου των» (ἔνθα ἀνωτέρω).

Τὴν αὐτὴν πολιτείαν ἐτήρησαν καὶ οἱ Τοῦρκοι Σουλτάνοι. Ἦδη ὁ Σουλτάν Ὀρχάν ἐκ Προύσης εἶχεν ἐκδώσει **Φιρμάνιον** εἰς τοὺς μοναχοὺς τοῦ ἁγίου Ὄρους ἐξασφαλίζον αὐτοῖς τὰ δίκαια καὶ προνόμια των. Τὸ **Φιρμάνιον** τοῦτο ἐπεκυράθη δι' ἐτέρου ἐκδοθέντος τῷ 1360 ἐν Ἀδριανουπόλει ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Α' πατρὸς τοῦ Πορθητοῦ. Ἐν τῇ προκήρυξί τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε τῷ 1430 ὁ στρατηγὸς Μουράτ Α' Σινᾶν πασσᾶς πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας λέγεται ρητῶς «ὁ **Μητροπολίτης νὰ ἔχη τὴν κρίσιν τοῦ τὴν Ρωμαϊκῆν καὶ ὅλα του τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα**» (τὸ δικαίωμα δηλ. νὰ κρίνῃ τοὺς Χριστιανούς κατὰ τὸν χριστιανικὸν νόμον). Αὐτὸς ὁ Μουράτ κυριεύσας τὴν Θεσσαλονίκην, ἐπέτρεψε τὴν ἐγκατάστασιν Μητροπολίτου ἐνασκοῦντος ἅπαντα αὐτοῦ τὰ Δίκαια. «Ὁ Μουράτης πάντα τὰ κτίσματα καὶ ναοὺς ἱεροῦς καὶ Μονὰς καὶ τὰς τῶν προσόδων αὐτῶν ἀπαιτοῦσιν ἡμῖν..... καὶ γράμμασι καὶ λόγοις δεδώρητο..... πανταχοῦ τε τοῖς ἀφικνουμένοις ἐλευθερίαν ἐκήρυξε ποιῶν τε τῇ πόλει κεχειροτόνητο καὶ **Ἐκκλησία συνέστη καὶ τὴν προτέραν ταύτης τάξιν ἀπέληψε**». (Ἀναγνώστου περὶ τῆς τελευταίας Ἀλώσεως Θεσσαλονίκης). Τὰ αὐτὰ δὲ Δίκαια ἐνήσκουν πάντες οἱ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἐν ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς ἐπαρχίαις τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους Ὀρθόδοξοι Μητροπολίται. Μάρτυς τούτου ἐπισημότητος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεῖλος (1380-1388) ἀπαντῶν πρὸς τὸν πάπαν Οὐρβανὸν ΣΤ' διεκτραγωδήσαντα τὰ δεινὰ τῶν Χριστιανῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τοῦρκων «πάσης ἐλευθερίας ἀπολαύοντες (ἐν τῷ Τουρκικῷ Κράτει) ὥστε καὶ γράμματα δέχεσθαι καὶ ἀντιγράφειν καὶ ἐπιστέλλειν καὶ

χειροτονεῖν καὶ πέμπειν ἐπισκόπους ὅπου βουλόμεθα καὶ πράττειν ἀκωλύτως τὰ ἐκκλησιαστικά. Πολλὰς δὲ προκηρύξει: Μουσουλμάνων Ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν διαβεβαιούσας τὸν σεβασμὸν τῆς θρησκείας καὶ νομοθεσίας τῶν Χριστιανῶν διέσωσαν οἱ Ἄραβες ἱστοριογράφοι καὶ συγγραφεῖς (βλέπε *Sidarous les Patriarcats dans l'Empire Ottoman*, Paris 1906).

Ἄλλως τε, τὸ νομοθετικὸν σύστημα τοῦ Ἰσλάμ, ἐρραζόμενον ἐπὶ τῆς ἐρμηνεύσεως (ἰδὲν χάτ) τῶν νομοθετικῶν θεολόγων τοῦ Ἰσλάμ ἀνεπτύχθη καὶ διεμορφώθη καὶ διερωθμίσθη ἐν Βαγδάτῃ ἐπὶ τῶν Ἀββασιδῶν Χαλιφῶν, ἑκατὸν πενήκοντα ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Προφήτου, ὑπὸ τοῦ μεγίστου Ἰμάμου Ἀζζάμ Ἐμπού Χανιφὲ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὄταν δὲ ὁ Ἐμπού Χανιφὲ ἤρξισεν ἐν Βαγδάτῃ τὴν διαμόρφωσιν καὶ συστηματικοποίησιν τοῦ Ἰεροῦ Νόμου, εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀπὸ τοῦ Προφήτου ἤδη καθ' ὅλην τὴν Μουσουλμανικὴν Αὐτοκρατορίαν καθιερωμένον σύστημα τῆς ὑπαγωγῆς τῶν Χριστιανῶν ὑπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἰδίου αὐτῶν νόμου, Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ Δικαίου, προσλαβόντος τὸν χαρακτήρα ἰδιαιτέρου θρησκευτικοῦ Χριστιανικοῦ Δικαίου. Τὸ σύστημα τοῦτο ὅπερ εἶχε κυρώσει, ὡς εἶδομεν, καὶ αὐτὸς ὁ Προφήτης καὶ οἱ τέσσαρες πρῶτοι Χαλίφαι (Ἐμπού Μπέκρ, Ὀμάρ Φαρουκ, Ὀσμάν, Ἀλῆ, οἱ στυλοβάται οὗτοι τοῦ Ἰσλαμισμοῦ (Χουλεφάι Ρασιδίν) καὶ αἱ περὶ αὐτοὺς Μουσουλμανικαὶ Σύνοδοι, Ἰδζμάϊ Οὐμμετ) καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε πλήρες κύρος καὶ ἐφαρμογὴν ἐν Συρίᾳ, Μεσοποταμίᾳ, Παλαιστίνῃ, Αἰγύπτῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς μουσουλμανικαῖς χώραις, δὲν ἔθιξε διόλου ὁ Ἐμπού Χανιφὲ, ρητῶς διδάξας: «Κιουφάρ χουκούκι σερ ἰλέ μουχατάμπ δεγίλλέρδιρ» δηλ. οἱ μὴ Μουσουλμάνοι δὲν εἶναι πρὸς οὓς ἀπευθύνεται ὁ Ἰερός Νόμος. Ἀφίσας λοιπὸν τοὺς Χριστιανούς ἔξω τοῦ Ἰεροῦ Νόμου, ἡσχολήθη μόνον εἰς τὴν διαρρύθμισιν τοῦ Μουσουλμανικοῦ Δικαίου προωρισμένου

να διέπῃ τὰς σχέσεις μόνον τῶν Μουσουλμάνων. Τότε διεμορφώθησαν καὶ τὰ μουσουλμανικὰ Ἰεροδικεῖα (μεχκεμεί Σερηγιέ) λειτουργοῦντα ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος τῶν Δζαμιῶν, ἢ εἴσοδος εἰς τὸν ὁποῖον ἀπηγορεύετο τοῖς μὴ Μουσουλμάνοις ἐπὶ ποινῇ ρινοκοπίας.

Ὁ Μουσουλμανικὸς λοιπὸν νόμος εἶναι νόμος θρησκευτικὸς, δογματικῶς διὰ τῆς ἐρμηνεύσεως ἐξελιχθεὶς ὡς ἐξ Ἀποκαλύψεως προερχόμενος, τὸ δὲ Ἰεροδικεῖον δικαστήριον θρησκευτικὸν Μουσουλμανικὸν καὶ ὁ Χαλίμης (Καδῆς) Μουσουλμάνος θρησκευτικὸς δικαστὴς ὄντων ἢ δικαιοδοσία ἐπεκτείνεται ἐπὶ μόνων τῶν Μουσουλμάνων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει μόνων τῶν διατάξεων τοῦ Ἰεροῦ Νόμου. Οὕτω διεμορφώθη ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν θεολόγων τοῦ Ἰσλάμ τὸ σύστημα τοῦ Μουσουλμανικοῦ Δικαίου κατ' ἀναπαράθεσιν πρὸς τὴν Ἰουδαϊκὴν νομοθεσίαν ἱστορικῶς ἐξελιχθεῖσαν, μὴ παρεμβαῖνον ποσῶς εἰς τὰ τῆς δικαιοδοσίας ταύτης ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν ἐφαρμοζομένης ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν τῆς. Οὕτω φρονοῦσιν ὁ Ἐμπού Χανιφὲ καὶ οἱ διασημότεροι νομομαθεῖς τοῦ Ἰσλάμ, ὡς ὁ Ἰμάμης Μαλήκ, ὁ Ἐμπού Λεϊλέ καὶ λοιποὶ: ὅτι δηλ. οἱ ἄπιστοι, ἔνεκα τῶν πολλῶν διαφορῶν, ἀς ἔχουσι μὲ τοὺς Μουσουλμάνους δὲν ἔκαμαν Ἰσλαμ, δὲν ἀπεδέχθησαν δηλ. ὡς ὑποχρεωτικὸν τὸν Μουσουλμανικὸν νόμον, ἐφ' ᾧ καὶ δικάζονται κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῶν νόμον ὑπὸ τῶν ἰδίων δικαστῶν ἐφαρμοζόντων αὐτόν. οἱ δὲ Μουσουλμάνοι ἐπέτρεψαν αὐτοῖς τοῦτο, λόγῳ ὅτι εἶναι οὗτοι ζιμμί (ὑποτελεῖς) καὶ ἐπομένως δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Μουσουλμάνους νὰ ἐπεμβαίνωσι (τεαρουῖς) εἰς τὰ τοῦ Χριστιανικοῦ Νόμου, ἐφόσον οἱ Χριστιανοὶ πληροῦνται τὸν φόρον ὑποτελείας καὶ ἀναγνωρίζουσιν οὗτοι τὴν Μουσουλμανικὴν κυριαρχίαν (μεβκουφάτ). Καὶ ἡ διδασκαλία αὕτη τῶν θεοφόρων Πατέρων τοῦ Ἰσλάμ σύμφωνος κατὰ πάντα πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ (Κοράνιον) πρὸς τὰς πράξεις τοῦ Προφήτου καὶ τῶν

μαθητῶν καὶ διαδόχων αὐτοῦ, ἀείποτε ἐφηρμόσθη ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων, μέχρι δὲ πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων οὐδεὶς Μουσουλμάνος ἐτόλμα ἐν Τουρκίᾳ νὰ σκεφθῆ τὸ ἐναντίον ἔχων ἔναυλον εἰς τὰ ὅσα τὴν φοβερὰν ἀρὰν τοῦ Χαλίφου Ὁμάρ Φαρούκ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου τῶν συντρόφων τοῦ Προφήτου ἐν τῇ Συνθήκῃ τῶν Ἱεροσολύμων τοῦ 637.

«Ὅστις ἐκ τῶν πιστῶν ἀναγνώσῃ τὸν παρόντα ἡμέτερον Ὁρισμὸν καὶ παραβῆ αὐτὸν, θὰ εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως παραβάτης τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ μισητὸς τοῦ ἡγαπημένου αὐτοῦ Ἀποστόλου.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον:

Τὸ ἔργον τοῦ Πορθητοῦ.

Τ Ο Μ Ο Σ

συστάσεως Ἀρχιεπισκοπῆς ἐν Ἀμερικῇ
Βορείῳ καὶ Νοτίῳ.

Τῶν ὀρθοδόξων παροικιῶν τῶν ἔξω τῶν κανονικῶν ὁρίων ἐκάστης τῶν ἐπὶ μέρους Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν εὐρισκομένων τὴν ποιμαντικὴν διακυβέρνησιν τῷ Ἀγιοτάτῳ Ἀποστολικῷ Πατριαρχικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ αἱ κανονικαὶ διατάξεις καὶ ἡ διὰ τῶν αἰῶνων πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας ἀναγράφουσιν.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἀνὰ τὴν Ἀμερικὴν Βόρειόν τε καὶ Νότιον ὀρθόδοξοι παροικίαι, ἀσύντακτοί τῶς καὶ ἀσυγκράτητοι, ἐστὶ δ' ὅπου καὶ ἐν ἀποκλίσει ἀπὸ τῆς παραδεδομένης ὑπὸ τῶν Πατέρων κανονικῆς τάξεως διατελοῦσαι, ἐκρίθησαν δεόμεναι ἐκκλησιαστικῆς νομοθετικῆς προνοίας, πρὸς τὸ «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γίνεσθαι», κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου ἐντολὴν, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερίμων, τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, συνοδικῶς περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης διασκεψάμενοι, ἐγνωμεν τὰς ὀρθοδόξους ταύτας [παροικίας εἰς μίαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπαρχίαν συναγαγεῖν, τίτλον μὲν Ἀρχιεπισκοπῆς φέρουσαν, εἰς ἐπισκοπικὰς δὲ δικαιοδοσίας ὑποτεμνομένην, ἐν ἔξαρτήσῃ δὲ κανονικῇ ἀπὸ

τοῦ Ἀγιοτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὡς μία τῶν αὐτοῦ Μητροπόλεων διατελοῦσαν.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι συνοδικῶς ἀποφαινόμενοι ὀρίζομεν ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν πᾶσαι αἱ ἐν Ἀμερικῇ Βορείῳ καὶ Νοτίῳ εὐρισκόμεναι ὀρθόδοξοι παροικίαι καὶ οἰαιδήτινες ὀρθόδοξοι ἐκκλησιαστικαὶ συσσωματώσεις αἷ τε νῦν ὑφίστάμεναι καὶ ἐν τῷ ἐφεξῆς χρόνῳ ἰδρυθησόμεναι γνωρίζονται ὡς μέλη σώματος ἑνός, ὅπερ ἐστὶ ἡ «Ὀρθόδοξος Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου».

Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ δὲ αὕτη, μία οὖσα τῶν Μητροπόλεων τοῦ Ἀγιοτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, τὴν δεκάτην πέμπτην θέσιν ἐν τῷ Συνταγματικῷ κατέχουσα, θεμελιούται μὲν ἐπὶ τῶν δογμάτων καὶ τῶν ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν Κανόνων τῆς Μιᾶς Ἀγίας Ὀρθοδόξου Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, διακρατεῖ δὲ στενὸν τὸν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ αὐτοῦ Μητροπόλεις, σύνδεσμον, ἡρμοσμένη πρὸς αὐτὸν ὡς μέλος ζῶν πρὸς κεφαλὴν σώματος ζῶντος.

Διὰ τὴν ἀνάγκην δὲ πληρεστέρας ποιμαντορικῆς ὑπὲρ τοῦ περιουσίου λαοῦ προνοίας καὶ ἐπαρκεστέρας ἐπιτοπίου ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἢ ὅλη Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπαρχία, ταῦτον εἰπεῖν ἢ τῆς ὅλης Ἀρχιεπισκοπῆς περιφέρεια, ὑποτέμνεται εἰς ἐπισκοπικὰς δικαιοδοσίας ἐχούσας τὸν ἴδιον αὐτῆς ἐκάστην ἐπίσκοπον, τοιαύτας δὲ συνιστῶμεν ἐν τῷ παρόντι τέσσαρας, ἧτοι τὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου αὐτοῦ ὡς ἐνὸς τῶν ἐπισκόπων θεωρουμένου, περικλείουσιν ἀπαραιτήτως τὰς πόλεις Φιλαδέλφειαν τῆς Πανσυλβανίας καὶ Οὐασινγκτῶνα τὴν ἑδραν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, μετὰ ταύτην δὲ τὰς ἐπισκοπὰς Σικάγου, Βοστώνης καὶ Καλλιφορνίας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῶν Ἐπισκόπων συγκροτοῦσι Σύνοδον Ἐπαρχίας συνερχομένην ἀπαραιτήτως δις τοῦ ἔτους πρὸ τοῦ Πάσχα καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον, κατὰ τὴν διάταξιν τῶν σχετικῶν κανόνων, ὅπου ἂν ὀρίσῃ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Ἐχει δὲ ἡ Σύνοδος αὕτη πάσας τὰς ἐξουσίας καὶ τὰς εὐθύνas, ὅσας οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῆς Συνόδου τῆς Ἐπαρχίας ἀναγράφουσι, δοσίλογος οὖσα ἐνώπιον τῆς περὶ τὸν Πατριάρχην Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐκ τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων αὐτῆς ἐστὶ τὸ ψηφίζειν τὸν τε Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς Ἐπισκόπους ἐν περιπτώσει χηρείας τῶν θρόνων, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν εὐδῆλον ὅτι τῶν πρώτων κανονικῶν ποιμένων ἐξ ἀποφάσεως τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας Συνόδου, ὑποβάλλουσι δὲ τὴν ψήφον πρὸς ἐγκρισιν τῷ Πατριάρχῃ, ὃς καὶ χειροτονεῖ μὲν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ἐκδίδωσι δὲ ἄδειαν πρὸς χειροτονίαν τῶν Ἐπισκόπων. Προβάλλονται δὲ τῇ ψήφῳ τῆς Συνόδου οἱ διὰ τὸν χηρευόμενον θρόνον ψηφιστέοι ὑπὸ τῆς μονίμου ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἀποτελουμένης Συνελεύσεως τῆς χηρευούσης Ἐπισκοπῆς, λαμβανόμενοι ἐκ καταλόγου τῶν εἰς ἀρχιερωσύνην ἐκλεξέμων προεγεκκριμένου ὑπὸ τῆς περὶ τὸν Πατριάρχην Ἁγίας Συνόδου. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐξ ἀποφάσεως τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας Συνόδου πληρωσιν τῶν Ἐπισκοπικῶν θρόνων συμβαίνει ὀλιγωτέρους εἶ-

ναι ζῶν τριῶν τοὺς ἐπισκόπους, αἱ κανονικαὶ ψήφοι ἐπὶ ἐκλογῇ Ἐπισκόπου γενήσονται ἐν τῇ περὶ τὸν Πατριάρχην Συνόδῳ, συμψηφῶν γιγνομένων καὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκόπων.

Ἐκαστος τῶν Ἐπισκόπων ποιμαίνων τὴν ἐαυτοῦ παροικίαν ἔξει τὰς ἐξουσίας καὶ τὰς εὐθύνas, ὡς οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ Κανόνες καὶ ἡ μακράων τῆς Ἐκκλησίας πρᾶξις τῷ ἐπισκοπικῷ ἀξιώματι ἀναγράφουσι μετὰ καὶ τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Συνθρόνῳ ἐγκαθιδρύσεως. Εἰδικώτερον δὲ μνημονεύει τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων ἐκάστου Ἐπισκόπου τοῦ ἀγιάζειν καὶ τῇ λατρίᾳ καθιεροῦν τοὺς ναοὺς καὶ εὐκτηρίους οἴκους, τοῦ ἀποκαθιστάναι ἐν αὐτοῖς τοὺς λειτουργούντας καὶ ψάλλοντας ἱερεῖς, διακόνους καὶ λοιποὺς κληρικοὺς, τοῦ ἐπιμέλεισθαι τῆς ἐν εὐσχημοσύνῃ καὶ κατὰ τάξιν καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον διοικήσεως πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς, τοῦ ἐκδιδόναι τὰς ἀδείας πρὸς τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τὰ διαζευκτήρια γράμματα τῶν ἐκ τούτων ἀρμοδίως ὡς διαλυτέων κηρυχθέντων, τοῦ διανέμειν τοῖς ἱερεῦσι τὸ Μῦρον τοῦ Ἁγίου Χρίσματος λαμβανόμενον διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἔστω δὲ παρ' ἐκάστῳ Ἐπισκόπῳ Δικαστήριον Πνευματικὸν ἐκ δύο γε βαθμοῦχων ἱερέων καὶ τοῦ Ἐπισκόπου αὐτοῦ ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ συγκροτούμενον ἐπὶ πρωτοδικῶ ἐκδικάσει πάντων τῶν κανονικῶν παραπτωμάτων τοῦ κλήρου καὶ τῶν τοῦ λαοῦ, ἐν οἷς καὶ τὰ συντρέχοντα εἰς λύσιν τῶν γαμικῶν δεσμῶν κατὰ τοὺς ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ ἐσχύοντας λόγους διαζυγίου. Τῶν πρωτοδικῶν δὲ τούτων Δικαστηρίων αἱ ἀποφάσεις ἐκκαλεῖσθωσαν ὡς εἰς Ἐφετεῖον Πνευματικὸν πρὸς τὴν περὶ Ἀρχιεπίσκοπον Σύνοδον τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἀπὸ τὸν ταύτης πρὸς τὴν περὶ τὸν Πατριάρχην Σύνοδον τῶν Μητροπολιτῶν ὡς πρὸς Ἀκυρωτικόν.

Ὁφείλουσι δὲ μνημονεύειν ἐν τοῖς μυστηρίοις καὶ ταῖς τελεταῖς οἱ μὲν ἱερεῖς καὶ διάκονοι τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῶν, οἱ δὲ Ἐπίσκοποι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Πατριάρχου, δι' οὗ ἡ κοινωνία μετὰ πάσης Ἐπι-

σκοπῆς Ὁρθοδόξων τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀληθείας.

Τῶν διατάξεων τούτων ὡς βάσεων ἀπαρασλεύτων φυλαττομένων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ Ἐπίσκοποι μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐχουσι τὸ ἐλευθερὸν συσσωματῶσαι τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν νόμων ἐκάστης τῶν Πολιτειῶν ὑπὸ τὸν ἀπαραίτητον ὄρον ὅτι οὐδεμία διάταξις τῶν πολιτικῶν κανονισμῶν ἐστὶ ἀντικειμένη τῇ διδασκαλίᾳ ἢ τοῖς ἱεροῖς Κανόσι τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς οὗτοί εἰσιν ἡρμενευμένοι ἐν τῇ πράξει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οὐ ἕνεκεν καὶ οὐδεὶς μὲν ἐνοριακὸς κανονισμὸς ἐστὶ ἐγκυρος ἐὰν μὴ φέρῃ τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἀρμοδίου Ἐπισκόπου ἢ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, οὐδεὶς δὲ κανονισμὸς Ἐπισκοπῆς ἢ

τῆς ὅλης Ἀρχιεπισκοπῆς τεθήσεται ἐν ἰσχύϊ ἐὰν μὴ πρότερον κυρωθῇ ἐν Συνόδῳ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου.

Παραγγέλλομεν δὲ πατρικῶς τῷ τε κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ τιμᾶν τοὺς Ἐπισκόπους αὐτῶν καὶ ὡς ἡγουμενοὶ καὶ πνευματικοὶ πατράσι λόγον μέλλουσιν ἀποδοῦναι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν «πειθεσθαι καὶ ὑπέκειν», κατὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου ἐντολήν, ἵνα μετὰ χαρᾶς τὸ ἔργον τῆς διακονίας ποιῶσι καὶ μὴ στεναζόντες.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα, ἐκυρώθησαν συνοδικῶς εἰς μόνιμον δὲ αὐτῶν παραφυλακὴν ἐκδίδοται ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς οὗτος Τόμος, καταστρωθεὶς καὶ ἐν τῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ ἱ. Μαΐου αἰκβ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως **ΜΕΛΕΤΙΟΣ** ἀποφαίνεται

(ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Ἡ ἀπὸ εἰκοσιτετραετίας (1898) καρποφόρος λειτουργοῦσα ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ Ἐκκλησιαστικῆ Μουσικῆ Σχολῆ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου τελέσασα τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα τὰς ἐξετάσεις αὐτῆς, ἔκρινεν ἀξιῶς τοῦ νονομισμένου Ἀπολυτηρίου μετὰ τοῦ βαθμοῦ **Ἄριστα** τοὺς ἐξῆς τρεῖς ἐκ τῶν τελειοφοιτῶν αὐτῆς: Ἀλέξανδρον Θεοδ. Κελαϊδίτην, Βυζάντιον, τὸν καὶ λαβόντα τὸ χρηματικὸν βραβεῖον τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος Πρωτοψάλτου κ. Ἰακώβου Ναυπλιώτου χορηγούμενον, Θεοδοσίον Θεοδοσιάδην, Βυζάντιον καὶ Γεώργιον Μπίμπην Ἡπειρώτην, ἐκ τῶν ἐφέτος ἀποφοιτώντων ἐκ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.

Ἐν τῇ Σχολῇ ἐφέτος ἐδίδαξαν εἰς τὰς τέσσαρας τάξεις αὐτῆς ὁ διευθυντὴς κ. Γ. Παπαδόπουλος Μ. Πρωτεκδικὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τὴν ἱστορίαν τῆς Παρασημαντικῆς, τὸ ἐκκλησιαστικὸν Τυπικὸν καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις ψαλλομένων, ἐν τῇ Α' τάξει τῇ προκαταρκτικῇ, τὴν ψαλμωδίαν μετὰ τῆς θεωρίας καὶ ὀρθογραφίας ὁ κ. Δημ. Μπαλαμπάνης, ἐν τῇ Β' ὁ κ. Μιχαὴλ Χατζῆ Ἀθανασίου, ἐν τῇ Γ' ὁ κ. Πολυχρ. Γ. Παχειδῆς, καὶ ἐν τῇ Δ' τῇ ἀνωτάτῃ ὁ κ. Βασίλ. Ὁνουφριάδης.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2655

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Ἀναστάσιος Ἀνέστη, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπῆκοος ὀθωμανός, τέως κατοικὸς Βελιγραδίου (Κων]πόλεως) καὶ χύτης τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ.μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἀριθ. 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Σμαρᾶς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδρόμου Μακρίδου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπῆκοου ὀθωμανῆς τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελομένης, κατοικοῦ Βελιγραδίου (Κωνσταντινουπόλεως) περὶ διαζεύξεως. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Κλήρυκος»

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 18 Μαΐου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογε-) Ὁ Νεοκαίσαρης καὶ Κοιτῶρων

Πολύκωπος

Ὁ Ἀ Γραμματεὺς Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς
+ ὁ Μητροπολίτης Γόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῆ 28 Μαΐου 1922.

Η ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ Η Δ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Λαβόντες δημοσιεύομεν τὴν παρὰ πόδας ἀνοικτὴν πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πάπαν Ἐπιστολὴν τῆς ἐν Παρισίοις Ρωσσοικῆς Ἐθνικῆς Ἐνώσεως. Ἀνεγνώσθη μετὰ προσοχῆς ἐν προλαβούσῃ συνεδρίᾳ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ἀπεφασίσθη ἵνα γένηται διάγγελμα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ρωσσοικὸν λαὸν ἀπὸ μέρους τῆς Μ. Ἐκκλησίας παραμυθοῦν αὐτὸν διὰ τὰς μεγάλας θλίψεις εἰς ἃς εὕρισκεται, ἑξαίρων καὶ συνιστῶν τὴν ἐμμονὴν αὐτοῦ εἰς τὴν πατρῶαν πίστιν καὶ τὰς παραδόσεις ἃς παρέλαβε παρ' αὐτῆς **ἕως οὗ ἡμέρα διασῶσῃ**.

Ἄγιώτατε Πάτερ,

Ἡ Γένοια προσθέτει ἀληθῶς νέον τίτλον δόξης εἰς τὴν παγκόσμιον φήμην τῆς γενομένη διὰ τὴν Εὐρώπην τὸ *Campro-Santo* (νεκροταφείον) τῆς ὀρθῆς σκέψεως, τῆς πολιτικῆς συνειδήσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπειας.

Τὸ Ἐθνικὸν Ρωσσοικὸν Κομιτάτον ὅπερ ἀντιπροσωπεύει τὸ κέντρον τῶν ρωσσοικῶν ἀδιλλάκτων δυνάμεων εὐρισκομένων ἐν ἀγῶνι κατὰ τῶν μπολσεβίεων, τῶν φονέων τούτων τῆς Ρωσσίας, πλειστάκις ἤδη διετίπωσεν εἰς τὰς προσκαλούσας Δυνάμεις, τὴν ἐπὶ τῆς Συνδιασκέψεως γνώμην του. Τὸ Ἐθνικὸν Κομι-

τάτον οὐδέποτε ἀμφέβαλε περὶ τοῦ ἀγόνου τῆς Συνδιασκέψεως ἐν τῷ οἰκουμένῳ ἐδάφει καὶ προέβλεπε, τούναντίον, ὅτι θὰ εἶχεν ὀλεθρίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν τυχῶν τῆς Ρωσσίας καὶ ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Δυστυχία! ἀναφωνεῖ ὁ προφήτης εἰς τοὺς κράζοντας εἰρήνη! εἰρήνη!, ὅταν οὐδαμῶς ὑπάρχει τοιαύτη. Δὲν ὑπάρχει ποσῶς εἰρήνη διότι ὁ ἐχθρὸς στέκει ὀρθῶς. Ὁ νικητὴς ἀφήκε λίαν ἐνωρὶς τὸ ξίφος αὐτοῦ νὰ πέσῃ καὶ ἡ πρὸς δρᾶσιν βούλησις αὐτοῦ ἐξησθένησεν.

Ὁ κομμουνισμὸς, ὅστις εἶναι ἄμεσος συνέπεια τοῦ μεγάλου πολέμου φέρει μεθ' ἑαυτοῦ

Ἐπάρχουσιν εἰρηνόφιλοι, ἀφελεῖς ὄνειροπό-
 λει καὶ ἀμβλυποῦντές τινες πολιτικοὶ οἵτινες
 ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ κομμουνιστικὸς κομμουνι-
 σμὸς ἐξελίσσεται, ὅτι ὁ λύκος πλησιάζει νὰ
 μεταμορφωθῇ εἰρηνικῶς εἰς ἀρνίον. Ἄλλὰ τίς
 ἀγνοεῖ ὅτι οὐδέποτε κυβέρνησις ἐγκαταλείπει
 τὴν ἀρχὴν εἰμὴ κατόπιν ἀγῶνος μέχρι θανάτου;

Οἱ ἀρχηγοὶ κάμνουν τὸ ἔργον των, μὲ τὸ μέ-
 τωπον ὑψηλὰ καὶ τὸ πρόσωπον ἀνοιχτὸν, ὡς
 ἐργασίαν χρήσιμον διὰ τὸ καλὸν τῶν λαῶν,
 ἐργασίαν τὴν ὁποίαν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ
 κάμωσι ὑπὸ καλῆς καὶ κακῆς συνθήκας ἐν τῷ
 βορβόρῳ ἢ ἐν τῷ αἵματι. Εἶναι, λέγουσιν, αἱ
 σκληραὶ ἀνάγκαι τῆς πολιτικῆς! Συναλλάσσεται
 τις μὲ τοὺς καννιβάλους, διατὶ νὰ μὴ ἐμπο-
 ρευθῇ καὶ μὲ τοὺς μολοσεβίκους;

Ἐνταῦθα ὅμως ἐπὶ τῇ ἀπαγγελίᾳ τοῦ ἀφο-
 ρισμοῦ τούτου, ὁ νοῦς ἡμῶν σταματᾷ καὶ ἀρ-
 νεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν κρίσιν τῶν ὑπερά-
 γαν ρεαλιστῶν πολιτικῶν. Γνωρίζομεν τῷ ὄντι
 ὅτι ὁ κομμουνισμὸς εἶναι κακουργότερος
 καὶ κινδυνωδέστερος τοῦ καννιβαλισμοῦ. Βε-
 βαίως ἢ Ρωσσία ὠθεῖται πρὸς τὸν καννιβαλι-
 σμὸν παρ' αὐτῶν τῶν κομμουνιστῶν καὶ λίαν
 συντόμως καννιβαλισμὸς καὶ κομμουνισμὸς θὰ
 ἦναι συνώνυμα.

Ἐννοοῦμεν ἐπίσης τὰ
 αἷτια τῶν οικονομολόγων οἵτινες παρὰ τὰς
 προφανεῖς ἀποδείξεις τοῦ πολιτικοῦ, κοινωνι-
 κοῦ καὶ οικονομικοῦ χάους τοῦ κομμουνισμοῦ
 καταβάλλουσι ποσοπαθείας νὰ σύρωσι τὴν
 Ρωσσίαν πρὸς ἡν γενικὴν οικονομικὴν κίνη-
 σιν, ἔστω καὶ διὰ νὰ ἐπωφεληθῶσιν ἀμέσως
 τῶν τελευταίων λειψάνων τοῦ παλαιοῦ αὐτῆς
 πλοῦτου.

Ἐν τούτοις ἡ ἰδία ὀροθετικὴ γράμμῃ, ἣτις
 χωρίζει τὸν κομμουνισμὸν ἀπὸ τοῦ πεπολιτι-
 σμένου κόσμου, χωρίζει αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοῦ καν-
 νιβαλισμοῦ. Ὁ κομμουνισμὸς δὲν εἶναι ἔκφρα-
 σις κοινωνικῆς καταστάσεως καθυστερησάσης
 μὲν ἀλλ' ἐπιδεικτικῆς βελτιώσεως σὺν τῷ χρόνῳ
 καὶ ἐξελίξεως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀγαθῶν
 τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς τοῦτο συμβαίνει προκει-
 μένου περὶ τῶν ἀγρίων λαῶν τῶν παραδεδο-
 μένων εἰς τὴν ἀνθρωποφαγίαν.

Τὸ ἰδανικὸν αὐτῶν εἶναι ἀπραγματοποιήτων τῷ ὄντι ἂν προηγουμένως δὲν καταστραφῆ ὁ σημερινὸς τύπος τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου καὶ αἱ ἀντιλήψεις τῆς κοινωνίας, καὶ ἂν ὁ ἐλεύθερος ἄνθρωπος δὲν γίνῃ δοῦλος ἢ ζῶον ὑποζύγιον. Ἡμεῖς οἱ Ρῶσοι εἴμεθα οἱ μόνοι οὔτινες γνωρίζομεν ἐκ πείρας ὅλας τὰς φρικαλεότητας τοῦ σατανικοῦ τούτου συστήματος, ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως καὶ δὲν θὰ παύσωμεν νὰ διακηρύττωμεν *urbi et orbi* ὅτι ὁ κομμουνισμὸς καὶ ὁ πολιτισμὸς εἶναι ἀσυμφιλίωτοι ὡς τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ.

λεῖ εἰς φρίκην διὰ τὸ μέλλον τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἐσυνηθίσασμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἐκ τοῦ πελάγους τῶν παθῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ἀσχυλιῶν ὑπερεῖχον κορυφαὶ ἀπροσπέλαστοι, φάροι ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, καὶ ὅτι οἱ ἐκλεκτοὶ οὔτοι μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν δὲν θὰ ἐγονυπέτουν ποτὲ πρὸ τοῦ Βάαλ. Εἰς τίνα λοιπὸν τῶν ἐκλεκτῶν ἀνήκει ἡ τιμητικὴ θέσις, ἐὰν ὄχι εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἐκκλησίαν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης; Ἀναμνησκόμεθα τοῦ χρόνου τοῦ μεγάλου πολέμου. Ἦτο βαρὺ τὸ ἔργον τῆς Ἁγίας Ἐδρας, διότι οἱ πιστοὶ τῆς ἡσαν καὶ εἰς τὰ δύο στρατόπεδα, καὶ ὡς ἐκ τοῦτου ἠναγκάσθη νὰ περιορισθῆ εἰς αὐστηράν οὐδετερότητα, εἰς χριστιανικὰς ἀποπείρας εἰρηνικῆς ἐπεμβάσεως καὶ εἰς χριστιανικὰς διαμαρτυρίας κατὰ τῶν ὑπερβασίων τοῦ πολέμου.

Μολονότι ἡ χριστιανικὴ συνείδησις τῶν λαῶν δὲν ἰκανοποιήθη τελείως ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἁγιωτάτου Πατρὸς, ἐν τούτοις ἡ ἐσωτερικὴ δυσἀρέσκεια δὲν μετετράπη εἰς σκάνδαλον ὅπως σήμερον κατὰ τὴν ἔτι τραγικωτέραν ταύτην στιγμήν.

Κατὰ τὸν πόλεμον, ἡ καρδιά τοῦ Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐδυσκολεύετο νὰ ἐκλέξῃ, διότι ἔβλεπεν εἰς ἀμφοτέρωτα τὰ μέρη τὰ τέκνα τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας. Σήμερον ἡ ἐκλογὴ εἶναι εὐκόλος καὶ διὰ παιδίον ἔτι δυνάμενον νὰ διακρίνῃ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς. Μετὰ τὸν πόλεμον τῶν λαῶν εἰσήλθομεν εἰς τὴν περίοδον κοινωνικοῦ πολέμου κηρυχθέντος πρὸς ὀλόκληρον τὴν χριστιανωσύνην παρὰ τῆς τρίτης Διεθνoῦς, ἣτις κατάρθωσε νὰ καταλάβῃ τὴν Μόσχαν. Οἱ δύο σημερινοὶ πολέμοι δὲν ὁμοιάζουσιν πρὸ πάντων ὑπὸ ἔποψιν θρησκευτικῆν.

Ὁ φιλοπόλεμος κομμουνισμὸς πέποιθεν ὅτι πρὸς καταστροφὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ θὰ ἦτο οὐσιῶδες νὰ πνίξῃ πᾶσαν θρησκευτικὴν ἰδέαν εἰς τὰς μάζας τῶν λαῶν, διότι κατ' αὐτὴν ἡ θρησκεία εἶναι μία τῶν βάσεων τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Ἡ σοβιετικὴ Κυβέρνησις ἐνεκαί-

Δὲν θὰ κατηγοροῦμεν βεβαίως δοῦλον ὑφιστατάμενον τὴν βία ἐπιβεβλημένην αὐτῷ δουλείαν, ἀλλὰ δουλεία παραδεδεγμένη οἰκεία βουλήσει καὶ δωρεάν, συνολικὴ καὶ ἀσθενικὴ διομολόγησις πρὸς τὸ Κακόν, εἶδος κατακλισμοῦ ἀνηθικότητος, οὔτινος τὰ κύματα φθάγουσι μέχρι τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν, εἶναι δυστύχημα τρομακτικὸν τὸ ὅποῖον μᾶς ἐμβάλ-

νίασεν ἐν Ρωσσίᾳ, ἀφοῦ κατέλαβεν αὐτὴν στρατιωτικῶς, ἐποχὴν ἀμειλίκτων διωγμῶν ἐναντίον τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ κατ' ἀρχὴν ὡς ἠθικὴν ἐχθρικὴν δύναμιν. Εἴκοσιν ὀκτῶ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι ἐβασανίσθησαν καὶ εἶτα ἐδολοφονήθησαν ἢ ἐτυφεκίσθησαν, δεκάδες χιλιάδων κληρικῶν καὶ μοναχῶν ὑπέστησαν τὴν αὐτὴν τύχην. Αἱ περιουσίαι τῶν ἐκκλησιῶν ἐληστεύθησαν, ναοὶ καθεδρικοὶ ἐββεηλώθησαν, λείψανα ἁγίων ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ἄνεμον, μοναστήρια ἐκλείσθησαν, καὶ τέλος ἐσχάτως ἀκόμη, κατ' ἣν ἐποχὴν συνεδρίαζεν ἡ Συνδιάσκεψις τῆς Γενούης, ἐλεηλατήθησαν τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν θησαυρῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀναμφήριστα τεκμήρια τοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ πνεύματος τῆς κομμουνιστικῆς ἐξουσίας ἣτις καταδιώκει ἰδίως τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὑπὸ ψευδεῖς φρασεολογίας περὶ θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, οἱ Μπολσεβίκοι κρύπτουσι τὸν κατὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διωγμὸν. Καὶ θὰ ἐπεθύμει τις νὰ ἀφειθῇ τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ψεύστας, τοὺς Μπολσεβίκους καὶ μηδεὶς νὰ καταπίπτῃ εἰς συνενοχὴν μετ' αὐτῶν. Καθόλου εἰπεῖν, οὐδεμίαν ἀμφιβολία ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ζήτημα τοῦ νὰ γνωρίσῃ τις εἰς ποῖον ὀφείλει νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα. Μόνον οἱ λησμονήσαντες τὸν Θεὸν καὶ οἱ ἀπαρνηθέντες τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς τῆς τιμιότητος δύνανται ἀκόμη νὰ ἀπατῶνται. Οἱ ρεαλισταὶ πολιτικοὶ καὶ οικονομολόγοι εἰς οὐδεμίαν θρησκείαν ἀνήκοντες δύνανται νὰ ἀπατῶσιν ἑαυτοὺς διὰ τῆς ἐλπίδος ὅτι θὰ πραγματοποιήσωσι ἄδηλα κέρδη, ἐμπορευόμενοι μετὰ τῆς κομμουνιστικῆς ἐξουσίας, ἣτις πράγματι διάκειται κατὰ βάθος ἐχθρικῶς πρὸς αὐτοὺς, διότι ἄγονται ὑπὸ τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς πλεονεξίας. Πρὸς διαβουκόλησιν τοῦ κοινοῦ καὶ ἑαυτῶν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι διιδίδουσι τὸν μῦθον περὶ τῆς δηθεν ἐξελίξεως τῶν παραφρόνων τοῦ Κρεμλίνου, μῦθος ἀπλοϊκὸς ὅστις εὐρίσκει τὴν ἐξήγησίν του ἐν τῷ λυπηρῷ

γεγονότι ὅτι ὁ αἰὼν θέλει νὰ ἀπατάται «*mundus vult decipi*».

Εἶναι θετικῶς ἔγκλημα καὶ ταπεινώσις τοῦ Χριστοῦ πρὸ τοῦ Βελίαρ! Ἡ Ἐκκλησία δὲν δικαιούται νὰ φέρεται κυνικῶς, προκειμένου περὶ συμβουλίου, διότι ἀκριβῶς ἡ ἀγνότης τοῦ συμβουλίου εἶναι προσφιλεῖς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἐπιθυμοῦσαν νὰ εὐρίσκη ἠθικὴν παρηγορίαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ θεματοφύλακες τῆς πίστεως πρέπει νὰ ἐννοήσωσιν ἐν ταῖς παρούσαις στιγμαῖς ὅτι ἡ ἀνθρωπότης διέρχεται τὴν δοκιμασίαν τῆς κομμουνιστικῆς ἀρχῆς τῆς διδασκούσης τὴν ἄρνησιν πάσης ἠθικῆς. Οἱ ὑποδουλῶσαντες καὶ ἀπογυμνώσαντες τὴν Ρωσσίαν κομμουνισταὶ θέτουσι σήμερον εἰς δοκιμασίαν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῆς.

Ἐξαγοράζοντες τὴν συνείδησιν τῶν λαῶν, ἀφουπνίζοντες παρ' αὐτοῖς ποταπὰς ὀρέξεις εὐκόλου κέρδους καθιστώντες αὐτοὺς συνενόχους τῶν λεηλασιῶν των, καταβιβάζουσιν αὐτοὺς εἰς τὸ ἠθικὸν αὐτῶν ἐπίπεδον. Νὰ σκεφθῆ τις ὅτι ἀπὸ τῆς Καθολ. Ἐκκλησίας ἔλαμψεν ἡ ἠθικὴ αἴσθησις καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ μείνῃ ἔξω τοῦ βορβόρου τούτου καὶ τοῦ χυθέντος αἵματος; Ἐὰν ὁ κομμουνισμὸς ἀπειλῆ ἔτι διὰ πιθανῶν καταστροφῶν τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς γῆς, δὲν θὰ ἔχη ὠρσιμένως μακρὸν βίον ἐν Ρωσσίᾳ. Καὶ ἡ ἡμετέρα πατρις, ἀποσπασθεῖσα τοῦ σταυροῦ, θὰ κρίνῃ ἀμερολήπτως τοῦ, φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς της, ὅταν θὰ ἀνέλθῃ τὸν Γολγοθᾶν της.

Αἱ ἐφημερίδες ἀγγέλλουσι τὴν σύναψιν συμφωνίας μεταξὺ τῆς Ἁγίας Ἐδρας καὶ τῶν μπολσεβίκων. Ὀλίγον ἐνδιαφέρει ἐὰν ἡ εἰδησις ἔχῃται ἀληθείας ἢ ὄχι, διότι τὸ εἶδος τῆς σχέσεως μετὰ τῶν μπολσεβίκων δὲν δύναται νὰ ἀλλοιώσῃ τὰς σχέσεις ταύτας. Αὐτὸ τοῦτο πὸ γεγονὸς τῆς ὑπάρξεως τῶν σχέσεων τούτων μᾶς θλίβει. Πράγματι ἀπὸ τῆς καταρρεύσεως τοῦ μπολσεβικισμοῦ, τὸ Βατικανὸν ἐνέτεινε ἐνεργείας του ἐν Ρωσσίᾳ, καὶ ἐστάλη πρὸς τοῦτο ἐκεῖ ἀποστολὴ καθολικὴ κατὰ τὴν προσυναρθεῖσαν μετὰ τῆς Μόσχας συμφωνίαν. Ἡ ἀπὸ 1ης Μαΐου χρονολογούμενη ἐπιστολὴ τῆς Ἑμετέρας Ἀγιότητος πρὸς τὸν Καρδινάλιον Γάσπαρην ἐπιβεβαίωσεν τὴν ὑπαρξίν δεσμοῦ, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἣν τρέφει ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία περὶ προσηλυτισμοῦ εἰς τὸν Οὐνιτισμὸν κατοίκων τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ὑποστήριξίν πρὸς τὴν κομμουνιστικὴν τῆς Μόσχας ἑξουσίαν, ἣν ἀπαιτεῖτε καὶ παρ' ὄλων τῶν ἐν Γενουῇ ἀντιπροσωπευθεισῶν Κυβερνήσεων. Δὲν φρονοῦμεν ὅτι ἡ παρὰ φύσιν ἔνωσις τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ κομ-

μουνισμοῦ δύναται νὰ σφραγισθῆ διὰ κατηγορηματικῆς συμφωνίας.

Οἱ μπολσεβίκοι καταδιώκουσι γενικῶς τὸ κεφάλαιον, ἀλλ' ἰδίᾳ τὸ ρωσικὸν κεφάλαιον καὶ παραχωροῦσι λίαν προθύμως τὰ δικαιώματα τοῦ τελευταίου πρὸς τὸ ξένον. Ὅμοίως μισοῦσιν ὅλας τὰς θρησκείας καὶ κυρίως τὴν ὀρθόδοξον Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, καθότι τυγχάνει ἡ κοιτίς τῆς ἐθνικῆς ρωσικῆς συνειδήσεως, καὶ παραχωροῦσιν ἐκθύμως τὰ δικαιώματα αὐτῆς εἰς οἰανδήποτε λατρείαν, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς μικροτέρας αἰρέσεις. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐν τῇ ἐσχάτῃ εὕρισκομένη ἐνδείᾳ στερεῖται ἐπὶ πλεόν τοῦ δικαιώματος τοῦ διδάσκειν. Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία τούναντίον διαθέτουσα ὑλικά μέσα θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Ἡ ἀνάμνησις αὕτη θ' ἀποτελέσῃ τὸ σοβαρώτερον ἐμπόδιον διὰ τὴν δικαίαν καὶ τιμίαν διευθέτησιν τοῦ προβλήματος τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς οὐσης αἰεῖποτε προσφιλοῦς εἰς τὰς εὐσεβεῖς ψυχάς. Ἐνεκα τίνος λόγου, ἐν τῷ πνευματικῷ τούτῳ ζητήματι, ἡ Ἐκκλησία παρασύρεται γ' ἀκολουθήσῃ τὰς σχολιὰς ὁδοὺς τῆς χαμερποῦς πολιτικῆς τῶν ἡμερῶν ἡμῶν,

Δὲν ὄφειλον τούναντίον αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι, ἀκριβῶς κατὰ τὰς χαλεπὰς ταύτας ἡμέρας, παραιτοῦμεναι τοῦ

σκανδάλου τῶν ἀμοιβαίων ὀρέξεων κατακτήσεων καὶ προσαρτήσεων, νὰ συσσωματωθῶσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν θεμελίων τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆς ἐπιθέσεως τοῦ πολεμοῦντος κομμουνισμοῦ, τοῦ ἐχθροῦ τούτου τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ὄλων τῶν θρησκειῶν;

Παρίσιον, 5 Μαΐου 1922.

Ὁ Πρόεδρος
Α. Καρτάσωφ

Οἱ Ἀντιπρόεδροι

Μ. Φεδορῶφ

Γ. Δανύλωφ

Ε. Κοβαλέθσκη

Ὁ Ταμίας

Π. Φινισῶφ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Ι. Σεμενῶφ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΣΕΡΒΙΑΣ

(συνέχεια ἐκ τοῦ 19ου ἀριθμοῦ)

5) **Μαυροβούνιον.** Χώρα διαδραματίσασα ἰδιόρρυθμον ρόλον λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπειτέλεσε μέρος τοῦ ρωμαϊκοῦ, κατόπιν τοῦ βυζαντινοῦ καὶ ἀργότερον τοῦ σερβικοῦ κράτους (18' αἰών)· μετὰ τὴν ὑπαγωγὴν ὅμως τῆς Σερβίας ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν, τὸ Μαυροβούνιον ἐξηκολούθησεν ὑπερασπιζόν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῦ ὑπὸ ἡγεμόνας σερβικῆς καταγωγῆς καὶ ἰδίως ὑπὸ τὸν Ἰβάν Τσερνάιεβιτς, τὸν ἰδρυτὴν τοῦ μοναστηρίου τῆς Κετίγνης. Πρὸς ἐπιτιμίαν τοῦ ἔθνικοῦ αὐτοῦ ἀγῶνος συνῆψεν οὗτος κατὰ καιροὺς διαφόρους συνθήκας μετὰ τῶν Ἐνετῶν, οἱ

ὅποῦ ἡ ὁμοῦ κατώρθωσαν μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον νὰ καταστήσῃσι τὸ Μαυροβούνιον ὑποτελὲς εἰς αὐτούς.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15' αἰῶνος παραιτηθέντος τοῦ τελευταίου γόνου τῆς οἰκογενείας Τσερνάιεβιτς περιήλθεν ἡ κοσμικὴ ἐξουσία εἰς τὸν οἶκον Πέτροβιτς, εἰς τὸν ὅποιον ἀνήκεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Δανιὴλ, ἐργασθεὶς ὅλως ἰδιαιτέρως ὑπὲρ τοῦ ἀτελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Ἐπειτα ἦ τε κοσμικὴ καὶ ἐπισκοπικὴ ἐξουσία συνηνώθη εἰς τὸν οἶκον Πέτροβιτς, ὁ δὲ Βλαδίκας (ἐπίσκοπος) ἐθεωρεῖτο ὁ πολιτικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς ἀρχὼν τῆς χώρας. Τὸ Μαυρο-

βούνιον ὑπὸ τοιοῦτον ἄρχοντα ἐξηκολούθησε τὸν ἀγῶνα αὐτοῦ, ἐπιτυχὸν δὲ τῷ 1710 νὰ ἀποσεύσῃ τὸν ἐνετικὸν ζυγὸν καὶ τεθὲν ὑπὸ τὴν ρωσικὴν προστασίαν προσεπάθει νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ ἀπέναντι τῶν ἐπιδρομῶν τῶν τούρκων τῆς Σκόδρας καὶ τῶν βέηδων τῆς Ἑρζεγοβίνης, πολλάκις δὲ μάλιστα προσέφερον ἀξιόλογον ἐπικουρίαν εἰς τε τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Ρωσοσίαν πολεμοῦσας κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ πλειστάκις αὐτὸ μόνον ἐνίκησε πολυπληθέστερον τουρκικὸν στρατόν.

Τῷ 1851 χωρισθείσης τῆς πολιτικῆς ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἡ ἄρχων τῆς χώρας — οὐχὶ πλέον καὶ Βλαδίκας — Δανιῆλος Πέτροβιτς ἐπέτυχε νὰ ἀναγνωρισθῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ τινῶν, ἔπειτα δὲ καὶ ὑφ' ὅλων τῶν Δυναμῶν καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς Τουρκίας τὸ ἀνεξάρτητον τοῦ Μαυροβουνίου, ὃ δὲ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Νικόλαος πρὸ τῶν τελευταίων πολέμων ἀνεκηρύχθη καὶ βασιλεὺς. Συνεπεία ὁμοῦ τῆς ἐπαμφοτερίζουσας στάσεως αὐτοῦ κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, ἤδη ἐνωρὶς εἶχεν ἀποκηρυχθῆ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, κατὰ Ν]βριον δὲ τοῦ 1918 συνελθούσα ἐν Ποδγορίτση ἡ μεγάλη ἐθνικὴ συνέλευσις τῶν Μαυροβουνίων ἐκήρυξεν αὐτὸν καὶ τυπικῶς ἔκπτωτον τοῦ θρόνου καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἔνωσιν τῆς χώρας μετὰ τῆς Σερβίας, μεθ' ἧς συνδέεται διὰ τῶν ἡθῶν, ἐθίμων καὶ τῆς γλώσσης, ἵνα οὕτω δυνηθῇ καὶ διαδραματίσῃ καὶ ἐφεξῆς τὸν ἐθνικὸν αὐτῆς ρόλον ὡς μέρος ἀναπόσπαστον ἑνὸς μεγάλου ἡνωμένου σερβικοῦ κράτους. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὸν ἐπεληθόντα πρὸ τινος χρόνου ἐν Γαλλίᾳ θάνατον τοῦ ἐκπτώπου βασιλέως Νικόλαου οἱ περὶ αὐτὸν οἰονεὶ διαμαρτυρούμενοι ἐθεώρησαν ὑφισταμένην τὴν δυναστείαν ἐν ἐνεργείᾳ, εἶνε ὁμοῦ καὶ βέβαιον ὅτι ἡ μεγαλειτέρα μερὶς τοῦ Μαυροβουνίου εὐρίσκειται πρὸς τὸ μέρος τῆς μετὰ τοῦ σερβικοῦ κράτους ἐνότητος καὶ μόνον ἀπαιτεῖ τὴν εἰσαγωγὴν ἐλαφροῦς τινος αὐτονομίας ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῆς.

6) **Δαλματία.** Ὑποκειμένη τὸ πρῶτον εἰς τοὺς ρωμαίους καὶ κατόπιν περιελθούσα εἰς τὸ βυζαντινὸν κράτος κατεκλύσθη τὸν 5' αἰῶνα ὑπὸ σλαυϊκῶν φυλῶν, αἱ ὁποῖαι οὐκ ὀλίγην ἐρήμωσιν ἔφερον κατ' ἀρχὰς εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Ἀργότερον μετ' ἀλληλοδιάδοχον σειρὰν κυριάρχων ἐγένετο κτήσεις ἐνετικῆ· ἀλλὰ καὶ πάλιν μεταλλάξασα κυρίαρχον καὶ ἀπὸ κτήσεως ἐνετικῆς γενομένη οὐγγρικῆ, αὐστριακῆ, ἰταλικῆ καὶ γαλλικῆ περιῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν Αὐστρίαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19' αἰῶνος μέχρις ἐσχάτων, ὅποτε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ραπάλλου (8]βριος 1920) μέρος μόνον τῆς Δαλματίας περιῆλθεν εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν Σ. Κ. καὶ Σ., τοῦ λοιποῦ περιελθόντος εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ἐν Δαλματίᾳ οἱ σέρβοι ὀρθόδοξοι, ἀνερχόμενοι εἰς 160 χιλ. ἀπέναντι 650 χιλ. κατοίκων, ἀποτελοῦσι συμπαγεῖς κοινότητες. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἀρκετοὶ καθολικοὶ τῆς Ραγούσης θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ἀνεκαθεν σέρβους. Τὸ βέβαιον ὁμοῦ εἶνε ὅτι ἡ Δαλματία ἤδη ἀπὸ τῆς Ναπολεοντείου κυριαρχίας καλλιεργήσασα τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα τείνει ἐν συνόλῳ πρὸς μίαν ἀπόλυτον ἔνωσιν γιουγκοσλαβικὴν καὶ ὄχι καθαρῶς σερβικὴν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τοὺς Σέρβους.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τοὺς Κροάτας, παρατηροῦμεν ὅτι σήμερον οὗτοι κατοικοῦσι τὴν Κροατίαν, Σλαβονίαν, Ἰστρίαν, Δαλματίαν καὶ Βοσνίαν, ἐφ' ὅσον θὰ θελήσῃ τις νὰ παραδεχθῇ τοὺς καθολικοὺς βοσνιακοὺς ὡς κροάτας.

Ἡ Κροατία, κατακλυσθεῖσα κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῶν Πανονῶν καὶ ἐπὶ Ρωμαίων ἀποτελέσασα μέρος τῆς Ἰλλυρικῆς ἐπαρχίας, κατὰ τὸν 5' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Κροατῶν, λαοῦ σλαυϊκῆς καταγωγῆς, καὶ ὑπὸ ἰδίου ἀρχηγοῦς, οἱ ὁποῖοι ἐβασίλευσαν μὲν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ μέχρι τοῦ 11' αἰῶνος, ἀλλ' ἦσαν πάντοτε φόρου ὑποτελεῖς εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας καὶ κατόπιν εἰς τὸν τοῦ Βυζαντίου. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 11' αἰῶνος ἡ Κροατία προσηρτήθη εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, καίτοι τὸν 17' αἰῶνα εἶχε

προλάβῃ τὸν τίτλον βασιλείου. Τῷ 1849 ἀνεκρύχθη ἰδιαίτερον κτήμα τοῦ Αὐστρουγγρικοῦ στέμματος.

Ὁ κροάτης ἦτο πάντοτε ἐργατικὸς καὶ ὑπομονητικὸς, διὰ τοῦτο καὶ ἐθεωρεῖτο ὁ πιστότερος τῶν ὑπηκόων τῆς Αὐστρουγγαρίας. Τοῦτο ὁμως δὲν ἠμπόδιζεν αὐτὸν ὅπως σκέπτηται καὶ περὶ τοῦ ἐθνικοῦ ζητήματος. Ἦδη ἐνωρὶς εἶχε καταρτισθῆ «τὸ κόμμα τῶν ἐθνικιστῶν», μὲ πρόγραμμα «εὐρεῖαν αὐτονομίαν μεγάλης Κροατίας ἐν μεγάλῃ Αὐστρίᾳ». Οἱ ἐθνικισταὶ κροάται ἠρνοῦντο ἐπὶ μακρὸν νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι Σ. Κ. καὶ Σ. ἀποτελοῦσιν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν λαὸν, ἐθεώρουν δὲ τοὺς ἐν Βοσνίᾳ, Κροατία καὶ Δαλματία Σέρβους ὡς ὀρθοδόξους κροάτας. Ἀργότερον τὸ κόμμα τοῦτο ἀνασηματίσθην ἐν πολλῇς ὑπὸ τὸν δρ. Ἰωσήφ Φράγκ (1894) καὶ ὑπὸ πρόγραμμα «Αὐστρία—Οὐγγαρία—Κροατία», ἐσκόπει νὰ καταπολεμήσῃ τὸν δυνασμὸν τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ἀψβούργων καὶ τὴν τυραννίαν τὴν ἐξασκουμένην ὑπὸ τῶν Μαγιάρων ἐναντίον τῶν Κροατῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ κόμμα τοῦτο δὲν ὑπῆρξε βιάσιμον. Πλεῖστα μέλη αὐτοῦ ἀνασυνέστησαν τὸ κόμμα τῶν ἐθνικιστῶν, τὸ ὁποῖον χωρὶς νὰ λησμονήσῃ τὸ ὄνειρον μιᾶς μεγάλης Κροατίας, ἀνεγνώριζε πλέον τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς Σέρβους τῆς Κροατίας νὰ ὀνομάζωνται «Σέρβοι», μικρὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον καὶ μάλιστα κατὰ τὸν γενικὸν πόλεμον, προσφωκιοῦντο πρὸς τὴν ἰδέαν καὶ τὸ δυνατόν τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς κράτους «Σερβοκροατο-σλοβενικοῦ».

Σήμερον τὸ κόμμα τοῦτο τηροῦν στάσιν ἀρνητικὴν καὶ διεκδικοῦν αὐτονομίαν, ἵνα μὴ εἴπωμεν καὶ ὁμοσπονδιακὸν διοικητικὸν σύστημα, ἀποδεικνύει ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχει ἀντιληφθῆ σαφῶς ὅτι τὸ κράτος τῶν Σ. Κ. καὶ Σ. ἔνε κράτος τόσον τῶν Σέρβων, ὅσον καὶ τῶν Κροατῶν, ὅσον καὶ τῶν Σλοβένων, ὅτι ἐὰν 3 περίπου ἑκατομμύρια Κροατῶν διοικοῦνται ὑπὸ σέρβων ὑπουργῶν, 7 ἑκατομ. Σέρβων διοικοῦνται ὑπὸ κροατῶν ὑπουργῶν καὶ ὅτι

ἐπομένως ὀφείλουσι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ νὰ ἐργάζωνται ἀλληλεγγύως.

Περὶ τῶν Κροατῶν τῆς Ἱστορίας σημειοῦμεν ἀπλῶς ὅτι εὕρισκόμενοι ὑπὸ τὴν Ἰταλικὴν κυριαρχίαν ἐργάζονται πρὸς διατήρησιν τοῦ ἐθνισμοῦ αὐτῶν, περὶ δὲ τῶν Κροατῶν Βοσνίας καὶ Δαλματίας ἐγένετο σχετικὸς λόγος προηγουμένως.

Ὡς πρὸς τοὺς Σλοβένους γνωρίζομεν ὅτι ἡ καταγωγή καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτῶν τύχη συμπίπτει καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὴν Κροατῶν. Κατοικοῦντες τὴν Καρνιολίαν, τὴν μεσημβρινὴν Στυρίαν, τὴν Πρεκομουρίαν, τὴν Καρινθίαν (περιελθούσαν ὁμως εἰς τὴν Αὐστρίαν, κατόπιν τοῦ δημοψηφίσματος τῆς 27)10 Ὀκτωβρίου 1920), μέρος τῆς Ἱστορίας καὶ τὸ τμήμα τῆς Γόριτσας, ἀνέρχονται εἰς 1 1/2 περίπου ἑκατομ. Οἱ Σλοβένοι τῆς Γιουγκοσλαβίας συναισθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως κοινοῦ κράτους τῶν Σ. Κ. καὶ Σ., ἀλλὰ ζητοῦσιν αὐτονομίαν τινὰ ἰδίως ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐδάφους. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν Σλοβένων αὐτονομικὴ ἄποψις δὲν θὰ θίξῃ καὶ ζητήματα πολιτικῆς φύσεως.

(ἀκολουθεῖ)

Γ. Α.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΕΡΑ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

Συνεδρία 17 Μαΐου

Ἀνεγνώσθη γράμμα τῆς Γενικῆς Γραμματείας τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου περὶ φιλέας τοῦ κόσμου διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν εὐχαριστοῦσης διὰ τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ Σεβ. Μητροπ. Καισαρείας κ. Νικολάου ἀποδοχὴν μιᾶς ἀντιπροεδρικής θέσεως ἐν τῷ Συνδέσμῳ. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ἀντὶ τοῦ ἀναχωρήσαντος Σεβ. Μητροπ. Θυατείρων κ. Γερμανοῦ, πρόεδρος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύοντος τμήματος τοῦ Συνδέσμου διορίσθη ὁ Μητροπ. Καισαρείας.

— Ἀρχιεπίφύλαξ καὶ Βιβλιοφύλαξ τῶν Παλαιοῶν διορίσθη ὁ ἱερολ. διάκονος κ. Ἰάκωβος Παπαπαΐσιου, ἀπόφοιτος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. Σχολῆς ἀπὸ τοῦ 1916, ἀπὸ τριετίας δὲ βοηθὸς γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου.

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθύνουσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῆ 4 Ἰουνίου 1922.

ΕΝΩΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚῃ ἘΚΚΛΗΣΙΑ

Δύο σπουδαῖα γεγονότα ἐσημειώθησαν ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἀγγλικαν. Ἐκκλησίας: 1) ἡ εὐρεσις βάσεως πρὸς ἔνωσιν αὐτῆς μετὰ τῶν προτεσταντιζουσῶν ἐκ)στικῶν ἀποχωρέων καὶ 2) ἡ ὑπογραφή δηλώσεως ὑπὸ θιάδος αὐτῆς κληρικῶν, παρεχούσης ἐτέραν βάση πρὸς ἔνωσιν μετὰ τῆς Α. Ἐκ)σίας. Οἱ φίλοι τῆς κατὰ Χριστὸν ἐνώσεως νύχοντο πάντοτε διακαῶς τὴν ἐνότητα ἐν τοῖς ἔσω τῆς Ἀγγλ. Ἐκ)σίας ὡς ὄρον ἀπαραίτητον πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῶν ἔξω καὶ χαίρουσι μεγάλως βλέποντες πραγματοποιουμένην σήμερον τὴν εὐχὴν ταύτην.

Ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη ἐνότις ἐνέχει μεγαλειτέραν καθ' ἡμᾶς σημασίαν, διότι ἐν τῷ ζητήματι τῆς προσεγγίσεως καὶ ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς παρουσιάζει τὴν Ἀγγλ. Ἐκ)σίαν ὡς σύνολον τὴν αὐτὴν ἔχον, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀντίληψιν περὶ πίστεως καὶ Τάξεως καὶ διευκολύων οὕτω πᾶσαν μετ' ἄλλης Ἐκ)σίας συζητήσιν περὶ ἐνώσεως. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν ἀφ' ἧς ἀπέρρευσεν ἡ πρὸς τὰ ἔξω κινήσις. Ἡ κίνησις αὕτη ἐξαιρεται τοσοῦτον μᾶλλον ὅσῳ πρωτοστατοῦσιν αὐτῆς ἄνδρες κα-

τέχοντες τὰ σκῆπτρα ἐν τῇ θεολογίᾳ καὶ ἄλλῃ σοφίᾳ ὡς ὁ σοφὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ὁξφόρδης θεοφ. κ. Gorge. Ἡ παρουσία αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὑπογραψάντων τὴν Δήλωσιν εἶνε ἐγγύσις ἀκοῦσα τῆς σοβαρότητος μεθ' ἧς οὗτοι ἐπελήφθησαν τοῦ ἔργου τῆς προσεγγίσεως. Ἄν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκοντο πρὸ ὀλίγου ἀκόμη αἱ ἐνωτικαὶ προσπάθειαι καὶ διαθέσεις τῶν Ἀγγλικανῶν κατανοοῦμεν σαφέστερον πόσον τὸ ἄλμα τὸ ὁποῖον ἐσημείωσαν ἐπ' ἐσχάτων εἶνε μέγα.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχουσι τὰ χροῖζοντα ἐν τῇ Δηλώσει διασαφήσεως καὶ συμπληρώσεως σημεῖα, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχουσα ἀποτελεῖ ἡ δῆλωσις ἀξιοσημείωτον προσέγγισιν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκ)σίας τοῦτο ἄλλως τε συνάγεται καὶ ἐκ τῆς ἐκφραζομένης ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς E. C. U. κ. A. Pinchard γνώμης ὅτι ἡ δῆλωσις δὲν θά ἐξασφαλίσῃ τὴν προσχώρησιν παντὸς κληρικοῦ τῆς Ἀγγλικανῆς Κοινωνίας. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ χωρίζον τὴν ἡμετέραν ἀπὸ τῆς Ἀγγλ. Ἐκ)σίας μέγα χάσμα πληροῦται κατὰ μέγα μέρος διὰ

τῆς εἰρημένης δηλώσεως. Ἐχομεν δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ εὐρεθῶσι καὶ ἄλλοι κληρικοὶ οἱ ὁποῖοι μιμούμενοι τοὺς 60 ἐπιλέκτους συναδέλφους τῶν θὰ θελήσωσι νὰ ἀρθῶσιν ὑπεράνω φραγμῶν καὶ ἐμποδίων. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης τὸ ὁποῖον ἴδια κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἐξεχύθη τόσο ἀφθόνη ὑπὸ τῆς Ἐκ]σίας τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ καὶ τῶν παραφυάδων αὐτῆς, καὶ ἡ φιλανθρωπεῖα αὐτῆς ἡ ἀνεπίσημος καὶ ἄνευ ὄρων, πρὸς τοὺς δεινὰ πάσχοντας χριστιανοὺς τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ρωσσίας, ἔχουσι προοδopoιεῖσθαι ἀρκούντως τὸ εἶδος τῆς προσεγγίσεως. Τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης ἐμπνέει καὶ τὴν κατ' Ἀνατολὰς Ἐκ]σίαν καὶ καθοδηγεῖ ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἀγγλικανῆς. Ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ἀποδεικνύεται ὁ συντελεστικώτερος παράγων τῆς εἰρηνεύσεως Ἐκκλησιῶν καὶ λαῶν. Καὶ τὰ ἐπιστημονικώτερα ἐπιχειρήματα χάνουσι τὴν δύναμιν αὐτῶν, ὅταν ταῦτα δὲν συνοδεύη τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης. Τὰ ἐν ἑκάστῃ Ἐκ]σίᾳ διάφορα περὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πίστεως παράστασιν ἔθνη καὶ αἱ ποικίλαι παραδόσεις, ἀνώδυνοι καθ' ἑαυτὰς, θὰ θεωρῶνται πάντοτε ἄνευ τῆς ἀγάπης **θουνοὶ καὶ ὄρη** παρακλύοντα τὴν ἐπαφὴν τῶν ἐξ αἰτίας αὐτῶν κεχωρισμένων Ἐκ]σιῶν. Εὐκαιρον νὰ ἀναφέρωμεν, ὡς πρόσφορα τῇ περιστάσει, τὰ τοῦ Ἱστορικοῦ Σωζομένου: «εὐνηθες γὰρ καὶ μάλα δικαίως, ἔθων ἕνεκεν ἀλλήλων χωρίζεσθαι, περὶ τὰ καίρια τῆς πίστεως συμφωνοῦντες. Οὐ γὰρ δὴ τὰς αὐτὰς παραδόσεις περὶ πάντα ὁμοίας, κἂν ὁμόδοξοι εἶεν ἐν πάσαις ταῖς Ἐκ]σίαις εὐρεῖν ἔστιν» (Σωζ. βιβλ. Ζ', 10'). Ἄν, πρωταρχούσης τῆς ἀγάπης, γίνηται λελογισμένη χρῆσις τοῦ κανόνος τούτου, αἱ ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα Ἐκκλησία τοῦ ἐνός καὶ μόνου Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ θέλουσιν ἀνασυνδεθῆναι καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν αὐτὸν Ποιμένα ὑπὸ τὴν αὐτὴν Κεφαλὴν, τὸν Χριστόν. Ἡ ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα γενομένη ἀπαρχὴ ὑπὸ ἐξεχόντων θεολόγων τῆς ἀδελφῆς Ἀγγλικ. Ἐκ]σίας ἐνισχύει τὴν ἐλπίδα, ἣν ἔχομεν, ὅτι ταχέως θέλει εὐρυνοθῆναι ὁ κύκλος τῆς διαγραφουμένης ἐνωτικῆς κινήσεως. Ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα **ἵνα μὴ καταισχύνῃ ἡμᾶς ἡ ἐλπίς αὕτη.**

ΔΗΛΩΣΙΣ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΤΗ Α. Π. ΤΩ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ

ΚΑΙ ΤΗ ΕΡΑ ΣΥΝΟΔΩ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΥΠΟΥ

Οἱ ὑποφαινόμενοι κληρικοὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἐπιθυμοῦντες διακαῶς ὅπως προαγάγωμεν μίαν συνεννόησιν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ χαίροντες ὅτι πολλαπλᾶ ὑπάρχουσι ἐν τῇ θεῖᾳ Προνοίᾳ τὰ μαρτύρια τῆς ἐπιδόσεως ἐκατέρωθεν τῆς συμπαθείας καὶ ἀμοιβαίας ἀγάπης, γράφομεν σήμερον ἐν πάσῃ ταπεινότητι τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι καὶ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἵνα ἐκθέσωμεν σαφῶς ὅ,τι κατέχομεν ὡς γνησίαν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐπιτινων ζητημάτων τῆς Πίστεως, περὶ τῆς ὁποίας διδασκαλίας, συνάγομεν ἐκ δηλώσεων τῶν ὀρθοδόξων Ἱεραρχῶν καὶ θεολόγων, σαφῆς ἔκθεσις ἀπὸ μέρους ἡμῶν θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος ὑπ' αὐτῶν.

1. Βεβαιοῦμεν ὅτι ἡ μία σώζουσα πίστις ἐν ἣ ὑπάρχει ἡ θεῖα βουλὴ ἵνα οἱ Χριστιανοὶ πάντες τηρῶνται ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ πνεύματος καὶ τῶ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, εἶνε ἡ πίστις τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἥτις πίστις διευτυπώθη ἐν ταῖς Ἁγίαις Γραφαῖς, μετεδόθη ὑπὸ τῶν ἁγίων Πατέρων διὰ τῶν συγγραφῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀρνησιν καὶ διαστροφὴν τῶν αἰρετικῶν ἐπεβεβαιώθη καὶ κατωχυρώθη ὑπὸ Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

2. Βεβαιοῦμεν ὅτι παρὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς ἀπομακρύνσεις ἀτόμων ἢ πίστες αὐτῆ δὲν ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

3. Βεβαιοῦμεν ὅτι ἑκάστη ἐπὶ μέρους Ἐκ]σία ὀρθῶς εἶνε αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοδιοικητος ἐν ζητήμασι, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε οὐσιώδη διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πράξιν τῆς Οἰκουμ. Ἐκκλησίας.

4. Παραδεχόμεθα ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἶνε τὸ ἀνώτατον κριτήριον τῆς Μιᾶς Ἁγίας

Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι αἱ περὶ δογμάτων διατάξεις τῶν Συνόδων, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τῆς ὅλης Ἐκκλησίας ἐθεωρήθησαν Οἰκουμενικαί, εἶνε ἀναμφισβήτητοι καὶ ὑποχρεωτικοὶ δι' ὅλους τοὺς χριστιανούς.

5. Ἀναφορικῶς εἰς ζητήματα, ἐν οἷς ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία εἶνε δυνατὸν νὰ φαίνεται κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἀνατολικῶν θεολόγων ὅτι ἔχει ἀπομακρυνθῆ τῶν περὶ τὰ δόγματα ἀπόφασεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, δηλοῦμεν ὅτι ἀγνοοῦμεν τοιαύτην ἀπομάκρυνσιν καὶ ὅτι ἀποδεχόμεθα τὴν πίστιν ὡς αὕτη ἠρμηνεύθη ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ Συνόδων.

6. Καίτοι ὁ ἀριθμὸς τῶν Μυστηρίων δὲν καθορίσθη ρητῶς εἴτε ὑπὸ τῆς ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων Παραδόσεως εἴτε ὑπὸ ἀπόφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, συμφωνοῦμεν ὅτι ἐν τῷ Βαπτίσματι, τῇ Εὐχαριστίᾳ, τῷ Χρίσματι, τῇ Μετανοίᾳ, τῇ Ἱερωσύνῃ, τῷ Γάμῳ καὶ τῷ Εὐχελαίῳ, παρέχεται εἰδικὴ τις καὶ ἐξειδικασμένη χάρις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς εἶνε διατεταγμένον εἴτε ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἴτε ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, ἐνεργούντων κατὰ τὴν δοθεῖσιν εἰς αὐτοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐξουσίαν καὶ συντασσόμεθα τῇ συνθηκῇ ὅπως καλῶμεν τὰς ἐπιτὰ ταύτας τελετὰς ὀρισμένως μυστήρια.

7. Βεβαιοῦμεν τὴν οὐσιώδη ἀνάγκην τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης κατὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Κυρίου, τὴν πράξιν τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν σταθερὰν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μυστήριον τοῦτο τηρεῖται ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῆς Ἀγγλικανικῆς ὁμολογίας διὰ τῆς μεταβίβασεως διαφόρων βαθμῶν ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν Ἐπισκόπων, εἰς οὗς τοῦτο μετεδίδασθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τῆς ἀδιασπαστου διαδοχῆς ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων.

Οἱ ὑπ' αὐτὸν φαινόμενοι ὅθεν παραδεχόμεθα ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τῆς Ἱερωσύνης τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, παρεχώρησεν εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ κλήρου τῆς Ἀγγλικανικῆς ὁμολογίας τὸ Μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης μετὰ τοῦ σκοποῦ ὅπως ἡμεῖς, οἱ κληρικοὶ, 1) κηρύττωμεν καὶ διδάσκωμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· 2) προσφέρωμεν τὴν ἀνάιμακτον θυσίαν τῆς εὐχαριστίας

ὑπὲρ τῶν ζώντων καὶ τεθνεώτων· 3) συγχωροῦμεν μυστηριακῶς τοῖς μετανοοῦσιν ἁμαρτωλοῖς, τοῖς ἐξομολογουμένοις τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ 4) διακονῶμεν τῷ λαῷ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν καὶ πράξιν τῆς Οἴκουμ. Ἐκκλησίας.

8. Βεβαιοῦμεν ὅτι διὰ τῆς καθαγιάσεως ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ, ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος εὐλογοῦμενοι ὑπὸ τῆς ζωοπαρόχου δυνάμεως τοῦ Ἀγ. Πνεύματος μεταβάλλονται καὶ γίνονται τὸ ἀληθὲς σῶμα καὶ ἀληθὲς αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς τοιαῦτα μεταδίδονται καὶ μεταλαμβάνονται ὑπὸ τῶν πιστῶν. Παραδεχόμεθα ὅθεν, ὅτι ὁ οὕτω παρὼν Χριστὸς πρέπει νὰ λατρεύται· ὡς πρὸς τὸν πραγματικὸν τρόπον τῆς μεταβολῆς καὶ τὴν μορφήν τῆς παρουσίας, οὐδεμίαν διδασκαλίαν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου κατεστρώθη ὑπὸ Οἴκουμ. Συνόδου καὶ ἐπομένως πιστεύοντες εἰς τὸ γεγονός δὲν τολμῶμεν νὰ καθορίσωμεν τὴν μορφήν. Ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου θεῖον μυστήριον ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν.

9. Συμφωνοῦμεν μετὰ τῆς ἁγίας Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅτι ὀφείλεται τιμὴ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ ἀειπάρθενον Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῖς ἀποικοινοῦσιν Ἀγίοις· ὅτι ὑπάρχει νόμιμος χρῆσις ἱερῶν εἰκόνων καὶ ὅτι ἐξ Ἰσοῦ ἐν ταῖς δημοσίαις καὶ ταῖς κατ' ἴδιαν προσεχαῖς ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ αἰτώμεθα τὴν ὀφέλειαν τῆς μεσιτείας τῶν Ἀγίων.

10. Θεωροῦμεν τὰ 39 ἄρθρα τῆς θρησκείας ὡς βιβλίον δευτερευούσης σημασίας σχετιζόμενον πρὸς ἐπιτοπίους ἀντιλογίας τοῦ ἰστ' αἰῶνος, καὶ ἐρμηνευτέον κατὰ τὴν πίστιν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τῆς ὁποίας μέρος ἀποτελεῖ ἡ Ἀγγλικανικὴ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΔΙΝΙΚΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ

(συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 20)

Γ.

Τὸ ἔργον τοῦ Πορθητοῦ.

«Ἐὰν ζητήσωσιν (οἱ Ἑβραῖοι) τὴν σὴν δικαιοσύνην δέξου ἢ ἀποποιήσου... Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ σὲ προσλάβωσιν ὡς δικαστὴν αὐτῶν; Οὗτοι ἔχουσιν τὴν Πεντάτευχον (Тεβράт) ἣτις ἐμπεριέχει τοὺς θεῖους Κανόνας..... Κατεβιβάσαμεν τὴν Πεντάτευχον περιέχουσαν τὸ φῶς καὶ τὴν ὁδηγίαν. Οἱ προφῆται ἠθέλον δι' αὐτῆς δικάζει τοὺς Ἑβραίους. Οἱ ραββίνοι καὶ οἱ νομομαθεῖς ἐδίκασον κατὰ τὴν Βίβλον τοῦ Κυρίου καὶ ἦσαν ὁμολογηταὶ αὐτῆς». (Κοράνιον Ε' 49). Περὶ δὲ τῶν Χριστιανῶν τὸ Κοράνιον ἀμέσως ἐπάγει «Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Εὐαγγελίου θὰ δικάζωσι σύμφωνα μὲ αὐτό. Οἱ μὴ δικάζοντες κατὰ τὰς διατάξεις ἐνδὸς τῶν βιβλίων ἅτινα ὁ Θεὸς ἔπεμψεν ἄνωθεν εἰσὶν ἀσεβεῖς..... Εἰπέ εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τῶν Γραφῶν· σεῖς εἰς οὐδὲν στηρίζεσθε ἐνόσω δὲν τηρεῖτε τὴν Πεντάτευχον τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὅτι κατεβίβασεν ἄνωθεν ὁ Κύριος ὑμῶν» (Κοράνιον Ε' 51 72).

Διὰ τῶν διατάξεων τούτων πρὸς ἃς ἐναρμονίζεται ἡ ρήτρα τοῦ Προφήτου «Οὕτρουκου χοῦμ βε μάγε ντίνουνε» ἄφετε αὐτοῖς (Ἑβραίοις καὶ Χριστιανοῖς) τὴν θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὰ μετ' αὐτῆς, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ Κοράνιον, ἀναγνωρίζει εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ Χριστιανούς ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς θρησκείας

τὸν ἐσωτερικὸν ὄργανισμὸν τῶν, τὴν νομοθεσίαν τῶν, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμά τῶν. Διότι καθὰ εἶδομεν ἤδη, ἡ ἀραβικὴ λέξις «ντίν» δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν δογματικὴν καὶ ἠθικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν λατρείαν, ἀλλ' ἀναφέρεται εἰς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν Χριστιανῶν καὶ περιλαμβάνει τὴν ἰδιαίτερον νομοθεσίαν καθ' ἣν δέον νὰ ρυθμίζωνται οἱ «προσωπικοὶ θεσμοὶ» τῶν Χριστιανῶν. Τὴν ἔννοιαν δὲ ταύτην τῆς λέξεως «ντίν» ἀντιλαμβανόμενοι οἱ πολέμοι τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων, ἐφευρόν καὶ χρησιμοποιοῦσιν ἀπὸ τινος χρόνου περὶ τούτων προκειμένου τὴν στενωτέρας σημασίας λέξιν μεζχέμπ (σύστημα δοξασιῶν).

Ἡ Χριστιανικὴ Νομοθεσία

Οὔτε στηρίζεται ἡ ἔνστασις τῶν πολεμίων τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων ὅτι νομοθεσία Χριστιανικὴ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ δὲν ὑπάρχει. Βεβαίως τὸ Εὐαγγέλιον δὲν περιέχει νομικὰς διατάξεις· οὐχ' ἦττον ὅμως ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ρωμαϊκῆς νομοθεσίας εἶναι ἀναμφισβήτητος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν διετύπωσε μὲν ἰδίαν νομοθεσίαν, ἀλλὰ παραλαβὼν τὴν νομοθεσίαν τὴν Ρωμαϊκὴν ἐξυγίανε καὶ ἐβάπτισεν αὐτὴν ἐν Χριστῷ διαμορφώσας αὐτὴν συμφώνως μὲ τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, ταύτην δὲ τὴν νομοθεσίαν ἐνεκολπώθη ὡς ἰδίαν αὐτῆς νομοθεσίαν ἢ Ἐκκλησιαστικὴν ἐφημερίαν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Προφήτου ἐν Συρίᾳ, Παλαιστίνῃ, Μεσοποτα-

μία, Ἀραβία παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς καὶ ταύτην τὴν Χριστιανικὴν νομοθεσίαν ὡς θρησκευτικὴν νομοθεσίαν τῶν Χριστιανῶν ἐνεγνώρισεν, ἐκύρωσε καὶ ἐσεβάσθη τὸ Κοράνιον καὶ, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις αὐτοῦ τοῦ Ἰσλάμ, οἱ Καλίφαι ἀπὸ τοῦ Ὀμάρ Φαροῦκ καὶ καθέξῃς. Τὰ ἔγγραφα τοῦ Προφήτου, ἡ Συνθήκη τῶν Ἱεροσολύμων, αἱ προκηρῦξεις τοῦ Ὀμάρ Φαροῦκ καὶ τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἐμποῦ Ὀμπέιδα καὶ Ἀμροῦ καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τὰς ὁποίας μᾶς διέσωσαν οἱ Ἀραβες συγγραφεῖς καὶ τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν, ἡ διδασκαλία τοῦ Ἐμποῦ Χανιφὲ καὶ τῶν λοιπῶν νομομαθῶν καὶ ἐρμηνευτῶν τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, τῶν διαρρυθμισάντων εἰς σύστημα αὐτὸν, οὐδεμίαν καταλιμπάνουσιν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἀκριβείας τῶν λεγομένων ἡμῶν. **Ἀλλὰ τότε ποῖον τὸ ἔργον τοῦ Πορθητοῦ;**

Τὴν τοιαύτην περὶ τῶν Χριστιανῶν νομοθεσίαν τοῦ Ἰσλάμ ἐν ἀπάσαις ταῖς καιακτηθείσαις μουσουλμανικαῖς Χώραις, ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ καὶ Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ τῆς σήμερον, ἐν Περσίᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Ἀραβίᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Σικελίᾳ καὶ ἐν ταῖς Μουσουλμανικαῖς Ἰνδίαις καὶ Τουρκεστάν καὶ ὅπου ἄλλαχού εἶχεν ἐπικρατήσει ὁ Ἰσλαμισμὸς, εἶχεν ἐνώπιόν του ὁ Πορθητὴς ὅτε ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν Ὀσμανικὸν Θρόνον. Εἶχεν ἐπίσης ὑπ' ὄψιν του καὶ ἐγίνωσκε κάλλιστα ὅτι κατὰ τὴν θεμελιώδη διδασκαλίαν τοῦ Ἰσλάμ ὁ Νομοθέτης ἐν αὐτῷ εἶναι εἰς καὶ μόνος, ὁ Θεὸς, νομοθετήσας ἅπαξ διὰ παντὸς διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ (τοῦ Κορανίου), ὅτι ἡ Πύλη τῆς ἐρμηνείας εἶχε κλεισθῆ (Σέδδου Μπάμπι οὐλ ἰδζιχαδ) καὶ εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν πιστῶν, οἰοσδήποτε κὰν ἦ οὗτος, δὲν ἐπιτρέπεται οὐδὲν νέον νομοῦν ἔτιμα, ὅτι ἅπασαι αἱ διατάξεις τὸσον τοῦ δημοσίου ὅσον καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου ἀποτελοῦσι διατάξεις θεμελιώδεις καὶ ἀναλλοιώτους ὡς προερχόμενος παρ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, διαμενάς μὲν κατὰ

τὰ ἐπουσιώδη μέρη τῶν νὰ μεταβληθῶσιν ἢ νὰ συμπληρωθῶσιν, ὅπου δὲν προέβλεψεν ὁ Ἱεροὸς Νόμος, διὰ τῆς ἐκδόσεως ἀπλῶν κανονιστικῶν διαταγμάτων, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ὁρίων ἐκείνων ἅτινα παραδέχεται αὐτὸς ὁ Ἱεροὸς Νόμος καὶ κατόπιν γνωμοδοτήσεως (φετβά) ὅτι ταῦτα δὲν ἀντίκεινται πρὸς ἐκεῖνον (παραβλ. *Omer Loufy Bey de l'action penal en droit Musulman*).

Τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀπορρέουσαν Πραξίν τοῦ Ἰσλάμ ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ Πορθητὴς, ὅτι, κατὰ Ἰσλάμ, τὸ Ἔθνος διακρίνεται ἐκ τῆς θρησκείας καὶ ὅτι οἱ θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ εἰσὶν οἱ φύσει Ἐθνάρχαι (Μιλὲτ μπασί) τῶν κατακτηθέντων Χριστιανικῶν λαῶν, ἅμα γενόμενος κύριος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνεζήτησε τὸν θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τῶν Χριστιανῶν, ὅπως ὁ Ὀμάρ Φαροῦκ ἀνεζήτησε τὸν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος, παρήγγειλε νὰ ἐκλεγῇ, ἐκλεγέντα δὲ καὶ ἐμφανισθέντα ἐνώπιόν του ἐτίμησε κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων καὶ προέβαλεν, ἀνεγνώρισεν δηλονότι ὡς θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τῶν Χριστιανῶν, δούς εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν τότε καὶ πρὶν καὶ μέχρι τῆς σήμερον κρατοῦσαν παρὰ Μουσουλμάνοις συνήθειαν τὰ ἐπίσημα ἐκτελεστήρια αὐτοῦ ἔγγραφα (*exequatur, diplôme d'investiture*) τὸ Βεράτιον αὐτοῦ, τὸ ἐπίσημον δηλ. ἐπαναλαμβάνων, δίπλωμα τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ του ὡς Πατριάρχου τῶν Ρωμαίων.

Τὸ Βεράτιον

Τὸ Βεράτιον λοιπὸν Μπεράτ = ἀπαλλαγὴ, δίπλωμα, δὲν ἀποτελεῖ τὸν Μέγαν Χάρτην τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Ἔθνους ἀλλ' ἐξυπονοεῖ τὴν ὑπαρξίν τοιοῦτου καὶ στηρίζεται ἐπ' αὐτοῦ.

Τὸ Βεράτιον ἔφερε καὶ φέρει χαρακτηριστικὸν προσωπικόν, ἀναφερόμενον εἰς τὸ πρόσωπον

τοῦ ἐκάστοτε διοριζομένου Πατριάρχου ἢ Μητροπολίτου, ἀνανεούμενον κατὰ τὴν ἀναγόρευσιν νέου Σουλτάνου καὶ ἐπέχον, ὡς εἶπον, θέσιν διοριστηρίου ἢ ἐκτελεστηρίου ἐγγράφου καθὼς μέχρι τῆς σήμερον τὰ ἐπίσημα ἐκτελεστήρια τῶν Γενικῶν Προξένων τῶν Δυνάμεων ἐν Τουρκίᾳ ὀνομάζονται **Βεράτια**. Ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τῶν Προξενικῶν **Βερατίων** κοὶ τῶν πατριαρχικῶν ἢ μητροπολιτικῶν τοιούτων εἶναι ὅτι ταῦτα, πλὴν τοῦ προσωπικοῦ χαρακτήρος ὃν φέρουσι, περιλαμβάνουσιν ἐν περιλήψει τὰ κυριώτερα τῆς ἐξουσίας καὶ δικαιοδοσίας τοῦ Πατριάρχου ἢ Μητροπολίτου ἀπέναντι τοῦ Μουσουλμανικοῦ Κράτους, ἐνῶ εἰς τὰ προξενικὰ **Βεράτια** ἐπισυνάπτεται καὶ δεύτερον ἔγγραφο **Ζάπ: ἐμρι** καλούμενον, ἧτοι ἐπίσημος περίληψις τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Γ. Προξένου τῶν ἀναγνωριζομένων αὐτῷ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Συνθηκῶν.

«Ἐδωκε—γράφει ὁ ἱστορικὸς Φραντζῆς— (ὁ Πορθητῆς) καὶ **προστάγματα** ἐγγράφως τῷ Πατριάρχῃ μετ' ἐξουσίας βασιλικῆς ὑπογεγραμμένης κάτωθεν ἵνα μηδεὶς αὐτὸν ἀντιτείνῃ ἢ ἐνοχλήσῃ ὁμοίως δὲ καὶ πάντας τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτῷ Ἀρχιερεῖς κτλ.» **Προστάγματα**. Διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως ὁ Βυζαντινὸς ἱστορικὸς Ι. Καντακουζηνὸς ἀποκαλεῖ καὶ τοὺς ὀρισμοὺς οὓς ἐξέδιδον οἱ Μαμελοῦκοι Σουλτάνοι τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸν διορισμὸν ἐκάστου νέου Πατριάρχου ἢ Μητροπολίτου τῶν ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν τῶν ὑπαγομένων τότε Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. «Πρόσταγμα» ὀνομάζει καὶ ὁ Ὑψηλάντης τὸ **Βεράτιον** (Τὰ μετὰ τὴν Ἄλωσιν).

Διὰ τῆς λέξεως λοιπὸν **πρόσταγμα** οὐδὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ ἢ ἔννοια Συνθήκης, ἀλλὰ πρόκειται ἀπλῶς περὶ διοριστηρίου ἐγγράφου, δι' οὗ, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, ἀναγνωρίζεται παρὰ τοῦ Σουλτάνου, τῇ αἰτήσει τῆς Ἐκκλησίας, ὁ

νεοεκλεγείς Πατριάρχης ἢ Μητροπολίτης. Ἄπλη ἀνάγνωσις τοῦ **Βερατίου** ἀρκεῖ πρὸς διάλυσιν πάσης ἀμφιβολίας. Ἴδου τί λέγει τὸ **Βεράτιον**.

«Τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Ἰωακείμ παραιτηθέντος λόγῳ ἀσθενείας, ἡ ἱ. Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν καὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ Γένους, ἐπὶ τῷ Αὐτοκρατορικῷ Διατάγματί Μου περὶ ἐκλογῆς ἀντικαταστάτου καταλλήλου, συνελθόντες ἐν τῷ Πατριαρχείῳ συνυδὰ τῷ περὶ ἐκλογῆς Κανονισμῷ καὶ ἐκλέξαντες **τὸν φέροντα τὸ παρὸν** Αὐτοκρατορικόν Μου Βεράτιον κὺρ Διονύσιον, τέως Μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως, ἄνδρα δεδοκιμασμένον ἰκανότητος καὶ εὐθύτητος, **ἐξητύσαντο διὰ πρακτικοῦ τὴν ἀναγνώρισιν αὐτοῦ**. Ἐπειδὴ δὲ καθυποβληθέντος Μοι τοῦ πράγματος ἐνηργήθησαν τὰ δέοντα συνυδὰ τῷ περὶ τούτου Αὐτοκρατορικῷ Διατάγματί Μου, διὰ ταῦτα, κατ' αἴτησιν τοῦ διαλειφθέντος Πατριάρχου ὅπως δοθῇ αὐτῷ Ὑψηλόν Μου Βεράτιον περιέχον τὰς ἀρχαίας διατάξεις, ἔδωκα αὐτῷ **τὸ παρὸν Μου** Αὐτ. Βεράτιον περιέχον τὰς ἐπομένας διατάξεις καὶ ἐπικεκοσμένον διὰ τοῦ βασιλικοῦ αὐτογράφου μου καὶ διατάττω (ἔπονται αἱ διατάξεις).

Ἴδου καὶ τὸ Μητροπολιτικὸν τοιοῦτον:

Ὁ Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ καὶ ἡ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν διὰ τακτικῶν ἐδήλωσαν ὅτι ἐνεκα τοῦ θανάτου τοῦ Γρηγορίου Ρωμαίου Μητροπολίτου τῆς τῷ Ρωμαϊκῷ Πατριαρχείῳ ὑποκειμένης Μητροπόλεως Ἡρακλείας καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ, ἐξελέγη καὶ διορίσθη ἀντικαταστάτης αὐτοῦ ὁ φέρων τὸ παρὸν Αὐτοκρατορικόν μου Βεράτιον Γερμανὸς, ἱκανὸς καὶ ἀκεραίου χαρακτήρος, δυνάμενος νὰ ἐκτελῇ τὰς θρησκευτικὰς ὑποθέσεις κοὶ **ἐξητύσαντο τὸν διορισμὸν αὐτοῦ**. Ἐπειδὴ δὲ ἐρευνῆς γενομένης ἐν τοῖς Ἀρχαίοις παρετηρήθη ὅτι ἡ ρηθεῖσα Μητρόπολις ἦν ἀνατεθειμένη τῷ εἰρημένῳ Γρηγορίῳ ἐ-

δωκα τὸ παρὸν Μου Βεράτιον περιέχον τὰς ἐπομένους διατάξεις καὶ διέταξα» (ἔπεται ἡ περὶ ἡλθης τῆς ἐξουσίας καὶ δικαιοδοσίας τοῦ Μητροπολίτου).

Τὰ Βεράτια πρὸ τοῦ Πορθητοῦ.

Ἄλλὰ καὶ τὸ Βεράτιον ὡς τοιοῦτον, **διοριστήριο** δηλ. ἔγγραφο, δὲν ἦτο ἐπίνοια τοῦ Πορθητοῦ, οὔτε διὰ πρώτην φορὰν ἐφηρμόζετο τοῦτο. Ἡ ἔκδοσις **Βερατίου** ἀπετέλει συνήθειαν ἐφαρμοζομένην τόσον παρὰ τῶν Ὀσμανλίδων Τούρκων, ὅσον καὶ παρὰ τῶν Σελτζούκων, τῶν Μαμελούκων καὶ τῶν Ἀράβων Χαλιφῶν μέχρις αὐτοῦ τοῦ Προφήτου. Τοιαῦτα ἔγγραφα ἐξέδωκεν ὁ Σουλτάνο, Μουράτ, πατὴρ τοῦ Πορθητοῦ, πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλονίκης, ὡς ἀνεφέραμεν, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Ἰωαννίνων «Χάτι Σερίφ» καλούμενον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου οὗτοι παρέδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν. (Μιχ. Νέποτα Ἡπειρωτικά). Ἄλλὰ τί ἄλλο παρὰ **Βεράτιον** εἶναι ἡ προκήρυξις τοῦ Σινᾶν πασᾶ πρὸς τοὺς Ἰωαννίτας «ὁ **Ματροπολίτης** νὰ ἔχη τὴν κρίσιν του τὴν **Ρωμαϊκὴν** καὶ ὅλα του τὰ **ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα**»; Τοιοῦτου εἶδους ἔγγραφα διὰ τῶν ὁποίων νὰ κηρύσσεται ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως καὶ νὰ δίδεται ὑπόσχεσις περὶ διαφυλάξεως ὅλων τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι σκοπὸς τῆς κατακτήσεως δὲν ἦτο ὁ βίαιος ἐξισλαμισμὸς τῶν Χριστιανῶν ἀπεστέλλοντο πάντοτε **κατὰ σύστημα ὁπερ ὀνιστᾶ ὁ Ἱερός Νόμος** ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων εἰς τὰς κατακτωμένας Χριστιανικὰς χώρας. Τοιαῦτα εἰσὶν αἱ προκηρύξεις καὶ τοῦ Προφήτου καὶ τῶν τεσσάρων πρώτων Χαλιφῶν πρὸς τοὺς χριστιανοὺς Συρίας, Παλαιστίνης, Αἰγύπτου π.χ. τοῦ Ὀμάρ Φαρουκ πρὸς τοὺς Ἑβραίους καὶ Χριστιανοὺς, τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ Λύδδης, τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Ἄμρου πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Αἰγύπτου κτλ. Ὁ Ἄμρου «*il etablît des tribunaux reguliers et permanents, mais ces*

tribunaux ne pouvaient juger que les Musulmans. il respecta les lois, les usages, les croyances des indigènes» ἴδρυσεν (ὁ Ἄμρου) τακτικὰ καὶ μόνιμα δικαστήρια, ἀλλὰ τὰ δικαστήρια ταῦτα ἐδίκαζον μόνους τοὺς Μουσουλμάνους. Ἐσεβάσθη τὴν νομοθεσίαν, τὰ ἔθη, τὴν θρησκείαν τῶν ἐντοπίων (*Le Bon la civilisation Arabe*). Καθ' ὃν χρόνον οἱ Ὀσμανλίδαι ἐκυρίευσον τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης τὰς ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Συρία διετέλουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Μαμελούκων Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου. Ὁσᾶκις λοιπὸν ἐξελέγετο παρὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας. Ἱεροσολύμων Πατριάρχης ἢ Ἐπίσκοπος, ἐξεδίδοτο ἀπαραβάτως παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὸ Βεράτιόν των «**βασιλικὸν πρόσταγμα**» δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἐκλεγέντες ἐλάμβανον κατοχὴν τῆς θέσεώς των. Ἐχομεν ἀδιαφιλονείκητον ἀπόδειξιν τούτου. «Βασιλεὺς δὲ — γράφει ὁ ἀπὸ τοῦ 1341-54 Αὐτοκράτωρ I, Κοντακουζηνὸς — τοῦ Βυζαντίου καὶ πρὸς τὸν Αἰγύπτου καὶ Συρίας καὶ Παλαιστίνης Σουλτάνον (τὸν Νασρ Ἐδὴν Χασᾶν) ὑπὲρ τῶν ἐκεῖσε Χριστιανῶν πρεσβείαν ἐποιεῖτο (τῷ 1348). Πρεσβευταὶ δὲ ἦσαν ἐκ τε τῶν Βυζαντινῶν πολιτῶν ὁ Σεργόπουλος Μανουὴλ καὶ ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Ἀλέξαρος, ὃν ἔδει **προστάγματι Σουλτάν** εἰς τὸν θρόνον ἀποκαταστῆναι. **ΑΛΛΩΣ ΓΑΡ ΟΥΚ ἘΞΕΣΤΙΝ ΟΥΔΕΝΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΟΙ ΔΟΥΛΕΥΟΥΣΙ ΤΟΥΤΟΙΣ ΤΟΙΣ ΒΑΡΒΑΡΟΙΣ**» (Ἱστορ. βιβλ. Δ'). προσθέτων ὁ Καντακουζηνὸς ὅτι ὁ Νασρ Ἐδὴν Χασᾶν παρεῖχε «**πάντα ἃ ἐλυσιτέλει τοῖς ἐκεῖ χριστιανοῖς**». Καὶ τὸν προκάτοχον δὲ τοῦ Λαζάρου Γεράσιμον διὰ **προστάγματος**» εἶχεν ἀναγνωρίσει ὁ Νασρ Ἐδδὴν Χασᾶν, εἶδομεν δὲ ὅτι διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως «**πρόσταγμα**» ὀνομάζει καὶ τὸ πρὸς τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον **Βεράτιον** τοῦ Πορθητοῦ ὁ Φραντζῆς. Τὰ αὐτὰ δὲ δικαιώματα ἄ-

περ' ἀνεγνώρισεν ὁ Πορθητὴς εἰς τὸν Γεννάδιον ἀνεγνώριζον οἱ Ἀραβες, πλὴν τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν, καὶ εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ Ἐπισκόπους τῶν Κοπτῶν, Χαλδαίων, Σύρων, καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἰσπανίας καὶ Σικελίας, εἰς τοὺς Βραχμάνους τῶν Ἰνδιῶν, εἰς τοὺς ἐν ἀπάσαις ταῖς Μουσουλμανικαῖς χώραις Ἀρχιεραββίνους καὶ Παββίνους τῶν Ἑβραίων.

Ὅταν δὲ ὁ ἔγγονος τοῦ Πορθητοῦ Σουλτὰν Σελὶμ ὁ Β' κυριεύσας τὴν Συρίαν, Παλαιστίνην καὶ Αἴγυπτον εἰσηλθὲν εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ 1517, ἔδωκε τῷ Πατριάρχῳ Ἱεροσολύμων Δωροθέῳ «**Ἱερὸν Ὁρισμὸν**» βεβαιοῦντα τὰ δίκαια τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν «**κατὰ τὸν Ἱερὸν Ὁρισμὸν τοῦ Χαλίφου Ὁμάρ καὶ κατὰ τοὺς «Ὁρισμοὺς» τῶν προπαρελθόντων βασιλέων**». Ἐγράφη δὲ ἤδη ὅτι καὶ εἰς τοὺς Μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐξεχωρήθησαν τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τοῦ Σουλτὰν Ὁρχάν (1326-1360) τὸ δὲ δεύτερον ἐν Ἀδριανουπόλει ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Μουράτ Α' (1360) Φιρμάνια δι' ὧν παρεχωρήθη αὐτοῖς πλήρης ἐλευθερία νὰ ἐκτελῶσι τὰ τῆς θρησκείας των καὶ ἔχωσιν ἀνενόητοι τὰ προνόμια αὐτῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ Φιρμάνιῳ τοῦ Σουλτὰν Μουράτ ἀναφέρεται ρητῶς ὅτι **οἱ Ἁγιορεῖται πρὸ τῶν ἄλλων ραγιαῶν τῆς Εὐρώπης ἐδέχθησαν τὴν ὑποτέλειαν (ραγιαῶν) καὶ ἀπέκτησαν ἀσυνδοσίαν καὶ προνόμια**.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ τι ἐπὶ πλέον τῶν ἀνωτέρω ἀναφερόμενον εἰς αὐτὸν τὸν Πορθητὴν. Ἐπὶ τῶν προκατόχων τοῦ Πορθητοῦ Σουλτάνων εἶχεν ἐγκατασταθῆ Ἀρμένιος Ἀρχιεπίσκοπος ἐν Προύσῃ, ἀπολαύων πολὺ πρὸ τῆς Ἀλώσεως ἐπὶ τῶν Τούρκων, ὄλων τῶν συμπαρομαρτούντων τῷ ἀξιώματι του Δικαίῳ ἐπὶ τῶν Ἀρμενίων. Ὅταν λοιπὸν ἠλώθη ἡ Κωνσταντινούπολις, ὁ Ἀρμένιος Ἀρχιεπίσκοπος Προύσῃς Χοβαγίμ (Ἰωακείμ) ἐλθὼν ἐγκατεστάθη ὡς Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς τοιοῦτος

παρὰ τοῦ Πορθητοῦ, ἀπονεύσαντος αὐτῷ καὶ τὸ σχετικὸν **Βεράτιον**.

Ἐπίσης, ὅταν δεκαετηρίδας τινας μετὰ τὴν Ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ Ἑβραῖοι φεύγοντες ἐξ Ἰσπανίας καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν ἤλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ ἴδρυσαν Κοινότητα Ἑβραϊκὰς, εἰς τὸν Ἀρχιεραββίνον αὐτῶν (Χαγάμ μπασι) ἐδόθη **Βεράτιον** καὶ ἀνεγνωρίσθησαν δίκαια (προνόμια) ἀνάλογα πρὸς τὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχοῦ.

Μυθεύματα.

Ἐκ τῶν μέχρι λοιπὸν τοῦδε λεχθέντων προκύπτει σαφέστατα ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Τὰ λεγόμενα ὅτι ὁ σοφὸς Πορθητὴς «κατὰ θεϊαν πάντως βούλησιν κυριεύσας τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ μέγας τὸν τε νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν, ἐπισταμένως ἐμελέτησε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας πολίτευμα καὶ βουλόμενος νὰ σεβασθῆ τὴν θέσιν αὐτῆς καὶ σπουδάζων ἐκ παντὸς τρόπου νὰ πληροφορηθῆ τί θὰ ἱκανοποιεῖ τὸ γραιικὸν ἔθνος» (Τακρίριον Ἰωακείμ Γ' 14 Ἰουλ. 1880), ἢ ὅτι ὁ Πορθητὴς ἐπεκύρωσε «τὸ τέως ἰσχύον Δίκαιον τοῦ κλήρου, παρέσχεν αὐτῷ μεγαλυτέραν ἐξουσίαν καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτῷ ἴδια προνόμια» καὶ ὅτι τὰ **Βεράτια** εἰσὶν εἶδος Συνταγματικῶν Χαρτῶν» (Καραβοκυροῦ Κλείς τῆς Ὀθωμ. Μωαμεθ.), ἢ ὅτι τὰ ἐπὶ Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ἰσχύοντα προνόμια τῆς Ἐκκλησίας ἀνεγνώρισεν ὁ Πορθητὴς ἐκ πολιτικῆς περινοίας καὶ διορατικότητος καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κράτους του, ἵνα τηρήσῃ ἄσβεστον τὸ μῖσος Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, διὰ νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν ἔνωσιν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Δυτικῆς, ἦντινα ἔνωσιν ἐφοβεῖτο ὡς δυναμένην νὰ προκαλέσῃ Στάυροφορίαν τῆς Δυτικῆς Δύστροφης ἐναντίον του, πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι **μυθεύματα**, παρέχοντα μόνον τὸ μέτρον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐπιπολαιότη-

τος, ιστορικῆς ἀμαθείας καὶ ἀκρισίας ὡς ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἀντελήφθημεν τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα τοῦ Ἰσλάμ. Ὁ Πορθητὴς δὲν ἐφοβεῖτο ποσῶς τὴν Εὐρώπην. Ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν Σταυροφοριῶν εἶχε παρῆλθει ἀνεπιστρεπταὶ καὶ ὅτι ἡ ἀσύμφωνος καὶ διχονοοῦσα Εὐρώπη ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιχειρήσῃ τι ἐναντίον του.

Τὰ αὐτὰ φρονοῦσι καὶ ὁ Γίββων καὶ ὁ μυστικοσύμβουλος τοῦ Αὐτοκράτορος *Aeneas Sylvius* (ὁ κατόπιν πάπας Πίος ὁ Β΄.) καὶ ὁ *Duruy* καὶ ὁ *Muratori* καὶ ὁ *Spondanus* καὶ ὁ Παπαροηγόπουλος κτλπ. Τοῦτο ἐγίνωσκον κάλλιστα καὶ οἱ ἡμέτεροι «βοήθειαν ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων ἴσμεν ἀπλῆς σκιᾶς οὐδὲν διαφέρουσαν» ἔγραφε Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, τὰ αὐτὰ δὲ ἐπανελάμβανε Μάρκος ὁ Ἐφέσου. Ἄλλως τε, οἱ ὄροι τῶν παπῶν τῆς Ρώμης πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον «σώζομεν ἀπὸ τῶν Τούρκων τὰς χεῖρας ἐὰν θελήσῃτε ἵνα εἰλικρινῶς ὑποταχθῆτε εἰς τὴν Ρώμην» ἐνεποιοῦν ἀποτροπιασμόν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην ὡς ἐκδήλωσις ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας καὶ οὐχὶ τυφλοῦ φανατισμοῦ δεόν νὰ γένηται δεκτὴ ἡ περιλάλητος κραυγὴ τοῦ Μ. Δουκὸς Νοταρᾶ «κρείττοτερον ἐστὶν ἐν μέσῃ Κων/πόλει ἰδεῖν φακικὸν Τουρκικὸν ἢ καλύπτραν λατινικὴν». Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔπαυσεν αὐτὸς ὁ Πορθητὴς ἀπειλῶν αὐτοὺς, τὸν Πάπαν ὅτι θὰ μετέβαιεν εἰς Βενετίαν ἵνα ράψῃ τὸν Δόγην εἰς τὰ βᾶθη τῆς θαλάσσης πρὸς συντέλειαν τοῦ μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης συμβολικοῦ γάμου του, ἡ δὲ Εὐρώπη ἔτρεμεν αὐτὸν καὶ ὅτε ἠγγέλθη ὁ θάνατός του, ὁ Πάπας διέταξε δημοτελεῖς πανηγύρεις καὶ εορτάς. Ἡ μήπως ὁ Πορθητὴς ἐφοβεῖτο Σταυροφορίαν ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων; πρὸς οὐδὲν ἔδωκεν ἐπίσης **Βεράτιον**; Ἐπίσης ὁ Πορθητὴς δὲν εἶχε μελετήσῃ — οὐδεὶς μᾶς βεβαίως τοῦτο — τὴν Βυζαντινὴν νομοθεσίαν ἵνα ἀπονεύμῃ τῷ Πα-

τριάρχῃ τὰ καὶ ἐπὶ Βυζαντινῶν προνόμια τούτου, ἀλλὰ τὸν Ἱερὸν Ἰσλαμικὸν Νόμον καὶ τὴν Πράξιν τοῦ Ἐροφήτου, τῶν Χαλιφῶν καὶ τῶν Σουλτάνων προκατόχων του καὶ ἀπλούστατα συνεμορφώθη πρὸς τὰ προηγούμενα ταῦτα, ἀναγνωρίσας τοῖς Χριστιανοῖς καὶ Ἑβραίοις τὰ Δίκαια ἅπερ ἀνέκαθεν ὁ Ἰσλαμισμὸς ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Προφήτου, **ἀπανταχοῦ καὶ πάντοτε** ἀνεγνώρισεν αὐτοῖς, χωρὶς νὺ προβῆ εἰς τὴν νομοθέτησιν οὐδενὸς **νέου πολιτικοῦ θεσμοῦ**. Δὲν πρόκειται λοιπὸν διόλου ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Πορθητοῦ περὶ **πολιτικοῦ θεσμοῦ** καὶ ἐν γένει περὶ πολιτικῶν Δικαιῶν ἐχόντων πολιτικὸν χαρακτῆρα καὶ ἀπονεμόντων ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα τοῖς Χριστιανοῖς καὶ τῷ Οἴκῳ. Πατριαρχεῖφ ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰς νεωτέρας ἀρχὰς τοῦ δημοσίου Δικαίου ἐν Εὐρώπῃ, καθὰ ἀνέγραψα καὶ ἐν προηγουμένῃ Μελέτῃ. Ὡστε τὸ ἀξιοθαύμαστον ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἦτο ἂν ὁ Πορθητὴς ἔτεμεν διάφορον ὁδὸν ἀπέναντι τῶν Χριστιανῶν καὶ διέθετεν ἄλλως τὸ κατ' αὐτοὺς παρακκλίνων ἀπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Ἱεροῦ Νόμου· διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἔπαυεν ὢν ἀληθὴς Μουσουλμάνος. Ἐτερον δὲ ἀξιοθαύμαστον εἶναι ἡ ἀμβλυοπία καὶ ἡ στενότης τῆς ἀντιλήψεως ἐνίων ἐκ τῶν ἡμετέρων, οἵτινες, ἀποδίδοντες ὅλως **ἀβασανίστως** τὸ ἔργον τοῦ Πορθητοῦ εἰς τὴν πολιτικὴν περὶνοιαν καὶ διορατικότητα αὐτοῦ, δὲν ἀντιλαμβάνονται τὸ φοβερὸν πλῆγμα ὅπερ καταφέρουσι κατὰ τῶν Δικαιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰσάγοντες ἐπιπολαίως λόγους ὑποστηρίξεως αὐτῶν δυναμένους νὰ στραφῶσι καθ' ἡμῶν. Διότι, ἂν πολιτικὸν συμφέρον ἐδημιούργησε τὰ Δίκαια ταῦτα, ἡ πολιτικὴ καὶ τὸ πολιτικὸν συμφέρον (*raison d'etat*) παραλλάσσουσιν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῆς ἐποχῆς. Ἐὰν λοιπὸν πολιτικὸν συμφέρον καὶ πολιτικοὶ σκοποὶ ἦσαν ἡ γενεσιουργὸς αἰτία τῶν προνομίων, διατὶ νὰ μὴ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ αὐτὸ πολιτικὸν συμφέρον ἄλλως

ἐξηγούμενον τὴν σήμερον δύναται νὰ ἀγάγη καὶ εἰς τὴν κατάργησιν αὐτῶν; Ἡ δύνατο δὲ ποτε ἢ ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ Πορθητοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἢ θὰ ἐτόλμα ποτὲ πᾶς Πατριάρχης νὰ διανοιθῆ καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν πολιτικούς σκοποὺς σκοποῦντας τὴν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος καὶ τὴν ἐκδίωξιν τῶν Τούρκων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως χωρὶς νὰ κατασυντριβῆ καὶ νὰ ἐξαφανισθῆ αὐτοστιγμὴ καὶ αὐτὴ καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς; Ἡρεκε μία λέξις, ἐν ἀπλοῦν νεῦμα τοῦ Σουλτάνου πρὸς τοῦτο. Ἄλλ' ἡμεῖς τὰ θέλομεν ὅλα δικὰ μας.

Οὐδὲν λοιπὸν τὸ ἀναληθέστερον, ὅτι ὁ Πορθητὴς εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν Δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἕνεκα πολιτικῶν λόγων. Τὸ μόνον ἄξιον σημειώσεως εἶναι αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Πατριάρχου Γενναδίου ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ, αἱ πρὸς τὸν Πατριάρχην τιμαὶ καὶ αἱ φιλοφρονήσεις του, ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς κατ' ἀπομίμησιν τῶν Βυζαντινῶν προπομπῆς, πάντων τῶν Βεζυρῶν καὶ πασάδων καὶ μεγιστάνων παρακολουθησάντων ἐντολῇ τοῦ Πορθητοῦ τὸν Πατριάρχην ἐπὶ χρυσοστολιστοῦ βασιλικοῦ ἵππου ἐποχούμενον μέχρι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἧτις προπομπὴ δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ἐμποιήσῃ ἰσχυροτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν ὑποδουλωθέντα καὶ ἔντρομον Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ πρόωπον τότε ὄρον ἀπενεμήθη Σουλτανικὸν Βεράτιον πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην (1).

(1) Ἱστορικῆς περιεργείας ἕνεκεν σημειῶ ὅτι ἐν τῇ Πολιᾷ Διαθήκῃ ὑπάρχει κατακεχωρισμένον ἐν σωστὸν Βεράτιον ἐκδοθὲν 1100 ἔτη πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μωάμεθ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος πρὸς τὸν Ἐσδραν, δι' οὗ Βερατίου ἐπιτρέπεται ἡ ἀνακαίνισις τοῦ ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἀποκατάστασις τῆς Ἰουδαϊκῆς λατρείας, ἡ

Ἐπίσης ὁμολογητέα καὶ ἡ ἔστιν ὅτε ἐκδηλωθεῖσα εὐνοια τοῦ Πορθητοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον π. χ. ἐν τῇ μετὰ τῶν Ἐνετῶν Συνθήκῃ ἀπήτησε καὶ περιελήφθη ἐν αὐτῇ ὁ ὅρος τοῦ παρὰ τῶν Ἐνετῶν σεβασμοῦ τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν κατεχομέναις Ἑλληνικαῖς χώραις ἐν τῷ Αἰγαίῳ. Ἦτις ὅμως εὐνοια δὲν τὸν ἠμπόδιε νὰ καταβιάσῃ τοῦ θρόνου τὸν Πατριάρχην Ἰωάσαφ Α' ἀφοῦ ἐξύρισε ἀτιμωτικῶς τὴν γενειάδα του καὶ νὰ ρινοκοπήσῃ τὸν Μ. Ἐκκλησιάρχην Μάξιμον (τὸν κατόπιν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην) διότι δὲν συγκατετίθεντο νὰ παραβιάσωσι τοὺς θεσμοὺς; τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ δωροδοκούμενος τὰς ἀλλαξοπατριαρχείας.

συλλογὴ προαιρετικῶν συνδρομῶν ἐκ τῶν ἀπανταχοῦ Ἰουδαίων, δόντος τὸ παράδειγμα αὐτοῦ τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ τῶν Συμβούλων του, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἀναγνωρίζεται ἡ ἰσχὺς καὶ ἐφαρμογὴ τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας ὑπὸ τοῦ Ἐσδρα καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ διορισθησομένων δικαστῶν ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων μετὰ καὶ τῶν ποινικῶν διατάξεων αὐτῆς. «Ὅτι Ἐσδρας ἔδωκε καρδίαν ἑαυτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ ποιήματα καὶ κρίματα καὶ αὐτῆ ἡ διασάφισις τοῦ Διατάγματος οὗ ἔδωκεν Ἀρθασασθά..... Ἀρθασασθάς (Ἀρταξέρξης), βασιλεὺς βασιλέων Ἐσδρα γραμματεὶ νόμου Κυρίου Θεοῦ οὐρανοῦ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη..... Ἐγὼ Ἀρθασασθά. Καὶ σὺ Ἐσδρα, ὡς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἢ ἐν χειρὶ σου, κατέστησον γραμματεῖς καὶ κριτὰς ἵνα ὡσι κρινόντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ σου καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖτε. Καὶ πᾶς ὃς ἀν μὴ ἦ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν νόμον τοῦ Βασιλέως ἐτοίμως, τὸ κρίμα ἔσται γινόμενον ἐξ αὐτοῦ, ἂν τε εἰς θάνατον, ἂν τε εἰς παιδείαν, ἂν τε εἰς ζημίαν τοῦ βίου, ἂν τε εἰς δεσμάς. (Ἐσδρας Ζ'). Καὶ οἱ ὑποτελεῖς δὲ τῶν Ρωμαίων λαοὶ διετήρουν τὸ ἴδιόν των δίκαιον καὶ ἐδικάζοντο κατ' αὐτό· διὸ, μολοντί ἡ Ἰουδαία ἦτο ἐπαρχία Ρωμαϊκὴ, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδικάσθη κατὰ τοὺς Ἑβραϊκοὺς νόμους, ὁ δὲ Πιλάτος διέταξεν ἀπλῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

Περιεχόμενον τῶν Βερατίων.

Τὸ Βεράτιον τὸ δοθὲν ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ εἰς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην Γεννάδιον καθὼς καὶ τὰ τῶν πρώτων διαδόχων του ἀπώλοντο κατὰ τοὺς μακρὰς καὶ δυσχεμείρους ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως χρόνους. Ἐλέχθη ὅτι τὰ πρῶτα ταῦτα Βεράτια ἦσαν βραχυλογότερα, πλατυθέντα ἀκολούθως. Ἄλλ' ἡ εἰκασία αὕτη ἐπ' οὐδεμιᾶς στηρίζεται ἱστορικῆς ἀποδείξεως· ἐξ ἐναντίας, πλὴν τοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι ἡ Μουσουλμανικὴ Πολιτεία, φύσει συντηρικωτάτη, ἐφήρμοσε πάντοτε ἐν τῷ παρελθόντι τὴν ἀρχὴν «τὰ ἀρχαία κρατεῖται», ἔχομεν θετικὰς ἱστορικὰς ἀποδείξεις ὅτι τὰ μέχρι τοῦ 1856 Βεράτια ἦσαν διεξοδικότερα τῶν κατόπιν. Τοιαύτη θετικὴ ἀπόδειξις εἶναι τὸ κείμενον τοῦ Βερατίου τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ ΣΤ' κατὰ τὸ 1789 ἐκδοθὲν ὅπερ περιέχεται ἀκέραιον ἐν τῷ Ε' Τόμ. τοῦ συγγράμματος τοῦ *Mourzas d'Ohsson* πρεσβευτοῦ, διπλωματικοῦ ὑπάλληλου καὶ γνωστοῦ ὑπὲρ πάντα ἄλλον τῶν πραγμάτων (*Tableau général de l'Empire Ottoman*), ἐν ᾧ ὀκτατόμῳ συγγράμματι ἀπαντῶσι καὶ πολλὰ λεπτομέρεια περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἐνασκουμένης ἐξουσίας καὶ δικαιοδοσίας. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ Βεράτια τῶν Οἰκουμ. Πατριαρχῶν Κοσμᾶ Γ' (1714) καὶ Σαμουήλ Α' Χαντζερῆ (1763), ἐν οἷς διασώζεται ἡ Ἀνατολικὴ χοιὰ καὶ φρασεολογία, ἐνῶ τὰ ἀπὸ τοῦ 1856 ἐκδοθέντα Βεράτια ἤρξαντο περιτρωγόμενα καὶ περιστελλόμενα ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἴδου λοιπὸν ἐν περιλήψει τὸ περιεχόμενον τοῦ Πατριαρχικοῦ Βερατίου.

1ον. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱ. Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν(2) διαχειρί-

(2) Ἡ περὶ Συνόδου περικοπὴ προσετέθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ Βερατίῳ ἐπὶ Σαμουήλ Α' τοῦ Χαντζερῆ, ὅτε συνέστη ἡ μόνιμος καὶ διαρκὴς πενταμελὴς καὶ εἴτα ὀκταμελὴς ἐκ τῶν Γερόντων Μητροπολιτῶν Σύνοδος.

ζεται πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λατρείαν τῶν ὀρθοδόξων καὶ εἰς αὐτὸν εἶναι ἀναθεωρημένη ἢ διαχειριστικὴ τῶν ὑποθέσεων τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν Παλαιοῦν συμφώνως πρὸς τὰ ἀνεκαθεν παραδεγεμένα ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ ἀνεξάρτητος καὶ ἰσόβιος, ἐκτὸς παραιτήσεως ἢ παύσεως λόφω παραβιάσεως τῶν νόμων τῆς θρησκείας του ἢ προδοσίας κατὰ τοῦ Κράτους.

2ον. Οὐδεὶς δημόσιος ὑπάλληλος δικαιούται νὰ ἀναμειγνύται εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, οὐδὲ δύναται νὰ ἐπέμβῃ ἄνευ σεβαστῆς διαταγῆς νὰ ἀποπέμψῃ καὶ ἐπιβάλλῃ πρόστιμα εἰς τὰς ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν Ἐκκλησίας καὶ Μοναστήρια φερόμενος· αὐθαιρέτως καὶ ἐπιχειρῶν ἐρεῦνας.

3ον. Οἱ Μητροπολίται, Ἀρχιεπίσκοποι, Ἐπίσκοποι, Ἡγούμενοι, ἱερεῖς, μοναχοὶ, μοναχοὶ καὶ ἅπαντες ἐν γένει οἱ Ρωμαῖοι, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, θὰ ἀναγνωρίζουν τὸν ἐν τῷ Βερατίῳ ἀναφερόμενον Πατριάρχην ὡς Πατριάρχην τῶν ἀπειθουμένων εἰς αὐτὸν διὰ πάσας τὰς ὑποθέσεις των, τὰς ὑπαγομένας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων, ὑπεύκοι καὶ ἀδοσιωμένοι αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους τῆς θρησκείας των.

4ον. Οὐδεὶς δημόσιος ὑπάλληλος ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀφαιρῇ ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν τὰς Ἐκκλησίας καὶ Μοναστήρια των, ἄνευ εἰδικῆς ὑψηλῆς διαταγῆς. Αἱ ἐπιδιορθώσεις τούτων θὰ γίνωνται κατὰ τὸ ἀρχικὸν σχέδιον αὐτῶν τῆ ἀδείας τῶν Ἱεροδικείων.

5ον. Ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Μητροπολίται ἔχουσι μόνον τὸ δικαίωμα τῆς λύσεως καὶ τῆς δέσεως τῶν γαμικῶν δεσμῶν χωρὶς νὰ ἐξῆλθῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμειγνύται ὁ Ἱεροδίκης ἢ ἕτερός τις εἰς τοιοῦτου εἶδους ζητήματα, οἱ δὲ ἀποτολμῶντες ἀποπομπὴν συζύγου, διαζύγια

ἢ γάμους μετὰ τὸν τρίτον θὰ τιμωρῶνται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου.

6ον. Τὴν περιουσίαν τῶν ἄνευ κληρονόμων ἀποθνησκόντων Μητροπολιτῶν, Ἑγουμένων, ἱερέων καὶ μοναχῶν λαμβάνει ὁ Πατριάρχης καὶ ὄχι τὸ δημόσιον Ταμεῖον (Μπεῖτ οὐλ μάλ). Πᾶν κληροδότημα γενόμενον κατὰ τοὺς Κανόνας τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ὑπὸ Μητροπολίτου ἢ κληρικοῦ ἢ ἐτέρου εἰς ἐκκλησίαν, πτωχοῦ, Πατριάρχην, Μητροπολίτην θὰ λογίζεται ἔγκυρον καὶ ἐκτελεστὸν, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει θὰ γίνηται ἐξαιρετικῶς παραδεκτὴ καὶ ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἱεροδίκου μαρτυρία Ρωμαίου κατὰ τὰς διατάξεις τῆς θρησκείας των. Ὅταν δὲ τὰ ὑπὲρ τῶν ἀναφερομένων ἀνωτέρω κληροδοτήματα δὲν ὑπερβαίνουσι τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ κληροδότου, ἀπαιτοῦνται ταῦτα παρὰ τῶν κληρονόμων διὰ τοῦ Ἱεροδίκου.

7ον. Ὁ Πατριάρχης, τῇ ἀδείᾳ τῆς Συνόδου, δικαιούται νὰ τιμωρῇ τοὺς Μητροπολίτας, Ἐπισκόπους, Ἑγουμένους καὶ πάντα τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς, ἄνευ δικαιώματος ἐπεμβάσεως οἰασδῆποτε ἄλλης Ἀρχῆς.

8ον. Οἰαδήποτε κατηγορία ἐκ μέρους Πασᾶ ἢ Καδῆ καὶ ἄλλων ἐναντίον Μητροπολίτου, Ἀρχιεπισκόπου ἢ Ἐπισκόπου δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐὰν πρῶτον δὲν ἐξακριβωθῇ καὶ βεβαιωθῇ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου. Ἐὰν δὲ ἐξ οἰουδῆποτε λόγου ἤθελεν ἐπιτευχθῆ **Φιρμάνιον** διατάσσον τὴν ἐξουσίαν ἢ παῦσιν Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου, χωρὶς νὰ ἐπιληφθῇ πρότερον τῆς υποθέσεως ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου καὶ ζητήσῃσι τοῦτο, πᾶν τοιοῦτον **Φιρμάνιον**, ἔστω καὶ ἐκδεδομένον, θὰ λογίζεται αὐτοδικαίως ἄκυρον καὶ μὴ ὑπάρξαν.

9ον. Δίκη ἀφορῶσα τὸν Πατριάρχην, τοὺς Μητροπολίτας, Ἐπισκόπους, Ἐπιτρόπους των καὶ τοὺς περὶ αὐτοὺς θὰ δικάζεται μόνον ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ.

10ον. Οὐδείς Ρωμαῖος δύναται νὰ ἐξαναγκασθῇ πρὸς ἐξιλαμισμὸν.

11ον. Ἡ κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία τῶν ἐκκλησιῶν, μοναστηριῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἀφιερωθέντων παρὰ Χριστιανῶν κτημάτων **θὰ κατέχωνται καὶ θὰ διοικῶνται ἀνεμποδίστως** ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Μητροπολιτῶν. Ὅσαίς δὲ οἱ Ἐφοροὶ ἢ ἐπιστάται τῶν εἰσοδημάτων τούτων ἤθελον φανῆ καταχρασταί, ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Μητροπολίται θὰ τιμωρῶσι τοὺς καταχραστὰς τούτους ἀνεμποδίστως.

12ον. Ὁ Πατριάρχης δικαιούται νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς φορολογίαν καὶ ἀναγκαστικὰς συνεισφορὰς ἕνεκα τῶν ἀναγκῶν τῶν Πατριαρχείων.

Τοιοῦτον ἐν ἄκρᾳ περιλήψει τὸ περιεχόμενον τῶν **Βερατίων**, ἐξ ἧς καταφαίνεται ἅπαξ ἔτι ὅτι οὐδεμίαν ἀπολύτως εἰσήγαγε καινοτομίαν ἐν τῇ Νομοθεσίᾳ τοῦ Κράτους του ὁ Πορθητῆς, οὔτε ἐσχέφθη, οὔτε ἠδύνατο νὰ κάμῃ. Ἐκάστη διάταξις ἐν τῷ **Βερατίῳ** ἔχει τὴν ἀντίστοιχον διάταξιν ἐν τῷ Ἱερῷ Νόμῳ. Τὰ **Βεράτια** δὲν καθιεροῦσι **προνόμια**, δηλονότι δίκαιον ἐξαιρετικὸν τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐρμηνεύσωμεν διὰ τῆς στενῆς ἐρμηνείας καὶ νὰ περιορίσωμεν εἰς τὸ στενὸν γράμμα τοῦ **Βερατίου**. Τὰ **Βεράτια** δὲν ἐπέφεραν καμμίαν μεταβολὴν εἰς τὸν Ἱερὸν Νόμον, τοῦναντίον βασίζονται ἐπ' αὐτοῦ καὶ, ἄνευ αὐτοῦ, τὰ **Βεράτια** αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ μένουσι μετέωρα χωρὶς νομικὸν στήριγμα.

Τὰ **Βεράτια** περιέχουσιν ἐν περιλήψει μόνον τὰς ἀτάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τὰς ἀναφερομένας εἰς τοὺς Χριστιανοὺς καθὼς καὶ τὰ τῆς ἐξουσίας καὶ δικαιοδοσίας τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, δι' ἣν παραπέμπουσιν «εἰς τὰ ἀνεκάθεν παραδεδεγμένα ἔθιμα τῆς Ἐκκλησίας — ἀπάσας τὰς υποθέσεις τὰς ὑπαγομένας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων — πράξεις τῆς θρησκείας των — ὑπαγορεύσεις τῆς θρησκείας των — συμφῶνως μὲ τὸς κανόνας τῆς θρησκείας των — κατὰ τοὺς Κανόνας τῆς Χριστιαν-

κῆς θρησκείας— συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας». Καὶ περὶ τοῦ Βερατίου δὲ τοῦ Πατριάρχου Ἱερουσολύμων τοῦ Τρανοῦ (1572) ἀναγράφεται ἐν τῇ *Turcograecia* τοῦ Κρουσίου (σελ. 178) «καὶ ἔλαβεν (ὁ Ἱερουσολύμων) μαρτάριον ἀπ' αὐτοῦ (τοῦ Σουλτάνου) καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ ἔδωκε καὶ δεσποτεῖαν εἰς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς ΚΑΙ ΝΑ ΚΑΜΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΙΣΤΙΝ ΑΥΤΟΥ· νὰ μὴ δὲν ἔχη κανὲν ἐμπόδιον ὑπὸ τινος».

Ἡ φρασεολογία δὲ αὕτη τῶν Βερατίων γενικῶς ἀναφερόντων τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ νόμιμα τοῦ Ἰσλάμ. Διότι, γενικὸν ἀξίωμα τοῦ Ἰσλάμ εἶναι ὅτι «οἱ Ζιμμή—οἰτινες διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ κεφαλικοῦ φόρου ἐξισώνουσι νομικῶς τὸ αἷμα τῶν μὲ τὸ αἷμα τοῦ Μουσουλμάνου ὡς εἶπε καὶ ὁ Χαλίφης Ἀλῆ— δὲν πρέπει νὰ ἐνοχλῶνται ποσῶς κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας καὶ λατρείας τῶν καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς Μουσουλμάνον Ἀρχοντα ἢ Κριτὴν ἢ οἰοδηῖποτε ἕτερον νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ λατρείας τῶν Χριστιανῶν» (Μουλτεκά). Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ βάσεως, ἦτοι τοῦ Ἱεροῦ Νόμου στηρίζονται καὶ αἱ *capitulations* τῶν Εὐρωπαίων.

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ Ἰσλάμ ἢ Μουσουλμανικὴ νομοθεσία ἀφορᾷ μόνους τοῦ Μουσουλμάνου, ἐκτὸς δὲ τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας τῆς διατελοῦσιν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ Χριστιανοί, οὗτοι εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἐφαρμόζωσι πάντα ἰδικόν των νόμον συμφωνοῦντα μὲ τὴν θρησκείαν, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμά των καὶ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις των. Τὸ Ἰσλάμ φροντίζει μόνον διὰ τὸν ἰδικόν του νόμον, κηρύττει δὲ ἑαυτὸ ἀδιάφορον διὰ τὴν νομοθεσίαν ἣν ἐγκρίνουσι καὶ ἐφαρμόζουσιν οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἀναγνωρίζει γενικῶς ταύτην, χωρὶς νὰ εἰσέρχεται εἰς λεπτομερείας. Μάρτυς ἐπισημότατος τούτου τὸ ἀπὸ 13 Μαΐου 1855 Ὑπόμνημα τοῦ

Μ. Βεζύρου Ἀαλή πασᾶ πρὸς τὰς Δυνάμεις καθ' ὅ, ὡς εἶδομεν ἤδη, τὰ Πατριαρχεῖα συγκεντροῦσι τοιαύτην δέσμην θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν δικαίων ὥστε οἱ Χριστιανοὶ δικάζονται καὶ διευθύνονται ὑπὸ Χριστιανικῆς μᾶλλον παρὰ Μουσουλμανικῆς διοικήσεως». Μάρτυρες τὰ Φιρμάνια τοῦ Ἀβδουλ Μεδζίτ «θέλω καὶ διακαῶς ἐπιθυμῶ νὰ περιφρουρηθῶσιν ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ πάσης προσβολῆς, ἅπερ οἱ ἑνδοξοὶ πρόγονοι μου ἐχορήγησαν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς τῶν πιστῶν μου ὑπικῶν ὅσοι προσθεύουσι τὸ ὀρθόδοξον δόγμα προνόμια» (Φιρμάνιον Σουλτάνου Ἀβδουλ Μεδζίτ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γερμανὸν Δ' τοῦ 1853).

«Ἀδύνατον λοιπὸν νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι προνόμια τοσοῦτον ἀρχαῖα, ἀθροιστικῶς χορηγηθέντα ὑπὸ τῆς Αὐτοκρ. Αὐλῆ, εἶναι ποτὲ δυνατὸν νὰ ἀρθῶσιν ἢ μειωθῶσι κατ' ἐλάχιστον. Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις δύναται νὰ δώσῃ διαβεβαιώσεις εἰς σύμπαντα τὸν κόσμον» (Προκήρυξις πρὸς τὸ Ἔθνος 9 Ἰουλ. 1853 φέρουσα τὰς ὑπαγραφὰς πάντων τῶν ἐνεργεῖα καὶ πρώην Ὑπουργῶν τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Σεῖχ Οὐλ Ἰσλάμη. Βλέπε καὶ Διακοίνωσιν Μ. Βεζύρου Ρεσίτ πασᾶ (14 Ἰουλίου 1853), Ὑπόμνημα Μ. Βεζύρου Ἀαλή πασᾶ πρὸς τὰς Δυνάμεις, 13 Μαΐου 1855), Ὑπόμνημα Μ. Βεζύρου Φουὰτ πασᾶ πρὸς τὰς Δυνάμεις (25 Μαΐου 1867) πρὸς ἐπίσημον ἐρμηνεῖαν τοῦ Χάτι Χουμαγιούν ἐνθα λέγεται ὅτι «ὁσάκις εὐχὴ παρὰ τῶν Συμβούλων τῶν Κοινοτήτων τούτων (Χριστιανικῶν) ἐξέδηλ ὤθη ὑπὲρ ἐπεκτάσεως τῶν εἰρημένων προνομίων, ἢ Αὐτοκρατ. Κυβερνησις γενναίως ἐνέδωκε», τὸν Ἰσλάμ δὲν τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ Ἀζίζ πρὸς τὸν Μ. Βεζύρον, Μαχμουτ Νεδίμ πασᾶν (12 Δεκεμβρίου 1875). Πρὸς δὲ τούτοις τὸ Χάτι Χουμαγιούν, τοῦ Ἔθν. Κανονισμοῦ, τὴν Μ. Βεζυρικὴν ἐγκύκλιον τῆς 22 Ἰανουαρίου 1891 ἐν

οἱ τελευταῖοι τρεῖς εἰδικεύονται τὰ Χριστιανικὰ Δίκαια.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ζητημάτων τῶν «προσωπικῶν θεσμῶν» (οἰκογενειακοῦ καὶ κληρονομικοῦ Δικαίου) ἔχομεν τὰ ἐπόμενα: «Προκειμένου περὶ τῶν δικῶν αἵτινες ἐκ τῶν θρησκευτικῶν ἐξαρτῶμεναι νόμων ἐνδιαφέρουσιν ὡς ἐκ τῆς ἑξέσεως αὐτῶν μόνον Μουσουλμάνους ἢ Χριστιανοὺς πρὸς ἀλλήλους, αὗται ὑπάγονται ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ Σερῆ διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, διὰ δὲ τοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια τῶν Κοινοτήτων, ἅπερ εἰδικὰ ὄντα δικαστήρια διέπονται ὑπὸ ἰδιαιτέρων νόμων καὶ κανονισμῶν». Ὑπόμνημα Φουὰτ πασᾶ πρὸς τὰς Μ. Δυνάμεις (25 Μαΐου 1867). Ἐν δὲ τῷ Ἰσοδῆ τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ Ἀζίζ (12 Δεκεμβρίου 1875) ἀναφέρονται «αἱ ἐκ τῶν θρησκευτικῶν νόμων ἐξαρτῶμεναι δίκαια οἷα αἱ κληρονομικαὶ ἢ ἄλλαι τοιαῦται».

Ἐπειδὴ τὸ Ρωμαϊκὸν Πατριαρχεῖον ἀνήγγειλε διὰ ταχυρίου ὅτι εἰς τινα μέρη τὰ Ἱεροδικεῖα ἐπεμβαίνουσι παρὰ τὴν τάξιν (νιζάμι) εἰς ὑποθέσεις θρησκευτικὰς οἷον διαθήκας, συνοικέσια καὶ προικοσύμφωνα καὶ ἐξηγήσατο τὴν ἔκδοσιν ἐγκυκλίου γράμματος ἀπαγορεύοντος τὰς τοιαύτας ἀνοικείους ἐπεμβάσεις..... διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἀξιούμεν ὅπως ἡ Ὑ. Ἐ. δῶ τὰς δεύσας διαταγὰς τῆς οἷς δεῖ ὥστε νὰ μὴ συμβαίνωσι τοῦντεῦθεν τοιαῦται καταχρήσεις». (Βεζυρικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Νομάρχας, 20 Νοεμβρίου 1874). Καὶ προηγουμένως δὲ (8 Ὀκτωβρ. 1868) εἶχεν ἐκδοθῆ Βεζυρικὴ ἐγκύκλιος, ἡ ἀκόλουθος: «Τὸ τῶν Ρωμαίων Πατριαρχεῖον διὰ ταχυρίου ἀνήγγειλεν ὅτι τινὲς τῶν Καδῆδων ἐπεμβαίνουσιν εἰς ὑποθέσεις ἀποβλεπούσας τὴν θρησκείαν, οἷον διαθήκας, προικοσύμφωνα, συνοικέσια καὶ τὰ παρόμοια καὶ ἐξήτησεν ὅπως ἡ παρέμβασις αὕτη ἀπαγορευθῆ. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν ὑπάρ-

χοντα Κανονισμὸν (Ἐθνικοὺς Κανονισμοὺς) ἢ διεξαγωγῇ τῶν τοιούτων θρησκευτικῶν ὑποθέσεων γίνονται παρὰ τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐμποδίζεται ἢ τῶν ἄλλων δικαστηρίων ἐπέμβασις, διετάχθη δι' ὑψηλοῦ Διατάγματος ὅπως πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν δοθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι παραγγελίαι πρὸς τοὺς εἰρημένους Καδῆδες».

Εἰδικῶς δὲ περὶ ἐκπαιδεύσεως προκειμένου τὰ Δίκαια τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων τοῦ ἰδρύειν διατηρεῖν καὶ διευθύνειν ἰδίως Σχολὰς ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τοῦ Χάττι Χουμαγιὸν τοῦ 1856, ὑπὸ τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν τοῦ 1862, ὑπὸ τοῦ Ὑπομνήματος τοῦ Φουὰτ πασᾶ 25 Μαΐου 1867) ἀναιροῦντος τὰς κατηγορίας τῆς Ρωσσίας καὶ λέγοντος ρητῶς «προκειμένου περὶ τῶν ἰδρυθέντων καὶ διευθυνομένων ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων Σχολείων, ἢ μάλιστα ἀπόλυτος ἐλευθερία ἀφίεται αὐτοῖς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις οὐδέποτε ἐπεμβαίνει», καθὼς καὶ ὑπὸ τῆς Βεζυρικῆς Ἐγκυκλίου τῆς 22 Ἰανουαρίου 1891.

Τοιοῦτον τὸ ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ἀναμνησθέντων ἀποδείξεων ἐμπεδούμενον καθ' ἑστῶς τῶν Δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Τουρκίᾳ.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον

Οἱ παραβιασταὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου
καὶ τῶν Διεθνῶν Συνθηκῶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 17 Μαΐου.

Ἀναδιοργανωθείσης τῆς ὑφισταμένης πολυμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν, καθιρτίσθη νέα ἐκ τοῦ Παν. Μητροπ. Βριούλων κ. Διονυσίου, τῶν καθηγητῶν τῆς θεολ. Ἀκαδημίας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἀμασείας κ. Γερμανοῦ, μετὰ τῆς ἐν-

τολῆς ὕπως παρακολουθῆ καὶ μελετᾶ τὰ κατὰ τὴν Ἀγγλικανικὴν καὶ τὴν Παλαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐν γένει τὰ τῆς Παγχριστιανικῆς Συνδιασκέψεως τῆς διενεργουμένης πρωτοβουλία τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς τούτοις ὠρίσθησαν εἰσηγηταὶ διὰ μὲν τὰ ἀφορῶντα τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν ὁ καθηγητὴς κ. Π. Κομνηνός, διὰ δὲ τὰ ἀφορῶντα τὴν Παλαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν ὁ καθηγητὴς Παν. Ἀρχιμ. κ. Ἰω. Εὐστρατίου.

Συνεδρία 19 Μαρτίου

Ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Μητροπολ. Ἀμασειᾶς καὶ Θυατείρων παρῶσθι κατὰ τὴν τελετὴν τῶν γάμων τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων Ἀλεξάνδρου μετὰ τῆς Ρουμανίδος πριγκηπίσσης Μαριώρας, καὶ διαβιάσῃ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐπιτροπὴ, ἀναχωρήσασα τὴν παρελθούσαν Δευτέραν θὰ ἐπιδώσῃ ἀνὰ ἓνα χρυσοῦν βαρύτιμον σταυρὸν μετὰ τιμίου ἔυλου εἰς τοὺς νεοσύμφους βασιλεῖς καὶ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν Α. Ἐξοχ. τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Πάσιτς, ὡς εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Συνεδρία 24 Μαρτίου

Ἐπετράπη εἰς τὸν Σεβ. Μητροπ. Σμύρνης κ. Χρυσόστομον, ὅπως μεταβῆ εἰς Λονδίνον καὶ Ἀμερικὴν μετὰ τῆς Μικρασιατικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἐν Σμύρῃ Ἀρμενίου Ἐπισκόπου πρὸς διαφώτισιν τῆς δημοσίας γνώμης ἐπὶ τοῦ μικρασιατικοῦ ζητήματος.

— Ὁρίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολ. Νεοκαισαρείας καὶ Ρόδου πρὸς ἐξέλεγεῖν τῆς διαχειρίσεως τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς θεολ. Ἀκαδημείας.

— Ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου τῆς Μ. Ἐκκλησίας εἰς τὸν αἰδεσιμ. κ. Κωνσταντῖνον Μωραϊτάκη, ἀπόφοιτον τῆς ἐν Χάλκῃ θεολ. Ἀκαδημείας ἀπὸ τοῦ 1915 καὶ ἀπὸ τετραετίας ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐν Κισνοβίῳ ἑλληνικῆς παροικίας.

— Ἀνεγνώσθησαν τηλεγραφήματα τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Παν-ελληνέου Ἐπιτροπῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, πληροφοροῦντα ὅτι μέγα παγχριστιανικὸν συλλαλητήριον συνεκροτήθη ἐν Ν. Ἰόρκῃ τῇ 1 Ἰουνίου (ν. ἡ.) ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. ἐπισκόπου Ν. Ὑ. κ. William Manning, ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀνατολῇ χριστιανικῶν πληθυσμῶν, οὗτινος μετέσχον πλείστοι ἐπιφανεῖς κληρικοί καὶ λαϊκοί. Κατὰ τοῦτο ἐγένετο ὁμοφώνως καὶ μετ' ἐπευφημιῶν ἀποδεκτὴ πρότασις τοῦ Σεβ. Προέδρου ὅπως παρασχεθῆ ἀπεριόριστος ὕλικὴ καὶ ἠθικὴ βοήθεια εἰς τοὺς χριστιανούς τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς, ἐκφρασθῆ ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Συλλαλητηρίου πρὸς

τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰς τελευταίας ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν ἐνεργείας αὐτῆς, ἐπὶ πλεόν δὲ παρακληθῆ καὶ ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἵνα καὶ αὐτὴ μετάσχη τῶν ἐνεργειῶν τούτων.

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ὅπως σταλῶσιν εὐχαριστήρια γράμματα πρὸς τε τοὺς τηλεγραφούντας καὶ τὸν Πρόεδρον τοῦ Συλλαλητηρίου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2303

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. 23 καὶ ἡμερομ. 14 Μαρτίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Παναγιώτας Κλ. Γιαβεροπούλου, τὸ γένος Δημητρίου Μουχταροπούλου καὶ τοῦ Κλεάνθους Γιαβεροπούλου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὸ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλαιοκωνομικῶν Ὁδηγῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 6954 καὶ ἡμερομ. 9 Ὀκτωβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Παναγιώτας Κλ. Γιαβεροπούλου, τὸ γένος Δημητρίου Μουχταροπούλου κατὰ τοῦ Κλεάνθους Γιαβεροπούλου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένον,

Κηρύττει διαλυτὸν τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑψιστάμενον γάμον ἐξ ὑπατιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου», καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἐρημοδικήσαντι καὶ ὡς ἠτηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἐξοδα καὶ τέλη τῆς παρουσίης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια χίλια ἑκατὸν δύο (ἀριθ. 1102) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώων

Πολύκαρπος

1

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 28 Μαρτίου 1922.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 2365

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 26 καὶ ἡμερ. 21 Μαρτίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Ἀνδρέου Προδρόμου κατὰ Βασιλικῆς Α. Προδρόγου, τὸ γένος Δαμιανοῦ Σαλόμια.

Διὰ τὰ ὅσα

Ἴδὸν καὶ τὰ ἀρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7641 καὶ ἡμερομ. 17 Νοεμβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Ἀνδρέου Προδρόμου κατὰ Βασιλικῆς Ἀνδρ. Προδρόμου, τὸ γένος Δ. Σαλόμια, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένον,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑψιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια χίλια ἑκατὸν εἴκοσι δύο (ἀριθ. 1122) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Παλτικαῖς, τῇ 27 Ἀπριλίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 1566.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 19 καὶ ἡμερομ. 21 Φεβρουαρίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Λαμπρινῆς Κ. Γεωργαντᾶ, τὸ γένος Κωνσταντίνου Χατζῆ Ἀθανασίου, κατὰ Κίμωνος Γεωργαντᾶ),

Διὰ τὰ ὅσα

Ἴδὸν καὶ τὰ ἀρθ. 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐνογομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7924 καὶ ἡμερομ. 22 Νοεμβρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Λαμπρινῆς Κίμ. Γεωργαντᾶ κατὰ Κίμωνος Γεωργαντᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένον,

Κηρύττει διαλυτέον τῶν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑψιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας», καὶ «Πρωίας», καὶ

Καταδικάζει τὸν ἐναγομένον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ὀκτακόσια τεσσαράκοντα ἑξ (846) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

1

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 Μαρτίου 1922.

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προκαταβαλλομένη

ἕως τοῦρ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

Υπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνοῦσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 11 Ἰουλίου 1922.

ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΔΙΝΙΚΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ

(συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 22)

Δ'.

Οἱ παραβιασται τοῦ Ἱεροῦ Νόμου καὶ
τῶν διεθνῶν Συνθηκῶν.

«Τὸ παρὸν Γράμμα ἔγραψεν ὁ Μωάμεθ, υἱὸς Ἀπουλλάχ καὶ Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ Ὅστις ἐκ τῆς φύλης μου καὶ τῆς θρησκείας μου θέλει τυχόν παραβῆ τὸν ὄρκον καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ὅπου εἶναι εἰς τὴν παρούσαν συμφωνίαν (πρὸς τοὺς Σιναΐτας καὶ τοὺς Χριστιανοὺς γενικῶς) παραβαίνει τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀρνεῖται τὸν ὄρκον του καὶ ἐναντιοῦται εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναρρεῖ τὴν πίστιν του (μὴ γένοιτο Θεῷ) καὶ γίνεται ἄξιος τοῦ ἀναθέματος, ἢ βασιλεὺς εἶναι οὗτος ἢ πτωχός, καὶ γενικῶς εἰπεῖν, ὅστις καὶ ἂν εἶναι»

(Ἀχδναμὲ Σινᾶ) ὁ Προφήτης Μωάμεθ(1), τὸ ἐπισφράγισμα τῶν Προφητῶν (χατὲμ οὐλέμπιᾶ). «Ὅστις ἐκ τῶν πιστῶν ἀναγνώσει τὸν παρόντα ἡμέτερον Ἱερὸν Ὁρισμὸν (ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν) καὶ παραβῆ αὐτόν, θὰ εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔως τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως παραβάτης τῆς Διαθήκης τοῦ Θεοῦ καὶ μισητὴς τοῦ ἠγαπημένου αὐτοῦ Ἀπιστόλου» (Χαλίφης Ὁμάρ Φαροῦκ ἐν τῷ Ἀχδναμὲ Ἱεροσολύμων). Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει

(1) Ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Προφήτου (Χαδῆς) περιλαμβάνονται καὶ εἰδικαὶ συστάσεις ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τῆς Αἰγύπτου. Τὰς φιλικωτάτας δὲ διαθέσεις τοῦ Προφήτου πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς ἐπεζήτησαν νὰ ἐκμεταλλευσῶσιν οἱ ἔχθροί του κατηγοροῦντες αὐτὸν ὡς ὄργανον τῶν Χριστιανῶν ἐνεργούντα καὶ γράφοντα τὸ Κοράνιον κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις καὶ ὑπαγορεύσεις τούτων. Τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀναρρεῖ αὐτὸ τὸ Κοράνιον (1ΣΤ' 105, ΚΕ' 5-6).

ἐν τοῖς ἐγγράφοις του πρὸς τοὺς κατοίκους Ἱερουσαλὴμ καὶ Λύδδης. «Κατὰ τὸν Ἱερὸν μου Ὁρισμὸν ἐνεργείσθω, ὅστις ὁ ἄν ἄλλως πράξῃ ὑποπεσάτω τῇ τοῦ Θεοῦ δικαίᾳ σπάθῃ»..... Κατὰ τὸν Ἀχχοναμέν λοιπὸν τοῦ Ὁμῶ Χατὰπ καὶ κατὰ τοὺς Ὁρισμοὺς τῶν παρελθόντων βασιλέων οὕτω δέδωκα καγὼ καὶ μετὰ τὸν παρόντα μου Ἱερὸν Ὁρισμὸν ἐπρόσταξα. Ἐὰν δὲ μετὰ τὴν σήμερον ἢ οἱ Βασιλεύοντες, ἢ οἱ Βεζυράδες, ἢ Οὐλεμάδες, ἢ Σουλταῖδες, ἢ Καδύδες..... ἢ οἱ λοιποὶ ἀπλῶς ὑπαρέξωσι καὶ δοῦλοι τῆς Αὐτῆς μου θελήσωσι νὰ ἀνατρέψωσι τὸν παρόντα μου Ὁρισμὸν (ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν) οἱ τοιοῦτοι, ὅποιοι καὶ ἂν ᾖσι, ἔστωσαν ὑπεύθυνοι εἰς τὴν ὀργὴν καὶ τὰ κολαστήρια τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ. Ἔχοντες δὲ εἰς χεῖρας τῶν τὸν Ἱερὸν μου Ὁρισμὸν νὰ δεῖξωσιν εὐπειθειαν». (Ἱερὸς Ὁρισμὸς τοῦ Σουλτάνου καὶ Ἀ' Χαλίφου Τούρκου Σελὴμ Β' πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Δωρόθεον).

«Ὅστις ἐνοχλήσῃ αὐτοὺς (τοὺς Συναῖτας) νὰ τιμωρηθῇ αὐστηρότατα καὶ ἀνυπεύθως, διότι ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Θεοῦ, καθὰ αὐτὰ εἰρήθησαν παλαιότατα δικαιώματα αὐτῶν». (Βεράτιον Σουλτάν' Ἀζίζ 1868 πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Συναίου).

Τὰς φοβερὰς ταύτας ἀράς, ἀναθεματισμοὺς καὶ ἀπειλὰς τοῦ Προφήτου, τῶν Χαλίφῶν καὶ Σουλτάνων ἔχοντες ὑπ' ὄψει οἱ Τούρκοι, μέχρι τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἐσέβοντο τὰ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ἰσλαμικοῦ Νόμου ἀπορρέοντα Δίκαια τῶν Χριστιανῶν, οὐδ' ἐπεχείρουν τὴν καταστρατήγησιν, πολλῶ δ' ἤτιον τὴν παροβίασιν καὶ κατάργησιν αὐτῶν, «ἀναιροῦντες τὴν πίστιν τῶν».

Καὶ ναὶ μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐν τῷ κοχλάζοντι αὐτῶν ζήλῳ ἐλησμόνουν οὐχὶ σπανίως τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κορανίου «Ἡ θρησκεία δὲν ἐπιβάλλεται ἔαν ἐβούλετο ὁ Κύριος ἤθελε κάμει ἐξ ὑμῶν τῶν Μου-

σουλμάνων, τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων ἓνα μόνον λαόν, ἀλλ' ὅμως ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν ὑμῶν» (Κοράνιον IB' 42, E' 70), ὅτι, ἐν ἐξάλλῳ ψυχικῷ βρασμῷ, καὶ ἔστιν ὅτε, ἐξωθούμενοι ὑποκαθηθονίων χριστιανικῶν εἰσηγήσεων, προέβαινον εἰς μαιφονίας Πατριαρχῶν καὶ κληρικῶν π.χ. Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, Κυρίλλου τοῦ Κονταρη, Παρθενίου Β', Παρθενίου Γ', Γρηγορίου E' καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν(1), ἀλλ' αἱ βιαιοπραγίαι αὐταὶ ἔφερον πάντοτε προσωπικὸν χαρακτῆρα. Εἰς τοὺς διαδόχους τῶν οὕτως εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντων οὐδεὶς Τοῦρκος ἐσκέφθη ποτὲ νὰ ἀρνηθῇ ἢ ἀμφισβητήσῃ τὰ Χριστιανικὰ Δίκαια. Οὕτως ὥστε πολὺ δίκαιως ὁ μέγας Βεζύρης Ἀαλή πασᾶς, ἐν τῷ Ὑπομνήματι αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς λοιπὰς Δυνάμεις τῆς 13 Μαΐου 1855 ἔγραφε «Τὰ προϋπάρχοντα τῆς ἰδρύσεως τῆς Ρωσσο. Παλχεῖα, συγκεντροῦσι τοιοῦτον σύνολον θρησκευτ. καὶ πολιτικῶν Δικαιῶν, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἀληθῶς ὅτι, ἐξαίρεσει τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῆς ἐνασκουμένης ὑπὸ μόνῃς τῆς μουσουλμανικῆς Κυβερνήσεως, οἱ Χριστιανοὶ κυρίως διοικοῦνται, δικάζονται καὶ κυβερνοῦνται μᾶλλον παρὰ χριστιανικῆς παρὰ μουσουλμανικῆς Ἀρχῆς «*Les Patriarcats constitués quand la Russie ne l'était pas encore réunissent un tel faisceau des droits civils et religieux, que l'on peut vraiment dire qu'a la reserve de l'autorité politique que le gouvernement musulman exerce seul, les Chrétiens sont plutôt administrés, jugés et dirigés par une autorité chrétienne que musulmans*».

(1) Εἶναι τὴν σήμερον βεβαιωμένον ἱστορικῶς ὅτι τὸν φόνον Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως προκάλεσαν οἱ Ἰησοῦται Κων/πόλεως διὰ δαπάνης 50000 κορωνῶν κατὰ τὸν Ryceaut ἢ 40000 σκούδων κατὰ τὸν Sagredo τὸν δὲ φόνον Παρθενίου τοῦ Β' οἱ Ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Ἡμετέροι ἐνήργησαν καὶ τὸν στραγγολισμὸν Κυρίλλου τοῦ Κονταρη.

Ταῦτα δὲ πάντα βεβαιοῖ ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ ὁ Ἀαλῆ πασῶς εἰς συμφώνως πρὸς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Ἰσλαμιομοῦ (*conformes à l'esprit même de l'Islamisme*). Ἐπίσης τὸ Χάτι Χουμαγιὸν ἀνέγραψε «πάντα τὰ προνόμια καὶ αἱ πνευματικαὶ ἀσυδοσίαι αἱ χορηγηθεῖσαι ἀρχαίῳθεν ἢ μεταγενεστέρως εἰς ἀπάσας τὰς χριστιανικὰς ἢ ἐτέρου μὴ μουσουλμανικοῦ θρησκευματος Κοινότητος τὰς ἐγκατεστημένας ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ μου καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς προστασίας μου ἐπικυροῦνται καὶ διατηροῦνται»· «*Tous les privilèges et immunités spirituels accordés ab antiquo et a des dates posterieures a toutes les communautés Chretiennes ou d'autres rites non musulmans établis dans mon Empire sous mon egide protectrice, sont confirmés et maintenus*(1). (Βλέπε ἄρθρα I-XVII).

Τὸ Χάτι Χουμαγιὸν τοῦτο παρὰ τὰ λεγόμενα περὶ αὐθορμήτου, δὲν ἦτο πασῶς τοιοῦτον. Ἦδη ἐν τῇ ἐν Βιέννῃ Συνδιασκέψει (1 Φεβρ. 1856) μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Αὐστρίας καὶ Τουρκίας περὶ τῶν θεμάτων τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων ἐν τῷ Δ' κεφαλαίῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Χριστιανικαὶ ἐθνότητες ὑποκειμένοι τῇ Πύλῃ» ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: «Αἱ ἀσυδοσίαι τῶν ραγιαδῶν ὑπάρχον τῆς

Πύλης καθιερωθήσονται ἄνευ προσβολῆς τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τοῦ γοήτρου τοῦ Στέμματος τοῦ Σουλτάνου. Ἐν ταῖς μεταξὺ Αὐστρίας, Γαλλίας, Μεγάλῃς Βρετανίας καὶ Ὑ. Πύλης συζητήσεσι πρὸς ἐξασφάλισιν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ὑπυκῶους τῆς Πύλης τῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν Δικαίων των, προσκλήθησεται ἵνα συμμετάσχη καὶ ἡ Ρωσσία». «*Les deliberations ayant lieu entre l'Autriche, la France, le Grande Bretagne et la Sublime Porte a fin d'assurer aux sujets chretiens du Sultan leus droits religieux et politiques la Russie sera invitée a la paix à s'y associer*».

Τὰ Χριστιανικὰ Δίκαια ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Διεθνῶν Συνθηκῶν.

Συνεπεῖα λοιπὸν τῶν μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῶν Δυνάμεων γενομένων διαπραγματεύσεων καὶ μετὰ κοινὴν συνεννόασιν ἐξεδόθη τὸ Χάτι χουμαγιὸν, ὁπερ, κοινοποιηθὲν ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἰς τὰς Δυνάμεις, περιελήφθη μετὰ συζητήσεις ἐν τῷ 9ῳ ἄρθρῳ τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων (30 Μαρτίου 1896) Βλέπε καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. II καὶ XIV ἐπισυνημμένα τῇ Συνθήκῃ πρωτόκολλα, ἅπαντα δὲ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα ἐν *Testa Recueil des Traités*. (Περὶ Χάτι Χουμαγιὸν βλέπε *Engelhards la Turquie et le Tanzimat*) Καὶ οὕτω τὰ Δίκαια καὶ προνόμια θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ (*droits et privileges religieux et politiques*) προσέλαβον διεθνὲς κῦρος καὶ ἡ Τουρκία ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ὡς Εὐρωπαϊκὴ Δύναμις. Καὶ ἐν τῇ Συνθήκῃ δὲ τοῦ Βερολίνου 1878, ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐλέγχου περὶ τῆς τύχης τῶν Χριστιανῶν προταθέντος ὑπὸ τῆς Ρωσσίας ἐπανέλαβε τὴν ἀκλόνητον αὐτῆς ἀπόφασιν τοῦ διατηρῆσαι (*en vigueur*) τὰ ἀρχαίῳθεν χορηγημένα εἰς τὰς Χριστιανικὰς Κοινότητας Δίκαια ἐν ἀπάσῃ αὐτῶν τῇ ἀκεραιότητι (*dans toute leur integrité*). Ἡ ὑποχρέωσις δὲ

(1) Βλέπε πρὸς τούτους καὶ τὰ σχετικὰ:

1ον. **Φιρμάνιον** πρὸς τοὺς μὴ μουσουλμάνους θρησκευτικούς ἀρχηγούς τοῦ Σουλτάνου Μεδζίτ τοῦ 1853, (οὗ ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς προηγουμένοις).

2ον. **Διακοίνωσιν** Ρεσίτ πασᾶ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους Ἀγγλίας, Αὐστρίας, Γαλλίας καὶ Πρωσσίας 26 Μαΐου 1853.

3ον. **Διακοίνωσιν** Ὑ. Πύλης πρὸς τοὺς αὐτοὺς 14 Ἰουλίου 1853 (μετὰ παραρτήματος).

4ον. **Προκήρυξιν** τῆς Ὑ. Πύλης πρὸς τὸ Ἔθνος 27 Ἰουλίου 1853.

5ον. **Διακοίνωσιν** Ὑ. Πύλης πρὸς τοὺς ἐν Κων] πόλει ἀντιπροσώπους Ἀγγλίας, Αὐστρίας, Γαλλίας, Πρωσσίας 31 Δεκεμβρίου 1853.

6ον. Βλέπε καὶ Φιρμάνιον ἀναγνωρίσεως Προτεσταντικῶν Κοινοτήτων Νοεμβρίου 1853.

ἦν ἀνέλαβεν ἡ Τουρκία τῆς διατηρήσεως τῶν Χριστιανικῶν Δικαιῶν ἀποτελεῖ ζήτημα Διεθνῶς ἀρμοδιότητος, καθόσον, κατὰ τὰς δηλώσεις τοῦ πρίγκηπος Βίσαρκ καὶ τὰ σχετικὰ, τὸ ζήτημα τοῦτο «δὲν εἶναι ζήτημα ἐσωτερικῆς φύσεως» *purement d'ordre interieur*, (Βλέπ. Πρωτόκ. 9 Ἰουλίου) καὶ ὅτι «αἱ Δυνάμεις θὰ ἐπέμβωσιν ἐν περιπτώσει παραβιάσεως». Οὕτω τὸ ζήτημα τῶν Χριστιανικῶν Δικαιῶν καὶ προνομίων προσέλαβε μορφὴν καὶ κῦρος Διεθνῶν, αἱ δὲ μετὰ τὸ Χάτσι Χουμαγιούν ἐκπονηθέντες ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν Πατριαρχείων «Ἐθνικοὶ Κανονισμοὶ» ἐξετασθέντες, ἐγκριθέντες ὑπὸ τῆς Υ. Πύλης καὶ περιβληθέντες τὸ Αὐτοκρατ. κῦρος, ἀπετέλεσαν τὸ νεώτερον *Κοκκορδᾶτον* τὸ ἀναγράφον τὰ δίκαια τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου καὶ κανονίζον, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνέκαθεν κεκτημένων Δικαιῶν τῶν Χριστιανῶν ἐν ταῖς Μουσουλμανικαῖς Πολιτεῖαις, τὰς μεταξὺ Μουσουλμανικῆς Πολιτείας καὶ Χριστιανῶν σχέσεις. Παρεμφερεῖς Κανονισμοὺς συνέταξαν καὶ αἱ λοιπαὶ Χριστιανικαὶ Κοινότητες.

Ἡ Πολιτεία τῶν Τούρκων μετὰ τὸ Χάτσι Χουμαγιούν.

Ἄλλ' οἱ Κυβερνῆται τῆς Τουρκίας, καίπερ στρογγύλοις λόγοις ἀναλαβόντες ἐπισήμως ἑπέναντι τῆς Εὐρώπης τὴν ὑποχρέωσιν τῆς διατηρήσεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν Χριστιανικῶν Δικαιῶν καὶ διὰ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης σωθέντες παρ' ἐκείνης ἐκ τῶν ὀνύχων τῆς ἄρκτου τοῦ Βορρᾶ, ἤρξαντο ἐφαρμόζοντες ἐν τῇ πράξει τὸν στίχον τοῦ Εὐριπίδου

τὴν διὰ παντὸς τρόπον καταστρατήγησιν, ὑπονόμευσιν καὶ βαθμιαίαν κατάργησιν τῶν Χριστιανικῶν Δικαιῶν, ἐνσφηνωθείσης ἐν τῷ νῶ αὐτῶν τῆς ιδέας, ὅτι αἱ Χριστιανικαὶ ἐθνότητες καὶ τὰ Πατριαρχεῖα ἦσαν

ἐπικίνδυνοι εἴδη τοῦ Κράτους τῶν. Καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν προσέβησαν μετὰ προσοχῆς καὶ περισκέψεως. Ἀπέσπασαν τοὺς θρησκευτικούς Ἀρχηγούς ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς ἣν εἶχον ἔως τότε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν καὶ μετέβησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης(1), προσθέντες εἰς αὐτὸ τὴν τὴν λέξιν «καὶ τῶν θρησκευμάτων», καθὼς διὰ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἀντικατέστησαν τὴν εὐρυτάτην Ἀραβικὴν λέξιν «*Ντιν*» διὰ τῆς στενωτέρας σημασίας λέξεως «*μεσ-χέμπ*». Τῆδε κακίαι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις συνέβαινον κρούσματα παραβιάσεως τῶν Δικαιῶν τούτων, τὰς ὁποίας παραβιάσεις καταγγελλόμενας αὐτῇ ἢ κεντρικῇ Κυβέρνῃσι δῆθεν ἀπεδοκίμαζον, ὑποσχομένη τὴν μὴ ἐπανάληψιν αὐτῶν. Ἐνιαχοῦ Καδῆδες ἀπεπειρῶντο νὰ δικάσωσι ζητήματα γάμου τῶν Χριστιανῶν καὶ διαθηκῶν ἐφ' ᾧ καὶ τολμηρὸς τις Μητροπολίτης ἤρπασεν ἡμέραν τινὰ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐνὸς τοιούτου Καδῆ τὸ σαρκίον του καὶ φέρσας αὐτὸ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου τὸ καλυμμαύχιόν, του πρὸς ἄπλετον θυμηδίαν τῶν παρισταμένων.

Ὁ Σουλ-ἄνος χαμίτ

Κατὰ τὴν ἀπαισίαν ὁμοῦς ὑπερτριακονταετῆ βασιλείαν τοῦ Σουλτᾶν Χαμίτ, τὸ κακὸν ἐπετάθη εἰς βαθμὸν ἀφόρητον. Α'. Ἐν πρώτοις ἀντικατεστάθη αὐτῇ ἡ λέξις θρησκευτικὰ προνόμια. Ἐνῶ ταῦτα ὀνομάζοντο ἐν τῇ ἐπισήμῳ Τουρκικῇ γλώσσῃ «*Ἰυταζάτι μελχεμπιέ*» ἤρξισαν νὰ ὀνομάζωνται «*μουκαρεράτ*» ἢ «*μουσααδᾶτ*» = ἀποφάσεις καὶ ἄδεια. Ἡ λέξις «*Ἰυταζ*» σημαίνει διάκρισιν, ὑπεροχὴν, προνόμιον, ἐνῶ «*μουκαρεράτ*» σημαίνει γνώμην καὶ ἀπόφασιν/ληφθεῖσαν ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τι ζήτημα, ἐπωμένως ἐμφαίνει τὸ προσω-

(1) Διὰ τοὺς Μουσουλμάνους Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἶναι τὸ Σείχ Οὐλ Ἰσλαμάτον.

ρινὸν καὶ μετακλητὸν, διότι ὅπως ἔχει ληφθῆ σήμερον ἐκ τῶν περιστάσεων ἀπόφασις τις, οὕτω τὴν αὖριον διὰ τὸ αὐτὸ ζήτημα δυνατὸν νὰ ληφθῆ ἕτερα διάφορος ἀπόφασις.

Ἐπίσης καὶ ἡ ἕτερα λέξις «μουσααδάτ», σημαίνει ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ αὐτῆς ἄδειαν, εὐμενῆ συγκατάβασιν, συνελπῶς χαρακτηριζομένων ὡς τοιούτων ἐπισήμως τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων ὑποδηλοῦται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Δικαίων ἢ προνομίων (Ἰμτιαζάτ) ἀλλὰ περὶ καταστάσεως πραγμάτων ὑφισταμένης κατὰ προσωρινὴν ἄδειαν καὶ συγκατάβασιν τῆς Υ. Πύλης, ἣτις ἄδεια εἶναι ἐπιδεκτικὴ ἀνακλησεως.

δόγματα τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας

Ἀπάντησις (ἐλ. δζεβᾶπ).—ΝΑΙ, βε ἄλλαχου ἀαλέμ (καὶ ὁ Θεὸς εἶναι σοφός). Καὶ δυνάμει τοῦ Φετβᾶ τούτου, τεθέντος ὡς εἴπομεν εἰς γενικὴν ἐφαρμογὴν, ἤρξατο νέον παιδομάζωμα 9-10 ἐτῶν παιδίων, ἰδία κορασίων, παρὰ τὰς ἐντόνους διαμαρτυρίας τῶν Πατριαρχείων(1). Καὶ ὁμοῦ κατὰ τὸ 1919 ὁ Μουφτῆς Θεσσαλονίκης, προκειμένου περὶ προσελεύσεως εἰς τὸν Χριστιανισμὸν νεάνιδος δεκαοκτῶ ἐτῶν διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του πρὸς τὴν Ἑλλ.

(1) Παραθέτομεν περικοπὰς τινὰς τοῦ περὶ ἔξιλαμίσων τακρίριου τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ' (30 Ὀκτωβρίου 1908)..... «πρὸς τούτοις τὰς χριστιανὰς γυναῖκας καὶ κόρας εἰς πολλὰ μέρη, πρὶν ἢ ἐπιεκτελεσθῶσιν αἱ διατυπώσεις τῆς ἔξιλαμίσσεως παρουσιάζουσιν ἐνώπιον τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων μετὰ περιβολῆς Ἰσλαμικῆς, ἣτις ἐνίοτε ὑποκρύπτει ἄλλο πρόσωπον ἢ τὸ διὰ τῆς βίας ἀπαχθέν. Καὶ τοῦτο μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὴν τάξιν καὶ τὰς διατυπώσεις τῆς ἔξιλαμίσσεως. Ἀφ' ἑτέρου, οἱ Χριστιανοὶ συχνότατα παραπονοῦνται ὅτι τὰ τέκνα αὐτῶν θήλεα ἢ ἄρρενα ἀπάγονται πρὸς ἔξιλαμίσιν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ καὶ ὑπὸ τὰ ὄματα τῶν Ἀρχῶν, ὅτι ἐπὶ τούτῳ παραβιάζεται τὸ ἄσυλον τῆς οἰκίας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, πολλάκις διὰ τῆς χρήσεως βίας καὶ ὀπλων, ὅτι οἱ ἀπαγωγεῖς ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους περιάγουσι τὸ θῆμα αὐτῶν εἰς τὰ ὕρη καὶ τὰ βουνὰ ἢ ἐγκλείδουσιν ἐν μωαμεθανικῇ οἰκίᾳ ὅπου καὶ διακορεύουσιν ἵνα ἐξιναγκάσωσιν οὕτω νὰ ἀσπασθῇ τὸν ἰσλαμισμόν, ὅτι οἱ δρᾶσται τῶν κακουρημάτων τούτων οὐδαμῶς τιμωροῦνται, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ἀμοιβονται, τούναντίον δὲ δέρονται καὶ ὑβρίζονται οἱ γονεῖς καὶ οἱ οἰκείοι, οἱ δὲ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ χαρακτηρίζονται ὡς παραβαίνοντες τὰ πρὸς τὸ κράτος καθήκοντα πίστεως καὶ ἀφασίωσσεως καὶ ζητεῖται ἡ παῦσις ἢ ἀντικατάστασις αὐτῶν, ἐὰν τυχὸν ἤθελον παραπονεθῆ ἢ ποιήσῃ παραστάσεις ἐντος τοῦ νόμου καὶ ὅτι αἱ κυβερνητικαὶ Ἀρχαὶ, προκειμένου περὶ ἔξιλαμίσσεως ἀναπτύσσοισιν ἀσυνήθη δραστηριότητα, συγκαλοῦσαι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλ. εἰς ἐκτάκτους καὶ ἀκαταλλήλους ἐπίτηδες διὰ τοὺς πνευματικοὺς Ἀρχηγούς ἡμέρας καὶ μὴ ἀναμένουσαι τὴν προσέλευσιν τῶν γονέων ἢ οἰκείων». Tableau. Καὶ ὁμοῦ τὸ Πατριαρχικὸν Τακρίριον παρέμεινε φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ.

«Ἐὰν ὁ Ζεῖδ Ζιμμῆ (Χριστιανὸς ραγιᾶς) καὶ ἡ σύζυγός του Ζίνδ (χριστιανὴ) διδάσκωσι τὰ χριστιανικὰ αὐτῶν δόγματα εἰς τὸν υἱὸν αὐτῶν Ἄμρ δηλώσαντα ὅτι δέχεται τὸν Ἰσλαμισμόν καὶ ἔχοντα συμπληρωμένον τὸ ἔννατον ἔτος τῆς ἡλικίας του, δικαιούται ὁ Διοικητὴς νὰ παραλάβῃ τὸ παιδίον ἕκ τῶν ἀριστιανούσων γονεῖς του καὶ νὰ τὸ ἐμπιστευθῆ εἰς ἑνάρετον ἄνθρωπον ἰκανὸν νὰ τὸ ἀναθρέψῃ καὶ τὰ

Κυβέρνησιν, κραυγάζων ὅτι ἡ νεᾶνις δὲν εἶχε συμπληρώσει τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ συνεπῶς ὅτι ὡς ἀνήλικος ἔδει νὰ παραδοθῆ εἰς τοὺς γονεῖς τῆς χωρὶς νὰ γείνη δεκτὴ πρὸς ἐκχριστιανισμόν. Ἐρωτᾶται λοιπὸν πᾶς ἀμερόληπτος κριτής:

Προσθέτω καὶ ἕτερον φεβῶν τοῦ αὐτοῦ Μπεχδζέτ Ἀπτούλλαχ «Ἐὰν ὁ Ζαΐδ Ζιμμῆ (χριστιανὸς ραγιᾶς) ἐν καιρῷ μέθης ἤθελε δηλώσει ὅτι ἀπαρνεῖται τὴν θρησκείαν του καὶ ἀσπάζεται τὸν Ἰσλαμισμόν, ὁ ἐξισλαμισμὸς του εἶναι τέλειος ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ δι' αὐτόν; Απάντησις ΝΑΙ. Σχόλια δὲν χρειάζονται.

Γ'. Ἐπίσης ὑπεβιβάσθη ἡ θέσις τῶν Μητροπολιτῶν ἐν τοῖς Διοικητικοῖς Συμβουλίοις καὶ ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν κατὰ τῶν σθεναρωτέρων ἐξ αὐτῶν ὡς ποινικὸν μέτρον ὁ ἀποκλεισμός.

Δ'. Σύνάμα ἐτέθη χεῖρ ἐπὶ τῶν Βερατιῶν διὰ τῆς ἀλλοιούσεως τοῦ κειμένου των, ἐπεζητήθη, πρὸς ἐξευτελισμὸν τοῦ Χριστιανικοῦ κλήρου, ἡ προσωποκράτησις καὶ ἐκδικασίς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν στρατοδικείων, ἐγένοντο ἀπόπειροι ὅπως ὑπαχθῶσιν αἱ Χριστιανικαὶ σχολαί, διὰ τὰς ὁποίας οὐδὲ ὀβολὸν ἔδαπανα ἡ Ὀθωμ. Κυβέρνησις, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς πρὸς στραγαλισμὸν, ἐννοεῖται αὐτῶν καὶ τέλος, τῷ 1883, πέντε μόλις ἔτη ἀφότου ὁ Ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας Καραθεοδωρῆς πασᾶς διεβεβαίωσεν πανηγυρικῶς ἐν τῷ Συνεδρίῳ τοῦ Βερολίνου (4 Ἰουλίου) ὅτι «ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἔχει ἀκλόνητον τὴν ἀπόφασιν τοῦ διατη-

ρῆσαι τὰ ἀρχαιόθεν κεχορηγημένα εἰς τὰς Χριστιανικὰς Κοινότητας προνόμια ἐν ἀπάσῃ αὐτῶν τῇ ἀκεραιότητι» (*dans toute leur integrité*) προέβαλεν ἀπροκάλυπτος ἡ ἀξίωσις τῆς Κυβερνήσεως καταργήσεως διὰ παρερμηγείων καὶ σοφισμάτων τῶν περὶ γάμου καὶ τῶν συναφῶν αὐτῷ προικὸς, διαθηκῶν, σχολῶν, διατροφῆς κτλπ. Χριστιανικῶν Δικαίων, καίπερ ἀναγραφομένων ἐν τοῖς «Ἐθνικοῖς Κανονισμοῖς». Αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους εἰς ὑπεβλήθησαν αἱ διαμαρτυρίαι τῶν Πατριαρχείων κατὰ τῶν ἐπεμβάσεων τῶν Ἱεροδικείων ἐπὶ ζητημάτων διατροφῆς συζύγων ἢ ἀνηλίκων τέκνων, ἀπεφάνθη κατὰ πλειοψηφίαν ὅτι ἐδικαιοῦντο τὰ Ἱεροδικεῖα νὰ ἐκδικάζωσι τοιοῦτου εἶδους ὑποθέσεις.

Τὰ Ἱεροδικεῖα, οὐχὶ τὰ πολιτικὰ κἄν δικαστήρια. Καὶ ἔπειτα ὑπῆρξαν οἱ ἀρνούμενοι τὴν θεοκρατικὴν φύσιν τοῦ Πολιτεύματος τῆς Τουρκίας. Οὕτω δὲ προεκλήθησαν αἱ δύο συγκρούσεις μετὰ τῶν Πατριαρχείων, 1883 καὶ 1890 αἱ γνωσταὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «*προνομιακὸν ζήτημα*». Καὶ ἐδέησε μὲν νὰ ὑποχωρήσῃ ἐπὶ τέλος ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐνώπιον τῆς σθεναρᾶς στάσεως τῶν Πατριαρχείων, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνωρίσῃ πρῶτον διὰ τῶν δύο τεσκερέδων τῆς 17 Μαρτίου καὶ 8 Μαΐου 1884 τὸ ἀνεκαθεν ἰσχύον καθεστὸς ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν Διοθηκῶν, εἶτα δὲ νὰ καθορίσῃ καὶ ἀναγνωρίσῃ ἀκριβέστερον διὰ τῆς Ὑψηλῆς Βεζυρικῆς Εγκυκλίου τῆς 22 Ἰανουαρίου 1891 τὰ Χριστιανικὰ Δίκαια. Παρεμφερὲς ἔγγραφον ἐκοινοποιήθη καὶ εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον τῆ 1 Ἀπριλίου 1891, ἀμφοτέρω δὲ τὰ ἔγγραφα, ὡς ἀποτελοῦντα ὀργανικοὺς νόμους τῆς Ὀθωμ. Αὐτοκρατορίας, ἐφαρμοστέους καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐκοινοποιήθησαν ἐπισημῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Χεδίβου ἧτις τὰ ἐκοινοποίησεν τῆ 31 Ἰουλίου 1891 εἰς τὰς Αἰγυπτιακὰς Ἀρχάς ἐπαναληφθείσης τῆς κοινοποιήσεως δι' ἐγκυκλίῳ τῆς 12 Ἰουνίου 1900.

Ἄλλ' ἡ ὑποχώρησις τῆς Υ. Πύλης ἦτο μόνον κατ' ἐπίφασιν· αἱ ἐχθρικαὶ διαθέσεις παρέμεναν αἱ αὐταί. Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ἐγένετο ἀπόπειρα παραβιάσεως τῶν Χριστιανικῶν Δικαιῶν (1889) ἀλλ' ἐπατάχθη αὕτη δι' ἀποφάσεως τοῦ Μικτοῦ Ἐφετείου Ἀλεξανδρείας (10 Ἀπριλίου 1889) στηριχθέντος εἰς τὸ Χάτι Χουμαγιούν ὡς Ὁργανικοῦ Νόμου τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Οἱ Νεοτούρκοι.

Ἐκθροισθέντος τοῦ Σουλτάνου Χαμίτ, ἡ κατάστασις ἐπεδεινώθη. Αἱ θορυβώδεις ἐπαγγελίαι τῶν Νεοτούρκων «ἰσότης, ἀδελφότης, ἐλευθερία» τάχιστα ἀπεδείχθησαν ἔπεα πτερόεντα. Φέρομεν μερικὰ παραδείγματα:

Α'. Τὸ 11 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος ὥρισεν Ἄρθρ. 11. «Θρησκεία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους εἶναι ὁ Ἰσλαμισμός. Σὺν τῇ τηρήσει δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης, τὸ Κράτος προστατεύει τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν πάντων τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ ἀνεγνωρισμένων θρησκευμάτων καὶ τὴν ὡς μέχρι τοῦδε τῶν εἰς τὰς διαφόρους Κοινότητας χορηγηθέντων προνομίων, ἐπὶ τῷ ὄρω τοῦ νὰ μὴ προσβάλλωνται ἡ δημοσία τάξις καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη ἐκ τῆς τηρούσας τῶν θρησκευτικῶν προνομίων τῶν Χριστιανῶν».

Μάτην οἱ μὴ Μουσουλμάνοι Βουλευταὶ διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς προσγινομένης εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ὕβρεως διὰ τοῦ ὄρου «ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ μὴ ἀντιβαίνειν εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη»· εἰς μάτην ὁ Οἰκοῦμ. Πατριάρχης διεμαρτυρήθη ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολ. Ἐκκλησίας διὰ τὴν δημοσίαν προσβολὴν κατὰ τῆς ἱερότητος καὶ ἀγιότητος τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Τὸ ἄρθρον παρέμεινε. Τὸ δὲ ὄργανον τῶν Νεοτούρκων «Τανίν» προσθέτει νέαν ὕβριν, ἔγραψεν ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ὑποθάλλει τὸν ἀλκοολισμόν, διότι οἱ Χριστιανοὶ τελοῦσι τὴν θεαν Εὐχαριστίαν δι' οἴνου.

Β'. Εἰς πάντα τὰ Χριστιανικὰ Κράτη οἱ Μουσουλμάνοι διαχειρίζονται διὰ τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν των (Καδήδων, Μολλάδων Χοδζάδων) τὴν βακουφικὴν περιουσίαν των, οὐδεμία δὲ Χριστιανικὴ Κυβέρνησις ἐσκέφθη νὰ ὑπαγάγῃ ταύτην ὑπὸ τὸν ἐλεγχόν της τοῦτο δὲ καθωρίσθη, ἀξιώσει τῆς Πύλης, καὶ ἐν τῇ μετὰ τῆς Αὐτροουγγαρίας Συνθήκῃ τοῦ 1909 διὰ τὴν Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην. Ἐν τούτοις τὸ 111 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Συντάγματος λίαν διφορομένως διατυπούμενον, ἀποσκοπεῖ τὴν ἀφαίρεσιν ἀπὸ τοῦ Χριστιανικοῦ κλήρου τῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν προσόδων τῆς περιουσίας τῶν Χριστιανικῶν κοινωφελῶν Καθιδρυμάτων καὶ τὴν ὑπαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὰς Τουρκικὰς Διοικητικὰς Ἀρχὰς παρὰ τὰς σαφειστάτας διατάξεις τῶν Βερατίων, τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, τοῦ Χάτι Χουμαγιούν καὶ τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν. Ἄρθρ. Γ' τοῦ περὶ Μικτοῦ Συμβουλίου τῶν Παλχειῶν Κεφαλαίου τούτου «Τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει ἐπιτηρεῖ καὶ ἐποπτεύει τὴν καλὴν διεύθυνσιν τῶν ἐθνικῶν σχολείων καὶ νοσοκομείων καὶ λοιπῶν ἐθνικῶν κοινωφελῶν καθιδρυμάτων ὡς καὶ τὰ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐν Κων]πόλει ἱερῶν ἐκκλησιῶν». Ἄρθρ. Ε' «Πρὸς διεύθυνσιν τῶν Ἐθνικῶν Σχολείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν καθιδρυμάτων τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει διορίζει Ἐπιτρόπους καὶ Ἐφόρους.

Γ'. Ἀπηγορεύθη εἰς ἀπάσας τὰς ἡφμερίδας καὶ τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῶν Παλχειῶν συμπεριλαμβανομένου, ἡ ἀναγραφή τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων τῶν Μητροπόλεων. Οὕτως ἀντὶ π.χ. Μητρόπολις Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, εἶδει νὰ γράφηται Μητρόπολις Καπού-δάγ, Ἴσμιτ, Γκεμλέκ.

Δ'. Ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὁ προσωρινὸς «Οἰκογενειακὸς Νόμος» (Χουκούκ αἰλλέ) περὶ οὗ εἴπομεν ἤδη, δι' οὗ ὁ Χριστιανικὸς γάμος καὶ τὰ συναφῆ αὐτῷ ὑπήγοντο ἀπερφεράσως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Μουσουλμάνων

Ἱεροδικῶν ἀπόπειρα δ' ἐγένετο ἀναγραφῆς ἄρθρου λέγοντος ὅτι ὁ Πατριάρχης διορίζεται ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου.

Ε'. Ἐπεβλήθη εἰς τὰς σχολὰς ἢ γῆρας τῆς Τουρκικῆς γλώσσης εἰς ἅπαντα τὰ ἐπίσημα αὐτῶν ἔγγραφα.

ΣΤ'. Εἰς δύο συνελεύσεις πολυπληθεῖς Τούρκων ἐπισήμων λογάδων καὶ ἐπιστημόνων

καὶ Ἰουδαίων, πῶς θὰ συνετηρεῖτο τὸ Κράτος του αὐτοῦ, ἀφοῦ πάντες οἱ Μουσουλμάνοι ἦσαν ἀσύδοτοι καὶ ἀφορολόγητοι, καταναλωτικοὶ καὶ δὲ καὶ παραγωγικαὶ μηχαναί; Ἦγνόουν, ὡς φαίνεται, οἱ Τούρκοι Ἐθνικισταὶ ὅτι διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ Ὀμμεϊάδαι Χαλίφαι (661-750) οἱ διαδεξάμενοι τοὺς τέσσαρας πρώτους Χαλίφας (Ἄμπου Μπέρκ, Ὀμὲρ Φαρούκ, Ὀσμάν, Ἀλῆ) μὲ ἔδραν τὴν Δαμασκὸν, δι' Ἐγκυκλίων πρὸς τοὺς Τοπάρχας τῶν (ὧν τινες διεσώθησαν) διέτασσαν αὐτοὺς νὰ παρακωλύωσι καὶ ἀποτρέπωσι τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ ἀσπάζωνται τὸν Ἰσλαμισμὸν.

Οἱ σκοποὶ τῶν Τούρκων Ἐθνικιστῶν.

Καὶ ὅμως ἀπεδείξαμεν ὅτι ὁ Πορθητὴς οὐδὲν ἐδώρησεν, ἀλλ' ὡς πιστὸς Μουσουλμάνος συνεμορφώθη ἁπλῶς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Κοραίου, τοῦ Προφήτου, τῶν Χαλιφῶν καὶ Σουλτάνων προκατόχων του, μὴ ἀψηφίσας τὰς φοβερὰς ἀρὰς τούτων κατὰ τῶν παραβιαστῶν τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων(1). Ἐλησιμόνουν οἱ Ἐθνικισταὶ Τούρκοι πρὸς τούτοις καὶ τὴν ἑτέραν, τὴν καθαρῶς ὕλικὴν καὶ οἰκονομικὴν, ἀποψιν τοῦ ζητήματος. Ἄν ὁ Πορθητὴς ἐξωλόθρευεν, ἐξιολάμιζεν ἢ καθίστα ἀδύνατον τὴν ἐν τῷ Κράτει του παραμονὴν τῶν Χριστιανῶν

Ἄλλὰ τότε ποῖοι οἱ σκοποὶ τῶν Νεοτούρκων; Ἄπλυστατα, ἢ ἐξαφάνισις τῶν Χριστιανικῶν Ἐθνῶν. Καὶ διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῆ ὅτι σκοφαντοῦσιν αὐτοὺς, παραθέτω τὸ πρόγραμμα αὐτῶν παραλαμβάνων αὐτὸ ἐκ τῆς ἐνδεκατοῦμου Ὀθωμανικῆς Ἱστορίας τοῦ διαπρεποῦς λογογράφου Δζεβδὲτ πασᾶ (ταρίχι Ὀσμάνι) ἐκδοθείσης κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Χαμίτ, ὅστις Δζεβδὲτ πασᾶς, ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, διεξήγαγεν ἀμείλικτον ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων κατὰ τὸ «προνομιακὸν ζήτημα» τοῦ 1880-84.

(1) Ἄρθρα σωβινιστικὰ κατὰ τοῦ Πορθητοῦ ἐγράφησαν τότε καὶ ἐν ταῖς Τουρκικαῖς ἐφημερίσι. Δέον ὅμως νὰ σημειωθῆ ὅτι διακεκριμένοι Τούρκοι λογογράφοι ὡς ὁ Ἀβδουρραχμάν Ἀδῆλ καὶ ὁ Ἀλῆ Κεμάλ ἀντεπεξῆλθον, ὁ πρῶτος ἐν τῇ «Βακῆτ» καὶ ὁ δεύτερος ἐν τῇ «Περιόμ» κατὰ τῶν μωρολογιῶν τούτων ἀποδείξαντες ὅτι ὁ Πορθητὴς οὔτε χάριν ἔκαμεν οὔτε λάθος ἀλλ' ἄπλυστατα συνεμορφώθη πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Κοραίου καὶ τὴν Πράξιν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἀπέναντι τῶν Χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων. Παραλείπω τὰς ὀρυμνιστάς κατὰ τῆς Μουσουλμανικῆς Πολιτείας φράσεις τοῦ ἱατροῦ Ἀποδουλλάχ Δζεβδὲτ ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ ἐκδομένῃ «Ἰδζτιχάτ Δζιχάτ βέ κιτάλ ντιν» κατὰ τῶν μὴ Μουσουλμάνων διὰ τὰς ὁποίας καταδικάζεται ποινικῶς.

«Τὸ γένος τῶν Ρωμαίων εἶναι ἀρχαιότατον Ὑπὸ τὸ ὄνομα λοιπὸν Ροῦμ ἐννοοῦμεν τοὺς ὀρθοδόξους ἐκείνους, οἵτινες, ὁμιλοῦντες ἑλληνιστῶν, θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ὡς καταγομένους ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Οὗτω λοιπὸν ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ Σουλτάν Μεχμέτ Β' ὁ Πορθητὴς, κατακτῆσας τὴν Κων] πολιν, διετήρησε καὶ ὑπεστήριξε τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κων]πόλεως, ἀνεγνώρισε τὴν παρὰ τῶν Μητροπολιτῶν ἀποτελουμένην Ἱ. Σύνοδον, χορηγήσας πλεῖστα προνόμια εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὸν κληρὸν καὶ τοὺς Χριστιανοὺς ἐν γένει. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ ρητὴν διάταξιν καὶ ἀπαίτησιν αὐτῆς

ταύτης τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας (Σερήνα) δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Μουσουλμάνους ἐν γένει νὰ ἐπεμβαίνωσι εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς θρησκείας καὶ λατρείας τῶν Χριστιανῶν, τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Μουσουλμάνων ὑπαγθέντων καὶ διατελούντων Ἐχλη Ζιμμέτ (ὑποτελῶν εἰς τὴν πληρωμὴν κεφάλαιου φόρου) οὐδὲ βία συγχωρεῖται ἐναντίον αὐτῶν, οἱ Ρωμαῖοι ἀπήλθον ἀνεκὰθεν πλήρη θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, εἶχον τὴν κεφαλὴν τῶν ἀσφαλῆ καὶ ἠδυνήθησαν ὡς ἐκ τούτου νὰ διαφυλάξωσι τὴν γλῶσσαν, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά των.

«Ἐπειδὴ οἱ Ρωμαῖοι, λόγῳ θρησκείας καὶ γλώσσης καὶ ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ ιστορικῶν παραδόσεων ἐχωρίζοντο ἀπὸ τῶν κατακτητῶν, ἐδημιούργησαν ἐν ταῖς χώραις τῆς Ὀθωμ. Αυτοκρατορίας ἴδιον κόσμον καὶ ἴσταντο μεταξύ τῶν Μουσουλμάνων ὡς ὄλωσδιόλου ξένοι καὶ οἰονεὶ φιλοξενούμενοι (μουσαφῆρ), εἰς ὅσα δὲ μέρη ἦσαν οὗτοι παυλληθέστεροι τῶν Μουσουλμάνων ἐθεώρουν τούτους ὡς ὄλωσ διόλου ξένους πρὸς ἑαυτοὺς καὶ τρόπον τινὰ ἐπιδρομεῖς. Ἐνῶ δὲ καθῆκον ἀπαραιτήτων πάσης Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἦτο νὰ διδάξῃ ΚΑΙ ΕΠΙΒΑΛῆ εἰς τοὺς ἰδίους ὑπακόοις τὴν Ὀθωμανικὴν γλῶσσαν καὶ ἐξεικειώσῃ αὐτοὺς πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ΚΑΙ ΥΠΑΓΑΓῆ ἘΝ ΤΕΛΕΙ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΣ ΑΥΤΟΥΣ ΥΠΟ ΤΟ ΗΘΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ ΤΩΝ ΥΓΙΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΓΜΑΤΩΝ καὶ καταστήσῃ οὕτω τοὺς μετὰξὺ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων δεσμοὺς στενοὺς καὶ ἀδιαρρήκτους, δὲν δύναμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι, ὅπως καὶ ἂν ἐχωσὶ τὰ πράγματα, οἱ πρόγονοι ἡμῶν παρημέλυσαν ταῦτα πάντα διαπράξοντες μέγιστον σφάλμα καὶ ἐπιδείξαντες ἀσύγγνωστον ἀκηδίαν».

Ἴδου τὸ ἀπὸ τινων δεκαετηρίδων πρόγραμμα τῶν Νεοτούρκων. Ἴδου ἡ κλεῖς τοῦ ἀμει-

λίτου πολέμου κατὰ τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων.

ὑπὸ τὸν Ἱερὸν Νόμον δηλαδὴ, παύει πλέον ἀπὸ τοῦ νὰ διατελῇ χριστιανὸς καὶ γίνεται τέλειος μουσουλμάνος. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ τοιαῦτα σχέδια τοῦ Παντουρκισμοῦ καὶ Πανισλαμισμοῦ τὸ μόνον ἐμπόδιον εἶναι τὸ Οἶκουμ. Πατριαρχεῖον, ἡ Ἐκκλησία, ἥτις τυγχάνει ὁ συνεκτικὸς δεσμὸς ὁ συνέχων τοὺς Χριστιανούς ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς καὶ ἐθνικαῖς καὶ ιστορικαῖς αὐτῶν παραδόσεσι, διὰ τοῦτο ἐν τῷ προγράμματι τοῦ Πανισλαμισμοῦ ἐξέχουσαν θέσιν κατέχει ὁ ἀμείλικτος πόλεμος κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων. Παραβληθῆτω πρὸς τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα ἡ σημερινὴ πολιτεία τοῦ Μουσταφᾶ Κεμάλ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, αἱ κωμικαὶ θεωρίαι ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰσὶν ἐξελληνισθέντες καὶ ἐκχριστιανισθέντες Τούρκοι, ἡ φάρσα τῆς ἰδρύσεως Τουρκορθοδόξου Πατριαρχείου, αἱ προκηρύξεις τοῦ ἀναγορευθέντος εἰς δῆθεν Πατριάρχην Παπα-Εὐθύμη, τρομοκρατουμένου θύματος μᾶλλον παρὰ προδότη, αἱ αὐθόρητοι!!! διαμαρτυρίας, τῶν ἐκεῖ Χριστιανῶν κατὰ τῶν καταγγελλομένων θηριωδιῶν τοῦ Μουσταφᾶ Κεμάλ, ὅλοι αὐτοὶ οἱ γελοῖοι ἐξωφρενισμοὶ ἀνθρώπων, ἐπιζητούντων νὰ σωθῶσι διὰ τῶν ναυαγοσωστικῶν τούτων σανίδων, καὶ θὰ ἐξαχθῇ ἀσφαλῶς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πραγματοποίησις τοῦ αὐτοῦ προγράμματος τοῦ Παντουρκισμοῦ καὶ Πανισλαμισμοῦ ἐπιδιώκε-

ται ὑπὸ τῶν ἐθνικιστῶν καὶ ὅτι, καθὰ διεκήρυξεν ἐσχάτως ὁ ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας ἐπανακάμψας Ἀμερικανὸς Δόκτωρ Γουὼρδ, «ἐσκεμμένον σχέδιον τῶν Τούρκων ἐθνικιστῶν εἶναι ἡ ἐξόντωσις τῶν Χριστιανικῶν ἐθνότητων καὶ, ἂν δὲν τεθῇ ὄραγμος, ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐξαφανισθῶσιν οὗτοι.

Ἄπαντουρκισμὸς καὶ

Πανισλαμισμὸς Χίμαιρα(1)

Ἄπαντουρκισμὸς ὁμῶς καὶ Πανισλαμισμὸς ἀπέβη τὴν σήμερον ἀπλῆ καὶ καθαρὰ οὐτοπία καὶ χίμαιρα. Αἱ ἐθνικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ συνειδήσεις δὲν στραγγαλιζοῦνται οὔτε σφαγιάζονται. Τὸ ἐδοκίμασαν οἱ Γερμανοὶ ἀπέναντι τῶν Πολωνῶν, ὧν τὸ παράδειγμα ἐπικαλοῦνται οἱ Νεότουρκοι. οἱ ὁμόφυλοί των Οὐγγροὶ κατὰ τῶν μὴ Μαγυαρικῶν ἐθνότητων τοῦ Κράτους των, οἱ Αὐστριακοὶ ἀπέναντι τῶν Σλαύων καὶ βλέπομεν σήμερον τὰ ἀποτελέσματα. Ἡ πολιτεία αὕτη τῶν Νεοτούρκων περιώρισε τὰ Εὐρωπαϊκὰ σύνορα τοῦ κράτους των, καθὼς ἐπὶ τῶν τελευταίων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, εἰς τὰ χερσαία τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χωρὶς νὰ εἶναι ἂν κύριοι ἐντὸς αὐτῆς. Ἄπαντουρκισμὸς δὲν συγκινεῖται πλέον ἀπὸ τὰ ἐκ τοῦ δημοσίου Εὐρωπαϊκοῦ Δικαίου ἐπιχειρήματα τῶν θεοκρατικῶν Νεοτούρκων. Τῷ 1884 ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ λόρδου *Strat-*

ford ἐδήλου δριμύτως τῷ Μ. Βεζύρη Ριφαὰτ πασᾶ ὅτι ἂν ἡ Τουρκία ἤθελε νὰ παραμείνη ἐν Εὐρώπῃ ἔδει νὰ καταργήσῃ θεοκρατικὰς τινὰς Διατάξεις. «Ἡ θρησκεία — ἀπήντησεν ὁ Ριφαὰτ — εἶναι ἡ βᾶσις τῶν νόμων μας, ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς Κυβερνήσεώς μας. Οὔτε ἡμεῖς, οὔτε αὐτὸς ὁ Σουλτάνος δυνάμεθα νὰ παρεκλίνομεν. Μὴ μᾶς ζητεῖτε κατάργησιν ἀξιομάτων τοῦ Δικαίου μας (τοῦ Ἰσλαμικοῦ) διότι πληττετε ριζικῶς τὴν ἐξουσίαν μας». Τὰ αὐτὰ ἀπήντησε πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις καὶ κατὰ τὸ 1854. Οὔτε παραπλανᾶται πλέον καὶ φρενακίζεται ἀπὸ τὰς συνήθεις διαψεύσεις, οὔτε εἶναι πλέον διατεθειμένος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς Χριστιανικὰς ἐθνότητας τῆς Τουρκίας εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Ἄπαντουρκισμοῦ καὶ τοῦ Πανισλαμισμού. Ἀπόδειξις τρανωτάτη τούτου τὰ ἄρθρα 147, 148 καὶ 149 τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν ἅτινα παραθέτομεν.

Ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν

Ἄρθρο. 147. «Οἱ εἰς μειονότητας ἐθνικὰς θρησκείας ἢ γλώσσης ἀνήκοντες Ὀθωμανοὶ ὑπὸκοοὶ θὰ ἀπολαμβάνωσι τῶν αὐτῶν ἐγγυήσεων κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' οὐσίαν οἴων καὶ οἱ ἄλλοι Ὀθωμανοὶ ὑπὸκοοὶ. ΘΑ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ ΙΝΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΗΣΩΣΙΝ ΙΔΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ, νὰ διοικῶσι καὶ ἐλέγχωσι δι' ἰδίας αὐτῶν δαπάνης ἀνεξαρτήτως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναμίξεως τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν, πάντα τὰ ὀλιανθρωπικὰ, κοινοτικά. ἢ θρησκευτικὰ καθιδρύματα, ὅλα τὰ πρωτοβάθμια καὶ δευτεροβάθμια καὶ ἀνωτάτης μορφώσεως σχολεῖα καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα δὲν τῷ δικαίωματι τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ἰδίας αὐτῶν γλώσσης καὶ τῆς ἐνασκήσεως τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας».

Ἄρθρο. 148. «Εἰς τὰς πόλεις ἢ τὰ μέρη ὅπου ὑφίσταται ὀθωμανικὴ ἀναλογία ὀθω-

(1) Ἰδοὺ πῶς ἐκθέτει τὴν κατάστασιν ταύτην ὁ κ. M. Paillarès ἐν τῷ προσφάτῳ συγγράμματι του *Le Kemalisme devant les alliés*, 1922.

«Cette pensée n'a pas varié depuis 1908: elle vise à chasser tous les chrétiens des positions qu'ils occupent dans le proche orient et à créer un Etat purement turc qui prendra la tête d'un Empire touranien, base et support d'une vaste confederation panislamique». Καὶ παραθέτει ἀπόσπασμα τοῦ ἀδελικοῦ ὄργάνου «Ἄλεμδάρ» χαρακτηρίζοντος τὴν κατάστασιν ταύτην ὡς φαγέδαιαν ὀλεθριωτέραν πάσης ἐπιδημίας.

μανῶν ὑπνεκῶν ἀνυκόντων εἰς τὰς ἐθνικὰς μειονότητες, αὐταὶ θὰ δικαιωθῶσι ἵνα ἐξασφάλισωσιν ἀνάλογον μέρος ἐν τῇ ἀπολαυῇ καὶ χρησιμοποιοῦσι τῶν ποσῶν τὰ ὅποια θὰ καταλέγοντο μεταξὺ τῶν δημοσίων χρημάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, τῶν δημοτικῶν ἢ ἄλλων προϋπολογισμῶν, ἐπὶ τῷ σχολῶν ἐκπαιδευσεως ἢ φιλανθρωπίας. Τὰ ἐν λόγῳ χρηματικὰ ποσὰ θὰ ἐγχειρίζονται εἰς τοὺς ἐπισημοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐνδιαφερομένων Κοινοτήτων.

Ἄρθρ. 149. Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ὑποχρεοῦται νὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ σεβασθῇ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ σχολικὴν αὐτονομίαν πάσης ἐθνικῆς μειονότητος ἐν Τουρκίᾳ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ὑπὸ ἐπιφύλαξιν τῶν ἐναντίων πρὸς τὴν παροῦσαν Συνθήκην Διατάξεων ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐπιευρώνει καὶ θὰ ὑποστηρίξῃ ἐν τῷ μέλλοντι ΕΝ ΠΑΣΗ ΤΗ ΕΥΡΥΤΗΤΙ τὰς θρησκευτικῆς, σχολικῆς καὶ οικονομικῆς φύσεως προνόμια καὶ τὰς ἀτελείας τὰς ὁποίας οἱ Σουλτάνοι παρεχώρησαν εἰς τὰ μὴ Μουσουλμανικὰς φυλάς ὀνόματι ἐθνικῶν Διαταγμάτων, Φιρμανίων κτλ.

Τοιαῦται αἱ Διατάξεις τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν αἱ περιφρουροῦσαι καὶ περιθριγχοῦσαι τὰ Χριστιανικὰ Δίκαια, τὰ ὅποια, συνωδὰ ταῖς ρηταῖς διατάξεσι τοῦ Κορανίου καὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, ἀείποτε ἀνεγνωρίσθησαν τοῖς μὴ Μουσουλμάνοις ἐν πάσῃ Μουσουλμανικῇ Πολιτείᾳ καὶ καταχωρήθησαν διὰ φοβερῶν ἀρῶν ὑπὸ τοῦ Προφήτου, προσενεχθέντος πάντοτε εὐγενῶς καὶ φιλανθρώπως πρὸς τοὺς Χριστιανούς, τῶν Χαλιφῶν καὶ τῶν Σουλτάνων κατὰ παντὸς παραβάτου. Θὰ ἦτο δὲ ἐσχάτη ἀφέλεια νὰ βανκαλίζωνται οἱ Σωβινισταὶ Τούρκοι ὑπὸ τῆς φρεναπάτης ὅτι, ἐπειδὴ, χάρις εἰς ἐγωϊστικὰς βλέψεις καὶ ὀπισθοβουλίας, ἐπετεύχθη ἡ ἀναθεώρησις τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν σχετικῶς πρὸς τὰ Ἑλληνοτουρκικὰ ὄρια ἐν Θρά-

κη καὶ Μικρῇ Ἀσίᾳ, θὰ περιέλθωσιν εἰς ἀχρησίαν ἢ καὶ θὰ καταργηθῶσιν αἱ Διατάξεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὀντότητος καὶ ἀθθυπαξίας τῶν Χριστιανικῶν ἐθνοτήτων καὶ θὰ ἐγκαταλειφθῶσιν αὐταὶ ἔρμαια τοῦ Παντουρκισμοῦ καὶ Πανισλαμισμοῦ Αἱ οὐτοπία αὐταὶ παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεῖ, αἱ δὲ τελευταῖαι ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Βουλῇ δηλώσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Κούρζων ὡς καὶ τοῦ Πουαγκαρὲ ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ εἰσι λίαν διδακτικαὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Μόνον δὲ ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς αὐστηρᾶς τηρήσεως τῶν Διατάξεων τούτων εἶναι δυνατὴ εἰς τὸ μέλλον ἡ εἰρηνικὴ συμβίωσις Μουσουλμάνων καὶ Χριστιανῶν ἐν Τουρκίᾳ. Ἄλλως τε, αἱ Διατάξεις αὐταὶ τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν οὐδὲν τὸ κοινὸν δημιουργοῦσιν, ἀλλ' ἀπλῶς προστατεύουσι τὸ ἐν πάσῃ Μουσουλμανικῇ Πολιτείᾳ Χριστιανικὸν καθεστῶς, ὅπερ πλὴν τοῦ Ἱεροῦ Νόμου καὶ αἱ ἐκ τῶν Διεθνῶν Συνθηκῶν ὑποχρεώσεις τῆς Τουρκίας προστατεύουσι καὶ περιφρουροῦσι. Καθότι

Α'. Διὰ τῶν Διατάξεων τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν ἀναγνωρίζεται εἰς τὰς Χριστιανικὰς ἐθνοτήτας α' τὸ δικαίωμα ὅπερ ἀνέκαθεν ἔχον καὶ ἐπέδιωξαν νὰ ἔχωσι καὶ συντηρῶσιν ἴδια σχολεῖα, (Βλέπε καὶ σχετικὴν πρὸς τὰς Δυνάμεις ἐγκυκλίον Φουὰτ πασᾶ), ἐνθ' ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποστέλωμεν τὰ τέκνα μας εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Μουσουλμανικῆς Πολιτείας συντηρούμενα σχολεῖα, καθαρῶς Τουρκικὰ καὶ Μουσουλμανικὰ, ἵνα αὐτόθι σπουδάζωσι μετὰ τῶν λοιπῶν Μουσουλμανοπαίδων ἀφ' ἑνὸς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν Ἰσλαμισμόν, ἀνατρεφόμενα καὶ ζυμούμενα μὲ ξένα ὄλως καὶ ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἦθη καὶ ἔθιμα ἄμεσον σχέσιν καὶ συνάφειαν ἔχοντα μὲ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ τοιούτου μέσου ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐκ-

ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν (statute personnel) ἤτοι ἀναφορικῶς πρὸς ὑποθέσεις μνηστείας, γάμου, διαζυγίου, προικῶς, διατροφῆς, κηδεμονίας, νομιμοποιήσεως καὶ υἰοθεσίας ἀνιλικῶν, κληρονομίας, Διαθηκῶν, κληροδοτημάτων, ἐκκλησιαστικῶν περιουσιῶν κτλ. ἅπερ Δίκαια κέκτηνται εἰς ἀπάσας τὰς Χριστιανικὰς χώρας οἱ Μουσουλμάνοι καὶ ἅπερ ἀνεγνώρισεν αὐτοῖς καὶ ἐσχάτως ἡ Ἀγγλία ἐν τῷ Ὁργανικῷ Χάρτῃ τῆς Παλαιστίνης; «ὡς δὲ δικάζονται, δηλονότι, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Εὐαγγελίου συμφώνως μὲν αὐτὸ» κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ Κορανίου τῆς πρωτίστης καὶ ἀρχικῆς ταύτης πηγῆς τῆς Ἰσλαμικῆς νομοθεσίας (ἄσλ οὐλ ἄσλ). Διότι, ἀ' ἂν καταργηθῶσι τὰ Δίκαια ταῦτα τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπαχθῶσιν αἱ τοιοῦτου εἵδους διαφοραὶ εἰς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια καὶ ἱεροδικεῖα (βλέπε τὸν κατὰ τὸ 1917 ψηφισθέντα περὶ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου νόμον), ἐπειδὴ κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν ἐν τῇ ὁποίᾳ συμπεριλαμβάνεται κατὰ τὸ Ἰσλάμ καὶ ἡ νομοθεσία, (καθὼς καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ) ὁ γάμος δὲν ἀποτελεῖ κατὰ τὴν περ' ἡμῶν ἔννοιαν τοῦ γάμου «ἄνδρος καὶ γυναικὸς συνάφειαν καὶ συγκλήρωσιν τοῦ βίου παντός, θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίαν» θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν δηλ. διαρκῆ δεσμὸν καὶ συνάφειαν ἐνὸς ἀνδρὸς καὶ μιᾶς γυναικὸς, ἐξ οὗ δεσμοῦ γεννῶνται μόνον νόμιμα τέκνα, ἀλλ' ἀποτελεῖ (βλέπε *Dr. Perron*)

β'. Ἐπίσης αἱ Χριστιανικαὶ Κοινότητες πλήν τῶν ἐκπαιδευτικῶν, διατηροῦσιν ἰδίᾳ δαπάνη παντὸς εἴδους φιλανθρωπικὰ, θρησκευτικὰ καὶ κοινοτικά καθιδρύματα (Ἐκκλησίας, Νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα, ὄρφανοτροφεῖα κτλ. περὶ ὧν προνοεῖ ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν. Διότι, αἰρομένων τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων καὶ ἐφαρμοζομένου τοῦ 141 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος, ἡ κινήτη καὶ ἀκίνητος περιουσία τούτων τάχιστα θὰ ἐδημεύετο καὶ πάντα ταῦτα τὰ ἰδρύματα θὰ ἔπαυον λειτουργοῦντα ἐλλείψει πόρων. Οὕτω δὲ θὰ ἐξέλειπε διὰ τοὺς Χριστιανούς πᾶσα δημοσία ἔκφανσις καὶ ἐκδήλωσις ἰδιαιτέρου θρησκευτικοῦ, κοινοτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ βίου καὶ θὰ ἐστραγαλλίζοντο οὗτοι καὶ θὰ ἀπεπνίγοντο ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας τῆς Μουσουλμανικῆς Παλιτείας, θὰ ἦσαν δὲ καταδεδικασμένοι πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ καταβάλωσι τὸν φόρον παιδείας (μεαρίφ) ἢ πρόσθετα τέλη π. χ. εἰς τὰς ἀτμοπλοϊκὰς ἐταιρεῖας; Βοσπόρου, Νήσων, Κερατίου Κόλπου τὴν ἡμέραν τοῦ Βαῖραμίου χάριν μόνον τῶν μουσουλμανικῶ ἀναγκῶν.

Β'. Ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν ἐξασφαλίζει

εἰς τοὺς Χριστιανούς τὸ δικαίωμα ἐπὶ πλέον
 INA ΕΓΚΑΤΑΣΤΗΣΩΣΙΝ ΙΔΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ, νὰ κανονίζωσι δηλονότι κατὰ τὴν χριστιανικὴν νομοθεσίαν τὰ ζητήματα τῶν «προσωπικῶν θεσμῶν (*statute personnel*) ἤτοι ἀναφορικῶς πρὸς ὑποθέσεις μνηστείας, γάμου, διαζυγίου, προικῶς, διατροφῆς, κηδεμονίας, νομιμοποιήσεως καὶ υἰοθεσίας ἀνιλικῶν, κληρονομίας, Διαθηκῶν, κληροδοτημάτων, ἐκκλησιαστικῶν περιουσιῶν κτλ. ἅπερ Δίκαια κέκτηνται εἰς ἀπάσας τὰς Χριστιανικὰς χώρας οἱ Μουσουλμάνοι καὶ ἅπερ ἀνεγνώρισεν αὐτοῖς καὶ ἐσχάτως ἡ Ἀγγλία ἐν τῷ Ὁργανικῷ Χάρτῃ τῆς Παλαιστίνης; «ὡς δὲ δικάζονται, δηλονότι, οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Εὐαγγελίου συμφώνως μὲν αὐτὸ» κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ Κορανίου τῆς πρωτίστης καὶ ἀρχικῆς ταύτης πηγῆς τῆς Ἰσλαμικῆς νομοθεσίας (ἄσλ οὐλ ἄσλ). Διότι, ἀ' ἂν καταργηθῶσι τὰ Δίκαια ταῦτα τῶν Χριστιανῶν καὶ ὑπαχθῶσιν αἱ τοιοῦτου εἵδους διαφοραὶ εἰς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια καὶ ἱεροδικεῖα (βλέπε τὸν κατὰ τὸ 1917 ψηφισθέντα περὶ Οἰκογενειακοῦ Δικαίου νόμον), ἐπειδὴ κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν ἐν τῇ ὁποίᾳ συμπεριλαμβάνεται κατὰ τὸ Ἰσλάμ καὶ ἡ νομοθεσία, (καθὼς καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ) ὁ γάμος δὲν ἀποτελεῖ κατὰ τὴν περ' ἡμῶν ἔννοιαν τοῦ γάμου «ἄνδρος καὶ γυναικὸς συνάφειαν καὶ συγκλήρωσιν τοῦ βίου παντός, θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίαν» θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν δηλ. διαρκῆ δεσμὸν καὶ συνάφειαν ἐνὸς ἀνδρὸς καὶ μιᾶς γυναικὸς, ἐξ οὗ δεσμοῦ γεννῶνται μόνον νόμιμα τέκνα, ἀλλ' ἀποτελεῖ (βλέπε *Dr. Perron*)

β'. Ἡ Μουσουλμανικὴ νομοθεσία, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν σύζυγον ἐν πάσῃ στιγμή καὶ κατ' ἀρέσκειαν νὰ διαλύῃ τὸν γάμον ἀποπέμπων τὴν γυναῖκα, δὲν ἀναγνωρίζει **προῖκα**, διότι ἡ συμπεφωνημένη ἐκ τῶν προτέρων ἀποζημίωσις (μίχρ) ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ γάμου καὶ ἀποπομπῆς τῆς συζύγου οὐδαμῶς δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν προῖκα. Ἐπομένως, ἐὰν αἱ οἰκογενειακαὶ σχέσεις τῶν Χριστιανῶν ἐκανονίζοντο συνφδὰ τῷ Μουσουλμανικῷ Δίκαιῳ καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν Χριστιανικὴν νομοθεσίαν ἐφαρμοζομένην ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν ἀρχηγῶν, ἡ **προῖξ** θὰ κατηγορεῖτο καὶ ἡ Χριστιανικὴ οἰκογένεια θὰ ὑφίστατο ἐν ἔτι καίριον τραῦμα.

γ'. Ὁ Μουσουλμανικὸς νόμος δὲν ἀναγνωρίζει πρὸς τούτοις **Διαθήκας** μετ' ἐγκαταστάσεως κληρονόμου, οὔτε δικαιούται ὁ Μουσουλμάνος νὰ διαθέσῃ πλέον τοῦ ἐνὸς τρίτου τῆς περιουσίας του, πρὸς δὲ τούτοις δὲν ἀναγνωρίζει **νομικά πρόσωπα**. Τὸ ζήτημα τῶν Διαθηκῶν ἔχει καὶ ἄλλως μεγίστην σπουδαιότητα διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Χριστιανούς, καθόσον πλὴν τοῦ ὅτι διὰ τῶν Διαθηκῶν διατίθενται ἐκάστοτε σπουδαῖα ποσὰ πρὸς συντήρησιν ἐκκλησιῶν, σχολείων καὶ λοιπῶν φιλανθρωπικῶν καὶ κοινωφελῶν ἰδρυμάτων, τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίαν διέπει τὸ Μουσουλμανικὸν θρησκευτικὸν Δίκαιον, βασιζόμενον ἐπὶ τῶν Διατάξεων τοῦ Κορανίου, ἀναλλοιώτων ὡς ἐξ Ἀποκαλύψεως ἐκ τοῦ αἰωνίου, ἀδημιουργήτου καὶ ἀθῦποστάτου λόγου τοῦ Θεοῦ τοῦ συνυπάρχοντος τῷ Θεῷ προσερχομένων, κατὰ δὲ τὸ Δίκαιον τοῦτο ὡς βάσις τῆς κληρονομίας τίθεται ἡ ἐξ ἀρρενογονίας συγγένεια (ἀσαμπάτ) ὅσον ἀπομεμακρυσμένη κατὰ βαθμὸν καὶ ἂν εὐρίσκειται αὕτη ἀπὸ τοῦ κληρονομουμένου, ἐνῶ οἱ ἐκ θηλυγονίας συγγενεῖς (Ζέβκ οὐλ ἔρχάμ), ἔρχονται ἐν τρίτῃ μοίρᾳ, λαμβάνουσι πολλὰ ἥττονα μοῖραν καὶ δὲν δύναται νὰ κληρονομήσωσι μόνοι ἄνευ τῆς συνδρομῆς ἑστώ καὶ ἀπωτάτου ἐξ ἀρρενογονίας συγγενοῦς.

Ἐνδιαφέρει λοιπὸν τὰ μέγιστα εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ συντάξῃ Διαθήκην καὶ νὰ γινάσκῃ ὅτι οὐδεὶς Μουσουλμάνος δικαστῆς θὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ τῆς κληρονομίας του, καὶ ἐν περιπτώσει δὲ διενέξεως πηγαζούσης ἐκ τῆς Διαθήκης του τὰ Μητροπολιτικὰ Δικαστήρια καὶ τὰ Πατριαρχεῖα θὰ δικάσωσι καὶ θὰ λύσωσιν αὐτάς.

Γ'. Ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν ἀναγνωρίζει τὰ κοινοτικά ἰδρύματα, συνεπῶς δὲ καὶ τὰς Κοινοτήτας, τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτονομίαν εἰς πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου ἐν πάσῃ Μουσουλμανικῇ Πολιτείᾳ ἀναγνωρισθέντα ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Προφήτου Μωάμεθ Δίκαια τῶν Χριστιανικῶν ἐθνῶν, δι' ὧν περιεφρουρήθη ἡ χριστιανικὴ ὄντοτης καὶ αὐθυπαρξία καὶ οἱ δεσμοὶ οἱ συνδέοντες τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν κληρὸν μετὰ τῶν Χριστιανῶν, τοὺς ποιμένας μετὰ τοῦ ποιμνίου.

Τὸ ὀλεθριώτερον ὅμως καὶ καταστρεπτικώτερον διὰ τὰ Χριστιανικὰ Δίκαια ἄρθρον τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος εἶναι τὸ 111ον. Ἴδου αὐτό: «Ἐν ἐκάστῳ Καῖᾶ (ἔδρα ὑποδιοικήσεως) θὰ ὑπάρχῃ ἅνα ἐν κοινοτικὸν Συμβούλιον ἐκάστης ἐθνότητος τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιβλέπωσι 1ον εἰς τὸ νὰ δαπανῶνται αἱ πρόσοδοι τῶν ἐστεγασμένων καὶ τῶν βακουφικῶν χρημάτων πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὧν προωρίσθησαν συνφδὰ τοῖς ὄροις τοῦ ἀφιερωτηρίου καὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων καὶ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶνται τὰ κληροδοτήματα τὰ διατιθέμενα δυνάμει Διαθηκῶν διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς. 2ον Εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ὄρφανικῶν περιουσιῶν συνφδὰ τῷ περὶ ὄρφανικῶν περιουσιῶν Κανονισμῷ. Τὰ Συμβούλια ταῦτα, συμφώνως τοῖς συνταχθησομένοις Κανονισμοῖς, θὰ σύγκεινται ἐκ μελῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ. **Διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν τὰ Συμβούλια ταῦτα θὰ ἀποτείνωνται πρὸς τὰς ἐπιτοπίους Ἀρχὰς καὶ τὰ γενικά Νομαρχιακὰ Συμβούλια**».

Διὰ νὰ κατανοηθῇ καλῶς ἡ καταχθονιότης τοῦ ἄρθρου τούτου δεόν νὰ ληφθῇ ὑπ'

ᾧψει ὅτι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Βερατίων καὶ τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν ἢ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν προσόδων ἐκκλησιῶν, σχολῶν καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν καθιδρυμάτων ἀνήκει εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς Μητροπολίτας παρ' ὧν διορίζονται καὶ προεδρεύονται (ἀμέσως ἢ ἐμμέσως) οἱ ἐκλεγόμενοι Ἐπίτροποι, Ἐφοροὶ καὶ διαχειρισταί, πρὸς οὓς ἀναφέρονται καὶ λογοδοτοῦσι, καὶ παρ' ὧν ἐποπτεύονται. Τί ἀποσκοπεῖ λοιπὸν τὸ ἄρθρον 111; νὰ ἀποκλείσῃ τὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς Μητροπολίτας ἀπὸ πάσης συμμετοχῆς καὶ νὰ παραδώσῃ πάσας τὰς περιουσίας ἐκκλησιαστικὰς, κοινοτικὰς, φιλανθρωπικὰς εἰς τὴν διαχείρισιν ἑνὸς Συμβουλίου, ξένου παντάπασι πρὸς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχάς, Συμβουλίου ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ λαοῦ (ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον ἀπαρτιζόμενον ἐκ Κυβερνητικῶν ὀργάνων), ἅπερ Συμβούλια θὰ ὄσιν ἐξαρτήματα Κυβερνητικὰ, εἰς τὰς ἐπιτοπίους Ἀρχάς καὶ τὰ Γ. Νομαρχιακὰ Συμβούλια ἀναφερόμενα. Ἀποσκοπεῖται λοιπὸν ἀπλῶς καὶ καθαρῶς ἢ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ΔΗΜΕΥΣΙΣ πάσης ἐκκλησιαστικῆς, κοινοτικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς περιουσίας καὶ ἐν ταύτῃ ἢ διάστασις παντὸς δεσμοῦ μεταξὺ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ μεταξὺ τῶν ποιμένων καὶ τοῦ ποιμνίου. Ὅποιας δὲ κραυγῆς θὰ ἔβαλλε καὶ ὑπ' ὁποίας δεδικοιολογημένης ἀγανακτήσεως θὰ κατελαμβάνετο ὁ Μουσουλμανικὸς κόσμος, ἂν Χριστιανικὴ τις Κυβέρνησις περὶ τῶν βακουφικῶν μουσουλμανικῶν περιουσιῶν προκειμένου ἐθέσπιζε τοιοῦτον νόμον!

Εἶχε δὲ μέγα δίκαιον ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' ὅστις ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὴν Ἀρχὴν τῶν Νεοτούρκων ἀνεφώνησε: «Τώρα ἀρχίζει ὁ μέγας περὶ ὑπόρξεως ἀγῶν τῆς Ἐκκλησίας». Προφητικοὶ λόγοι.

Ἀσύστατοι ἐνστάσε ς.

Αἱ ἐνστάσεις λοιπὸν τῶν σοβινιστῶν Τούρκων καὶ τῶν υπερμάχων των ὅτι δῆθεν ἡ θέσις

τῶν Χριστιανῶν ἐν ταῖς Μουσουλμανικαῖς χώραις βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ «κράτος ἐν κράτει», ὅτι ἀποτελεῖ ἀνωμαλίαν, ὅτι εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ φυσικοῦ καὶ φιλοσοφικοῦ καὶ δημοσίου Εὐρωπαϊκοῦ Δικαίου καὶ τὰ τοιαῦτα δικανικὰ σοφίσματα, εἰσὶν ἐπιστημονικῶς καὶ νομικῶς καὶ ἀπὸ πάσης ἄλλης ἀπόψεως ἐπιχειρήματα σφαλερὰ καὶ ἀναλήθη.

Ὁ Προφήτης ὅλον τὸ ἔργον του περιέλαβεν ἐν τῇ θρησκείᾳ. Τί ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ὀρίσῃ περὶ τῶν σχέσεων Ἰσλαμισμού καὶ Χριστιανισμού; Ὅτι οὗτοι ἐν τῇ Μουσουλμανικῇ Πολιτείᾳ ἔδει νὰ διέπωνται ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τοῦ Ἰσλάμ;

οἱ Ὀλλανδοὶ ἐν Ἰάββα, οἱ Ἀμερικανοὶ ἐν ταῖς Φιλιππίναις, οἱ Ρῶσοι ἐν Τουρκεστὰν καὶ Κορμαίᾳ, οἱ Αὐστριακοὶ ἐν Βοσνίᾳ καὶ Ἐρζεγοβίᾳ, οἱ Ἕλληνες καὶ Σέρβοι ἐν Κρήτῃ, Μακεδονίᾳ, Θράκῃ καὶ Παλαιᾷ Σερβίᾳ, οὐδαμῶς ἐπιδιώξαντες τὸν ἐκχριστιανισμόν τῶν Μουσουλμάνων, ἀλλ' ἐπαφίσαντες αὐτοῖς νὰ διακανονίζωσι τὰ τῶν «προσωπικῶν αὐτῶν θεσμῶν» κατὰ τὴν ἰδίαν νομοθεσίαν ἀδιαχώριστον ἀπὸ τῆς θρησκείας των καὶ νὰ ἔχωσι τοὺς ἰδίους αὐτῶν θρησκευτικούς ἀρχηγούς καὶ δικαστάς, νὰ ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας των, νὰ διατηρῶσι καὶ διαχειρίζονται τὰ φιλανθρωπικὰ καὶ κοινωφελῆ ἰδρύματά των, τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν περιουσίαν, νὰ

ἔχωσι τὴν ἐκπαίδευσίν των εἰς χεῖρας των καὶ πολλὰ ἄλλα. (Πρβλ. *Nauphal Cours de droit musulman*). Πληντῶν ὅσων ἀνεφέραμεν ἐν προηγουμένῃ Μελέτῃ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, προσθέτομεν καὶ τοῦτο ὅτι ὁ ἐν Κριμαίᾳ συντάκτης τῆς Τουρκικῆς ἐφημερίδος «Τερτζουμάν» Ἰσμαήλ Γασπαρίνσκις, ἐν διαλέξει τὴν ὁποίαν ἔκαμε τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1906 ἐν Καῖρφ ἐνώπιον ἐπιλέκτου ὁμηγύρευος Μουσουλμάνων περὶ τῆς θέσεως καὶ καταστάσεως τῶν Μουσουλμάνων ἐν Ρωσίᾳ, ἐπήνεσε τὰς ἀρετὰς τῶν Ρώσων οἵτινες γνωρίζουσι νὰ σέβονται καὶ τὴν θρησκείαν τῶν Μουσουλμάνων καὶ τὴν ἰδιαιτέραν νομοθεσίαν τοῦ Ἰσλάμ, ἐπιτρέποντες τοῖς Μουσουλμάνοις πλήρη σχεδὸν αὐτοδιοικήσιν ἐν εὐρυτάτῳ κύκλῳ. Ἐνταῦθα δέ; Ἐνταῦθα ὑπάγεται ὁ γάμος καὶ τὰ συναφῆ αὐτῷ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἱεροδικῶν, ἐξιλαμίζονται, ἀρπαζόμενα ἀπὸ τῶν γονέων των ἐννεαετῆ παιδία—ἐνῶ διὰ τοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἐνήλικας ἔτι ἡ ἀλλαξοπιστία συνεπάγεται τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου—ἐκτουρίζονται τὰ σχολεῖα, νομοθετεῖται ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ ἐλευθέρη ἐνάσκησις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ λατρείας μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ διασαράττηται ἡ δημοσία τάξις καὶ τὰ χρηστὰ ἥθη, ἐξυβρίζεται αὕτη ὡς ὑποθάλπουσα τὸν ἀλκοολισμόν, κηρύττωνται ὑπόχρεοι πρὸς

τὸ 1917-1919 ἀποφάσεις τῶν Πατριαρχείων ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τότε ἴσχυεν ὁ ψηφισθεὶς

ἐκδίδονται ἐπὶ ἔτη ἄδεια οἰκοδομῆς ἢ ἐπισκευῆς ναῶν καὶ σχολείων ἢ καὶ ἀπορρίπτονται αὗται, ἐπιβάλλονται τουρκικὰ ὀνόματα εἰς τὰς ὀρθοδόξους Μητροπόλεις, ἐγκαθιδρύεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γερμανὸς διὰ νὰ διενεργῇ οὗτος καταχθονιώτερον τὴν ὑπὸ νόμους καὶ κατάργησιν τῶν Χριστιανικῶν Δικαίων, δὲν ἐκτελοῦνται αἱ περὶ διατροφῆς (ναφακὰ) κατὰ

Αὕτη εἶναι ἡ γυμνὴ ἀλήθεια. «Ἡ δὲ ἀλήθεια—διδάσκει ἢ φωτεινὴ καὶ φωτοβόλος Βίβλος τοῦ Εὐαγγελίου (Ἰνδζιλ), ὡς τὴν ἀπο-

καλεῖ ἐν τῷ Κορανίῳ ὁ Προφήτης Μωάμεθ— «ἡ ἀλήθεια σώσει ἡμᾶς». Κατὰ δὲ τὸν Ἄγγλον Ἀνατολιστὴν *Bosworth Smith* οἱ Μουσουλμάνοι ἔχουσι πλεῖστα ὄσα νὰ μάθωσι παρὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ νὰ μένωσι πάντοτε ἀληθεῖς Μουσουλμάνοι.

ΤΕΛΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαλλάξασα τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τὸν Δευτερεύοντα κ. Δωρόθεον, προήγαγεν εἰς Δευτερεύοντα τὸν τέως Τριτεύοντα κ. Νικηφόρον, εἰς Τριτεύοντα τὸν τέως διάκονον τῆς σειρᾶς κ. Αἰμιλιανὸν καὶ εἰς διάκονον τῆς σειρᾶς τὸν διάκ. κ. Μάξιμον.

—Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἐν Πέραν ἰ. ναῷ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Κοινωνικοῦ Αὐτῆ ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Τρίτος γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου διορίσθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 28 παρελθόντος ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς διάκονος κ. Δωρόθεος.

—Διευθυντὴς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» διορίσθη ὁ διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Χάλκης διάκονος κ. Γερμανός.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 2420

ΛΗΣΙΣ

Ὁ Μιλτιάδης Α. Κοκορόμπα, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, πολίτης Ἕλλην τέως ὑπάλληλος καὶ κάτοικος Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως) νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2. μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' αντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος

ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Εὐγενίας Μ. Κοκορόμπα τὸ γένος Πέτρου Σωτηριάδου, Χριστιανῆς ὀρθοδόξου, Ἑλληνίδος πολίτιδος, ἀνε ἐπαγγέλματος, κατοικοῦ Ταταούλων Γιοκούς Πασῆ ἀριθ. 8 (Κωνσταντινουπόλεως), ἐπι διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 30 Μαΐου 1922

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Νεοκαίσαρειας καὶ Κοτυώρων

2

Πολύκαρπος

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμ. Ὁδ. Α. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 2655

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Ἀναστάσιος Ἀνέστη χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπάλληλος ὀθωμανός, τέως κατοικὸς Βελιγραδίου (Κων]πόλεως), καὶ χύτης τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας ἀριθ. 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' αντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Παχ]είοις Πνευματικοῦ Δ. καστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Σμαρῶς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδρόμου Μαριδίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελομένης, κατοικοῦ Βελιγραδίου (Κωνσταντινουπόλεως) περὶ διαζεύξεως. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κήρυκος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 16 Μαΐου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπογρ.) Ὁ Νεοκαίσαρειας καὶ Κοτυώρων

2

Πολύκαρπος

Ὁ Α' Γραμματεὺς Ἀρμ. Ὁδ. Α. Χαμουδόπουλος

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΩΝ

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Φόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 18 Ἰουνίου 1922.

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΕΝ ΤΩ ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΙΕΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩ ΤΗΣ ΑΓ. ΤΡΙΑΔΟΣ

Αἰξ. ἀριθ. 1140

1) Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους ἀρ-
χεται τῆς λειτουργίας αὐτοῦ «Τὸ ἐν Χάλκῃ
Ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς Ἀγίας Τριάδος» ὑπὸ
τὴν αὐτὴν στέγην καὶ διεύθυνσιν τῆς Θεολο-
γικῆς Ἀκαδημίας Χάλκης.

2) Προορισμὸς τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου εἶναι
ἡ μόρφωσις ἱερέων καὶ διδασκάλων, ὡς καὶ
ἡ προπαρασκευὴ πρὸς ἐξακολούθησιν ἐνωτέ-
ρων Θεολογικῶν σπουδῶν.

3) Τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου
περιλαμβάνει πενταετὴ κύκλον μαθημάτων, οἱ
τούτων δὲ συμπληροῦντες λαμβάνουσι πτυχίον
Ἱεροδιδασκαλικόν, παρέχον αὐτοῖς ἄμεσον
εἴσοδον εἰς τὸ σῶμα τῶν προσοντούχων δι-
δασκάλων.

4) Εἰς τὴν α' τάξιν κατατάσσονται μετὰ
γραπτὴν καὶ προφορικὴν δοκιμασίαν οἱ συμ-

πληρώσαντες ἐξατάξιον ἀστικὴν σχολὴν τοῦ
προγράμματος Κωνσταντινουπόλεως ἢ οἱ ἔ-
χοντες ἰσοδυνάμους γνώσεις. Εἰς τὴν β' δὲ
τάξιν πάντες οἱ συμπληρώσαντες οἰανδήποτε
τοῦ Γυμνασίου τάξιν.

5) Ἡ ε' τάξις χωρίζεται εἰς δύο τμήματα,
ἐξ ὧν τὸ μὲν ὀδηγεῖ εἰς τὸ Ἱεροδιδασκαλικόν
πτυχίον, τὸ δὲ εἰς πτυχίον συνεχίσεως ἀνωτέ-
ρων θεολογικῶν σπουδῶν.

6) Τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος (1922-23)
ἐκτὸς τῆς α' τάξεως θὰ λειτουργήσῃ καὶ β',
ἐὰν μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου δηλωθῇ ἐπαρκὴς
ἀριθμὸς διὰ τὴν τάξιν ταύτην μαθητῶν.

7) Δι' ἑκατέραν τῶν δύο ὡς ἄνω τάξεων θὰ
προσληφθῶσιν οὐχὶ πλείονες τῶν εἰκοσι μα-
θητῶν. Τούτων πέντε θὰ εἶναι δωρεὰν ὑπό-
τροφοι τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου πλήρους ὑπότρο-
φίας, πέντε ἕτεροι θὰ εἶναι δωρεὰν ὑπότροφοι

κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον, τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἰδίων, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἰδιοσυντήρητοι χαρακτηριζόμενοι ὑποχρεοῦνται εἰς καταβολὴν τῆς ὅλης ἐτησίας ὑποτροφίας, ὀριζομένης εἰς λίρας ἀγγλικὰς τεσσαράκοντα, περιλαμβανοῦσης δὲ διδασκαλίαν, οἴκησιν, διατροφὴν, φωτισμὸν, πλῆσιν καὶ θέρμανσιν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μαθημάτων. Ἡ ὑποτροφία προκαταβάλλεται εἰς τρεῖς ἐτησίας δόσεις.

8) Οἱ ὑπότροφοι καὶ οἱ ἡμιπύτροφοι τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου εἰσάγονται διὰ διαγωνισμοῦ διεξαχθησομένου ἐπὶ τῇ βίβασι τῶν ἀκολούθων ὄρων: α') ἡ ἡλικία προκειμένου διὰ τὴν β' τάξιν οὔτε κατωτέρα τῶν 13 οὔτε ἀνωτέρα τῶν 18 ἐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν πρόκηται περὶ ἱερωμένου β') πλήρης ἀρτιμέλεια, ἐν ἧ νοεῖται καὶ ἡ καλλιφωνία μετὰ πλήρους σωματικῆς ὑγείας γ') προσαγωγή τὸ μὲν ἐγγράφων ἐνδεικτικῶν ἐξαταξίου ἀστικῆς ἢ ἄλλης ἰσοδυνάμου σχολῆς ἢ γυμνασιακῆς τάξεως προκειμένου περὶ καταξίμου εἰς τὴν β' τάξιν, τὸ δὲ πιστοποιητικοῦ τῆς οἰκειᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς περὶ χρηστῆς διαγωγῆς δ') οἱ εἰσαγόμενοι ὡς δωρεὰν ὑπότροφοι εἴτε πλήρους εἴτε κατὰ τὸ ἥμισυ ὑποτροφίας ὑποχρεοῦνται νὰ συμπληρώσωσι τὰς σπουδὰς αὐτῶν καὶ λάβωσι τὸ Ἱεροδιδασκαλικὸν πτυχίον. Ἐν περιπτώσει ἀποχωρήσεως ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῶν πρὸ τῆς λήψεως τοῦ πτυχίου, ὑποχρεοῦνται εἰς ἀποζημίωσιν, ὡς ἐὰν ἦσαν ἐξ ἀρχῆς ἰδιοσυντήρητοι, καὶ πρὸς τοῦτο θέλουσι προσαγάγῃ ἀξιόχρεων ἐγγυητῆν ε') ἐπὶ ἴσης ἰκανότητος γνώσεων, διωγῆς καὶ λοιπῶν προσόντων προτιμῶνται κατὰ τὴν πρόσληψιν οἱ ὄρφανοὶ καὶ μετὰ τούτους οἱ υἱοὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν διδασκάλων.

9) Αἱ πρὸς ὑποτροφίαν πλήρη ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ αἰτήσεις ἀπευθύνονται πρὸς τὴν Ἐφορεῖαν τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας (Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον-Φανάριον) τὸ ἀργότερον μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου, συνοδευόμεναι καὶ ὑπὸ ὅλων

τῶν ἀπαιτουμένων ἐγγράφων (ἀριθ. 8). Ἡ Ἐφορεῖα τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας ἐπὶ τούτῳ διασκεπτομένη θὰ καθορίσῃ τοὺς προτιμητέους, οἱ ὅποιοι εἰδοποιούμενοι ὑπ' αὐτῆς θὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ὀρισμένην ἡμέραν διὰ τὴν προφορικὴν καὶ γραπτὴν παρὰ τῶν καθηγητῶν δοκιμασίαν.

Ἡ Ἐφορεῖα τοῦ ἐν Χάλκῃ Ἱεροδιδασκαλείου τῆς Ἁγίας Τριάδος

Ο ΠΡΩΘΙΕΡΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΗΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ ΕΚΚΗΣΙΑ

Πρῶτος, ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας προέβη νὰ διμαρτυρηθῇ ἀμέσως καὶ ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῖς Σοβιετ διὰ τὸν διωγμὸν, ὃν ἐκίνησαν κατὰ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ἐκ]σίας, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μ. Πατριάρχου Τύχωνος καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν κλήρου.

Τὸ τηλεγράφημα ἔχει ὡς ἐξῆς:

Πρὸς τὸν Λενὶν, Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ,

Κρεμλίνον, ΜΟΣΧΑ

Ἐν ὀνόματι τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων, ἃς ἀντιπροσωπεύομεν, ἐπιθυμοῦμεν νὰ διμαρτυρηθῶμεν ἐντονώτατα ἐναντίον τῆς προσβολῆς τῆς γινομένης πρὸς τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριάρχου τῆς Τύχωνος. Ἡ κοινὴ γνώμη καὶ ἡ συνείδησις τοῦ Χριστιανισμοῦ, πράγματι δὲ σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἀδυνατοῦσιν νὰ ὑποφέρωσι σιωπηλῶς τόσον μέγα ἀδίκημα.

Ἐπογεγραμμένοι:

ΡΑΝΔΑΛΛ ΚΑΝΤΟΥΑΡ. (Ἀρχιεπ. Κανταουρίας).

ΚΟΣΜΟ ΕΜΠΟΡ. (Ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης).

ΤΖΩΝ ΣΜΙΘ (Πρόεδρος τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σκωτίας).

ΔΟΝΑΛ ΦΡΕΙΖΕΡ (Πρόεδρος τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς Ἡνωμένης Ἐλευθέρως Ἐκκλησίας τῆς Σκωτίας).

ΤΖΩΝ ΤΣΑΟΥΝ (Πρόεδρος τῆς Ἠνωμένης τῶν Βαπτιστῶν τῆς Μ. Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας).

ΤΟΜΑΣ ΓΕΙΤΣ (Πρόεδρος τῆς Ἀνεξαρτήτου Ἐνώσεως τῆς Ἀγγλίας καὶ Οὐαλίας).

ΧΕΡΜΠΕΡΤ Ρ. ΜΑΜΦΟΡΔ (Πρόεδρος τοῦ Βρετανικοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου τῆς Μοραβιανῆς Ἐκκλησίας).

ΑΙΒΟΡ Ι. ΡΟΜΠΕΡΤΟΝ (Πρόεδρος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας).

ΣΑΜΟΥΗΛ ΧΟΡΤΟΝ (Πρόεδρος τῆς Ἀρχικῆς Μεθοδιστικῆς Συνδιασκέψεως).

Γ. ΤΡΕΦΦΡΗ (Πρόεδρος τῆς Ἠνωμένης Μεθοδιστικῆς Συνδιασκέψεως).

Ι. ΑΛΦΡΕΔ ΣΑΡΠ (Πρόεδρος τῆς Βισλιανῆς Μεθοδιστικῆς Συνδιασκέψεως).

Ἐν Λάμπεθ Πάλας, τῇ 31 Μαΐου 1922

Εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τῆς Α. Σ. διεβιβάσθη διὰ τοῦ ἐν Λονδίῳ ἀντιπροσώπου τῶν Σοβιετ κ. Krassin ἡ ἀκόλουθος ἀπάντησις:

Ἡ διαμαρτυρία τὴν ὁποίαν κληρικοὶ τινες τῆς Μ. Βρετανίας ἀπηύθυναν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Σοβιετ ἀναφορικῶς πρὸς τὰ διαταχθέντα κατὰ τοῦ Πα]χου Τύχωνος μέτρα ἐπιβάλλει τὴν ἐπομένην διασάφησιν:

1. Παρὰ τὴν ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ περιεχομένην δήλωσιν, οὐδεμία ἐγένετο προσβολὴ κατὰ τῆς Ἐκ]σίας. Ἐλήφθησαν μόνον μέτρα κατὰ ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουσι τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν οἷς καὶ ὁ προμνηστὴς Πα]χης αὐτῆς, ἐξ αἰτίας τῆς ὀργανωθείσης ὑπ' αὐτῶν ἀντιστάσεως κατὰ τῶν μέτρων τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἄτινα μέτρα ἐλήφθησαν πρὸς περισωσὶν δέκα ἑκατομ. ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, περιλαμβανουσῶν καὶ παιδιά.

2. Ἐν τῇ ἔριδι μεταξὺ Πα]χου Τύχωνος καὶ τῆς Ἀρχῆς τῶν Σοβιετ ἡ μεγάλη πλειονοψηφία τοῦ κλήρου εὐρίσκεται πρὸς τὸ μέρος τῶν Σοβιετ καὶ τῶν ἑργατικῶν ὄγκων, οὓς ἀντιπροσωπεύουσι ταῦτα. Ἀσήμαντος μόνον ἀριθμὸς κληρικῶν—ὄσοι ὑπῆρξαν οἱ μᾶλλον προνομιοῦχοι καὶ διεφθαρμένοι ὡς ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῶν μετὰ τῆς Τσαρικῆς Ἐγγειίας καὶ τοῦ κεφαλαίου

—ἀποτελεῖ τὸν ὄμιλον τοῦ Πα]χου Τύχωνος. Ἡ δημοσία γνώμη ἐν Ρωσσίᾳ λαμβάνει ὑποσημείωσιν ὅτι οἱ διαμαρτυρόμενοι Ἀγγλοκληρικοὶ ἐκφράζουσι τὴν ἀλληλεγγύην αὐτῶν, οὐχὶ μετὰ τῶν ἀποθνησκόντων ἐκ πείνης ἐργατικῶν ὄγκων τῆς Ρωσσίας, οὐδὲ μετὰ τῆς πλειονότητος τοῦ κλήρου, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἀσημάντου ἀριθμοῦ κληρικῶν, οἵτινες πάντοτε συνειργάζοντο μετὰ τῶν Τσάρων, μετὰ τῆς Γραφειοκρατίας καὶ μετὰ τῶν εὐγενῶν, καὶ οἱ ὅποιοι ἀπροκαλύπτως ἀνθίστανται εἰς τὴν δύναμιν τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν.

774. Ἰουνίου 3 1922.

Μόσχα, Κρεμλίον

Διεύθυνσις τοῦ Συμβουλίου

τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ

(ὑπ.) Smolaninoff

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου:

Lambeth Palace, S. E.

Ἰουνίου 7 1922

Ἀγαπητὲ Κύριε,

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 6 Ἰουνίου Ὑμετέρας ἀνακοινώσεως ἀπὸ μέρους τῆς Ρωσικῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας, δὲν δύναται νὰ ἀποσύρῃ οὐδεμίαν ἐκ τῶν δηλώσεων, ἃς ἤδη ἔκαμε ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων τῇ 25 Μαΐου, δηλώσεων, αἱ ὁποῖαι ἐβασίζοντο ἐπὶ ἀμέσων ἐκ Ρωσσίας πληροφοριῶν. Αἱ εἰς χεῖρας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀμεσσοὶ πληροφορίαὶ ἰδιαζόντως τονίζουσι τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πα]χης τῆς Ρωσικῆς Ἐκ]σίας ἐπειλημμένως προσέφερετὴν βοήθειαν τῆς Ἐκ]σίας διὰ τὴν περίθλασιν τῶν λιμωγιῶντων, καὶ ὅτι τὰς πληροφορίας αὐτοῦ στεροειτύπως ἀπέρριπτεν ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις. Ἀλλὰ πρὸ τῆς ρητῆς διαψεύσεως τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὑπόχρεον ὅπως ζητήσῃ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς ὀλιγάριθμον σῶμα ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ὅπως μεταβῶσιν εἰς Ρωσσίαν ἰναἰξετάσῃ τὴν κατάστασιν ἐπὶ τόπου πρὸς ἀποφυγὴν ἐν τῷ μέλλοντι παρεξηγήσεων.

Ὑμέτερος

G. K. A. Bell, Chaplain

Σχόλια τοῦ Church Times

Εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου διὰ τὴν κατὰ τῆς Ρωσικῆς Ἐκ]σίας προσβολὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πα]χου αὐτῆς, ὁ κ. Krassin ἀπαντᾷ διὰ μιᾶς διασαφήσεως, ἣτις ἀποφαίνεται ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ ὑπογράψαντες τὴν διαμαρτυρίαν μετ' αὐτοῦ δὲν ἔχουσι πραγματικὴν γνῶσιν τῆς καταστάσεως. Ὁ κ. Krassin λέγει ὅτι οὐδεμίαν ἐγένετο κατὰ τῆς Ἐκκλησίας προσβολὴ ἀλλὰ μόνον κατὰ τινων κληρῶν. Τοῦτο εἶνε σόφισμα ἢ Ἐκ]σία εἶνε μία καὶ ὅταν πολλοὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς προσβάλλονται, προσβάλλεται αὐτὴ ἢ Ἐκ]σία.

Προχωρῶν ὁμιλεῖ περὶ ἀσημάντου ἀριθμοῦ ἐκ τοῦ κλήρου, τοῦ τσαρικοῦ ὁμίλου, τοῦ ὁμίλου τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, ὡς παραταχθέντος ἐναντίον τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν. Τοῦτο εἶνε ψευδές. Καταλήγει διὰ μιᾶς ὑβρεως. Εἰς τὸ οὐθαδες ἐγγραφον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀπαντᾷ ὅτι ἐνήργησεν ἐπὶ τῇ βάσει ἀμέσως ἐκ Ρωσσίας πληροφοριῶν οἱ ὁποῖαι τονίζουσιν ἰδιαίτερος τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πα]χης προσέφερε κατ' ἐπανάληψιν τὴν ἀρωγὴν τῆς Ἐκ]σίας ὑπὲρ τῶν λιμωγιῶντων, καὶ ὅτι αἱ προσφοραὶ του ἀπέρριπτοντο συστηματικῶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Σοβιέτ.

Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐπίσημου διαψεύσεως τῆς Σοβ. Κυβερνήσεως, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ζητεῖ τὴν ἀδειν ὅπως μικρὸς ἀριθμὸς ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν Σωμάτων ἐν τῇ Μ. Βρετανίᾳ μεταβῇ εἰς Ρωσσίαν νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατὰστασιν ἐπὶ τόπου ἀναμφιβόλως ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις καταβάλλει τελευταίαν προσπάθειαν ὅπως καταστρέψῃ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἐκ]σίας διαιρούσα αὐτὴν, εἰ δυνατόν, καθ' ἑαυτῆς. Οἱ τύραννοι τῆς Ρωσσίας καταδιώκουσι καὶ τρομοκρατοῦσι τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ρωσσίας ὅπως οἱ σύμμαχοι των Κεμαλικὸι καταπολεμοῦσι τοὺς ἐν Μ. Ἀσίᾳ χριστιανοὺς. Ἄν ἀληθεύῃ ὅτι τὰ Σοβιέτ συνέλαβον τὸν Σ. Czieslak ἀντιτῆραν ἀρχὴν σήμερον τῆς Δ. Ἐκκλησίας ἐν Ρωσσίᾳ, πράγματι ἡ θέσις των θὰ εἶνε ἀπελπιστικὴ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ λυπῆται τις διὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ νὰ συνάψῃ συμφωνίαν μετὰ τούτων ἀνθρώπων ἐν Γενεύῃ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Γνωρίζεται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν Δικαστήριον ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Δευτέρας 20 Ἰουνίου ἀντὶ τῆς 2 μ. μ. ὥρας, θὰ συνεδριάξῃ τὴν 9 πρὸ μεσημβρίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 Ἰουνίου 1922

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΣΕΡΒΙΑΣ

(συνέχεια ἐκ τοῦ 21ου ἀριθμοῦ)

Τὸ κράτος τῶν Σ. Κ. Σ. ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὸ ἑκατομύριον διαφόρους ἄλλογενεῖς: Γερμανοὺς, Μαγιάρους, Ρουμάνους, Ἕλληνας καὶ ἄλλους, περὶ ὧν δὲ αὐτῶν θεωροῦμεν καλὸν νὰ σημειώσωμεν σχετικὰ τινά.

Καὶ ἐν πρώτοις ὁ λόγος περὶ Ἑλλήνων.

Δὲν πρέπει νὰ φανῆ παράδοξον εἰς κανένα ὅτι ἐν Σερβίᾳ ὑπῆρχον ἀνεκαθεν ἐγκατεστημένοι πολλαὶ χιλιάδες Ἑλλήνων καὶ ὅτι καὶ εἰς τὰς νέας χώρας αὐτῆς, τὰς ἄλλοτε αὐστριακὰς καὶ οὐγγρικὰς, εὐρίσκοντο διεσπαρμένοι πολλαχοῦ ἀρκεταὶ ἑκατοντάδες ὁμογενῶν. Δὲν ὁμολῶ περὶ τῶν Μακεδονικῶν ἐπαρχιῶν, διότι ἐκεῖ πλεόν δὲν εἰσχωρεῖ καμμία διαμφισβήτησις. Καὶ οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης ἐν Σερβίᾳ ἐγκαταστάσεως Ἑλλήνων εἶνε γνωστοί: Εἶνε ἐμπορικοὶ, πολιτικοὶ, ἐκκλησιαστικοὶ, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἢ χωριστὰ ἠνούνουν τὴν ἐδῶ ἢ ἐκεῖ τῆς Σερβίας ἀραιότεραν ἢ πυκνότεραν συγκέντρωσιν πολλῶν ὁμογενῶν, μάλιστα ἐκ τῆς τότε τουρκικῆς αὐτοκρατορίας (καὶ ἰδίως ἐκ Μακεδονίας καὶ Ἡπείρου), ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Π. Ἑλλάδος. Δυστυχῶς ὁμως καὶ λόγοι πολλοὶ καὶ διάφοροι, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἡ ὀλιγωρία ἀπὸ μέρους τῶν ἐκασταχοῦ τῆς Σερβίας ἡμετέρων ἀρμοδιῶν ἀντιπροσώπων, ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἡ ἐπιγαμία ὁμογενῶν μετὰ αὐτοχθόνων ὁμοδόξων, συνέτειναν πολὺ ὥστε σήμερον πολλαχοῦ νὰ ἐχῶσιν ἐκσερβισθῆ οἱ ὁμογενεῖς μας. Ἐν δὲ μάλιστα προσθέσωμεν καὶ κάποιαν ἀπροθυμίαν ἀπὸ μέρους τῆς Σερβικῆς κυβερνήσεως ὅπως εὐνοήσῃ τὴν ὑπαρξίν ἑλληνικῶν παρoικιῶν ἐν Σερβίᾳ, συνάγομεν ἀσφαλῶς τὸ θλιβερὸν συμπέρασμα ὅτι ἀργὰ ἢ γρηγόρα θέλουσιν ἐκλείψει καὶ αὐτοὶ οἱ ἐλάχιστοι πυρῆνες ἑλληνικῶν ἐγκαταστάσεων ἐν Σερβίᾳ. Χωρὶς νὰ παρατάξω πλήρη κατάλογον περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω πόλεων καὶ χωρίων, ἐνθα ἄλλοτε ἤμαζον ἑλληνικαὶ παρoικίαι, μερικὰς πόλεις τῆς Σερβίας.

Ἀρχίζω ἀπὸ τὸ Βελιγράδιον. Ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν Σαίου καὶ Δουνάβεως ἀπετέλεσεν ἀνεκαθεν σημαντικὸν ἐμπορικὸν σταθμὸν, εὐνοήσαντα τολμηρὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις τόσον ἀνὰ τὰ ἄνω Βαλκάνια ὅσον καὶ ἀνὰ τὰς χώρας τῆς Κεντρῶς Εὐρώπης. Οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν, διακρινόμενοι πάντοτε διὰ τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα, δὲν ἀφήκαν ἀνεκμεταλλεῦτον τὴν θέσιν ταύτην καὶ διὰ τοῦτο πολὺ ἐνωρὶς ἐλθόντες κατ' ἀρχὰς ὀλίγοι, ἀργότερον περισσότεροι, εἶχον ἐγκατασταθῆ ἐν Βελιγραδίῳ, ἐνθα τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ τραπεζιτικαὶ ἐργασίαι περιήλθον εἰς χεῖρας αὐτῶν, μέχρις ἀκόμη πρὸ 40 ἐτῶν. ὡς ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς γαλάτης Α. Mousset. Πλὴν τούτου καὶ ἄλλοι λόγοι συνέβαλλον εἰς τὴν ἐγκατάστασιν ὁμογενῶν ἐν Βελιγραδίῳ. Ἦτο ἡ Ἐκκλησία. Ὡς γνωστὸν ἡ Μητρόπολις Βελιγραδίου εὐρίσκετο ἐν ἀμέσῳ ἢ ἐμμέσῳ ἐξαρτήσῃ ἀπὸ τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου, ἐχρημάτισαν δὲ καὶ Ἕλληνες Ἱεράρχαι ὡς Μητροπολίται Βελιγραδίου. Τὸ τελευταῖον ἰδίως σημεῖον ἦρκει πολλάκις ὅπως προσελκύωνται ὁμογενεῖς καὶ ἐγκαθίστανται ἐκεῖ. Ἐπειτα ἂς μὴ λησμονηθῆ καὶ κάτι ἄλλο, πολὺ δραστικὸν εἰς τὸ νὰ διαθρύπτῃ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν αἰσθηματολογίαν τῶν ἡμετέρων. Εἶνε τὸ μαρτύριον Ρήγα τοῦ Φερραίου. Ἐπῆρξεν ὁ θρυλικὸς ψάλτης τῆς ἔθνικῆς μας παλιγγενεσίας ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τῆς Βαλκανικῆς. Συλληφθεὶς καὶ ἐγκλεισθεὶς εἰς τὸ ἱστορικὸν φρούριον τοῦ Βελιγραδίου ἐφονεύθη ἔπειτα ἀποκεφαλίσθεις, κατ' ἄλλους διατρυθεὶς ὑπὸ σφαιρῶν.

Τὸ μαρτύριον τοῦ ἔθνικοῦ μας ἥρωος δὲν ἐλησμονήθη ὑπὸ τῆς δημαρχίας Βελιγραδίου, ἢ ὅποια μία τῶν παρακειμένων πρὸς τὸ ἱστορικὸν φρούριον καὶ τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου ὀδῶν ὠνόμασε αὐτῶν Ρήγα τοῦ Φερραίου, οἱ δὲ ὁμογενεῖς μας χάρις εἰς τὰς καταβληθείσας προσπάθειάς τῆς Α. Σεβ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀματείας, ἀνέλαβον νὰ ἐκπληρώσωσι πόθον

αὐτῶν περὶ ἀνεγέρσεως ἀγάλματος καὶ πρὸς τοῦτο κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ γηραιοῦ πολιτικοῦ καὶ ἄλλοτε πρωθυπουργοῦ κ. Νικολάγεβιτς, πρὸς συλλογὴν ἐράτων καὶ τὴν διεκπεραίωσιν ἐν γένει τοῦ ἔργου.

Ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ ἔχη ἀνεγερθῆ ἀγαλμα καὶ πρὶν ἀκόμη τιμηθῆ ὑπὸ τῆς δημαρχίας, τὸ ὄνομα ἀπλῶς τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας ἦτο ἱκανὸν νὰ ἠλεκτρίσῃ κάθε ὁμογενῆ διαβαίνοντα δι' αὐτὸν ἢ ἐκείνον τὸν λόγον διὰ Βελιγραδίου καὶ δι' αὐτὸ ὑπῆρξαν ἀρκετοὶ οἱ ὁποῖοι ἐθεώρησαν τὸν τόπον ἐκεῖνον τρόπον τινὰ ἐθνικόν, ἀφοῦ ἐχύθη τὸ αἷμα ἐθνικοῦ ἥρωος, καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ διαρκῶς, λαβόντες συγχρόνως ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν Σερβίᾳ καὶ ἰδίως ἐν Βελιγραδίῳ ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος Μιλόσ Ὀβρένοβιτς ἐπεκράτει σχετικὴ τις ἐλευθερία μὴ παρατηρουμένη εἰς τὰς λοιπὰς βαλκανικὰς χώρας τοῦ τουρκικοῦ κράτους.

Ὁ ἐπισκεπτόμενος σήμερον τὸ Βελιγράδιον θὰ πληροφορηθῆ ὅτι εὐρίσκονται ἐκεῖ πλείσται οἰκογένεια ἑλληνικὰ ἐκσερβισθεῖσαι, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων πολιτικῶν καὶ λογίων κύκλων εὐρίσκονται Ἕλληνες ἐπίσης ἐκσερβισθέντες, μεταξύ δ' αὐτῶν καὶ τινες καταλαβόντες ὑπουργικὰς θέσεις, καὶ ὅτι μόλις δέκα οἰκογένεια ἀμιγῆς τὸ φρόνημα καὶ γνήσια τὴν ψυχὴν, ὑπάρχουσι σήμερον ἀπαρτίζουσαι τὴν ἑλληνικὴν παροικίαν Βελιγραδίου. Δὲν ἐξέλιπεν ἢ ἐλπίς ὅπως ἐδραιωθῆ καὶ ἐνισχυθῆ ἡ μικρὰ αὕτη παροικία, ἀρκεῖ μόνον ἡ ἑλληνικὴ πρεσβεία Βελιγραδίου νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων πρὸς ἐγκρισιν ἀπὸ μέρους τῆς Σερ. κυβερνήσεως τοῦ καταστατικοῦ τοῦ μέλλοντος νὰ διέπῃ τὰ κατὰ τὴν μικρὰν ταύτην παροικίαν καὶ πρὸς λειτουργίαν ἑλληνικοῦ ναοῦ. Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ ναὸς πρὸ πάντων εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος περισυλλέγει, πολλαπλασιάζει καὶ συγκρατεῖ τοὺς ὁμογενεῖς μας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐρχομαι εἰς τὸ Σεμλζνον (ἢ Ζεμουόν, σερβιστί). Ἡκμαζε ἄλλοτε ἐκεῖ κοινότης ὁμογενῆς καὶ τοῦτο πιστοποιεῖται ἐκ τῆς ὑπάρξεως δύο ὠραίων ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀμασειᾶς καὶ ἐγὼ ἐπεσκέφθημεν τὰς

ἐκκλησίας ταύτας, ἐπληροφορήθημεν δὲ ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ σέρβου ἱερέως μίᾳς ἐξ αὐτῶν ὅτι ἐπὶ οὐγγρικῆς κατοχῆς ἱεράτευεν ἐκεῖ τακτικῶς Ἕλλην ἱερεὺς, ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δις τοῦ μηνὸς ἐτελέετο ἡ θ. λειτουργία ἐλεημιστὶ καὶ ὅτι ἀπὸ πέρυσιν τελεῖται αὕτη ἄπαξ τοῦ μηνὸς ὑπ' αὐτοῦ ἑλληνιστὶ, (καίτοι ἀγνοεῖ παντάπασιν τὴν ἑλληνικὴν). Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι καὶ ἡ κοινότης αὕτη ἐκσερβισθεῖσα καθ' ὀλοκληρίαν, σήμερον δὲν ὑφίσταται.

Ἐπισκεπτόμεθα τὸ Νόβι-σάτ, ἀπέχον ὀλίγα χιλιόμετρα τοῦ Καρλοβιτσιού. Ὁ ἐκεῖ σεβ. Ἐπίσκοπος κ. Εἰρηναῖος ὑποδεχθεὶς ἡμᾶς μὲ πολλὴν φιλοφροσύνην εἰς τὸ ἡγεμονικὸν αὐτοῦ ἐπισκοπεῖον εἶχε τὴν καλωσύνην ἔπειτα νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὰ αξιοθέατα μέρη τῆς πόλεως. Καὶ τί δὲν εἶδομεν! Ἐν πρώτοις τὸ γυμνάσιον, ὠραιότατον κτίριον, εἰς τὴν ἀνεγερσιν τοῦοποῦ συνεισέφερον καὶ ὁμογενεῖς καὶ ἰδίως ἡ ἑλλην. οἰκογένεια Τριανταφύλλου, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως διδάσκηται καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς πάσας τὰς γυμνασιακὰς τάξεις. Ὁ ὄρος οὗτος ἐκπληρούμενος μέχρις ἐσχάτων τείνει νὰ λησμονηθῆ παντελῶς ὑπὸ τὸ νέον πολιτικὸν καθεστῶς. Προχωροῦμεν. Μέσα εἰς τὰς μεγάλας ἀρτηρίας τῆς πόλεως, ἐκεῖ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων δὲν εἶνε δύσκολον νὰ πληροφορηθῆτε ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρχον καὶ ἑλληνικὰ τοιαῦτα. Φθάνομεν εἰς μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν. Ἐκτίσθη καὶ αὕτη δαπάναις τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω οἰκογενείας. Ἐκεῖ πλησίον ὑψοῦται ἐν κτίριον. Εἶνε ὀρθάνοσοφόν, κτισθὲν ποτε καὶ αὐτὸ ὑπὸ ὁμογενῶν. Ἠρώτησα κύριόν τινα, ὁ ὁποῖος μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι ἐπὶ οὐγγρικῆς κατοχῆς ὑπῆρχον ἀκόμη ἀρκετοὶ Ἕλληνες. Καὶ ποῦ δὲν ὑπῆρχον; καὶ ἔμεινε μεγάλη ἡ μικρὰ πόλις τῆς Λύστρουγαρίας ὅπου νὰ μὴν ὑπῆρχον Ἕλληνες;

Καὶ στρέφω τὸν κάλαμόν μου πρὸς τὰς ἑλληνικὰς κοινότητας τῆς σερβικῆς Μακεδονίας. Ἄλλ' εἶνε περιττὴ πᾶσα περιγραφή. Εἶχομεν ἐκεῖ μεταξύ ἄλλων τὰς Μητροπόλεις Πελαγονείας, Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν, Στρωμνίσης, Σκοπέων, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Πολυανῆς καὶ

μέρος τῆς Μ]πόλεως Βοδενῶν καὶ διετηροῦντο ἐκεῖ ἀνθηραὶ ὁμογενεῖς κοινότητες μετ' ἀραιάς ἐκκλησίας, μετ' ἀκαλλιμάρμαρα σχολεῖα, μετ' ἀπλοῦς διδασκάλων καὶ μαθητῶν, μετ' ἀσπαστοῦς καὶ ἀδελφότητος, μετ' ἀπορτίον εἰς τὰς χεῖράς μας. Σήμερον αἱ περισσώτεραι ἐξ αὐτῶν διεσκορπίσθησαν μεταναστεύσασαι κυρίως εἰς Ἑλλάδα, ἀλλ' ἔμειναν καὶ σημαντικὰ τμήματα ἐξ αὐτῶν. Καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὸ Μοναστήριον. Ἦτο ὁ πνευματικὸς φάρος τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν Μακεδονίᾳ, ἦτο τὸ ἔθνικόν μας προπύργιον, καὶ θὰ εἶνε πάντοτε, διότι ἦτο ἑλληνικόν, γνησίως ἑλληνικόν. Ἐμπορικὴ κίνησις, ἐκπαίδευσις, ἐκκλησία, σχολεῖα, τὰ πάντα ἦσαν ἑλληνικά. Καὶ ὅμως σήμερον δὲν ἐπιτρέπεται τὸ ἀνοιγμα καὶ ἡ λειτουργία ἑλληνικῆς ἐκκλησίας. Δὲν εἶνε ἀδικία; Ὁμίλησα πολλάκις διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τοῦ Σεβ. Μ]λίτου Σκοπεῖων κ. Βαρνάβα καὶ μετ' ἄλλων σέρβων ἀρχιερέων, καὶ ὅλοι ἐδρον δικαίαν μίαν τοιαύτην ἀξίωσιν, κατόπιν μάλιστα τῆς δοθείσης ἀδείας εἰς τοὺς ὀλιγαριθμοὺς ρουμανίζοντας Μοναστηρίου ὅπως ἔχωσι τὸν ἴδιον αὐτῶν ναὸν καὶ ἀκούωσι τὴν θ. λειτουργίαν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν.

Ἄλλα δὲν πρέπει νὰ παροραθῆ καὶ μία ἄλλη κοινότης, ἡ τῶν Σκοπεῖων. Περὶ αὐτῆς μάλιστα ἔχει προνοήσῃ καὶ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς τόμος (Δ]βριος 1902) ὀρίζων σαφῶς καὶ ρητῶς τὰ τῆς αὐτοδιοικήσεως αὐτῆς, μὴ δυναμένης «ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, ἐκκλησιαστικῶ, ἐνοριακῶ, πολιτικῶ καὶ ἐθνολογικῶ ἀλλοιωθῆναι τὸ παράπαν.....». Καὶ ἐδῶ ἐρωτήσας τὸν Σεβ. Μ]λίτην Σκοπεῖων ἔλαβον ξηρὰν τὴν ἀπάντησιν ὅτι δὲν ὑπάρχουν πλέον ἐν Σκοπεῖοις Ἑλληνας. Ἄραγε;

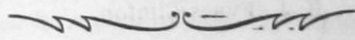
Δὲν προχωρῶ εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν, ἀλλ' ἀπλῶς διαπιστῶ τὸ γεγονός ὅτι καὶ σήμερον ἔτι, καὶ μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν πολιτικὴν μεταβολὴν ἐν ταῖς ἄλλοτε μακεδονικαῖς ἐπαρχίαις τοῦ Οἴκουμηνικοῦ Ἐθνικοῦ καὶ μετὰ τὴν ὑποκατάστασιν τῆς Οὐγγαρίας εἰς πολλὰς αὐτῆς χώρας ὑπὸ τῆς Σερβίας εἶνε δυνατόν καὶ πρέπει νὰ γείνη λόγος καὶ νὰ ληφθῆ πρόνοια περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἐν Σερβίᾳ. Τὸ δι-

καίωμα τοῦτο δὲν μᾶς ἠρνήθη ἡ Σερβ. κυβερνήσις κατὰ τὰς γενομένας διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Πατριαρχείων (δι' ἰδιαιτέρας τριμελοῦς ἐκ Συνοδικῶν Ἐπιτροπῆς) καὶ αὐτῆς (διὰ τοῦ ἐξοχ. κ. Π. Γαβριήλοβιτς) καὶ μόνον δὲν ἠθέλησεν ὅπως καταχωρηθῆ ἐν τῇ ὑπογραφείσῃ «συμβάσει» σχετικὸν ἄρθρον. Ἀντὶ τούτου ὁμῶς μετὰ μακρὰς συζητήσεις καὶ κατ' εἰσῆγησιν πάλιν καὶ διατύπωσιν αὐτῆς ταύτης τῆς Σερβ. Κυβερνήσεως ἀντηλλάγησαν μετὰ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Προύσης Δωροθέου, τότε Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἴκουμ. Ἐθνικοῦ καὶ τοῦ ἐξοχ. κ. Π. Γαβριήλοβιτς γράμματα, ἐκείνου μὲν γράψαντος «ὅτι τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον ἐπιθυμοῦν ὅπως τὸ ζήτημα τῶν ὀρθ. κοινοτήτων τῶν ἔθν. μειονοψηφῶν κανονισθῆ διὰ κοινῆς συμφωνίας μετὰ τῶν δύο Κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σερβίας ἐν τῷ πνεύματι τῆς Συνθήκης τοῦ ἀγίου Γερμανοῦ, δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι θέλει πληροφορηθῆ περὶ τῆς ἐπιτευχθησομένης ὡς ἄνω συμφωνίας» τοῦ δὲ κ. Π. Γαβριήλοβιτς ἀπαντήσαντος «ὅτι θέλει διαβιβάσῃ τὸ γράμμα εἰς τὴν Κυβέρνησιν αὐτοῦ, ἥτις λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου θέλει ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι πληροφορήσῃ αὐτὸ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐπιτευχθησομένης περὶ τῆς ἀνωτέρω συμφωνίας μετὰ τῶν δύο Κυβερνήσεων».

Ἡ ἀνωτέρω ἐπίσημος ἀνταλλαγὴ γραμμάτων, τὴν ὁποίαν ἀμέσως ἐπηκολούθησεν ἡ ὑπογραφή τῆς «συμβάσεως περὶ χειραφετήσεως τῶν ἐπαρχιῶν» ἀποτελεῖ ἐπίσημον ὑποχρέωσιν τῆς Σερβ. Κυβερνήσεως ὅπως διακανονίσῃ τὸ ζήτημα τῶν ἐν Σερβίᾳ ὁμογενῶν κοινοτήτων κατὰ τὸ πνεῦμα μιᾶς διεθνοῦς κύρους Συνθήκης. Ἄπόκειται τῶρα εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἢ σκέψις ἐὰν ἐπέστη ἡ οὐ ὁ προσήκων καιρὸς τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος.

Γ. Α.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Παρασκευὴ 10 Ἰουνίου

Ἡ Α.Θ.Π. συνελυπήθη τηλεγραφικῶς τὴν κ. Τάκε Ἰωνέσκου ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ συζύγου αὐτῆς.

Κυριακὴ 12 Ἰουνίου

Ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ καὶ ἐκίρυσεν τὸν θεῖον λόγον.

Προέστη τῆς τελετῆς τῆς ἐπιδόσεως τῶν διπλωμάτων εἰς τὰς τελειοφοίτους τοῦ Ἰωακειμείου.

Προέστη μ. μ. τῆς τελετῆς τῆς ἐπιδόσεως τῶν διπλωμάτων εἰς τοὺς τελειοφοίτους τοῦ Ζωγραφείου.

Τετάρτη Ἰουνίου 15

Ἡ Α. Θ. Π. τηλεγραφικῶς συνεχάρη τὸν ἐορτάζοντα μητροπολίτην Χίου κ. Ἰερώνυμον.

Πρῶτος κατάλογος τῶν ὑπογραψάντων τὴν περὶ πίστεως δήλωσιν, ἣν ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ, παραλειφθεῖς ἐξ ἀβλεψίας.

The Rt. Rev. Bishop Gore, D. D.
 The Rev. Canon C. C. Bell.
 The Very Rev. the Dean of Chester.
 The Rev. J. A. Bouquet.
 The Rev. Dr. Boustead.
 The Rev. Fr. Bull, S.S.J.E.
 The Rev. J. F. Briscoe.
 The Rev. P. T. Browning.
 The Rev. A. E. Cornibeer.
 The Rev. F. G. Croom.
 The Ven. the Archdeacon of Chesterfield.
 The Rev. Canon G. J. A. d'Arcy.
 The Rev. Canon Dawson.
 The Rev. E. Hermitage Day, D. D.
 The Lord Abbot of Pershore.
 The Rev. J. A. Douglas.
 The Rev. Canon H. V. S. Eck.
 The Rev. F. M. Etherington.
 The Rev. Canon G. E. Frewer.
 The Rev. H. J. Fynes-Clinton.

The Rev. E. J. Gough, D. D.
 The Rev. the Hon. A. Hanbury-Tracy
 The Very Rev. the Dean of Winchester.
 The Rev. F. F. Irving.
 The Rev. Canon Lacey.
 The Rev. Canon Lake.
 The Rev. P. H. Leary
 The Rev. Arthur Lethbridge.
 The Rev. Canon W. A. Macleod.
 The Rev. Preb. H. F. B. Mackay.
 The Rev. Canon Moncrief.
 The Rev. S. R. P. Mouldsdales.
 The Rev. Thomas L. Murray.
 The Rev. Canon Newbolt.
 The Rev. Canon Ollard.
 The Rev. G. C. Ommanney.
 The Rev. Preb. Laurence A. Phillips.
 The Rev. Leighton Pullan, D. D.
 The Rev. Fr. Puller, S. S. J. E.
 The Rev. Canon Rendolph, D.D.
 The Rev. G. C. Rawlinson.
 The Rev. Preb. Gorge Ruck.
 The Rev. Lord Victor Seymour.
 The Rev. C. J. Smith.
 The Rev. C. Norman Smith.
 The Rev. Canon Darwell Stone, D. D.
 The Rev. Preb. Thicknesse.
 The Rev. C. J. Trevelyan.
 The Rev. W. B. Trevelyan.
 The Rev. Canon F. Underhill.
 The Rev. Canon Warren, D. D.
 The Rev. N. P. Williams.
 The Rev. Canon M. B. Williamson.
 The Rev. Canon John Wyld.
 The Rev. H. E. Wynn.
 The Rev. Canon D. E. Young.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προκαταβαλλομένη

λίραι τουρκ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΜΒ'
ΑΡΙΘ. - 25

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 25 Ἰουνίου 1922.

Η ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΕΝΩΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἐλάβομεν ἐπιστολὴν ἐξ Ἀμερικῆς τοῦ ἀξιολόγου κ. Gardiner, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Παγχριστιανικοῦ Συνεδρίου. Διαβιβάζει ἀντίγραφον μακροσκελοῦς ἐκθέσεως, τὴν ὁποίαν οἱ ἀντιπροσωπεύοντες ἐν τῇ Joint Commission τοῦ εἰρημένου Συνεδρίου τὴν Ἐπισκοπειανὴν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίαν ἠτοίμασαν διὰ τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβρ. Γενικὴν αὐτῆς Σύνοδον.

Μετὰ σύντομον ἀφήγησιν τοῦ ἱστορικοῦ τῆς συγκλήσεως τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν γενομένων μεταβολῶν ἐν τῇ Joint Commission μέχρι τοῦ Σεπτεμβρ. τοῦ 1919, καὶ τὴν μνειάν τῆς προκαταρκτικῆς συνελεύσεως ἐν Γενεύῃ τῇ 8 Αὐγ. τοῦ 1920, ἧς μετέσχον ἑβδομήκοντα αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησῖαι, ἀνήκουσαι εἰς τεσσαράκοντα ἐθνότητας, καὶ τῶν πεπραγμένων ὑπ' αὐτῆς, ἀναφέρει ἡ ἐκθεσις τὰ ἐξῆς τέσσαρα ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἡ «Ἐπιτροπὴ τῆς Συνεχεύσεως» (Continuation Comittée) τῆς ἐν Γενεύῃ Διασκεψέως ὑπέβαλεν ὡς θέματα πρὸς κατὰ τόπους συζητήσεις:

1) Ποῖος βαθμὸς ἐνότητος ἐν τῇ πίστει θὰ εἶνε ἀναγκαῖος ἐν τῇ ἡνωμένῃ Ἐκκλησίᾳ;

2) Εἶνε ἐκθεσις περὶ τῆς Πίστewος ταύτης ὑπὸ τύπον ἀναγκαίου ἢ ἐπιθυμητοῦ Συμβόλου;

3) Ἄν οὕτω, ποίου Συμβόλου χρήσις θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ; ἢ ποῖον ἕτερον τυπικὸν θὰ ἦτο ἐπιθυμητόν;

4) Ποία ἢ κυρία χρήσις τοῦ Συμβόλου ἢ τῆς Ὁμολογίας τῆς Πίστewος;

Ἐπάγεται δὲ τὰ ἐξῆς:

«Μέχρις οὗ οἱ Χριστιανοὶ συμφωνήσωσιν ὡς πρὸς τὸ τί εἶνε Ἐκ]σία καὶ τίς ἢ θέσις καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ Συμβόλου, εἶνε μάταιον νὰ ἐπιλαμβανώμεθα ἄλλων ζητημάτων. Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως ἕκαστος Ἐπίσκοπος, ἱερεὺς καὶ λαϊκός, καὶ ἰδιαιτέρως πᾶς ἀπεσταλμένος εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, θελήσῃ νὰ ἐπιδιώξῃ τὸν σχηματισμὸν ὁμίλων ἕξ εἰλικρινῶν καὶ ἐνθέρμων Χρ]νῶν διαφόρων ὁμολογιῶν, οἱ ὁποῖοι συνερχόμενοι συχνάκις νὰ συνδιασκέπτονται καὶ προσεύχωνται, ὅπως ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου ὑπὲρ τῆς ὁρατῆς ἐνότητος

τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ πληρωθῆ συντόμως, καὶ ὅπως ὁ Θεὸς εὐλογῆσῃ πάσας τὰς προσπάθειάς ὥστε νὰ εὐρίσκωνται αὐταὶ εἰς ἄρμονίαν μετ' αὐτοῦ».

Μνημονεύει εἶτα ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Lambeth πρὸς ἅπαντας τοὺς Χριστιανοὺς, ἣν χαρακτηρίζει ὡς λίαν ἐλπιδοφόρον ἔγγραφο, ἀναγνωσθὲν καὶ πρὸ τῆς προκαταρκτικῆς ἐν Γενεύῃ Συνδιασκέψεως, καὶ σχολιασθὲν εὐρύτατα ἐν τε τῷ ἐκκλησιαστικῷ καὶ πολιτικῷ τύπῳ ὑπὸ πνεῦμα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐγενές. Ἐξαίρει τὰς προσπάθειάς διαφόρων θρησκευτικῶν ἀποχρώσεων πρὸς ἔνωσιν, ὡς ἐπ. π. τῆς Ἐκ]σίας τῆς Σκωτίας μετὰ τῆς Ἠνωμένης Ἐλευθέρας Ἐκ]σίας τῆς Σκωτίας· τῶν Congregationel, Μεθοδιστῶν καὶ Πρεσβυτεριανῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Καναδά, τῆς Αὐστραλίας, καὶ τὰς μετὰ τῶν ἰδίων ἀναλόγους διαπραγματεύσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκ]σίας, καὶ τὰς τῶν Βορείων καὶ Νοτίων Βαπτιστῶν, Μεθοδιστῶν καὶ Πρεσβυτεριανῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Πληροφορεῖ ἡμᾶς καὶ περὶ ἐνωτικῆς κινήσεως τῆς ἐν Ἀμερικῇ Οὐγγρικῆς μετερρυθμισμένης Ἐκκλησίας. Ἐρχομένη μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἀναφέρει ἐπὶ λέξει: «Ἡ παρουσία ἐξεχόντων ἀντιπροσώπων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκ]σίας ἐν Λονδίῳ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Lambeth καὶ ἐν Γενεύῃ, αἱ ἐπισκέψεις εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τῆς Α. Ἀ. τοῦ τότε Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μελετίου, ἡ παρατεταμένη διαμονὴ Του ἐνταῦθα, καὶ ἡ ἐκλογή αὐτοῦ ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κων]πόλεως καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς ἐνώσεως τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Α. Παναγιότης ἐπανελημμένος καὶ μάλιστα εἰς τὸν ἐνθρονιστήριον αὐτῆς λόγον ὑπεσχέθη νὰ συμβάληται εἰς τὴν ἔνωσιν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς, Παλαιοκαθολικῆς καὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἐν Γενεύῃ Συνέδριον ἔδωκε μίαν ὠθησιν πρὸς ἄρσιν τοῦ σχίσματος τοῦ ὑφισταμένου μετὰ τὸν Οἶκ. Π]χείου καὶ Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Ἐφῆρεν ἐπίσης τὸ Συνέδριον εἰς στενωτέρας σχέσεις τὴν Ἀρμε-

νικὴν, τὴν Κοπτικὴν καὶ τὴν Ἀνατολ. Ἐκ]σίαν.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀ. Ἐκ]σίας ἐν Γενεύῃ ἀνησυχῆσαντες ὅπωςδὴποτε συνεπέει τῆς ἐκδηλωθείσης διαφορᾶς τῶν γνώμων, προέτειναν τὸν σχηματισμὸν Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν, ἣτις θὰ εἶχε Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν μὲ ἔργον νὰ μεταδίδῃ πληροφορίας, νὰ καλλιεργῇ τὴν ἀμοιβαίαν γνώσιν καὶ συμπάθειαν μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ πρῶτον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀρχῆς ὅτι, πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων, οὐδεμία προσπάθεια θὰ ἔπρεπε νὰ γίνηται ἀπὸ μέρους οἰαδήτινος Ἐκκλησίας πρὸς ἀπόσπασιν μελῶν τῆς ἄλλης· καὶ δεύτερον, πρὸς ἐξασφάλισιν ἀμοιβαίας συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας μετὰ τῶν ὅλων τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν δι' ἱεραποστολὰς μετὰ τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν. Ἐπιπροσθέτως δὲ προτάθη ὅπως διορισθῶσιν Εἰδικαὶ Ἐπιτροπαὶ πρὸς μελέτην δογματικῶν, ἱστορικῶν καὶ λειτουργικῶν ζητημάτων.

Ἐγκύκλιος τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κ]πόλεως ἐκδοθεῖσα ἐν ἔτει 1920 συνίστα τὴν προαγωγὴν στενωτέρων σχέσεων φιλίας μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, α) τὴν ἀποδοχὴν ὁμοιομόρφου ἡμερολογίου διὰ τὸν ταυτόχρονον ἑορτασμὸν ὅλων τῶν μεγάλων Χριστιανικῶν ἑορτῶν ὑφ' ὅλων τῶν Ἐκ]σιῶν· β) τὴν ἀνταλλαγὴν γραμμάτων ἐπὶ ταῖς μεγάλας ἑορταῖς καὶ ἄλλαις ἐξαιρετικαῖς περιστάσεσι· γ) φιλικωτέραν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν· δ) ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἀνταλλαγὴν τῶν θεολογικῶν καὶ ἐκ]στικῶν περιοδικῶν καὶ βιβλίων· ε) τὴν ἀνταλλαγὴν σπουδαστῶν μετὰ τῶν θεολογικῶν Σχολῶν τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν· στ) τὴν σύγκλησιν παγχριστιανικῶν συνεδρίων πρὸς ἐξέτασιν ζητημάτων κοινῶν ἐνδιαφέροντος· ζ) τὴν ἀμερόληπτον καὶ ἱστορικὴν ἐξέτασιν τῶν δογματικῶν διαφορῶν· η) τὸν ἀμοιβαῖον σεβασμὸν πρὸς τὰ κρατοῦντα ἐν ἐκάστη Ἐκ]σίᾳ ἦθη καὶ ἔθιμα· θ) ἀμοιβαίαν παραχώρησιν πρὸς χρῆσιν τόπων προσευχῆς καὶ κοιμητηρίων·

ι) τὸν διακατονομισμὸν τοῦ ζητήματος τῶν μικτῶν γάμων καὶ ια) τὴν ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν τῶν Ἐκ]σιῶν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἐνισχύσεως τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, φιλανθρωπίας καὶ τὰ ὅμοια. Ἐὰθ' ὑπόδειξεν τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων ἐδόθη εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην ἀπάντησις εὐνοϊκὴ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν τῆς Ἀν. Ἐκ]σίας ἀναγνωρίζουσιν ὅτι μέγα μέρος τοῦ προγράμματος τούτου υἰοθετήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης».

Εἶτα ἀναφέρει τὰς προσπάθειάς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης, ὅπως ἐπιτευχθῆ παγκόσμιον Συνέδριον τῶν Ἐκ]σιῶν διὰ ζητήματα διεθνῆ, ἠθικὰ, βιομηχανικὰ καὶ παιδαγωγικὰ. Ὡς γνωστὸν, τὸ τοιοῦτον ἐπεζήτησεν ἡ Α. Σ. διαρκούντος τοῦ μεγάλου πολέμου.

Δὲν παραλείπει νὰ τονίσῃ ἡ ἔκθεσις καὶ τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐνισχυθῶσιν οἱ χρηματικοὶ πόροι δι' ὧν ἀπροσκόπτως θὰ χωρήσῃ περαιτέρω ἐπὶ τὸ μέγα ἔργον αὐτοῦ τὸ Παγχριστιανικὸν Συνέδριον, καὶ πρὸς τοῦτο συνιστᾷ τὴν λήψιν τῶν ἀπαιτουμένων μέτρων.

Καταλήγουσα δὲ παραθέτει τὰς προτεινομένας εἰς τὴν Γενικὴν Σύνοδον τῆς Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσεις: ἤτοι ὅπως ἐκφράσῃ αὕτη τὴν ἰδίαν εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ἐκδοθείσῃ τῷ 1920 Ἐγκυκλίῳ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδ. Ἀνατολ. Ἐκ]σίας τῆς Κων]πόλεως, καὶ συστήσῃ τοῖς Ἐπισκόποις, τοῖς κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς νὰ προαγάωσιν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν φιλικὴν ἐπικοινωνίαν, ἣν ἐπιθυμεῖ ἡ εἰρημένη Ἐγκύκλιος, ὅπως ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἀπεσταλμένων διαβιβάσωσι τῇ Α. Π. τῷ Οἴκ. Πατριάρχῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Γενικῆς Συνόδου, καὶ ἄλλας τινὰς ἀποφάσεις οἰκονομικῆς μᾶλλον φύσεως.

Ἐκ τῆς ὅλης ἐκθέσεως συνάγομεν πόσον αἱ δυσχέρειαι, κατὰ τῶν ὁποίων προσέκρουσαν ἀπ' ἀρχῆς οἱ εἰσηγηταὶ τοῦ Παγχριστιανικοῦ Συνεδρίου, ἦσαν σοβαραὶ, ἀλλὰ συνάμα καὶ πόσον ἡ ἐπιμονὴ καὶ ὑπομονὴ μεθ' ἧς οὗτοι ἀντιμετώπισαν τὰς δυσχερείας ταύτας τυγχάνει ἀξία θυμασμοῦ καὶ ἐπαίνου. Διακρίνει τις

τὸν ἱερὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὸν ἀγνὸν χρ]νικὸν ζῆλον ὑπὸ τῶν ὁποίων κατέχονται καὶ καθοδηγούνται οἱ ἄνθρωποι οὗτοι: ἀσφαλῶς δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι πνεῦμα Χριστοῦ διαπνέει τὰς προσπάθειάς αὐτῶν. Ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν χρόνους παρωχημένους, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ Χριστιανοὶ διαφωνοῦντες πρὸς ἀλλήλους ἔνεκα λέξεων καὶ φρασίων, ἠνούντο ἐν τούτοις ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ κοινῆ Χριστοῦ, καὶ τῇ παρομαρτούσῃ ταύτῃ χριστιανικῇ ζωῇ. Ὁ Νέος Κόσμος παρουσιάζεται σφριγῶν καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ. Ὁ Θεὸς ἄς εὐλογῇ τὸ ἔργον του.

Ἡ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ἸΤΩΝ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Ἀπεσταλμένοι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ βᾶς εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκ Ρωσσίας προελθόντων προσφύγων ὁμογενῶν, ὑπέβαλε λεπτομερῆ ἔκθεσιν ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ὄσων εἶδε καὶ ἤκουσε παρ' αὐτῶν περὶ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ καταστάσεως τῶν ὁμογενῶν.

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἔκθεσιν ἐν Ρωσσίᾳ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μπολσεβικισμοῦ ἔζων ἑπτακόσιοι χιλιάδες ὁμογενῶν ἐξ ὧν μετ' αὐτὸν ἑκατὸν περίπου χιλιάδες κατῶρθωσαν νὰ μεταναστεύσωσι καὶ ἐγκατασταθῶσι ἐν Ἑλλάδι, ἔγεραι δὲ ἑκατὸν χιλιάδες ἀπωλέσθησαν ἐκ τῆς πείνης, τοῦ ψύχους καὶ διαφόρων κακουχιῶν καὶ στερήσεων. Ὑπελείφθησαν 500 χιλιάδες τῶν ὁποίων ἐβδομήκοντα χιλιάδες συνεκεντρώθησαν εἰς τὰς ἀπὸ τῆς Κριμαίας μέχρι τοῦ Καυκάσου παραλίους πόλεις τῆς Νοτίου Ρωσσίας καὶ εἶνε ἔργοι πρὸς ἀναχώρησιν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἀρχῆθεν ἐγκατεστημένων. Οἱ νεωστὶ ἀφίχθεντες διὰ ζωφερωτάτων χρωμάτων περιέγραψαν τὴν κατάστασιν τῶν ἐν ταῖς παραλίαις πόλεσι καὶ τῷ ἐσωτερικῷ διαβιούντων ὁμογενῶν. Ἡ στέρησις καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου προερχομένη ἐκ τῆς ὑπεράγαν ὑπερτιμήσεως αὐτῶν

καὶ τῶν ἄλλων πρὸς συντήρησιν χρειωδῶν ἐκ παραλλήλου βαίνουσα πρὸς τὴν στέρησιν καὶ τῶν ἄλλων πρὸς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ψύχους ἀπαραιτήτων, ἧτις τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, πάντα ταῦτα ἐπιφέρουσι πολλοῖς τὸν ἐξ ἄσπιτίας καὶ τοῦ ψύχους θάνατον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ δώσῃ σαφῆ ἀντίληψιν τῆς θέσεως τῶν ἐν Ρωσσίᾳ ὁμογενῶν εἶνε ὅτι μετὰ ψυχικῆς ὀδύνης βλέπει τις τὸ φυσικὸν τῆς μητρικῆς στοργῆς αἰσθημα ὑποχωροῦν καὶ ἀποσβεννύμενον πρὸ τῆς ἀφαντάστου πείνης τῶν ὁμογενῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ βλέπῃ τις μητέρας ἀπαρνούμενας τὰ ἑαυτῶν τέκνα καὶ ἀποδιωκούσας αὐτὰ διὰ τῆς σκληρᾶς φράσεως «πήγαίνε νὰ βρῆς τὸ ψωμί μόνος σου». Ἐν τῷ ὑπαίθρῳ δὲ διαμένοντες κατὰ τε τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα ὑφίστανται φοβερὸν ἀποδεδειγμένον ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν Ρωσσίᾳ ἰσχυροῦ ψύχους. Ἀποτελεσμα πασῶν τούτων τῶν τρομακτικῶν στειρήσεων καὶ κακουχιῶν εἶνε οἱ ἀπειράριθμοι μεταξὺ αὐτῶν ἐπισυμβαίνοντες θάνατοι, οἵτινες ὑπολογίζονται εἰς ἑκατὸν πενήκοντα ἡμερησίως ἐν ἐκάστῳ συνοικισμῷ.

Ἰλιγγιᾷ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑπὸ ἀπεριγράπτου καταλαμβάνεται φρίκης ὅταν εἰς τὰς ὁδοὺς βλέπῃ ὄχι ἀνθρώπους ἀλλὰ φαντάσματα τοῦτ' αὐτὸ σκελετοὺς σύροντας τῆδε κάκεισε τὴν ὑπαρξίν των καὶ πίπτοντας καθ' ὁδὸν ἐκ τῆς πείνης καὶ τῶν ἄλλων στειρήσεων. Καὶ τὰ πτώματα δὲ τῶν οὕτως οἰκτρῶς τὸν βίον τερματιζόντων μένουσιν ἄταφα ἐπὶ τέσσαρας καὶ πέντε ὅλας ἡμέρας, τῆς περὶ ἀρπαγᾶς καὶ λεηλασίας τυρβαζούσης Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως οὐδεμίαν περὶ τῆς ταφῆς λαμβανούσης πρόνοιαν. Συμπέρασμα τῶν πληροφοριῶν τούτων εἶνε ὅτι ὁ ἐν Ρωσσίᾳ Ἑλληνισμὸς θηήσκων ἐκ πείνης καὶ πρὸ τοῦ χεῖλους τοῦ τάφου καθ' ἐκάστην εὐρισκόμενος δὲν βλέπει ἄλλο τι ἢ τὴν θάλασσαν προσέχων νὰ ἴδῃ τὰ σωστικὰ πλοῖα αἵτινα θὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς πατρίδος, αἵτινες ὡς αὐτὸς πιστεύει ἀνοικταὶ αὐτὸν προσμένουσι. Βέβαιος ὢν περὶ τῆς καταστροφῆς του οὐδεμίαν σημασίαν δύναται νὰ δώσῃ εἰς συστάσεις γενομένης αὐτῷ ἵνα μείνῃ ἐν ᾧ εὐρέθη τόπῳ.

Ἀπόπληκτος ἐκ τῆς μεταξὺ τῶν αὐτοχθόνων ἀρξαμένης ἀνθρωποφαγίας ἐκβιάζει τὴν ἀναχώρησιν ἀδιαφορῶν τὰς θυσίας καὶ ἀψηφῶν τοὺς κινδύνους.

Τῆς τοιαύτης ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ ἐν Ρωσσίᾳ Ἑλληνισμοῦ ἐπωφελοῦμενοι διάφοροι πλοιοκτῆται ναυλωταὶ ἢ ἰδιῶται κερδοσκοποῦσι συνδυάζοντες τὸ ὑλικὸν συμφέρον μετὰ τῆς φιλανθρωπίας. Τὸ πρὸ ἐβδομάδος διελθὼν διὰ τοῦ λιμένος μας ἀγρόπλοιοι Νικολ. Κων]τίνοσ, ὅπερ ἔφερε τρεῖς χιλιάδας τετρακοσίουσ περίπου πρόσφυγας ἐκ Βατοῦμ ἐνφικιάσθη ὑπὸ ἐμπόρων ἀντὶ πέντε χιλιάδων λιρῶν μηνιαίως. Μετέφερον ἐμπορεύματα εἰς Βατοῦμ καὶ εὔρεν ἐκεῖ 10 χιλ. Ἑλλήνων κοιμωμένων εἰς τὸ ὑπαιθρον καὶ ἀναμενόντων πλοῖον, θνησκόντων δὲ κατὰ ἑκατοντάδας ἐκ πείνης, παρέλαβε 4 χιλ. ἐξ αὐτῶν ἀλλ' εἰσέπραξε παρ' αὐτῶν 11 χιλ. ὀθ. λίρας. Ἐτέρας 4 χιλ. εἰσέπραξεν ἡ διεξαγαγούσα τὰς διαπραγματεύσεις τῆς ναυλώσεως μέχρι Θεσσαλονικῆς Κομμουνιστικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τοιοιτοτρόπως οἱ δυστυχεῖς οὗτοι Ἕλληνες ἐπλήρωσαν τριπλάσιον ναῦλον καὶ κατώρθωσαν νὰ μεταναστεύσωσι. Συνιστᾷ λοιπὸν ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Α. Θ. Π. ὅπως ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὅτι ἡ ἀναχώρησις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνασταλῆ, καὶ κατορθωθῆ ἵνα οἱ ἀναχωροῦντες πληρῶνωσι μόνον τὴν ναύλωσιν τοῦ πλοίου ὁπότε θὰ ἦτο δυνατὸν μετὰ τῶν ἐχόντων νὰ πληρώσωσι ναῦλα καὶ τοιοῦτοι εἰς ὅλας τὰς ἐν Ρωσσίᾳ πόλεις ὑπάρχουσι, μεταναστεύσωσιν ἐξ ἡμισείας οἱ μὴ ἔχοντες καὶ χάρις εἰς αὐτοὺς δυνατὸν νὰ σωθῶσι καὶ ἄλλοι παντελῶς στερούμενοι πόρων.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Γνωρίζεται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν Δικαστήριον ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Δευτέρας 20 Ἰουνίου ἀντὶ τῆς 2 μ. μ. ὥρας, θὰ συνεδριάξῃ τὴν 9 πρὸ μεσημβρίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 14 Ἰουνίου 1922

Ἐκ τοῦ Γραφείου

Θρησκευτικὸς ὄργασμὸς λαμβάνει ἀπὸ τινος χώραν ἐν τῇ Οὐέλσῃ τῆς Ἀγγλίας. Ὡς πρὸς Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν σπεύδουν οἱ Οὐαλλοὶ πρὸς τὸν πάστορα Τζέφφρεϋς διὰ νὰ ἀκούσουν τὰ περὶ μετανοίας φλογερά του κηρύγματα. Τὰ καπκλεῖα κλείουν, οἱ ἄσωτοι φρονηματίζονται, αἱ γυναῖκες πωλοῦν τὰ κοσμήματά των πρὸς διατροφήν τῶν πενήτων, μία ριζικὴ παρατηρεῖται, ὁπόθεν καὶ ἂν διέλθῃ ὁ νέος οὕτως Σαβαναρόλας, μεταβολή. Τὸ δὲ παράδοξον ὅτι ὁ τοιοῦτος θρησκευτικὸς ὄργασμὸς παρακολουθεῖται καὶ ὑπὸ θαυμάτων πραγματικῶν. Χιλιάδες λαοῦ προχθὲς κατέκλυσαν τὴν πόλιν τοῦ Χουῦλ, διὰ νὰ ἴδουν ἰδίους ὄμμασιν εἴκοσι καὶ πλέον ἀνθρώπους, οἵτινες μέχρι πρὸ ὀλίγου ἐπασχον ὁ εἷς ἀπὸ φθίσι, ὁ ἄλλος ἀπὸ παράλυσιν, ὁ τρίτος ἀπὸ κώφωσιν, ὁ τέταρτος ἀπὸ τύφλωσιν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, καὶ ὅμως σήμερον παρουσιάζοντο ἀπλάγαμένοι ἀπὸ τὴν μάστιγά των. Εἰς στρατιώτης, θῦμα τῶν ἀπὸ τῶν τηλεβόλων συγκλονισμῶν, ἐπασχεν ἀπὸ ἀφασίαν. Μέχρι πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρθρώσῃ λέξις. Σήμερον ὁμιεῖ θαυμάσια. Εἰς σιδηροδρομικὸς ὑπάλληλος ἐπὶ τέσσαρα ἔτη εἶχε νὰ περιπατήσει ἕνεκα δυστηχήματος, ὅπερ τῷ ἐπισυνέδῃ. Ὁ κόσμος ὅλος τώρα τὸν ἐβλεπε περιπατοῦντα καὶ εθαύμαζε. Καταπληκτικὰ τῷ ὄντι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ζώσης πίστεως.

Ἐν ὧρα ἰσχυρὰ εἶπεν ὁ λόγος Παρμουαρ χθὲς ὀμιλῶν ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑθνῶν πρὸς τὰ μέλη τῆς «Βρετανικῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως τῆς «Προσπαθείας». Ἐπίσταται μεγάλη ἀνάγκη (εἶπεν) ἵνα διεθνῆς Χριστιανικὴ συνειδήσις μορφωθῆ καὶ ὄργανον ἰδρυθῆ κατάλληλον πρὸς ἐκφράσιν καὶ ἐπιβολὴν τῆς. Δὲν συμφωνῶ μετὰ τῶν ἀποβλεπόντων πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν ὡς ζήτημα ἀφορῶν τὸν ἀτομικὸν μόνον βίον. Τὸν θεωρῶ πρὸς τοὺς καὶ ὡς ὁδηγὸν τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς. Ὡς τοιοῦτον μοὶ τὸν ἀποκαλύπτει ἡ ὑπερ τοῦ κόσμου δαπανηθεῖσα ζωὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς τοιοῦτον τὸν ἀποδέχομαι καὶ θέλω νὰ τὸν ἴδω ἐξαγνίζοντα τὰς διεθνεῖς μας σχέσεις. Ἦδη ὁ σοφὸς Ἐρασμος εἶχεν ἐκφράσει τὸν ἀποτροπιασμὸν του κατὰ τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις του παραθεωρούντων τὸν Χριστιανισμὸν ὡς τι ἀκατάλληλον καὶ ἀχρηστον διὰ τὴν διακανόνισιν τοῦ δημοσίου βίου. Οἱ λόγοι του δὲν εἰσηκούσθησαν καὶ οἱ φρικαλέοι θρησκευτικοὶ πόλεμοι ἐπικολούθησαν. Ἡ αὐτὴ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερον, ὅποτε ἡ διάσπασις τῶν πολιτικῶν μας σχέσεων ἀπὸ τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς ἐξαπέλυσε καθ' ἡμῶν τὸν τρομερὸν πόλεμον μὲ ὅλα του τὰ ἀπαίσια ἐλακόλουθα. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀντιπαλαίει πρὸς τὸν πατριωτισμὸν. Ἀπαιτεῖ ὅμως ἵνα οὗτος συμβιβάζεται πρὸς τὰς ὑψηλὰς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἀπαιτήσεις, καθὼς ἀποτελεῖ ἵνα ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων μας μὴ προσκρούῃ κατὰ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τοῦ πληθῆος μας. Σήμερον, εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε, χρειαζόμεθα ἕνα Χριστιανισμὸν καθημερινῆς ζωῆς καὶ καθημερινῆς δράσεως, ἕνα Χριστιανισμὸν μὴ δαπανώμενον εἰς τὰ δόγματα μόνον, ἀλλὰ πληροῦντα καὶ κινουῦντα ὅλην ἡμῶν τὴν δισύνθετον φύσιν, ἕνα Χριστιανισμὸν, τὸν ὅποιον τραγωδεῖ ὁ χαλκεὺς καθήμενος ἐγγὺς ἄκμονος αὐτοῦ καὶ ὁ γεωργὸς ὁ ἐλαύνων ἐν τῷ βουκέντρῳ τοὺς βόας αὐτοῦ καὶ ὁ Εὐρωπαῖος διπλωμάτης ὁ κατευθύνων τὰς τύχας τοῦ ἔθνους αὐτοῦ.

23)5 Μαΐου 1922.

ΣΥΝΕΣΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Μητρόπολις Θουατείρων.—Ὁ Σεβ. Μητροπ. Θουατείρων κ. Γερμανὸς ἀγγέλλει τηλεγραφικῶς τὴν αἰσίαν ἀφίξιν αὐτοῦ εἰς Λονδίνον καὶ τὴν θερμὴν καὶ λαμπρὰν ὑποδοχὴν ἧς ἔτυχεν.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Λονδίνου διὰ γράμματος αὐτῆς υποβάλλει ὅτι ἡ ἑκτακτος συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος ἀνεγνώρισεν ὁμοφώνως τὴν ποιμαντικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῆς παροικίας αὐτῶν.

Ἱεροδιδασκαλεῖον Ἀγ. Τριᾶδος.—Προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐνεκρίθη ὅπως γραφῆ τῇ Α. Μ. τῷ Πατριάρχῃ τῶν Ἀρμενίων νὰ υποδείξῃ δύο Ἀρμενόπαιδας φέροντας τὰ ἀπαιτούμενα μορφωτικὰ καὶ λοιπὰ προσόντα ἵνα προσληφθῶσιν ὡς ὑπότροφοι τοῦ Οἰκ. Παλγείου ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ.

Παγκόσμιος Σύνδεσμος περὶ φιλείας τοῦ κόσμου διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν.—Τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἔδρευον τμήμα τοῦ ὡς ἄνω Συνδέσμου ὥρισεν ὅπως ἀντιπροσωπευθῆ εἰς τὴν ἐν Κοπεγχάγῃ τὸν προσεχῆ Ἀύγουστον γενησομένην συνεδρίαν τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς τοῦ Συνδέσμου διὰ τῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ αἰδεσιμολ. Μ. Κατηγητοῦ κ. Ἀλεξ. Ζώτου Σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, τοῦ κ. Σ. Ἐμμανουὴλ καθηγητοῦ τῆς Ροβερτίου Σχολῆς καὶ τοῦ ἐν Γενεύῃ καθηγητοῦ κ. Ε. Λουκαρά.

Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας Μητροπ. Κορυθαῖος κ. Ἰωακείμ ἐν συνοδείᾳ τοῦ διερμηγέως κ. Κωνσταντινίδου, συνεχάρη ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου τὸν Ὑπατον Ἀρμοστήν τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ αὐτῶν ἐορτῇ τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἐχάρη πολὺ ὁ ἄρμοστής καὶ ἐδήλωσεν ὅτι τοῦ ἕκαμαν βθεῖαν ἐντύπωσιν τὰ συγχαρητήρια ταῦτα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

—Ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου ὁ Τοποτηρητὴς τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἐπεσκέφθη τὸν κ. Πάλλην.

—Τὴν Πέμπτην ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐνταῦθα ἀπὸ τριετίας παρεπιδημῶν Πατριάρχης τῶν Συροχαλδαίων κ. Ἰγνάτιος ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπου αὐτοῦ αἰδεσ. ἱερέως Ἀπτουλάπ-χὰπ καὶ τοῦ Καπουκεγαγιᾶ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2655

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Ἀναστάσιος Ἀνέστη, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὸ κκοος ὀθωμανός, τέως κατοικὸς Βελιγραδίου (Κων)πόλεως), καὶ χύτης τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέρα καὶ ὥραν 2 μ.μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμέρας. 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Σμαρῶς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδρόμου Μακρίδου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελομένης, κατοίκου Βελιγραδίου (Κωνσταντινουπόλεως περὶ διαζεύξεως. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κήρυκος»

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 16 Μαΐου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

ὑπογρ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

2

Πολύκαρπος

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3386

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 70 καὶ ἡμερομηνίαν 17 Μαΐου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Γεωργίου Λιάσκου κατὰ Καλλιόπης Γ. Λιάσκου, τὸ γένος Πασχάλη Χαδζῆ Νικολάου).

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλαιῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν, Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1619 καὶ ἡμερομ. 23 Ἰανουαρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Γεωργίου Λιάσκου κατὰ Καλλιόπης Γ. Λιάσκου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσιεύσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην, ὡς τε ἐρημοδικήσαν ἐν τῇ δίκῃ καὶ ὡς ἠτηθείσαν εἰς τὴν καταβολὴν πάντων τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ἑπτακόσια ἐξήκοντα ἐξ (ἀρ. 766) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος. Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλην αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 11 Ἰουνίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

3

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 3124

ΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Ἑλένη Ι. Σαρδῆ, τὸ γένος Ἀποστολίου Γιαουρ-
τση, χριστιανὴ ὀρθόδοξος Ἑλληνίς, τέως κάτοικος
Γιαουρτχανὲ τοῦ Πέραν (Κων)πόλεως), νῦν δὲ ἀγνώ-
στου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον
Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα
καὶ μίας (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημο-
σιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ὅπως ἐμφανισθῇ εἴτε
αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διω-
ρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ
Δικαστηρίου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου
Ἰωάννου Δ. Σαρδῆ, ὑπαλλήλου, κατοικοῦ Πέραν
Γιαουρτχανὲ (Κων)πόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ
κατ' αὐτῆς ἀγωγῆς ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παρούσα Κλήσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ
συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων
«Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πρωίας».

Ἐν τοῖς Παλαιοῖς, τῆ 2 Ἰουνίου 1922.

Ἄρχ. Πρὸεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

3

Πολύκαρπος

Ἄρχ. Γραμματεὺς

Ἄρχ. Δ. Χιμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 2420

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Μιλτιάδης Α. Κοκορόμπας, χριστιανὸς ὀρθό-
δοξος, πολίτης Ἑλλην, τέως ὑπάλληλος καὶ κάτοικος
Μ. Ρεύματος (Κωνσταντινουπόλεως), νῦν δ' ἀγνώ-
στου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν
πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ
παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας (ἀριθ. 31) ἡμερῶν
ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλή-
σεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' αν-

τιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς
Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγο-
μενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Εὐγενίας Μ. Κοκορόμπα
τὸ γένος Πέτρου Σωτηριάδου, Χριστιανῆς ὀρθόδο-
ξου, Ἑλληνίδος πολίτιδος, ἀνευ ἐπαγγέλματος, κα-
τοικοῦ Ταταούλων Γιοκούς Πασῆ ἀριθ. 8 (Κων-
σταντινουπόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ
ἀγωγῆς ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέ-
χειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων
«Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 30 Μαΐου 1922

Ἄρχ. Πρὸεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

1

Πολύκαρπος

Ἄρχ. Γραμματεὺς

Ἄρχ. Δ. Χιμουδόπουλος

ΤΟ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΓΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΑΡΤΙΩΣ ΠΛΟΥΤΙΣΘΕΝ

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΕΚΤΥΠΩΣΙΝ

ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΠΡΟΚΛΗΤΗΡΙΩΝ, ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΩΝ, ΔΙΠΛΟΥΠΩΝ,
ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΝΕΚΡΩΣΙΜΩΝ ΚΤΛ.

ΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΤΑΧΥΤΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΙΑ

ΕΥΘΗΝΙΑ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προκαταβαλλομένη

ἴσρακ τουρκ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κωνυπόλει τῆ 2 Ἰουλίου 1922.

ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ

Ἰπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ὁ καθηγητὴς Α. Παλμιέρη ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Ἰταλικῷ περιοδικῷ «Ἡ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη» ἐνδιαφέρον ἄρθρον διαφωτίζον τὴν ἐν Ρωσσίᾳ σημερινὴν θρησκευτικὴν κατάστασιν, οὐδινος συνοψίζομεν τὰ κυριώτερα σημεία.

Ἐν ἀρχῇ ὁ συγγραφεὺς προτάσσει τὰς ἐναντίον τοῦ Μπολσεβικισμοῦ κρίσεις γνωστῶν συγγραφέων Ρώσσων καὶ ξένων.

Κατὰ τὸν Τρουμπέτζκοῖ «τὴν Ρωσικὴν καταστροφὴν θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐθνικὴ πηλιγενεσία καὶ ἡ Ἐκκλησία θὰ πρωτοστατήσῃ ἐν τῇ πνευματικῇ ἀναγεννήσει ταύτῃ. Ἡ ἐπὶ τοῦ ρωσικοῦ ἐδάφους συνεχιζομένη πάλῃ εἶνε πάλῃ μεταξὺ δύο ἀρχῶν καὶ τάσεων, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀθείας, τοῦ πνευματισμοῦ καὶ τοῦ ὕλισμου, τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἀντιχρίστου, τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πόλεως τοῦ Σατανᾶ. Ὁ Μπολσεβικισμὸς εἶναι θρησκευτικὸν φαινόμενον καθόσον καὶ ἡ ἀθεΐα εἶναι ἀρνητικὴ θρησκεία. Τὸ Μπολσεβικικὸν ἰδεῶδες, ἡ ἀμε-

σος δηλονότι πραγμάτων τοῦ ἐπιγείου Παραδείσου, ἀντίκειται ἐκ διαμέτρου πρὸς τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες τῆς μελλούσης ζωῆς. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὸ ἀκάθεκτον μίσος τοῦ Μπολσεβικισμοῦ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Μπολσεβικισμὸς διεκδικεῖ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ὕλης ἐπὶ τῶν πνευματικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων. Τονίζει δὲ ὁ Τρουμπέτζκοῖ «τὴν ἐν Ρωσσίᾳ θρησκευτικὴν κίνησιν ἣτις βαθμιαίως μετατρέπεται εἰς ἰσχυρὰν ἐνέργειαν σύμπαντος τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ψυχῆς του».

Ὁ ἐκ τῶν ἀρίστων γνωστῶν τοῦ Μπολσεβικισμοῦ Β. Ρούσσέλ γράφει: «Ὁ Μπολσεβικισμὸς ὡς κοινωνικὸν φαινόμενον πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ μᾶλλον ὡς θρησκεία παρὰ ὡς συνήθης πολιτικὴ κίνησις. Μεταξὺ τῶν θρησκειῶν ὁ Μπολσεβικισμὸς δέον νὰ καταταχθῇ μᾶλλον παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Μωσαμεθανισμοῦ, παρὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἢ τοῦ Βουδισμού. Ὁ Μπολσεβικισμὸς ἐπιτελεῖ παρὰ τοῖς Ρώσσοις ὅ,τι ὁ Μωσαμεθανισμὸς παρὰ τοῖς Ἀραβίαις».

Ἔτερος Ἀμερικανὸς συγγραφεὺς ἐξαναγκάσθεις ὡς ἐκ τοῦ Μπολσεβικισμοῦ νὰ ἀπέλθῃ ἐκ Ρωσσίας, ὁ Α. Καρασό, περιγράφει τοὺς Μπολσεβίκους «ὡς φανατικούς μὴ μεριμνῶντας περὶ τῆς ζωῆς των καὶ θεωροῦντας ἀπλούστατα τὸν θάνατον ὡς θυσίαν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος· ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι ὁ φοβερὸς, κτηνώδης καὶ ἀπραγματοποίητος Μπολσεβικισμὸς μετατρέπεται ὑπὸ τῶν φανατικῶν ὑπερμάχων του εἰς νέαν θρησκείαν εἰς τὸ «Πιστεύω τῶν Διεθνῶν ἐργατικῶν τάξεσι». «Μετατρέπεται, κατὰ τὸν Σέργιον Σεσέν εἰς θηριώδι, ἀντίπαλον τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς θρησκευτικὴν παραφροσύνην καθαγιάζουσιν πάντα τὰ ἐγκλήματα» Ὁ πρόεδρος τῶν Ἀμερικανῶν σοσιαλιστῶν Gomers χαρακτηρίζει τὸν Μπολσεβικισμὸν ὡς «ἐγκλημα κατὰ τῆς ψυχῆς καὶ διανοίας τοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ, ἄρησιν τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος καὶ καταστροφὴν τῆς Ρωσσίας, ὡς πρόδρομον τῆς ἀνατροπῆς τῆς κοινωνικῆς τάξεως ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ».

Πρὸς πλήρη κατανόησιν τοῦ Μπολσεβικισμοῦ πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ φυλλάδιον τοῦ Μπούχαριν «Ἐκκλησία καὶ σχολὴ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τῶν Σοβιετ» ἐκτυπωθὲν ἐπισήμως καὶ διανεμηθὲν εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων, ἐν ᾧ φυλλαδίῳ ἐκτίθενται ἀπροκαλύπτως αἱ Μπολσεβικαὶ θεωρίαι· «Σκοπὸς τοῦ Ρωσσικοῦ Μπολσεβικισμοῦ—γράφει ὁ Μπούχαριν—δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ χειραφέτησις τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς οικονομικῆς δουλείας, ἀλλ' ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ ἀναγέννησις. Τοῦτο ἐπιτευχθήσεται μόνον διὰ τῆς ἐκριζώσεως τῶν προλήψεων, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησαν αἱ ἀστικάι τάξεις διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν φυλλαδίων, τῇ συμπράξει τοῦ ἀγροτικοῦ κλήρου καὶ τῆς σχολῆς πρὸς σύγχυσιν καὶ συσκότισιν τῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως. Αἱ ἀστικάι αὗται τάξεις διέδωκαν τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν διάβολον, εἰς τὰ ἀγαθὰ καὶ πονηρὰ πνεύματα καὶ τοὺς ἀγίους, συνελόντι εἰπεῖν, εἰς τὴν θρησκείαν. Ἡ θρησκεία λοιπὸν εἶναι δηλητήριον ὅπερ παρέλυσεν ἐν τῷ παρελθόντι καὶ τῷ παρόντι τὴν κοινωνικὴν σκέψιν καὶ ὁ Μπολσεβικισμὸς δέον νὰ προσλάβῃ τὴν

τάξιν θανασίμου ἐχθροῦ τῆς θρησκευτικῆς δεσποδαιμονίας. Οἱ πρῶτοι θρησκευτικοὶ νομοθέται ὑπῆρξαν οἱ πλούσιοι. Ἡ ρωσικὴ λέξις τοῦ Θεοῦ, Μπόγ, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι στρατήγημα τῶν πλουσιῶν, διότι τὸ Μπόγ παράγεται ἐκ τοῦ Μπόγατ=πλούσιος. Ὁ Θεὸς λοιπὸν συμβολίζει τὸν πλοῦτον, τὴν ἰσχὺν καὶ ἡ θρησκεία τὴν πνευματικὴν δουλείαν τὴν ὑποτάσσουσιν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν Θεόν. Πῶς καλεῖται ὁ Θεός; Κύριος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δούλος..... Ἡ θρησκεία ἐκμεταλλεύεται τὰς λαϊκὰς δυνάμεις..... καὶ βυθίζει τὸν λαὸν εἰς τὴν βαρβαρότητα..... ἡ δὲ Ἐκκλησία ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν τὰ καθυποτάξῃ τὸν λαὸν εἰς τὰς ἀστικάς τάξεις καὶ χρησιμεύει ὡς ἀστυνομικὸν ὄργανον. Ἡ θρησκεία εἶναι ἠθικὸν ὄπιον. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκμηδενισθῇ ὁ κλήρος, νὰ καταργηθῇ ἡ θρησκεία, νὰ χειραφετηθῇ ὁ λαὸς διὰ τῶν σχολῶν καὶ τῆς λαϊκῆς διδασκαλίας, ἐξωβελιζομένου τοῦ κλήρου ἐξ αὐτῶν».

«Ὁ Μπολσεβικισμὸς—ἄδει ὁ Ἰβανὼφ Ραζούμνικ—συνταυτίζεται μετὰ τοῦ ἀπολύτου, εἶναι ἡ λαίλαψ ἡ προελαύνουσα κατὰ τῆς Δύσεως, εἶναι τὸ αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον ὄν, ὅπερ πολλάκις σταυρωθὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του ἐγείρεται νικηφόρον ἐκ τοῦ τάφου του». «Εἶναι στρατὸς, γράφει ὁ Μπόκ, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ὁ Χριστὸς ἡμῶν, προσθέτει Μπολσεβικικὴ ἐφημερὶς τῆς Πετροπόλεως, δὲν εἶναι ὁ σταυρωθεὶς ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Ἐχομεν ἄλλον Χριστὸν καλούμενον, ἐλευθερία, χαρὰ, ἀγάπη». «Πρόθεσις ἡμῶν, γράφει ἐτέρα Μπολσεβικικὴ ἐφημερὶς, εἶναι ἡ χειραφέτησις τοῦ λαοῦ ἀπὸ τοῦ Φρισαίου, τὰς οὐτοπίας, τὰς φρεναπάτας, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἔτερος Μπολσεβίκος, ὁ Μπογδάνωφ, προτείνει τὴν καταστροφὴν τῶν ἀρχαίων κειμένων, τῆς ἀγίας Γραφῆς, τῆς Ἰλιάδος καὶ πάντων τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν ἐργῶν ὄλων τῶν γλωσσῶν, τὴν καταστροφὴν τῶν Μουσείων, τὴν κατασύντριψιν καὶ κατάκαυσιν τῶν ἔργων τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, τοῦ Ραφαῆλ, τοῦ Ροῦβενς κτλ. Κάτωθεν δὲ τῆς περιφήμου εἰκόνης τῆς

Θεοτόκου τῶν Ἰβήρων εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Κρεμλίνου ἐτέθη πινακὶς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς(1) «ἡ θρησκεία εἶναι τὸ ὄπιον τοῦ λαοῦ».

Θεωρητικῶς λοιπὸν, συνοψίζει ὁ καθηγητὴς Παλμιέρη, ἀνεκνήρυχθη ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, πράγματι ὁμως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας διήλθε διὰ τοῦ πυρὸς τοῦ διωγμοῦ. Καὶ ἐν πρώτοις κατεδικάσθη ὁ ρωσσικὸς κλῆρος εἰς ἀσιτίαν. Διὰ διατάγματος τοῦ 1918 τῆς συντροφοῦ Κολουταϊ, Ἐπουργίνας τῶν θρησκευμάτων, διεγράφη πᾶσα ὑπὲρ τοῦ κλήρου πίστωση ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡ Ἐκ]σία ἐπαυσε νὰ ἀποτελῇ νομικὸν πρόσωπον. Ἀπηγορεύθη αὐτῇ νὰ εἶναι κάτοχος περιουσίας, νὰ δέχεται δωρεὰς, νὰ κληρονομῇ καὶ νὰ παρίσταται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Ἀπηγορεύθη ἡ διενέργεια συνδρομῶν ὑπὸ Σωματείων ὑπὲρ τοῦ κλήρου. Ἄπασα ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἐκνήρυχθη ἰδιοκτησία τοῦ Κράτους. Τὴν δήμευσιν ταύτην ἐπηκολούθησεν ἡ λεηλασία τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τῶν Μονῶν. Τὰ ἱερά ἄμφια καὶ κειμήλια τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σεργίου παρὰ τὴν Μόσχαν, τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Κρεμλίμου, τῆς Μητροπόλεως Μόσχας, τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκη τῆς Πετροπόλεως κατεσχέθησαν. Αἱ Μοναὶ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐνιαχοῦ ἄς ἐν ἀγίῳ Νικολάφ Βιελοζέρσκη, κατέσφαξαν, τοὺς μοναχοὺς. Οἱ κληρικοὶ ἐξηναγκάσθησαν εἰς τὰς βαναυσοτέρας ἐργασίας, μέχρι καὶ καθαριστῶν τῶν ὁδῶν. Αἱ ἱεραὶ εἰκόνες ἀφηρέθησαν καὶ συνεσωρεύθησαν εἰς τὰ μουσεῖα(2). Αἱ

ἀφελθεῖσαι εἰς τὰς θέσεις τῶν εἰκόνες, ὑπεβλήθησαν εἰς φορολογίαν. Ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου Νέβσκη εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὁμωνύμου Μονῆς ἐφορολογήθη 200 ρούβλια ἐτησίως. Αἱ εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ φορολογοῦνται μόνον 50 ρούβλια, διότι λέγουν οἱ Μπολσεβίκοι, ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ πρόδρομος τοῦ Σοσιαλισμοῦ. Τὰ ἱερά λείψανα τοῦ Κρεμλίμου ἐκείνησαν.

Ἐκτὸς τῆς δήμευσεως τῆς περιουσίας αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας ἐσταυρώθη ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἡγετῶν αὐτῆς. Τὸ μαρτυρολόγιον τοῦτο ἐγκαινίζει ὁ Μητροπολίτης Κιέβου Βλαδίμηρος, σφαγείς ἐν τῇ μητροπόλει αὐτοῦ τὸ 1918. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 14 ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι (25 κατὰ τὸν Μητροπολίτην Πλάτων) ἐβασανίσθησαν καὶ ἐφονεύθησαν βαρβάρως ὑπὸ τῶν Μπολσεβικικῶν μισθοφόρων Λεττῶνων καὶ Κινέζων. Ὁ ἐπίσκοπος Τηβόλσκης Ἐρμογένης ἐπνίγη ἐν τῷ ποταμῷ Τοβὸλ, ἀφού πολλάκις ἐβυθίσθη καὶ ἀνεσύρθη πρὸς παράτασιν τῆς ἀγωνίας του, διαρκεσάσης ἐπὶ δίωρον. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πέρμης Ἀνδρόνικος ἐσύρθη διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, ἔσχε δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορυχθέντας καὶ τὸ πρόσωπον κατακρεουργηθὲν διὰ μαχαιρῶν. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Λικατερινουπόλεως Γρηγόριος κατεμελίσθη κυριολεκτικῶς εἰς τεμάχια ὑπὸ τῶν Κινέζων στρατιωτῶν καὶ τὰ τεμάχια του κατεπατήθησαν καὶ ἀνemiχθησαν μετὰ βορβόρου. Ὁ Μητροπολίτης Καζάν Κύριλλος ἐτυφλώθη. Ὁ πρύτανις τῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας ἐπίσκοπος Θεόδωρος παρεφρόνησεν ἐν τῇ εἴρκτῃ. Ὁ ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἀκαδημίας Καζάν ἐπίσκοπος Γεώργιος ἐγένετο φθισικὸς ἐν τῇ εἴρκτῃ. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰρκούτσκης Σεραφεῖμ ἐνεκλείσθη εἰς τὸ κάτεργον τοῦ Ἀρχαγγέλου. Ἐτυφεκίσθησαν μετὰ φρικαλέας βασάνους οἱ ἐπίσκοποι Ἐσπερινγκόφ Βασίλειος, Ἀστραχάν Μητροφάνης, Ὁρέλ Μακάριος, Μύρωμ Μητροφάνης, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάσαφ, ὁ ἐπίσκοπος Ἐφραῖμ, κτλ. ἀνεσκολοπίσθησαν οἱ ἐπίσκοποι Κούρσκ Τύχων, Καμενέκ Ἀμβρόσιος καὶ ὁ κατάλογος οὗτος εἶναι ἀτελής. Ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Κουμπάν, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐφονεύθησαν 40 ἱερεῖς, ὁ ὀλικὸς

(1) Ἄραγε πάντα ταῦτα δὲν ἀποδεικνύουσι τὴν ἐξωθεν ὑποκίνησιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀσπίδων πολεμίων τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Γολγοθᾶ δὲν ἐπαύσαν ἐπιδιώκοντες διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τὴν ἐξόντωσιν τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ; Ἰ.Κ.Κ.

(2) Εἰς πλεῖστα ἐργοστάδια οἱ ἐργάται ἀντετάχθησαν καὶ παρεκώλυσαν τὴν ἀφαίρεσιν τῶν εἰκόνων. Ἀξιοπίστοι δὲ μάρτυρες δεδαιούδι τὴν ἐκτακτὸν συρροὴν τοῦ λαοῦ εἰς τὰ μουσεῖα πρὸς προσκύνησιν τῶν ἐκεῖ κατατεθειδῶν ὡς εἰς ἀποθήκην εἰκόνων, ὅπως ἐν Μόσχᾳ ὁ λαὸς ἐξακολουθεῖ νὰ προσεύχεται πρὸ τῆς Θεοτόκου τῶν Ἰβήρων.

δὲ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς 1000. Ἐν Τούλᾳ καὶ Πετρούπολει ὁ λαὸς ὁ παρακολουθῶν τὰς λιτανείας πολλάκις διεσκορπίσθη διὰ πυροβολισμῶν. Ὁ ἱερεὺς Ρασπουτίν (ἕτερος ἀπὸ τὸν γνωστὸν δημαγωγὸν) κατεμελίσθη καὶ τάτεμάχια ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς κύνας. Τοῦ ἱερέως Δημητρίεβσκη πρὸ τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ ἐκόπησαν ἡ ρίς καὶ τὰ ὄτα. Ὁ ἱερεὺς Πολακάιεφ πρὶν ἢ ἀπαχονισθῆ εἶδεν ἀτιμαζομένην δημοσίᾳ τὴν σύζυγόν του. Ὁ ἱερεὺς Βαλινόβσκη ἐμαστιγώθη ἕως θανάτου. Ἐν Χερσῶνι 4 ἱερεῖς ἐσταυρώθησαν. Ὁ ἱερεὺς Νικήτσκη ὑπεχρεώθη νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα ἀπαγγέλλων τὴν εὐχὴν τῆς Μεταλήψεως καὶ νὰ τὸ κρατήσῃ ἀνοικτὸν ὡς πυροβοληθῆ. Αἱ ἐκκλησίαι μετετράπησαν εἰς σταύλους, οἱ ἵπποι ἐστολίσθησαν δι' ἱερατικῶν ἀμφίων, αἱ ἱεραὶ εἰκόνες κατεπυροβολήθησαν, ἠκρωτηριάσθησαν. Ἐν Μιγουλινσκάγια στρατιῶται ἐτέλεσαν τὸν γάμον ἐνὸς ἱερέως μετὰ μιᾶς ἡμιάνου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἐπίτεθῃ ὁ νυμφικὸς πέπλος καὶ κατόπιν ὁ ἱερεὺς κατεκρεουργήθη. Τὰ ἱερά σκεύη ἐπληρώθησαν ἀκαθαρσιῶν.

Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας ἔχει τὰ σφάλματά της· ἀλλ' ἡ τιμωρία προκαλεῖ τὴν ἐξέγερσιν πάσης ἀνθρωπίνης συνειδήσεως. Τὸ αἷμα τὸ χυθὲν ἐξαγνίζει αὐτὴν καὶ ἐφελκύει τὰς συμπαθείας καὶ αὐτῶν ἐκείνων οἵτινες ἀπεστρέφοντο αὐτὴν πρότερον ὡς ὄργανον τοῦ Τσαρισμοῦ. Παρὰ τὴν ἀραίωσιν τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ κλήρου, τὰς ἐρημωθείσας Μονὰς, τὴν ἐκλείψασαν ἐπιστημονικὴν κίνησιν, θρησκευτικὴ ἀνάηψις παρατηρεῖται ἐν Ρωσσίᾳ, ἐνθα γενικῶς εἰς τὸν διωγμὸν ἀποδίδεται ἀντισημιτικὴ χροιά καὶ θεωρεῖται ὡς πρόδρομος τοῦ Ἀντιχρίστου. Μεταξὺ τῶν Ρώσων, γράφει ὁ Β. Ρῦσελ, ἡ θρησκεία ἐρριζώθη ἑδραίως. Εἰσῆλθον εἰς πολλὰς ἐκκλησίας· εἶδον ἱερεῖς λιμώττοντας καὶ ἀπειρον πλῆθος λαοῦ ἐν οἷς καὶ στρατιώτας. Εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς κόμας, αἱ ἐκκλησίαι εἶναι ὑπέρπλειοι. Ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Μόσχας οἱ διαβάται σταυροκοποῦνται ὡς καὶ πρότερον.

Ὁ Ρωσσικὸς κλήρος ὁ κατορθώσας νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν προσπαθεῖ νὰ ἀναδιορ-

γανώσῃ ἐν αὐτῷ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας. Οἱ εἰς Σερβίαν, Βουλγαρίαν, Τουρκίαν, Εὐρώπην Ρῶσοι πρόσφυγες συνετέλεσαν ἰσχυρῶς εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς οὕτως εἰπεῖν Εὐρωπαϊκῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν ὀργάνωσιν αὐτὴν ἔδωκε τὴν πρώτην ὄθησιν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐλησμόνησαν τὴν ἐν τῷ παρελθόντι οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ὑποστήριξιν τῆς Ρωσσίας(1). Ἐφ' ᾧ καὶ ἐγένοντο φιλοφρόνως δεκτοὶ οἱ Ρῶσοι κληρικοὶ οἱ ἐκδιωχθέντες ὑπὸ τοῦ Μπολσεβικισμοῦ, ἐπετράπη αὐτοῖς ἡ ἐνάσκησις τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων, παρέσχεον αὐτοῖς πρὸς τοῦτο ἐνιαχοῦ καὶ ἱεροὺς ναοὺς καὶ ἄλλα κτίρια ὡς ἐν ταῖς Πριγκηποννήσοις κτλ. Οὕτω δὲ ἰδρῦθησαν αἱ ἐκκλησιαστικαὶ περιφέρειαι Σερβίας ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἀντώνιον, Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀναστάσιον(2), Βουλγαρίας ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Σερραφείμ, τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εὐλυγίου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὁποίου συνεκροτήθη τῇ 15 Ὀκτωβρ. 1921 ἐν Σερβίᾳ ἡ Σύνοδος τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ρωσσικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν ᾗ Συνόδῳ ἀπεφασίσθη ἡ ἰδρῦσις θεολογικῆς Σχολῆς ἐν Κωνπόλει ἐν ᾗ θὰ φοιτῶσι καὶ γυναῖκες, καθὰ ἐφοίτων πρὸ τοῦ πολέμου ἐν τῇ θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Κιζάν. Ἡ διασκορπίσις τοῦ ρωσσικοῦ κλήρου εἶναι προάγγελος τῆς παλιγενεσίας τοῦ ρωσσικοῦ χριστιανισμοῦ. Χάρις εἰς τοὺς Μπολσεβίκους ἐπαυσεον οὗτος ὢν ἐξάρτημα τῆς ρωσσικῆς γραφειοκρατίας καὶ ἀστυνομίας. Ἡ ἁγία Σύνοδος ἐξηφανίσθη, μόλις δὲ ὀλίγοι τινὲς ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Μόσχας ἐξεφράσθησαν

(1) Ἡ μέριμνα τοῦ Οἴκου. Πατριαρχεῖον ὑπὲρ τῶν Ρώσων δὲν ὀφείλεται εἰς τοὺς ἀναφερομένους πολιτικούς καὶ οικονομικούς λόγους, ἀλλὰ πρωτίστως εἰς λόγους θρησκευτικούς, εἰς τὴν στήριξιν τῆς κλυδωνιζομένης ὀρθοδοξίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσσίας τὴν ὁποίαν τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον ἐν Χριστῷ ἐγέννησε καὶ ἐγαλούχησε καὶ ἀνέπτυξε. Κ. Κ.

(2) Αἱ πληροφορίες ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου καὶ τῶν ἐφεξῆς δὲν συνάδουσιν ἐν πᾶσι πρὸς τὴν πραγματικότητα. Κ. Κ.

ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεώς της. Ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος Μόσχας παλινορθώθη.

Διὰ τοὺς γινώσκοντας τὸν ρωσικὸν χαρακτήρα, ὁ διωγμὸς θὰ καταστήσῃ ἐγκαρδιωτέρας τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ ρωσικοῦ καὶ τοῦ κλήρου τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὸν ἐπίσκοπον Σεβαστουπόλεως Βενιαμίν, τὸ μίσος καὶ αἱ διαιρέσεις προέρχονται ἐκ τῆς ἀμαθείας, ἐνῶ τὰ κοινὰ παθήματα συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀμοιβαίαν γνῶσιν καὶ ὠθοῦσι πρὸς τὴν ἀγάπην.

Αἱ μεγάλοι κοινωνικαὶ ἀναστατώσεις διανοίγουσιν εὐρείας πληγὰς, αἵτινες οὐχὶ σπανίως θεραπεύουσι διὰ τοῦ πυρὸς καὶ σιδήρου πληγὰς γαγγραινώδεις. Ὁ Μπολσεβικισμὸς ἀποδίδει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας τὸ γόητρον αὐτῆς, τὰς συμπαθείας τῶν διανοουμένων καὶ τῆς ἀριστοκρατίας, ἴσως δὲ καὶ ἀσφαλεστέρα κατεύθυνσιν πρὸς τὴν Δύσιν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἡ πολιτικὴ τυραννία ἐκράτει αὐτὴν μεμακρυσμένη!!!

† Ὁ Κυζίκου ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Γνωρίζεται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν Δικαστήριον ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Δευτέρας 20 Ἰουνίου ἀντὶ τῆς 2 μ. μ. ὥρας, ὡς συνεδριάξῃ τὴν 9 πρὸ μεσημβρίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 14 Ἰουνίου 1922.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΑ

ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνήλθον τῆ 24 τρέχοντος τὰ Δύο Σώματα, ἀσχοληθέντα ἐπὶ διαφόρων γενικῶν ζητημάτων.

Δικονομικαὶ ὁδηγίαι: Κατόπιν εἰσηγήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ Συνέλευσις τῶν Δύο Σωμάτων ἐνέκρινε τὴν διαρρυθμίσιν τῶν ἄρθρων τῶν Δικονομικῶν ὁδηγίων, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Συνελεῖα τῆς διαρρυθμίσεως ταύτης ἐξεδόθη τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα πρακτικοῦ, ὅπερ ἐπικυρωθὲν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
ΜΕΛΕΤΙΟΣ ἐπικυροῦ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Τοῦ κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 24 Ἰουνίου 1922
πρακτικοῦ τῶν Δύο Σωμάτων.

Ἡ Συνέλευσις τῶν Δύο Σωμάτων διερρυθμίσα τὰς διατάξεις τῶν Δικονομικῶν Ὁδηγίων, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησιαστικοῦ (Πνευματικοῦ) Δικαστηρίου, καθώρισε τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἄρθρα ὡς ἑξῆς:

*Ἄρθρον 11 — Πρόεδρος τοῦ μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἐστὶν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, τῶν δὲ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ὁ κατὰ τόπους Ἀρχιερεὺς καὶ τῶν ἐν ταῖς Ἐξαρχίαις ὁ Ἐξαρχος.

*Ἄρθρον 13. — Διαγράφεται.

*Ἄρθρον 14. — Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως, οἱ Ἀρχιερεῖς δὲ καὶ οἱ Ἐξαρχοὶ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις διορίζουσι τοὺς δικαστὰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐκ τῶν ἐπὶ τιμότητι, χρη-

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

στότητι ἠθῶν καὶ παιδείᾳ ἐκκλησιαστικῇ καὶ θύραθεν διακεκριμένων κληρικῶν τῆς οἰκείας περιφέρειας καὶ κατοίκων μονίμων τῆς ἑδρας τοῦ Δικαστηρίου ἢ πλησιχώρῳ πόλεως ἢ κωμοπόλεως ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς Γραμματεῖς τῶν Δικαστηρίων ἐκ τῶν κεκτημένων τὰ προσόντα κληρικῶν ἢ λαϊκῶν.

Ἄρθρον 15.— Ἡ ὑπηρεσία τῶν μελῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐστὶν ἄμισθος καὶ διετής.

Ἐγκρίνασα δὲ ἵνα τὰ ὡς ἄνω ἄρθρα ἐπικυρούμενα ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν, ἀπεφάσισεν, ἵνα ταῦτα δημοσιευθῶσι διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 25 Ἰουνίου 1922

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ ἄ. α.

(ὑπ.) † Ὁ Ἀγκύρας **Γερβάσιος**

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

(ὑπ.) **Στ. Χατζόπουλος**

Διοργανισμὸς Δικαστηρίων.

Τὰ Δύο Σώματα ἀποδεχθέντα πρότασιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπέθεσαν εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου κ. Ἀποστόλου, τοῦ Συμβούλου κ. Ἀγγ. Ἰωαννίδου, τοῦ νομικοῦ Συμβούλου τῶν Πατριαρχείων κ. Ἀρμ. Χαμουδοπούλου, τοῦ νομομαθοῦς κ. Μ. Καραβοκυροῦ καὶ τῶν Προέδρων τῶν δύο Ἑλληνικῶν δικηγορικῶν Συλλόγων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν μελέτην αὐτῆς ἀφορῶσης τὴν διαρρυθμίσιν τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἐν τρισὶ βαθμοῖς εἰς τε τὰ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ τὰ λοιπὰ Μικτὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια τοῦ Οἰκουμένου Ἱεροσολύμων.

Οἱ ἐν Ἀλβανίᾳ Χριστιανοί

Ἀνεγνώσθη καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῶν Δύο Σωμάτων ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐναντίον τοῦ ὁμογενοῦς χριστιανικοῦ στοιχείου διαπρατωμένας βιαιότητας ἐν ταῖς ὑπὸ Ἀλβανικὴν κατοχὴν διατελούσαις Ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμένου Ἱεροσολύμων.

Ἡ Ἐθνικὴ Εἰσφορὰ

Τὰ Δύο Σώματα λαβόντα ὑπ' ὄψει πρότασιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὅπως τὸ μέτρον τῆς Ἐθνικῆς Εἰσφορᾶς, τὸ τεθὲν εἰς ἐφαρμογὴν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ, ἐπεκταθῆ διημιόδοι καὶ εἰς τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμένου Ἱεροσολύμων, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῶν πλησιχώρων Ἐπαρχιῶν, Χαλκηδόνος, Δέρκων καὶ Μετρώων, ἀπεφάσισαν, ἵνα ἡ πρότασις αὕτη διαβιβασθῆ εἰς τοὺς Μητροπολίτας τῶν ἐν λόγῳ Ἐπαρχιῶν, καὶ διωθῆ συνάμα αὐτοῖς ὅτι ὡς ἐπακολούθημα τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Εἰσφορὰν θέλει ἐπεκταθῆ τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα διὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ εἰς τὸν λαὸν τῶν ἐν λόγῳ Ἐπαρχιῶν.

Εὐχάριστοι

Τὰ Δύο Σώματα ἐξ ἀφορμῆς τῆς διαθήκης τῆς σοφίμου Αἰκατερίνης Β. Σαρακιώτου, ἧτις μέγα μέρος τῆς περιουσίας αὐτῆς διαθέτει ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν ἔργων ἐνέκριναν, ἵνα ἐκφρασθῶσιν αἱ δέουσαι εὐχαρισταὶ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν γηραιὸν νομοδιδάσκαλον κ. Μιλτ. Καραβοκυρόν, εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ὄχι μόνον ἡ ὡς ἄνω εὐεργετικὴ καὶ φιλόφρων διαθήκη ἀλλὰ ὡς ἐγνώσθη καὶ ἡ δι' ἄλλων διαθηκῶν πραγματοποιήσεις μεγάλων ὑπὲρ Ἐθνικῶν Ἰδρυμάτων καὶ δὴ ὑπὲρ τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων.

ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

28 Ἰουνίου.— Ἡ Α. Θ. Π. προήδρευσε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνελθούσης εἰς τὸ ἐπίσημον συνοδικὸν τῆς Ἀκαδημίας ὅτε ἀνεγνώσθησαν δύο πρακτικὰ προηγουμένων συνεδριῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἀρκετὴ συζήτησις. Μετὰ ταῦτα λαβὼν τὸν λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλδίας κ. Λαυρέντιος ὡς πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας προσεφώνησε θερμώτατα τὴν Α. Θ. Π. ὡς ἀνώτατον προστάτην τῆς Ἀκαδημίας ὡς καὶ τὴν ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον ὡς ἐλθόντας ἐκ τοῦ πλησίου νὰ τνωρίσωσι τὰ κατ' αὐτὴν καὶ νὰ ἐδλογήσωσι διδάσκοντας καὶ διδασκομένους καὶ ἐπιτοπίως σκεφθῶσι διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἀκαδημίας καὶ κατέληξε μὲ τὸ τραφικὸν «ὡς ἡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὸ ἀγαθὸν τῆς Σχολῆς ταύτης». Ὁ Σεβ. Μηλίτης Χαλδίας κ. Λαυρέντιος ἀνέπτυξε

καὶ τὸ ἱστορικὸν τῆς Σχολῆς τῆς ἀπὸ ὀγδοηκονταετίας θρώσης καὶ ἀπένευμε φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἀείμνηστον Πατριάρχην Γερμανὸν τὸν Δ' ἰδρυτὴν τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ πρὸς τοὺς τότε συντελέσαντας συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς, ἀνέφερε δὲ καὶ δεκάδας ὄλας Ἀρχιερέων ἐξελεθόντων τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ καταλαβόντων τὰ ἀνώτατα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀξιώματα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα ἐξέφρασε τὸν θαυμασμὸν Αὐτῆς διὰ τὸ μεγαλειώδες ἔργον καὶ τὴν ὑψίστην ἀποστολὴν τῆς Ἀκαδημίας. ἐξεθείασε τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῆς προσέφερον εἰς τὸ ἔθνος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀνέπτυξε διὰ πολλῶν ὅτι ἐφάνησαν οὗτοι χρήσιμοι τόσον ἀπὸ θεολογικῆς ἀπόψεως ὅσον καὶ ἀπὸ φιλελευθερωτέρας ἀντιλήψεως τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἐν γένει ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Ἐπεκαλέσθη τὴν προσοχὴν τῶν Σεβασμ. μελῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου ἐπὶ τὸ μέλλον τῆς Σχολῆς καὶ ἐζήτησε τὴν λήψιν ἀναλόγων πρὸς τὰς περιστάσεις ἀποφάσεων διὰ τὸ ἐθνωφελέστατον ἴδρυμα τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας καὶ ἀνέφερε τὴν ἴδρυσιν Ἱεροδιδασκαλείου μεθ' ὃ ὁ πρόεδρος τῆς Ἐφορείας Σεβ. Μητροπολίτης Χαλδίας κ. Λαυρέντιος παρετήρησεν ὅτι περατοῦται ὁ κανονισμὸς τῆς Σχολῆς καὶ πρόκειται νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Σύνοδον πρὸς ἐπιψηφισιν κατόπιν μελέτης.

Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὰς Πρίγκηπον-νῆσους.—Ἡ Α. Θ. Π. συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Πολυκάρπου, τοῦ κ. Θ. Παπαδοπούλου ἀντιπροέδρου τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου καὶ τοῦ αἰδ. κ. Ἐμχαρτ καὶ τῶν δύο θυγατέρων του καὶ τῆς πατριαρχικῆς ἀκολουθίας μετέβη εἰς Πρίγκηπον ὅπου ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῇ ἀποβίθρᾳ τῆς νήσου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἁγίου Χαλκηδόνα κ. Γρηγορίου προέδρου τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου καὶ τοῦ κ. Ι. Κεχαγιόγλου καὶ ἀπειροπληθοῦς κόσμου καὶ κατηυθύνθη εἰς τὸ ἐν αὐτῇ Ὁρφανοτροφεῖον τῶν ἀρρένων ἵνα ἐπὶ τόπου ἐξετάσῃ τὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐγκαταστάσεως τῶν ἐκ Ρωσσίας ὀρφανῶν.

Κατὰ τὴν ἀφιεὶν τῆς Α. Θ. Π. εἰς τὸ Ὁρφανοτροφεῖον ἐγένετο ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ καθ' ἣν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσεφώνησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὁρφανοτροφείου ἱερολ. Λ. Πελεκάνος ὑποβάλλων τὰ σέβη, ὡς εἶπεν, ἐπτακοσίων δυστυχισμένων ὑπάρξεων αἱ ὁποῖαι ἐστερήθησαν τὴν γλυκεῖαν συντροφίαν τῶν γονέων των. Ἡ Α. Θ. Π. κατέσασα τὸ προσωπικὸν

τοῦ καταστήματος τούτου ἀπηύθυνε πατρικὰς συμβουλὰς ἀναδεικνύουσα τὴν ἱερότητα τοῦ ἔργου, ὃ ἔχουσιν ἀναλάβει καὶ τὴν λεπτότητα μεθ' ἧς δέον αὐτὸ νὰ ἐπιτελῶσι. Εἶτα περιῆλθε τὰ διάφορα τμήματα τοῦ καταστήματος ἐν πρὸς ἐν καὶ ἐζήτησε πληροφορίας περὶ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν. Ἐνθουσιωδῶς ἐπίσης ὑποδοχὴ ἀνέμενε τὴν Α. Θ. Π. ἐν τῷ κοινοτικῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἡ Α. Σεβ. ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνα κ. Γρηγόριος μετὰ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν πρὸ τοῦ ναοῦ ὑπεδέχθησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καθ' ἣν ὦραν ὃ τε ναὸς καὶ τὰ περὶ αὐτὸν ἦσαν ἀσφυκτικῶς πλήρη κόσμου. Ἐν τῷ ναῷ μετὰ τὴν δοξολογίαν ἐγένοντο προσφωνήσεις, εἰς οὓς ἡ Α. Θ. Π. ἀπήνησεν καταλλήλως. Εἶτα μετὰ τῶν αὐτῶν τιμῶν προπεπομένη ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατηυθύνθη εἰς τὴν ἀποβάθραν ἔνθα ἀνέμενε Αὐτὴν ἀτμάκατος καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς συνοδείας διεπεραιώθη εἰς Χάλκην, ἔνθα τὸ πλῆθος εἶχε συγκεντρωθῆ ἵνα ὑποδεχθῇ τὸν λατρευτὸν ἐθνάρχην του. Ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τῆς συνοδείας Αὐτῆς ἐφθασεν εἰς τὴν Θεολ. Ἀκαδημίαν Χάλκης ἔνθα ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἐν τῇ Χάλκῃ διαμένοντος συμβούλου κ. Ἀγγ. Ἰωαννίδου.

29 Ἰουνίου.—Ἡ Α. Θ. Παναγιότης τηλεγραφικῶς συνεχάρη τὸν κ. Π. Κουντουριώτην ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ αὐτοῦ ἐορτῇ καθὼς καὶ τὸν κ. Π. Τατάνην διευθυντὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Νέας Ὑόρκης. Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. συνεχάρη τὸν ἐορτάζοντα Σύμβουλον κ. Π. Καραθεοδωρῆν ὁ πρωτοσυγκελλεύων Μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Ἰωακείμ. Εἰς τοὺς ἄλλους ἐορτάζοντας ὁμογενεῖς διεβιάσθησαν ἀρμολίως αἱ Πατριαρχικαὶ εὐχαί. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέφθη τὸν ἐν Χάλκῃ διαμένοντα Σύμβουλον κ. Ἀγγ. Ἰωαννίδην. Τὴν 29 Ἰουνίου ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ναὶδρίῳ τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας ὅπου εἶχε συρρεύσει πολὺ πλῆθος.

30 Ἰουνίου.—Ἡ Α. Θ. Παναγιότης π. μ. μὲν ἐπεσκέφθη τὸν ἐν Χάλκῃ διὰ τὴν θερινὴν περίοδον διαμένοντα κ. Ν. Ἡλιάσκον μετὰ μεσημβρίαν δὲ διεπεραιώθη εἰς Πρίγκηπον καὶ ἐπεσκέφθη τὸν ἐορτάζοντα Σεβ. Μητροπολίτην ἁγίου Ρόδου κ. Ἀπάστολον ὡς καὶ τὸν ἐκ τῶν Συμβούλων κ. Ι. Κεχαγιόγλου.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 2655

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Ἀναστάσιος Ἀνέστη, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὸ κκοος ὀθωμανὸς, τέως κατοικὸς Βελιγραδίου (Κων]πόλεως), καὶ χύτης τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὁπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέρα καὶ ὦραν 2 μ.μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἀριθ. 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης κλήσεως ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πα]ρχεῖοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Σμαρῶς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδρόμου Μακρίδου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπὸ κκοος ὀθωμανῆς τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελομένης, κατοίκου Βελιγραδίου (Κωνσταντινουπόλεως περὶ διαζεύξεως. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆ ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κήρυκος»

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 16 Μαΐου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

ἕπογρ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων 1

Πολύκαρπος

Ὁ ἈΓραμματεὺς

Ἄρμ. Ὁ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 3386

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 70 καὶ ἡμερομηνίαν 17 Μαΐου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Γεωργίου Λιάσκου κατὰ Καλλιόπης Γ. Λιάσκου, τὸ γένος Πασχάλη Χαδζῆ Νικολάου).

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Πα]ρχικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1619 καὶ ἡμερομ. 23 Ἰανουαρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Γεωργίου Λιάσκου κατὰ Καλλιόπης Γ. Λιάσκου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπατιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην, ὡς τε ἐρημοδικήσασαν ἐν τῇ δίκῃ καὶ ὡς ἠτηθηθεῖσαν εἰς τὴν καταβολὴν πάντων τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς ποροῦσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ἑπτακόσια ἐξήκοντα ἑξ (ἀρ. 766) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλην αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 11 Ἰουνίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος

(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος 2

Ὁ ἈΓραμματεὺς

Ἄρμ. Ὁ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κωνυπόλει τῆ 9 Ἰουλίου 1922.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμένικόν Πατριάρχην

Κ. Κ. ΜΕΛΕΤΙΟΝ

τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν φιλαδέλφως ἀπονέμομεν

Παναγιώτατε,

Τέσσαρα παρήλθον ἔτη ἀφ' ὅτου ἄσμενοι προσηγορευόμεν τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην ὡς πρόεδρον τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς προσφιλοῦς Μητρὸς Ἑλλάδος. Κατὰ τὰ τέσσαρα ταῦτα ἔτη ἐν ἀγάπῃ ἀδελφικῇ παρηκολουθοῦμεν τὴν μεγάλην καὶ πολυμερῆ ἀνορθωτικὴν ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος προεξαρχούσης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου. Ἡ δρᾶσις αὕτη θὰ ἀποτελέσῃ περιφανῆ σταθμὸν ἐν τῇ ὅλῃ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τῆς Αὐτοκεφάλου ἐκείνης Ἐκκλησίας. Οὕτω δὲ ἐδικαιώθησαν πλήρως αἱ προσδοκίαι πάντων τῶν γνωρισάντων τὰ περικοσμοῦντα τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα σπάνια χαρίσματα. Ἡ χαρὰ ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Νήσου, τοσοῦτον στενωῶς συνδεθέντος πρὸς τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην, ὑπῆρξεν ἰδιαζόντως μεγάλη καὶ εὐλογος.

Ἄλλ' ὁ Κύριος ὅστις κατευθύνει τὰ πάντα εἰς τὸ ὡς ἄριστον τέλος ἐπεφύλαττεν Ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι μείζονα ταύτης. Καὶ ἰδοὺ ἔχομεν τὸ χαρμώσυνον ἄγγελμα τῆς κλήσεως τῆς Ὑμετέρας ἀγάπης εἰς τὸν πρῶτον θρόνον τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἧς οὕτω ὡς λύχνος τιθέμενος ἐπὶ ὑψηλοτέραν λυχνίαν θὰ διαχέῃ τὸ ἱλαρὸν αὐτοῦ φῶς εἰς εὐρύτεραν ἀκτίνα ἐπὶ τοῦ ὅλου χριστεπωνύμου πληρώματος. Οὐδὲν δικαίωτον τούτου. Ἡμεῖς καὶ πάντες οἱ γνωρίσαντες τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα εὐρίσκομεν

τοῦτο ὀφειλόμενον καθῆκον καὶ ἐπιβαλλομένην ἀναγνώρισιν τῆς ὑπερόχου ἰκανότητος Αὐτῆς. Ἄλλως δὲ ἀποτελεῖ τοῦτο ἰδιάζουσαν εὐνοίαν τῆς θείας Προνοίας πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὸ ἡμέτερον Γένος, τὸ νὰ δώσῃ Ἡγούμενον τοιοῦτον ἐν τοσοῦτῳ χαλεποῖς καιροῖς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

Δόξα, τιμὴ καὶ εὐχαριστία εἰς τὸν Ὑψιστον.

Οἶον ἀγῶνα καὶ στάδιον ἔχει νὰ διανύσῃ ἡ Ὑμετέρα ἀγαπητὴ Παναγιότης κατὰ τὴν ὑψηλὴν ταύτην κλῆσιν ἐν τε τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, τῷ Γένει καὶ ὄλῳ τῷ χριστιανισμῷ εἴπερ τις καὶ ἄλλος διεῖδε καὶ διέγραψεν ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης ἐν τε τοῖς εἰρηνικοῖς Γράμμασι καὶ τῷ βαρυσημάντῳ ἀληθῶς ἐνθρονηστῆρι Αὐτῆς λόγῳ.

Ἡράκλειον ὄντως τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης πολλαπλοῦν καὶ πολυμερὲς πρὸ τοῦ ὁποῖου ἄλλος τις ἠδύνατο νὰ ἀποδυσπειθήσῃ. Ἄλλ' ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης τὴν ὁποῖαν τρέφουσι καὶ ἐνισχύουσιν οἱ ὑπὲρ τῶν μεγάλων ἀγαθῶν ἔργων ἀγῶνες ὡς ἐγνωρίσαμεν Αὐτὴν μέχρι τοῦδε ἐνταῦθα τε καὶ ἀλλαγῆς νέας αἰεὶ ὡς ἄλλος Ἄντατος θὰ ἀντλήῃ δυνάμεις πρὸς τελεσφόρον ἐπιτέλεσιν τῆς ἀναληφθεῖσης ὑψηλῆς ἀποστολῆς.

Ἡ Ὑμετέρα ἀγαπητὴ Παναγιότης ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ εὐαγγελικῇ μετριοφροσύνῃ Αὐτῆς ἐπικαλεῖται ἐν τούτῳ καὶ τὴν ἀσθενῆ ἡμῶν συμβολήν. Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία μετ' εὐγνωμοσύνης ἀναμνησκόμενη τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πρὸς αὐτὴν, καθῆκον θεωρεῖ καὶ συμφέρον εἰς τε τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὸ Γένος νὰ πιράσῃ ὀλόψυχον τὴν συνεργασίαν αὐτῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην εἰς ὅ,τι ἂν αὕτη κριθῇ ἀνύσιμος κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι πρόκειται ἀγῶνες καὶ ἀθλοὶ ὑψίστης Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἐθνικῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος. Θλίψις μόνον κατέχει τὴν ψυχὴν ἡμῶν διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς προσφορᾶς παρὰ τὴν μεγάλην προθυμίαν.

Χωρεῖτε λοιπὸν, Παναγιώτατε, ἐπὶ τὸ ἔργον ἐν τῇ δυνάμει πάντοτε Ἐκείνου, ὅστις ἐκλέξας ὑμᾶς ὡς σκεῦος Αὐτοῦ πάντως θὰ ἀναδείξῃ ἐν τῇ νέᾳ σταδιοδρομίᾳ κηρύττοντα τὴν καλὴν ὁμολογίαν τῆς Πίστεως καὶ Πατρίδος «ἐνώπιον Ἐθνῶν καὶ Βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραὴλ» ἐν τῇ ἀκραδάντῳ πεποιθήσει ὅτι αἴσιον τέλος θὰ ἐπιστέψῃ τοὺς ἀγῶνας καὶ προσπαθείας ὑμῶν.

Τὴν εὐχὴν ταύτην ὑποκάρδιον ἀναπέμποντες καθ' ἐλπίσιν πρὸς τὸν Ὑψιστον μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος αἰτούμεθα ὅπως ὁ Πανάγαθος Κύριος χαρίσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Θειοτάτῃ Παναγιότητι ἔτη πολλὰ ὑγείαν ἀδιάπτωπον καὶ κατὰ πάντα εὐδόκιμον τὴν ὑπερτάτην πνευματικὴν ποιμαντορίαν.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ
ὄλος πρόθυμος

† Ὁ Κύριον ΚΥΡΙΑΛΟΣ

Ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου

τῇ 15 Μαΐου 1922.

Παναγιώτατε καὶ θειότατε ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετροιότητος κύριε Μελέτιε τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιόποθτον Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερῴωτα προσαγορεύομεν.

Ὡς ἐν Τιβεριάδι ἄλλοτε οὐκ ἦν ὅπου οὐκ ἐμαίνετο τὰ κύματα, τὸ σκάφος τῶν Μαθητῶν καταπονοῦντα, οὕτω δὴ καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἡ Ἀγιοπάτη τοῦ Χριστοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὅπου αὐτῆ γῆς ἐκκέχυται δεινοῖς περιπέριεται πειρασμοῖς καὶ δοκιμασίᾳ μείζονι ἢ κατ' ἀνθρώπον δοκιμάζεται ὥστε πῆ μὲν σκοτίαις μεθοδεῖαις ἐκπολεμοῦται, πῆ δὲ λύκοι βαρεῖς καὶ ἀρπαγες ἐν προβάτων ἐνδύμασι κατ' αὐτῆς ἐπελαύνουσι, βουλιμῖα κνιζόμενοι, πῆ δὲ μητροκτόνοις χερσὶν αἱμάσσουσα κατάκειται, πῆ δὲ ποιμένων ἀγαθῶν καὶ τοῦ ποιμνίου φειδομένων ἀπωρρατισμένοι καὶ εἰς τὴν διάκρισιν ἀπηνουῶς ἐχθροῦ καὶ διώκτου ἐγκαταλέλειπται ἀλλ' αἶ ἐν ταῖς μεμωλωπισμέναις αὐτῆς χερσὶ τὸν ἀγῆρω τῆς δόξης τοῦ μαρτυρίου στέφανον ἀνέχουσα.

Ἄλλ' ὡς ἄλλοτε ἐπὶ τῇ κραυγῇ τῶν Μαθητῶν:

«Ἐπιστάτα σῶσον ἡμᾶς ἀπολλύμεθα» ὁ οἰονεὶ καθεύδων Κύριος ἐπιτιμᾷ τοῖς κύμασι καὶ πατάσσει τὴν μαινομένην θάλασσαν οὕτω καὶ νῦν οὐκ ἔάσει τὴν ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καταποντίζεσθαι τῷ κλύδωνι ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπηνεγκεῖν. Οὕτω γὰρ παρὰ τῇ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ Κων/πόλεως ἔλεει Αὐτοῦ καὶ εὐδοκίᾳ ὁ τῆς διακονίας κληρὸς πίπτει ἐπὶ τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην, ἡ ἐπὶ τὸν Ἀποστολικὸν, Πατριαρχικὸν, Οἰκουμενικὸν κεκλημένη θρόνον ψήψω κανονικῇ ἐδράξατο τῆς ποιμαντορικῆς ράβδου.

Οὐχὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ μάταιοι διαλογισμοὶ, ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ ἀνεξιχνίαστος βουλή, ἀνεῖλκυσε τὸν Ἰωάνν, ὡς εὐαγγελισόμενον τῷ περιουσίῳ λαῷ, ἦν ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου τελετουργῆσαι σωτηρίαν.

Ἡ δὲ Ὑμετέρα Σεβασμιόποθτος Παναγιότης, οὐ μέντοι τύπον ἐκκλησιαστικὸν καλῶς κείμενον φυλάττουσα ἀλλὰ τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος, ὡς σύνοιδεν ἑαυτῇ, ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης τηρεῖν σπουδάζουσα, ἔγραψεν Ἡμῖν τὴν ἀπὸ η'. Φεβρουαρίου ε. ἔ. εἰρηνικὴν Αὐτῆς ἐπιστολὴν τὴν μὲν καλὴν ὁμολογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὡς διακατέχει καὶ ὁμολογεῖ αὐτὴν ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ἀναγράφουσα καὶ ἐπιβεβαιουῶσα, τὴν δὲ ἐπὶ τὸν Ἀποστολικὸν, Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν θρόνον κλησὶν τε Αὐτῆς καὶ ἀνάρρησιν ἀδελφικῶς ἀγγέλλουσα, δεξιὰν τε κοινωνίας ἐν ἀγάπῃ Ἡμῖν ὀρέγουσα.

Ἡμεῖς οὖν σφόδρα τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐνότητα ζηλοῦντες, καὶ ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ ἐμφαίνοντες, ἀσπασίως τὴν ἐπιστολὴν Ὑμῶν ταύτην κομισάμενοι ἔγραψάμεθα ἐν καιρῷ τὴν Ὑμετέραν φίλην Παναγιότητα ἐν τοῖς ἱεροῖς Διπτύχοις ἀδιαλείπτως Ὑμῶν ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἐντεῦξοις μνημονεύοντες δεξιὰν δὲ κοινωνίας ἀντιδιδόντες ἀπὸ καρδίας διημεψάμεθα τὸν ἐν Χριστῷ πασχάλιον ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, οὐδὲν ὡς εἶρηται Ἡμῖν ἢ τὴν ἀγάπην ἔργῳ διώκοντες καὶ τὴν εἰρήνην ἀνὰ τὰς ἐκκλησίας ἐργαζόμενοι

ὃ δὴ ἐλπίζομεν εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει.

Νῦν γὰρ, εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε κοινῇ, ὡς Ἡμῖν γράφετε, ἐπιβέβληται τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ἡ προσπάθεια πρὸς τὸ συσφιχθῆναι τοὺς δεσμούς τῶν μελῶν τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἑαυτὰ τε καὶ τὴν Κεφαλὴν, ἣτις ἐστὶν ὁ Χριστός.

Τὴν χρεῖαν δὲ ταύτην εὐ τε καὶ καλῶς εἰδόνει οὐκ ἦν Ἡμῖν ὀκνηρόν, ὡς τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπάσῃ σωτήριοι καὶ κατασφαλές, ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἄλλους τῆς Ἐκκλησίας συμποιμένας καὶ ἀδελφούς γράμμασιν ἐπὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐνότητα καλεῖν αὐτοὺς τὰ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ ἐκδιηγουμένους.

Πάντες φυλαττώμεθα, μὴ ἀλλήλους δάκνοντες καὶ κατεσθίοντες ὑπ' ἀλλήλων καὶ ἀναλωθῶμεν, τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ ἔξω πρὸ τῶν θυρῶν ὠρουμένου. Τὸ ἐπιεικὲς Ὑμῶν γνωσθήτω ἐργάζεσθε καὶ μὴ ἀποδειλιᾶσθε τὴν εἰρήνην διώκοντες· ὁ γὰρ ἐὰν σπεῖρη ἄνθρωπος τοῦτο καὶ θερίσει.

Ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἀσπαζόμενοι τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως ἐκθύμως συγκαίρομεν αὐτῇ, ὅτι ἐν Ὑμῖν, τῷ ἐκλεκτῷ αὐτῆς, εὖρε ποιμένα γενναῖόν τε καὶ ἀγαθόν. Ὡς δὲ τὰ καθ' ἡμᾶς, θρυπτόμενοι ἀνέγνωμεν ὅσα ἡ Ὑμετέρα περισπούδαστος Παναγιότης μητροῦσσα ἔγραψεν Ἡμῖν περὶ τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, ἐν ἣ τὸν πρῶτον ἐδέξατο Αὕτη τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν, τὰ τε πρῶτα τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας διήνυσε βήματα, καὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῆς ἐν τῇ Σταυριάδι Σχολῇ κατήρξατο τὰ ἱερά ἐκδιδάσκεσθαι γράμματα.

Εὐχαριστοῦντες δ' ἐπαινοῦμεν τῆς προθέσεως μηδὲν διαλογιζόμενους ἐν τοῖς προβάτοις τοῦ Χριστοῦ τοῖς τέκνοις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῖς συλλειτουργοῖς αὐτῆς, καλὰ προνοεῖσθαι περὶ τῆς καθ' Ἡμᾶς πρεσβυτενοῦς Ἐκκλησίας τῶν Ἀντιοχείων, χρησίμους παρέχειν Ὑμᾶς Αὐτῇ, ὡς ἰδιαίτερα πνευματικῇ μητρὶ ἢ μήπω εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτῆς ὡς νομίζεται, εἰσελθούσα, εἰς ἀγῶνας προαλείφεται, ἔρημος καὶ εἰς ἑαυτὴν ὑπὸ πάντων ἐγκαταλελειμμένη.

Τὴν ἐνότητα καὶ κοινωνίαν κατακυροῦντες τῇ Ὑμετέρᾳ φιλίᾳ Παναγιότητι, καὶ αὐθις Αὐτὴν ἀγάλλαις περιπτυσσόμενοι ἀδελφικαῖς καταφιλοῦμεν τὴν τιμίαν Αὐτῆς Κορυφὴν δεόμενοι τοῦ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος Χριστοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐσταθείᾳ καταρτίσαι τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, παρακαλέσαι τε ἅμα Αὐτὴν ἐν ἀγάπῃ, ἄνεσιν τε ταῖς θλίψεσιν αὐτῆς ἀνταποδοῦναι, Ὑμῖν δὲ χαρίσασθαι τὴν πατριαρχίαν ἐπὶ μῆξιτον ἐν ἀγαθοῖς εὐθυνοῦσαν εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου ὀνόματος αὐτοῦ. Ἀμήν.

Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμοιοποθήτου Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ὁ Ἀντιοχείας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ἐν Βηρυτῷ τῇ 7 Ἰουνίου 1922.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 30 Ἰουνίου.— Ἐν τῷ ἐπισήμῳ συνοδικῷ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας ἐν Χάλκῃ. Ἀνεγνώσθη ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Γρηγορίου εἰς τὴν εἰρηκτικὴν ἐπιστολὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἐξ ἀφορμῆς τούτου ἐνεκρίθη ἵνα δηλωθῇ τῇ Α. Μ. ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀναλαμβάνει τὴν ὑποτροφίαν ἐνδὸς μαθητοῦ ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλείῳ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐν Χάλκῃ ὃν ἂν ἠθελεν ὑποδείξῃ ἡ Α. Θ. Μακαριότης.

— Γράμμα τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Κυρίλλου περὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου, περὶ τῆς ἄρσεως τοῦ τόμου τῶν ἐν διασπορᾷ ἐκκλησιῶν καὶ περὶ τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Ρωσίᾳ διωγμῶν, μετὰ τῆς πληροφορίας ὅτι ἤρξατο διενεργούμενος ἔρανος ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούτων ὁμογενῶν. Ἐνεκρίθη ἵνα ἐκφρασθῶσιν αἱ εὐχαριστίαι τῆς Ἐκκλησίας τῇ Α. Μ.

— Γράμμα τοῦ Σεβ. ἐπισκόπου τῶν ἐν Ἑλβετία Παλαιοκαθολικῶν κ. Ε. Χέρτσοκ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Ρωσίᾳ διωγμοὺς τῶν χριστιανῶν. Ἀπεφασίσθη ἡ δημοσίευσίς τοῦ γράμματος ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ».

— Γράμματα τῶν Ἀμερικανῶν ἐπισκόπων Νέας Ὑόρκης, Πενσιλβανίας, Βασιγκτῶνος, προέδρου τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ προέδρου τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνόδου συνιστώντων τὸν αἶθεσ. κ. Οὐίλλιαμ Ἐμχαρτ διευθυντὴν τοῦ τμήματος τῶν ἱεροποστολῶν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἐλθόντα ἵνα ἐκ τοῦ σύνεγγυς μελετήσῃ τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἄλλην κατάστασιν τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἐκκλησιῶν. Ὁ ἐν λόγῳ κληρικὸς ἐπισκεψθεὶς τὴν Α. Π. Παναγιότητα ἐφιλοξενήθη ἐν τῇ Θεολ. Ἀκαδημίᾳ.

— Γράμμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ περὶ τῆς συναντήσεως ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ὑόρκης, τοῦ ἐπισκόπου Ἐδιμβούργου καὶ ἄλλων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν προσώπων.

Συνεδρία 2 Ἰουλίου.— Ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα τοῦ ἐν Παρισίοις Ἀποκρισαρίου τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Τριανταφυλλίδου πληροφοροῦντος ὅτι ἡ συνέλευσις τῆς ἐν Παρισίοις Ἐκκλησίας ἀνεγνώρισε καὶ ἀπεδέξατο τὴν Πατριαρχικὰς ἀποφάσεις σχετικὰς πρὸς τὴν ἄρσιν τοῦ τόμου τοῦ 1908, πρὸς τὴν ἴδρυσιν τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν ἐκλογὴν Μητροπολίτου Θυατείρων. Ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον καὶ δηλοῖ ὅτι παρεκάλεσε τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Θυατείρων κ. Γερμανὸν ἵνα λειτουργήσῃ

— Ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανὸς παραστῇ κατὰ τὴν ἐν Κοπεγχάγῃ συνδιάσκεψιν τοῦ Παγκοσμίου συνεδρίου τῆς φιλίας τῶν λαῶν διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τῶν λοιπῶν τριῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τμήματος τοῦ ἐν λόγῳ συνέδμου.

— Ἐπετράπη εἰς τὸν Π. Μητροπολίτην Κυδωνιῶν κ. Γρηγόριον ὅπως ἔλθῃ ἐνταῦθα πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγείας του.

Συνεδρία 5 Ἰουλίου.— Ἐνεκρίθη ὅπως περὶ τῆς ἐνοποιήσεως τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῇ δάσει τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς τηρήσεως τῶν δικαιωμάτων ἐκάστης ἐπὶ μέρους ὀρθοδόξου Κοινοῦ τῆς διαβιβάσθῃ τοῖς Μακαριωτάτοις Πατριαρχαῖς Ἀντιοχείας, Μόσχας καὶ Βελιγραδίου ἐπιστολῇ ἀναπτύσσουσα ἐμπεριστατωμένως καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τὸ ζήτημα καὶ παρακαλοῦσα τῆς Α. Θ. Μ. ὅπως καὶ αὐταὶ συμβάλωσιν εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

— Ἀνεγνώσθη ἐκθεσις τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. Ἀκαδημίας κ. Β. Ἀντωνιάδου περὶ μεταρρυθμίσεων ἀφορῶν τὸν κλῆρον. Ἐνεκρίθη ὅπως δημοσιευθῇ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ». Ἐξ ἀφορμῆς ταύτης καθιερίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Νικαίας κ. Βασιλείου, Ρόδου κ. Ἀποστόλου καὶ Βριούλων κ. Διονυσίου καὶ τοῦ ὡς ἄνω καθηγητοῦ, ἡ ὁποία θὰ καθορίσῃ τὰ μεταρρυθμιζτέα ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν κλῆρον, τὴν θείαν λατρείαν καὶ ἐν γένει εἰς τὸν πρακτικὸν βίον τῆς Ἐκκλησίας σημειοῦσα ἅμα ποῖα ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ λυθῶσιν ὑπὸ μιᾶς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας καὶ ποῖα

κατόπιν κοινῆς συσκέψεως καὶ ἀποφάσεως πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Κατηρίσθη καὶ ἕτερα ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυζίκου κ. Καλλινίκου καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας Ἱεροδ. Βασιλείου Στεφανίδου καὶ Β. Ἀντωνιάδου ἡ ὁποία θὰ κωδικοποιήσῃ ἀριθμοῦσα καὶ παραθέτουσα καθ' ἕλκν τούτους ἐφαρμοζομένους καθ' ὅλκν τὴν Ἐκσίαν ἱεροὺς κανόνας, ἐκείνους ὅσοι ἐφαρμόζονται εἰς τινας μόνον Ἐκσίας καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι γενικῶς ἢ ἐν μέρει ἠπράκτσαν.

Μ. ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Παρασκευὴ 1 Ἰουλίου. — Ἡ Α.Θ. Παναγιότης προέστη τῆς ἐν τῇ Ἐθνικῇ Στέγῃ τῶν θηλέων ὀρφανῶν γενομένης τελετῆς τῶν γραμμάτων καὶ συνεχάρη τὴν τε διεύθυνσιν καὶ τὸ προσωπικὸν διὰ τὴν ὠραίαν ἐργασίαν ἣν ἐπιτελοῦσιν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ φιλανθρωπικῷ καθιδρύματι καὶ ἐπεδαψίλευσεν ἐπὶ πάντας τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μητρὸς Ἐκσίας.

Σάββατον 2 Ἰουλίου. — Τὴν Α.Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθη ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Ροβερτείου Σχολῆς κ. Goodsel συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. Ἀκαδημίας κ. Π. Κομνηνοῦ καὶ ἐκοινολόγησε μετ' Αὐτῆς ἐπὶ μακρόν.

— Ἡ Α. Σεβ. ὁ Μητροπολίτης ἅγιος Πάφου κ. Ἰάκωβος ἐλθοῦσα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐφιλοξενήθη τῇ ἐσπέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ Θεολ. Ἀκαδημίᾳ.

Κυριακὴ 3 Ἰουλίου. — Ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ παραθρονίῳ τοῦ ναυδρίου τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας ἡ Α. Θ. Π. συνοδευομένη ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Καισαρείας κ. Νικολάου, Χαλκιδόνοσ κ. Γρηγορίου καὶ Πάφου κ. Ἰακώβου προέστη τῆς σχολικῆς τελετῆς τῆς Κοινότητος Χάλκκς. Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀπεκόμισε χρυστὰς ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ ἔργου τῶν ἐν τῇ Σχολῇ ἐργασθέντων, οὓς καὶ συνεχάρη καὶ ἐπνυλόγησε. Δίενειμε δὲ καὶ τὰ ἀπολυτήρια εἰς τοὺς ἀπολυομένους. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς τελετῆς τὴν μεσημέριαν παρεκάθησε μετὰ τῶν ὡς ἄνωθι Μητροπολιτῶν, μετὰ προηγουμένην πρόσκλησιν, εἰς γεῦμα παρὰ τῇ εὐγενεστάτῃ οἰκογενείᾳ τοῦ κ.

Ν. Ἡλιασκου. Τὴν 3 μ. μ. ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Καισαρείας, Πάφου καὶ Βρυούλων συνοδευομένη καὶ ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς ἀκολουθίας ἀνεχώρησεν ἐκ Χάλκκς. Ἀποβιβασθεῖσα εἰς Ἀντιγόννην ἀφοῦ ἐν τῷ ναῶ τῆς κοινότητος νυλόγησε τὰ συγκεντρωθέντα πλήθη ἐπεσκέφθη τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Σ. Σινιόσογλου νύχαρίστησεν αὐτὴν διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ συντήρησιν ὑπ' αὐτῆς τοῦ ὀρφανοτροφείου τῶν θηλέων ἐν Πρώτῃ καὶ ἐπεδαψίλευσεν ἐπ' αὐτῆς τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκσίας. Ἐπεδιβάσθη τῆς ἀμακάτου καὶ κατῆλθεν εἰς τὸ ἐν Μεγ. Ρεύματι οἶκμα Αὐτῆς ὅπου ἀποδιβασθεῖσα ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Μ. Πρωτοσυκελλίας Μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Ἰωακεῖμ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

μεθ' ὧν ἀνταλλάσσεται ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια

«HARVARD THEOLOGICAL REVIEW».

Vol. XV, April 1922, Number 2:

Litératur on the New testament Hanswindisch Professor of the New testament in Leiden Holland. Contents. I General: 1. Introductions. 2. Textual criticism. 3. New testament philology. 4. Commentaries on the New testament. II The synoptic Gospels. 1. Literary criticism. 2. Contents of the gospels.

A a) Infancy narratives. b) Ruddyhstic influence. c) Semitisms. d) Lengh of ministry. e) Geography of Palestine. B-f) Baptism and temptation. g) Miracles healing. h) Sermon on the Mount. i) Lord's Prayer. j) Parables. k) Deat of John the Baptist. l) Jesus' words to Peter.

C m) Apocalyptic discourse. Last Supper. Passion and ressurection. Jesus Christ. A Life of Christ. B Jesus conception of himself.

C Jesus' ethics and use of the old testament III The Johannine Writtings. IV Acts of the Apostoles. V Paul and his Epistles. 1. Chronology of the life of Paul. 2. Chronology of the Pauline epistles. 3. Genuineness of the Pauline epistles. 4. Integrity of the Pauline epistles. 5. Commentaries on the Pauline epistles. 6. Rise of the Pauline Canon. 7. Pauline theology.

«Πάντχινος», παράρτημα «Ἐκ]στικῶν Φάρου» Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Ἀριθ. 21 καὶ 22, 27 Μαΐου καὶ 3 Ἰουν. Σειρὰ πρώτη περὶ Θεοῦ Πατρὸς.— Μάθημα Βον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ.— Ἀφῆσις.

«Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἐκ]στικὸν περιοδικὸν Ἐκκλησίας Κύπρου, τεύχ. 91 Μαΐου 15. Ἐγκύκλιος τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἐπιτροπείας.— Ὀμιλία.— Ἐθνικὸν Συμβούλιον Κύπρου.— Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς πιστοὺς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.— Ἐκδοσις ἐγγράφων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου.

«Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Ἐκ]στικὸν περιοδικὸν Θεσσαλονίκης. Ἔτος ΣΤ'. τεύχ. ΟΣΤ'. Αἱ ἐκκλησίαι τῆς Καστορίας.— Σφραγίδες καὶ ἐπιγράμματα τοῦ πρωτάτου καὶ τῶν ἱ. Μονῶν τοῦ ἁγίου Ὁρους.— Περὶ τῆς ἀξίας τῆς μελέτης τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.— Ὁ Ἀπόστολος Μακράκης.— Ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου.— Τὸ συλλαλητήριον τῆς διαμαρτυρίας κατὰ τῶν συμμαχικῶν ἀποφάσεων.— Περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Χαλκῶν.— Στατιστικὴ Σχολείων καὶ μαθητῶν.— Ἐκ]στικὰ Χρονικά.

«Religions Echo» ἐκδιδομένη ἐν Σικάγῳ. Ἔτος Θον, ἀριθ. 1. Ἡ μεγάλη ἐπέτειος τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὴν 2^ο Μαΐου ἐκάστου ἔτους.— Αἱ νέαι ἐπισκοπικαὶ ἔδραι ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι.— Ἐρωτήσεις καὶ ἀπάντησις περὶ τῆς ἐκ]στικῆς μουσικῆς ὑποία εἶναι σήμερον.— Περὶ μαγειῶν καὶ γοητειῶν.— Ἐρωτήσεις καὶ ἀπάντησις περὶ τοῦ ἂν ὁ θεὸς Ἀπόστολος Εὐαγγελιστῆς Λουκάς ἦτο ἐκ τῶν αὐτοπτῶν μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ.— Πολύτιμοι συμβουλαὶ διὰ τὴν πρόοδον ἐκάστου.

«Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», ἐκ]στικὸν περιοδικὸν Θεσσαλονίκης, ἔτος ΣΤ', τεύχ. ΟΖ'. Ὁ παλαιότερος τῶν ἐν Ρώμῃ ναῶν.— Τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ ἀγιορειτικὸς πολιτισμὸς.— Ἐκθεσις πεπραγμένων τοῦ ἱερατικοῦ συνδέσμου.— Περὶ τῆς ἀξίας τῆς μελέτης τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας.— Ἡ ἐν ἁγίῳ Ὁρει ἱ. Μονῆ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου.— Διάφορα.— Ἐκκλ. Χρονικά.

«Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἐκ]στικὸν περιοδικὸν Ἐκ]σίας Κύπρου. Ἔτος Δον, τεύχ. 92. Ἡ εἰρηνικὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἴκου Πατριάρχου Μελετίου τοῦ Δ' πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου.— Ἡ ἀπάντησις τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.— Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας πρὸς τὴν εἰρηνικὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.— Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Σεβ. ἄγιον Σμύρνης.— Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον τῆς Μ. Ἀσίας.— Ἐκδοσις ἐγγράφων τῆς Ἀρχιεπ. Κύπρου.— Χρονικά.— Κλήσις.

«Ζωή», θρησκευτικὸν ἑβδομαδ. φύλλον Ἀθηνῶν. Ἀριθ. 55, 28 Ἰουνίου 1922. Καλύπτουσιν ἔχθραν

χείλη δίκαια.— Ἐρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίουσ ἐπιστολήν.— Ὀμιλία περὶ τῶν ἀνηλικίων ἀμαρτημάτων. Ὀμιλία ὀγδόη.— Ἐρμηνεία εἰς τὴν θεϊαν καὶ ἱ. λειτουργίαν, μέρος Β'.— Κυριακὴ 3 Ἰουλ. ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον.— Κυριακὴ 10 Ἰουλ. ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον.— Ὅχι εἰς τὴν ὀργὴν ἀλλ' εἰς τὴν σωτηρίαν.— Τὰ μικρόβια τῆς οἰκογενείας.— Ἐκλεκταί περικοπαὶ ἐκ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.— Οἱ δύο συνταξιδιώται.— Εἰδήσεις.

«Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι», ἔθνικοθρησκευτικὸν περιοδικὸν Ἀθηνῶν. Ψήφος εἰς τὰς τυναίκας.— Εὐαγγέλιον καὶ ἀναγνώσματα.— Ἡ Ξενομανία καὶ ἡ ζωίμας.— Βιβλιογραφία.

«Ἀνάπλασις», ὄργανον τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου Ἀθηνῶν. Ἀριθ. 11, Ἰουνίου 1. Ἐθνικαὶ ἐπέτειος 29 Μαΐου 1453.— Περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων.— Ἡ μετάνοια.— Ἡ γυνὴ ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ.— Τὸ ἐφημεριακὸν καὶ ἐνοριακὸν ζήτημα.— Ὅλα προσεύχονται.— Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν «Ἀνάπλασιν».

«Ἀνάπλασις», 15 Ἰουνίου ἀριθ. 12. Ἡ μεταπολεμικὴ συγκρότησις τῶν ὀρθοδόξων Ἐκ]σιῶν.— Λειτουργικά.— Ἡ Ἐκ]σία καὶ τὸ ἔθνος.— Τὸ ἐφημεριακὸν καὶ ἐνοριακὸν ζήτημα.— Σκέψεις ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου.— Γεγονότα καὶ σκέψεις.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Γνωρίζεται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν Δεκαστήριον τὴν προσεχῆ Δευτέραν 11 Ἰουλίου, συνεπεῖα τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, καθ' ἣν πνευγυρίζῃ ὁ Πατριαρχικὸς ναὸς, δὲν θὰ συνεδριάσῃ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 6 Ἰουλίου 1922

Ἐκ τοῦ Γραφείου
τοῦ Πνευματικοῦ Δεκαστηρίου

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προκαταβαλλομένη
λίραι τουρκ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 3712

ΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Σοφία Ἰωάν. Βοτίκα τὸ γένος Κ. Μήκα, χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανῆ, τέως κάτοικος νήσου Πρώτης (Πιρικήποννήσων), νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὸ πρῶτον Σάββατον καὶ ὥραν 10 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀρ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἀγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἰωάννου Βοτίκα χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοικοῦ Μουδανίων, ἐπὶ διαζεύξει κατ' ἐφесιν πρὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἐφесίς ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς. Ἡ παρούσα δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμούς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 5 Ἰουλίου 1922 3

Ἄρχιτραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Μητροπολίτης Βριούλων Διονύσιος

*Αριθ. Πρωτ. 3124

ΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Ἑλένη Ι. Σαρδῆ, τὸ γένος Ἀποστόλου Γιαουρτοῦ, χριστιανὴ ὀρθόδοξος Ἑλληνίς, τέως κάτοικος Γιαουρτογανέ τοῦ Πέραν (Κων)πόλεως), νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ὅπως ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου Ἰωάννου Δ. Σαρδῆ, ὑπαλλήλου, κατοικοῦ Πέραν Γιαουρτογανέ (Κων)πόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἀγωγή ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παρούσα Κλήσις δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμούς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πρωίας».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 2 Ἰουνίου 1922.

Ἄρχιτραμματεὺς
(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων 2

Πολύκαρπος

Ἄρχιτραμματεὺς
Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 3386

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 70 καὶ ἡμερομηνίαν 17 Μαΐου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Γεωργίου Λιάσκου κατὰ Καλλιόπης Γ. Λιάσκου, τὸ γένος Πασχάλη Χαδζῆ Νικολάου).

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλαιοῦ Δικονομικῶν Ὁδηγίων,

Διάκον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1619 καὶ ἡμερομ. 23 Ἰανουαρίου 1921 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Γεωργίου Λιάσκου κατὰ Καλλιόπης Γ. Λιάσκου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμὸς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐναγομένην, ὡς τε ἐρημοδικήσασαν ἐν τῇ δίκῃ καὶ ὡς ἠτηθηθεῖσαν εἰς τὴν καταβολὴν πάντων τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ἑπτακόσια ἐξήκοντα ἑξ (ἀρ. 766) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος. Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 11 Ἰουνίου 1922.

Ἄρχιπρόεδρος

(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος 1

Ἄρχιγραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ἐπεφύθη Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΜΒ'
ΑΡΙΘ. - 28

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς
+ ὁ Μητροπολίτης Γόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 16 Ἰουλίου 1922.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην
ΜΕΛΕΤΙΟΝ τὸν Δ'

Παναγιώτατε,

Ἔλαβον τὸ ἀπὸ 5)18 Μαΐου πρὸς πάσας τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας ἀπευθυνόμενον γράμμα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας Συνόδου.

Ὁ Ἀπόστολος ὡς αὐτονόητον θεωρεῖ ὅτι «εἴτε πάσχει ἐν μέλος συμπάσχει πάντα τὰ μέλη». Οὕτως ἐλπίζω καὶ εὐχομαι ὅπως πᾶσαι αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι τοῦ κόσμου δὲν θὰ λάβωσι μόνον γινῶσιν τῆς ἀνακοινώσεως τοῦ ἁγίου Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἀλλὰ συγκινηθεῖσαι ἐκ τῶν κακουρημάτων ἅτινα ἀπὸ τοσοῦτου χρόνου εἰς βάρος τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ρωσσίας διαπράττονται, θὰ ὑψώσωσι καὶ τὴν φωνὴν των εἰς ὁμόφωνον διαμαρτυρίαν καὶ εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν χριστιανικῶν λαῶν θὰ ὑπενθυμίωσι τὸ καθήκον, νὰ θέσωσι τέρμα εἰς διωγμοὺς,

Ἄντίγραφα τῆς ὑπὸ τῆς ἁγίας Συνόδου ἐκδοθείσης «Διακηρύξεως» ἀπέστειλα καὶ εἰς τὸν παλαιοκαθολικὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Οὐτρέχτης καὶ εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῶν Γερμανῶν Παλαιοκαθολικῶν.

Ἐπειδὴ τὴν 12 Ἰουνίου συνήλθεν ἡ ἐτησίᾳ Σύνοδος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας, ἐχρησιμοποίησα τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως τοῖς ἀντιπροσώποις τῶν κοινοτήτων ἡμῶν κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν καταστήσω γνωστὸν καὶ τὸ γράμμα, δι' οὗ ἐτίμησέ με ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης καὶ τὴν «Διακήρυξιν» τῆς ἁγίας Συνόδου. Ἡ Σύνοδος ἡμῶν εἰς τὴν γνωστοποίησίν μου ἀπήντησε δι' ἀποφάσεως ἣτις ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ἡ τὴν 12 Ἰουνίου 1922 ἐν *Aarau* συνελθοῦσα Σύνοδος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας μετὰ βαθείας συμπαθείας ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἀπὸ 5)18 Μαΐου ἐκδοθείσης κοινοποιήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ τῶν διωκομένων χριστιανῶν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ρωσίας. Ἄνανεοὶ τὰς δεήσεις τῆς λειτουργίας τῆς Μ. Παρασκευῆς, ἵνα ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ «τὰς θλίψεις καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ κόσμου νὰ καταπραΰνῃ» καὶ τοὺς διὰ τὸν Χριστὸν διωκομένους νὰ παρηγορήσῃ καὶ προστατεύσῃ.

Συνιστᾷ τὴν λήψιν ὅλων τῶν μέσων πρὸς προστασίαν κατατρυχομένων Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων πρὸς καταπολέμησιν τῆς τρομερᾶς πείνης ἐν Ρωσίᾳ καὶ κυρίως πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπὸ τὰς παρούσας δυσμενεῖς περιστάσεις βαρέως πασχόντων ἰθαγενῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ».

Βαθυσεβάστως ἀνακοινῶν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἐνόησα μετὰ τῆς δεήσεως τῆς ὅλης ἁγίας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὴν ταπεινὴν μου δέησιν ἵνα ὁ οἰκτίμων Θεὸς ταχέως θέσῃ τέρμα εἰς τοὺς χρόνους τῶν δεινῶν καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἐπίσης τὰ ἔνεκα τοῦ ἁγίου ὀνόματός του προσενεχθέντα θύματα, εὐμενῶς πρὸς προαγωγὴν τῆς βασιλείας του ἀποδεχθῇ καὶ ἐπευλογήσῃ.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἐν Χριστῷ ἀφωσιωμένος θεράπων καὶ ἀδελφός

ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΧΕΡΤΣΟΚ

Ἐπίσκοπος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας

ΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛ. ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ κ. Β. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ διὰ σεπτοῦ πατριαρχικοῦ πιπτακίου ἀπὸ 20 Μαΐου ἐ. ἕ. ἀνατεθείσά μοι ἐντολὴ περὶ νέις τινὸς εἰσηγήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ μελέτην ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ, θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς ἄλλον, καὶ τοῦτο ὄχι πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κόπου οὐδὲ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς πρὸ τριετίας τῆ τότε ἐπὶ τούτῳ ἐργαζομένη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐπιτροπῇ ὑποβληθείσης μοι εἰσηγήσεως ἐπὶ εἰδικῶν τινῶν σημείων, ἀλλὰ διότι ἡ πείρα καὶ τῶν ἔκτοτε γενομένων διέθηκέ με εἰς συντηρητικώτερον, ἐνίσχυσέ με ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ ἀνυσιμωτέρα τῶν Μεταρρυθμίσεων ὁδὸς εἶναι ἡ ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω, ὅτι τὰ ἔξω-τερικ ἀπρέπει νὰ εἶναι ἔκφρασις καὶ ἀποκατόπτρισις τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ ὅτι ἄνευ τῆς ἐσω-κερικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ αἱ εὐστοχώματα, τῶν ἐξωτερικῶν μεταρρυθμίσεων ἢ μένουσι νε-τρὸν γράμμα, ἢ ἐφαρμοζόμεναι ὀπωσδήποτε ἔχουσιν ἀποτέλεσμα ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ ἐξέφραγεν ὁ Κύριος διὰ τῆς γνωστῆς εἰκόνης τοῦ ἀγνάφου ἐπιβλήματος ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ, καὶ τοῦ νέου οἴνου εἰς ἀσκούς παλαιούς. Λέγων ταῦτα δὲν θέλω νὰ ἀρνηθῶ παντελῶς τὴν χρη-σιμότητα, ἣν ἔχει καὶ ἡ ἄλλη ὁδὸς, ἡ ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω, ἀλλ' ἐννοῶ τοῦτο, ὅτι «προ-διεργάσθαι δεῖ τὴν ψυχὴν, ὥσπερ γῆν τὴν θρέψασαν τὸ σπέρμα». Ἡ ἰδέα αὕτη ἀποτελεῖ, Παναγιώτατε, τὸ κέντρον καὶ τὸν πυρῆνα τῶν ταπεινῶν μου σκέψεων, ἃς ὑποβάλλω ᾧδε τῆ πεφωτισμένη κρίσει τῆς Ἑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ἐμὴν ἐπιθυμίαν ὑποτάσσω τῆ ἀξιώσει τῆς Ἐκκλησίας.

Πᾶσα μεταρρυθμισίς, ἐν οἴφδῃποτε κλάδῳ τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως μελετωμένη, ὁρμάται ἀπὸ τῆς προϋποθέσεως, ἔστω καὶ μὴ ὀρθῆς τυχόν, ὅτι ὑπάρχει τι, καθιερωμένον μὲν ὅπως

δήποτε, νόμῳ, ἢ συνθηκῇ, ἢ ἄλλως, ἢ ἄλλως, μὴ ἔχον ὅμως καλῶς ἢ προσφόρως εἴτε αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, εἴτε ἐκ περιστάσεων. Ἄν ὑπάρχωσι, καὶ τίνα ὑπάρχουσι μὴ καλῶς ἢ μὴ προσφόρως ἔχοντα ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῖς, περὶ τούτου διέλαβον μὲν πρὸ καιροῦ ἐν τῷ Προγράμματι τοῦ «Νέου Πιμένος», ἐν οἷς ἐξῆρον καὶ ἐτόνιζον, ὅτι χριστιανικῶς, κατ' αὐτοὺς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, πᾶσα ἀρχὴ καὶ πᾶσα ἐξουσία, καὶ ἡ ἀνωτάτη, σύνθημα πρέπει νὰ ἔχη τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο οὐκ ἦλθον διακονηθῆ-ναι, ἀλλὰ διακονῆσαι», ἀρκοῦσαν δὲ ἐνταῦθα νομίζω τὴν παράθεσιν τούτων, οἱ τὸ Περιοδικὸν «ἔσται ὄργανον ὑπηρετικὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ, κυβερνώσῃ τε καὶ κυβερνωμένη, θὰ ὑπηρετήσῃ δὲ κατὰ νέον τρόπον, ὡς προσαρμόσαν τὴν ἑ-αυτοῦ ὑπηρεσίαν πρὸς τὸν ὄρον τοῦ νεωτέρου βίου, καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐν ἐπιτολῇ ἐποχῆς, ἐπὶ τῇ αὐτῇ ὅμως βάσει καὶ τῷ αὐτῷ θεμελίῳ ἐφ' ᾧ ἔκπαλαι ἐδράζεται τὸ μέγα καὶ ἀκαθαίρετον οἰκοδόμημα τῆς μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. «Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύνα-ται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς» (1 Κορ. 3, 11). Ὅσα ἐπὶ τοῦ θε-μελίου τούτου, πρὸς ἀποτελέσιν καὶ ἐπιστέγα-σιν τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, ἐπωκοδόμησαν οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι τὸ πρῶτον, καὶ ἔπειτα οἱ τοῖς ἴχνεσιν αὐτῶν στοιχήσαντες γνήσιοι καὶ ἀξιοὶ αὐτῶν διάδοχοι, οἱ κατὰ τὸν ἀσματογράφον ἀστέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Πατέρες αὐτῆς καὶ Διδάσκαλοι, κατ' ἰδίαν ἕκαστος ἢ ἀπὸ κοινῆς συσκέψεως καὶ συνεργασίας ἐν συνόδοις, ταῦτα ὡς ἔργα σοφῶν ἀρχιτεκτόνων, ὡς χρυσὸς ἢ ἄργυρος ἢ λίθοι τίμιοι, ἀναφαίρετον ἔχουσιν τὴν ἀξίαν καὶ ἀκα-τάλυτον τὴν οὐσίαν καὶ δύναμιν, καὶ οὔτε χρή-ζουσιν οὔτε εἶναι δεκτικὰ ἀντικαταστάσεως ἢ

μεταλλαγῆς ἄνευ διαστροφῆς καὶ ἐξαλλοιώσεως τοῦ θαυμασίου οἰκοδομήματος. Ὅσα ὁμως παρεισήχθησαν ἢ ἐπεισήχθησαν ὕστερον εἴτε ὡς ἐπιπροσθήκαι καὶ ἐπιδιορθώματα ἤττον δοκίμων τεκτόνων, εἴτε ὡς ἐπενεργήματα τῶν ἐπηρεϊῶν τοῦ μακροῦ χρόνου, τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ τῶν ἐναντιοτήτων τῶν καιρῶν καὶ περιστάσεων, ταῦτα, ὡς τινα ξύλα ἢ χόρτος ἢ καλάμη, οὔτε καθ' ἑαυτὰ εἶναι τιμῆς τινος ἄξια, οὔτε δύνανται νὰ ὑποστῶσι τὴν δοκιμασίαν τοῦ πυρὸς τῆς ἀληθείας, οὔτε τῆς εὐαγγελικῆς καὶ χριστιανικῆς διδασκαλίας, τῆς ὑποκειμένης τῇ γραπτῇ τε καὶ ἀγράφῃ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει καὶ διδασκαλίᾳ, οὔτε τῆς ἱστορικῆς, τῆς προκυπτούσης ἐκ τῆς ἀπροκαταλήπτου ἐξεγάσεως τοῦ παρελθόντος καὶ τῆς ἀδεκάστου ἐκτιμήσεως τῶν γεγονότων αὐτοῦ, ὡς τοιαῦτα δὲ ἄνευ τινὸς ζημίας τοῦ λιμπρῦ οἰκοδομήματος ἢ καὶ ἐπὶ πλείονι ἀναδείξει τοῦ πρώτου αὐτοῦ ρυθμοῦ καὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ καλλονῶν, εἶναι καὶ δεκτικὰ καὶ χρήζουσι μεταστάσεων τινῶν ἢ ἐπισκευῶν.

Ἐπιερίχουσι ταῦτα, Παναγιώτατε, καὶ τὸν κανόνα, καθ' ὃν θὰ κριθῶσι τὰ δεκτικὰ καὶ χρήζοντα μεταστάσεως ἢ ἐπισκευῆς, αὐτὸν τὸν κανόνα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, τὴν καλῶς ἐννοουμένην θεωρίαν καὶ τὴν καλῶς ἐφαρμοζομένην πράξιν αὐτῆς, οὕτως ὥστε, πᾶσα νῦν ἐπιζητουμένη μεταρρυθμισις, καὶ ὡς τοιαύτη ὑπόνοιαν νεωτερισμοῦ παρέχουσα, νὰ μὴ εἶναι νεωτερισμὸς, ὅπωςδῆποτε ἐπεραάζων τὴν πρὸς τὸ ἀρχαῖον σχέσιν καὶ συνάφειαν, ἀλλὰ νὰ εἶναι μᾶλλον ὑποκαίσιμος, ἐπάνοδος εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ρύθμισις τῶν τοῦ παρόντος ἀναγκῶν καὶ σχέσεων. Σύνθημα δηλ. θὰ ἔχη ἢ μεταρρυθμιστικὴ ἐνέργεια μάλιστα μὲν τὸ νεωτερίζειν ἀρχαῖον, εἴτετα δὲ τὸ ἀρχαῖον νεωτερίζειν, τούτῃ τὸ προσαρμόζειν τὰ ἀρχαῖα πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ παρόντος καὶ ρυθμίζειν τὰ σύγχρονα κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

Ἐπειδὴ πολλαχῶς ἐξάιρεται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ὁ συγχρονισμὸς ἢ τὸ συγχρονιστικὸν πνεῦμα καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ ἀπαιτοῦνται πολλὰ καὶ ποικίλα ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀνάγκη νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ Ἀποστόλου «μὴ

παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν», ἀνάγκη νὰ γίνωσι διακρίσεις τινὲς μεταξύ συγχρονισμοῦ καὶ συγχρονισμοῦ, συγχρονιστικοῦ καὶ συγχρονιστικοῦ πνεύματος. Ἐπάρχει συγχρονισμὸς ὅλως ἀνεπίλητος ἢ καὶ ἐπαινετὸς, ὑπάρχει ὁμως καὶ συγχρονισμὸς ὑπόπτος, ὑπάρχει δὲ καὶ συγχρονισμὸς πάντῃ ἀπόβλητος χριστιανικῶς. Συγχρονισμὸς ἀνεπίλητος εἶναι ἢ ὑπὸ τὴν προρρηθεῖσαν ἔννοιαν ἐπάνοδος εἰς τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πράξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, εἰς τὴν θεωρίαν ἐκείνην καὶ πράξιν, καθ' ἣν χριστιανίζειν ἐξελαμβάνετο ὄχι τὸ κατ' ὄνομα καταλέγεσθαι εἰς τοὺς χριστιανούς καὶ τὸ ἀπλῶς τὸ στόματι καὶ τοῖς χεῖλεσιν ὁμολογεῖν ὠρισμένα τινα ἄρθρα πίστεως, ἢ τὸ ἀπλῶς δοξάζειν ταῦτα ἢ ἐκεῖνα τὰ δόγματα ἐκ τῶν πρεσβευομένων παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔχειν τὴν πίστιν τῆς καρδίας, τὴν πίστιν τὴν ζῶσαν καὶ ζωοποιούσαν, αὐτὸν τὸν ἀγνὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ἀκραίφνη ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ τὸ ζῆν καὶ αὐτὸ τὸ πολιτεῦσθαι κατὰ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Πᾶσα μεταρρυθμιστικὴ κίνησις, τοῦτο ἔχουσα τὸ ἐλατήριον καὶ τοῦτον τὸν στόχον, τὸ ἐνιζάνειν καὶ ἐμποιεῖν τοῖς πᾶσι, λαϊκοῖς τε καὶ κληρικοῖς, τὴν τοιαύτην πίστιν καὶ τὸ τοιοῦτον ἰδεῶδες, καὶ συγχρονιστικὴ, καὶ νεωτεριστικὴ ὑποτιθεμένη, εὐνόητον ὅτι οὐδὲν παρ' οὐδενὸς ἔχει νὰ φοβηθῇ, ὡς εὐρισκομένη ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ πρὸς τε τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν πηγῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ δύναται νὰ ἀψηφίσῃ ἀδεῶς πᾶσαν κρίσιν καὶ ἐπίκρισιν καὶ ἀντενέργειαν ὅθενδῆποτε καὶ ἐπὶ οἰφδῆποτε ἄλλῳ λόγῳ καὶ ἐλατηρίῳ γινομένην. Ἄλλος ὁ λόγος περὶ τοῦ ἐτέρου συγχρονισμοῦ, περὶ τοῦ ὑπόπτου συγχρονιστικοῦ πνεύματος, τοῦ ἀξιούντος ἠθικὴν πάντῃ ἀδογματίστον, καὶ πλὴν τῶν ἠθικῶν στοιχείων τοῦ χριστιανισμοῦ, τὰ λοιπὰ αὐτοῦ πάντα, καὶ δόγματα καὶ διδάγματα καὶ μυστήρια, παραπέμποντος εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀνάκρισιν τῶν Μεταφυσικῶν. Μεταρρυθμιστικὴ κίνησις, οἰκείως ἔχουσα πρὸς τοιοῦτον νεωτεριστικὸν πνεῦμα, θὰ ἔχη μὲν, ὡς εἰκὸς, τὴν τούτου ἐπι-

δοκιμασίαν καὶ ὑποστήριξιν, θὰ προσκρούσῃ ὁμως εἰς τὴν ἀντίστασιν τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, τοῦ διαβλέποντος ἐν τῷ Χριστιανισμῷ πλεόν τι ἢ ἀπλήν ἠθικὴν.

Ἐπι μᾶλλον ξένον, καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀντίπαλον πρὸς τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα εἶναι τὸ ἄλλο εἶδος τοῦ συγχρονισμοῦ, τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου, ἢ, ὡς ἄλλως λέγεται ἐν τῇ Γραφῇ, τὸ πνεῦμα τῆς σαρκός, τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, ὅπερ, ἐὰν μὴ καὶ κατὰ θεωρίαν, πάντως ὁμως κατὰ πράξιν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἐθνισμοῦ, καὶ ὡς τις ἀναβίωσις αὐτοῦ ὑπὸ ἄλλα ὀνόματα θεοποιεῖ καὶ Ἰλατρεύει ὠρισμένα τινὰ εἰδῶλα, περὶ μὲν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἐπέκεινα βίου οὐδὲ ἐν Καρὸς μοίρα φροντίζον, πᾶσαν δὲ μέριμναν καταναλίσκον εἰς τὴν κατὰ σάρκα εὐζωίαν καὶ εὐδοκίμησιν, εἰς τὴν θεραπείαν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδῶλων. Εἶναι τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, ὅπερ ὑπὸ διάφορα εὔχη ὀνόματα κατέληξεν εἰς ὃ κατέληξεν, εἰς τὰς γυναικείας τοῦ γυναικείου φύλου, τὰ ἔκφυλα τῶν θεαμάτων καὶ διασκεδάσεων ἡμῶν, τὰς φρικαλεότητας τοῦ παγκοσμίου πολέμου, τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν δολοφονιῶν, ἢ αὐτοχειριῶν, καὶ τὰς ὠμοφλογίας τοῦ μπολσεβικισμοῦ, ἐπιμένει δὲ, καὶ μετὰ τοσαῦτα συντρίμματα, νὰ ἐκθειάζῃ ἐαυτὸ ὡς μόνον σῶφρον, ὡς μόνον ἄξιον τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ οἰκτείρῃ τὴν ἠλιθιότητα, τὸ ἀνελεύθερον, τὴν μικρολογίαν καὶ τὴν στασιμότητα τοῦ ἀντιθέτου πνεύματος, τοῦ χριστιανικοῦ. Καὶ οὕτως ὁμως, καὶ παρὰ τοὺς ὀνειδισμοὺς τούτους, καὶ παρὰ τὰ προβαλλόμενα αὐτοῦ μεινεκτῆματα περὶ τὴν κατὰ κόσμον εὐδοκίμησιν, εὐπραγίαν καὶ εὐδοξίαν, μένει ἀπαρασάλευτον τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐκπροσωποῦν τὴν ἰδέαν παρὰ τὴν χαμαιζήλον ὕλην, ὡς τὸ κρεῖττον καὶ εὐγενέστερον καὶ μόνον ἄξιον τοῦ ἀνθρώπου, εὐρίσκει δὲ τὴν πρὸς ἐκεῖνο ἀντίθεσιν τοσαύτην, ὥστε πᾶσαν μὲν ὑφ' οἰονδήποτε τύπον καὶ πρόσχημα σιγκαλυπτομένην πρὸς ἐκεῖνο συνθηκολογίαν καὶ οἰκείωσιν ἀποδιοπομπεῖται ὡς ἀσύμφυλον, ὡς αὐτόχρημα τὸ τοῦ Ἀποστόλου «μετοχήν δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας, ὡς κοινωνίαν φωτὶ πρὸς σκότος, ὡς συμφώνησιν Χριστῷ πρὸς Βελίαρ»,

μόνην δὲ ἀρμόζουσαν ἐαυτῇ στάσιν ἀπέναντι ἐκείνου λογίζεται τὸ εἶναι ὡς ἐν φυλακῇ, ὡς ἐν παρασκευῇ καὶ παρατάξει δι' ὄλων ὧν διατίθησιν ὄπλων τῆς πνευματικῆς στρατείας, τῶν τε πρὸς ἄμυναν καὶ τῶν πρὸς ἐπίθεσιν.

Ὁ λόγος περὶ τοῦ πνεύματος τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐχὶ δὲ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν σχέσεων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ὁ ἀγὼν πρὸς τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο δὲν ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀγῶνα κατὰ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν σχέσεων τοῦ κόσμου τούτου, κάλλιστα δὲ δύναται ὁ κατ' ἐκείνου ἀγωνιζόμενος νὰ μειέχῃ τούτων ἐν πνεύματι χριστιανικῷ. Οὐδὲν ἔχει τὸ χριστιανικῶς ἀθέμιτον, τούναντίον πληρέστατα συνάδει πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ ἠθικοῦ νόμου μεταλαμβάνει τῶν τοῦ Θεοῦ δώρων καὶ χρησιμοποιοῦν τὰ τοῦ κόσμου πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ θείου θελήματος. Εἶναι ἴδιον τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος τὸ ἠθικοποιεῖν τὴν χρῆσιν καὶ τῶν μάλιστα ἀδιαφόρων νομιζομένων πραγμάτων, ἐν ᾧ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου ἴδιον ἔχει τὸ βεβηλοῦν τὴν χρῆσιν καὶ τῶν μάλιστα ἱερῶν πραγμάτων καὶ σχέσεων.

Ἐκ τοιαύτης ἀπόψεως ἀναντιρρήτως ὑπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τε ποιμανούσης καὶ ὡς ποιμαινομένης, ἱκανὰ σημεῖα χρῆζοντα ἀναθεωρήσεως καὶ ἀναρρυθμίσεως εἰς τὸ λυσιτελέστερον. Ἄλλ' ἢ παρούσα μεταρρυθμιστικὴ κίνησις μᾶλλον ἀφορᾷ εἰς τὰ τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας, εἰς τὰ τοῦ κλήρου, καὶ δὴ εἰς ἐκεῖνα τὰ σημεῖα τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ὅσα ἐν ἄλλοις χρόνοις καὶ ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις, εἴτε νόμῳ εἴτε συνθηεῖα ἢ ἄλλως πως καθιερωθέντα εἰς τὴν παρούσαν αὐτῶν μορφήν, δύναται νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλως, ἄνευ τινὸς ζημίας τῆς κλήσεως αὐτῶν, ἴσως δὲ καὶ πρὸς τελεσφορωτέραν ἐπιτέλειαν τῶν καθηκόντων τοῦ ἱεροῦ ὑπουργήματος. Ὅσα δὲν ὑπάγονται μὲν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, οὐδὲν ἦττον ὁμως δέονται βελτιώσεως, εἰς τὰ τοιαῦτα εἶναι ἐπαρκῆς ἡ ἰδιαιτέρα πρόνοια καὶ ἐπιμέλεια τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὅπως λάβωσι τὴν ἀπαιτούμενην βελτίωσιν, ἔστω καὶ ἂν

εἶναι αὐτὴ πᾶν ἄλλο ἢ βελτίωσις τῆς κατὰ κόσμον θέσεως τοῦ κλήρου. Δὲν κρίνω, Παναγιώτατε, περιττὴν τὴν ὑπόδειξιν τινῶν ἐκ τῶν σημείων τούτων. Δὲν εἶναι ἔργον μεταρρυθμίσεως ἀλλὰ χρῆζει μόνον τῆς ὀφειλομένης ἐκκλησιαστικῆς προνοίας, ὅπως ὁ κληρὸς ἅπας, καθ' ἣν ἔχει πολλαπλὴν, ἀμέσως δὲ καὶ πρῶτως πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν χαρακτήρος ἀποστολὴν παρὰ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι, καταρτισθῆ ἀναλόγως, καὶ οὐ μόνον κατὰ τὰς ἀναγκαίας θεολογικὰς τε καὶ ἄλλας γνώσεις, ἀλλ' ὅπερ ἀποτελεῖ οὐχ ἡττον σπουδαῖον, καὶ ἴσως πολλῶν χρησιμώτερον ἐφόδιον τῆς εὐδοκίμου δράσεως τοῦ κληρικοῦ, κατὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ ἐσω ἀνθρώπου, ὑπὸ τε τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτῆς ὄψιν. Εἶναι ἄλλο ζήτημα, καὶ οὐ τῆς παρουσίας εἰσηγήσεως, ἢ ἀναζητήσεις καὶ ἀνεύρεσις τῶν καταλλήλων ὀργάνων τῆς τοιαύτης μορφώσεως, ἀρχῆς, ὡς εἶδος, γινομένης ἀπὸ τῶν διευθύνσεων, ὀργάνων ἐὰν μὴ καὶ οἰκοδομούντων διὰ τοῦ καλοῦ παραδείγματος, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μὴ παρεχόντων ἀφορμὴν πρὸς καθάρσεις δι' ἐναντίου παραδείγματος. Δὲν λέγεται δωρεὰν ὅτι χρηστότης καὶ εὐσέβεια ἀνυπόκριτος πλεῖον δύναται εἰς οἰκοδομὴν ἢ πολλὰ γράμματα ἔρμα ἐκείνων. Ἐπίσης δὲν εἶναι ἔργον μεταρρυθμίσεώς τινος, ἀλλὰ χρῆζει μόνον συναισθησεώς μὲν τῆς ἰδίας κλήσεως παρὰ τοῦ κληρικοῦ, ἐπαγρυπνήσεως δὲ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἐκνικήσῃ ἡ ἰδέα, ὅτι εἶναι τι πάρεργον, καὶ ἐκ μόνων τῶν χαλεπῶν περιστάσεων τοῦ Γένους ὑπάρχει ἐπιβεβλημένον τῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ μετέχη πως, ὡς ἀρχὴ ἐκκλησιαστικῆς, τῶν πολιτικῶν, καὶ νὰ ἀσκήσῃ ἰδιὰ τινα πολιτικὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ὅτι παρεκβαίνει ὁ ἐπὶ μέρους κληρικὸς τοῦ ἰδίου ἔργου μεταποιῶν τὸ ἀναγκαῖον κακὸν εἰς μέγιστον ἀγαθόν, εἰς κύριον σπούδασμα τῆς ἱεράς κλήσεως, καὶ ἐπιμᾶλλον ἐκπίπτει αὐτῆς κομματιζόμενος, καὶ εἴτε κοπτόμενος εἴτε ἠνθισσόμενος, τὸ τοῦ Ἀποστόλου, ἵπτερ τοῦ ἐνός κατὰ τοῦ ἑτέρου· ὅτι ἁμαρτάνει θανασίμως διὰ τῆς ἐνεργουῦ αὐτοῦ μετοχῆς παροιστρῶν τὰ πλήθη καὶ ἐξάπτων τὰ πάθη, ἀντὶ νὰ συντελέσῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ διὰ λόγου καὶ παρα-

δείγματος εἰς κατεύνασιν αὐτῶν καὶ καθυσχασιν. Ὡσαύτως δὲν εἶναι ἔργον μεταρρυθμίσεως, ἀλλὰ χρῆζει μόνον συναισθησεώς ἀπὸ τοῦ κληρικοῦ καὶ ἐπιβολῆς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐκνικήσῃ ἡ ἄλλη ἰδέα, ὅτι μεμερίσθαι, ὅτι διακρίνεται καὶ ἀποκρίνεται ὁ ἄνθρωπος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου τούτου, ἢ ὡς λέγεται κοινῶς τοῦ σαλονίου· ὅτι ἀποτελεῖ διάψευσιν τῆς κλήσεως τοῦ κληρικοῦ καὶ ἀθέτησιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὁμολογίας, ὅχι βεβαίως τὸ ἐρχεσθαι εἰς σχέσεις πρὸς ἰὸν κόσμον, ἀλλὰ τὸ τιθέναι τὴν δόξαν τοῦ κόσμου ὑπὲρ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, τὸ φιλαρεσκύν τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ κληρικοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς εὐαρεστήσεως τῷ Θεῷ, ἐπὶ ὀλιγωρίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Δὲν χρῆζει μεταρρυθμίσεώς τινος, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπαιτεῖται ἐφαρμογὴ τῶν ὑπαρχουσῶν ποινικῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῶν οἰαδήποτε τρόπῳ καὶ ἐφ' οἰαδήποτε προφάσει ἐπιλανθανομένων τῆς ἰδίας κλήσεως καὶ ὑποδίκων καθισταμένων, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. Δὲν χρῆζει μεταρρυθμίσεως, ἀλλ' ἐπιστασίας, ἵνα οἱ ἐκ τοῦ κλήρου, οἰουδήποτε βαθμοῦ καὶ ἂν ᾧσι, χρησιμεύωσιν ὡς ὑπόδειγμα εὐταξίας καὶ εὐλαβοῦς στάσεως κατὰ τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τελουμένας πράξεις τῆς θείας λατρείας καὶ τῶν ἄλλων ἱερουργιῶν. Δὲν νομίζω ὅτι χρῆζει μεταρρυθμίσεως, ἀλλ' ἀπαιτεῖ ἀπλήν θέλησιν ἐκάστου καὶ ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀπὸ τῶν ἀρχιερατικῶν, εἴτε χοροστασιῶν, εἴτε λειτουργιῶν, εἴτε ἱεροτελεστιῶν ἄλλων, ἐκλείψῃ ὅ,τι νῦν, καὶ ἐπὶ συγχύσει τῶν ψαλλομένων, συμβαίνει, οἱ σιχνοὶ δηλ. πολυχρονισμοὶ τοῦ τελεταρχούντος ἀρχιερέως, τὸ πολὺ περιοριζόμενου τοῦ ἐθίμου εἰς ὀλίγας περιστάσεις, εἰς τὴν ἀρχὴν λ. χ. καὶ τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας. Βεβαίως δὲν θὰ θεωρηθῆ ὡς μεταρρυθμισίς, ἐὰν λησμονηθῆ ἡ κρατήσασα διάκρισις ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου κλήρου, παρὰ τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν, ὅχι βεβαίως χάριν τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ χάριν τοῦ πράγματος αὐτοῦ, ὅπως ἀνέλθωσι κατὰ τὸ προσήκον καὶ οἱ ἄλλοι, ἄνευ καὶ τῆς ἐλαχίστης μειώσεως τῆς μυστηριακῆς αὐτῶν διαφορᾶς. Δὲν εἶναι ἡττον

σπουδαία ἡ ποιμαντικὴ λειτουργία τοῦ πρεσβυτέρου παρὰ τὴν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἴσως πολλῶ ἐνρύτερα καὶ ἀμεσώτερα, ἐὰν μόνον ἀσκήται ὅπου καὶ ὡς δεῖ.

Δὲν γνωρίζω ἂν, πλὴν τῆς ἐκάστου θελήσεως καὶ ἀποφάσεώς τινος τῆς Ἐκκλησίας, ἀπαιτεῖται καὶ ἄλλο τι, ὅπως τὴν θέσιν τῶν λαμπρῶν καὶ πολυτελῶν ἀρχιερατικῶν στολῶν καὶ παραρημάτων λάβωσιν ἄλλα ἀπλούστερα καὶ ἡττον δαπανηρὰ, ἐν εἵδει πολυσταυρίων, κατὰ τὸ συμβαῖνον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ. Ἄλλη εἶναι ἡ λαμπρότης ἢ τῷ Θεῷ ἀρέσκουσα, ἀμφιβάλλω δὲ ἂν ἔχει νὰ φοβηθῇ τινα ἐκ τῆς ἀπλοποιήσεως, τοῦλάχιστον παρὰ τοῖς εἰλικρινῶς εὐσεβέσι, μείωσιν τὸ γόητρον τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, ὅταν ὑπάρχη ἡ ἄλλη ἐπιβολή, ἢ ἐκ τῶν ἔσω. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι διακρίνειν καὶ προκρίνειν τῶν ἐξωτερικῶν τὰ ἐσωτερικά.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΑ

Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνήλθον τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συνεδρίας τὴν 8 καὶ 9 Ἰουλίου τὰ δύο Σώματα, ἀσχοληθέντα πρὸ παντὸς ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν Ἐθνικῶν Ζητημάτων καὶ τῆς τελεσφοριώτερης προαπίσεως αὐτῶν.

Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς συνεδρίασι κατεδείχθη ἡ ἀνάγκη ὅπως ἐκπροσωπηθῶσιν ἀμέσως οἱ ἀλύτρωτοι Χριστιανοὶ εἰς τὰς Διεθνεῖς Συνδιασκέψεις, αἱ ὁποῖαι μέλλουσι ν' ἀποφασίσωσι περὶ τῆς τύχης αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο ὁμοφώνως ἀνέθεσαν τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῶν ἀλυτρώτων Ὁρθοδόξων τῇ Α. Θ. Ἐσοχότητι τῷ κ. Ἐλ. Βενιζέλω καὶ ἀνέθεσαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὅπως διαβιβάσῃ τῇ Αὐτοῦ Ἐσοχότητι τὸ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν Δύο Σωμάτων ἐγκριθέν πληρεξούσιον ἔγγραφο.

Πρὸς τοῦτο ἐξεδόθη ἐκ τοῦ Γραφείου τῶν Δύο Σωμάτων τὸ κάτωθι ἀνακοινωθέν:

Ἡ Συνέλευσις τῶν Δύο Σωμάτων θεωρήσασα

ἀπαραίτητον ὅπως οἱ Ἀλύτρωτοι Χριστιανοί, ὧν ἡ τύχη ἀποφασίζεται ἐν ταῖς ἐν Εὐρώπῃ γιγνομέναις Διεθνέσι Διασκέψεσι ἐκπροσωπηθῶσιν ἐν αὐταῖς καὶ διὰ τῆς Ἐθνικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν ἀρχῆς, τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου, καὶ προαπίσωσιν οὕτως ἀμέσως τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἀνθρώπινα καὶ ἔθνικα δίκαια, χωρὶς ἄλλως νὰ θίγηται τὸ παράπαν ἡ ἀναμφισβήτητος ἰδιότης τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅπως συνεχίσῃ διπλωματικῶς τὸν παρ' αὐτοῦ ἀναληθῆντα ὀλικὸν ἔθνικὸν ἀγῶνα, ἀπεφάσισαν παμψηφεί, ὅπως ἀναθέσωσι τῷ Κυρίῳ Ἐλευθερίῳ Βενιζέλω τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῶν ὑπὸ τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον Ἀλυτρώτων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ἐν ταῖς γιγνομέναις καὶ γενησομέναις Διεθνέσι Διασκέψεσι καὶ Συμβουλίσι.

Οἱ ἐκ Ρωσσίας προσφύγεις.—Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα διήλθον ἐκ τοῦ λιμένος τῆς ἡμετέρας Πόλεως δύο ἀμόπλοια πλήρη ὁμογενῶν προσφύγων, φευγόντων τὸν θάνατον τῆς πείνης ἐκ τῆς Νοτίου Ρωσσίας. Ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν θυμάτων τὸ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖον ἐμερίμνησε προσηκόντως, ἀποστείλαν διὰ τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας βοηθήματα καὶ τρόφιμα, διανεμηθέντα μεταξὺ αὐτῶν. Ἀμφοτέρα τὰ ἀμόπλοια κατηθύνθησαν εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας.

Ἡ διέλευσις τῶν προσφύγων τούτων ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς σκέψιν περὶ τῆς προσφοριώτερης ἐπικουρίας αὐτῶν, τὰ δὲ Δύο Σώματα ὁμοφώνως ἀνεγνώρισαν τὴν ἀνάγκην ὅπως ληθῶσι μέτρα πρὸς ἐπικουρίαν τῶν προσφύγων.

Οἱ μισθοὶ τοῦ διδασκοντος προσωπικοῦ τῶν Σχολῶν.—Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῇ 8 Ἰουλίου 1922 διασκεφθὲν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς μισθοδοσίας τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν διδασκάλων διερρῦθησε τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος Κανονισμοῦ καθορίσαν τὴν μισθοδοσίαν τῶν λειτουργῶν τῆς πρώτης καὶ τῆς μέσης παιδείσεως ἐπὶ νέων βάσεων. Τὸ νέον μισθολόγιον κυρούμενον θέλει διαβιβασθῆ εἰς τὰς Ἐφορείας τῶν Σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καλουμένας ἵνα μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου κοταρτίσωσι καὶ ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοὺς προϋπολογισμοὺς τοῦ ἐπιόντος σχολικοῦ ἔτους 1922—1923.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 7 Ἰουλίου.— Ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Γιουγκοσλαβίας κ. Ν. Πάσιτς πληροφοροῦντος ὅτι ἐδέχθη τὴν ἐπὶ τοῖς γάμοις τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀμασειᾶς κ. Γερμανοῦ καὶ Θυατείρων κ. Γερμανοῦ οὓς καὶ παρουσίασεν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα τῆς Σερβίας καὶ διαβιβάζοντος τὰς εὐχαριστίας τῆς τε Α. Μεγαλειότητος καὶ τὰς ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας τιμῆν.

—Γράμμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ ἐκτιθέμενον ἐν λεπτομερείᾳ τὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Α. Σεβ. γενομένης τῆ 26 Ἰουνίου. Ἐν τῷ ἐνθρονιστηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ ἡ Α. Σεβ. ὁ Μῆλιθς Θυατείρων ἐτόνισε τὴν σπουδαιότητα τῆς ἰδρύσεως Μητροπόλεως ἐν Εὐρῶπῃ ἀπὸ τε ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπόψεως. Μεταξὺ τῶν παρισταμένων ἐπισήμων προσώπων Ἀγγλων καὶ ἡμετέρων διεκρίνοντο ὁ ἐπίσκοπος Μπράουν ἀντιπροσωπεύων τὸν Σεβ. Καντουαρίας, ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐπισκόπου Λονδίνου, τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν Σωματείων καὶ οἱ Αἰδέσιμ. κ. Douglas καὶ Clinton καὶ ἄλλοι. Τὴν 27 Ἰουνίου παρετέθη τιμητικὸν δεῖπνον ὑπὸ τοῦ Σ. Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν ὁ Πριμάτος τῆς Οὐαλλίας, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης καὶ οἱ ἐπίσκοποι Ἰρλανδίας, Σκωτίας καὶ Ἀφρικῆς. Τιμητικὸν παρέθηκε δεῖπνον καὶ ὁ ἐν Λονδίῳ ἀποκρισάριος Σέρ Τζῶν Σταυρίδης, μεθ' ὃ ἐπηκολούθησεν ὑποδοχὴ καθ' ἣν ἐγνώρισεν τοὺς ἐξέχοντας ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ ἱκανοῦς Ἀγγλους.

—Γράμμα ἀπάντων τῶν ἐν τῇ Κοινῇ συνάξει ἀντιπροσώπων καὶ προῖσταμένων τῶν 20 Μονῶν τοῦ ἀριωνύμου Ὄρους συγχαρητήριον ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

—Ὁ Δόκτωρ Βίκρι διὰ θερμῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐκφράζει τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις ἃς ἀπέκομισεν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Στέγην Χάλκης καὶ τὸ ὄρφανοτροφεῖον Πριγκήπου καὶ δηλοῖ ὅτι θὰ υποβάλῃ ὅπου δεῖ ἵνα ἔλθῃ ἐπίκουρος εἰς τὸ θαυμάσιον ἔργον τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ἡ ὀρφανικὴ ἐργασία τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Κων/πόλει.

—Ἐπιστολὴ τοῦ Sir Neville Pearson ὅστις εὐχαριστεῖ τὴν Μ. Ἐκκλησίαν διὰ τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν ὑπὲρ τοῦ φιλανθρώπου ἔργου ὑπὲρ τῶν τυφλῶν Ἀγγλων στρατιωτῶν.

Συνεδρία 12 Ἰουλίου.— Ἐγένετο μακρὰ συζήτησις περὶ τοῦ σεβάσματος τῆς ὀρθοδοξίας ἐν Κων/πόλει καὶ ἐνεκρίθη νὰ γίνωσι τὰ κατάλληλα διαβήματα παρὰ τοῖς ἐνταῦθα ἄρμοσταῖς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

*Αριθ. Πρωτ. 3712

ΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Σοφία Ἰωάν. Βοτίκα τὸ γένος Κ. Μήκα, χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανῆ, τέως κάτοικος νήσου Πρώτης (Πριγκηποννήσων), νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὸ πρῶτον Σάββατον καὶ ὥραν 10 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας (ἀρ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἰωάννου Βοτίκα χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοίκου Μουδανίων, ἐπὶ διαζεύξει κατ' ἐφεσιν πρὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἐφεσις ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς. Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 5 Ἰουλίου 1922 2

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Μητροπολίτης Βριούλων Διονύσιος

*Αριθ. Πρωτ. 3124

ΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Ἑλένη Ι. Σαρδῆ, τὸ γένος Ἀποστόλου Γιαουρτοῦ, χριστιανὴ ὀρθόδοξος Ἑλληνίς, τέως κάτοικος Γιαουρτχανὲ τοῦ Πέραν (Κων/πόλεως), νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέρα καὶ ὥραν 2 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ὅπως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου Ἰωάννου Δ. Σαρδῆ, υπαλλήλου, κατοίκου Πέραν Γιαουρτχανὲ (Κων/πόλεως), ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἀγωγή ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παρούσα Κλήσις δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πρωίας».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 2 Ἰουνίου 1922.

Ὁ Πρόεδρος
(ὑπογ.) Ὁ Νεοκαιοσαρίας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς
Ἀρμόδ. Δ. Χαμζουδάπουλος

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
+ ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῆ 23 Ἰουλίου 1922.

ΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛ. ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ κ. Β. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ αὐτὸ, καὶ πολλῶ μᾶλλον, ἰσχύει περὶ τῶν πολυκρότων ζητημάτων τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, τῆς τε κόμης τοῦ κλήρου καὶ οὐ νῦν φέρει ἰδίου καλύμματος τῆς κεφαλῆς καὶ ἰδίας περιβολῆς τοῦ ἄλλου σώματος. Εἶναι γνωστὸν καὶ ἄλλως, ἢ δὲ ἱστορία ἔχει ἐξηκριβωμένον ἤδη, ὅτι τὰ περιβλήματα ταῦτα οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν οὔτε πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς ἱερωσύνης οὔτε πρὸς τὴν πράξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀλλ' εἶναι ἀποτέλεσμα μακρῶς ἐξελίξεως καὶ ποικίλων παραγόντων. Τὸ κοινὸν μάλιστα ἐνομιζέτο ἐπὶ χιλιετηρίδα καὶ πλέον ἀνοίκειον τοῖς ἐκ τοῦ κλήρου, καὶ ἴσως οἱ μονάζοντες ὑπέβαλον αὐτοὶ ἑαυτοὺς εἰς τὸ τῶν Ναζιραίων «σιδηρὸς οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ», καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων πράξεως εἰσήχθη ἔπειτα κατὰ μικρὸν ἢ συνήθεια καὶ παρὰ τοῖς κληρικοῖς. Ἄλλ' εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως εἰσήχθη τὸ μὲν καὶ ἐπεκράτησε τὸ δὲ, ἀμφότερα εἶναι οὕτως ἀδιάφορα καθ' ἑαυτὰ, ὥστε θὰ ἔλεγεν ὁ θεῖος Ἀπόστολος περὶ αὐτῶν

ὅσα καὶ περὶ τοῦ ἀδιαφόρου τῶν τροφῶν ὅτι «βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ», ὅτι θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς «οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα», ὅτι «τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει». ἢ ὅτι «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ· ὅτι δηλ. ἡ ἱερωσύνη οὐκ ἔστιν οὔτε κόμη καὶ ράσον, οὔτε κουρὰ καὶ φράκον, ἀλλὰ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ἁγιασμὸς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· «ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις». Μόνον διὰ τοῦτο, διότι δὲν ἔχουσι πάντες τὴν γνῶσιν ταύτην, εἴτε κληρικοὶ εἴτε λαϊκοὶ, ἐπιβάλλεται τις φειδῶ τῆς συνειδήσεως τῶν ὀπωσδήποτε ἀσθενούντων τῇ πίστει καὶ ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει σκανδαλιζομένων ἐφ' οἷς οὐκ ἔδει. Ἄσχετως ὁμοῦ πρὸς τοῦτο, καὶ κατ' ἐμὴν ταπεινὴν γνώμην εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους ἀναγ-

καίον ὅπως οἱ κληρικοί καὶ ἐκτὸς τοῦ ναοῦ, καὶ ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας, φέρωσιν, ὅπου οὐδὲν τὸ κωλύον, ἰδίαν τινὰ στολὴν ὁμοίομορφον, ἄνευ βεβαίως τοῦ πλάτους καὶ τοῦ μήκους τῶν ἐν χρήσει νῦν. Ἐνοεῖται ὅτι ἀποκλείεται πᾶσα ἐπιβολὴ τοῦ νέου ἐπὶ τοὺς θέλοντας νὰ ἐμμένωσιν εἰς ὅ,τι εἰθίσθησαν, ἕως οὗ οἴκοθεν ἐπικρατήσῃ τὸ ὁμοίομορφον. Θὰ παρήγγελεν ὁ Ἀπόστολος καὶ περὶ τούτου ὅ,τι περὶ τῶν τροφῶν· «Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω». Τὸ εἶδος τῆς νέας περιβολῆς δύναται βεβαίως νὰ ὀρισθῇ ἐκκλησιαστικῶς· εὐνόητον ὅμως ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν χρῆζουσὶ τινος συνεννοήσεως μετὰ τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, οἷα ἀναντιρρήτως εἶναι ἀναγκαῖα εἰς ὅ,τι πράγματι ἀποτελεῖ μεταρρυθμίσιν, εἰς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν, τοῦ τε τῶν ἐπικόπων καὶ τοῦ δευτέρου γάμου τῶν χηρευόντων.

Ἐπὶ ἀμφοτέρας αὐτοῦ τὰς ὄψεις εἶναι πρόβλημα ἐκ τῶν σπουδαιότων, γενικοῦ μὲν ἐνδιαφέροντος εἰς πάσας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, δυσκολωτάτης ὅμως ἐπιλύσεως διὰ ποικίλους λόγους, ὧν ἴσως ἐλάχιστοι εἶναι οἱ ἐρμηνευτικοὶ ἢ δογματικοὶ ἢ ἠθικοὶ ἢ κανονικοὶ ἢ ἱστορικοὶ χαρακτήρες μετέχοντες. Ἐξ ἀπόψεως ἐρμηνείας τῶν σχετικῶν χωρίων τῆς θείας Γραφῆς θὰ ἦτο μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τε τὸ γράμμα αὐτῆς καὶ τὸ πνεῦμα, ἐὰν ἀφίετο ἐλευθερία περὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐγγάμου ἢ τοῦ ἀγάμου βίου εἰς ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς βαθμοὺς τῆς ἱερωδότης. Δυσκολίαν τινὰ ἐρμηνευτικὴν θὰ εἶχεν ὁ δευτερος γάμος τῶν χηρευόντων κληρικῶν (1 Τιμ. 3, 2 12), ἐὰν προσεκολλᾶτο τις ἐπὶ μόνον τὸ γράμμα. Δογματικῶς, καὶ ἀκριβέστερον, μυστηριακῶς δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ἐν μυστήριον, ἠγούμενον ἢ ἐπόμενον, ἀποκλείει τὸ ἔτερον. Ἐξ ἀπόψεως ἠθικῆς δύναται μὲν διὰ τινος λόγους καὶ ὑπὸ ὄρους τινὰς ἢ ἀληθῆς παρθενία νὰ ὑπερέχῃ τῆς ἐγγάμου συμβιώσεως, ἀλλ' εἶναι τίμιος καὶ ὁ γάμος, καὶ ὑπὸ τινος ὄρους οὐδαμῶς ὑπολείπεται ἐκείνης. Ἐξ ἀπόψεως δὲ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς ἱστορίας ἐξεταζόμενον τὸ νῦν κρατήσαν δὲν φαίνεται τι ἄλλο εἰμῆ

κατάντημα ἐξελίξω, κατάντημα ὄχι κατὰ πάντα σύμφωνον πρὸς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀντιπίπτει πρὸς κανόνας προγενεστερούς, προσκρούσαν πάντοτε εἰς ἀντιρρήσεις καὶ ἀντιδράσεις, ὡς δὲ ὑπεστηρίχθη ἐσχάτως μετὰ τινος εὐλογοφανείας, ὁφείλον τὴν κατίσχυσιν μᾶλλον εἰς διατάξεις αὐτοκρατορικὰς ἢ εἰς τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου («Ἐκκλησ. Ἀληθ. ἀριθμ. 21 τοῦ ἔτους 1920). Καὶ ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς τοιαύτης ὑπονοίας, οὐδὲ κατὰ τὴν κοινὴν παραδοχὴν πρόκειται περὶ καθεστῶτος ἀπολύτως ἀκαταλύτου. Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι ἐν τε Ῥωσίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς μετὰ τὴν Ἄλωσιν χρόνοις, φαίνεται ἐκδηλωθεῖσα ἡ τοιαύτη ἀντίληψις, ἀφ' οὗ αὐτὸς ὁ Ἱερεμίας Β' ἐν εἰδικῇ τινι περιπτώσει φαίνεται λαβῶν ἐπιεικεστέραν ἀπόφασιν ὑπὲρ τῶν ἐν Κρήτῃ χηρευσάντων πολυαριθμῶν ἱερέων, παρὰ τὴν ἐναντίαν γνώμην τοῦ Ἀλεξανδρείας Μελετίου τοῦ Πηγᾶ («Νέου Ποιμένους» τεύχ. Τον τοῦ Α' ἔτους).

Μεθ' ὅσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἔστω καὶ μετὰ τινων ὑπερβλῶν καὶ υπερθεματίσεων, ἐγράφησαν, δὲν νομίζω, Παναγιώτατε, ὅτι ὑπολείπεται τις ἀμφιβιβλία, τοῦλάχιστον περὶ τοῦ ἔξεσθι, περὶ τοῦ κατ' ἀρχὴν δυνατοῦ, ἐὰν μὴ καὶ περὶ τοῦ συμφόρου, καὶ περὶ τοῦ ἐπιβεβλημένου τῆς τροποποιήσεως τῶν ἐν ἰσχύϊ ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων. Τούτο, ὅση μοι δύναμις, ὑπεστήριξα καὶ ἐγώ, καὶ πολὺ πρὶν, ἐξ ἀφορμῶν τινων, καὶ τὸ πρῶτον σχολιάζων πρὸ τεσσαρακονταετίας καὶ πλέον, ἐν τῷ «Νεολόγω» Κωνσταντινουπόλεως, μεταρρυθμιστικόν τι ὑπόμνημα τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἰωακείμ Γ', ἐκπονηθὲν τότε, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πρώτης αὐτοῦ πατριαρχείας. Παρὰ πάντα ὅμως ταῦτα δὲν μοι φαίνεται ἄμοιρον δυσκολῶν τὸ ζήτημα, καὶ δὴ ἐξ ἀπόψεως πρακτικῆς καὶ κοινωνικῆς, καὶ πρὸς τοιαύτας δυσκολίας ἀποβλέπων, συνηγόρου μὲν καὶ ἐν τῇ ἀπολεσθείσῃ μοι εἰσηγήσει ὑπὲρ τῆς ἁρῆσεως τοῦ ὑφισταμένου ἀπὸ τοῦ ἐγγάμου βίου κωλύματος, τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, συνίσταν ὅμως τὴν ὑπόκλισιν, ἢ μᾶλλον τὴν οἰκιοθελίαν παραιτήσιν τῶν ἤδη κεχειροτονημένων

ἐπισκόπων ἀπὸ τῆς χρήσεως τῆς κατ' ἀρχὴν ἀναγνωριστέας καὶ αὐτοῖς ἐλευθερίας, καὶ διὰ τοῦτον μὲν τὸν λόγον, ὅπως μὴ δοθῆ λαβὴ πρὸς παρεξήγησιν καὶ μώμησιν αὐτῆς τῆς μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως, μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ φόβου, μήπως τὰ ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους τὸ πρῶτον συναπτόμενα συνοικέσια, καθ' οἷανδήποτε αἰτίαν δὲν εὐρωσι τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα πρὸς συγκρότησιν οἰκογενείας ἀληθῶς χριστιανικῆς, ἀνταποκρινομένης πρὸς τὴν κλήσιν καὶ ἀποστολὴν τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ, οἰκογενείας δικριτέας, ὡς εἰκὸς, ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἀτυφίᾳ καὶ ὑπεροχῇ ὑπὲρ τὸ σύνηθες κοσμικὸν φρόνημα, μήπως ἀντὶ σεμνῆς, μετρίοφρονος καὶ εἰς ἔργα καλὰ καὶ κοινωφελῆ ἀμιλλωμένης κατ' οἶκον Ἐκκλησίας, ἀνακύψῃ αἴφνης ἀλλοίωσι τάσεων καὶ ἀξιώσεων οἰκογένεια, πρόσχημα εὐλογον προβαλλομένη τὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ ἀξιοπρέπειαν τοῦ Μητροπολίτου ἢ Ἀρχιεπισκόπου ἢ καὶ ἀπλοῦ Ἐπισκόπου, καὶ ἀμιλλωμένη ἀναλόγως νὰ ἀνταποκριθῆ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ συγχρόνου βίου, ἀπὸ τῶν σαλονίων καὶ ὑποδοχῶν μέχρι τῶν soirées dansantes καὶ τῶν dames fumantes, μεθ' ὧν αὐτῶν τῶν ἀκολουθίων καὶ θεραπειῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα καὶ οἱ ἐκ τοῦ κλήρου κατὰ τὰς νέας ἀντιλήψεις θὰ ἐμφορῶνται τοῦ αὐτοῦ συγχρονιστικοῦ πνεύματος καὶ ὡς σύνθημα τοῦ νέου αὐτῶν βίου θὰ ἔχωσι τὸ πάντα μοι ἔξεστιν, ἄνευ τῆς προσθήκης, ἀλλ' οὐ πάντα ἀνυψῶρει, καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ τοὺς νῦν παρόντας ὄρους τοῦ βίου, τοὺς τε οικονομικοὺς καὶ τοὺς ἄλλους. Δὲν ὀμιλῶ, Παναγιώτατε, περὶ τῶν εὐεξηγῆτων πειρασμῶν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀναμιγνύεσθαι εἰς τὰς κοινὰς ὑποθέσεις. Πρὸς τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο ἀποβλέπων εἶχον προτείνει ἐν τῇ πρώτῃ μου εἰσηγήσει ὡς ἀπαραίτητον τὴν διάκρισιν καὶ τὸν χωρισμὸν τοῦ δημοσίου ἐπισκοπικοῦ ἢ μητροπολιτικοῦ οἰκήματος ἀπὸ τῆς ἰδιωτικῆς αὐτοῦ κατοικίας. Βεβαίως ὑπάρχουσι καὶ παρ' ἄλλαις τισὶν Ἐκκλησίαις οἰκογένειαι ἐπισκόπων καὶ ἀρχιεπισκόπων, θρησκευτικῶς τε καὶ ἄλλως ἐπιζηλοῖ, οἰκοῦσαι δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ δημοσίῳ ἢ κοινοτικῷ ἐπισκοπικῷ ἢ ἀρχιεπισκοπικῷ οἰκήματι.

Ἄλλ' εὐρίσκονται ἐκεῖνοι ὑπὸ ἄλλους ὄρους τοῦ ζῆν, καὶ ὅπερ μείζον, τὸ νῦν παρ' ἐκείνοις συμβαῖνον ἔχει παρελθὸν ἀναλόγου ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως πολλῶν γενεῶν. Μορφώσεως ἀνεπίδεκτοι δὲν εἴμεθα βεβαίως οὐδὲ ἡμεῖς, δύνανται δὲ τὰ παρ' ἐκείνοις καλὰ καὶ ἐπιζήλα νὰ ἐγκλιματισθῶσι καὶ παρ' ἡμῖν σὺν τῷ χρόνῳ, οὐχὶ ὁμωσκαὶ ἀλματηδόν. Οἱ προϋποδειχθέντες φόβοι θὰ εἶναι ἴσως ὀλιγώτεροι, ἐὰν πρὸ τῆς ἀρχιερατεύσεως, ἢ καὶ πρὸ τῆς ἱερατεύσεως αὐτῆς, σχηματίζωνται οἰκογένειαι μετρίοφρονες καὶ ἐκ μετρίων ἀρχόμεναι, ἐπιζόμεναι δὲ καὶ οἷον ἐξοικειούμεναι πρὸς τὸν μέτριον τοῦτον βίον οὕτως, ὥστε ἐκ τῶν προτέρων νὰ παρέχωσιν εἰς τὴν ἐξέγνα, ὅτι μετὰ τὸ ἀρχιερατεῦσαι δὲν θὰ ἔχωσι τάσεις καὶ ἀξιώσεις δυσσυμβιβάστους πρὸς τὸν χαρακτήρα οἰκογενείας χριστιανικῆς, καὶ ταύτης λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν φαίνεται ἄλογος καὶ ἀδικος ἢ ἀπαίτησις, ὅπως πᾶσα εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα προαγωγῇ κληρικῶν ὄρον ἔχῃ πρὸς τῇ ἰδίᾳ ἀξιοίτητι καὶ τὴν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ (1 Τιμ. 3, 4-5). Ἄλλ' εἶναι, Παναγιώτατε, καὶ ταῦτα τὰ μέτρα καταστρατηγήσιμα, ὅπου χωλαίνει ἢ μεταρρυθμισίς τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Καὶ οὕτως ὁμωσ, καὶ μὴ συμμεριζόμενος τὴν αἰσιοδοξίαν τῶν διαβλεπόντων ἐν τῷ γάμῳ τῶν ἐπισκόπων εἰδὸς τι πανακείας, φρονῶ καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν θὰ εἶναι ὅλως ἄκαρπος ἢ ἐπάνοδος εἰς τὴν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ παρεχομένην πᾶσιν ἀδιακρίτως τοῖς κληρικοῖς ἐλευθερίαν περὶ τὴν αἵρεσιν τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου βίου, ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ καὶ ἀπὸ κοινῆς συμφωνίας παστῶν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν αἰρουμένου τοῦ κύρους τῶν διατάξεων, τῶν συναρθρομένων εἰς τὰ κωλύματα τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τὸ ἔγγραμον. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν χαρακτήρα ἔχει χρησιμότητα ἢ οἰκογένεια ὡς παιδευτήριον, ἐννοεῖται εἰς τοὺς θέλοντας νὰ παιδευθῶσιν.

Ἐξ ἄλλης ἀπόψεως, καὶ ταύτης μόνον κοινωμικῆς, ἔχα τινὰς ἐνδοιασμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἀπολυτον ἐλευθερίαν τοῦ δευτέρου γάμου τῶν ἐν ἰεραρῇ ἡλικίᾳ χηρευόντων κληρικῶν, καὶ ἤδη πραγματευθεὶς τὸ ζήτημα ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπόψεως

ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθεία» (ἀριθ. 10 ἔτος 1920) δύναμαι νὰ παραθέσω ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ἄρθρου ἐκείνου («Καὶ ἐξ ἄλλων ἀπόψεων») ὅ,τι καὶ τότε ἐφρόνου καὶ νῦν ἔτι φρονῶ. «Ἐπὶ προβλημάτων τοιούτων, ἐγραφον, δὲν ἀρκεῖ μόνου ἢ ζήτησις τοῦ εἰ ἐξεῖναι, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐξέτασις τοῦ εἰ δυνατὸν καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν, καὶ ὅπερ πολλῶ σπουδαιότερον, εἰ δυνατὸν καὶ ὑπὸ τῶν ὄρων καὶ περιστάσεως δυνατὸν, ἵνα μὴ βελτίωσιν τῆς καταστάσεως ἐπιζητοῦντες καταστήσωμεν εἰς τὸ ἐναντίον. Ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης πλείονος προσοχῆς ἀξίος φαίνεται μοι ὁ γάμος τῶν χηρευόντων κληρικῶν ἢ ὁ μετὰ τὴν χειροτονίαν πρῶτος γάμος τῶν ἄλλων, διὰ λόγους ἄλλοιους, διὰ λόγους οὐδὲν μὲν ἔχοντας κοινὸν πρὸς τὰ δόγματα καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, οὐχ ἦττον ὅμως σπουδαίους ἐξ ἀπόψεως κοινωνικῆς.... Ὁ δυνάμενος νὰ φαντασθῇ τὴν θέσιν ἀνθρώπου χηρευσαντος ἐν νεαρῇ ἡλικίᾳ καὶ μείναντος μετὰ ἀνηλικίων τέκνων, πάσης μητρικῆς στοργῆς καὶ ἐπιμελείας ἀπορφανισμένων, δὲν δυσκολεύεται νὰ αἰσθανθῇ τὸν πόνον τῆς ψυχῆς τοῦ....., πόνον τοσοῦτον μᾶλλον ἐπαισθητὸν, ὅσῳ ὁ κληρικὸς στερεῖται τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς δεῦτερον γάμον, ἐν ᾧ τὴν προσθήκην ταύτην τῆς θλίψεως δὲν ἔχει ὁ λαϊκὸς, δυνάμενος νὰ ἐπανορθώσῃ πως τὸ προσγενόμενον κακὸν κατ' ἀρέσκειαν. Ἀναντιρρήτως πλεονεκτεῖ κατὰ τοῦτο ὁ λαϊκὸς, εἶναι δὲ γνωστὸν καὶ ψυχολογικῶς εὐεξήγητον, ὅτι δυσχερῶς φέρει τις ἄκων καὶ κατ' ἐπιβολὴν ἐξωθεν στερούμενος ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκὼν καὶ ἀγογγύστως θὰ ἀπεστέρει ἐαυτὸν, ἐλευθέρως διαθέτων τὰ καθ' ἑαυτὸν. Οὐχ ἦττον ὅμως εἶναι βέβαια καὶ ταῦτα, ὅτι τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας εἶναι πολυλάκις ἀσφαλέστερος καὶ σωτηριωδέστερος ὁ περιορισμὸς, ὅτι πολλοὶ πολλάκις λαϊκοὶ ἐμακάρισαν τοὺς ἱερεῖς καὶ ἐζήλευσαν τὴν θέσιν αὐτῶν, διότι μὴ ὄντες ἐλεύθεροι νὰ ἔλθωσιν εἰς δεῦτερον γάμον, δὲν ἐδοκίμασαν ὅ,τι καὶ αὐτοὶ, δὲν εἶδον τὰ σπλάγχνα αὐτῶν ἀπολαύοντα στοργῆς καὶ ἐπιμελείας μητρικῆς, καὶ ἔαν ἔτι ὑποτεθῇ ὅτι ἡ μητριὰ αὕτη δὲν θὰ εἶναι τῆς αὐτῆς ἰδιοφυίας πρὸς ἐκείνην, ἣτις πρό τινων ἐτῶν καὶ ποινικῶς κατεδιώχθη ἐνώπιον τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων διὰ τὴν ἀπάνθρωπον μεταχείρισιν τῆς μόνης θυγατρὸς τοῦ ἀνδρὸς

αὐτῆς ἀπὸ τῆς πρώτης γυναικός. Πᾶσαι βεβαίως αἱ μητριαι δὲν εἶναι τοιαῦται, ὑπάρχουσι δὲ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν μητέρων μητρικῶται. Ἄλλ' ἔαν ὁ δεῦτερος γάμος δὲν ἔχη ἄλλον λόγον καὶ σκοπὸν εἰμὴ τὴν ἀνέυρεσιν μητρικῆς στοργῆς καὶ μερίμνης εἰς τὰ ἀπορφανισθέντα τέκνα, εἶναι ζήτημα ἂν οἱ χηρευόντες ἱερεῖς ἔχουσιν ἀφορμὰς ἀθυμίας ἢ τούναντιον δοξολογίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ διατάξει, τῇ ἀπαγορευούσῃ αὐτοῖς τὸν δεῦτερον γάμον.

Δὲν λέγομεν ταῦτα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀμετατρέπτου διατηρήσεως τῆς ὑπαρχούσης διατάξεως, ἀλλὰ πρὸς ἐξαρσιν τούτου, ὅτι πλὴν τῆς καθαρῶς κανονικῆς ἀπόψεως ἔχουσι τὰ ζητήματα ταῦτα καὶ ἄλλας ὄψεις οὐχ' ἦττον προσοχῆς καὶ μελέτης ἀξίας, καὶ δὴ ταύτην, ὅτι καὶ αἰρομένης κατ' ἀρχὴν τῆς ἀπολύτου ἀπαγορεύσεως εἴτε διὰ τῆς ἀπὸ κοινου συσκέψεως καὶ συνεννοήσεως τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἴτε διὰ τῆς κατ' ἴδιαν ἀποφάσεως καὶ ἐνεργείας ἐκάστης αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, δύναται νὰ ἐπιφυλάσσηται ἑαυτῇ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ ἐκάστοτε ἀναλόγως, κατὰ τὴν φύσιν τῶν ἐκάστοτε συνθηκῶν καὶ περιστάσεων ἐπιτρέπουσα ἢ μὴ τοῖς ἰδίοις ἑαυτῆς διακόνους καὶ λειτουργοῖς τὴν σύναψιν τοῦ δευτέρου γάμου, σφριζομένης μὲν καὶ ἐνταῦθα κατ' ἀρχὴν τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, ἀποτειχιζομένης ὅμως κατὰ τὸ ἐνὸν τῆς καταχρήσεως αὐτῆς διάτινων σωτηρίων περιορισμῶν»
Τοιαῦτα ἡμεῖς, Παναγιώτατε, ἀνθρωπίνως λογιζόμενοι, ἴσως δὲ καὶ νηπιάζοντες. Τὰ ἐλλείποντα παρ' ἡμῶν, τὰ ὡς ἀληθῶς κρείττονα καὶ συμφερότερα, ἀπόκεινται εἰς τὴν ἐπίνοιαν καὶ τὸν φωτισμὸν Ἐκείνου, Ὁ ἄνευ διατρέχουσαν τὸν κίνδυνον παλαιότερον νὰ κενοκοπῶμεν, καὶ τρέχοντες νὰ κενεμβατῶμεν, τὸ τοῦ ψαλμῶδου «ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες», καὶ τὸ τοῦ Ἀποστόλου «οὔτε ὁ φυτεῶν ἐστὶ τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός».

Τῆς Ὑμετέρας Θεωτάτης Παναγιώτου
τέκνον ἐν Κυρίῳ ἐλάχιστον
καὶ θερᾶν προθύμω
B. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Ἐν τῇ Ἱ. Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης
Ἰουνίου 12, 1922.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΣΕΡΒΙΑΣ

(συνέχεια ἐκ τοῦ 24ου ἀριθ. καὶ τέλος)

Καὶ ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἄλλων ξένων στοιχείων τοῦ βασιλείου.

Οἱ **Γερμανοὶ** εἶνε διεσκορπισμένοι εἰς πολλὰ μέρη ἰδίως τῶν βορείων συνόρων. Ὑπὲρ τὰς 300 χιλ. ζῶσιν ἐν Βοϊβοδίῃ. Ἐγκατασταθέντες ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Μαρίας Θηρεσίας καὶ Ἰωσήφ τοῦ Β' ἀποτελοῦσι σήμερον μίαν ἰσχυρὰν ὀργάνωσιν, ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Βελιγρὰδίου καὶ ἔχουσαν ὡς ἔμβλημα: «πιστὸς εἰς τὸ κράτος καὶ τὴν φυλὴν». Διότι πράγματι οἱ Γερμανοὶ τῆς Νέας Σερβίας διατηροῦσι μὲν τὴν γλῶσσαν τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἀρχικῆς τῶν χώρας, ἀλλὰ συγχρόνως παραμένουσι πιστοὶ καὶ εἰς τὸ κράτος, ὃ δὲ πρόεδρος τῆς ὡς ἄνω ὀργανώσεως ἐσπευσε τηλεγραφικῶς νὰ διαβεβαιώσῃ τὸν βασιλεῖα Ἀλέξανδρον ὅτι τὸ νέον καθεστῶς ὠφέλησε περισσότερο αὐτοὺς καὶ διὰ ἀπόψεως σχολικῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίζωσιν ὑπὸ τὸ μαγιαρικὸν καθεστῶς. Γερμανοὶ ὑπάρχουσι καὶ ἐν Κροατία καὶ Σλαβονία. (130 χιλ.).

Οἱ **Μαγάροι** (περίπου 200 χιλ. ἐν Βοϊβοδίῃ καὶ 100 χιλ. ἐν Κροατία) εἶνε τὰ μᾶλλον ἀνήσυχα στοιχεῖα τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Οἱ **Ρουμᾶνοι** (180 χιλ.) κατοικοῦσι τὸ Βανάτον καὶ μεταξὺ Τιμόκ, Δουνάβεως καὶ ἄνω Μλάβα.

Οἱ **Τούρκοι καὶ Ἀλβανοὶ** (300 χιλ.) παρὰ τὸν Μοράβαν καὶ Ἀξιόν.

Οἱ **Ἴταλοί** (10 χιλ.) κατέχουσι ἐν Δαλματία σπουδαίαν θέσιν ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπορίου καὶ διομηχανίας.

Οἱ **Τσεχοσλοβάκοι** (90 χιλ.) ἐγκατασταθέντες τὸν 19ῆν αἰῶνα ὑπὸ Μαρίας Θηρεσίας καὶ Ἰωσήφ Β'. Κατοικοῦσι ἰδίως τὴν Σλαβονίαν, Βοϊβοδίαν καὶ τὸ Σίρμιον.

Πολωνοὶ καὶ Ρουθῆνοι ἐλάχιστοι, ἐλθόντες περὶ τὰ τέλη τοῦ 19ῆ αἰῶνος καὶ ἐγκατασταθέντες ἐν Βοσνία καὶ Δαλματία.

Τοιαύτη ἡ ἐθνικὴ σύνθεσις τῶν ὑπκόων τοῦ βασιλείου τῶν Σ. Κ. καὶ Σλοβένων. Μελετῶντες βαθύτερον αὐτὴν καὶ ἰδιαιτέρως τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τοῦ βασιλείου ἀπὸ τε ἐξωτερικῆς, ἐσωτερικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀπόψεως καταλήγομεν εἰς τὸ ἑξῆς συμπέρασμα.

Ἐξωτερικῶς τὸ βασίλειον τοῦτο, κατόπιν ἰδίως τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν Μικρὰν Συνεννόησιν, δύναται νὰ θεωρηθῆ ἐξασφαλισμένον ἐφ' ὅσον μάλιστα ἔμβλημα αὐτοῦ παραμένει πάντοτε «ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς τὰς συμμαχίας καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰς συνθήκας».

Ἐσωτερικῶς ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ φαίνεται καθορισθεῖσα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἰδίως μετὰ τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν δημοκρατῶν καὶ τῶν ριζοσπαστῶν, πρᾶγμα ὅπερ διευκόλυνε τὴν ἐφαρμογὴν κοινῆς προγράμματος. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὡς ἐλέγομεν εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας ἡμῶν μελέτης, ὅτι ἡ παρατηρουμένη ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀνομοιότης μεταξὺ Σ. Κ. καὶ Σλοβένων ἐπιφέρει καὶ ἴσως προάγει ψυχρότητα τινα εἰς τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις· ἐπίσης εἶνε ἀληθές ὅτι κύκλοι τινὲς ἐπιθυμοῦσι τὸν καταρτισμὸν ὑπουργείου, ἔχοντος ὡς πρῶτιστον ἔργον τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ συνταγματικοῦ χάρτου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἰκονοποιηθῶσιν αἱ ἀποκεντρωτικαὶ πῶς τάσεις τῶν Κροατῶν καὶ τῶν Σλοβένων, ἀλλ' εἶνε ἀφ' ἑτέρου καὶ δέβαιοι ὅτι οἱ πάντες σχεδὸν ἐν Γιουγκοσλαβία ἀντιλαμβάνονται ὅτι ὁ παρὼν τούλαχιστον καιρὸς δὲν εἶνε κατάλληλος πρὸς τοιαύτας ἀναθεωρήσεις καὶ ἀνασυζητήσεις ἐξ ὑπαρχῆς ζητημάτων θιγόντων αὐτὰς τὰς θεμελιώδεις βάσεις τοῦ συντάγματος, ἐνῶ εἶνε δυνατόν καὶ ἐλπίζεται ὅπως διὰ ψηφίσεως νόμων καὶ διατάξεων ἰκανοποιηθῶσιν ἐν μέρει οἱ ἀξιοπροσοχῆς πόθοι τῶν κύκλων τούτων.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς δὲ ἀπόψεως ἐξεταζόμενον τὸ βασίλειον τῶν Σ. Κ. καὶ Σ. δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔχον πρὸ ἑαυτοῦ μέλλον λαμπρόν. Χρῆ-

σις πολιτικῆς οἰκονομίας καὶ εὐμέθοδος ἐμετάλλεισις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας ταύτης δύναται νὰ καταστήσῃ τὴν Γιουγκοσλαβίαν μίαν τῶν κυριωτέρων ἀγορῶν τῆς Ἑυρώπης καὶ ἰδίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὰ δημητριακά.

Γ. Α.

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΩΝ ΘΛΙΨΕΩΝ

Ἐὰν ρίψωμεν ἑταστικὸν βλέμμα ἐπὶ τὰ ἐν ἡμῖν καὶ περὶ ἡμᾶς συμβαίνοντα θὰ πεισθῶμεν ὅτι κατ' ἔξοχὴν ἢ σύγχρονος γεννεὰ δοκιμάζει θλίψεις. Ὁ πλανήτης ἐν ᾧ διαδιούμεν κατέστη θέατρον ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Ποταμοὶ αἱμάτων ἐχύθησαν καὶ χύνονται εἰς πολλὰ μέρη καὶ τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τῆς Μ. Ἀσίας, χιλιάδες δὲ ὁμογενῶν στεναρίζουσι εἰσὶ ἐπὶ τὸ βαρὺ πέλμα τοῦ κατακτητοῦ. Φοβεραὶ ἐπιδημίαι ἠρῆμωσαν χώρας καὶ ὀλοκλήρους ἐπαρχίας καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀνθρωποφαγία ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι καὶ δὴ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ χριστιανισμοῦ ἐνεφανίσθη.

Ἡ κατάσταση αὕτη οὐ μικρὸν ἐκλόνησε καὶ κλονίζει τὰς πεποιθήσεις ἀσθενῶν τινῶν χαρακτῆρων καὶ περιήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν δεινὴν θέσιν νὰ διερωτῶνται ἂν ὑπάρχει θεία πρόνοια ἀφοῦ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ βασανίζονται. Τοὺς τοιούτους δύναται τις καὶ ὀφείλει νὰ οἰκτείρῃ, ἐφ' ὅσον δὲν ἠθέλησαν νὰ μάθωσι ὅτι ὁ Θεὸς, ὡς ἀγαθὸς Πατὴρ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ παύσῃ μερικῶν περὶ ἡμῶν τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι παραχωρεῖ θλίψεις διὰ τὸ καλὸν καὶ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν διεβεβαίωσε τὴν ἀλήθειαν ταύτην εἰπὼν, ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Διὰ τούτου δὲ ἠννοεῖ ὅτι διὰ νὰ καταστῶμεν ἀξιοὶ τῆς αἰωνίου μακαριότητος εἶνε ἀνάγκη διὰ τῶν θλίψεων νὰ ἀναπλασθῶμεν ἠθικῶς. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον οὐ μόνον παραχωρεῖ ἀλλὰ καὶ ἐμβάλλει πολλάκις τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸ χωνευτήριον αὐτῶν.

Αἱ θλίψεις οὕτως εἰπεῖν εἶνε παιδαγωγικὴ μέθοδος τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ ὁ οὐράνιος

παιδαγωγὸς πρὸς τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπομένως εἶνε ἀναγκαῖαι καὶ ὀφέλιμοι.

Τρεῖς εἶνε οἱ σπουδαιότεροι λόγοι δι' οὓς αὐταὶ κρίνονται ἀναγκαῖαι καὶ ὀφέλιμοι: α) διότι σύρουσι τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, β) διότι προλαμβάνουσι τὴν ἁμαρτίαν καὶ γ) διότι βελτιώνουσι τὰ ἦθη καὶ ἐνισχύουσι τὴν πίστιν.

Ἡδὴ ἂς ἐξετάσωμεν τὸ πρῶτον. Ἐφ' ὅσον ὁ ἀνθρώπος γεύεται τῶν ἡδονῶν καὶ ἀπολαύσεων τοῦ κόσμου τούτου, ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει λησμονεῖ πολλάκις τὸν Θεόν, λησμονεῖ πολλάκις ἑαυτόν.

Τεθαμβωμένος ὑπὸ τῆς λάμψεως τῶν ἀγοθῶν γοητευμένος ὑπὸ τῶν θελημάτων αὐτῶν εἶνε ὅλως ἀναίσθητος εἰς τὴν θλιθεράν τῶ ὄντι κατάσταση εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κατατροχόμενη.

Ἀπολαύει τελείας ὑγείας; Χρησιμοποιεῖ αὐτὴν εἰς τὸ νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν κραιπάλην. Ἐχει ἀγαθὰ ἐν ἀφθονίᾳ; Διὰ τοῦτο γίνεται φιλάργυρος. Ἐν παντελεῖ τέλος θρησκευτικὴ ἀδιαφορία διατελεῖ; Θλίψις ἢ ἀπρόοπτον τι συμβὰν ἀπευκταῖον κρούει πολλάκις τὸν ἐγερτήριον κώδωνα ὑπενθυμίζει εἰς αὐτὸν τὸ πρόσκαιρον καὶ μέταιον τῶν τοῦ κόσμου καὶ διενεργεῖ οὕτω ἐν αὐτῷ τὴν ἀπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ἁμαρτίας ἐξέγερσιν; ἦτις παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς. Πάραυτα δὲ ὁ οὕτω ἀψυπνισθεὶς ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου μεταβάλλει τρόπον βίου καὶ συμπεριφορᾶς καὶ ψυχῆ καὶ σώματι παραδίδεται εἰς τὴν κατὰ Θεὸν βιοτήν.

Ἄλλ' ὡς εἴρηται, αἱ θλίψεις καὶ προλαμβάνουσι τὴν διάπραξιν τῆς ἁμαρτίας.

Βλέπομεν ἐπὶ παραδείγματι ἀνθρώπους ποιῶντας καλὴν χρῆσιν τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν, οὐχ ἥττον στερουμένους εἶτα αὐτῶν διὰ τινος ἀπρόοπτου. Τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν ἄλλως εἰ μὴ ὅτι ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρῶν Θεὸς διείδεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν μυστικὴν τινα διάθεσιν εἰς τὴν φιλαργυρίαν ἢ τὴν ἀσωτίαν ἴσως δὲ εἰς τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν κενοδοξίαν. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρότερον θὰ ἐχρησίμευε διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν θὰ καθίστατο ἢ αἰτία τῆς καταδίκης αὐτῶν.

Διὰ τῆς ἀπωλείας λοιπὸν προσκαίρων ἀγαθῶν

προελήφθη ἡ ἀπώλεια τῆς ψυχῆς. Διότι διὰ τῆς ἀπωλείας τῶν ἀγαθῶν ὁ ἐγωϊσμός ὁ ὁποῖος εἶνε ἡ πηγὴ πάσης ἀμαρτίας δαμάζεται ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται εἰς συναίσθησιν τῆς μηδαμινότητος τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ οὕτω δὲ ἐξασθενεῖ ἢ προτέρα ἀμαρτωλῶς διάθεσις καὶ προλαμβάνεται ἡ ἀμαρτία.

Αἱ θλίψεις καὶ τὰ ἦθη βελτιώνουσι καὶ τὴν πίστιν κρατύνουσι. Ἐὰν ριψώμεν βλέμμα εἰς τε τὴν πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἱστορίαν θὰ πεισθῶμεν ὅτι ἐὰν δὲν ἐταρατώμεθα ὑπὸ δυστυχῶν, ἐὰν διαρκῆς εὐμάρεια ἐπεκράτει καὶ δὲν συνέβαινον οἱ κατὰ καιροὺς κατὰ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διωγμοί, οἱ χαρακτῆρες θὰ ἐξασθενέουν ἢ εὐσέβεια, θὰ ἐμαραίνετο ἡ πίστις, θὰ ἔχανε τὴν προτέραν αὐτῆς ἰσχὺν «ὄπερ γὰρ χρυσῶ τὸ πῦρ τοῦτο αἱ θλίψεις ταῖς ψυχαῖς» λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος (Ὁμιλ. 26 Α. Κορινθ.). Ἄκριβῶς ὅτε τὸ ἔθνος ἡμῶν ἔκλινε τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τῶν θλίψεων καὶ τῶν στενοχωριῶν τότε ἀνέκτησε τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ εὐσέβειαν, τότε ἡ πίστις αὐτοῦ ἀνεξωογονήθη, τότε τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας ἐνισχύθη καὶ ἀνεπτύχθη. Ἄκριβῶς τότε οἱ χριστιανοὶ διέπρπεον ἐπὶ ἀγνότητι καὶ αὐστηρότητι ἡθῶν, ὅταν διὰ μέσου διωγμῶν, θλίψεων καὶ στενοχωριῶν διήρχοντο, τότε δὲ παρουσίασε καὶ ἡ Ἐκκλησία τοὺς χαρακτῆρας ἐκεῖνους τοὺς ὁποίους οὔτε λιμός, οὔτε λοιμός, οὔτε μάχαιρα, οὔτε θλίψις, οὔτε διωγμὸς ἠδυνήθη νὰ τοὺς χωρίσῃ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ (Ρωμ. Η, 35). Τούναντίον ἐν καιρῶ εἰρήνης καὶ ἡσυχίας ἐπήρχετο ἡ χαλάρωσις τῶν ἡθῶν καὶ ἡ ἐλλείψις ἠθικῶν χαρακτῆρων ὑπερόχων.

Διὰ τῶν θλίψεων κατανοεῖ ὁ ἄνθρωπος ὅτι μάτην στηριζοῖ τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ εἰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν αἰσθάνεται ὅτι οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις εἶνε ἰκανὴ νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν καταφεύγει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ζητεῖ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ ὡς τὸ στρουθίον ἐν καιρῶ καταγίδος ζητεῖ σκέπην καὶ καταφυγὴν. Δι' αὐτῶν διδάσκεται ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶνε ἡ διαρκῆς αὐτοῦ κατοικία καὶ πείθεται ἔτι μᾶλλον ἐὰν παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαίνοντα

Θὰ ἴδῃ ὅτι οἱ δίκαιοι δὲν μετέχουσι πάντοτε τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς, ὅτι καθ' ἡμέραν στενά-

ζουσι ἐνῶ τούναντίον οἱ ἄσεβεῖς εὐτυχοῦσι καὶ περιβάλλονται ὑπὸ δόξης καὶ τιμῆς.

Ὁ δίκαιος ἄλλοτε προσβάλλεται ὑπὸ ἀπωλειῶν ἄλλοτε ὑπὸ ἀσθενειῶν, σήμερον καταδιώκεται ὑπὸ ἐχθρῶν καὶ αὔριον ἐγκαταλείπεται ὑπὸ τῶν φίλων του. Ταῦτα ὅμως πάντα ἐνισχύουσι τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ διδάσκουσιν εἰς αὐτὸν νὰ πιστεῖ ὅτι ὁ δίκαιος ἅμα καὶ ἀγαθὸς Θεὸς δὲν ἀνταμοίβει πάντοτε ἐπὶ τῆς γῆς καθ' ὅσον ὡς βλέπομεν εἶνε ἐσπαρμένη ἀπὸ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀλλ' ὅτι τῷ ἐπιφυλάσσεται ἐξάπαντος εὐτυχία ἐν τῷ οὐρανῷ ἐνθα ὁ Θεὸς πάντοτε τοὺς ἀξίους ἀμοίβει.

Γ. Π' Β. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 21 Ἰουλίου.— Ἀνεγνώσθησαν ἐκθέσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θουατείρων κ. Γερμανοῦ. Ζητεῖ ἐν πρώτοις πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ μεγάλου ναοῦ, αἵτινες καὶ ἐδόθησαν ἐπειγόντως εἰς τὴν Α. Σεβ. Πληροφορεῖ εἶτα ὅτι θέλει μεταβῆ εἰς Κοπεγχάγην ὅπως παρασιῇ ὡς πρόεδρος τῆς ἀποστολῆς τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Παρχείων εἰς τὸ ἐντὸς ὀλίγου συνερχόμενον Συνέδριον τῆς φιλίας τοῦ κόσμου διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐνεκρίθη ἵνα διὰ καταλήλου τηλεγραφήματος χαιρετήσῃ ἡ Ἱ. Σύνοδος τὸ Συνέδριον εὐχομένη τὰ εἰκότα.

Ἐν τέλει παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐτροποιοήθη τὸ 14ον ἄρθρον τῆς ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἐντολῆς τῆς Ἀγγλίας κατὰ τρόπον προβέποντα τὸν διορισμὸν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἢ ὁποῖα θέλει διορισθῆ ὑπὸ τῆς ἐντολοδόχου δυνάμεως μὲ σκοπὸν νὰ μελετήσῃ καὶ καθορίσῃ τὰ δίκαια καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τὰς σχετικὰς πρὸς τοὺς ἄγιους Τόπους καὶ τὰς διαφόρους θρησκευτικὰς Κοινότητας ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ὅτι ὁ κ. Μπάλφουρ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐξεφώνησε θαυμάσιον λόγον ἐν ᾧ ἐτόνισεν ὅτι ὁ πόθος τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως εἶνε νὰ ἀπονεύμῃ ἱστορικὴν δικαιοσύνην εἰς ὅλας τὰς ἀνοφερομένας Κοινότητας καὶ ὅλα τὰ ἀρχαῖα δίκαια νὰ συνεχισθῶσι μετ' εὐπρεπείας καὶ τάξεως εἰς τὸ μέλλον.

ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Κυριακὴ 10 Ἰουλίου.— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κοινωνικοῦ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον.

Τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς τῆς τῆς Α. Θ. Π. ἐπὶ τοῖς γάμοις τῆς θυγατρὸς τοῦ ἱατροῦ κ. Κλεοβούλου Κοκκολάτου, διεβίβασεν ὁ Δευτερεύων τῶν Πατριαρχείων κ. Νικηφόρος.

Παρέστη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγ. εἰς τὴν τελετὴν τῶν γραμμάτων τῆς ἐν Χαλκηδόνι Σχολῆς τῆς κ. Ταρσῆς Βαριδίου καὶ διετράνωσε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Α. Θ. Π. διὰ τὸ θαυμαστῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἐκπαιδευτικὸν τοῦτο καθίδρυμα κοὶ διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς Αὐτῆς ὁ τρίτος γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Δωρόθεος.

Δευτέρα 11 Ἰουλίου.— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πῤῥικῷ Ναῷ ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Σεβασ. Μητροπολίτης Σαράντα Ἐκ]σιῶν κ. Ἀγαθάγγελος.

Τετάρτη 13 Ἰουλίου.— Τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Π. ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Σταματ. Σκυλίτση ἐν Χάλκῃ διεβίβασεν ὁ ἐκέισε εὐρισκόμενος Μητροπολίτης Βρουύλων κ. Διονύσιος.

Παρασκευὴ 15 Ἰουλίου.— Ἐν τῷ ἐν Σισλῇ τελεσθέντι μνημοσύνῳ τοῦ ἀειμνήστου Σωτηράκη Σπυρίδωνος ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. παρέστη ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Νεόφυτος διαβιβάσας τὰ συλλυπητήρια τῇ πενθοῦσῃ οἰκογενείᾳ.

— Τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῷ ἱατρῷ Βαρσάμῃ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς μητρὸς αὐτοῦ διεβίβασεν ὁ Πατριαρχικὸς διάκονος κ. Μάξιμος.

Κυριακὴ 17.— Ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησε μετὰ τῶν σεβ. ἁγίων Συνοδικῶν ἐν τῷ Παῤῥικῷ ναῷ κηρύξασα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κοινωνικοῦ τὸν θ. λόγον.

— Ἡ Α. Θ. Π. κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐσπερινοῦ ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἐν Ξηροκρήνῃ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει τῶν ἐκέισε ἐγκοτεστημένων ἀπομάχων Ρώσσω. ἠλόγησε τούτους ἀπερχομένους καὶ ἔχρισε δι' ἡγιασμένου ἐλαίου. Τὴν πρὸς τῆς Α. Θ. Π. εὐγνωμοσύνην τῶν Ρώσσω ἐξέφρασε δι' ὀλίγων λέξεων Ρώσσος ἀπόμαχος στρατηγός.

— Εἰς τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου κ. Ὀδυσσεῶς Θεοδωρίδου μετὰ τοῦ ἀρχιεργάτου τοῦ αὐτόθι τυπογραφείου κ. Παύλου Ζαχαριάδου παρέστη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πατριαρχικὸς διάκονος κ. Μάξιμος ὅστις καὶ διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 3917

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐτ. ἀριθ. 53 καὶ ἡμερομην. 13 Ἰουνίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Παναγιώτου Ἀγγελίδου κατὰ Καλλιόπης Π. Ἀγγελίδου)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παῤῥικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐνωγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2005 καὶ ὑπὸ ἡμερομην. 11 Ἀπριλίου 1922 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Παναγιώτου Ἀγγελίδου κατὰ Καλλιόπης Ἀγγελίδου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπατιότητος τῆς ἐνωγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθ. τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Προόδου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐρημοδικήσασαν καὶ ἐν τῇ δίκῃ ἠτηθηθεῖσαν ἐναγομένην εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ὀκτακόσια πενήτηντα ἔξ (ἀρ. 856) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπληγέλθη αὐθημερόν..

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 27 Ἰουνίου 1922.

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
(ὑπ.) Ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων

Πολύκαρπος

3

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδ. Δ. Χαρουδόπουλος

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προκαταβαλλομένη

λίρα τούρκ. 2 1/2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΜΒ'
ΑΡΙΘ. - 30

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
+ ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κωνυπόλει τῇ 30 Ἰουλίου 1922.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΔΙΝΙΚΟΥ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΙ

Ζωνηρά θρησκευτικὴ κίνησις ἐσημειώθη ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ ἐξ ἀφορμῆς τῆς χρήσεως τῆς σλαβωνικῆς ὡς λειτουργικῆς γλώσσης ἀντὶ τῆς ἐν χρήσει λατινικῆς καθὼς καὶ κατὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀγαμίας τοῦ Τσεχοσλοβακικοῦ καθολικοῦ κλήρου. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τοῦ τελευταίου τούτου σημείου ἑκατοντάδες ἱερέων Βοεμῶν, Μοραβῶν καὶ Σλοβάκων ὑπέβαλον ἀναφορὰν πρὸς τὸν Πάπαν Βενέδικτον ΙΕ' ἔξαιτούμενοι τὴν κατάργησιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης χρονολογουμένης ἀπὸ τοῦ πάπα Καίλεστίνου Γ' τῷ 1197· ἀλλ' ἡ αἴτησις ἀπερρίφθη καὶ οἱ ὑπογράψαντες ἠπειλήθησαν διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν. Ἦδη, διαλυθείσης τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ ἀνιδρυθέντος τοῦ Τσεχοσλοβακικοῦ Κράτους, μέγας ἀριθμὸς Τσεχοσλοβάκων καθολικῶν, περὶ τὰς 600 χιλ. ἐδήλωσαν ὅτι προσχωροῦσιν εἰς τὴν ἐθνικὴν Τσεχοσλοβακικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν εἰσαγαγοῦσαν τὴν χρῆσιν τῆς σλαβωνικῆς γλώσσης ἐν

ταῖς ἱεροτελεστείαις, ἐνῶ πολλῶ σημαντικώτερος ἀριθμὸς ἐκ τῶν μεμορφωμένων κοινωνικῶν τάξεων ἐδήλωσαν ὅτι ἀποχωρῶνται τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ γεγονός τυγχάνει σοβαρώτατον, πρὸδρομος ὀδυνηροτάτων μελλοντικῶν ἀπροόπτων διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Παλαιᾶς Ρώμης, ἰδοὺ δὲ πῶς χαρακτηρίζει αὐτὸ τσεχοσλοβάκος καθολικός. «Ὁ Τσεχοσλοβακικὸς λαὸς τυγχάνει ἐκ φύσεως εὐσεβής· ἡ θρησκευτικότης αὐτοῦ δὲν εἶναι ἐπίπλαστος φλοῖος χριστιανισμοῦ, καθὰ συμβαίνει παρὰ τῷ ρωσικῷ λαῷ. Εἶναι βαθεῖα, σοβαρὰ, ἐσκεμμένη, προῖον ἐσωτερικῆς ψυχικῆς ἐνεργείας. Ὡς ἐκ τούτου πᾶσα προσπάθεια ἢ πρωτοβουλία μεταρρυθμίσεων καὶ ἠθικῆς ἀναγεννήσεως εὐρίσκει ἡγῶ ἐν τῇ καρδίᾳ του. Ἡ ἀντιπάθεια κατὰ τοῦ καθολικισμοῦ προέρχεται ἐκ τῆς ὑποστηρίξεως ἣν παρέσχεν οὗτος εἰς τὸν γερμανισμὸν καὶ τὴν Ἀψβουργικὴν δυναστείαν. Ἐκ τῆς πολιτείας αὐτοῦ ταύτης

προέκυψαν πολλαὶ συμφοραί. Ὡς ἐκ τούτου πολλὰ στοιχεῖα καὶ ἰδιά τὰ ἐκλεκτότερα, μόλις συντριβέντος τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας, ἔστρεψαν αὐτῷ τὰ νῶτα, κατηγοροῦντες αὐτὸν διὸ οὔτε ἠννόησεν οὔτε ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ τὴν ψυχολογίαν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐφελκύσῃ τὴν συμπάθειάν του. «Οἱ συναισθανόμενοι τὴν ἀνάγκην τῆς πίστεως καὶ ἐξ ἔθνικῶν λόγων ἐγκαταλείψαντες τὸν Καθολικισμὸν, ἐξέλεξαν ἢ τὴν νέαν ἔθνικὴν Τσεχοσλοβακικὴν Ἐκκλησίαν, ἣτις εἰσαγαγοῦσα τὴν σλαβωνικὴν γλῶσσαν διετήρησε τὸ ἐν χρήσει τελετουργικόν—ἢ προσέφυγον εἰς τὴν διαμαρτυρομένην Ἐκκλησίαν τῶν Ἀδελφῶν Βοημῶν. Πολλοὶ ἄλλοι περιωρισθησαν νὰ θεωρῶσι τὸ θρησκευτικὸν ἰδεῶδες ὡς ἠθικὸν ἰδεῶδες, καὶ ἔμειναν ἐκτὸς πάσης Ἐκκλησίας. Ἡ τελευταία αὕτη ἰδέα ἐπετέλεσε μεγάλας προόδους μεταξὺ τῶν διανοουμένων τάξεων» (Q. Veher). Τὸ κίνημα δὲ μετεδόθη καὶ ἐν Δαλματίᾳ χάρις εἰς τὰς ἀτασθαλίαις τοῦ λατινικοῦ κλήρου.

Τὸ ζήτημα τῆς χρήσεως τῆς σλαβωνικῆς γλώσσης ὡς ἐκκλησιαστικῆς δὲν εἶναι νέον χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν μέσων τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος, διὲ προσῆλθον εἰς τὸν Χριστιανισμὸν οἱ Σλαῦοι καὶ ἔσχε περιπετειώδη ἐξέλιξιν, τὴν ὁποίαν θὰ σκιαγραφήσω περὶ τῆς καλῆς. ἵνα κατανοηθῇ ἡ σημερινὴ αὐτοῦ θέσις καὶ σημασία.

Περὶ τὰ μέσα τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος οἱ ἐν τῇ Ταυρικῇ χερσονήσῳ Χαζάρου, ἐζήτησαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας Κων]πόλεως διδασκάλους τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ὁ δὲ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος ἄσμενος ἐξάπέστειλεν αὐτοῖς τὸν θεσσαλονικέα Κύριλλον, υἱὸν τοῦ Πατρικίου Λέοντος, πρεσβύτερον τῆς Ἐκκλησίας Κων]πόλεως, κάτοχον τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς ἔσω παιδείας, ἀπὸ ἐτῶν μονάζοντα ἐν τῇ κατὰ τὴν Πρωτεύουσαν μονῇ τοῦ ἁγίου Πολυχρονίου, ὅστις ἄριστα ἐκπληρώσας τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῷ διακονίαν, κατήχησε καὶ ἐβάπτισε

καὶ ὀργάνωσεν εἰςχριστιανικὴν Κοινότητα τοὺς Χαζάρους.

Ἡ φήμη τοῦ μεγάλου καὶ σπουδαιωτάτου τούτου κατορθώματος τοῦ Κυρίλλου φθάσασα μετ' οὐ πολὺ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ τότε ἡγεμόνος τῆς Μοραβίας Ρατισλαύου(1) διαφωτισθέντος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σουατοπόλκου—ὄν εἶχε πέμψει πρὸς πολιτικούς σκοποὺς παρὰ τῷ ἡγεμόνι τῶν Βουλγάρων Μιχαήλ,— ὅστις καὶ διεπραγματεύθη μετὰ τοῦ Ἀυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Μιχαήλ τοῦ Γ' τὴν ἀποστολὴν διδασκάλων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ἐξαπεστάλησαν ὁ Κύριλλος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συμμοναστοῦ καὶ συμπρεσβυτέρου αὐτοῦ Μεθοδίου, οἵτινες διελθόντες ἐκ Βουλγαρίας καὶ στηρίζαντες τὸ νεοφώτιστον ἔθνος εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, παρεγένοντο τῷ 863 εἰς Μοραβίαν γενόμενοι δεκτοὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς καὶ εὐλαβείας καὶ ἐπὶ πενταετίαν 860-867 ἀποστολικῶς ἐργασθέντες προσεῖλκυσαν εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ ἐβάπτισαν τὸν Ἠγεμόνα, τοὺς μεγιστάνους αὐτοῦ καὶ εἴτα τοὺς ἱερεῖς τῶν εἰδώλων καὶ τὸν λαὸν ἅπαντα. Εἰς ταῦτα πάντα δὲ τὰ μέγιστα συνεβάλετο ἡ γνῶσις τῆς Σλαβικῆς γλώσσης εἰς ἣν ὁ Κύριλλος, δημιουργήσας τὸ ἀλφάβητον αὐτῆς, μετέφρασε τὴν ἁγίαν Γραφὴν εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας γενόμενος οὕτως οὐ μόνον ὁ ἀπόστολος ἀλλὰ καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῶν Σλαύων εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ ὁ γεννάρχης τῆς γραμματολογίας αὐτῶν.

Ἡ ἐν Μοραβίᾳ ὁμοῦ καρποφόρος εὐαγγελικὴ δρᾶσις τῶν ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐξήγειρε τὸν φθόνον καὶ τὴν μῆνιν τῶν ὁμόρων Φραγκογερμανῶν ἡγεμόνων καὶ ἐπισκόπων ἐποφθαλμιῶντων τὴν ἀπ' αὐτῶν πο-

(1) Τὸ σλαβικὸν Κράτος τῆς Μοραβίας περιελάμβανε τὴν Βοημίαν, Μοραβίαν, Σιλεσίαν, Σλοβακίαν καὶ Παννονίαν. Εἶχον δὲ ἐγκατασταθῆ ἐν ταῖς χώραις ταύταις οἱ Σλαῦοι ἤδη ἀπὸ τῆς ΣΓ' ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐγεινιάζον πρὸς τοὺς Φραγκογερμανοὺς.

λιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐξάρτησιν τῆς Μοραβίας, ἐφ' ᾧ καὶ κατήγγειλαν αὐτοὺς εἰς τὴν Ρώμην ὡς αἱρετικούς, διότι δὲν ἀπήγγελλον τὴν προσθήκην «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως(1) καὶ διότι ἐτέλουν τὴν θεϊαν λατρείαν εἰς γλῶσσαν βάρβαρον, τὴν Σλαβικὴν· ὁ δὲ Πάπας Νικόλαος Α', ὅστις ἠγωνίζετο τότε νὰ ὑφαρπάσῃ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κων/πόλεως τὴν Βουλγαρίαν, χωρὶς νὰ λάβῃ παντάπασιν ὑπ' ὄψει ὅτι οἱ Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ὑπήγοντο εἰς ἄλλην Ἐκκλησίαν τῆς ὁποίας ἦσαν κληρικοί, προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἀντικανονικῶς εἰς Ρώμην καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ, ἵνα μὴ καταστραφῇ τὸ Εὐαγγελικὸν ἔργον των καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκ πολιτικῶν λόγων συστάσεις τοῦ ἡγεμόνος Ρατισλαίου μετέβησαν εἰς Ρώμην μεθ' ἧς ἕως τότε εἰς οὐδεμίαν εἶχον ἔλθει ἐπαφήν.

Ὁ διάδοχος τοῦ Νικολάου πάπας Ἀδριανὸς Β' ἐκάλεσε τοὺς δύο ἀδελφοὺς εἰς ἀπολογία ἐνώπιον τῆς ἐπισκοπικῆς αὐτοῦ Συνόδου. Καὶ ἡ μὲν ἐπὶ αἰρέσει κατηγορία τῶν Φράγκων δὲν ἔχρηξεν ἀνασκευῆς, ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ Ρώμη δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποδεχθῆ τὴν προσθήκην τοῦ *Filioque* ἐν τῷ Συμβόλῳ. Ἡ δὲ περὶ τῆς χρήσεως τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης ἀπολογία τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπήρξε τοσοῦτον πειστικὴ, ὥστε ἡ Σύνοδος ἀνεγνώρισε τὸ δίκαιον ταύτης καὶ ὁ Ἀδριανὸς Β' χειροτονήσας—εἰ καὶ ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ ἀδείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ Ἀρχῆς—Ἀρχιεπίσκοπον Μοραβίας καὶ Παννονίας τὸν Μεθόδιον ἐξαπέστειλε μετὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν(2), ἀπορριφθεῖσων τῶν

(1) Τὴν προσθήκην καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ *Filioque* εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως εἶχον θεασίσει ἡ Ἰσπανικὴ Σύνοδος τοῦ Τολέδου τῷ 591, ἡ ἐν Φόρφου-λίῳ (Friaul) Σύνοδος τοῦ 791 καὶ ἡ ἐν Φραγκφούρτῃ Σύνοδος τοῦ 794, δὲν εἶχε δὲ ἔτι ἀποδεχθῆ ταύτην ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, κατογορηματικῶς ἀπορριφθεῖσης ὑπὸ τοῦ πάπα Λέοντος Γ' τῷ 809 τῆς ὑπὲρ τῆς προσθήκης αἰτήσεως Καρόλου τοῦ Μεγάλου.

(2) Ὁ Πάπας ΙΓ' ἐν τῇ περὶ τῶν Σλαβῶν ἐγκυκλίῳ

φληναφῶν τῶν Φράγκων ἐπισκόπων ὅτι αἱ χῶραι αὐταὶ εἶχον ἐκχριστιανισθῆ πρὸ πολλοῦ καὶ ἐξηροτῶντο ἐκκλησιαστικῶς παρ' αὐτῶν.

Οἱ Φραγκογερμανοὶ ἡγεμόνες καὶ ἐπίσκοποι ἐξεμάνησαν ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τοῦ Μεθοδίου καὶ οἱ μὲν ἐπίσκοποι διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς ἐλεμβάσεως τοῦ πάπα εἰς τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας παρὰ τοὺς ἰ. Κανόνας· οἱ δὲ Φράγκοι ἡγεμόνες ἐκίρυσαν τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Ρατισλαίου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθριάμβευσεν οὗτος· ἀλλὰ τῷ 870 προδοθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ του Σουατοπόλκου ἤχθη σιδηροδέσμιος εἰς Ρέγενοπουργ καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ Φράγκου βασιλέως Λουδοβίκου τυφλωθεὶς ἐνεκλείσθη ἐν Μονῇ τινὶ ἐνθα καὶ ἐτελεύτησε. Τῆς καταστάσεως ταύτης ἐπωφελούμενος ὁ Βανσρὸς Μητροπολίτης Σαλιςβούργου καὶ οἱ ἐπίσκοποι Παταύου (*Passau*), Φρεϊσίγγης καὶ Βριξίου (*Brixie*) συλλαμβάνουσι τὸν Μεθόδιον δικάζουσι αὐτὸν ὡς εἰσηπηδήσαντα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν περιφερείᾳ, κακοποιῶσι, βασανίζουσι καὶ καταδικάζουσι εἰς ὑπερορίαν καὶ εἰρκτὴν παρὰ τοῖς Σουήβοις ὅπου διέμεινεν ἐπὶ τριετίαν (871-874).

Πλήρης ἀγανακτήσεως ἐπὶ τούτοις ὁ πάπας Ἰωάννης Η' ἀπηύθυνε δριμυτάτας ἐπιτιμήσεις πρὸς τοὺς κακούργους ἐπισκόπους, ὡς ἀποτολμήσαντας νὰ προσενεχθῶσι «μετὰ σκληρότητος ἀξίας τῶν τυράννων ἢ τῶν ἀγρίων θηρίων» πρὸς ἀρχιεπίσκοπον ἀμέσως ἐκ τῆς Ρώμης ἐξαρτώμενον, ἐπιτάσσων αὐτοῖς ἵνα ἀποδώσωσιν αὐτῷ ἀμέσως τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐπιβάλλων τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας, ἐκλήτευσεν δὲ αὐτοὺς ἵνα ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιόν του· τὰ γράμματα ταῦτα ἀπέστειλε διὰ τοῦ ἐπισκόπου

αὐτοῦ τοῦ 1880 βεβαίω ὅτι καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς ἐχειροτόνησεν ἐπισκόπους ὁ Ἀδριανός. Ἀλλὰ τὰ περὶ χειροτονίας τοῦ Κυρίλλου ἀμφισβητεῖται. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ὁ Κύριλλος δὲν ἐπανεκομψε πλέον εἰς Μοραβίαν, ἀλλ' ἀποσυρθεὶς εἰς τὴν παρὰ τὴν Ρώμην Μονὴν ἀπεβίωσε τὸ ἐπιὸν ἔτος 868.

Ἀγκῶνος Παύλου μετὰ τῆς ἐντολῆς ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὸν Μεθόδιον εἰς τὴν ἔδραν του. Ἄλλὰ συνεπῆς πρὸς τὴν καιροσκοπικὴν πολιτικὴν τῆς Ρώμης, Ἰωάννης ὁ Η΄ δι' ἰδιαίτερας ἐπιστολῆς ἐπέβαλε τῷ Μεθοδίῳ νὰ παύσῃ τὴν χρῆσιν τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις. Καὶ οἱ μὲν Φραγκογερμανοὶ ἐπίσκοποι ἀπέθανον μετ' οὐ πολὺ, τοῦθ' ὅτι ἐθεωρήθη γενικῶς ὡς ἔργον τῆς θείας δίκης, ὁ δὲ Μεθόδιος ἀπελευθερωθεὶς ἐξηκολούθησε χρησιμοποιοῦν τὴν Σλαβωνικὴν ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις, συμπληρώσας μάλιστα τὴν εἰς αὐτὴν μετάφρασιν τῶν Γραφῶν. Ἄλλ' αἱ σκευωραὶ τῶν ἐχθρῶν του δὲν ἔπαυσαν, καὶ τῷ 879 ὁ Μεθόδιος ἐκαλεῖτο καὶ αὐθις εἰς Ρώμην ἵνα ἀπολογηθῇ ἐν δὲ τῇ σχετικῇ ἐπιστολῇ Ἰωάννου Η΄ ἀναγράφεται «Ἦκούσαμεν πρὸς τοῦτοισι ὅτι τὰς ἱεράς ἀκολουθίας ψάλλεις ἔτι καὶ νῦν εἰς γλώσσαν βάρβαρον, τοὔτέστι τὴν σλαβωνικὴν ὅπερ ἀπαγορευόμενοι σοὶ ἦδη ἐν τοῖς γράμμασιν ἡμῶν, ἄπερ ἐπέψυμέν σοι διὰ Παύλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀγκῶνος. Τὰς ἱεράς ἀκολουθίας ὀφείλεις νὰ ἐπιτελῆς οὐχὶ ἐν τῇ σλαβωνικῇ, ἀλλ' εἴτε ἐν τῇ λατινικῇ εἴτε ἐν τῇ ἑλληνικῇ.....».

Ὁ Μεθόδιος ἀποσταλεὶς εἰς Ρώμην ὑπὸ τοῦ Σουατοπόλκου, ἐδικαιώθη καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Πάπα, ὀρίσαντος μόνον τὴν ἀνάγνωσιν κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Εὐαγγελίου πρῶτον λατινιστὶ καὶ εἶτα σλαβιστὶ. Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ του εἶχον κατορθώσει νὰ προσεταιρισθῶσι τοὺς ἡγεμόνας Μοραβίας καὶ Παννονίας, αἱ δὲ δολοπλοκίαι αὐτῶν ἐπλήρωσαν πικρίας τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ Μεθοδίου ἐκδημήσαντος πρὸς Κύριον τῇ 6 Ἀπριλίου 847=885 μ. Χ.

Ὁ θάνατος τοῦ Μεθοδίου ὑπῆρξε τὸ σύνθημα τοῦ διωγμοῦ τῶν μαθητῶν του καὶ τῆς σλαβωνικῆς γλώσσης. Ὁ ὑποδειχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, τῇ ἐκλιπαρήσει τῶν μαθητῶν του, ὡς διάδοχός του Γοροσδὸρ, ἐξ ἐπιφανοῦς μοραβικοῦ οἴκου, παρεκωλύθη νὰ καταλάβῃ τὸν

θρόνον. Τῷ 886 διὰ διατάγματος τοῦ Σουατοπόλκου ἐξώσθησαν διὰ στρατιωτικῆς βίας τῆς Μοραβίας 200 κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ Σλαῦοι μαθηταὶ τοῦ Μεθοδίου, ἐν οἷς ὁ Γοροσδὸρ, Κλήμης(1), Ναοῦμ, Ἀγγελάσας καὶ Σάββας, ἐξωβελίσθη δὲ ἐκ τῶν ναῶν ἡ σλαβωνικὴ γλώσσα, συνεπῶς δὲ καὶ τὸ ἑλληνοσλαβικὸν Τυπικὸν τῶν ἱεροτελεστιῶν ἀντικατασταθὲν διὰ τοῦ λατινικοῦ.

Μετ' οὐ πολὺ, ὁ Πάπας Στέφανος ΣΤ' (886-891) δι' ἐπισήμων Γραμμάτων αὐτοῦ κομισθέντων παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Δομινίκου 1) διδάσκει εἰς τοὺς Μοραβίους ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ· 2) ἀπαγορεύει ἀποτόμως τὴν χρῆσιν τῆς σλαβωνικῆς ὡς τελετουργιῶν ἐπὶ ποινη ἀναθηματισμοῦ καὶ ἐξορίας παντὸς παραβάτου «ὅπως μὴ ὡς ψωραλέα πρόβατα μεταδιδοῖσι τὸ μόλυσμα καὶ τῷ λοιπῷ ποιμνίῳ· 3) θεσιπίζει τὴν τήρησιν τῆς λατινικῆς νηστείας τοῦ Σαββάτου· 4) ἀπαγορεύει τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ Γοροσδου ὡς τοποτηρητοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς· 5) ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν του ὅτι ὁ Μεθόδιος «ἐνέμενε διασπειρῶν τὴν δαιμονίαν καὶ τὴν διχόνοιαν, ὅπερ τελείως ἀποδοκιμάζει εἴ γε ἔχεται ἀληθείας».

Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Μοραβίας παρέμεινε σχολάζουσα μέχρι τοῦ 900 ὅτε τῇ αἰτήσει τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Σουατεπόλκου Μουῦμήρου ὁ Πάπας Ἰωάννης Θ' ἀπέστειλεν ἕνα ἀρχιεπίσκοπον καὶ δύο ἐπισκόπους. Ἄλλ' ἡ γερμανικὴ ἱεραρχία διεμαρτυρήθη ἀπειλήσασα βίαν, οἱ δὲ Βαυαροὶ ἐπέδραμον καὶ ἠρήμωσαν τὴν χώραν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, καὶ ὁ Μουῦμηρος ἠναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῷ ὄρω τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξαρτήσεως τῆς χώρας ἐκ τῆς φραγκικῆς ἱεραρχίας καὶ τῆς

(1) Ὁ Κλήμης προαχθεὶς εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ὑπὸ τῆς Ἐκσίας Κων/πόλεως μετερρῦθμισε τὸ σλαβικὸν Κυριλλιακὸν ἀλφάβητον δι' ἀπλουστέρου κληθέντος γλαγολιχοῦ.

ἐξωστρακίσεως τῆς σλαβωνικῆς ὡς λειτουργικῆς γλώσσης.

Ὁ διωγμὸς τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης ἐπεξετάθη καὶ ἐν Δαλματία, Σλαβονία καὶ Κροατία, τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Σάλωνος (*Spalato*) ἀπαγορεύσαντος τὴν χειροτονίαν Σλαύων ἱερέων. Ὁ δὲ πάπας Ἰωάννης ὁ Γ' διὰ γραμμάτων αὐτοῦ σταλέντων διὰ δύο ἐπισκόπων τῷ 925 καταδικάζει τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μεθοδίου «ὡς ξένην ὄλως καὶ ἀλλοτριάν τῶν Ἱ. Γραφῶν καὶ τὴν Σλαβωνικὴν λειτουργίαν ὡς μὴ εὐάρεστον τῷ Θεῷ» καὶ ἀπειλοῦνται οἱ Σλαῦοι ὅτι ἐὰν μὴ ἀποστῶσι τῆς διδασκαλίας καὶ λειτουργίας τοῦ Μεθοδίου «ἀποκοπήσονται τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας· καὶ τις ποτὲ γνήσιος υἱὸς ὑπάρχων τῆς ἁγίας Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας — ἀναφωνεῖ Ἰωάννης ὁ Γ'— ἤδεται προσφῆρων τῷ Θεῷ τὴν θυσίαν αὐτοῦ εἰς γλώσσαν βάρβαρον, ἥτοι σλαβωνικὴν;» Ἡ δὲ ἐντολὴ τοῦ πάπα συνελθοῦσα ἐν Σάλωνι Σύνοδος διὰ τοῦ Γ' αὐτῆς κανόνος ἀπηγόρευσε τὴν χειροτονίαν παντὸς ἀγνοοῦντος ἐτέραν γλώσσαν πλὴν τῆς Σλαυϊκῆς· οἱ δὲ ἤδη κεχειροτονημένοι ἔδει νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὰ κατώτερα ὑπουργήματα ἢ εἰς τὰς Μονάς. Ἄλλ' ἡ εὐστάθεια τοῦ βασιλέως τῶν Κροατῶν Ταμισλαύου καὶ τοῦ Σλαύου ἐπισκόπου Νόνας Γρηγορίου ἐματαίωσαν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Κανόνος τῶν πνευματεμφόρων ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Σάλωνι Συνόδου.

Καὶ πάλιν δὲ ἡ ἐν ἔτει 1068 συνελθοῦσα ἐν Σάλωνι Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν Καρδινάλιου ἀπεσταλμένου ὑπὸ τοῦ πάπα, ἀνένευσε τὸν ἀνωτέρω Κανόνα ὑπὸ πολλῶν στυγεροτέρων μορφῶν· ἀνεκηρύχθη ὅτι «οἱ Σλαῦοι ἦσαν Γόθοι καὶ τὰ σλαυϊκὰ γράμματα Γοτθικὰ καὶ ὅτι ὁ τούτων εὐρέτης καὶ δημιουργὸς Μεθόδιος ἦτο ἀρειανὸς προσκείμενος τῷ ἀρειανισμῷ τῶν Γόθων πολλὰ κατὰ τοῦ Κανόνος τῆς καθολικῆς πίστεως συγγράψας» καὶ συνεπῶς ἀπηγορεύθη αὐστηρότατα ἡ σλαβωνικὴ ὡς λειτουργικὴ γλώσσα

καὶ ἀπεκλείσθησαν οἱ Σλαῦοι τῆς ἱερωσύνης. Ὁ δὲ πάπας Ἀλέξανδρος Β' ἐπεκύρωσε «καθὰ καὶ οἱ προκατόχοί μου, — ἐδήλωσε, — τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἔνεκα τῶν Γόθων, Ἀρειανῶν τῶν ἐξευρετῶν τῆς σλαυϊκῆς γραμματολογίας ταύτης».

Καὶ ἐν Βοημία αἱ σλαυϊκαὶ Ἐκκλησίαι ὑπέστησαν τὸν αὐτὸν διωγμὸν. Τῷ 972 ὁ ἡγεμὸν τῆς Βοημίας Βολεσλαῦος Β' ἐξητήσατο παρὰ τοῦ πάπα Ἰωάννου Γ' τὴν ἰδρυσιν ἐπισκοπικῆς ἔδρας ἐν Πράγα· ὁ πάπας ἀπεδέχθη ἄλλ' ὑπὸ τὸν ἀκόλουθον ὄρον· «ὅ τιν ἐπισκοπικὴν ἔδραν ἀναδεξάμενος κληρικὸς ὀέον ἵνα μὴ ἦ ὁπαδὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ τῆς αἰρέσεως τῶν Βουλγάρων ἢ τῶν Ρώσων ἢ τοῦ νεωτερισμοῦ τῆς χρήσεως τῆς σλαυϊκῆς γλώσσης ἐν τῇ θεῖα λατρείᾳ, ἀλλὰ τούναντίον ὀύλαξ ἀκριβῆς τῶν διατυπώσεων καὶ διατάξεων τῆς Ρωμαϊκῆς ἔδρας».

Ἡ στοργὴ ὁμως καὶ ὁ πόθος τοῦ λαοῦ διὰ τὴν σλαυϊκὴν γλώσσαν ἦτο τόσοσ ἀσβεστος, ὥστε ὁ ἡγεμὸν τῆς Βοημίας Βρατισλαῦος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συγκλήτου ἀπετάθησαν τῷ 1080 πρὸς τὴν Ρώμην ἐξαιτούμενοι τὴν εἰσαγωγὴν τῆς σλαυϊκῆς θείας λατρείας ἀνά τὴν Βοημίαν. Ἄλλ' ὁ πάπας Γρηγόριος Ζ' ὁ Χιλδεβράνδος ἀπέρριψεν «ἐξ αὐθεντίας τοῦ ἁγίου Πέτρου τὴν αἴτησιν ὡς μωρὰν αὐθάδειαν» (*vanam temeritatem*). Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Γ' ἑκατονταετηρίδος εἶχεν ἰδρυθῆ ἐν Βοημίᾳ ἡ σλαυϊκὴ Μονὴ τῆς Σαζάβας, περιώνυμος ἐν βραχεῖ καταστᾶσα, ἐν ἣ ἡ θεῖα λατρεία ἐτελεῖτο σλαβωνιστὶ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τάξιν συνέρρεε δὲ εἰς προσκύνῃσιν μέγα πλῆθος λαοῦ. Ἄλλ' οἱ Φράγκοι δὲν ἔπαυσαν διαβάλλοντες τὰ σλαυϊκὰ γράμματα ὅτι δι' αὐτῶν ἐδιδάσκοντο «ἡ αἵρεσις, τὸ σχίσμα καὶ ἡ ὑποκρισία» καὶ ἀξιοῦντες ὅτι ἔδει νὰ ἀντικατασταθῇ καὶ ἡ ἀνατολικὴ θεῖα λατρεία διὰ τῆς Δυτικῆς καὶ ὁ ἡγούμενος καὶ οἱ Σλαῦοι Πατέρες διὰ Λατίνων. Τοῦτο δὲ καὶ ἐπετεύχθη τῷ 1097, ὁ δὲ νέος

Λατίνος παρέδωκεν εἰς τὸ πῦρ τὰ σλαβικά βιβλία ὡς ἄχρηστα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ παράδειγμα τῶν ὀρθοδόξων σλαβικῶν λαῶν Σέρβων, Βουλγάρων, Ρώσων, Δαλματῶν, Σλαβόνων αἰνούντων τὸν Θεὸν ἐν τῇ σλαβικῇ γλώσσῃ τῶν Πατέρων αὐτῶν ἤσκει ἀκαταμάχτην γοητεῖαν ἐπὶ τῶν καθολικῶν Σλαβῶν καὶ φόβοι ἀποσκιρτήσεως αὐτῶν πρὸς ἐκείνους ὑπῆρχον, ἐχαλκεύθη κατὰ τὰ ἔτη 1100, 1200 ἐν τερατωδέστατον ἐξωφρενικὸν ἱστορικὸν ψεῦδος· μετεφράσθησαν τὰ λατινικὰ λειτουργικὰ βιβλία εἰς τὴν σλαβικὴν, καὶ ἡ μετάφρασις αὕτη ἀπεδόθη εἰς τὸν ἐκ Στριδῶνος τῆς Δαλματίας κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἀκμάσαντα Πατέρα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας Ἱερώνυμον. Ὁ Ἱερώνυμος μεταφράσθη τῶν λατινικῶν λειτουργικῶν βιβλίων εἰς τὴν σλαβικὴν γλῶσσαν, τῆς ὁποίας τὸ ἀλφάβητον μόλις 500 ὅλα ἔτη μετ' αὐτὸν ἐξευρέθη!!! Ἰλεως ἡμῖν γένοιτο ὁ Κύριος. Καὶ ὅμως τὸ ἐξωφρενικὸν τοῦτο ἱστορικὸν ψεῦδος, ἐφάμιλλαι τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία ἀναγράφει τὰς ψευδοϊστωρικούς διατάξεις καὶ τὴν ψευδοκωνσταντίνειον δωρεάν, διεδόθη, ἐπιστεύθη, ἀνεγράφη ὑπὸ τῶν νέων βιβλίων καὶ ἀνεφέρθη ὑπὸ τῶν παπῶν ἐν ἐπισήμοις ἐγγράφοις ὡς γεγονὸς ἀναμφισβήτητον. Καὶ αὐταὶ ὅμως αἱ μεταφράσεις ὡς ἔργον ἀνάγκης δὲν ἔπαυσαν ὑπονομευόμεναι ὑπὸ τῆς Ρώμης. Ἡ ἐν Ἀκυλία Σύνοδος (1596) συνέστησε τοῖς ἐπισκόποις Δαλματίας καὶ Ἰστρίας τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἀντικατάστασιν τῶν σλαβικῶν διὰ τῶν λατινικῶν λειτουργικῶν βιβλίων. Ὁ πάπας Οὐρβανὸς Η' τότε μόνον ἐπέτρεψε τῷ 1631 τὴν ἀνατύπωσιν τῆς σλαβικῆς λειτουργίας ὅτε ἐπληροφορήθη παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου Β' ὅτι πολλοὶ Σλαβῶι προσήρχοντο παρὰ τοῖς Ὄρθοδόξοις ἀδελφοῖς αὐτῶν καὶ ἠγοράζοντο τῆς λειτουργίας. Ἡ σλαβικὴ λειτουργία ἀπὸ τοῦ 1741 καὶ τὸ Εὐχολόγιον ἀπὸ τοῦ 1791 δὲν ἀνετυπώθησαν πλέον. Περιελθούσης ὁθεν τῆς Βοημίας καὶ

Μοραβίας ὑπὸ τὴν Ἀψβουργικὴν Αὐστριακὴν κυριαρχίαν μετὰ τὴν ἀτυχῆ μάχην τοῦ Λευκοῦ Ὄρους (1620), αὕτη τόσον καλῶς εἰργάσθη μετὰ τῆς Ρώμης, ὥστε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν χωρῶν τούτων πλὴν ἐνὸς «Γόσποδι πομίλουϊν» (Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς) οὐδὲν ἕτερον σλαβικὸν ἔχνος ἀπέμεινε(1). Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐξέγερσις ἦν ἀνεγράψαμεν, ἅμα τῇ ἰδρῦσει τοῦ Κράτους τῆς Τσεχοσλοβακίας.

Θὰ ἀνανήψη ἄραγε ἡ Ρώμη καὶ, ποιουμένη τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, θὰ ἀνακρούση πρῶμναν πρὸ τοῦ κινδύνου; Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὰ γραφόμενα ὑπὸ τοῦ Μ. Βασιλείου περὶ «τῆς Δυτικῆς ὀφρῦς», οἱ το γε ἀληθῆς οὔτε ἴσασιν οὔτε μαθεῖν ἀνέχονται, πρὸς τοὺς τὴν ἀλήθειαν αὐτοῖς ἐπαγγέλλοντας φιλονεικίαντες» (πρὸς Εὐσέβ. Σαμοσ.) ἐπιτρέπεται ἡ ἀμφιβολία. Τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην ἐπιτρέπουσι τὰ κατωτέρω ἅπερ ἀνέγνωμεν ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῷ περιοδικῷ «*Europe Orientale*»: «Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ παραμείνωσι πιστοὶ ἰδίᾳ οἱ Κροάται καὶ οἱ Σλοβῆνοι εἰς τὰς λατινικὰς αὐτῶν παραδόσεις. Ἡ ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἰλλυρίας εἶναι ἱστορία ἀπ' αἰῶνων διεισδύσεως τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ ἐν Κροατία, Σλαβωνία, Δαλματία, Βοσνία. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἱστορικὸν παρελθὸν τοσοῦτον ἐνδοξον πρὸς ἀναζωπύρησιν σπινθέρων ἐσβεσμένου πυρὸς, δηλονότι ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ θρησκευτικῷ Βυζαντινισμῷ, ὅστις ἐκράτησε τὴν Σερβίαν μακρὰν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως» (Τεῦχ. Ἀπριλ.—Μαΐου 1922). Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τοῦ συγχρόνου εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἐσμὲν σύμφωνοι. Πλανᾶται ὅμως πλάνην δει-

(1) Παρατρέχω τὴν περὶ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου ἐγκύκλιον τοῦ πάπα Λέοντος ΙΓ' (1880) καθόσον τὸ ὅλος ἀντικείμενον ἱστορικὴ ἀλήθεια προπαγανδικὸν τοῦτο πυροτέχνημα ἠστόχησε τέλεον τοῦ σκοποῦ καὶ τὸ μόνον ὅπερ θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτῆς εἶναι ἡ ρήτρια τοῦ πάπα Καίσεστίνου Α' (422-432). «*Desinat novitas incessere vetus tatem*» (παυσάσθω ὁ νεωτερισμὸς ἐξυβρίζειν τὴν ἀρχαιότητα).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

νήν ὁ ἀρθρογράφος ὄνειροπωλῶν ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Σέρβοι καὶ λοιποὶ Σλαῦοι θὰ ἐγκαταλείψωσι ποτὲ «τοὺς σπινθήρας τοῦ ἐσβεσμένου πυρὸς τοῦ θρησκευτικοῦ Βυζαντινισμοῦ», τὴν ὀρθόδοξον δηλ. διδασκαλίαν καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τῆς γαλουχησάσης αὐτοὺς ἐν Χριστῷ, τῆς οδηγησάσης αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς καθαγιασάσης τὴν σλαυϊκὴν γλῶσσαν διὰ τῆς ἐν Βίλνα χρήσεως καὶ διατηρησάσης ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἄσβεστον τὸ πῦρ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν συνειδήσεως ὅπερ προήγαγεν αὐτοὺς σήμερον εἰς τὴν πλήρη ἐθνικὴν των παλιγενεσίαν ἀντιθέτως εἰς τὰς πρὸς ἐκλατινισμόν αὐτῶν προσπαθείας τῆς Π. Ρώμης. Συνιστῶμεν εἰς τὸν ἀρθρογράφον νὰ ἀναγνώσῃ ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ δημοσιεύει ὁ Τσεχοσλοβάκος κ. *Veher*. «Ὁ λαὸς ἡμῶν ἐνδιαφέρεται μᾶλλον περὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων, παρὰ περὶ τῆς θρησκευτικῆς κινήσεως. Μεριμνῶμεν πρὸ παντὸς περὶ τῆς φιλίας τῆς Νοτιοσλαβίας καὶ τῆς Ρωσσίας τῶν Καρπαθίων, ἀποτελούσης νῦν αὐτόνομον τμήμα τῆς Δημοκρατίας μας. Ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγενεσίας ἠγαπήσαμεν εἰλικρινῶς τοὺς Σλαῦους. Πρὸς τοὺς ἐλευθέρους τανῦν τούτους ἀδελφοὺς ἡμῶν μᾶς συνεννοεῖ ὁ ἄγριος διωγμὸς τοῦ Αὐστριακοῦ γερμανισμοῦ. Ὑπὲρ τὴν θρησκευτικὴν ἐπέζητοῦμεν τὴν πολιτικὴν ἐνότητα μετὰ τῶν Σλαύων ἀδελφῶν ἡμῶν».

Ἀναγνωσθῆτω καὶ τὸ σχετικὸν φυλλάδιον τοῦ καθηγητοῦ *Brunelli* «*Questione liturgica*» *Zara*, 1920, περὶ τοῦ διωγμοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης καὶ λειτουργίας ἐκ μέρους τῆς Ρώμης καὶ τῶν Φραγκογερμανῶν καὶ Λατίνων καὶ *a bon entendeur salut*.

Συνεδρία 21 Ἰουλίου.—Ἡ ἐπὶ τῶν σχέσεων Ἀγγλικανικῆς καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπιτροπὴ ἐν Λονδίῳ ἔκαμεν ὑποδοχὴν εἰς τὴν Α. Σεβ. τὸν Μητροπολίτην Θαυαείρων ἐν Οὐεστμίστερ *Abey* καθ' ἣν παρέστησαν πολλοὶ ἐπίσκοποι ἐν οἷς καὶ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς, πολλοὶ βουλευταὶ καὶ ἄλλοι, προσεφώνησε δὲ ὁ ἐπίσκοπος *Gore* ὅστις ἐχαιρέτησε τὴν ἐν Λονδίῳ ἀντιπροσωπεῖαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ἐνδιαφέροντος ὅπερ δεικνύει τοῦτο ὑπὲρ τῆς συσφίξεως τῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Λονδίνου ἐχαιρέτησε τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου ὡς ἱστορικὸν σταθμὸν ἐν ταῖς σχέσεσι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἀπήνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης καταλλήλως. Ὁ ἐπίσκοπος *Gore* μετὰ ἄλλων ἐέφρασε τὴν λύπην αὐτοῦ διότι οὐδὲν κατωρθώθη ὑπὲρ τῶν σφραγιαζομένων χριστιανῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ τῶν ἐν Ρωσσίᾳ δεινοπασchoῦσων ὑπάρξεων. Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Θαυαείρων κ. Γερμανὸς ἠὲ χαριστήσεως θερμῶς διὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν συμπάθειαν ὑπὲρ τῆς διωκομένης Ἐκκλησίας καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι τὸ οὕτως εἰ ἀρέζαμενον ἔργον τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐπικοινωνίας προχωρήσῃ ἕως οὗ φέροι τὴν τελικὴν ἔνωσιν.

—Ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον λειτουργίᾳ ὡς αὐτοτελὲς καθίδρυμα ἀσχέτως ὄλως πρὸς τὴν θεολογικὴν Ἀκαδημίαν. Ἐνεκρίθη δὲ νὰ πολυγραφηθῶσιν οἱ κανονισμοὶ ἀμφοτέρων τῶν ἰδρυμάτων πρὸς μελέτην κατ' ἰδίαν ὑπὸ τῶν ἀγίων Συνοδικῶν διὰ τὴν ὀριστικὴν ἐπ' αὐτῶν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν.

—Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον 9 μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τῆς ἐν Νέα Ἰόρκῃ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος Ἰδρυθείσης Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἀγίου Ἀθανασίου, οἵτινες ὑποβάλλουσι θερμὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ περατῶσει τῶν ἐξετάσεων.

Συνεδρία 28 Ἰουλίου.—Κληθεὶς προσῆλθε φέρων τὴν κληρικὴν αὐτοῦ περιβολὴν ὁ ἀμερικανὸς ἱερεὺς κ. Ἐμχαρτ ἵνα ἀποχαιρετήσῃ τὴν Α. Θ. Π. καὶ τὴν περὶ αὐτὴν ἀγίαν καὶ ἱ. Σύνοδον ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς Ἀμερικὴν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσεφώνησε θερμότερα τὸν κ. Ἐμχαρτ τόνισασα ὅτι ἡ ὑπέθεσις τῶν ἐν Ἀνατολῇ χριστιανῶν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Ἐμχαρτ εὐρίσκει τὸν εὐφλωττότατον τῶν συνηγόρων παρὰ τῇ ἐπισκοπικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ἀμερικανῇ

νικῆ κοινωνίᾳ Ἡ Α. Θ. Π. παρέδωκεν ἅμα εἰς τὸν κ. Ἐμχαρτ δύο ἐπιστολάς, ἕξ ὧν ἡ μία προσαγορεύει τὴν κατὰ Σεπτέμβριον μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ ἐν Ἀμερικῇ τοπικῆν σύνοδον τῆς ἐπισκοπιατικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κ. Ἐμχαρτ προτιθέμενος νὰ διέλθῃ καὶ ἐκ Λονδίνου παρεκλήθη ὑπὸ τῆς Ἡ. Α. Θ. Π. ὅπως γίνῃ διερμηνεὺς τῶν ἀναλλοιώτων αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης καὶ παρὰ τῷ Σεβασ. Ἀρχιεπισκόπῳ Καντουαρίας καὶ κοιμιστῆς ἐτέρων πατριαρχικῶν ἐπιστολῶν δι' ὧν ἀνακινουταὶ ἡ διαγνώμη τῆς Ἱ. Συνόδου περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν καὶ ἐκφράζεται ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ἀγγλικανικὴν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπιδεικνύει αὕτη πάντοτε ὑπὲρ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων.

Εἰς ἀνάμνησιν καὶ εὐλογίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσέφερε καὶ ἰδιοχείρως ἀνήρτησεν εἰς τὸν λαὸν τοῦ κ. Ἐμχαρτ χρυσοῦν σταυρόν.

Ὁ κ. Ἐμχαρτ λίαν συγκεκινημένος ἐγονυπέτησε καὶ ἔλαβε τὰς πατριαρχικὰς εὐλογίας. Εἶτα ἐγερεθεὶς ἀντεφώνησε, διερμηνεύοντος τοῦ κ. Σταυρίδου, ἐκφράσας εὐλαριστίας διὰ τὴν προσγενομένην αὐτῷ τιμὴν. Ἐζήτησε τὴν συναντήληψιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ πίστει διαβεβαιώσας ὅτι καὶ ἡ ἐν Ἀμερικῇ ἐπισκοπιατικὴ Ἐκκλησία δὲν θὰ παύσῃ ἐργαζομένη ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς.

Ἀκολουθῶς ἐνεκρίθησαν τρία σχέδια προσευχῶν αἱ ὁποῖα θὰ ἀναγινώσκωνται κατὰ τὸ διάστημα τοῦ δεκαπενταυγούστου ὑπὲρ ἐπιτεύξεως δικαίας εἰρήνης.

ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

17 Ἰουλίου.—Ἐν τῷ ἐν Ἀγ. Στεφάνῳ τελεσθέντι μνημοσύνῳ ὑπὲρ τῶν ἐκείσε ταφέντων Σέρβων καὶ Ρουμάνων αἰχμαλώτων παρέστη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Νεόφυτος, ὅστις καὶ διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια Αὐτῆς τῷ Σέρβῳ ἀρμοστῇ καὶ τῷ Ἀψ. γραμματεῖ τῆς Ρουμανικῆς πρεσβείας.

Τετάρτη 20 Ἰουλίου.—Εἰς τὸν ἑορτάζοντα κ. Ἡλίαν Ἡλιάσκον τὴν ὀνομαστικὴν ἑορτὴν διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Π. ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Νεόφυτος.

Πέμπτη 21 Ἰουλίου.—Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη εἰς τὴν κηδεῖαν Ἑλένης Χαμουδοπούλου συζύγου τοῦ νομικοῦ συμβούλου τῶν Πατριαρχείων κ. Ἀρμοδίου Χαμουδοπούλου, ὁ Δευτερεύων τῶν Παρχείων κ. Νικηφόρος ὅστις καὶ διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια Αὐτῆς τοῖς πενθοῦσι.

Κυριακὴ 24 Ἰουλίου.—Ἡ Α. Θ. Π. ἐχοροστάτησε ἐν τῇ ἐν Βλάγκᾳ Ἱ. ἐκκλησίᾳ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ὅπου κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κοινωνικοῦ ἐκήρυξε τὸν ὅ.

λόγον. Κατὰ τὴν χοροστασίαν ταύτην παρίστατο καὶ ὁ Ἀμερικανὸς ἱερεὺς κ. Ἐμχαρτ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Παρχικοῦ διακόνου κ. Χρυσοστόμου.

—Εἰς τὴν ἐν Ξυλοπόρτῃ τελετῇ τῆς Ἀδελφότητος «Προφήτης Ἡλίας» παρέστη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ ἐκ τῶν Παρχικῶν διακόνων κ. Μάξιμος ὅστις καὶ διεβίβασε τὰς εὐχὰς Αὐτῆς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Ἀριθ. Πρωτ. 3917

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αἵθ. ἀριθ. 53 καὶ ἡμερομην. 13 Ἰουνίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Παναγιώτου Ἀγγελίδου κατὰ Καλλιόπης Π. Ἀγγελίδου)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παρχικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐνογομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2005 καὶ ὑπὸ ἡμερομην. 11 Ἀπριλίου 1922 περὶ διαζεύξεως ἀγωγῆν τοῦ Παναγιώτου Ἀγγελίδου κατὰ Καλλιόπης Ἀγγελίδου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτὸν τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἕξ θπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διτάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθ. τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Προόδου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐρημοδικήσασαν καὶ ἐν τῇ δίκῃ ἠτιθηθεῖσαν ἐναγομένην εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ὀκτακόσια πενήντα ἕξ (ἀρ. 856) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 27 Ἰουνίου 1922.

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
(ὑπ.) Ὁ Κορυτσᾶς Ἰωακείμ.

Ὁ Α' Γραμματεὺς
Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδοπούλος

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 6 Αὐγούστου 1922.

ΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Α΄.

Τὸ ζήτημα τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ὑπῆρξεν οὐχὶ ἄμεσος, ἀλλ' ὕστερα συνέπεια τῆς διακοπῆς τῶν σχέσεων μεταξὺ Βατικανοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ Ἀγγλικῆς Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου. Αἰτία τῆς διακοπῆς ταύτης ὑπῆρξε κυρίως ἡ τάσις Ἐρρίκου τοῦ Η' (1504-1547), ὅπως ἀποτινάξη τὰς προνομίας τοῦ Πάπα ἐπὶ τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας καὶ χώρας καὶ ἐπαναφέρῃ τὴν ἥς ἀπῆλανον ἄλλοτε ἀμφοτέραι ἀνεξαρτησίας ἐθνικῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς. Ἀφορμὴ δὲ ἀπλῶς ὑπῆρξε τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ἐρρίκος μὴ κατορθώσας νὰ ἐπιτύχῃ ἄδειαν παρὰ τοῦ Πάπα, ὅπως διαζευχθῇ τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ συζευχθῇ ἀντ' αὐτῆς τὴν Ἄνναν *Boleyn*, προέβη οἰκοθεν εἰς τοῦτο διακόψας ἅμα καὶ πᾶσαν σχέσιν μετὰ τῆς Ρώμης, καίτοι αὐτὸς οὗτος ἀπὸ ἀπόψεως δογματικῆς ἦτο Ρωμαιοκαθολικός. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Ἐδουάρδος ὁ 5' (1547-53) προσκείμενος εἰς τὴν διαμαρτύρησιν, προέβη εἰς τὸ πρῶτον βῆμα τῆς διαρ-

ρυθμίσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, τροποποιήσας τῷ 1549 τὸ ἐν χρήσει εὐχολόγιον (*Sarum*) δι' ἀφαιρέσεως κυρίως τῶν θεωρουμένων ὡς νεωτέρων στοιχείων. Ἡ διαρρυθμίσις ἦτο τόσον ἀνώδυνος ἀπὸ οὐσιαστικῆς ἀπόψεως, ὥστε καὶ πολλοῖς τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἤρρεσεν. Οἱ μὴ ἀποδεχόμενοι τὸ μετερρυθμισμένον τοῦτο εὐχολόγιον κατεδιώκοντο. Ἐπ' αὐτοῦ συνεζάχθησαν ἐπίσης καὶ τὰ γνωστά ἄρθρα τῆς πίστεως, τὰ ὁποῖα ποικιλλόντα ἐπὶ τινα χρόνον κατ' ἀριθμὸν ἀπεκρυσταλλώθησαν εἰτα εἰς 39.

Τὸν Ἐδουάρδον διεδέχθη ἡ Μαρία *Tudor* (1553-58) Ρωμαιοκαθολική. Ὡς τοιαύτη ἐπανεφέρε τὸν Παπισμὸν, συνεπῶς δὲ καὶ τὸ παλαιὸν εὐχολόγιον, καὶ ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ.

Ταύτην διεδέχθη ἡ Ἐλισάβητ (1558-1607) κόρη τῆς Ἄννας *Boleyn* ἀντιπαπική. Ἐπ' αὐτῆς, ὡς ἦτο ἐπόμενον κατηγορήθησαν ὅλοι οἱ εὐνοοῦντες τὸν παπισμὸν νόμοι τῆς Μα-

ρίας καὶ ἐπανήλθεν ἐν ἰσχύϊ τὸ εὐχολόγιον τοῦ Ἐδουάρδου. Ἐπὶ τῆς Ἐλισάβετ συνέβη ὁ θάνατος τοῦ παπικοῦ Λεγάτου *Pole*, ὅστις ἐξετέλει καὶ καθήκοντα ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας. Συνεπῶς ἐδῆσε νὰ ἐκλεγῇ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξελέγη ὁ *Parker* ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου εὐχολογίου, ὅστις καὶ θεωρεῖται ὁ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἀνεξαρτήτου πλέον Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἀρχεῖται τὸ ζήτημα τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

Οἱ Παπικοὶ βαρέως φέροντες τὴν ἀποτίναξιν τῆς ἐξουσίας τῆς Ρώμης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας τῆς Ἀγγλίας ἐνόμισαν ὅτι θὰ ἐπετύγγανον ἀσφαλῶς τὴν κατακρήμνισιν τοῦ ἀνεξαρτήτου τούτου οἰκοδομήματος, ἐὰν προσέβαλλον αὐτὸ εἰς τὰ θεμέλια, ἐὰν δηλ. ἀπεδείκνυσον ὡς ἄκυρον τὴν χειροτονίαν τοῦ *Parker*. Προκειμένου περὶ τῆς ἐπιχειρηματολογίας τῶν Δυτικῶν κατὰ τοῦ κύρους τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατηρήσωμεν προκαταβολικῶς: α') ὅτι, αὕτη κυρίως ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ 1604, τ. ἔ. 45 ὅλα ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ β') ὅτι ἡ ἐπιχειρηματολογία αὕτη δὲν παρουσιάζεται εὐθὺς ἀμέσως οὔτε ἀπρητισμένη ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, ὡς θὰ ἔπρεπε καὶ θὰ ἦτο φυσικόν, δεδομένου ὡς ἀληθοῦς τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῶν Δυτικῶν, ἀλλ' οὔτε καὶ ὡς ἀπὸ μέρους αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης ἐκπορευομένη. Τούναντίον κατηρτίσθη αὕτη σὺν τῷ χρόνῳ, τοῦθ' ὅπερ ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν ὑπῆρχε τρωτὸν, τὸ ὁποῖον νὰ ἦτο ἐπιδεικτικὸν προσβολῆς, ἀλλ' ὅτι ἐπεζητεῖτο ἐμπειρικῶς τῷ τρόπῳ ἢ εὐθρεσις τοιοῦτου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου ὑπὸ τῶν Δυτικῶν σκοποῦ.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων, ὅσα ἀλλεπαλλήλως, προέβαλον οἱ Δυτικοὶ κατὰ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν εἶναι τὰ ἑξῆς α') ὅτι ἡ χειροτονία τοῦ *Parker* ἐγένε-

το ἐν τινι ξενοδοχείῳ τοῦ Λονδίνου κατὰ τὴν ὁδὸν *Champside* ὑπὸ ψευδειςκόπων. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι γνωστὸν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μύθου *Nag Head*. β') ὅτι ὁ προεξάρχων τῆς χειροτονίας τοῦ *Parker Barlow* ἦτο μὲν ἐκλελεγμένος, ἀλλ' οὐχὶ χειροτονημένος Ἐπίσκοπος. Τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα ἐπανελαμβάνοντο κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν Δυτικῶν ἕως οὗ τῷ 1896 ὁ Πάπας Λέων ὁ Π' ἀποφαινόμενος διὰ τῆς Βούλλας *Apostolicae Curae* προσάγει κατὰ τοῦ κύρους τῶν χειροτονιῶν ἕτερον ἐπιχείρημα, ἔλλειψιν μορφῆς καὶ ἔλλειψιν προθέσεως ἐν τῇ χειροτονίᾳ.

(ἀκολουθεῖ)

Α. Β. Δ.

Θεοφιλέστατοι ἀρχιερατικῶς προϊστάμενοι, ὁσιώτατοι ἱερατικῶς προϊστάμενοι, τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἄριθ.

πρωτ. 4552
διεκπ. 2297

Σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Μελετίου παραγγέλλομεν, ὅπως κατὰ τὰς εἰθισμένας παρακλήσεις, τῆς ἐπὶ θύραις δεκαπενθημέρου νηστείας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἀντὶ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς καὶ τῆς αἰτήσεως, τῶν συνήθως ἀναγινωσκομένων, ἀναγινώσκονται αἱ ὧδε συναπτόμεναι τοιαῦται, μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς παρακλήσεως καὶ πρὸ τῆς ἀπολύσεως ἀναγινώσκονται αἱ συνημμέναι τρεῖς εὐχαί, ὡς κατάλληλοι τῇ περιστάσει.

Ἐπὶ δὲ τούτοις εἶητε ἐν Κῶ ὑγιαίνοντες

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 29 Ἰουλίου 1922.

Ὁ Πρωτοσυγκλητεύων καὶ ἀ. α.

† ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Νεόφυτος

Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, ἀναγινωσκόμενον κατὰ τὴν παράκλησιν διαρκούσης τῆς νηστείας τῆς Κοιμύσεως.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παρῆσαν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ Ἰησοῦ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθήσονται. Ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφείλεται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθήσονται. Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν. Συκὴν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ' εὔρεν· εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν. Ἴδου· τρία ἔτη ἔργου· καὶ οὐκ εὗρον καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐκ εὕρισκω· ἔκκοψον αὐτήν. ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ. Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάσω περὶ αὐτήν καὶ βάλλω κοπρίαν· καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν, εἰδὲ μή γε εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψῃς αὐτήν. Ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ ἔχων ὅσα ἀκούειν ἀκουέτω.

Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός Σου, δεόμεθά Σου ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθόδοξων Χριστιανῶν.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Μελετίου.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ βοήθειας καὶ ἀντιλήψεως πάντων τῶν ἐν θλίψει ὄντων ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ δωρηθῆναι αὐτῷ βεβαίαν τὴν

νίκην εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ὑπὸ ζυγὸν δουλείας ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ δωρηθῆναι τῷ κόσμῳ εἰρήνην βαθεῖαν, τεθεμελιωμένην ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀτόμων καὶ λαῶν.

Ἐτι δεόμεθα καὶ φιλόανθρωπος Θεός.....

ΕΥΧΑΙ

Α'.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν

Πολυεύσπλαγγνε Πάτερ καὶ Πανοικτίρμον Κύριε, οἰκτείρησον ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους δούλους Σου. Ἴδου γὰρ οἱ ἐχθροὶ Σου ἰσχυσαν καὶ οἱ μισοῦντες Σε ἦσαν κεφαλὴν. Εἰσῆλθσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν Σου, ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἁγίον Σου. Εἶπον ἐν ἑαυτοῖς: Δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτούς καὶ οὐ μὴ μνησθῆ τὸ ὄνομα αὐτῶν οὐκ ἔτι. Ἐθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων Σου βρώματα τοῖς πτερυγοῖς τοῦ οὐρανοῦ, τὰς σάρκας τῶν ὁσίων Σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. Ἀλλ' ἕως πότε, Κύριε, ὀργισθήσῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλος Σου; Οἴμοι ὅτι οἱ λυποῦντες ἡμᾶς σφόδρα κατισχύουσιν καὶ ἡ πληγὴ ἡμῶν στερεὰ ἐγεννήθη! Βοήθησον ἡμῖν ὁ Θεὸς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός Σου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν Σου ὁ στεναγμὸς τῶν πεπεδημένων καὶ κατὰ τὴν μεγαλοσύνην τοῦ βραχιόνος Σου περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων, ἐλευθερῶν τὸν λαόν Σου τὸν νέον Ἰσραὴλ ἐκ τῆς δουλείας Φαραῶ, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Μονογενοῦς Σου Υἱοῦ μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Β'.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν

Βασιλεῦ τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριε τῶν κυριευόντων ἐξ οὗ πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ

καὶ ἐπὶ γῆς, πλήρωσον τοῦ φόβου Σου τὰς καρδίας τῶν κυβερνώντων τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων τῶν κατοικούντων ἐπὶ πᾶν τὸ πρῶτον τῆς γῆς. Ἐμφύτευσον ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ τῶν λαῶν αὐτῶν τὸν πόθον εἰρήνης διαρκοῦς, τεθεμελιωμένης ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, γνωρισμάτων τῆς Βασιλείας Σου. Ὁ εἰς ἐλευθερίαν καλέσας ἡμᾶς κατάργησον τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας ἵνα πάντα τὰ ἔθνη ἐν ἐλευθερίᾳ διάγωσι κατὰ τὸ ἅγιόν Σου θέλημα. Τρῶσον τὰς καρδίας πάντων ἡμῶν τῷ πόθῳ τῆς Βασιλείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης Σου ἵνα εὐρωμεν ἔλεος καὶ χάριν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπία τοῦ Μονογενοῦς Σου Υἱοῦ μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ Παναγίῳ καὶ Ζωοποιῷ Σου Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Γ'.

Τοῦ Κυρίου δευθῶμεν

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῶν θλίψεων ὀδηγῶν ἡμᾶς εἰς τὴν Βασιλείαν Σου, εὐχαριστίαν Σοι προσφέρομεν ἐκ βαθέων καρδίας διὰ τὴν ἦν περ ἔδειξας ἡμῖν ἐλπίδα σωτηρίας ἀπὸ τῆς ἐνεστώσης θλίψεως ἐν ταῖς διακηρύξεσι τοῦ πρώτου Ὑπουργοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας. Πλήθυνον, Κύριε, καὶ ἐνδυνάμωσον τὰς προθέσεις ταύτας καὶ εὐδόκησον ἔργον γενέσθαι πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πατέρων ἡμῶν τῶν ἀπ' αἰῶνων Σοι εὐηρεσθηκότων ἐναπολειπομένων πιστῶν δούλων Σου, πρεσβείαις τῆς Παναχράντου Σου Μητροῦς καὶ πάντων τῶν ἁγίων Μαρτύρων. Ὅτι Σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν σὺν τῷ Ἀνάρχῳ Σου Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἐν τῷ τεύχει τοῦ Ἀπριλίου-Ἰουλίου 1922 τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Καθολικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λουβαίν, ἐν σελ. 438 ἀναγινώσκομεν τὴν κάτωθι βιβλιογραφίαν, τὴν ὁποίαν κρίνομεν ἀξίαν, ὅπως ἀναδημοσιεύσωμεν ἐν μεταφράσει.

«Φυλλάδιον σπουδαιότατον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐνώσεως τῶν Ἑκκλησιῶν ἐξεδόθη πρὸ τινος. δαπάναις τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, ὑπὸ τοῦ Π. Κομνηνοῦ, καθηγητῆ ἑν τῇ Ἑλληνικῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης (Πριγκιπόννησος) Συμβουλαὶ εἰς τὰς προσπαθείας πρὸς ἔνωσιν τῶν Ἑκκλησιῶν» τεύχος Α'. Αἱ Ἀγγλικανικαὶ χειροτονίαι. Κων]πολις. 8ον. σελ III-51. Ὁ συγγραφεὺς θίγει ζήτημα, ὅπερ ἀπὸ ἐξεκονταετίας θέτει εἰς δοκιμασίαν τὴν ὀξυδέρκειαν τῶν ὀρθοδόξων θεολόγων, καὶ τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦδε δὲν εὔρε τὴν λύσιν του. Κατὰ τὸ δ' ἡμῖς τοῦ 19ου αἰῶνος αἱ Ἀγγλικανικαὶ Ἑκκλησίαι ἐστράφησαν πρὸς τὰς ὀρθοδόξους Ἑκκλησίας ἀποδέουσαι, ὅπως ἀγάγωσι τὴν Ἱεραρχίαν αὐτῶν εἰς ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. (Πρβλ. A. Palmieri). Τὸ πρόβλημα τῆς μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανῆς καὶ τῶν ὀρθοδόξων Ἑκκλησιῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν 1866-70 ἐν τῇ American catholic quartely review, 1916, t. XLI σ. 588-615. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ: Τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ρωσικῇ θεολογίᾳ, (σ. 194-210). Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Döllinger καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν οἱ Ρῶσοι θεολόγοι διὰ τοῦ ὄργανου τοῦ Bolotov καὶ τοῦ Bpulgakof ἐφαίνοντο εὐνοϊκοὶ εἰς τὰ Ἀγγλικανικὰ αἰτήματα. Τάναπαλιν δὲ οἱ Ἕλληνες ἐδείκνυντο ἐχθρικοί. Τῷ 1903 ὁ Χρῆστος Ἀνδρουτσος, καθηγητὴς τότε τῆς θεολ. Σχολῆς τῆς Χάλκης, ἐξέδωκε τὸ πόνημά του: Τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ἐξ ἀπόψεως ὀρθοδόξου, Κων]πολις. Ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἐπίστευέ τις, ὅτι ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἀποδέχεται τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, τῷ ὄντι ὅμως δὲν ἀπεμακρύνετο τῆς θέσεως, ἣν κατεῖχον οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες θεολόγοι. Ἡ θέσις, ἣν ὑποστηρίζει

ὁ καθγ. Κομνηνὸς εἶνε ἀπροκαλύπτως εὐνοϊκῆ πρὸς τὴν τῶν Ἀγγλικανῶν, ὑπεδέχθησαν δὲ ταύτην ἐνθουσιωδῶς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Ὁ κ. Κομνηνὸς κηρύσσεται σκαπανεὺς τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν μὲ πεποίθησιν καὶ ὅπως φθάσωμεν εἰς αὐτὴν συνιστᾶ τὴν μελέτην τῶν πηγῶν τῆς Ἀποκαλύψεως, τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸ παντός τὴν ἐγκαρδιότητα τῶν σχέσεων καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, καθότι ἡ ἀποκατάστασις τῆς χριστιανικῆς ἐνωτικῆς δέον νὰ ᾖ ἔργον τῆς ἀγάπης καὶ οὐχὶ τῆς πολεμικῆς. Δὲν ζητεῖ οὗτος τὰς ἀποδείξεις τοῦ ἐγκύριου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραρχίας ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ συγκριτικῇ ἐρευνῇ τῶν λειτουργικῶν μνημείων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἰδοὺ τὸ συμπέρασμα του: «Δὲν ἀμφιδίλλομεν ὅτι διὰ πάντα ἀμερόληπτον ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία κέκταιται πραγματικὴν ἱερωσύνην, ἥς τὸ κύριον δέον νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὅλοι αἱ Ἐκκλησίαι. Τὸ καθῆκον τοῦτο ἐπιβάλλεται πρωτίστως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κων]πόλεως, ἥτις εἶνε ἀντικείμενον σεβασμοῦ καὶ συμπαθείας τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν». Ὁ συγγραφεὺς προσθέτει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία Κων]πόλεως, ὅπως προσδῶση μεγαλυτέραν βαρύτητα εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ἡδύνατο νὰ συμβουλευθῇ τὰς ἄλλας Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῶν. Ἀλλὰ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ καὶ αὐτοτελῶς κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις τῷ 1667 ἀντιθέτως πρὸς τὴν πρᾶξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀνεγνώριζε τὸ λατινικὸν βάπτισμα ὡς ἐγκυρον. Θὰ ἦτο δύσκολον νὰ προῖδῃ τις τὴν στάσιν, τὴν ὁποίαν θὰ τηρήσῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ κ. Κομνηνοῦ ἐγεγρῆντι ζητήματι. Ἡ συζήτησις ἀξίζει νὰ παρακολουθηθῇ προσεκτικῶς ὑπὸ τῶν Καθολικῶν θεολόγων, διότι ἐνδεχομένη χειροτονία Ἀγγλικανῶν ἐπισκόπων ὑπὸ Ἑλλήνων ἐπισκόπων θὰ ἔδιδεν εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν καὶ κατὰ τὴν Καθολικὴν θεολογίαν λειτουργοὺς ἐγκύριως χειροτονημένους».

Α. Π.

ΤΟ ΕΝ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

*Sir Willoughby H. Dickinson, Honorary
secretary of the World Alliance.*

Studenten foreningen vester boulevard 6.
Copenhagen

Τὸ ἡμέτερον συνέδριον ἐν ᾧ μέγα καὶ ἐκλεκτὸν μέρος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἀντιπροσωπεύεται συγκροτεῖται εἰς λίαν ἐπίκαιρον στιγμὴν. Ἐνῶ βαδίζομεν πρὸς τὴν συμπλήρωσιν τετάρτου ἔτους ἀπὸ τῆς ἀνακωχῆς, αἱ μὲν χῶραι τῆς Ἀνατολῆς πνίγονται ἀκόμην ἐν τῷ αἵματι αὐτῶν αἱ δὲ κοινωναί τῆς Δύσεως καίτοι στενάζουσιν ἀκόμην ἐκ τοῦ πόνου τῶν πληγῶν τοῦ φρικτοῦ πολέμου δὲν εἶναι ἀπλάγαμναι φόβων διὰ πιθανότητας νέων παγκοσμίων συμφορῶν. Εἰς τοιαύτας κρίσιμους στιγμὰς ἄς δείξῃ τὴν δύναμιν αὐτῆς ἡ χριστιανικὴ περὶ τῶν σχέσεων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἀνθρώπον ἀντίληψις, ἄς ἐξωτερικεύσῃ τὴν ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐπιρροὴν αὐτῶν δι' ἐργασίας προγραμματικῆς οἱ λειτουργοὶ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, γινόμενοι ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα πρὸς δελτίωσιν τῶν ὄρων τῆς ἀνθρωπίνης διαδιώσεως. Μετὰ τοιούτων ἐλπίδων προσαγορεύομεν τὴν ὀλομέλειαν τοῦ ἡμετέρου συνεδρίου ἐξ ὀνόματος ἐκκλησίας μυριάδων μαρτύρων παλαιῶν καὶ νέων.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
† ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Πατριάρχην ΜΕΛΕΤΙΟΝ

Κων]πολιν

Συνέδριον ἤρξατο ἐπισήμως χθές. Ἐξεφωνήθησαν λόγοι ἀντιπροσώπων. Θυατείρων ἐξέθηκε κατάστασις χριστιανῶν Ἀνατολῆς. Ἐζήτησε προστασίαν. Σήμερον συνῆλθον οἱ πρόεδροι τῶν ἀντιπροσωπειῶν. Ἐν δορῇ ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα ἡμετέρας Παναγιότικος ἐν εὐφημίαις. Διὰ τὸ ζήτημα τῶν μειονοτήτων, μεθ' οὗ

συνεδέθη τὸ ζήτημα τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὑπεβάλλομεν προτάσεις. Αὐριον ἀπόφασις παρὰ βασιλεῖ.

Θυατείρων Γερμανός

Τρίτην ὑπεβλήθησαν ἐκθέσεις ἐθνικῶν συμβουλίων καὶ ἡμετέρου. Ἐπικολούθησε συζήτησις περὶ θρησκευτικῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων ὁ Ἀτκινσον θερμῶς συνηγόρησεν ὑπὲρ διωκομένων Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων Ὁ Ἐμμανουὴλ ἐτόνισε διὰ γνώσιν θέσεων μειονοτήτων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ χριστιανῶν Ἀνατολῆς. Προτάσεις ἡμετέρου συμβουλίου ὑπογραφείσαι ὑπὸ ἀποστολῶν Ἑλλάδος Ρουμανίας Σερβίας καὶ Βουλγαρίας οὐσιωδῶς δεκταὶ ἐγένοντο ὑπὸ Συνεδρίου Ἐκθεσις ἐστάλη.

Θυατείρων Γερμανός

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΑ

ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου συνῆλθον τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα τὰ Δύο Σώματα ἀσχοληθέντα ἐπὶ τῶν γενικῶν πρὸ παντὸς ζητημάτων.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην μετ' εἰσήγησιν τῆς Α. Θ. Π. ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Κοινοβουλίῳ γενομένων δηλώσεων τῆς Α. Ε. τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Μεγ. Βρεταννίας περὶ τῆς τύχης τῶν ἐν Ἀνατολῇ χριστιανῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν εἰς τὴν ἐλευθέραν τῶν λαῶν ἀνάπτυξιν, ἡ Συνέλευσις τῶν Δύο Σωμάτων ὁμοθυμῶς ἐψήφισεν, ἵνα τηλεγραφικῶς ἐκφρασθῶσιν αἱ εὐχαριστίαι τοῦ Οἴκου μενικῷ Πατριαρχεῖου καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἀλυτρώτου χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῶν γενομένας δηλώσεις πρὸς δικαίαν καὶ διαρκῆ ἐν Ἀνατολῇ εἰρήνην.

Πρόσφυγες καὶ ὄρφανά.—Κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα καὶ κατὰ τὴν παρούσαν τὰ Δύο Σώματα καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπανηλημμένως ἀσχολήθησαν περὶ τῆς τύχης τῶν προσφύγων καὶ τῶν ὄρφανῶν, οἱ ὅποιοι πολυ-

πληθεῖς καταφθάνουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, φεύγοντες τὴν πείναν καὶ τὸν θάνατον.

Ἰδιαίτεροι ἐκκλήσεις ὀπθυθύνθησαν εἰς τὸ ὁμογενὲς δημόσιον πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δυστυχῶν τούτων θυμάτων, καὶ δι' ἐπὶ τούτῳ ἐγκύκλιος τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

Κατ' ἀπόφασιν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου τὰ ὄρφανὰ, τὰ ὅποια πρόκειται νὰ ἀποδιδασθῶσιν ἐνταῦθα, θὰ στεγασθῶσι προσωρινῶς ἐν τῇ ἱερᾷ θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Χάλκης, πρόφρονι μερίμνῃ τῆς Ἐφορείας αὐτῆς.

Ἐκπαιδευτικά.— Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου εἰσάγονται ὡς ἀναγνωστικὰ βιβλία διὰ μὲν τὴν Α'. Β'. καὶ Γ'. τάξιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τὰ ἐγκεκριμένα ἐν τῷ Πανταζοπουλεῖφ Διαγωνισματι, διὰ δὲ τὴν Δ'. Ε'. καὶ ΣΤ'. πρὸς γλωσσικὴν Διδασκαλίαν ὁ Γεροστάθης ἐκ τῆς πλήρους αὐτοῦ ἐκδόσεως.

— Ὁ θεσμὸς τῆς ἐποπτείας τῶν Σχολῶν διαρρυθμισθεὶς ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου προβλέπει τὸν διορισμὸν ἑνὸς Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ.

— Εἰς τοὺς ἀποχωροῦντας ἐπιθεωρητὰς τῶν Σχολῶν κ. Ἀλ. Ζαμαρίαν καὶ Ἀπ. Ἀράπην διὰ Πατριαρχικῶν πιττακίων ἐξεφθράσθησαν ἀποφάσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου αἱ εὐχαριστίαι διὰ τὴν διετὴ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν αὐτῶν.

— Ὁ νέος περὶ ὠρῶν διδασκαλίας καὶ ἀποδοχῶν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ Κανονισμὸς ἐπικυρωθεὶς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἴκου μενικῷ Πατριάρχου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν διὰ τὸ ἐπιὸν σχολικὸν ἔτος 1922-1923.

Ἐθνικὴ περιουσία.— Ἀποφάσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀνετέθη εἰς τὴν τελευταίως συστάσαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κτηματικὴν Ἐπιτροπὴν ὅπως προβῇ εἰς τὴν καταγραφὴν τῆς ὅλης κτηματικῆς περιουσίας τῶν Ἐθνικῶν καὶ Κοινοτικῶν Ἰδρυμάτων, τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐγγχωρίων καὶ ἐπαρχιακῶν Σωματείων.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 2 Αὐγούστου.— Ὁ Μακαρ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀπαντητικῶς εἰς σχετικὸν τηλεγράφημα γνωστοποιεῖ ὅτι ἐγκρίνει κατὰ πάντα τὰ γενομένα διαβήματα τοῦ Οἴκου μενικῷ Πατριαρχεῖου διὰ τὰ

πανάγια προσκυνήματα καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ἐνήργησεν ἀναλόγως παρὰ τῆ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν ὡς καὶ παρὰ τοῖς ὑπουργείοις τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Σερβίας.

— Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῶν ἐν Ἀλεξανδρουπόλει τῆς Ἀρμενίας Ἑλλήνων ζητούντων νὰ σταλῶσιν αὐτοῖς βοηθήματα, διδάσκαλοι καὶ διδακτικὰ βιβλία. Ἐνεκρίθη νὰ γίνη σχετικὸν ἀπόσπασμα εἰς τὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἀποστολὴν βιβλίων, σταλῆ δὲ καὶ σχετικὸν παραμυθητικὸν γράμμα.

ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Δευτέρα 25 Ἰουλίου.— Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. διηρώτησε τὰ τῆς ὑγείας τοῦ ἀσθενούντος συμβούλου κ. Σταύρου Θωμάρεις ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Νεόφυτος.

Τετάρτη 27 Ἰουλίου.— Εἰς τὸν ἑορτάζοντα Μ. Ἐκκλησιάρχην Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμονα διεβιάσθησαν ἀρμοδίως αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Πέμπτη 28 Ἰουλίου.— Τὸν ἀναχωροῦντα Ἀμερικανὸν ἱερέα κ. Ἐμχαρτ προέπεμψε μέχρι τοῦ σταθμοῦ Σιρκεδζή ὁ Παῖχικός διάκονος κ. Χρυσόστομος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ διερμηνέως τῶν Πατριαρχείων κ. Σταυρίδου.

Παρασκευή 29 Ἰουλίου.— Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνελθὼν εἰς Θεραπεία ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Ἰωακείμ ἐπεσκέφθη τὸν ἑορτάζοντα Μητροπολίτην ἄγιον Δέρκων κ. Καλλινικὸν ἐπὶ τῇ ὄνοματικῇ αὐτοῦ ἑορτῇ.

— Εἰς τοὺς ἐπίσης ἑορτάζοντας Μητροπολίτας Κυζίκου Καλλινικὸν, Κρήνης Καλλινικὸν διεβιάσθησαν τηλεγραφικῶς τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— Τῇ οἰκογενεῖα Μηλιώτῃ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Δ. Μηλιώτου διεβιάσθησαν εἰς Χάλκην τηλεγραφικῶς τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Σάββατον 30 Ἰουλίου.— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Ἐφορίας τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς διεπεραιώθη εἰς Χάλκην ὁμοῦ μετὰ τοῦ αἰδέσ. κ. C. V. Vickrey, Edisson Jackman, Pelegrin καὶ ἄλλων μελῶν τῆς ἐν Ἀνατολῇ Ἀμερικανικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν βοηθημάτων ὅπως ἐπιθεώρησιν τὰς γενομένας προετοιμασίας ἐν τῇ Θεολ. Ἀκαδημίᾳ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ὀρφανῶν ἐκ Ρωσσίας. Ἐπεσκέφθη ἐπίσης τὴν ἐθνικὴν στέγην μετὰ τῶν ἐν λόγῳ Ἀμερικανῶν. Οἱ ἐν λόγῳ Ἀμερικανοὶ ἔλαβον πλείστας ὄσας κινηματογραφικὰς ταινίας τῶν ἐν τῇ ἐθνικῇ Στέγῃ ὀρφανῶν. Μακρὰς ἀνταποκρίσεις τῶν συνδιαλέξεων αὐτῶν μετὰ τῆς Α. Θ. Π. ἀπέστειλαν οἱ ἐν λόγῳ Ἀμερικανοὶ εἰς φύλλα τῆς Ἀμερικῆς.

Κυριακὴ 31 Ἰουλίου.— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπιβαίνουσα ἀτμακάτου ἐκ Χάλκης ὅπου προσῆλθεν ὁ προϊστάμενος καὶ ἡ ἐπιτροπὴ Χάσκιοι κατήλθε καὶ ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος κηρύξασα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κοινωνικοῦ τὸν θεῖον λόγον.

Ἡ κοινότης ἐδέξωθή τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ καλαισθητικῶς ἡντρεπισμένῳ ἐν ᾧ παρίσταντο ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Ἀρμενικοῦ Παῖχίου, τῆς Ἀρχιραββινείας, τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν, τῶν Προτεσταντῶν Ἀρμενίων, τῶν Σιωνιτῶν Ἑβραίων καὶ τῶν Καραϊτῶν. Εἰς πάντας τούτους ὑποβαλόντας τὸν σεβασμὸν αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀπήνησεν αὐτῇ τὰ εἰκότα.

Ἀπερχομένη ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσέφερε 50 λίρας ὑπὲρ τοῦ ἀρμενικοῦ ὀρφανοτροφείου Χαμοσιάν, καὶ 50 λίρας ὑπὲρ τοῦ ἐβραϊκοῦ νοσοκομείου.

Τρίτη 2 Αὐγούστου.— Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθη πρὸ μεσημβρίας ὁ ἐνταῦθα ἀρροστής τῆς Πολωνίας κ. Μπορονόφσκη ὅστις καὶ ἀντήλλαξε μετ' αὐτῆς σχετικὰ τινα περὶ τῶν ὀρθοδόξων ἐν Πολωνίᾳ.

♦♦♦♦♦
Ἄριθ. Πρωτ. 4517

ΚΑΘΗΣΙΣ

Ὁ Βασίλειος Δημητρίου Παπαδόπουλος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὸ κ. Ἰωαννῶν, τέως κάτοικος Νισύρου καὶ εἶτα Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δι' ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 9 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίαις (ἰριθ. 31) ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Μαριγούς Β. Παπαδοπούλου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Περδικάρη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὀθωμανῆς, κατοίκου Κων]πόλεως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆ ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 28 Ἰουλίου 1922

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
(ὑπογ.) Ὁ Κορυτσᾶς Ἰωακείμ.

Ὁ Ἀ' Γραμματεὺς καὶ δ. α. ὁ Β'
Ἀθανάσιος Ε. Κερούλης

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3712

ΚΛΗΣΙΣ

Ἡ Σοφία Ἰωάν. Βοτίκα τὸ γένος Κ. Μήκα, χριστιανῆ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανῆ, τέως κάτοικος νήσου Πρώτης (Πριγκηποννήσων), νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὸ πρῶτον Σάββατον καὶ ὥραν 10 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας (ἀρ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἰωάννου Βοτίκα χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοικοῦ Μουδανίων, ἐπὶ διαζεύξει κατ' ἐφεσιν πρὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτῆς ἐφεσις ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς. Ἡ παρούσα δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 5 Ἰουλίου 1922 1

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Μητροπολίτης Βριοῦλων **Δεονύσιος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3597

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Παναγιώτης Λουκᾶ Σελιανάκωφ, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος Ρῶσσοσ, τέως μάγειρος καὶ κάτοικος Ξυλοπόρτης (Κων)πόλεως) νῦν δι' ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 9 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίας (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Εὐδοξίας Π. Σελιανάκωφ, τὸ γένος Μιχαὴλ Χαδζῆ Γεωργίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, κατοικοῦ Ξυλοπόρτης (Κων)πόλεως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ. Ἡ παρούσα δημοσιευθήσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Χρόνου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 2 Αὐγούστου 1922.

Ὁ Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
(ὑπογ.) Ὁ Κορυτσᾶς **Ἰωσὴφ** 3

Ὁ Α' Γραμματεὺς καὶ ἀ. α. ὁ Β'
Ἀθανάσιος Ε. Καρούλης

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3917

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐτ. ἀριθ. 53 καὶ ἡμερομην. 13 Ἰουνίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Παναγιώτου Ἀγγελίδου κατὰ Καλλιόπης Π. Ἀγγελίδου)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Παλτικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2005 καὶ ὑπὸ ἡμερομην. 11 Ἀπριλίου 1922 περὶ διαζεύξεως ἀγωγῆν τοῦ Παναγιώτου Ἀγγελίδου κατὰ Καλλιόπης Ἀγγελίδου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἕξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρουσίας ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθ. τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Προόδου», καὶ

Καταδικάζει τὴν ἐρημοδικήσασαν καὶ ἐν τῇ δίκῃ ἠττηθεῖσαν ἐναγομένην εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ὀκτακόσια πενήκοντα ἕξ (ἀρ. 856) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 27 Ἰουνίου 1922.

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
(ὑπ.) Ὁ Κορυτσᾶς **Ἰωσὴφ**

Ὁ Α' Γραμματεὺς
Ἀρμόδ. Δ. Χαμουδῶπουλος 1

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

Συνδρομῆ ἐτησίᾳ προκαταβαλλομένη
λίραι τουρκ. 2 1|2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 13 Αὐγούστου 1922.

ΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Β'.

Τὸ σοβαρότερον τῶν προβαλλομένων ἐπιχειρημάτων εἶναι ὁμολογουμένως τὸ προσαγόμενον ὑπὸ τῆς παπικῆς Βούλλας. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ εἰρημένη βούλλα δὲν ἐπιμένει εἰς τὰ προγενέστερα ἐπιχειρήματα ἀπλοποιοῦσα οὕτω μεγάλως τὸ ζήτημα· καὶ ἡ μὴ ἐπιμονὴ αὕτη ἀποτελεῖ σωτηρὰν ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ἀβασίμου καὶ ἀστηρίκτου αὐτῶν, ὅπερ ἐξ ἄλλου ἐπισχύουσι καὶ σχετικαὶ γινώμαι Λατίνων θεολόγων(1). Πράγματι δὲ ἀποτελεῖ μῦθον ἡ διήγησις, ὅτι ἡ χειροτονία τοῦ Parker ἐγένετο

ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τοῦ *Cheapside* περιέχει ἑπαρκῶς ἐν ἑαυτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς πλαστότητος· α') διότι δὲν προσβλήθη, ὡς θὰ ἦτο φυσικὸν, ζῶντος ἔτι τοῦ Parker, ἀλλὰ 45 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ· β') διότι εἰς καὶ μόνος παρουσιάζεται ὁ δῆθεν αὐτόπτης μάρτυς τῆς τοιαύτης χειροτονίας ὁ Neal, καὶ τούτου τὴν διήγησιν δὲν ἤκουσεν ἀπ' εὐθείας ὁ πρῶτος θέσας εἰς δημοσιότητα τὸν μῦθον Χριστοφόρος *Hollywood*, Ρωμαιοκαθολικὸς, ἀλλὰ παρ' ἄλλων, οἵτινες δῆθεν ἤκουσαν ταύτην παρὰ τοῦ Neal, ὅστις μάλιστα δὲν εὗρίσκετο ἐν τοῖς ζῶσι καθ' ὃν χρόνον ὁ εἰρημένος *Hollywood* ἔθετεν αὐτὴν εἰς κυκλοφορίαν· γ') διότι ὑπάρχουσιν ἐκδόσεις τοῦ μύθου τούτου διάφοροι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀντιφατικαὶ (βλ. πραγματεῖαν καθηγ. Κομνηνοῦ σελ. 24 κ. ἔ. *the validity of the Holy orders of the Church of England* by Rev. Frederick George Lee σελ. 193 κ. ἔ.) καὶ δ') τὸ καὶ σπουδαιότερον ὑπάρχει τὸ πρακτικὸν τῆς χειροτονίας τοῦ Parker ἐν ὄλαις

(1) Ὁ Canon Estour, πολέμιος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, λέγει περὶ τοῦ μύθου: Εἶνε λίαν λυπηρὸν ὅτι ὁ μῦθος τοῦ Nag's Head ἐρρίφθη εἰς τὸ μέσον μετὰ τσαυτῆς σοβαρότητος, διότι ὠδήγησεν εἰς τὴν ὑπόνοιαν ὅτι οἱ καθολικοὶ θεολόγοι δὲν εἶνε εἰς ἡλικρινεῖς εἰς τὰς ἐστάσεις καὶ ἀντιρρήσεις αὐτῶν κατὰ τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. (the question of Anglicans ordination 154. Gore Roman catholic claims 142, 143. Brightman what objections have been made to English orders? 147. Π. Κομνηνοῦ Αἱ Ἀγγλικανικαὶ χειροτονίαι σελ. 26).

αὐτοῦ ταῖς λεπτομερείαις, γενομένης ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ *Lambeth* τῇ 17 Δεκεμβρ. τοῦ 1559 (τὸ κείμενον βλ. ἐν τῷ ἄνωθι ἔργῳ τοῦ *Fr. Lee*. σελ. 176 κ. ἐ.). Διακεκομμένος Ἄγγλος Ρωμαιοκαθολικὸς ἀναγνὸς τὸ ἐν λόγῳ πρακτικὸν οὐδὲν εὔρε τὸ δικαιολογοῦν αὐτὸ ὡς πλαστὸν (*forgery*), ἀλλ' ἐξακρατήρησε τοῦτο ὡς πρακτικὸν μετὰ προσοχῆς συντεταγμένον (*like a procès verbal carefully made*) (βλ. ἐ. α. σελ. 183 ἐν ὑποσημειώσει, καὶ Π. Κομνηνοῦ σελ. 26 ἐν ὑποσημειώσει). Ὁ δὲ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς ρωμαιοκαθολικὸς *canon Estcourt* λέγει: δὲν δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ τις ὅτι ἔλαβε χώραν πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται ἐν τῷ κώδικι (ἐ.α.96) Τὸ γεγονὸς τῆς χειροτονίας τοῦ *Parker* μαρτυροῦσι καὶ δύο κατάλογοι ἐπισκόπων, οἵτινες μεταξὺ ἄλλων περιλαμβάνουσι καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετὰ σημειώσεως τῆς ἀκαδημίας ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε καὶ τῆς χρονολογίας τῆς χειροτονίας αὐτοῦ (βλ. *Fr. Lee* ἐ. α. σελ. 191, 338, παρ' ᾧ εὐρίσκει ὁ βουλόμενος καὶ ἄλλας μαρτυρίας).

Καὶ τὸ β' ἐπιχείρημα, καθ' ὃ ὁ προεξάρχων τῆς χειροτονίας τοῦ *Parker* ἐπίσκοπος *Barlow* ἦτο μὲν ἐκλελεγμένος, διὸ καὶ ὑπάρχει ἡ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ, ἔμεινε ὁμοῦς ἀχειροτόνητος ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἐξ οὗ καὶ ἐλλείπει ἡ πρᾶξις τῆς χειροτονίας, προβάλλεται παραδόξως καθ' ὅμοιον καὶ τὸ πρῶτον τρόπον, ἦτοι 48 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (1616), καὶ τοῦτο ἐνῶ ἐπὶ 36 ὅλα ἔτη ἐπεσκόπευσε καὶ ἦλθε μάλιστα εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸ ἴδιον πρεσβυτέριον ὡς ἐπίσκοπος *St David's*, πρὸς τὸν Δρ *Goodman* ὡς ἐπίσκοπος τοῦ *Bath* καὶ πρὸς ἄλλους, μετέσχε δὲ καὶ Συνόδων καὶ χειροτονιῶν, χωρὶς οὐδαμῶθεν οὐδὲ παρὰ τῶν διαφωνούντων πρὸς αὐτὸν νὰ ἀκουσθῇ τοιαύτη τις φωνή. Ἡ ἔλλειψις τῆς πράξεως τῆς χειροτονίας αὐτοῦ δὲν ἀποτελεῖ καὶ πλήρη ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι δὲν ἐχειροτονήθη πράγματι ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς εἶναι πρόδηλον εἰς τίνα ἄτοπα δύναται νὰ φέρῃ, δεδομένου, ὅτι

ἐνεκα καιρικῶν περιστάσεων δὲν κατορθοῦται ἡ περίσσωρις πολυτιμωτάτων πολλῶν ἐγγράφων. Δὲν ἐλλείπει μόνον ἡ πρᾶξις τῆς χειροτονίας τοῦ *Barlow*, ἐλλείπουσι καὶ ἄλλων ἐπισκόπων, ἐπισκόπων μάλιστα, ὧν τὴν χειροτονίαν οὐδαμῶς ἀμφισβητοῦσιν οἱ Δυτικοί, ὡς π. χ. τοῦ *Gardiner* (βλ. *Fr. Lee* σελ. 152 κ. ἐ. 166 κ. ἐ. Π. Κομνηνοῦ σελ. 21 κ. ἐ.). Ὅσον ἀφορᾷ τὸ σημεῖον, ὅτι ὁ *Barlow* εἶχεν ἐκφράση γνώμας οὐχὶ ὀρθᾶς περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ ἐπισκόπου, αἱ γνώμαι αὗται, καὶ ἀληθεῖς ὑποτιθέμεναι δὲν συμπίπτουσι πρὸς τὸν χρόνον τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ὅτι δὲ μετέβαλε ταύτας φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ *The institution of a christian man*, καὶ ἐκ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ *Necessary doctrine and Erudition for any christian man*.

Τὸ ὅμοιον ἐπιχείρημα κατὰ τοῦ κύρους τῶν χειροτονιῶν τῶν μετασχόντων τῆς χειροτονίας τοῦ *Parker* τριῶν ἄλλων ἐπισκόπων ἦτοι τοῦ πρ. *Bedford Hodgkins*, τοῦ πρ. *Chichester Scory* καὶ πρ. *Exeter Miles Coversdale*, εἶναι ἄμοιρον σημασίας, ἀφοῦ τὰ πρακτικὰ τῶν χειροτονιῶν αὐτῶν σώζονται ἐν τῷ κώδικι τοῦ *Cranmer*, αὐτὸς δὲ ὁ *Hodgkins* φέρεται μετασχὼν ὡς ἐπίσκοπος βοηθὸς (*assistant*) ἐπὶ ὅλων χειροτονιῶν, περιεχομένων ὡσαύτως ἐν τῷ εἰρημένῳ Κώδικι (βλ. Π. Κομνηνοῦ, 28 κ. ἐ.)

Ταῦτα ἔχει τις νὰ παρατηρήσῃ ἐν συντόμῳ ἀναφορικῶς εἰς τὰ πρῶτα ἐπιχειρήματα, τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ παραδράμῃ τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀναίρεσιν, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ Δυτικοὶ ἔπαυσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ν' ἀποδίδωσιν εἰς αὐτὰ οἷαν ἄλλοτε ἀπέδιδον σημασίαν, ἐὰν μὴ ἡ ἱστορία τοῦ ὅλου ζητήματος ἐπέβαλλε τοῦτο.

(ἀκολουθεῖ)

A. B. Δ.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δημοσιεύομεν παρά πόδας ἐπίσημα γράμματα π ὅς τας Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

Τοῖς προέδροις τῶν ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἁγιοῦσθη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἀνέκαθεν τῷ πόθῳ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως διαφλεγομένη, ἀεὶ δὲ τὰ ρήματα τοῦ Κυρίου ἐν νῷ ἔχουσα, ὅσα μικρὸν πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους πρὸς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα νῦξάτο «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν», παρηκολούθει μὲν ἐνδιαφερόντως πάντοτε πᾶσαν τῶν διίσταμένων Ἐκκλησιῶν κίνησιν, ἀνέκρινε δ' ἐπιμελῶς καὶ ἐπισταμένως πᾶσαν αὐτῶν ὁμολογίαν πίστεως ἢ οἰανδήποτε ἄλλην δόλωσιν, γινομένην πρὸς ἐπίτευξιν προσεγγίσεως αὐτῶν τῇ Ὁρθοδόξῃ. Μετ' εὐαρεσκείας δὲ διεπίστωσεν, ὅτι μεταξὺ τούτων ἢ πάντοτε τὴν ζωηροτέραν ἐπιθυμίαν τῆς ἄρσεως τῶν ἐπιπροσθούτων πρὸς προσέγγισιν, καὶ διὸ καὶ πλήρη ἔνωσιν αὐτῆς μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διατρανώσασα ὑπῆρξεν ἡ Ἐπισκοπιανὴ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, ἥτις, ἐξ ἀνατολῶν τὸ χριστιανικὸν φῶς δεξαμένη, οὐκ ἐπαύσατο πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσα καὶ τὴν μετὰ τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ὁρθοδόξων εἰλικρινῆ προσέγγισιν καὶ πλήρη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἔνωσιν περὶ πολλοῦ ποιουμένην.

Δι' ὃ δὴ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὴν προθυμίαν ταύτην δεόντως ἐκτιμῶσα καὶ πρότερον μὲν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν, εἰς πολλὰς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης προῆλθε σχέσεις εἰλικρινῶς ἀδελφικὰς, ἐσχάτως δὲ καὶ εἰδικὴν συνέστησεν ἐπιτροπείαν μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καθορίσῃ τὰ ὑπολειπόμενα εἰς σημεῖα διαστάσεως, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἄρσεως αὐτῶν πρὸς ἐπίτευξιν πλήρους ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ὀρθοδόξῳ χριστιανικῷ πνεύματι.

Ἐν τῇ μελέτῃ δ' αὐτῆς ταύτῃ ἡ Ἐπιτροπὴ

κατιδούσα, ὅτι ἐπὶ ἐνὸς προέχοντος ζητήματος τοῦ κύρους ὀπλονότι τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, ἡ ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐπω ἀπεφάνητο ἐπισήμως γινώμην τινά, οὔτε συνολικῶς οὔτε διὰ τινος τῶν ἐπὶ μέρους ἁγίων Συνόδων καίτοι ἱκαναὶ ἐγένοντο κατὰ καιροῦς συζητήσεις μεταξὺ τῶν θεολόγων αὐτῆς, ὅτι δὲ ἐπίσημός τις διερεύνησις καὶ κανονικὴ λύσις τοῦ προέχοντος τούτου ζητήματος μεγάλως ἂν διπυκλόυνε τὴν ποθητὴν ἔνωσιν ἐνὸς τῶν σπουδαιοτέρων κωλυμάτων τῶν ἐναντιουμένων εἰς τὸν ἐκατέρωθεν ἐπιδιωκόμενον θεάρεστον σκοπὸν τῆς ἐνώσεως εἰρημένου, ὑπέβαλεν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἔκθεσιν σχετικὴν, ἐπιστημονικῶς διαπραγματευομένην τὸ εἰρημένον ζήτημα.

Τὴν οὖν ἔκθεσιν ταύτην τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν ἐπανειλημμέναις συνεδριάσεσιν αὐτῆς μελετήσασα ἡ περὶ ἡμᾶς Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

1) Ὅτι ἡ χειροτονία τοῦ Ματθαίου Πάρκερ εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας ὑπὸ τεσσάρων Ἐπισκόπων ἔστι γεγονός ἱστορικῶς μεμαρτυρημένον.

2) Ὅτι ἐν τῇ [χειροτονίᾳ ταύτῃ τε καὶ ταῖς ἐφεξῆς εὐρηνται πλήρη τὰ ὀρθόδοξα καὶ ἀπαράιτητα ὁρατά τε καὶ αἰσθητὰ στοιχεῖα ἐγκύρου ἐπισκοπικῆς χειροτονίας, ἢ τε ἐπίθεσις ὀπλονότι τῶν χειρῶν καὶ ἡ ἐπίκλησις τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ μειαδοῦναι τὸ τῆς Ἐπισκοπικῆς διακονίας χάρισμα.

3) Ὅτι οἱ ἐπιστημονικῶς ἐξετάσαντες τὸ ζήτημα ὀρθόδοξοι θεολόγοι σχεδὸν ὁμοφώνως εἰς τὰ αὐτὰ κατέληξαν συμπεράσματα, ὑπὲρ τοῦ κύρους ἀποφανθέντες τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

4) Ὅτι ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρᾶξις οὐδεμίαν παρέχει ἐνδειξιν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐθνικῆ ποτε ἐπισήμως ἐν ἀμφιδόλῳ τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, κατὰ τρόπον ὑποτιμῶνται, ὅτι ἐν περιπτώσει ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν

ἡ ἀναχειροτονία τῶν Ἀγγλικανῶν κληρικῶν θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη.

5) Ὅτι τὸ γενικὸν τοῦτο πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐκπροσωποῦντες οἱ κατὰ καιροὺς Ἀγιώτατοι Πατριάρχαι καὶ ἄλλοι Ἱεράρχαι τῆς Ἀνατολῆς, γράφοντες πρὸς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, προσηγόρευον αὐτοὺς «Σεβασμιωτάτους ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς» ἀδελφικὸν ἀπονέμοντες ἀσπασμὸν, ἀπεφάνητο γνώμην ὑπὲρ τοῦ ἐγκύριου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱερωσύνης κρίνασα ἅμα ὅπως ἡ διαγνώμη αὕτη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐν Κων]πόλει Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἐξαγγελθῆ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀγίαις ὀρθόδοξοις Ἐκκλησίαις, ὅπως δοθῆ αὐταῖς ἀφορμὴ πρὸς τοῦ ἀποφῆναι καὶ ταύταις τὴν ἑαυτῶν γνώμην ὥστε διὰ τῶν μερικῶν διαγνώσεων γνωσθῆναι τὴν ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος πανορθόδοξον ἀντίληψιν.

Γράφοντες τοίνυν καὶ τῇ Ὑμετέρα λίαν ἀγαπητῇ καὶ τὰς παρ' ἡμῶν κρατησάσας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου σκέψεις ἀνακινούμενοι οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα μελετῶσα μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν ἀγ. καὶ ἱ. Συνόδου τὸ ζήτημα τοῦτο, εὐαρεστηθήσεται ἀνακοινῶσθαι ἡμῖν τὸ πόρισμα τῆς διασκέψεως πρὸς περαιτέρω καλλιέργειαν τῶν μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐνωτικῶν σχέσεων, ἐπὶ τῇ χρηστῇ ἐλπίδι, ὅτι ὁ Οὐράνιος τῆς Ἐκκλησίας Δομῆτωρ διὰ τῆς πανοθενουργοῦ αὐτοῦ χάριτος ἀναπληρώσει τὰ ἐλλείποντα καὶ ὀδηγήσει πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας καὶ εἰς τὴν πλήρη ἔνωσιν, ὅπως γένηται ἐξ αὐτῶν μία ποιμνὴ ὑπὸ ἀρχιποίμενα αὐτὸν τὸν ἀληθῆ ποιμένα τῶν προβάτων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τῷ Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπῳ Καντουαρίας

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Καντουαρίας καὶ Πρωθιεράρχα πάσης Ἀγγλίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθντε σδεληδὲ κύριε Ράνδαλλ, τὴν Ὑμετέραν λίαν ἀγαπητὴν ἡμῖν Σεβασμιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ἥδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ παρ' ἡμῖν εἰδικὴ ἐπὶ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκ-

κλησιῶν Ἐπιτροπὴ ἐγὼ ἐφέλεκῦσαι τὴν προσοχὴν ἡμῶν καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας Συνόδου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ἀπὸ ὀρθόδοξου ἀπόψεως. Αὐσιτελεῖς γὰρ ἂν εἴη διὰ τὸ ὅλον τῆς ἐνώσεως ζήτημα γνωσθῆναι τὴν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου γνώμην τῆς Ἀγίας Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Ἡ οὖν Ἱερὰ Σύνοδος ἐξ ἀφορμῆς τοιαύτης τοῦ ζητήματος τούτου ὑπὸ τὴν ἡμετέραν προεδρείαν ἐπιλαβομένη καὶ ἐκ πασῶν αὐτοῦ τῶν ἀπόψεων ἀνακρίνασα, κατέληξεν εἰς τὴν γνώμην ὅτι ἀπέναντι τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας αἱ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐπισκοπιανῆς ὁμολογίας χειροτονίαι Ἐπισκόπων, Ἱερέων καὶ Διακόνων ἔχουσι τὸ αὐτὸ κύρος, ὅπερ ἔχουσι καὶ αἱ τῆς Ρωμαϊκῆς, τῆς Παλαιοκαθολικῆς καὶ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, αἵτι δὴ ὑψισταμένων πάντων τῶν στοιχείων, αἵτινα κρίνονται ἀπαραίτητα ἀπὸ ὀρθόδοξου ἀπόψεως πρὸς ἀναγνώρισιν χαρίσματος Ἱερωσύνης ἐξ ἀποστολικῆς διαδοχῆς.

Καὶ εὐδὸλον μὲν ὅτι οὕτω πρόκειται περὶ ἀποφάσεως τῆς ὅλης Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀνάγκη γὰρ καὶ τὰς λοιπὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας ὁμωγώνοντας εὑρεθῆναι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχον οὐκ ἔστι δῆπου σημασίας ἀμειρον τὸ γεγονός ὅτι ἡ Σύνοδος μιᾶς καὶ δὴ τῆς Πρωτοθρόνου τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τοῦ ζητήματος ἐπιλαβομένη κατέληξεν εἰς τὴν διαγνώμην ταύτην.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐν χαρᾷ πολλῇ τὸ πρᾶγμα τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Σεβασμιότητι ὡς Πρωθιεράρχῃ τῆς ὅλης Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀνακοινούμεθα, βέβαιοι ὄντες ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἐξ ἴσου ἠδέως πρὸς τὴν διαγνώμην ταύτην διατεθήσεται, ἀναγνωρίζουσα ἐν αὐτῇ πρόδον ἐν τῷ ἔργῳ τῷ θεοφιλεῖ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως.

Ὁ Οὐράνιος Πατὴρ δὲ ἡμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ εὐλογητοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

αἰκβ' Ἰουλίου κζ'.

Τῆς Ὑμετέρας λίαν ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος

ΤΟ ΕΝ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΤΗΣ ΦΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐν τοῖς Πα]χείοις συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου τῆς φιλίας τοῦ κόσμου διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκπληρώσαντες τὴν ἀνατεθεισάν αὐτοῖς ἐντολήν ὑπέβαλον μακροσκελεστάτην ἔκθεσιν τῇ Α. Θ. Παναγιότῃ καὶ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Κοπεγχάγῃ συνεληθόντος ἐπ' ἐσχάτων συνεδρίου τῆς φιλίας τῶν λαῶν διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Οἱ ἡμέτεροι ἀντιπρόσωποι μετέσχον διὰ τοῦ προέδρου αὐτῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐκανόνισε λεπτομερείας σχετικὰς πρὸς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου. Διαρκὲς μέλος τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς εἶτα ἀναγνωρισθὲν καὶ ὑπὸ τῆς ὀλομελείας διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καθηγητὴς κ. Ἐμμανουὴλ. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ, τῇ εἰσηγήσει τοῦ κ. Atkinson ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ ζήτημα τῶν μειονοτήτων πρὸς ὃ συνεδέθη καὶ τὸ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς συζητηθῆ ἀπὸ τῆς 25 Ἰουλίου καὶ καθηρτίσθη ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τῆς ἐν Ρωσσίᾳ καταστάσεως καὶ ὑποβολὴν σχετικῶν προτάσεων εἰς τὸ συνέδριον.

Τὴν 30 Ἰουλίου ἡμέραν Κυριακὴν ἐν τῇ Frue-kirke, παρόντων ἀπάντων τῶν ἀντιπροσώπων ἐγένετο προσευχὴ καὶ μετ' αὐτὴν κήρυγμα ὑπὸ τοῦ Δόκτωρος Ch. Jefferson ἐπὶ τοῦ ἔδαφ. Ρωμ. 8, 9. «εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει οὐκ ἔστιν αὐτοῦ». Τὴν δὲ 3 μ. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς φοιτητικῆς ἐνώσεως ἐκπυύχθη ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ Δανικοῦ Συμβουλίου ἡ ἐπίσημος ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου παρόντων διακοσίων ἀντιπροσώπων ἐκπροσωποῦντων 25 ἔθνη. Ἐν τινι συγκεντρώσει τῆς ἡμέρας ταύτης ἀφ' οὗ ἐκ περιτροπῆς ἔλαβον τὸν λόγον διάφοροι ἀντιπρόσωποι ὡμίλησε καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς Μητροπ. Θυατείρων, ὅστις ἐχαίρετῃς τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ ἐξέθηκε τοὺς λόγους οἵτινες ἔπεισαν τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολήν καὶ ἰδίᾳ τὸ Οἶκουμ. Πατριαρχεῖον, ὅπως μετὰσχῃ τῆς κινήσεως ταύτης, προσέθηκεν ὅτι ἡ προθυ-

μία αὕτη θὰ ἐκτιμηθῆ ἔτι μᾶλλον ἂν ληθῆ ὑπ' ὅσιν ἡ κατάστασις ἐν ἡ εὔρηται ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν τοῖς διαφόροις αὐτῆς τμήμασι, ἐντεῦθεν ὠρμήθη εἰς σύντομον περιγραφὴν τῶν διαπραττομένων ἐν Ἀνατολῇ καὶ Ρωσσίᾳ διαιοτήτων, αἵτινες ἂν ἐξακολουθήσωσιν εἶπεν, θὰ καταστήσωσι περιττὴν τὴν συνεννόησιν καὶ συνεργασίαν ὑπὲρ τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν, οἷα ἡ φιλία καὶ συναδέλφωσις τῶν λαῶν, ἀφ' οὗ δὲν θὰ ὑπολειφθῶσι πλέον χριστιανικοὶ λαοὶ καὶ κατέληξεν ἐπικαλεσθεὶς τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν πρὸς σωτηρίαν τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ ἐγγύς Ἀνατολῇ. Ἀνάλογα ὡμίλησε τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγ. Μάρκου ἐνώπιον μεγάλης συρροῆς δανικοῦ κόσμου πρὸς ὃν μετεφράσθη ἡ ὁμιλία αὐτοῦ. Ἀναφέρει τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τηλεγραφήματος τῆς Α. Θ. Παναγιότῃς ὅπερ ἐγένετο δεκτὸν μετ' ἐπευφημιῶν καὶ ὅτι ὁ κ. Ἐμμανουὴλ ἐξέθηκε συντόμως τὰ πεπραγμένα μνημονεύσας καὶ τῶν δυσχερειῶν, αἵτινες ἐπιπροσθοῦσιν εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν τῆς δράσεως τοῦ συμβουλίου.

Ἐπεβλήθη ὑπόμνημα τὸ ὁποῖον ἐξεπόνησε τὸ Βρετανικὸν Συμβούλιον τοῦ Π. Σ. ἐν ᾧ πλὴν ἄλλων ἐλέγετο ὅτι «ἐν ταῖς Τουρκικαῖς χώραις τῆς Μ. Ἀσίας ἡ θέσις τῶν χριστιανικῶν μειονοτήτων ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε φρικτή. Προμελετημένη πολιτικὴ ἐξόντωσις ἐργάζεται ἐκεῖ καὶ ὁ Π. Σ. ὀφείλει ἐπειγόντως νὰ ποιήσῃται ἐκκλησίαν εἰς τὰς χριστιανικὰς Δυνάμεις, ἵνα αὗται ἀνευ ἀναβολῆς ἐπέμβωσι καὶ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην τραγῳδίαν». Ἀπαντες οἱ παρόντες ἠγόρευσαν θερμότητα καὶ ἐν ἄλλαις δὲ συνεδρίασις πολλοὶ διεξετραγῶδησαν τὴν κατάστασιν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἐπέμβωσιν τοῦ Π. Σ. Ἡ ἡμετέρα ἀντιπροσωπεῖα ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ κ. Atkinson καὶ τῶν προῦπογραψάντων συμβουλίων τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ὑπέβαλε προτάσεις ὅπως τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον ἀπευθυνθῆ καὶ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν ὅπως μηδέποτε τεθῶσιν αἱ χώραι τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ τὴν ἀνεξέλεγκτον ἐξουσίαν τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως ὅπως τὰ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τὴν τουρκικὴν εὐρισκόμενα ἐδάφη καὶ κατοικούμενα ὑπὸ

μὴ Μωαμεθανῶν ὑπαχθῶσι ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ ὁ ἐπ' αὐτῶν πραγματικὸς ἐλεγχος ἀνατεθῆ εἰς μίαν τῶν μεγάλων Χριτικῶν Δυνάμεων ἢ κοινῇ εἰς πλείονα ἐξ αὐτῶν. Τὰς προτάσεις ὑπέβαλεν ὁ κ. Ἐμμανουὴλ ἀγγλιστὶ μετ' εἰσηγήσεως ἐν ἧ ἐτόνισε τὴν ριζικὴν καὶ θεμελιώδη διαφορὰν μεταξὺ τῆς θέσεως τῶν μειονοτήτων ἐν ταῖς χριστιανικαῖς χώραις καὶ τῆς θέσεως τῶν ἐν Ἀνατολῇ Χριστιανῶν. Μετὰ ἀγόρευσιν καὶ τοῦ κ. Ἀλεβιζάτου παρεπέμθησαν αἱ προτάσεις εἰς τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ ὑποβολὴν ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου.

Ἐν ἐπομένῃ συνεδρίᾳ συνεζητήθη τὸ ζήτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ, ὅτε τὸ συνέδριον ἐθεώρησε καθῆκον πάντων τῶν κλάδων τῆς Χριτικῆς Ἐκκλησίας νὰ συντελέσωσιν ὅπως οἱ λαοὶ ζητήσωσι τὴν ἀμεινονίαν καὶ γενικὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῆς διαιτησίας πρὸς διακανόνισιν τῶν διεθνῶν διαφορῶν. Ἐχαρακτήρισεν ὕβριν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος τὸν πόλεμον καὶ ἔκρινεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία κέκληται νὰ κατεπολεμήσῃ τὰς φιλοπολέμους τάσεις.

Μετὰ ἀγορεύσεις Ἀμερικανῶν, Γάλλων, Γερμανῶν καὶ Ἀγγλῶν ἐγένετο δεκτὸν σχέδιον ὅπερ κατήρτισεν ἐπιτροπὴ Γάλλων καὶ Γερμανῶν ὑπὲρ ἐλαττώσεως τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ διατηρήσεως τῶν μόνων δυνάμεων ὅσαι ἀναγκαιοῦσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἐξητάσθη ἐν ἄλλῃ συνεδρίᾳ τὸ ζήτημα τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων καὶ τῆς συνεργασίας τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου μετ' ἄλλων διεθνῶν συνδέσεων καὶ ἐνέκρινε τὴν συνεργασίαν ταύτην.

Τὴν ἐπομένην ὁ ἀρχιεπίσκοπος Οὐψάλης ὑπεστήριξε τὸ ὑπόμνημα τοῦ Σουηδικοῦ Συμβουλίου περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς συμφιλίωσιν καὶ προσέθηκεν ὅπως ὁ Π. Σ. ἐκφράσῃ τὴν χαρὰν αὐτοῦ διὰ τὴν συγκρότησιν «Γενικοῦ Χριστιανικοῦ συνεδρίου περὶ ζωῆς καὶ ἐργασίας» καὶ ὑπέδειξε τὸ καθῆκον ἐλικρινοῦς συνεργασίας τῶν χριστιανικῶν κοινωτιῶν. Μεθ' ὃ διορίσθη τετραμελὴς ἐπιτροπὴ ἥτις μεταβαίνοῦσα εἰς Γενεύην παρακολουθήσῃ τὸ ἔργον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἐπὶ τῇ δάσει δὲ σχεδίου ἐκπονηθέντος ὑπὸ τῆς ὑποεπιτροπῆς τῆς διορισθείσης ὑπὸ τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς ἀπεφασίσθη α) ὅπως ὁ Π. Σ. συνῶδᾳ τῷ σκοπῷ αὐτοῦ προβῆ εἰς τοιαύτας ἐνεργείας αἵτινες θὰ ἀποβλέπωσιν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν μειονοτήτων ὅπου αὐταὶ δὲν τυγχάνουσι δικαίας καὶ ἴσης μεταχειρίσεως καὶ θὰ προάγωσι πνεῦμα ἀνοχῆς καὶ εὐμενείας μεταξὺ ὄλων τῶν τμημάτων τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας· β) ἀνακοινωθῆ εἰς τὰ ἐθνικὰ συμβούλια τοῦ Π. Σ. ὅτι ἡ ἀποψὶς τῆς διεθνοῦς ἐπιτροπῆς εἶνε ὡς ἠνωμένα ἐν τῇ ἀδελφότητι τῆς Χριτικῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐξακριβώσωσι τὴν κατάστασιν ἐὰν παρεσχέθη πλήρης θρησκευτικὴ ἐλευθερία εἰς τὰς θρησκευτικὰς μειονότητες τῆς χώρας αὐτῶν καὶ λάβωσι τὰ ὑπ' αὐτῶν ὡς δραστῆ καὶ θεωρούμενα μέτρα πρὸς ἄρσιν τῶν ἀφορμῶν παραπόνων· γ) ζητηθῆ ὅπως ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν λάβῃ τὰ μέτρα ἅτινα κρίνονται ἀναγκαῖα ἵνα παρασχεθῆ εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἐθνικὰς μειονότητας τὸ δικαίωμα καὶ ἡ εὐκαιρία ἀμέσου ἐκκλήσεως εἰς διεθνὲς δικαστήριον ἐν περιπτώσει παραπόνων ὅτι ὑφίστανται ἀδικίαι τῶν ὁποίων ἀδυνατοῦσι νὰ ἐπιτύχωσι τὴν διόρθωσιν· δ) προταθῆ ὅπως ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ὁρίσῃ διαρκῆ ἐπιτροπὴν ἀσχολουμένην περὶ τοιαῦτα ζητήματα καὶ δ) ἐκφρασθῆ ἡ ἐπιθυμία ὅπως αἱ Ἐκκλησίαι ἀντιπροσωπεύωνται ἐν αὐτῇ ὅταν πρόκειται νὰ διευθετηθῶσι θρησκευτικαὶ δυσχέρειαι.

Ὁ Παγκ. Σύνδεσμος προσκαλεῖ σοβαρῶς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν ὅπως ἐπιληθῆ ἀμέσως τοῦ ζητήματος τῆς καταστάσεως τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν Μ. Ἀσίᾳ ἵνα σώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ καταπίεσεων καὶ ὀλοσχεροῦς ἐξοντώσεως ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ πείσῃ τὰς Χριτικὰς Δυνάμεις ὅπως ἐγκαταστήσωσι διεθνή Commission πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ζητεῖ ἐπείγοντως ὅπως ὅλοι αἱ μετὰ τοῦ Π. Σ. συνδεδεμένοι ὀργανώσεις μεταχειρισθῶσιν ὅλην τὴν ἐπιρροὴν αὐτῶν ἵνα πείσωσι τὰς οἰκείας κυβερνήσεις νὰ ἀναλάβωσι τὸ ζήτημα τοῦτο ὅπως οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ ἐλευθερωθῆντες ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν Τούρκων μηδέποτε ἐπανέλθωσιν ὑπὸ τουρκικὴν ἐξουσίαν.

Ἀπεφασίσθη ἐν τέλει νὰ ἐκφρασθῆ ἡ ἀγανάκτησις αὐτοῦ διὰ τὸν ἀδικὸν φόνον τῶσων ἐπισκόπων, ἱερέων καὶ χριστιανῶν ἐν Ρωσσίᾳ ὑπὸ τῶν Μπολσεβίκων καὶ σταλῆ διαμαρτυρία τῶν ὀρθοδόξων Συμβουλίων ὅπως μηδεμίαν τῶν χριστιανικῶν κυβερνήσεων ἀναγνωρίσῃ τὴν Σοβιετικὴν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπονέμει πλήρη θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ δὲν ἐπιστρέφει ἰδιοκτησίας τῶν Ἐκκλησιῶν.

Μετὰ ἐπιψήφισιν προτάσεων περὶ διαμορφώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς νεολαίας, ἐκηρύχθη ἡ λήξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου δι' ἐκφράσεως εὐχαριστιῶν.

Η ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Περὶ τῆς δηλώσεως ταύτης, ἦν ἐδημοσιεύσαμεν πρὸ ἡμερῶν ἐν τῇ «Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ», γράφει καὶ ἐξήγει ἐν τῇ Church Times τῆς 11 Αὐγ. (ν. ἡ.) ὁ γραμματεὺς τῆς English Church Union κ. A. Pinchard.

«Τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ προύκαλεσεν ἡ πρόθεσις τῆς ὑποβολῆς μιᾶς Δηλώσεως περὶ Πίστεως ἐκ μέρους τοῦ ἀγγλοκαθολικοῦ τμήματος τοῦ κλήρου τῆς Ἐκ]σίας τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκ]σίας τῆς Κ]πόλεως καὶ τὰς ἄλλας Ἀυτόκεφάλους Ἐκ]σίας τῆς Ἀνατολῆς, κατέστη ζῶντοτερον κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Τῇ Πέμπτῃ 3 Αὐγ. ἐδημοσιεύετο τηλεγράφημα ἐκ Κ]πόλεως ἐν τῷ Morning Post λέγον ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Συνόδου τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, 2 Αὐγ., ἐλήφθη ἀπόφασις, ἀναγνωρίζουσα τὴν Ἀποστολικὴν διαδοχὴν καὶ τὸ κύρος τῶν χειροτονιῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀπόφασις αὕτη θὰ ἀνακοινωθῆ εἰς τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα πρὶν ἢ καταστῆ τελειωτικὴ. Ἄλλ' ὑπάρχουσι λόγοι νὰ ἐλπίζῃ τις ὅτι καὶ ταῦτα θὰ συμφωνήσωσι μὲ τὴν ἀποψιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἐσχάτως ἐλήφθησαν πολλαὶ ἐπιστολαὶ ἐρωτῶσαι πότε εἶνε πιθανὸν νὰ ὑποβληθῆ ἡ Δύλωσις

εἰς τὸ Οἶκου. Πατριαρχεῖον. Τοῦτο εἶνε ἐρώτημα εἰς ὃ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δοθῆ ἀμεσος ἀπάντησις. Ἡ ὑποβολὴ τῆς Δηλώσεως ἀνεβλήθη κατ' ἀνάγκην ἐξαρτωμένη ἐκ τινῶν προκαταρκτικῶν καὶ ἡμιεπισήμων διοπραγματεύσεων, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ καταλήξωσιν ἰκανοποιητικῶς πρὸς τὴς τυπικῆς ὑποβολῆς.

Ἐν τῷ μεταξῦ, ὑπόρξαμεν εὐτυχεῖς ἰδιαζόντως ἐπιτυχόντες ὑπογράφας διὰ τὴν Δύλωσιν.

Πλήρως τὰ 2/3 ἐκείνων εἰς οὓς ἀπεστάλη ἡ Δύλωσις ἔχουσιν ἤδη ὑπογράψῃ. Ὀλίγος ἀκόμη χρόνος θὰ παρέλθῃ πρὸς τῆς ὑποβολῆς».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 4 Αὐγούστου.— Κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Καισαρείας κ. Νικολάου, Μετρῶν κ. Ἰωακείμ καὶ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Ἰωακείμ, ἥτις θὰ διενεργήσῃ τὴν συλλογὴν ἐράνων διὰ τὰ ἐκ Ρωσσίας ἀφιχθέντα ὄρφανά.

Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν.— Ἡ Γενικὴ Γραμματεία ἀπαντητικῶς διαβεβαίει ὅτι ὁ παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ τῶν Ἑθνῶν ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Δόκτωρ Κέπετζης θὰ εὕρῃ εὐμενῆ ὑποδοχὴν παρ' αὐτῆ.

Ρουμανικὴ Ἐκ]σία.— Ὁ ἐνταῦθα ὕπατος ἀρμοστής τῆς Ρουμανίας διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα διαβιβάζει γράμμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βουκουρεστίου, πριμᾶτου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας κ. Μύρωνος, ὅστις διὰ μακρῶν ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἁγίων Τόπων.

Συνεδρία 9 Αὐγούστου.— Ἡ ἐτήσια Γεν. Συνέλευσις κλήρου καὶ ἀντιπροσώπων τῶν ὀρθοδόξων Κοινοτήτων Ἀμερικῆς συνήλθε καὶ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ὑποβάλλει τὰ σέβη αὐτῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἣν καὶ συγχαίρει ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ, ἐκφράζει δὲ καὶ εὐχαριστίας διὰ τὴν ἴδρυσιν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου.

— Ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας περὶ τῶν ἁγίων Τόπων. ἘΞ ἀφορμῆς αὐτοῦ ὤρισθη εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὁ Σεβ. Μητροπ.

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθυνοῦσας Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

* Ἐν Κων)πόλει τῇ 20 Αὐγούστου 1922.

ΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Γ'.

Χωροῦντες ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ προβαλλομένου ὑπὸ τῆς Παπικῆς Βούλλας ἐπιχειρήματος ἔχομεν πρὸ παντὸς νὰ παρατηρήσωμεν γενικῶς ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν. Ἐν πρώτοις ἐν τῇ συνειδήσει καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν Δυτικῶν δὲν ὑπῆρχεν, οὔτε κατὰ τὰς ἡμέρας Λέοντος τοῦ ΙΓ' μεμορφωμένη ὁμοίομορφος γνώμη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν τοῦναντίον «ὄχι μόνον πολλοὶ συγγράφει» Ἀγγλοὶ, κατὰ τὴν Βούλλαν αὐτήν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ καθολικοὶ τινες, μὴ Ἀγγλοὶ κατὰ πλεῖστον, ἐξέφραζον γνώμην εὐνοϊκὴν διὰ τὸ θέμα αὐτῶν, εἴτε κατὰ τρόπον κατηγορηματικὸν εἴτε ὑπὸ μορφῆν διαπορητικῆν». Δεύτερον καὶ αὐτὴ ἡ γνώμη τῆς ἐπισήμου Δ. Ἐκ]σίας δὲν φαίνεται ἀπολύτως ἐξωνυχισμένη καὶ ἀποκεκρυσταλλωμένη, ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζηται ἡ ἀνάγκη ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἐγκύπτῃ κατὰ καιροὺς εἰς σοβαρὰς τοῦ ζητήματος μελέτας, (1555, 1684, 1704, 1896) ἀνασκαλεύουσα τὰ ἀρχεῖα τοῦ

Βατικανοῦ καὶ τὰ ἄγνωστα μένοντα γραπτὰ μνημεῖα ἐρευνῶσα καὶ ἐξέχοντας σοφοὺς συμβουλευομένη, οὔτε καὶ ἀπολύτως σαφῆς ὥστε νὰ προλαμβάνωνται δισταγμοὶ, ἀπορίαι καὶ ἀμφιβολίαι. Οὔτε ἡ ἀπὸ 8 Μαρτίου τοῦ 1554 ἐπιστολὴ τοῦ Πάπα Ἰουλίου τοῦ Γ' πρὸς τὸν ἐν Ἀγγλίᾳ Ληγάτον Καρδινάλιον Polo, οὔτε καὶ ἡ τοῦ Παύλου τοῦ Δ', *Praeclara carissimi* τῆς 20 Ἰουνίου 1555 ἐξ ἀφορμῆς τῆς μεταβίβσεως εἰς Ρώμην ἀπὸ μέρους τοῦ βασιλέως Φιλίππου καὶ τῆς βασιλίσσης Μαρίας εἰδικῆς Πρεσβείας, ἤρκεσαν ὅπως ἐπιχύσωσι πλήρες φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Τὸ ὅτι καθολικοὶ τινες συγγράφει δὲν ἐδίδοσαν νὰ συζητῶσιν ἐλευθέρως περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποδίδει ἡ Βούλλα τοῦ Λέοντος εἰς τὴν ἀνεπαρκῆ γνώσιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων. Ἡ εἰρημένη Βούλλα ἀφίνει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι μένει τις ἀμφιβολία ἀκόμη περὶ τὴν ἔννοιαν τῶν παπικῶν ἐγγράφων. Ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει «δύναται τις, λέγει, νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ λόγιον: *Consuetudo optima legum interpret.* Τρίτον παρὰ τὴν ἀ-

γρίαν αὐτοτηρότητα μεθ' ἧς ἡ παπικὴ Βούλλα ἀποφαινομένη κηρύττει ὡς ἀκύρους καὶ μὴ γενομένας τὰς Ἀγγλικανικὰς χειροτονίας δὲν παραβλέπει τὴν ὑπαρξιν ἐν τῷ ἐν χρήσει Ἀγγλικανικῷ χειροτονικῷ μερικῶν ἐκφράσεων διφορουμένων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύνατο νὰ περιβληθῶσι τὴν αὐτὴν καὶ αἱ ἐν τῷ ρωμαϊκῷ ρυθμῷ ἔννοιαν, ἀλλὰ χαρακτηρίζει ὡς ἀγόνους τὰς προσπάθειάς ἐκτὸς ἄλλον καὶ προσελθόντων τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀγγλικανῶν, ὅπως ἀποδώσωσιν εἰς τὰς ἐκφράσεις ταύτας ἐρμηνεῖαν ἱκανοποιητικὴν. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ Λέοντος οὐκ ὀλίγοι ἀπὸ τοῦς Λατικῶς ἐξήτουν νὰ εὗρωσι τὴν ἱερωσύνην ὑπάρχουσαν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀκριβῶς πρὸς πρόληψιν τοιαύτης «πλάνης» ἐξάνη εὐλόγον εἰς τὸν Πάπαν νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, τὴν ὁποῖαν ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ ἀναβάλῃ.

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατηρήσεις ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ εἰδικὸν σημεῖον τοῦ ζητήματος.

Λέων ὁ Π' ἀποφαίνεται καὶ διακηρύττει ὅτι αἱ κατὰ τὸν Ἀγγλικανικὸν ρυθμὸν γενομέναι χειροτονία ἦσαν καὶ εἶναι ἀπολύτως ἄκυροι καὶ ὡς μὴ τελεσθεῖσαι, καὶ ὁ λόγος, διότι οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀφῆρεσαν ἀπὸ τοῦς ἀναγκαίους διὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ ἱερέως καὶ ἐπισκόπου τύπους, πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ Λατικῷ ρυθμῷ σαφῶς δηλοῖ τὸ ἀξίωμα καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἱερωσύνης, διότι ἐν ὄλῳ τῷ *Edwardine ordinal* οὐ μόνον μνεῖα ρητῆ δὲν γίνεται περὶ θυσίας, περὶ καθαγιασμοῦ, περὶ ἱερωσύνης, περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀγιάζειν καὶ προσφέρειν τὴν θυσίαν (*sacrificii, consecrationis, sacerdotii, potestatisque consecrandi et sacrificii offerendi*) ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη περὶ τούτων ἔχνη, ἅτινα ὑφίσταντο ἐν προσευχαῖς τοῦ λατινικοῦ ρυθμοῦ, ἐν μέρει παρ' αὐτοῖς τηρουμέναις, ἐξηλείφθησαν, διότι ἄλλαι λέξεις, ὑπάρχει ἐν ταῖς οὕτωσι γενομέναις χειροτονίαις ἐλλείψεις μορφῆς καὶ προσθέσεως

(*defectus formae et intentionis*), τοιαύτη ὥστε νὰ μὴ δύναται τὸ μένον ν' ἀποτελῇ τὴν «ἀρμοδίαν» καὶ «ἐπαρκῆ» μορφήν τοῦ μυστηρίου.

Ἡ μελέτη καὶ ἀντιπαραβολὴ τῶν ἀρχαιοτέρων χειροτονικῶν καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ ρωμαϊκοῦ ποιεῖται κατάδηλον ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς ἐλλείπει ἐπίσης ἀπὸ τὸ χειροτονικὸν εἶδος τῶν λογίων ἢ μνεῖα τοῦ ἀγιασμοῦ καὶ τῆς θυσίας τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου· ἐν τῷ ἐν χρήσει μάλιστα χειροτονικῷ τῆς Δ. Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει εὐχὴ δηλοῦσα τὸ *summum sacerdotium*. Ἐκ τούτου συναγεται ὅτι ἡ μὴ ρητὴ μνεῖα αὐτῆ δὲν ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκείνης στοιχείου οὐσιώδους πρὸς ἐπαρκῆ τελέσειν τοῦ μυστηρίου, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ παράλειψις οὐτῆς ἐθεωρήθη ἀθέτησις ποτὲ τοῦ μυστηρίου.

Τὸ μόνον κοινῶς παραδεδεγμένον ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ὡς ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἔγκυρον καὶ ἐπαρκῆ χειροτονίαν εἶνε τὸ ἐκ τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πράξεως συναγόμενον: ἦτοι ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν καὶ ἡ ἐπίκλησις τοῦ Ἀγ. Πνεύματος διὰ τῶν καταλλήλων εὐχῶν ἐπὶ τοῦ χειροτονουμένου πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἀναλαμβανομένῃ εἰδικῇ διακονίᾳ, ἅτινα καὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Ἀγγλικανικῷ χειροτονικῷ. Αἱ εὐχαὶ αὗται ποικίλλουσαι κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὰς ἐκφράσεις συμπίπτουσιν εἰς τοῦτο, ὅτι ἀναφέρονται πᾶσαι εἰς τὴν εἰδικὴν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος χάριν, τὴν προχειριζομένην εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν, εἴτε γενικῶς ἀναφέρουσαι τὸ ἀξίωμα τοῦ χειροτονουμένου, εἴτε εἰδικῶς ἀριθμοῦσαι ἐν ἡ πλείονα ἢ καὶ πάντα τὰ ἔργα τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν κύκλον τῶν καθηκόντων αὐτοῦ (Χρ. Ἀνδρούτσου: τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, 29).

Ἐὰν οἱ Ἀγγλικανοὶ ἕνα αἰῶνα ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ *Edwardine ordinal*, τῷ 1662, προσέβησαν εἰς μὲν τὴν χειροτονικὴν διὰ τὸν ἱερέα εὐχὴν τὰς λέξεις «*ad officium et opus presbyteri*», εἰς δὲ τὴν διὰ τὸν ἐπίσκοπον τὰς

λέξεις «*ad officium et opus episcopi*», δὲν ἀποτελεῖ τοῦτο ἀπόδειξιν ἐπὶ πλέον, ὡς ἀναφέρει ἡ Βουλλα, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐθεώρουν ὡς ἐλαττωματικὸν καὶ ἀκατάλληλον τὸν ἴδιον τύπον, ἀφ' οὗ εἶνε γνωστὸν ἱστορικῶς ὅτι προέβησαν εἰς τὰς ἐν λόγῳ προσθήκας, διότι οἱ Προεσβυτεριανοὶ πολεμοῦντες τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ἐπεκαλοῦντο ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τὸ Ἀγγλικανικὸν χειροτονικὸν (X. Ἀνδρούτσου, 36, 37). Τὸ νὰ ἐξάγῃσι δὲ συμπέρασμα οἱ Δυτικοὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀπὸ τοῦ Ἀγγλικανικοῦ χειροτονικοῦ ρητῆς μνείας περὶ θυσίας κτλ. ὅτι ἀρνοῦνται οἱ Ἀγγλικανοὶ τὴν θυσίαν ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν χειροτονοῦσι πράγματι ἱερέα, τοῦτο ὑπερβαίνει τὰ ἐσκαμμένα ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ καθ. Κομνηνός (σ. 12).

Ἐὰν ὑπῆρξαν Ἀγγλικανοὶ ἀρνηθέντες τὸν χαρακτήρα τῆς θυσίας ἐν τῇ θ. εὐχαριστίᾳ ἐφρόνουν οὕτω ὡς ἀπλᾶ ἄτομα, οὐχὶ δὲ ὡς Ἐκκλησία καὶ διὰ λογαριασμὸν αὐτῆς· θὰ ἦτο τολμηρὸν πεποιθήσεις ἀτομικὰς λατίνου ἢ ὀρθοδόξου ἀντικειμέναι εἰς τὴν γνώμην καὶ πεποιθήσιν τῆς οἰκείας Ἐκκλησίας νὰ κατελογίζωμεν εἰς βᾶρος αὐτῆς. Ὅτι παρὰ τὴν ἀνωτέραν παράλειψιν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀρνεῖται τὴν θ. εὐχαριστίαν ὡς θυσίαν, δηλον οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τῶν Ἀγγλικανῶν ἀρχιεπισκόπων εἰς τὴν παπικὴν βούλλαν τῷ 1897, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπισήμου Β. βλίου τῶν Κοινῶν Προσευχῶν (βλ. ἰδίᾳ τὰς προτροπὰς πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ κοινωνήσωσι, τὴν ἀπαγγελλομένην ὑπὸ τοῦ ἱερέως εὐχὴν ἐν ὀνόματι τῶν μελλόντων νὰ κοινωνήσωσι, τὴν εὐχὴν τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, τὴν εὐχὴν μετὰ τὴν κοινωνίαν κτλ. Κομνηνοῦ σελ. 13 κ. ἐ. καὶ Ἰωσήφ *Oldknow* περὶ τοῦ κύρους τῶν χειροτονιῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας 1875. ἑλλ. μεταφρ. ἐν ΚΠόλει). Ἐξ ὧν μεταχειρίζεται λέξεων καὶ φράσεων γίνεται κατὰ δῆλον ὅτι παραδέχεται ἡ Ἀγγλικ. Ἐκκλησία τὴν θεῖαν εὐχαριστίαν ὡς θυσίαν.

Ὡς ἀντίφασις εἰς τὴν τοιαύτην αὐτῆς διδα-

σκαλίαν φαίνεται τὸ περιεχόμενον τοῦ 31 ἐκ τῶν 39 ἄρθρων. Ἀλλὰ τὰ ἄρθρα ταῦτα, προκύψαντι ἐξ ἰδιαιτέρων ὅλως ἱστορικῶν λόγων, καὶ μὴ ὄντα ὑποχρεωτικὰ καὶ διὰ τοὺς κληρικούς αὐτοὺς ἐν ταῖς λεπτομερείαις ὡς ἄρθρα θρησκείας καὶ οὐχὶ πίστεως, δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, οἷαν καὶ τὸ Κοινὸν Βιβλίον τῶν Προσευχῶν, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ἐπίσημον καὶ ἔμπροσθεν ἐκδήλωσιν τῆς πίστεως τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας· διὰ τοῦτο καὶ ἐγκαταλείπονται ὁσημέραι ὑπὸ τῶν Ἐπισκοπιανῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοπικῶς μόνον διατηροῦνται ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ τὸν πολιτικὸν ἅμα χαρακτήρα ὃν ἔχουσι (Κομν. 12). Ἐπομένως ἡ ἐρμηνεία αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ γίνηται ἀνεξαρτήτως ὅλως τῆς πράξεως.

Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς *F. Dalbus* ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ: *Les ordinations Anglicanes*, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς κρατούσας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου (15' ἐκ.) πολὺ ἐκκεντρικὰς καὶ ἀστηρίκτους γνώμας περὶ θείας εὐχαριστίας ἐξηγεῖ ἀκριβῶς τὸν ἰδιαιτέρον λόγον δι' ὃν τὸ ἄρθρον 31 χαρακτηρίζει τὰς ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων ἐξίλαστηρίους θυσίας ὡς βλασφήμου: μύθους (*blasphemous fables*) καὶ ἐπικινδύνους δόλους (*dangerous deceits*)· συμπεραίνων δὲ λέγει: *l'article XXXI au lieu d'aller contre la vraie doctrine catholique a pour but de la defendre* (Κομν. 15). Ὡσαύτως καὶ τὸ περὶ μυστηρίων 25 ἄρθρον ἐρμηνεύεται κατὰ τρόπον μὴ ἀναιροῦντα τὴν ὀρθὴν περὶ μυστηρίων διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἐν τῇ Πράξει ἐκφαινομένην.

Μετὰ τῆς ἐλλείψεως τῆς μορφῆς συνδέει ἡ Παπικὴ Βούλλα καὶ τὴν ἑλλειψιν τῆς προθέσεως. Διασαφηνίζουσα τὸ σημεῖον τοῦτο λέγει ὅτι «ὁ χρησιμοποιοῦν σπουδαίως συνωδᾷ τῷ πρόπῳ τὴν ἀπαιτουμένην ὑλὴν καὶ μορφήν ἐν τῇ χορηγίᾳ καὶ ἐκτελεσεῖ μυστηρίου τινός, θεωρεῖται ὡς ἐκ τῆς πράξεως αὐτῆς, ὅτι εἶχε τὴν προθέσιν νὰ πράξῃ ὃ, τι πράττει ἡ Ἐκκλησία»

καὶ «ἐὰν μεταβάλληται ὁ τρόπος ἐπὶ τῷ προφανεῖ σκοπῷ νὰ εἰσαγάγῃ ἕτερον μὴ παραδεδεγμένον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποροίῃ ὃν αὕτη χρησιμοποιεῖ, ὅστις, διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Χριστοῦ, συνδέεται τῇ ὄψει αὐτῇ τοῦ μυστηρίου, τότε προφανῶς ὄχι μόνον ἡ ἀναγκαῖα προθέσις διὰ τὸ μυστήριον ἐλλεῖπει, ἀλλ' ὑπάρχει ἕτερα ἐναντία καὶ ἀντίθετος εἰς τὸ μυστήριον».

Δεδομένου ὅτι ἡ ρητὴ μνεῖα ἐν τοῖς χειροτονικοῖς τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ τῆς θυσίας τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖον οὐσιῶδες διὰ τὴν χειροτονίαν, καὶ ὅτι ἡ ἔλλειψις τῶν σχετικῶν λέξεων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χειροτονικοῖς δὲν ἐθεωρεῖτο λόγος ἀθετήσεως τοῦ μυστηρίου, δεδομένου κατὰ ταῦτα ὅτι ἡ ἀνευ τῶν λέξεων τούτων μορφή τῆς χειροτονίας ἦτο ἡ παραδεδεγμένη ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἔπεται φυσικῶς ὅτι ἡ γενομένη ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν μεταβολὴ ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας παραδεδεγμένην ἀρχαιότεραν χειροτονικὴν μορφήν, οὐδεμίαν ἔλλειψιν τῆς ἀναγκαίας διὰ τὸ μυστήριον προθέσεως προδίδει, πολλῶ δὲ ὀλιγώτερον δὲν προδίδει πρόθεσιν ἐναντίαν καὶ ἀντίθετον εἰς αὐτό.

Ἐὰν ἡ «πρόθεσις ἢ ἡ σκέψις, ὡς τι ἐσωτερικὸν δὲν ὑποπίπτει εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς λέγει ἡ Βουλλα, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ κρίνῃ περὶ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐκδηλώσεως», ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει ἔχομεν ἄφθονα τὰ ἐξωτερικὰ δείγματα τῆς ὑπαρχούσης παρὰ τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ σπουδαίας προθέσεως ἐν τῇ χειροτονίᾳ.

Ἦδη ἐξ αὐτῶν τῶν ἀκολουθιῶν τῆς χειροτονίας διακόνου, ἱερέως καὶ ἐπισκόπου καθίσταται κατάδηλος ἡ πρόθεσις τῆς διὰ τοῦ χειροτονικοῦ ἀντιπροσωπευομένης Ἐκκλησίας ὅπως ἀναδείξῃ διὰ τῶν ἱερῶν αὐτῶν τελετῶν διακόνους ἱερεῖς καὶ ἐπισκόπους ἐν τῇ καθιε-

ρωμένη ἀνεκαθεν ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ σημασίᾳ τῶν λέξεων (Κομν. 35, 46, 55. Gore ἔ. σ. 201. Puller 36).

(ἀκολουθεῖ)

A. B. Δ.

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως δημοσιεύομεν ἐκ τῆς «Νέας Σιών» ἐπίσημον γράμμα τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Βελιγραδίου, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ἀπέδεχθη τὴν ἄποψιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας.

ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ κ. ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Ἄριθ. Πρωτ. 914

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Βελιγραδίου καὶ πατριάρχα τῆς Σερβίας ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν Ἡμῶν ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Δημήτριε. Τὴν Ὑμετέραν περισπούδαστον Ἡμῶν Μακαριότητα ἐν φιλήματι ἀγίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Δοξολογίαν ἐγκάρδιον ἀπνεύγομεν τῷ Οὐρανίῳ Πατρὶ καὶ ψυχικὴν ἀγαλλίασιν ἔσχομεν δεξάμενοι τὰ ἀπὸ ἱε. μνῆς Αὐγούστου π. ἔ. μεμνηνολογημένα τίμια Γράμματα τῆς Ὑμετέρας λίαν Ἡμῶν ἀγαπητῆς καὶ περισπουδάστου Μακαριότητος, δι' ὧν Αὐτῇ, ἐπομένη τῷ καλῶς κειμένῳ ἔθει, ἐξαγγέλλει Ἡμῶν τοῖς πεπιστευμένοις τὴν προστασίαν τῆς Ἀγιωτάτης Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸν, μετὰ τὴν δεινὴν δοκιμασίαν τοῦ εὐσεβοῦς Σερβικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ἀγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας θριαμβὸν τοῦ ἐθνικοῦ τῶν Σέρβων ἀγῶνος, καὶ τὴν μετὰ τοῦτο συντελεσθεῖσαν ἔνωσιν τῶν αὐτοκεφάλων Σερβικῶν Ἐκκλησιῶν εἶτα δὲ τὴν ἐκ κοινῆς ἀποφάσεως Ἐκκλησίας τε καὶ Πολιτείας καὶ διὰ τὸν πόθον ἐνισχύσεως τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῷ νέῳ κράτει, πολλοὺς τοὺς ἀλλοδόξους ἐμπερικλείοντι, ἀνύψωσιν τῆς

Αὐτοκεφάλου ἠνωμένης Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς Πατριαρχεῖον καὶ τὴν κανονικὴ ψήφῳ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς ἠνωμένης Σερβίας, ἀνάδειξιν τῆς Ἑμετέρας ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος πρώτου Πατριάρχου, μεθ' ὃ παράκλησιν διατυποῖ ἐκδοθῆναι ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τὴν πράξιν τῆς ἀναγνωρίσεως, τῆς ἀνυψώσεως τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς Πατριαρχεῖον καὶ προσαγορεύει Ἡμᾶς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι καθομολογοῦσα τὴν ἐν τῇ πίστει καὶ τοῖς δόγμασιν ἐνότητα τῇ μὲ ἀγία καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ Ἀγιωτάτη Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν χαίρει καὶ ἀγάλλεται ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ ἀποκαταστάσει καὶ τῇ ἐπακολουθησάσῃ τούτην ἐνώσει τῶν Ἀγιωτάτων Σερβικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἀντήμευσε τὴν πίστιν τοῦ εὐσεβοῦς Σερβικοῦ λαοῦ καὶ ἐστεφάνωσεν ὄπλῳ δικαιοσύνης τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἱερὸν αὐτοῦ ἀγῶνα, καταστήσας τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν ἐλευθέραν πάσης ξένης δυναστεύσεως. Διασκεψάμενοι δὲ μετὰ τῆς περὶ Ἡμᾶς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ περὶ τῆς ἀνυψώσεως εἰς Πατριαρχεῖον τῆς ἠνωμένης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ἐπηνέσαμεν τὴν πρόθεσιν τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πόλιτείας καὶ συνωμολογήσαμεν τὴν ἐκ τῆς ἀνυψώσεως ταύτης ὠφέλειαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἰ δὲ καὶ τὸ προαχθῆναι τινὰ τῶν ἐπὶ μέρος ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν εἰς Πατριαρχικὴν ἀξίαν ἀποφάσεως δεῖται Συνόδου Οἰκουμενικῆς, ὡς τὰ τῶν πατέων παραδείγματα μαρτυρεῖ, ὅμως ἀδυνάτου οὔσης ἐν γε τῷ παρόντι τῆς συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῶν καιρικῶν ἕνεκα περιστάσεων, καὶ δουλόμενοι ἐπὶ μᾶλλον τὴν χαρὰν τοῦ παρὰ Κυρίου ἐλευθερωθέντος εὐσεβοῦς Σερβικοῦ λαοῦ πληθῆναι, συνεταιζάμεθα ἀπὸ τοῦ νῦν τῇ γνώμῃ καὶ τῇ πράξει τῆς ἐν Σερβίᾳ Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ἀποδεκτικῆς ἤδη γενομένης παρὰ τῆς Ἀγιωτάτης ἐν Κων]πόλει Ἐκκλησίας, ὡς ἐλπίζομεν δὲ προσεχῶς καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν Πατριαρχικῶν Θρόνων.

Ἀναγνωρίζοντες δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν τὴν Ἑμετέραν ἀγάπην ὡς Πρόεδρον Ἐκκλησίας Πατριαρχικῆς καὶ συγχαίροντες Αὐτῇ ἐπὶ τῇ, ἧς ἡξίωται,

τιμῇ καὶ τῇ ἀδελφῇ Σερβικῇ Πατριαρχικῇ Ἐκκλησίᾳ, τοιοῦτου προσετώτος ἀξιοθεΐσει, πλουσίως τε τοῖς τοῦ Πνεύματος χαρίσμασι πεποιτισμένου καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ Εὐαγγελίου καλῶς δεδοκιμασμένου, εὐχόμεθα Αὐτῇ καὶ τῷ ποιμνίῳ Αὐτῆς πᾶσαν χάριν καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον παρὰ τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ἐπικαλούμεθα ἐπὶ τὸν εὐσεβέστατον Βασιλέα Ἀλέξανδρον, τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἅπαντα τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Καθῆκον δ' ἱερὸν ἐπιτελοῦντες δεήσεις καὶ ἰκεσίας ἀναφέρομεν ὑπὲρ τῆς Ἑμετέρας ἀγαπητῆς Μακαριότητος, τῶν Πανιερωτάτων Ἀρχιερέων καὶ τοῦ πεπιστευμένου Αὐτῇ χριστεπωνύμου λαοῦ ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἐντεύξεσιν Ἡμῶν ἀπὸ τε τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου καὶ τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ καὶ τῶν λοιπῶν πανσέπτων προσκυνημάτων, ἀδελφικῶς ἀξιοῦντες ἅμα, ἵνα καὶ ἡ Ἑμετέρα Θεοτίμητος Κορυφὴ μιμησκαται ἐν ταῖς προσευχαῖς Ἡμῶν τε καὶ τῆς τῇ Ἑμετέρα χειραγωγία, ἀφάτῳ ἔλεει, πεπιστευμένης Ἀγιωτάτης Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, δεινῇ νῦν συνεχομένης οἰκονομικῇ δυσπραγίᾳ, τοῦ παγκοσμίου πολέμου ἕνεκα, καὶ τῆς βοήθειας καὶ ἀντιλήψεως ἐπιδοσόμενης καὶ τῆς διὰ τοσούτων δεσμῶν πρὸς Αὐτὴν συνδεδεμένης Ἀγιωτάτης ἐν Σερβίᾳ Πατριαρχικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Σερβικοῦ λαοῦ.

Ταῦτα πολλῇ τῇ κατὰ Χριστὸν ἀγάπῃ εἰρηνικῶς ἐπιστέλλοντες τῇ Ἑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Ἡμῖν Μακαριότητι καὶ αὐθις καὶ πολλάκις ἐν φιλήματι ἀγίῳ αὐτὴν περιπτυσσόμενοι αἰτούμεθα τὰ ἔτη Αὐτῆς ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια καὶ διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ ἀπκβ'. Μαΐου δκ'.

Τῆς Ἑμετέρας περισπουδάστου Ἡμῖν Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλος πρόθυμος

† Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΔΑΜΙΑΝΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΑ

Ἐπὲρ τῶν ὄρφανῶν καὶ τῶν προσφύγων.— Τὸ παρελθὸν Σάββατον συνήλθον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου ἀσχοληθέντα ἀποκλειστικῶς περὶ τῶν ἐκ Ρωσσίας καταφθανόντων προσφύγων καὶ ὄρφανῶν.

Τὸ Δύο Σώματα λαβόντα γινῶσιν, ὅτι δύο ἀτιμολοία πλήρη ὄρφανῶν δὲν δύνανται νὰ ἐλευθεροκωνήσωσιν ὅτι δὲ οὔτε ἡ κάθοδος αὐτῶν ἐπιτροπῆ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι παρακωλύεται ἡ ἀποβίβασις εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν τῶν ἐκ Ρωσσίας προσφύγων καὶ ὁ ἀπόπλους αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπεφάσισαν, ἵνα γίνονται τὰ προσήκοντα παρὰ ταῖς Ὑπάταις Ἀρμοστικαῖς τῶν Συμμάχων διαβήματα, ἵνα ἐπιτραπῇ ἡ ἐξοδος τῶν ἐπὶ τῷ ἀτιμολοίῳ ὄρφανῶν, κατήρισαν δὲ ἐπιτροπὴν πρὸς σύνταξιν σχετικῶν πρὸς τὴν τύχην τῶν προσφύγων ὑπομνημάτων. Τὰ ὑπὲρ τῶν ὄρφανῶν διαβήματα τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου ἐτελεσφόρησαν, ἐπιτραπέισις τῆς ἐξόδου τῶν ὄρφανῶν, τὴν συντήρησιν τῶν ὁποίων ἐδήλωσαν ὅτι ἀναλαμβάνουσι τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὡς ἀνηγγέλθη ἀρμοδίως, ἐπέτρεψε τὴν εἰς Ἑλλάδα ἀποστολὴν τῶν ὄρφανῶν, πρὸς τοῦτο δὲ τὰ ἐπὶ τῶν δύο ἀτιμολοίων ὄρφανῶν ἀπέπλευσαν χθὲς διὰ τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας, μέλλοντα νὰ διανεμηθῶσι μεταξὺ τῶν ἐν τῷ Κράτει ὄρφανοτροφείων.

Ὡς πρὸς τὰ ἀποβιβασθέντα ὄρφανῶν, ταῦτα στεγάζονται ἤδη ἐν τῷ κτιρίῳ τῆς ἱ. Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Χάλκης.

Ἡ ἐποπτεία τῆς συντήρησεως τῶν ὄρφανῶν ἀνετέθη εἰς τὴν Ἐφορείαν τῆς ἱ. Θεολογ. Ἀκαδημίας ἣτις καὶ κατήρισε τὴν προσήκουσαν ὑπηρεσίαν πρὸς περίθαλψιν τῶν ὄρφανῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ὑπὲρ τῶν Ὁρφανῶν Ἐπιτροπὴ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἤρξατο διενεργοῦσα μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν ἐκτάκτους ἐράνους πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ὄρφανῶν.

Ὡσαύτως τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον προνοοῦν ὑπὲρ τῶν προσφύγων ἐνέκρινεν, ἵνα περιάγῃται κατὰ πάσας τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς ἑκτακτος δίσκος ὑπὲρ τῶν προσφύγων ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων]πύλειω· καὶ τῶν πλησιωχῶρων Ἐπαρχιῶν Χαλκηδόνας καὶ Δέρκων.

Ἐθν. Φιλ. Κέντρος-ἡμερῶν.— Ὑπὸ τοῦ Δ. Ε.

Μ. Συμβουλίου ἐπετρέπη εἰς τὴν Κτηματικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἡ παροχὴ δανειακοῦ εἰς τὴν Ἐφορείαν αὐτῶν ποσοῦ 12 χιλ. λ ρῶν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ἠλεκτροφωτισμοῦ καὶ τὴν ἐπαρκῆ ὑδρευσιν ἐν τοῖς ἐν Ἐπιταυργίῳ Ἐθνικοῖς Νοσοκομείοις, ὑπὸ τὸν ὄρον ἵνα τὸ παρεχόμενον δάνειον ἀποδοθῇ ἐκ τῶν πρώτων προσόδων τοῦ ὑπὲρ τῶν Καταστημάτων κληροδοτήματος τοῦ αἰοδίου Ε. Σιδερίδου.

Ἐνορία Ἐυαγγελιστρίας ἐν Πρόποσι Ταταούλων.— Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπιληφθὲν τοῦ ζητήματος τῶν ὁρίων τῆς ἐνορίας Ἐυαγγελιστρίας πρὸς τὰς γειτνιαζούσας ἐνορίας Ἁγίου Κωνσταντίνου Σταυροδρομίου καὶ Φερικοί, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐνορίας ταύτης ὅπως καταστῇ αὐτάρκης ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἐκπαιδευτικῶς, καὶ ἐνέκρινεν, ἵνα ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ περὶ τῆς συνοριακῆς διαρρυθμίσεως ὑποβληθῇ πρὸς κύρωσιν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἴκουμηνικῷ Πατριάρχῳ.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρία 9 καὶ 11 Αὐγούστου.

Θεολογικὴ Σχολή.— Ἐνεκρίθη ὅπως αὕτη λειτουργοῦσα ὑπὸ μίαν ἐνιαίαν Ἐφορείαν καὶ Διευθυνσιν περιλαμβάνῃ δύο μέρη: Ἄον τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον καὶ Βον τὴν Ἀκαδημίαν. Τὸ πρῶτον, πενταετὲς, θὰ ἦναι μὲν αὐτοτελὲς ἐφ' ὅσον τὸ ἐν τῶν τμημάτων τῆς τελευταίας τάξεως αὐτοῦ θὰ ὀδηγῇ εἰς πτυχίον Ἱεροδιδασκαλείου, θὰ θεωρῆται ὅμως καὶ ἀναπόσπαστον γυμνασιακὸν τμημα τῆς Ἀκαδημίας, ἐφ' ὅσον τὸ ἕτερον τῶν τμημάτων τῆς τάξεως θὰ προπαρασκευάζῃ τοὺς μαθητὰς αὐτῆς ἢ ὅποια θὰ ἔχη τριετὴ κύκλον μαθημάτων.

Μετὰ ἀνάλογον δὲ τροποποίησιν τῶν δημοσιευθειῶν (ἀριθ. 24 18 Ἰουνίου 1922) «θεμελιωδῶν διατάξεων περὶ λειτουργίας καὶ ἐγγραφῆς μαθητῶν ἐν τῷ Ἱεροδιδασκαλεῖῳ» ἐνεκρίθη ὅπως ἐφέτος λειτουργήσωσιν αἱ Α', Β' καὶ Γ' τάξεις αὐτοῦ προσλαμβανομένων διὰ διαγωνισμοῦ μαθητῶν ἀνὰ 12 διὰ τὴν Ἀην καὶ Βαν καὶ 8-12 διὰ τὴν Γην τῶν ἀπάντων δωρεῶν ὑποτρόφων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς πλήρους ὑποτροφίας καὶ ὅπως οἱ προσληφθησόμενοι ὡς ἄνω μθηταὶ ἡλικίας 14-18 ἐτῶν προσαγάγωσι διὰ μὲν τὴν Ἀην τῶν ἐνδεικτικῶν ἐπτατάξιου Ἀστικῆς Σχολῆς ἢ ἄλλης ἰσοδυνάμου ἢ Γυμνασιακῆς τάξεως διὰ δὲ τὰς λοιπὰς ἀνάλογα ἐγγραφα. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύουσιν αἱ ὡς ἄνω θεμελιώδεις διατάξεις ὁρισθέντος ὅτι ἀποκλείεται ἡ πρόσληψις ἐξωτερικῶν μαθητῶν.

— Κατόπιν ἀναγνώσεως σχετικῶν ὑπομνημάτων

υποβληθέντων ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Πολωνίας κατ' αἴτησιν τῆς ἐν Πολωνία συνελθούσης συνόδου τῶν ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων δι' οὗ ζητεῖται ἡ ἐπευλογία τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κων]σταντινουπόλεως καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ παρετηρήθη ὅτι δὲν ὑπάρχουσι κατατεθειμένα ἐν τῷ σχετικῷ φακέλλῳ πάντα τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεία ἵνα μορφώσῃ ἡ Ἱ. Σύνοδος σαφῆ γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος κατηρητίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Νικαίας κ. Βασιλείου, Ρόδου κ. Ἀποστόλου καὶ Ἡλιουπόλεως κ. Σμαράγδου ἧτις θὰ μελετήσῃ καὶ καθορίσῃ τί νὰ ζητηθῇ ἀρμοδίως διὰ τὰ συμπληρωθῆ ὁ φακέλλος.

Μ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑ

Ἡ Πρωτοσυγκελλεῦον Μητροπολίτης Κορυθαῖς κ. Ἰωακεῖμ ἐν συνοδείᾳ τοῦ διερχομένου κ. Σταυρίδου, ἀπεχαιρέτησεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Σιρκετζῆ τὸν ἀναχωροῦντα γενικὸν γραμματεῖα τῆς Ἀμερικανικῆς ἐπιτροπῆς τῶν βοθημάτων κ. Βίκου ὃν καὶ παρεκάλεσε νὰ διαφωτίσῃ τοὺς Ἀμερικανικοὺς κύκλους περὶ τῶν ἐν Ἀνατολῇ πραγμάτων.

— Ἐξακολουθοῦσιν οἱ ἔρανοι ὑπὲρ τῶν ἐκ Ρωσσίας ἀφικθέντων ὄρφανῶν νὰ κατατίθενται εἰς τὴν Μεγ. Πρωτοσυγκελλίαν.

ΜΕΓΑΛΗ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΙΑ

Κυριακὴ 14 Αὐγούστου.— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου τῆς κοινότητος Ξηροκρήνης κηρύξασα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κοινωνικοῦ τὸν θεῖον λόγον.

Δευτέρα 15 Αὐγούστου.— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἑορτάζοντι ἀρχαίῳ Βυζαντινῷ ναῷ τῆς κοινότητος Μουχλίου. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κοινωνικοῦ κηρύξασα τὸν λόγον ἐξῆρε τὴν σημασίαν τῆς ἑορτῆς τῆς Θεοτόκου ὡς ὑπερμάχου στρατηγῶ τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων.

— Ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τοὺς ἑορτάζοντας ὁμογενεῖς τηλεγραφικῶς μὲν τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαμένονας διὰ τῶν Πατριαρχικῶν δὲ διακόνων τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Πέμπτη 18 Αὐγούστου.— Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὑπεδέχθη ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ καὶ συνάδουσεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ Δευτερεύων κ. Νικηφόρος τὸν αὐθημερὸν ἐκ Σμύρνης ἀφικθέντα Μητροπολίτην Δυρραχίου κ. Ἰάκωβον ὅστις ἐπισκεφθεὶς τὴν Α. Θ. Π. ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

μεθ' ὧν ἀνταλλάσσεται ἡ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια».

Ἐκκλ.σ. Φόρος, ἐπιστημονικὸν θεολογικὸν σύγγραμμα Ἰανουάρ.—Μάρτιος ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα Ἀλεξανδρινὰ σημειώματα (Δύο ἀδελφοὶ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας Πέτρος Β' καὶ Τιμόθεος Α.—Τὰ μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου συμβεβηκότα ἐν Παλαιστίνῃ.—Πρὸς τὴν ἁγίαν Κοινωνίαν, ἡ ἁγία Κοινωνία, μετὰ τὴν ἁγίαν Κοινωνίαν.

Revue Internationale, ecclesiastique internationale Church Review. April-Juin. Bern.

Gebete Für, die einheit der kirche Die kirche als der «Leib Christi». Sittliche und religiöse werturteile. Die Völkerebildung der südlichen slaven. Kirchliche Chronic.

Ἀνάπλασις, 1ης καὶ 15 Ἰουλίου, ὄργανον τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου Ἀθηνῶν. Ἡ πολιτικὴ χειραφέτησις τῆς γυναικὸς καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς κίνδυνοι. Παράνεσις εἰς τοὺς νέους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις. Τὸ μαρτύριον τῆς δούλης Βλανδίνης. Περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐγκαθιδρύσεως τοῦ αὐθέντου τῆς Βλαχίας. Διδάγματα ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ ἐφημεριακὸν καὶ ἐνοριακὸν ζήτημα. Γεγονότα καὶ σκέψεις. Ἰουστινὸς καὶ Κορνηλία (διήγημα). Ἐνώπιον τῆς ἀνάγκης. Αἱ θεμελιώδεις ἀλήθειαι τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως. Αἱ ἐπιστολαὶ μου ἐκ τοῦ μετώπου. Φωνὴ ἐπισκόπου. Ἐκκλησις ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς πληροφορησάντος ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐκεῖ κεναὶ ἱερατικαὶ θέσεις ἐνεκρίθη συνοδικῶς ὅπως μὴ χορηγῆται κανονικὴ ἄδεια τοῖς προτιθεμένοις τυχὸν νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἀμερικὴν πρὸς εὐρεσιν θέσεως κληρικῶν. Ἐπιστᾶται ὅθεν ἡ προσοχὴ τῶν ἐνδιαφερομένων ὅπως μὴ ἄλλως υποβληθῶσιν εἰς ματαίας δαπάνας καὶ δυσκολίας.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱ. Συνόδου

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. συνδρομηταὶ τῆς «Ἐκκλ.σ. Ἀληθείας» ὅπως δηλώσωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τοὺς ἀριθμοὺς τῶν φύλλων, ἅτινα τυχὸν καθυστεροῦσιν ἵνα ἀποσταλῶσιν εἰς αὐτοὺς. Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 3597

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Παναγιώτης Λουκά Σελιανάκωφ, Χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὴκοος Ρώσος, τέως μάγειρος καὶ κάτοικος Ξυλοπόρτης (Κων)πόλεως νῦν δι' ἀγνώστου διαμονῆς καὶ επαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέρα καὶ ὥραν 9 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίᾳς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Εὐδοσίας Π. Σελιανάκωφ, τὸ γένος Μιχαὴλ Χαδζῆ Γεωργίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, κατοίκου Ξυλοπόρτης (Κων)πόλεως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆ ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Χρόνου».

*Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 2 Αὐγούστου 1922.

Ὁ Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Κορυθαῖς **Ἰωσκιεμ** 1

Ὁ Α' Γραμματεὺς καὶ ἁ. α. ὁ Β'

Ἀθανάσιος Ε. Καρούλης

*Αριθ. Πρωτ. 4517

ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ Βασίλειος Δημητρίου Παπαδόπουλος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὴκοος ὀθωμανός, τέως κάτοικος Νισύρου καὶ εἶτα Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δι' ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέρα καὶ ὥραν 9 π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίᾳς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης κλήσεως, ἐμφανισθῆ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Μαριγούτς Β. Παπαδοπούλου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Περγικάρη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὀθωμανῆς, κατοίκου Κων)πόλεως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆ ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

*Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 28 Ἰουλίου 1922

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Κορυθαῖς **Ἰωσκιεμ** 1

Ὁ Α' Γραμματεὺς καὶ ἁ. α. ὁ Β'

Ἀθανάσιος Ε. Καρούλης

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 4796

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὔξοντα ἀριθ. 59 καὶ ἡμερ. 4 Ἰουλίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Σμαροῦς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδροῦμος Μακροῖδου, κατὰ Ἀναστασίου Ἀνέστη).

Δ ε ἰ τ α ὕ τ α

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 2655 καὶ ἡμερομ. 30 Ἀπριλίου 1922 περὶ διαζεύξεως ἀγωγῆ τῆς Σμαροῦς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδροῦμου Μακροῖδου, κατὰ Ἀναστασίου Ἀνέστη, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπατιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διτάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κήρυκος»,

Καταδικάζει τὸν ἐναγόμενον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ἐνεακόσια εἰκοσιν ἐξ (ἀρ. 626) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

*Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέθη αὐθημερόν.

*Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῆ 1 Αὐγούστου 1922.

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος

(ὑπογ.) Ὁ Κορυθαῖς **Ἰωσκιεμ** 3

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδι. Α. Χιμουδόπουλος

Υπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ προκαταβαλλομένη

λίραι τουρκ. 2 1]2.

*Ἐν τῷ ἐξω-τερικῷ φρ. 55.

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Πρόεδρος τῆς διευθουούσης Ἐπιτροπῆς
† ὁ Μητροπολίτης Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἐν Κων)πόλει τῇ 27 Αὐγούστου 1922.

ΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Δ'.

Ἐν ᾧ ὡς εἶδομεν ἡ Δ. Ἐκκλησία κατὰ καιροὺς ἀπεφαίνεται ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, κηρύττουσα ταύτας ἐκάστοτε ἀκύρους, ἡ Α. Ἐκ]σία οὐδεμίαν μέχρι πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐκφέρῃ ἐπίσημον γνώμην ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτῶν. Ὅτε ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Βόννης τῷ 1874 διετύπωσαν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ τὴν θέσιν ἀπαρδεχόμεθα ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκ]σία καὶ αἱ ἀπὸ ταύτης καταγόμεναι διετήρησαν τὴν ἐπισκοπικὴν διαδοχὴν, οἱ παρόντες ἀπεσταλέμενοι τῆς Ἀ. Ἐκ]σίας Ἕλληνας καὶ Ρῶσσοι ἀπέφυγον νὰ ἀποφανθῶσι γνώμην προβαλόντες ὅτι τὸ ζήτημα δὲν ἐξητάσθῃ οὔτε ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς οὔτε ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Ἱεραρχίας. Μόνον θεολόγοι, ἑκατέρας τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς ὁ Φιλάρετος, ὁ Πλάτων, ὁ Μάλτσεφ, ὁ Σοκολῶφ, ὁ Ροδεστβένσκη, ὁ Στραμούσκη, Ρῶσσοι, ὁ Σύρου καὶ Τήνου Ἀλέξανδρος, ὁ Δαμαλᾶς, ὁ Δαμίλλας, ὁ Βασιλειάδης, ὁ Ἀμβράζης, ὁ Ἀνδρουῦσος, ὁ Κομνηνός καὶ ἄλλοι Ἕλληνας μελετήσαντες ἰδιωτικῶς ἀπε-

φάνθησαν τινὲς μὲν ὑπὲρ, τινὲς δὲ κατὰ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι Ἀγγλικανοὶ κληρικοὶ, περιφερειῶν ἰδίως, ὅπου ὑπῆρχον κατεσπαρμένοι ὀρθόδοξοι ἄνευ ἐκκλησίας καὶ ἱερέως, ἀπετείνοντο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πρὸς τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον ζητοῦντες ὅπως δηλωθῇ αὐτοῖς ἐὰν πράξεις, οἶον βάπτισμα κτλ. μεταδοτικαὶ θείας χάριτος, τελούμεναι ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ ὀρθοδόξων θὰ ἀπεδοκιμάζοντο ὑπὸ τῆς Ἐκ]σίας ΚΠόλεως. Ἐπίσης εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐρωτήματα καὶ αἰτήματα παρέπεμπεν ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐκάστοτε πρὸς μελέτην εἰς εἰδικὰς ἐπιτροπὰς. Μελετῶσαι δὲ ταῦτα αἱ εἰρημέναι ἐπιτροπαὶ συνεμελέτουσαν κατ' ἀνάγκην καὶ τὸ ζήτημα τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν καὶ ἀπεφαίνοντο ἐκάστοτε γνώμην. Ἡ Ἐκκλησία ἐν τούτοις ἀπέφυγεν ὅπως ἐκφέρῃ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς· περιορίζετο δὲ μόνον ὅπως τὸ ζήτημα καθιστᾶ ἀντικείμενον κοινῆς μελέτης ὄλων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Καίτοι ὁμοῦ δὲν εἶχεν

ἐκπεφρασμένην ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμην, ἀπέφειγεν οὐχ ἤττον νὰ προβαίῃ εἰς ἀναχειροτονίαν Ἀγγλικανῶν, καὶ τούτου ἕνεκα ἀκριβῶς, ὅτε τῷ 1909 ἐξεφράσθησαν παράπονα διὰ τὴν γενομένην τότε χειροτονίαν τοῦ ἐξ Ἀμερικῆς μαύρου Ραφαὴλ Μόργκαν, ἐπὶ τῷ ἰσχυρισμῷ, ὅτι οὗτος ἦτο ἰσρεὺς Ἀγγλικανός, ἢ Ἰ. Σύνοδος ἀπήντησεν ὅτι ὁ εἰρημένος προσήλθε καὶ ἐχειροτονήθη οὐχὶ ὡς Ἀγγλικανὸς ἀλλ' ὡς Μεθοδιστῆς.

Τὸ πρῶτον ἐπ' ἐσχάτων ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος ἡ Ἐκκλησία ΚΠόλεως ἐξενεγκοῦσα τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς. Ἀφορμὴν ἔδωκεν ἡ ἐπὶ τῶν σχέσεων Ἀνατολικῆς καὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη στηρικθεῖσα πρὸ παντὸς ἐπὶ τῆς πραγματείας περὶ τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῇ Θεολ. Ἀκαδημίᾳ Χάλκης κ. Π. Κομνηνοῦ, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ ἐγκύρου τῶν εἰρημένων χειροτονιῶν, καὶ τὴν γνώμην αὐτῆς ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἰ. Σύνοδον, αὕτη δὲ πάλιν μελετήσασα καὶ πάντα τὰ σχετικὰ κατέληξεν εἰς τὸ αὐτὸ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ συμπέρασμα. Εἰς τὸ αὐτὸ κατάντημα θὰ καταλήξῃ καὶ πᾶς ὅστις ὡς γνώμονα τῆς ἐρεῦνης αὐτοῦ θὰ ἔχη τὴν ἀμεροληψίαν καὶ οὐχὶ τὴν προκατάληψιν, τὴν ὁποίαν γεννῶσιν ἰδιαιτέρα ψυχολογικὰ αἰτία. Ἀκριβῶς ἀπηλλαγμένοι τῆς τοιαύτης προκαταλήψεως Λατίνοι θεολόγοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκεται καὶ ὁ πολὺς Bossuet, ἐξέφρασαν γνώμην ἐπίσης εὐνοϊκὴν (*Lic* 254 κ. ἑ.). Ὁ δὲ Φραγκισκανὸς *Peter Walch* ἔγραφεν ἐπὶ λέξει: ἂν θὰ ἐξέθερον γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἢ εἰάν ἡ πρόθεσίς μου ἦτο νὰ ὀμιλήσω περὶ αὐτοῦ, θὰ ἐθεώρουν βεβαίως ὑπόχρεων ἐμαυτὸν ὅπως συμφωνήσω μετ' ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἀμφιβάλλουσιν ὅτι ἡ χειροτονία τῶν ἐπισκόπων, ἱερέων καὶ διακόνων ἐν τῇ Προτεσταντικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας εἶνε ἐγκυρος. Ἐγὼ ἀναγνώσει πᾶν ὅ,τι ἐγράφη ἐναντίον ὑπὸ ρωμαιοκαθολικῶν... ἀλλ' οὐδὲν ἀληθὲς παρετήρησα μεταξὺ

τῶν ὅσα οἱ ἐνιστάμενοι προβάλλουσι... (ἔ. α. 268).

Βεβαίως ἡ ἀναγνώρισις ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν δὲν λύει τὸ πρόβλημα τῆς δογματικῆς ἐνώσεως, τοσοῦτο μᾶλλον ὅσο ὑπάρχουσιν οἱ προτεσταντίζοντες δυστυχῶς παρὰ τοῖς Ἀγγλικανοῖς, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦσι λίθον προσκόμματος διὰ τὴν ἔνωσιν, ὡς εὐκόλως συνάγεται ἐκ μιᾶς ἐκθέσεως τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀδελφότητος τοῦ Λονδίνου, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης πολεμικῆς, ἣτις ἐξεδηλώθη κατὰ τῆς γνωστῆς **Δηλώσεως περὶ Πίστεως** ὀμίλου Ἀγγλικανῶν κληρικῶν. Ἄλλ' εἶνε βέβαιον ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ ἐξενεχθεῖσα ἀπόφασις θέλει προαγάγῃ κατὰ πολὺ τὰς ὑφισταμένας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐγκαρδίου σχέσεις.

Ἀρχιγραμματεὺς Βριούλων Διονύσιος

ΕΠΗ ΧΡΥΣΑ

Σκέπτου πολὺ πρὶν ἢ εἴτης ἢ πράξῃ τι, διότι δὲν σοὶ ἐπιτρέπεται μετὰ ταῦτα νὰ ἀνακαλέσῃς τὰ λεχθέντα ἢ πραχθέντα.

(Σειράχ)

Χρήματα εἰάν ἀπολέσωμεν, δυνάμεθα καὶ πάλιν νὰ τὰ ἀνακτήσωμεν, καιρὸν ὅμως εἰάν ἀπολέσωμεν, οὐδέποτε δυνάμεθα νὰ τὸν ἀνακτήσωμεν.

(Μ. Βασιλείου)

Ἀληθινὴ μετάνοια εἶναι τὸ νὰ μὴ εὐρεθῇ τις πλέον ἔνοχος τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων.

(Κλήμεντος Ἀλεξανδρείας)

Οὔτε νὰ ἀδικῇ τις πρέπει, οὔτε νὰ καταποῖ οὐδένα, ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν πάθῃ ὑπ' αὐτοῦ.

(Πλάτων)

Καίτοι φαίνομαι γέρον, εἶμαι ὅμως ρωμαλαῖος ἀκόμη καὶ πλήρης ζωῆς, διότι ἐν τῇ νεότητί μου δὲν ἐνέχυσα εἰς τὰς φλέβας μου ποτὰ πύρινα καὶ φ' ὀροποιά δι' αὐτὸ καὶ τὸ γῆρας μου ὁμοιάζει πρὸς χεიმῶνα δριμύν μὲν καὶ παγερόν, ὑγιεινὸν δέ.

(Σαίχηρον)

ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἡ πρὸς τὰς Ἀυτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας ἀπολυθεῖσα Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

Ὡς γνωστὸν, ἡ περὶ τοῦ ἐγκύρου τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ἐξενεχθεῖσα διαγνώμη τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀνεκοινώθη διὰ Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς καὶ πρὸς τοὺς Προέδρους τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν δὲ 32 φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐδημοσιεύθη ἤδη τὸ κείμενον τῆς ἀπολυθείσης Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς.

Ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης σπουδῆς παρεισέφρησαν κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν λάθη τινὰ συσκοτιζόντα τὴν ἐνομοιοσύνην, δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐκ νέου τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, παραθέτοντες τὴν πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας σταλεῖσαν.

*Αριθμ. Πρωτ. 4838

† Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχᾳ Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καὶ περιπόθητε ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Φώτιε, τὴν ὕμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἀνέκαθεν τῷ πόθῳ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως διαφλεγόμενη, αἰεὶ δὲ τὰ ῥήματα τοῦ Κυρίου ἐν νῷ ἔχουσα, ὅσα μικρὸν πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους πρὸς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα νῦξάτο, «ἵνα πάντες ἐν ᾧσι», παρηκολούθει μὲν ἐνδιαφερόντως πάντοτε πᾶσαν τῶν διίσταμένων Ἐκκλησιῶν κίνησιν, ἀνέκρινε δ' ἐπιμελῶς καὶ ἐπισταμένως πᾶσαν αὐτῶν ὁμολογίαν πίστεως ἢ οἰανδήποτε ἄλλην δῆλωσιν, γινομένην πρὸς ἐπίτευξιν προσεγγίσεως αὐτῶν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ. Μετ' εὐαρεσκείας δὲ διεπίστωσεν, ὅτι μεταξὺ τούτων ἢ πάντοτε τὴν ζωηρότεραν ἐπιθυμίαν τῆς ἀρ-

σεως τῶν ἐπιπροσθούτων πρὸς προσέγγισιν, καὶ δὴ καὶ πλήρη ἔνωσιν αὐτῆς, μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διατρανώσασα ὑπῆρξεν ἡ Ἐπισκοπιανὴ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, ἥτις, ἐξ ἀνατολῶν τὸ χριστιανικὸν φῶς δεξαμένη, οὐκ ἐπαύσατο πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσα καὶ τὴν μετὰ τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ὁρθοδόξων εἰλικρινῆ προσέγγισιν καὶ πλήρη ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἔνωσιν περὶ πολλοῦ ποιουμένην.

Δι' ὃ δὴ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ τὴν προθυμίαν ταύτην δεόντως ἐκτιμῶσα καὶ πρότερον μὲν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν, εἰς πολλὰς μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης προῦλθε σχέσεις εἰλικρινῶς ἀδελφικὰς, ἐσχάτως δὲ καὶ εἰδικὴν συνέστησεν Ἐπιτροπείαν μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καθορίσῃ τὰ ὑπολειπόμενα ἐτι σημεῖα διαστάσεως καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀρσεως αὐτῶν πρὸς ἐπίτευξιν πλήρους ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ὀρθοδόξῳ χριστιανικῷ πνεύματι.

Ἐν τῇ μελέτῃ δ' αὐτῆς ταύτῃ ἡ Ἐπιτροπὴ κατιδούσα, ὅτι ἐπὶ ἐνός προέχοντος ζητήματος, τοῦ κύρους δηλονότι τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, ἡ Ἁγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὕτω ἀπεφῆναιτο ἐπισήμως γνώμην τινὰ, οὔτε συνολικῶς οὔτε διὰ τινος τῶν ἐπὶ μέρους ἁγίων Συνόδων, καίτοι ἱκαναὶ ἐγένοντο κατὰ καιροὺς συζητήσεις μεταξὺ τῶν θεολόγων αὐτῆς, ὅτι δὲ ἐπίσημός τις διερεύνησις καὶ κανονικὴ λύσις τοῦ προέχοντος τούτου ζητήματος, μεγάλως ἂν διπυκόλυε τὴν ποθητὴν ἔνωσιν, ἐνός τῶν σπουδαιότερων κωλυμάτων τῶν ἐναντιουμένων εἰς τὸν ἑκατέρωθεν ἐπιδικώμενον θεάρεστον σκοπὸν τῆς ἐνώσεως αἰρομένου, ὑπέβαλεν ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἔκθεσιν σχετικὴν, ἐπιστημονικῶς διαπραγματευομένην τὸ εἰρημένον ζήτημα.

Τὴν οὖν ἔκθεσιν ταύτην τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν ἐπανελημμέναις συνεδριάσεσιν αὐτῆς μελετήσασα ἡ περὶ ἡμᾶς Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

Ἵτι ἡ χειροτονία τοῦ Ματθαίου Πάρκερ εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας ὑπὸ τεσσάρων Ἐπισκόπων ἐστὶ γεγονός ἱστορικῶς μεμαρτυρημένον·

Ἵτι ἐν τῇ χειροτονίᾳ ταύτῃ τε καὶ ταῖς ἐφεξῆς εὑρῆνται πλήρη τὰ ὀρθόδοξα καὶ ἀπαραιτήτα ὁρατά τε καὶ νοητὰ στοιχεῖα ἐγκύρου ἐπισκοπικῆς χειροτονίας, ἢ τε ἐπίθεσις διπλοῦσι τῶν χειρῶν καὶ ἡ ἐκίκλησις τοῦ Παναγίου Πνεύματος καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ μεταδοῦναι τὸ τῆς Ἐπισκοπικῆς διακονίας χάρισμα·

Ἵτι οἱ ἐπιστημονικῶς ἐξετάσαντες τὸ ζήτημα ὀρθόδοξοι θεολόγοι σχεδὸν ὁμοφώνως εἰς τὰ αὐτὰ κατέληξαν συμπεράσματα, ὑπὲρ τοῦ κύρους ἀποφανθέντες τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν·

Ἵτι ἡ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρᾶξις οὐδεμίαν παρέχει ἐνδείξιν, ὅτι ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία ἔθικέ ποτε ἐπισήμως ἐν ἀμφιβόλῳ τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, κατὰ τρόπον ὑποτυποῦντα, ὅτι ἐν περιπτώσει ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἡ ἀναχειροτονία τῶν Ἀγγλικανῶν κληρικῶν θεωρεῖται ἐπιβεβλημένη·

Ἵτι τὸ γενικὸν τοῦτο πνεῦμα τῆς Ὄρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐκπροσωποῦντες οἱ κατὰ καιροὺς Ἀγιώτατοι Πατριάρχαι καὶ ἄλλοι Ἱεράρχαι τῆς Ἀνατολῆς, γράφοντες πρὸς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, προσηγόρευον αὐτοὺς «Σεβασμιωτάτους ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς», ἀδελφικὸν ἀπονέμοντες ἀσπασμόν·

Ἀπεφάνητο γνώμην ὑπὲρ τοῦ ἐγκύρου τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱερωσύνης, κρίνασα ἅμα ὅπως ἡ διαγνώμη αὕτη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἐξαγγελθῆ καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἀγίαις Ὄρθόδοξοις Ἐκκλησίαις, ὅπως δοθῆ αὐταῖς ἀφορμὴ πρὸς τὸ ἀποφῆνασθαι καὶ ταύτας τὴν ἑαυτῶν γνώμην, ὥστε διὰ τῶν μερικῶν διαγνώσεων γνωσθῆναι τὴν ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος πανορθόδοξον ἀντίληψιν.

Γράφοντες τοίνυν καὶ τῇ Ἑμετέρᾳ λίαν ἀγαπητῇ Μακαριότητι τὰς παρ' ἡμῖν κρατησάσας

ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου σκέψεις ἀνακινούμενοι, οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι καὶ ἡ Ἑμετέρα Μακαριότης μελετῶσα μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὸ ζήτημα τοῦτο, εὐαρεστηθήσεται ἀνακοινῶσθαι ἡμῖν τὸ πόρισμα τῆς διασκέψεως, πρὸς περαιτέρω καλλιέργειαν τῶν μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐνωτικῶν σχέσεων, ἐπὶ τῇ χρηστῇ ἐλπίδι, ὅτι ὁ Οὐράνιος τῆς Ἐκκλησίας Δομῆτωρ διὰ τῆς πανσθενουργοῦ αὐτοῦ χάριτος ἀναπληρώσει τὰ ἐλλείποντα καὶ ὀδηγήσει πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας καὶ εἰς τὴν πλήρη ἐνωσιν, ὅπως γένηται ἐξ αὐτῶν μία ποιμνὴ ὑπὸ ἀρχιεπιμέμμενα αὐτὸν τὸν ἀληθῆ ποιμένα τῶν προδάτων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ἀπὸ β' Αὐγούστου ἡ'

Τῆς Ἑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἡ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Κατωτέρω παραθέτομεν γράμμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἁγίου Ἐφέσου κ. Χρυσοστόμου ἀγγέλλοντος τὴν ἀποκάλυψιν ἐν τῷ φερωνύμῳ ἐν Ἐφέσῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ ναῷ τοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Τὸ γεγονός τοῦτο τὸ ἄλλως σπουδαιότατον ἀπὸ ἀρχαιολογικῆς ἀπόψεως δι' ἅπαντα τὸν Χριστιανικὸν κόσμον εἶνε τοσοῦτον μᾶλλον βαρυσήμαντον καθ' ὅσον λαμβάνον χώραν ἐν τῇ τοσοῦτον σκληρῶς δοκιμασθείσῃ καὶ τόσας πικρίας ποτισθείσῃ ἐπαρχίᾳ καὶ δὴ ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν νέα ἐξελλοίσειται τραγωδία παρίσταται ἀνακουφίζον τὴν συνέχουσαν ἡμᾶς θλίψιν.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Μετὰ ζωηρᾶς πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀνεκλαλήτου ἐν Χριστῷ ἀγαλλιᾶσεως σπεύδω εὐλαβῶς νὰ γνωρίσω τῇ Ἑμετέρᾳ Θειοτάτῃ καὶ προσκυνητῇ μοι Παναγιότητι, ὅτι βαρυσήμαντον γεγονός, σπουδαιότατος ἀνυπολογίστως μεγίστης, σημαντικώτατον διὰ τὸν Χριστιανικὸν ἐν

γένει κόσμον ἐσημειώθη κατ' αὐτὰς ἐν τῇ ταπεινῇ μου Ἐπαρχίᾳ, ἥτις τόσον σκληρῶς δοκιμασθεῖσα καὶ τόσας πικρίας ποτισθεῖσα, εἶδε μὲν τὴν αὐγὴν τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν αὐτῆς, ἠλεήθη δὲ τόσον παρὰ Κυρίου, ὥστε νὰ καταστῇ ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς καὶ ὑπερήφανος διὰ τὸ μέγα ὄντως τοῦτο γεγονός. Ἐἶνε δὲ τοῦτο τὸ ἀπὸ μηνὸς ἡδη ἔξαγγελόμενον διὰ τε τοῦ ἡμερησίου καὶ τοῦ περιοδικοῦ τύπου, ἡ ἀποκάλυψις τ. ἔ. ἐν τῷ φερωνύμῳ ἐν Ἐφέσῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ ναῷ τοῦ μακαρίου τάφου τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Ὡς εἶνε ἴσως γνωστὸν τῇ Ἐμετέρᾳ Θειοτάτῃ καὶ προσκυνητῇ μοι Παναγιότητι, ἀπὸ τῆς ἔκτης τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἔ. ἔ. συνεχίζονται αἱ πέρυσιν ἀρξάμεναι καὶ δαπάναις τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Σμύρῃ Διοικήσεως διενεργούμεναι ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου τῶν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Γ. Σωτηρίου ἀνασκαφαὶ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ δεσπόζοντος τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἁγιοσολοῦκ, ὅπου σώζονται τὰ ερείπια ὑπερμεγέθους ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ οἰκοδομηθέντος ναοῦ, τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου, ἐξ οὗ καὶ τὸ χωρίον ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν.

Αἱ πέρυσι διεξαχθεῖσαι ἀνασκαφαὶ ἔφερον εἰς φῶς κατ' ἀρχὰς μὲν δύο πλαγίας πύλας τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ καὶ ἓνα τῶν μεγάλων πεσσῶν τῶν ἀνεχόντων τὸν κεντρικὸν αὐτοῦ τροῦλλον, εἶτα δὲ ὀλόκληρον τὸ ἱερὸν βῆμα, διατήρησαν τοὺς ὀγκῶδεις καὶ δέκα ἕξ μέτρων περιμετρον ἔχοντας ἰσοδομικοὺς διὰ λίθων καὶ μαρμάρων πεσσούς αὐτοῦ εἰς ὕψος μέχρι τριῶν μέτρων καὶ σχηματίζον ἐν κατόψει σταυρὸν διὰ τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ ἀψίδος, ἐχούσης διάμετρον 12, 20 μέτρων. Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος ἀνευρέθησαν τὰ μαρμάρινα στηρίγματα τοῦ Ἐπισκοπικοῦ θρόνου, ὁ κιοῖσκος τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ ἑκατέρωθεν κιονοστοιχία, πάντα τὰ μέλη τῆς ὁποίας ἀπεκαλύφθησαν ἄλλα ὀλόκληρα καὶ ἄλλα συντετριμμένα. Ὅγκοι μαρμάρινοι, φέροντες θαυμασίας γλυφάς, ὡς κορωνίδες καὶ διαζώματα τοῦ ναοῦ χρησιμοποιοῦμενοι,

ἦλθον εἰς φῶς κατὰ τὴν ἀνασκαφήν, ἐπύκρναν παραστάδων, ἐπιστύλια κ.λ.π. Ἀλλὰ πλὴν τούτων τὸ ὑψίστης σπουδαιότητος διὰ τὸν καθόλου Χριστιανικὸν κόσμον εὔρημα ἦν ἡ ἐμφάνισις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἱεροῦ βήματος ἡμικυκλικῶν κτίσματος, διατηροῦντος ἴχνη ὀρθομαρμαρώσεως, ἔχοντος μαρμαρόστρωτον διάδρομον καὶ ὑψηλὸν δάπεδον μετὰ μωσαϊκῆς διακοσμῆσεως καὶ προσομοιάζοντος πρὸς Μουσουλῶν.

Τὸ κτίσμα ἀκριβῶς τοῦτο, ἀποκαλυφθὲν τελείως κατὰ τὰς ἐφετείας μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας γενομένης ἀνασκαφῆς, ἔφερον εἰς φῶς ἀναντιρρήτως αὐτὸ τὸ Ἀποστολεῖον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, φέρον εἰς τὸ μέσον τὸν τὴν χρυσοῦν κόριν ἢ τὸ μάνα καὶ τὰ ἱάματα ἀναδίδοντα καὶ ἐπιχορηγοῦντα μακάριον αὐτοῦ Τάφον. Ὁ Τάφος οὗτος ἀνεσκάφη ἐπιμελῶς καὶ ἀνευρέθησαν ἐν αὐτῷ συντρίμματα κανδυλῶν, διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν καὶ ὀστᾶ τινά, μετὰ προσοχῆς ἡδη ἰδιαιτέρως φυλαττόμενα.

Εὐθὺς ὡς ὁ εὐτυχῆς φίλος ἀρχαιολόγος κ. Γ. Σωτηρίου ἐγνώρισέ μοι τὸ εἰς θείαν ὄντως εὐλογίαν ὀφειλόμενον γεγονός, ἔσπευσα μετ' εὐλαβείας εἰς τὸν τόπον τῶν ἀνασκαφῶν καὶ μετ' εὐλόγου καὶ ἱερᾶς συγκινήσεως καὶ κατανύξεως προσεκύνησα τὸ φρέαρ τοῦτο τῆς ζωῆς, ἐξ οὗ ἀθάνατοι εἰς τὸν αἰῶνα ἀναδίδονται φωναὶ Θεολογίας καὶ μυσταγωγίας θείας, ἐξ οὗ ἱάματα δαψιλῶς προχέονται καὶ ὅπου ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ ἐν ἑκ τῶν μεγίστων στοιχείων ἐξ ὧν φιλοστόργως κρύπτει εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ἡ ἐνδοξὸς Μικρασιατικὴ γῆ, ὁ υἱὸς τῆς Βροντῆς, ὁ ἡγαπημένος καὶ ἐπιστήθιος, ὁ μάρτυς καὶ ἱερεὺς, ὁ τὸ πέταλον πεφορηκός.

Καὶ ὄντως δέ, Παναγιώτατε, Δέσποτα. οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία, ὅτι πρόκειται περὶ αὐτοῦ τοῦ τάφου τοῦ Θεολόγου. Μελέτη ἐπὶ τούτῳ συντεταγμένη καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τεύχει τῆς «Ἐφέσου» δημοσιευομένη διευκρινίζει τὸ ζήτημα καὶ αἶρει πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφισβήτησιν καὶ ἀποδίδει ὑψίστην δόξαν καὶ τιμὴν πρὸς τὸν σχόντα τὴν εὐσεβόφρονα πρωτοβουλίαν τῶν ἀνασκαφῶν τούτων Ἐπατον τῆς Ἐλ-

λάδος Ἀρμοστήν κ. Ἄρ. Στεργιάδην καὶ τὸν δόκιμον τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης μύστην κ. Γ. Σωτηρίου, ὅστις ἀρρήκτως τὸ ὄνομα αὐτοῦ συνέδεσε μετὰ γεγονότος τόσον σπουδαίου.

Τῇ προσεχῇ Κυριακῇ 21 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς πάνδημον σὺν Θεῷ προσκύνημα διοργανοῦνται παρὰ τῆς ταπεινῆς μου Μητροπόλεως καὶ ἡ θὰ ἀξιοθῶ πρῶτος ἐγὼ ὡς παρὰ Κυρίου ἐλεημένος νὰ προσέλθω πρὸς τὸν τάφον τοῦτον καὶ τὴν θείαν νὰ ἐπιτελέσω μυσταγωγίαν καὶ ἐπικαλεσθῶ τὴν βοήθειαν καὶ μεσιτείαν καὶ ἄρωγὴν Ἐκείνου, ὅν δέχεται προσπίπτοντα ὁ ἐπιπεσόντα τῷ στήθει καταδεξάμενος, ὑπὲρ εὐοδώσεως τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τοῦ πολλὰ ταλαιπωρηθέντος ἔθνους ἡμῶν, ὑπὲρ διασκεδάσεως τοῦ ἐπιμόνου καθ' ἡμῶν τῶν ἐθνῶν νέφους, ἀλλὰ καὶ μακροημερεύσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς τε Ἑμετέρας Θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς μου Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Θεωρῶν δὲ ὡς εὐλογίαν ἰδιαιτέραν παρὰ Κυρίου, ὅτι ἐπὶ τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν τῆς θεοφρουρήτου Αὐτῆς Πατριαρχείας τὸ βαρυσήμαντον τοῦτο ἔτελειώθη γεγονός, τολμῶ εὐλαβῶς νὰ ὑποβάλω Αὐτῇ τὰ ταπεινά μου συγχαρητήρια καὶ παρακαλῶ Αὐτήν, ὅπως ἀγαθνομένη μετὰ τῶν περὶ Αὐτὴν ἁγίων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἀναπέμψῃ Θεοσδέκτους εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τοῦ ἀγωνιῶντος διὰ τὴν τύχην αὐτοῦ εὐσεβοῦς Μικρασιατικοῦ λαοῦ.

Τὴν θυφόρον δὲ Αὐτῆς δεξιὰν κατασπαζόμενος καὶ τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἀπεκδεχόμενος, ὑποδιατελῶ μετὰ σεβασμοῦ ἀπεριορίστου,

τῆς Ἑμετέρας Θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς μου Παναγιότητος ταπεινὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος εἰς τὰς διαταγὰς Της

† Ἐφέσου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐν Μαγνησίᾳ

τῇ 13 Αὐγούστου 1922

ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΥ

Ἐλήφθη ἔκθεσις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θυατείρων κ. Γερμανοῦ, ἀναφερομένη εἰς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνωτέρου συνεδρίου συνελθόντος μικρὸν μετὰ τὸ ἐν Κοπεγχάγη συνελθὸν συνέδριον τῆς φιλίας τῶν λαῶν διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην τὸ συνέδριον τοῦτο Universal conference of the Church of Christ on Life and work. **προτίθεται συν. ἐργασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ ὅλων τῶν ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς φύσεως ζητημάτων χωρὶς νὰ θιγῇ τὸ δόγμα ἐκάστης αὐτῶν, ὑπὲρ ἐν πολλοῖς συμπίπτει πρὸς τὸ πνεῦμα ἐγκυκλίου τὴν ὁποίαν πρὸ διετίας ἀπέλυσε τὸ Οἶκον. Πατριαρχεῖον πρὸς τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας περὶ συστάσεως κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Μετὰ περιληπτικῆν ἔκθεσιν τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ ἀπὸ 29 Αὐγούστου τοῦ 1920 ἀρξαμένου συνεδρίου τούτου, εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν τελευταίαν συνεδρίαν ἐν τῇ ὁποίᾳ παρευρίσκοντο πεντήκοντα μέλη Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοί, οἵτινες μετέσχον καὶ τοῦ ἐν Κοπεγχάγη καὶ ἐξ ἄλλων 12 χωρῶν τῆς Εὐρώπης.**

Αἱ συνεδριάσεις ἤρχισαν διὰ προσευχῆς ἐν ποικίλαις γλώσσαις ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Δημαρχίας ἐν Hebringsborg τῆς Σουηδίας ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως ἐκ μέρους τῶν ὁποίων προσεφώνησε τοὺς ἀντιπροσώπους ὁ Δήμαρχος ἐκφράσας εὐχὰς ὑπὲρ ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ τοῦ Συνεδρίου.

Μετὰ εἰσῆγησιν τοῦ προεδρεύοντος Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης τὸ Συνέδριον προέβη εἰς ἐκλογὴν τακτικοῦ προεδρείου. Καὶ ἐξέλεξε πρόεδρον μὲν τιμῆς ἕνεκα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Οὐψάλης, ἀντιπρόεδρον τὸν Μητροπολίτην Θυατείρων, τὸν Dean of Worcester καὶ τοὺς καθηγητὰς Deissman καὶ A. Brown, γραμματεῖς δὲ τὸν Σουηδὸν Westman καὶ τοὺς Ἑλβετοὺς Choisy καὶ Keller κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν σχεδίου διοργανώσεως τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1925 Universal

Conference, μεθ' ἧ διεξήχθη συζήτηση εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα ἴδια τὰ ἐν 'Ανατολῇ δὲν παρέλειψεν ὁ ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος νὰ διαζωγραφίσῃ διὰ ζοφερῶν χρωμάτων, τὴν δὲ Κυριακὴν πρωΐας καὶ ἑσπέρας ἐγένοντο κηρύγματα διαφόρων ἀντιπροσώπων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Hebringborg. Ἐν δευτέρᾳ συνεδρίᾳ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν σχεδίου διοργανώσεως τῆς Universale Conference, καὶ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν λόγου γενομένου περὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὁ ἡμέτερος ἀντιπρόσωπος προέτεινεν ὅπως λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὰς μελῶν ὀρισθῆ ἰδιαιτέρον δι' αὐτὴν τμημα ἐν τῇ Διεθνεί Ἐπιτροπῇ ὡς ὑπάρχουσι τοιαῦτα διὰ τὴν Βρετανικὴν Ἀυτοκρατορίαν, τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην, τὴν πρότασιν μεταξὺ ἄλλων ὑπεστήριξε καὶ ὁ κ. Atkinson καὶ οὕτως ἐγένετο δεκτὸν, ὅπως ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελέσῃ ἰδιαιτέραν Section τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποτελουμένην ἐξ 6 ἀντιπροσώπων καὶ 6 ἀναπληρωματικῶν.

Ὡσαύτως τοῦ λόγου γενομένου ἐν τῇ αὐτῇ ἐκθέσει περὶ τριῶν προέδρων τῶν τριῶν τμημάτων τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς ὁ κ. Atkinson προέτεινεν, ὅπως μετὰ τοῦ καταρτισμοῦ ἰδιαιτέρας Section διὰ τοὺς ὀρθοδόξους ἀνακηρυχθῆ Πρόεδρος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης καὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ Dr Arth. Brown. Ἡ πρότασις αὕτη ἐγένετο ὁμοθυμῶς δεκτὴ καὶ ἀνετέθη εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Θατείρων κ. Γερμανὸν νὰ παρακαλέσῃ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα νὰ ἀποδεχθῆ τὴν τιμητικὴν αὐτὴν προεδρείαν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀντιπροέδρων συγκατελέγη τὸ ὄνομα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θατείρων κ. Γερμανοῦ, Γενικοῦ γραμματέως μετὰ τριῶν γραμματέων ὀρισθέντος τοῦ κ. Atkinson. Ὄρισθη ὅπως ἡ Διεθνὴς ἐπιτροπὴ συνέλθῃ τῷ 1923 ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Γραμματείας ὀρισθησομένῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ. Ἀνετέθη δὲ εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς νὰ καταστρώσῃ σύντομον ἀλλὰ σαφῆ ἐκ-

θεσιν ἐπεξηγοῦσαν τὴν διάφορον φύσιν τῆς Universal Conference καὶ τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων Conferances, καὶ ὀργανώσεων καὶ ὑποβάλλῃ αὐτὴν εἰς τὸν Πρόεδρον καὶ τοὺς Γραμματεῖς πρὸς διάδοσιν διὰ τῶν ἐπὶ μέρους Sections.

Ἐν τρίτῃ συνεδρείᾳ ἤρξατο συζήτηση περὶ τοῦ προγράμ. τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ Universal Conference. Ἀναγνωσθέντος σχετικοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς τὸ πρόγραμμα πύρυνθη καθ' ὅσον περιελήφθησαν ζητήματα ὄχι μόνον ἀφορῶντα τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀγωγὴν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ κήρυγμα, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἱεραποστολὴν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἱεραποστολὴν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς διεθνεῖς σχέσεις ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῆς καὶ βιομηχανικῆς φύσεως ζητήματα ἅτινα δὲν σχετίζονται ἀμέσως πρὸς τὴν θρησκείαν Ἐξ ἀφορμῆς τῆς τελευταίας ταύτης παρατηρήσεως κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἣτις θὰ ἐξετάσῃ κατ' ἀρχὴν κατὰ πόσον ἡ Ἐκκλησία ἔχει δικαίωμα καὶ καθῆκον νὰ ἀναμιγνύται εἰς ζητήματα, ἅτινα δὲν σχετίζονται ἀμέσως πρὸς τὴν θρησκείαν τὴν ὁποίαν αὕτη ἐκπροσωπεῖ. Κατόπιν προτάσεως τοῦ ἐπισκόπου Φιλανδίας ἀναφερομένης εἰς τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς ἐν Ρωσίᾳ καταστάσεως ἀνετέθη εἰς τὸ τμημα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅπως ἐξακριβώσῃ καὶ πληροφορήσῃ τὴν διεθνῆ ἐπιτροπὴν. Εἶτα ὄρισθη ὡς τόπος μὲν τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ Universale Conference ἡ Στοκχόλμη χρόνος δὲ ὁ Αὐγούστος τοῦ 1925.

Μετ' ὀλίγον κατέφθασεν ὁ διάδοχος τῆς Σουηδίας μετὰ τῶν δύο υἱῶν αὐτοῦ, ὁ Δῆμαρχος τῆς πόλεως καὶ πολλοὶ τῶν ἐξεχόντων ἵνα παραστῶσιν εἰς τὴν ἐπίσημον λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἣτις μετ' ἀνταλλαγὴν προσφωνήσεων ἔληξεν δι' ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ προσευχῶν καὶ διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς εὐλογίας ἣτις ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θατείρων κ. Γερμανοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΥΟ ΣΩΜΑΤΑ

Ἡ δημιουργηθεῖσα ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων κατάστασις ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπέσυρε τὴν σύντονον προσοχὴν τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, ἐνδιαφερομένου καὶ μεριμνῶντος περὶ τῆς τύχης τῶν ἐν ταῖς Μικρασιατικαῖς ἐπαρχίαις χριστιανικῶν πληθυσμῶν.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκάλεσεν εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν τὰ Δύο Σώματα τὴν 20 Αὐγούστου, καθ' ἣν μετὰ μακρὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσήγησιν, τὰ Δύο Σώματα διεσκέφθησαν ἐπὶ τῆς ὅλης καταστάσεως ὡς αὕτη διμορφώθη ὑπὸ τῶν τελευταίων γεγονότων.

Συνεπεῖα εἶτα νεωτέρων γεγονότων καὶ ἰδίᾳ τῆς μετακινήσεως τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν, τὰ Δύο Σώματα συνήλθον καὶ αὖθις τὴν 24ην Αὐγούστου 1922 καθ' ἣν λαβόντα γνῶσιν τῆς ἐκ τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως προκαλουμένης ἐκκενώσεως τῶν Μικρασιατικῶν Ἐπαρχιῶν, ἀπεφάσισαν ἵνα παντοιοτρόπως τὸ Πατριαρχεῖον προσέλθῃ ἐπικούρον τῶν δοκιμαζομένων πληθυσμῶν ἐνισχύον καὶ παραμυθοῦν αὐτοὺς ἐν τῇ παρουσίᾳ δυσχερεῖα.

Τὰ Δύο Σώματα ἐξηκολούθησαν ἐπίσης τὴν μελέτην τῆς καταστάσεως καὶ κατὰ τὴν χθὲς συγκληθεῖσαν συνεδρίαν αὐτῶν.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἡ διευθύνουσα τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπὴ παρακαλεῖ τοὺς ἀξιότιμους συνδρομητὰς, ὅσοι ἔχουσιν ἐκκερμεῖς λογαριασμοὺς ἵνα σπεύσωσιν εἰς διακανόνισιν τούτων γνωρίζοντες ἅμα αὐτῇ πᾶσαν τυχόν συμβαίνουσαν περὶ τὴν ἀποστολὴν καὶ παραλαβὴν τοῦ ὄψιλλου ἀταξίαν· ἐν περιπτώσει δὲ ἀλλαγῆς κατοικίας ὁροντίζωσιν ἵνα δηλώσῃ τοῦτο ἐγκαίρως πρὸς ἀποφυγὴν ἀταξίας καὶ πρόληψιν οὕτω παραπόνων ἀδίκων.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

*Αριθ. Πρωτ. 4796

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αἰχῆντα ἀριθ. 59 καὶ ἡμερ. 4 Ἰουλίου 1922 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης Σμαροῦς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδροῦμου Μακρίδου, κατὰ Ἀναστασίου Ἀνέστη).

Διὰ τὰ ὕτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79, 155, 156, 201 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπὸ κρίσιν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 2655 καὶ ἡμερομ. 30 Ἀπριλίου 1922 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Σμαροῦς Α. Ἀνέστη, τὸ γένος Προδροῦμου Μακρίδου, κατὰ Ἀναστασίου Ἀνέστη, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διτάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέθειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κήρυκος»,

Καταδικάζει τὸν ἐναγομένον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν τῆς παρουσίας ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντων εἰς γρόσια ἐννεακόσια εἴκοσιν ἐξ (ἀρ. 626) προκαταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

*Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέθη αὐθημερόν.

*Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 1 Αὐγούστου 1922.

Ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος
(ὑπογ.) Ὁ Κορυθαῖος Ἰωακεῖμ 2

Ὁ Α' Γραμματεὺς
Ἀρμ. Δ. Χαμουδόπουλος

Ἐπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

Συνδρομὴ ἐτήσια προκαταβαλλομένη
λήραι τουρκ. 2 1|2.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 55.